

**ÇORUMLU BESTEKÂRLAR
GÜFTEKÂRLAR
VE
MÜZİĞE EMEK VERENLER**

Halit YILDIRIM

**ÇORUM
2020**

Birinci Baskı

Kasım 2020

Baskı Cilt

Semih Ofset Matbaa. Sek. Yay. Sağ. İnş. San. Tic. Ltd. Şti.
Büyük Sanayi 1. Cadde Yapıcı İş Hanı No: 74 İskitler Altındağ / ANKARA
Sertifika No: 40581

Grafik ve Kapak Tasarım

Selçuk USTA

ISBN: 978-605-84272-8-0

Yayına Hazırlayan

Çorum Belediyesi Kent Arşivi

İsteme Adresi

Çorum Belediyesi Kent Arşivi
Yeniyo Mh. Gazi Cd. Turgut Özal İş Merkezi Kat:4
ÇORUM
Tel:03642250810/1539

**Bu Eser Çorum Belediyesi'nin Kültür Yayınıdır.
PARA İLE SATILMAZ**

İTHAF

Bu kitabı;

Bu kitabın hazırlanması aşamasında bana katlanan **eşim Nurhan, çocuklarım Ahmet Mülazım ve Ali Burhan YILDIRIM**'a

İlk TSM Hocam **Bestekâr Tanburi Tevfik SOYATA**'ya

Beni sanat dünyası ile tanıştıran üstadım: **Şair Bestekâr Vural ŞAHİN**'e

İlk şiirimi besteleyerek TRT Repertuarına kazandıran bestekâr **Erdal ŞAHİN**'e

En çok şiirimi besteleme nezaketinde bulunan **Prof. Dr. Suat KIYAK**'a

İlk Ud hocam **Merhum Emir YADİGAR**'a

İlk kez sahnede bestemi seslendiren ve beni ilk kez sahnede solist olarak kendi bestemi okumamı sağlayan TDED TSM Korosu Şefi **Aliye HELVACI**'ya

Kitabın yayınlanması için her türlü fedakârlığa hazır olduğunu bildiren, beni her zaman destekleyen **Oğuz LEBLEBİCİOĞLU**'na

ve

Bana bu kitabı hazırlama görevini veren, müzik adına kendisinden çok şey öğrendiğim kıymetli hocam, **Eczacı Enver LEBLEBİCİOĞLU**'na

İthaf ederim.

Halit YILDIRIM

TAKDİM

Belediyelerin sosyal ve kültürel alanda sunduğu hizmetler çeşitlendikçe toplumsal talepler de farklılaşmış, fiziki ve sosyal belediyeçiliğin yanında “**kültürel belediyeçilik**” yeni bir hizmet alanı olmuştur.

Daha önceleri sosyal belediyeçiliğin bir alt başlığı olarak algılanan kültürel proje ve çalışmalar, belediyeçilik hizmetlerinin ana unsurlarından birisi haline gelmiştir. Bulundukları beldenin fiziki yapısını iyileştirmeye ve sosyal hayatı canlı tutmaya çalışan Belediyeler, kültür belediyeçiliği alanındaki hizmetlerle de şehirlerin yaşam kalitesini artırmayı hedeflemektedir.

Son yıllarda şehirlerimizin tarih ve kültürüne dair eserlerin basım ve yayımının yapılması, önemli konularda sempozyum, konferans, panel, çalıştay gibi ilmi çalışmaların düzenlenmesi, eğitim kurumları haline gelen kültür merkezlerinin açılmasıyla Kültürel Belediyeçilik büyük bir gelişim göstermiştir.

Çorum Belediyesi olarak dünyanın bilinen en eski yazılı barış anlaşması KADEŞ’i imzalayan Hitit Medeniyetine başkentlik yapan Çorum’da aidiyet hissinin daha da güçlenmesi, şehrimizin her alanda bölgenin cazibe merkezi haline gelmesi için kurumlarımızla, STK’larımızla iş birliği içerisinde çalışıyoruz.

Bunun yanında şehrimizin sosyal, kültür ve sanat hayatına katkı sağlayan değerli fikir adamlarımıza, yazarlarımıza da eserlerin basım ve yayımını yaparak destek oluyoruz.

Bu eserlerden biri de Halit Yıldırım Bey’in bin bir emekle hazırladığı, şehrimizin müzik kültürü hakkında önemli bilgi ve belgeler içeren “**Çorumlu Bestekârlar, Güftekârlar ve Müziğe Emek Verenler**” adlı eseridir.

Türk kültürünü oluşturan unsurların başında gelen ve zengin kültür mirasımızın izlerini taşıyan, Türk Müziği’ne beste ve güfteleriyle emek veren Çorumlu sanatçılarımızın hayatları, eserleri hakkında bilgi edinebileceğiniz eser için Halit Yıldırım’a teşekkür ediyorum. Şehrimizin kültür hayatına katkı sağlayanlara şükranlarımı sunuyorum.

Dr. Halil İbrahim AŞGIN
Çorum Belediye Başkanı

İÇİNDEKİLER

BİR ÖMRE KAÇ ESER SIĞAR / Prof. Dr. Meral DEMİRYÜREK.....	XV
ÇORUM ve MUSİKİ ÜZERİNE / Ecz. Enver LEBLEBİCİOĞLU	XVII
KİTAP HAKKINDA BİR ÖNSÖZ DENEMESİ.....	XIX
I. BÖLÜM.....	1
MUSİKİMİZE GENEL BİR BAKIŞ	1
GİRİŞ	1
MUSİKİ ve İNSAN ÜZERİNE ETKİLERİ.....	3
MUSİKİMİZİN KISA BİR TARİHÇESİ	6
SANAT ve HALK MÜZİĞİMİZ	10
EDEBİYAT ve MÜZİK	11
BESTE ve GÜFTE	12
Güfte Nedir?.....	12
Güftelerin Özellikleri	14
Güfte Mecmuaları	16
Beste Nedir?	19
GÜFTE BESTE UYUMU: PROZODİ	20
Prozodi Nedir?.....	20
Prozodinin Unsurları	22
PROZODİ ÇEŞİTLERİ.....	32
1. Anlam Prozodisi	32
2. Âhenk Prozodisi	33
PROZODİ KURALLARININ UYGULANMASI.....	33
TÜRK EDEBİYATINDA ÖNEMLİ GÜFTE ŞAİRLERİ.....	34

II. BÖLÜM	37
ÇORUM’DA MUSİKİ HAYATI	37
ÇORUM’DA MUSİKİ	37
Kronolojik Olarak Çorum’da Musiki Çalışmaları.....	39
SON DÖNEM TÜRK SANAT MÜZİĞİ ÇALIŞMALARI ve KOROLAR.....	43
Hitit Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Müzik Bölümü	46
ÇORUM’DA MÜZİK HAKKINDA DİĞER ÇALIŞMALAR.....	48
1. Tasavvuf Musikisi Çalışmaları.....	48
2. Türk Halk Müziği Koroları	48
3. Farklı Koro Çalışmaları	48
4. Saz Yapım Ustaları.....	49
5. Ses Yarışması:	49
İlahi Anadolu Projesi ve Çorum İlahileri.....	49
Sözden Notaya Şiirin Müzikle Yolculuğu Paneli	52
Konservatuar Özlemi	54
SONUÇ	55
III. BÖLÜM.....	57
ÇORUM’DA TÜRK HALK MÜZİĞİ ÇALIŞMALARI.....	57
ÇORUM’DA İLK GAYRİ RESMİ TÜRKÜ DERLEMELERİ.....	57
Çorum’da Resmi Türkü Derlemeleri.....	57
Çorum’da Türkü Derleyen Sanatçılar.....	58
TRT Repertuarındaki Çorum Türküleri	60
Makamsal Olarak Çorum Türküleri.....	62
TRT Repertuar Kuruluna Sunulan Türküler	63
TRT Repertuarına Giren Türkülerimizin Kaynak Kişileri:.....	63
TRT Repertuarında Olmayan Türkülerden Bazıları	65
ÇORUM HALAYI	66
ÇORUM’DA ÂŞIKLIK GELENEĞİ.....	67

IV. BÖLÜM	69
MUSİKİMİZE EMEĞİ GEÇEN BİRKAÇ PORTRÉ.....	69
Hâfız Ali Rıza SAĞMAN (1890-1965).....	69
Ali Sadi LEBLEBİCİOĞLU (1903-1975)	74
Niyazi BİÇEREL (1909-1995).....	77
Ali ÇAĞLAR (1927-2011).....	78
Âşık Hüseyin ÇIRAKMAN (1930-2013).....	80
Yasin HATİPOĞLU (1935-).....	82
Amir ATEŞ (1942-)	85
Serap Mutlu AKBULUT (1943-).....	97
Celal ÖZÇELEBİ (1948- 2018)	98
Ömer Erdal CERİT (1948-2018).....	99
N. Fazlı GÖRÜCÜ (1949-)	100
Halim ÖZBAKAR: (1949)	103
Osman AKSEL (1949-)	105
Mustafa Bahri TOKYAY (1950-2014)	109
Ali Osman AKKUŞ (1951-2017)	110
Gazanfer ERYÜKSEL (1952-).....	111
A. Levent COŞKUNER (1954-).....	113
Sadi ve Yeter Ayık DÖNER.....	116
Dr. Yurdagül DAMAR (1956-).....	117
Prof. Dr. Suat KIYAK (1959-).....	118
Ertuğrul Nuri GÖKŞEN (1959-)	120
Osman Ünsal TAŞÇI (1963-)	128
Leyla Alapala UYSAL (1964-).....	130
Kazım MERCAN (1966-)	131
Ezgili Kevser (1969-)	132
Arif SADE ÇOLAK (1972-)	133
Ebru ERDEM (1973-)	135

ÇORUMLU BESTEKÂRLAR GÜFTEKÂRLAR VE MÜZİĞE EMEK VERENLER	
Mustafa MÜMTAZ (1973-).....	136
Levent SEZGİN (1974-).....	138
Selda ERDOST (1977-).....	140
Elif Özge Kurt MAZ (1977-).....	141
Dr. Sonat COŞKUNER (1982-).....	142
Özgün COŞKUNER (1987-).....	143
V. BÖLÜM.....	145
ÇORUMLU BESTEKÂRLAR	145
Âşık Sarkis Zeki NURLUYAN (1836–1888).....	145
Hüseyin COŞKUNER (1910-1977)	150
İhsan Emiroğlu (Tapucu İhsan)	155
Erdoğan BERKER (1932-1997).....	156
Hafız Recep CAMCI (1933-2016)	164
Yılmaz YÜKSEL (1937-).....	167
Dr. Ümit MUTLU (1939-).....	174
Ali Dursun YAĞLI (1941-)	182
Dr. Sedat TERLEMEZ (1943- 2020).....	185
Halil ÖZÇELEBİ (1945-).....	187
Şahin YALÇIN (1946-).....	199
Muammer OKUTAN (1949-)	201
Eczacı Enver LEBLEBİCİOĞLU (1950-)	203
Ali Cengiz COŞKUNER	208
Fatih GÜNTÜRKÜN (1952-).....	213
Aliye HELVACI (1957-).....	214
Mehmet EKMEKÇİ (1957-).....	220
Tahir KILIÇ (1958-).....	221
Hakan ÖNSÖZ (1967-)	222
Cemalettin KURTOĞLU (1968-).....	228
Halit YILDIRIM (1968-)	225

ÇORUMLU BESTEKÂRLAR GÜFTEKÂRLAR VE MÜZİĞE EMEK VERENLER	
Tunca YÜKSEL (1970-).....	231
Dr. Ercan BAŞ (1971-).....	234
Nazan Özgedey İÇİGEN (1971-)	235
Doç. Dr. Ubeydullah SEZİKLİ (1974-).....	236
Nur Ahlatçı SEZİKLİ (1976-)	239
Atakan TETİK (1979-).....	240
VI. BÖLÜM.....	243
ÇORUMLU GÜFTEKARLAR.....	243
Akşemseddin Hazretleri (1390-1459)	243
Teslim Abdal (17. Yüzyıl)	246
Dedemoğlu (1770-1850 yılları arası)	247
Alaybeyi-zâde Abdülbâki Fevzi Bey (1885-1954).....	248
Ord. Prof. Dr. Hıfzı Veldet VELİDEDEOĞLU (1904-1992).....	250
Mazlum Kenan KÖSTEKÇİOĞLU (1910-1936).....	252
Sırrı ÇAĞLAR (1921-1979).....	254
Sermet Sami UYSAL (1925-2016)	255
Fikret PİROĞLU (1926-1985)	257
Hasan Latif SARIYÜCE (1929- 2018)	258
Mehmet ERBULAN (1934-2006).....	260
Prof. Dr. Hayreddin KARAMAN (1934-).....	271
Oğuz LEBLEBİCİOĞLU (1935-)	273
Galip Hamza BERKAY (1936–1994)	279
Yılmaz YÜKSEL (1937-).....	283
Cemal SAFİ (1938- 2018).....	284
Kazım ALKAN (1938-).....	294
Abdulkadir OZULU (1941-)	295
Mehmet ÖZATA (1944-)	296
Karip Tahir SAPAZ (1945-)	297

Paşa ÇETEN (1946-2007).....	298
Hakan Hüseyin ÖZKABAKÇI (1948-2017).....	301
Nihat NİKEREL (1950-2009)	303
Hacı Mehmet BERÇİN (1951-).....	306
Mehmet AHLATÇI (1951-).....	307
Dr. Fatih TUNCEL (1952-)	308
Ecz. Bekir Sami ÜNSAL (1955-).....	313
Bayram YELEN (1957-).....	315
Behiye ÖZEŞER.....	316
Leyla YILDIRIM (1963-).....	317
İbrahim İPEK (1963-).....	318
Fatma ÇÖPLÜ (1964-)	319
Halit YILDIRIM (1968-)	320
Aydoğan EVLİ (1968-).....	322
Ömer KİDAY (1970-).....	323
Kenan YAŞAR (1971-).....	324
Mustafa GÖKGÖZ (1971-)	325
Tamer Ünal ÇUBUKÇU (1971-).....	326
Salih KOZAN (1971-)	327
Gülesin Ağbal DEMİRER	328
Ayşe Melike KURTARAN (1988-)	329
VII. BÖLÜM	331
KONU HAKKINDA GAZETELERDE ÇIKAN YAZILAR.....	331
Dört Dörtlük Bir Sanat Topluluğu /Oğuz Leblebicioğlu	331
Kentimizde Konservatuar Kurulmalıdır / Oğuz Leblebicioğlu	332
Çorum TSO Türk Müziği Topluluğu /H. Yıldırım	334
Çorum’da Musiki Hayatına Dair Bir Enstantane / Abdulkadir Ozulu.....	339
Uğurludağ’ın Gamlı Sesi: ÂŞIK FİGANİ / Halit Yıldırım	341

TSO Korosundan Gurur Duydum / Mustafa Yıldırım.....	348
Bir Nihavent Faslı / Halit Yıldırım	350
Hayal Doğan’ın Ardından... / Halit YILDIRIM	353
Gidişin Zamansız Oldu / Hakan Taş	355
Bahar Konserimiz ve Hissettiklerim /Halit Yıldırım.....	356
Çorum TSO Türk Sanat Müziği Topluluğu’nun Konseri / Abdulkadir Ozulu	359
Paşa Çeten /Halit Yıldırım.....	361
2014 Bahar Konseri /Halit YILDIRIM.....	365
“Bizi Mecnun Ettİn Enver Hoca” /Halit YILDIRIM	368
Bahar Konserinde “Gönlüm Kanatlandı” / Halit YILDIRIM.....	371
VIII. BÖLÜM.....	375
ÇORUM BASININDA ÇIKAN MUSİKİ HABERLERİ	375
KAYNAKÇA.....	389

BİR ÖMRE KAÇ ESER SIĞAR / Prof. Dr. Meral DEMİRYÜREK¹

İdealist insan, yeryüzünde fani olduğunu bildiği halde kendini var ederek hayatı anlamlı kılma çabası içinde bir ömür boyunca uğraşır, didinir. Karşılaştığı maddi ve manevi zorluklar neticesinde zaman zaman vazgeçip kabuğuna çekilse de bir müddet sonra yeniden ayağa kalkıp eskisinden daha sağlam adımlarla yürümeye, belirlediği ufka doğru emin bir biçimde ilerlemeye devam eder. Zorluklar gücünü, şevkini kırsa da yüreğinde taşıdığı öz, vazgeçmesine engel olur. Desteğini, direnme gücünü aştığı engellerden ve maneviyatından alır; maldan, mülkten, makamdan değil başarıdan beslenir. Bireysel olanın peşinden koşmak yerine ait olduğu toplumun yükselmesi, ileriye gitmesi, gelişmesi için mücadele eder. Güzel ve faydalı olanın peşindedir. Anlaşılmamak gibi bir riskle her zaman karşı karşıyadır, ama duruşundaki kararlılık ve ülkesine, milletine sunduğu kalıcı eserler sayesinde takvim lehine işler. Unutulmaz.

Halit Yıldırım kardeşim, Çorum'un yetiştirdiği çağdaş kültür insanlarından biri. Tabiri caizse on parmağında on marifet var. Mühendislik eğitimi, edebiyat ve müzik alanındaki yoğun çalışmalarının tesiriyle çoktan gölgede kalmış durumda. Kendisi mütevacı kişiliğiyle doğduğu topraklara Çorum özelinden başlayıp bütün Türkiye sathına hitap edecek şekilde- eserleriyle ulaşmanın sessiz telaşı içinde. Şiirler, öyküler, tiyatro eserleri yazıp Türk edebiyatı için mesai harcıyor. İlaveten, beste ve güfteleriyle birlikte koroda yer alıp millî ve yerli musiki değerlerimize hizmet ediyor. Yaptığı işlerde kimliğini ön plana çıkarmadan, şahsileştirmeden, ego tatminine gitmeden çok sade ve samimi bir biçimde didinip duruyor. Bir ömre olabildiğince çok eser sığdırma düşüncesinin istikrarlı derinliği yolunu belirliyor.

Şu an elinizde tutmakta olduğunuz bu eser, Halit Bey'in yıllarca büyük emek verip meydana getirdiği ve uzun zamandır sabırla yayımlanmasını beklediği bir başyapıt. Çorum'un yüzyıllar öncesine dayanan köklü kültürel kimliğinde yer alan canlı mirası müzik bağlamında ortaya koyan önemli bir eser. Daha çok Türk halk müziğine katkısıyla öne çıkan Çorum'un bilinmeyen bir yönünü sergileyen bu kitap, Çorumlu besteci ve güfteçiler ile müziğe emek veren hemen bütün isimleri içeriğinde barındırıyor. Bu kapsamda hazırlanmış ilk çalışma olma özelliğini taşıyor. Elbette devamı gelişerek gelecektir. Eskilerin değişimiyle "Marifet iltifata tabidir."

Çorumlu Bestekârlar Güftekârlar ve Müziğe Emek Verenler adlı bu çalışma, geçmişten günümüze kendilerini müzik çatısı altında var edip hayatlarından geriye anlamlı izler bırakmayı hedeflemiş ve böylece Çorum kent kültürünü zenginleştirip Türk müzik literatürüne paha biçilmez katkılarda bulunmuş mümtaz sanatçılar ve eserlerinden oluşmuştur. Kitap sayesinde, Çorum'un müzik atmosferinde yer

¹ Hitit Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi

alan bütün bu kıymetler, geçmişin tozlu raflarında unutulmaya terk edilmekten kurtulmuş, bugünden geleceğe uzanmaları ve kalıcılıkları teminat altına alınmıştır.

Son olarak doğduğu topraklara ve beslendiği kaynaklara vefa duygusuyla bağlanıp borcunu ödeme duyarlılığı gösteren başta Çorum Belediyesi olmak üzere bu çalışmada emeği geçen herkesi tebrik ediyor, Halit Yıldırım’a daha nice eserler kaleme alması temennisiyle başarılar diliyorum.

Her kim ki ülkemiz ve milletimiz lehine safiyane hislerle bir karınca gibi çalışır, Allah ondan razı olsun. Baki dua ile.

25 Mayıs 2019, Çorum

ÇORUM ve MUSİKİ ÜZERİNE / Ecz. Enver LEBLEBİCİOĞLU²

Bu toprakları kendimize yurt edineli, bu toprağın havasıyla, suyuyla, rüzgârıyla, yazıyla, kışıyla, baharıyla hemhal olduk. Acı günlerimiz oldu, ağladık, üzüldük, ağıtlar yaktık. Tatlı günlerimiz oldu, sevindik, türküler söyledik, oynadık, güldük. Millet olarak hem duygusal hem de duyarlıyız. Her halimizi dile getirmede mahiriz. Her halimizi tasvire bir söz, o söze bir saz, saza da bir ezgi bulmakta mahiriz. Bu maharetimiz nedeniyle söz, saz ve ezgi bir araya gelince en güzel türkülerin, en güzel şarkıların hoş sadaları bu kubbede baki olarak kalmış. Kalmaya da devam edecek.

İnsan iki farklı kutuptan yaratılmıştır. Birincisi görünen beden, diğeri de gözle göremediğimizi ruhtur. Bedenin ihtiyaçları olduğu gibi ruhun da ihtiyaçları vardır. Ruh; ibadetle, sohbetle, güzel sanatlarla, müzikle, resimle, şiirle mutlu olabilir. Ruhun sıkıntılarına çare arayan ecdadımız onu tedavi etmek amacıyla musikiyi kullanmıştır. Hatta bu konuda o kadar yol kat edilmiştir ki hangi makamın hangi rahatsızlığı giderdiği dahi tespit edilmiştir. Ecdadın altı yüz kadar makam bulduğu, bu makamlarda eserler icra ettiği hesaba katıldığında işin o kadar da basit olmadığı anlaşılabacaktır.

İşte millet olarak böylesine önemli bir musiki mirasına sahibiz. İlimiz de bu mirasın yaşandığı, yaşatıldığı özel bir konuma sahip. Birçok önemli şair, bestekâr ve halk ozanı yetiştiren bu mümbit topraklar da yaşamak bir yönden avantaj diğer yönden de sorumluluk gerektirmekte. Bizler atalarımızdan, hocalarımızdan devraldığımız bu mirası yeni nesillere aktarmada etkin görev almış bulunmaktayız. Bunu ne kadar başardık sorusunun cevabını elbette tarih verecektir. Bizler karınca misali yola revan olduk. Zamanın Valisi Sayın Mustafa Toprak Bey’in girişimleriyle Çorum’da Musiki Hayatı konulu bir panel düzenlenecekti. Yine zamanın İl Kültür ve Turizm Müdürü Sayın Ali Özüdoğru Bey ilde faaliyet gösteren TSM koro şeflerine bu konuda kendilerine yardımcı olmaları için ricada bulunmuştu. Ben kendilerine bu işi araştırarak ve onlara gerekli bilgileri verebilecek bir arkadaşımı görevlendireceğimi söyledim ve bu görevi korumuzdan Halit Yıldırım’a tevdi ettim. O da sağ olsun görevi kabul etti. Kendisine araştırma yapabilmesi için hususi arşivimi verdim. Bu konuda bilgisi olan, araştırmaları olan başta ağabeyim Oğuz Leblebicioğlu, Gazanfer Eryüksel gibi isimler ile de görüşmesini salık verdim. Halit Bey âdeta iğne ile kuyu kazarcasına bilgileri tek tek derledi. Sonuçta güzel bir panel düzenlendi. Bu panel için yapılan araştırmaya neticesinde derlenen bilgi-

² Eczacı, Çorum TSO, TSM Korosu Şefi

lerden ortaya çok güzel bir eser çıkardı. Kendisini tebrik ediyorum. Hatta bu bilgilerden bir özeti Hitit Üniversitesinde Sözden Besteye isimli bir panelde beraber sunduk.

Benim için âdeta bir zaman tüneline benzeyen bu eserde başta rahmetli babam Ali Sadi Leblebicioğlu olmak üzere birçok üstadı, arkadaşımı karşımda görünce duygulandım. Âcizane bendenizden de bahsetmesi, rahmete kavuşmuş birçok yol arkadaşımı zikretmesi beni ziyadesiyle onurlandırdı.

Bu kitap Çorumluların Türk Musikisine katılarını anlatan önemli bir eserdir. Bu kitabı şöyle bir karıştırdığınızda çok önemli isimlerin, unutulmayan şarkıların gerek sözlerinin gerekse bestelerinin kendi hemşehrilerimiz tarafından yazıldığını, bestelendiğini görünce şaşırarak ve İlimiz insanıyla bir kez daha gurur duyacaksınız.

Ben bu eserin yazımında yıllardır tek başına uğraş veren öğrencim Halit Yıldırım’a, kitabın basımını üstlenen Çorum Belediyesinin kıymetli başkanı Dr. Halil İbrahim Aşgın olmak üzere emeği geçen herkese, kitapta isimi geçen tüm hemşehrilerimize teşekkürü bir borç bilirim. Umarım bu eserin eksikliklerini tamamlayacak nice eserler daha ortaya çıkar. Şehrimizin kültürel hayatı için gerçekten hayati öneme haiz bu tür eserler sayıca ve kalitece artarak yaşadığımız şehre vefa borcumuzu ödemiş oluruz.

KİTAP HAKKINDA BİR ÖNSÖZ DENEMESİ

1968 yılında Uğurludağ ilçesinde doğmuşum ama çocukluğum (68-77 arası) Ankara’da geçti. Tatillerde o zamanlar henüz yeni bir kasaba olan memleketim Uğurludağ’a giderdik. Ankara – Uğurludağ arasında kendi köylülerimizin minibüsleri çalışırdı. Bu minibüslerde yolculuk esnasında sürekli yöremizin yetiştirdiği âşıklardan Âşık Figani ve Âşık Gülabi’nin kasetleri çalardı. Kimi zaman da rahmetli Neşet Ertaş’ı dinlerdik yolculuk boyunca... Bu uzun havalar, ağıtlar, türküler ister istemez hançereme yerleşmişti.

Televizyonun henüz yeni yeni evlere girmeye başladığı o yıllarda radyo daha revaçtaydı. Evimizde televizyon yoktu ama radyoda da TRT’nin meşhur Yurttan Sesler programı sürekli dinlenirdi. Ama ben o yıllarda Esin Engin ve Alpay’ı da çok dinlerdim. Alpay’ın “Eylülde Gel, Fabrika Kızı”, Esin Engin’in “Gönül Oyunu” favori şarkılarımdı. Peşinden Sezen Aksu; “Şimdi Bana Kaybolan Yıllarımı Verseler, Kaç Yıl Geçti Aradan”, Erol Evgin’in neredeyse tüm şarkıları, Barış Manço vazgeçilmezlerimdi. Türk Sanat Müziği’nden de Emel Sayın ve Ahmet Özhan başta olmak üzere Zeki Müren, Ziya Taşkent, Güneri Tecer, Taner Şener, Behiye Aksoy, Serap Mutlu Akbulut, Nesrin Sipahi gibi sanatçıları dinlerdim. Ayrıca TRT keman sanatçısı Hasan Özçivi bizim apartmanda otururdu ve birçok TRT sanatçısı ondan ders almaya gelirdi. O rahmetlinin de üzerimizde bir etkisi vardı.

80’li yıllarda artık Çorum’da idik ve ülkede bir arabesk rüzgârı esiyordu. Bu müziğin kare asları Ferdi Tayfur, Orhan Gencebay, Müslüm Gürses ve Hakkı Bulut ortalığı kasıp kavuruyordu. Gençliğin kapıldığı bu akıma bigâne kalamadım ve ben de bu insanları dinlemeye başladım. Ama favorim Ferdi Tayfur idi. Ancak Gencebay da farklı tarzı ve sanatıyla takdire şayandı.

Lise son sınıfta bağlama çalmaya özendim. Ancak babam saz çalmama karşıydı. Mehmet Uysal isimli arkadaşımın koca bir divan bağlaması vardı. Harçlıklarımdan artırdığım para ile o sazı satın aldım. Ama eve saklı gizli götürdüm. Okulda Sezai Efiloğlu isminde Ordulu bir arkadaşımdan birkaç parça öğrendim. Gelin Ayşem, Müdür Bey’in Yeşil Kürkü, Bir Yiğit Gurbete Gitse isimli türküleri çaldıktan sonra Çeşme, Huzurum Kalmadı, Bırak Şu Gurbeti gibi şarkılara geçtim. İşte ondan beridir bağlama ile daha çok şarkılar çalarım.

Üniversite yıllarım artık farklı bir kulvara yöneltti beni. Üniversitemizde bir TSM korosu oluşturulmuştu. Erzurum Radyosu’ndan Tamburi Tefik Soyata Hoca şefliğinde kurulan koroya arkadaşlarım katılıyordu. Benim şiir defterlerinden birisini alıp hocaya götürdüler. Hoca “bu şiirleri yazan kendisi gelsin” demiş. Ertesi hafta çalışmaya katıldım. Tefik Hoca adımı, soyadımı ve okuduğum Fakülteyi sordu. Ben cevapladıkça o da kayıt ediyormuş meğerse. “Seni koroya kaydettim

artık sen de katılacaksın” dedi. Hiçbir şey söyleyemedim. Hasan Eylen, Kadir Murat Gök, Yener Elmas, Hüseyin İpek gibi sazende ve solistlerin de katıldığı bu koroya iki yıl devam ettim. Eğitim anlamında Sanat Müziğimiz ile ilk bağlantım bu şekilde başlamış oldu. Korodan aldığım feyizle ilk bestelerimi yapmaya başladım.

Yazdığım şiirleri Avni Anıl ve Erdoğan Berker’e gönderdim. Erdoğan Berker’in İskilipli olmasından cesaret alarak birkaç kez telefonla görüştüm. O yıllarda Berker’in şarkıları çok tutulmuştu. Bir İlkbahar Sabahı başta olmak üzere birçok şarkısı dillerden düşmüyordu.

Milliyet Gazetesi’nin Müzik Magazin isminde bir dergisi çıkıyordu. Bu dergide Vural Şahin yönetiminde Mısraların Dili sayfası vardı. Bu sayfada şiirlerim yayınlanıyordu. Bu dergi birçok bestekârın okuduğu bir dergi idi. Bu dergide yayınlanan “Bir Mecnun Olmuşum Seni Ararım” isimli şiirim Samsunlu Bestekâr Erdal Şahin tarafından Segâh makamında bestelenmiş ve TRT repertuvarına girmiş. Ben bunu tam 19 yıl sonra tesadüfen öğrendim.

Üniversite sonrası 2000 yılında Enver Leblebicioğlu yönetimindeki koroya katıldım. Bu arada rahmetli Emir Yedigâr’dan ud dersleri alıyordum. Daha sonra Enver Hoca’dan ud, solfej ve nazariyat dersleri aldım. Artık kendimi tamamen Türk Sanat Müziği’ne vermiştim.

2006 yılında dönemin Çorum Valisi olan Sayın Mustafa Toprak, Çorum’da Musiki Hayatı üzerine bir panel yapılmasını arzu etmişler. İl Kültür Müdürlüğü koordinatörlüğünde yapılacak olan panele panelist olarak Gürcan Emektar, Enver Leblebicioğlu, Halil Özçelebi ve Yeter Dönmez ve Salim Koçak davet edilmişlerdi. Ancak Enver Leblebicioğlu Hocamız bu görev için beni uygun görmüşler ve Kültür Müdürlüğüne koromuzu temsilen benim ismimi bildirmişler. Benden bu konuda hazırlık yapmamı istediler. Yararlanmam için kendi hususi arşivini açtılar. Konu hakkında Gazanfer Eryüksel’in notlarını verdiler ve ağabeyi Oğuz Leblebicioğlu ile görüşmemi sağladılar. Oğuz Hoca da bana bu konu hakkında hazırladığı notlarını, Oğuzname isimli kitabını vererek konu hakkında bir alt yapı oluşturmamı sağladılar.

Bu isimlerden başka kıymetli hocam Abdulkadir Ozulu’nun Hale Dergisi ve Hâkimiyet Gazetesi’nde çıkan yazılarından, Çorum Gazetesi çevirilerinden yararlandım. Yine Zeynelabidin Daver Kolağası’nın Çorum Tarihinden Notlar kitabı da yararlandığım diğer kaynaklardandır. Ancak bu konuda yararlandığım kuşkusuz en önemli kaynak Belediyemizin tıpkıbasımını yaptığı Çorumlu Dergisi’dir.

Son olarak yararlandığım bir diğer kaynaklar ise Levent Sezgin’in Çorum Türküleri kitabı ile Sermet Sami Uysal’ın Hoş Bir Seda isimli kitaplarını sayabilirim.

Panel sonrası derlediğim bu notların bir kısmını Hale Dergisi ve Bi Dergi’de yayınladım. Ancak özellikle Hocam Enver Leblebicioğlu ve Dr. İrfan Yiğit arkadaşımın teşvikleri ile bu çalışmamı kitaplaştırmaya karar verdim.

Yaptığım çalışmadan haberdar olan Hitit Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı Sayın Prof. Dr. Meral Demiryürek Hocamız çalışmamızın bir özetini Üniversite bünyesinde hazırlayacakları “Sözden Notaya Şiirin Müzikle Yolculuğu” isimli bir panelde anlatmamı istediler. Panelde kıymetli Hocam Enver Leblebicioğlu ile birer sunum yaptık. Mini bir konser ile süslediğimiz bu panel de çok büyük bir ilgi gördü.

Ardından yine Hitit Üniversitesi bünyesinde “Her Yönüyle Çorum Sempozyumu”na Doç. Dr. Zekeriya Işık ve Dr. Halil İbrahim Aşgın’ın davetleri üzerine “Çorumlu Bestekârlar ve Güftekarlar” başlıklı bir bildiri hazırlayarak katıldım. Bildirim ülkemizin en önemli Halk Edebiyatı uzmanı olan Prof. Dr. Saim Sakaoğlu ve Prof. Dr. Ali Yakıcı tarafından ilgiyle izlendi. Her iki hocamızın da takdirlerini kazanmış olmak onuruna sahip oldum.

Sonuçta çalışmamız kitaplaştı ve Belediye Başkanımız Dr. Halil İbrahim AŞGIN Bey’in de onayı ile Belediyemiz tarafından basılmaya uygun bulundu.

Kitap, uzun süren bir araştırmanın mahsulüdür. Bir derleme özelliği taşıyan bu bilgiler elbette ki bazı eksiklikler veya elimizde olmayan hatalarla mâlûl olabilir. Ancak bu konuda büyük bir boşluğu dolduracağına eminim. Umarım konuya eğilecek akademisyenler daha mükemmel araştırmaları ile konunun derinlemesine incelenmesine vesile olacaklardır. Bizim amacımız Çorum’umuzun ve Çorumluların musiki kültürümüze olan katkılarını tanıtmaktır. Bu konuda bir arpa boyu da olsa bir yol kat etmişsek ne mutlu bizlere...

Kitabı düzenlerken kitabımızı iki cilde böldük. İlk ciltte bazı teknik bilgiler, tarihçe ve biyografilere yer verdik. İkinci cildinde ise eser notalarını yayınladık.

Kitabımızın ilk cildinin birinci bölümünde; Musikimize Genel Bir Bakış ile başladık. Bu bölümde kısa bir tarihçe verdikten sonra beste ve güfte üzerine bilgiler verdik. İkinci bölümde; Çorum özelinde musiki çalışmaları üzerine derleyebildiğimiz bilgileri sunmaya çalıştık. Üçüncü bölümde; Çorum’da Halk Müziğimiz üzerine yapılan çalışmalar hakkında kısa bilgiler verdik. Dördüncü bölümde; Çorum’da musiki çalışmalarında öncülük etmiş, musiki hayatımıza emeği geçen hocalarımıza yer verdik. Bu bölümde Çorumlu olmayan isimleri de alarak şehrimizin kültürel hayatına ve musikisine olan katkılarından dolayı bir kadirşinaslık göstermeye çalıştık.

Beşinci bölümde Çorumlu bestekârların, altıncı bölümde Çorumlu güftekârların hayatlarını ve eserlerini anlatmaya çalıştık. Güftekarların nota arşivlerinde aranmasında Abdullah Ercan’ın Çorumlu Şairler kitabından istifade ettim. Oradaki her ismi ülkenin en büyük nota arşiv sitelerinde isim isim taradım. Tüm bölümlerde sıralamayı sanatçılarımızın doğum tarihine göre sıraladık. Amatör ve profesyonel sanatçılarımızı birbirinden ayırmadan bu sıra üzerine, iç içe verdik. Bestelenmiş tek bir güftesi olan şairlerimizi de tek bir bestesi olan müzisyenlerimizi

de kitabımıza aldık. Umarız ki bu durum onlar için bir teşvik vesilesi olur da ileri de daha fazla eser üretirler. Bu konuda yapılabilecek bazı eleştiriler olabilir. Biz sonuç odaklı çalıştık. Ortada bir eser var mı yok mu ona baktık. Ayrıca ortaya konulan eserlerin sanatsal değeri de bizim gücümüzün ve haddimizin ötesinde olduğu için böyle bir değerlendirmeden özellikle kaçındık. Yedinci bölümde konu hakkında basında çıkan köşe yazılarına yer verdik. Son bölümde ise basında çıkan haber kupürlerini yayınladık.

Kitabın ikinci cildinde kitapta güftekâr ve bestekâr olarak adı geçen kişilerin eserlerinin notalarına yer vereceğiz. Nasip olursa bu kitabın ikinci cildinin birinci bölümde bestekârlarımıza, ikinci bölümde güftekârlarımıza yer vereceğiz. Kitaba konu olan çok büyük ustalarımızın tüm notaları yayınlamak amacımızı ve sayfa imkânlarımızı zorlayacağı için sadece bilinen eserlerinin notalarını vereceğiz. Daha az eseri olan sanatçılarımızın da eserlerinin tamamını yayınlamaya çalışacağız. Burada özellikle vurgulamak isterim ki biz bulabildiğimiz notalara yer vereceğiz. Bu notaların bir kısmını yeniden yazdık. Bazı eserlerin notaları olmadığı için kendimiz notaya almaya çalıştık. Olası hatalarımız nedeniyle eser sahiplerinden peşinen özür diliyoruz.

Mümkün mertebe herkese ulaşmaya çalıştık. Unuttuklarımız, bilmediklerimiz, tanımadıklarımız olabilir. Bunun yanında bilgi ve belge vermek istemeyenler de oldu. Onları da saygıyla karşılıyoruz. Umarız ileride daha geniş kapsamlı eserler verilir, bizim ulaşamadığımız isimlere de yer verilir. Ayrıca kitabımız TSM ağırlıklı bir kitap oldu. Buna rağmen biz Halk Müziğimize emek veren bazı ustalarımızı da yâd ettik. Ancak bu sadece birkaç isimle sınırlı kaldı. Umarız bu alan da da yeni eserler verilir.

Son olarak, bu çalışmanın doğması için bana inanarak bu konuda araştırma yapmamı isteyen Hocam Enver Leblebicioğlu'na özellikle teşekkür etmek isterim. Kitapta isimleri geçen bestekâr ve güftekârlarımızdan ahirete irtihal edenlere rahmet, yaşayanlara sağlık ve mutluluklar dilerim.

Son olarak kitabın hazırlanmasında kitap, makale, beste, güfte, nota desteği veren ve sözlü olarak yardımlarını esirgemeyen herkese, eserlerinden yararlandığım tüm yazarlara, bestekârlara, güftekârlara, Belediye Başkanımız Dr. Halil İbrahim AŞKIN'A, Başkan Yardımcıları Turhan CANDAN ve Av. İsmail YAĞBAT'a, Kültür İşleri Müdürü Mahmut YABACIOĞLU'na, Kent Arşivi görevlileri Mehmet OKUMUŞ ve Nilüfer AŞKIN'a, beni yüreklendiren kıymetli hocalarım Prof. Dr. Meral DEMİRYÜREK'e, Doç. Dr. Ubeydullah SEZİKLİ ve Dr. İrfan YİĞİT'e, Oğuz ve Enver LEBLEBİCİOĞLU'na, Hasan TOMUK'a teşekkürü bir borç bilirim.

Halit YILDIRIM

I.BÖLÜM

MUSİKİMİZE GENEL BİR BAKIŞ

GİRİŞ

Güzelden, güzelliklerden hoşlanma zevki ile mücehhez selim bir yaradılışa sahip olan her insan, musikiden ve güzel âhenkli seslerden ruh yapısı itibarıyla bir haz duyar. Musikiden ve âhenkli güzel seslerden hoşlanmayan, manevi bir haz ve lezzet duymayan insan, ruhen hastadır. Bu kişiler maalesef bedii zevki körelmiş ve selim yaratılışı bozulmuş bir kimselerdir.

Kundaktaki bir çocuk, konuşmalardan hiçbir şey anlamaz ve kendisi de derdini anlatamazken, kendisini uyutmak isteyen annesinin ninnilerinden hoşlanır, ruhi bir zevk alır ve ağlamasını keser, bu nağmeleri dinleyerek uyur.

Toplumların, geçmişlerinden bugün ve yarınlara aktarmaya çalıştığı birçok kültürel değerleri vardır. Bunlardan birisi de musikidir. Musiki, insanlığın doğuşuyla beraber başlamıştır. İnsanoğlunun geçirdiği evrelere paralel olarak musiki de kendi gelişimini sürdürmüş ve bu günkü muazzam şeklini almıştır. Türk Musiki sistemi bugün, Batı Musiki sistemi ile birlikte dünyaya en çok yayılmış musiki sistemidir. Türk Musikisinin cihanşümül izleri Türk medeniyet ve kültürünün en güzel özelliklerini taşıyan bir bölümdür.

XX. yüzyıl Türk Musikisi açısından bazen tutarlı, çoğu zaman da tutarsız olaylar ve bu olayların yankıları, sosyopolitik çatışmaların olumsuz etkileri; Batı Musikisi ve bu musikinin taraftarlarının saldırılarıyla doludur.

Günümüzde ise; görselliğin öne çıkması nedeniyle zamanla musikideki çizgi-den sapmalar başlamıştır. Bunun yanı sıra televizyonun diğer sanat dallarına da geniş yer ayırması, daha doğrusu görüntüye önem vererek aşırı uçlara yönelmesi, klâsik musikinin geri plâna itilmesine neden olmuştur. Televizyon âdeta bağımsız bir kuruluş gibi hareketle kapılarını her kesime açmış, televizyon idarecileri, başta pop olmak üzere eğlence müziklerine ekranlarda bolca yer vermişlerdir. Alâkasız görüntülerle desteklenen bir pop müziği yayını âdeta daha ilgi çekici ve önceliği olan konumuna getirilmiştir. Dünyanın dört bir kösesinden, özellikle de Amerika ve Avrupa yapımı müzik programları Türk halkına bolca izlettirilmiş, şov ağırlıklı yayınlar, zamanla her müzik parçası için gereksinim hâline gelmiştir. Ağır yapılı Klâsik Türk Musikisi ve Türk Sanat Musikisi yayınları bu renkli görüntüler karşısında geri plânda bırakılmıştır. Bu olumsuzluklara karşı Klâsik Türk Musikisi'nin ve Türk Sanat Musikisinin gelecek nesillere aktarılması, kültürümüz adına temel bir gerekliliktir.

Bu musikinin nesilden nesile aktarılmasında şüphesiz bu türde eser veren güftekâr ve bestekârların katkısı büyüktür. Günümüzde kendini musikiye adanmış

bazı kişi ve kurumlar, bu değerleri yitirmemek ve sahiplenmek adına çeşitli çalışmalarla, günümüz teknolojisinden de faydalanarak elde olanları yarınlara aktarabilme gayreti içerisine düşmüşlerdir. Bu bağlamda bizlerin de Çorumlu bestekârlarımızı ve güftekârlarımızı tanıtarak bu sürece katkıda bulunmamız gerekir diye düşünüyorum.

İç Anadolu'nun Karadeniz'e, Karadeniz'in İç Anadolu'ya açılan kapısıdır Çorum. Gâh bozkırın kıraç topraklarının boz rengini, gâh Kızılırmak'ın cömert sularıyla yeşermiş ovalarını, gâh meşeliklerini, gâh çam ormanlarını görürsünüz Çorum'u gezerken.

Çorum kadim medeniyetlerin başkentidir. Günümüzden 7 bin yıl Hititler devletlerini burada kurmuştur. Onlara başkentlik yapan bugünkü Boğazkale İlçe Merkezindeki Hattuşa kalıntıları arasında dolaşırken sanki tarihi Kadeş Antlaşması'nın kil tabletlere yazılırken çıkan seslerini işitirsiniz.

Her bir İlçesi, köyü farklı özellikler ve güzelliklerle doludur Çorum'un. Anadolu'nun bu cefakâr, samimi, duygu dolu insanları sizleri gördüğünde gönüllerini, hanelerini, azıklarını, sofralarını size açmakta hiç tereddüt etmez.

Duygu dolu insanları dedik... Evet, Çorum insanı duyguludur. Yokluk görmüştür, kıtlık görmüştür, harp görmüştür, ölüm görmüştür. Çanakkale'ye gidip gelmeyen yiğitleri vardır. Sönen ocakları vardır varoluş savaşında. O yüzden hangi haneye gitseniz bir ağıt söylenir eskilere dair.

Âşıklar diyarıdır Çorum. Uzun havaları ciğer yakar. “Gayri Dayanamam Ben Bu Hasrete” der âşık, vurur sazına bütün Türkiye dinler. “Kayayı Gırcı Tuttu İlvanlım” gibi fıkır fıkır kırık havaları ile akıp giden hayata kinaye edercesine herkesi oynatır, Çorum Halayı ile düğünler kurdurur, asker uğurlar.

Çorum denilince genelde akla Türk Halk Musiki gelmektedir. Sadece türküleri mi var Çorum'un, Çorumlunun? Hayır, sadece türküleri yok elbette. Nice şarkıları var ki duyanlar “buda mı Çorumlulara ait?” diye şaşkınlığını gizleyemez. Bunların birçoğunun adı ve eserleri dilden dile dolaşırken eser sahiplerinin Çorumlu olduklarını ne musiki severler ne de Çorum kamuoyu tam olarak bilmez. Oysa Çorumlu şair ve bestekârlar tarihi süreç içerisinde Türk Sanat Musikisi'ne eserleriyle önemli katkıda bulunmuşlardır.

1800'lü yılların sonlarında Sungurlu'dan bir Ermeni Sarkis Zeki Nurluyan çıkar ve musiki tarihinde anılan bir isim oluverir. 1950'li yıllarda bir Hüseyin Coşkuner adını musiki tarihine yazdırır unutulmaz besteleriyle...

Bir Mehmet Erbulan çıkmıştır bu topraklardan ve 300'e yakın şarkının sözlerini yazmıştır. 70'li, 80'li yıllarda bestekârlar ondan bir güfte almak için sıraya girmiş, yazdığı her şarkı olay olmuştur. Bak Yeşil Yeşil, Aşkın Kanunu, Gitme Güzler Güzeli ve daha niceleri...

Yeşil gözlerinden muhabbet kaptım der 1975 yılında olay olur Dr. Ümit Mutlu...

Bir Erdoğan Berker 1980 – 1990 yılları arasında şarkıları ile büyülemiştir ülkeyi baştanbaşa.

1937 de İskilip'te doğan bir Yılmaz Yüksel, ilerleyen süreçte çalışkanlığı, azmi ve o güzel yüreği ile damgasını vurmuştur musikimize... Seni Kendime Candan Bir Sevgili Sanmıştım, Gönlüme Gir Doğ Güneşim, Çekemezler Sevgimizi ve daha nice eserleriyle gönlümüze taht kurmuş, sayısız öğrenci yetiştirmiş ve hocaların hocası olmuştur. Adı neredeyse İzmir Radyosuyla özdeşleşmiştir Yılmaz Hocanın. Sadece bu kadar mı? Hayır... İki oğlunu da musikimizin hizmetine nefer olarak bırakmıştır. Ortanca oğlu Tunca ud, küçük oğlu Sürelsan ise tambur ve ses sanatçısıdır İzmir Radyosunda.

İşte bir diğer dev isim anne tarafından Dodurgalı olan Amir Ateş... Yine Samsun'da doğmasına rağmen ailesi Alacalı olan Cemal Safi, Ali Dursun Yağlı, Muammer Okutan, Sedat Terlemez, Enver Leblebicioğlu, Halil Özçelebi, Aliye Helvacı ve diğer isimler hem ölümsüz eserlere imza atmışlar hem de yüzlerce öğrenci yetiştirmişlerdir. Bu isimler elbette bu musikiye gönül veren kadirşinas halkımız tarafından elbette takdir edilecektir.

Yine bir Cengiz Coşkuner hem enstrümantal albümleri ile hem besteleri ile bir zamanların en sevilen, en aranan sanatçısıydı. Ya Cemalettin Kurtoglu... Allah'ın lütfettiği ender seslerden birisidir. Onu dinlediğinizde hak vereceksiniz. Besteleri, albümleri TV programları ile hak ettiği yere gelecektir.

MUSİKİ ve İNSAN ÜZERİNE ETKİLERİ

Musiki; güzel sanatların, kulağa hîtab eden ses üzerinde kurulmuş en önemli, çok güçlü tesiri olan bir dalı ve başlı başına bir ilim... Beşerî duyguların en tabiisi olan hislerin ve düşüncelerin sesle ifade edilmesi san'atı... Hayatın sanata dönüşmüş bir yankısı ve aynı zamanda vicdanın türlü şekillerde kendini göstermesidir musiki. Musiki seslerin ahengi, muvazenesi... Prof. Dr. Hüsrev Hatemi'nin deyişiyle; medeniyetin göstergesidir musiki...³

Abdülkadir Meragi 1360–1435 Cami-ül Elhan (namelerin toplandığı kitap) da "Ritim denilen usullerden biri ile düzenlenmiş, kulağa uygun gelen seslerin bir araya getirilmesidir" der musiki için...

Dünyanın kuruluşundan itibaren başlayan rüzgârın sesi, kuşların cıvıltısı, suların şırıltısı, kâinatta olan bütün mahlûkatın çıkardığı o lahuti âhenkten ibaret olan bir güzellik manzumesidir musiki.

Gizli âhenk, her şekil her seste var

³ Prof. Dr. Hüsrev HATEMİ, “Musiki Medeniyetin Göstergesidir”, Diyanet Dergisi Musiki Eki, 2009

Nağmelerden güller açmış, deste var

Bir ilahî musikidir kâinat

Ta ezelden bitmeyen bir beste var

Sözleri Süleyman Arif Emre'ye ve bestesi Amir Ateş'e ait olan bu şarkı da musiki ne güzel anlatılmış...

“En güzel, en ulvi duyguları bir âhenk haleti içinde duyuşumuza aksettiren, bizi zaman zaman neşelendiren, zaman zaman hüznendiren, hele yüce Rabbimizin “kalu bela” dediğimiz o âlem-i ervahta, ruhlara “elestü bi-rabbiküm” hitabıyla o tarifi imkânsız bir sadâ ile soruşundan, ruhların da âdeta mecnun bir hâl içinde, o güzel ahengi, o güzel sadâyı aramalarından ibaret olan bambaşka bir duygudur” diyor musiki için kıymetli bestekârlarımızdan Amir Ateş Bey...⁴

Hakikatte müzisyenlerin ürettikleri besteler ve ortaya koydukları yeni sesler, ancak Rabbimizin bu hitabında işittikleri güzelliği arama ve yakalama çabasından ibarettir. Yüce Allah'ın Kur'an-ı Kerim'inde Sebe Suresi'nin 10. Ayetinde, Hz. Davud'a verdiği çok güzel sesi bir mucize olarak ifade etmesi ne kadar da manidardır değil mi?⁵

Doğanın yapısında vardır müzik, rüzgârı dinleyin, yağmuru dinleyin, denizdeki dalga seslerini dinleyin, kuşları dinleyin. Hepsi farklı bir şarkıyı terennüm eder. Bu terennüm herkesin kendi lisanındadır. Rüzgâr rüzgârca, kuşlar kuşça...

“Güzel olan ve güzeli seven” Cenab-ı Allah, estetik bir duygu olan musikiyi de insanoğlunun fitratına nakşetmiştir. Hz. Mevlâna da bu meyanda “musiki, Allah âşıkları için ruhun gıdasıdır; zira onda sevgiliye yani Allah'a kavuşma ümidi mevcuttur” buyurmaktadır. Ünlü Batılı müzisyen Beethoven “musiki, insanı Allah'a en ziyade yaklaştıran şeydir ve bütün bilgilerin ve felsefelerin üstündedir” demektedir. Musikinin iki ana unsuru olan “ses” ve “ritim”i de yaratan yine Cenab-ı Hak'tır ve bu musiki ancak O'nu hatırlattığı oranda güzelleşir.⁶

Yüce Allah insana beş duyu vermiştir: Göz; güzel şekil ve renklerden, burun; hoş kokulardan, dil; lezzetli yiyecek ve içeceklerden, deri; latif ve yumuşak şeylerden haz alır. Helal ve mubah olmaları şartıyla bu hazların hepsi Yüce Allah'ın lütfu ve nimetleridir. O bunları insanlar için yaratmıştır. Kulağa hoş gelen, insanda estetik bir his meydana getiren ölçülü ve âhenkli bütün sesler musiki kapsamına girer.

Musikinin insan üzerindeki etkisini sanırım şu misal daha güzel anlatacaktır.

⁴ Amir ATEŞ, “Besteler, Her Dönem Farklı Bir Âhenk ve Güzellik İhtiva Eder”, Diyanet Dergisi Musiki Eki, 2009

⁵ Doç. Dr. Ahmet Hakkı TURABİ, “Hz. Peygamber Döneminde Musiki ve Türk Din Mûsikisi'nde Hz. Peygamber”, Diyanet Dergisi Musiki Eki, 2009

⁶ Doç. Dr. Ahmet Hakkı TURABİ, agm.

Ud ve Kanun'u icat eden Farabi (870–950) Ebu Nasr Muhammed Musiki-ül Kebir (Büyük Musiki Kitabı) adlı eserinde kendi başından geçen şu ilginç olayı anlatır. Farabi, bir topluluğun karşısında, cebinden tahta parçaları çıkarır ve bunları birbirine ekleyip çalar. Önce dinleyenler gülerler. Sonra enstrüman yapısını değiştirip çalar bu defa topluluktaki herkes ağlar. Sonra başka bir melodi çalarak hepsini uyutur ve meclisi terk eder.⁷

Hislere tercüman olan, duyguları yoğunlaştıran musiki, insanoğlunun hayatında hiç şüphesiz vazgeçilmez bir yere sahiptir. İşte atalarımız musikinin ruhlara verdiği etkinin farkına vararak ondan yararlanma yoluna gitmiştir. Günümüzden 900 sene önce Selçuklu Sultanı Nurettin Zengi kendi adı ile Şam'da yaptırdığı hastanesinde müzikle tedavi yaygınlaşmaya başlar. Amasya, Sivas, Kayseri, Bursa, İstanbul (Fatih Külliyesi), Edirne Şifahaneleri uzun süre bu konuda hizmet vermişlerdir.⁸

Musiki gerçekten insanın akli ve ruhi güçlerini arttırmakta, insanı motive etmekte, insana güç ve cesaret vermektedir. Ayrıca musikinin modern hayatın üzerimize boca ettiği stres, aşırı yorgunluk, yoğun iş temposu gibi olumsuz etkilerine karşı rahatlatıcı bir fonksiyonu da bulunmaktadır. Atatürk'ün de dediği gibi “Musiki hayatın neşesi ve her şeyidir.”⁹

Prof. Dr. Suat Kıyak Hocamızın deyimiyle “Musiki evrensel bir dildir ve her yerde her insana hitap eden bir yapıda olmalıdır.

Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri ne güzel söylemiş şu dizelerinde:

Musiki hikmete dair fendir

Bilene bilmeyene ruşendir

Nice esrarı var idrak edecek

Yer gelür sineleri çak edecek

Tabii ve insani bir şey olduğu için de musiki bütün toplumlar için gereklidir, faydalıdır ve vazgeçilmezdir. Fakat bireylerin bu sanata ihtiyaç duymaları farklılık gösterir. Bazıları için musiki çok gerekli olabilirken, kimileri için ise buna fazla ihtiyaç duymayabilir. Musikiye ilgi duymayan kişiler de bulunabilir. Bu bir yetenek ve mizaç meselesidir.¹⁰

Hz. Mevlâna; Müziği kastederek "ondan anlamayan bir şey anlamaz bizden" demiştir.

⁷ Enver LEBLEBİCİOĞLU, Musikinın İnsan Üzerine Etkileri, Aşkın E Hali Dergisi, Sayı:7, Sh:7, Çorum, 2007

⁸ Enver LEBLEBİCİOĞLU, Musiki ve Hayat, Aşkın E Hali Dergisi, Sayı:4, sh:3, Çorum, 2006

⁹ Prof. Dr. Suat KIYAK, “Musiki Üzerine”, Buselik Dergisi, Çorum, 2006

¹⁰ Prof. Dr. Süleyman ULUDAĞ, Musiki, Âlemdeki Süsün Bir parçasıdır. / Diyanet Dergisi Musiki Eki, 2009

Niçün sohbetlerinde olmaya sâz

Gıdâ-yı rûhdur çün kim hoş-âvâz

İde âvâze çün hayvâna te'sîr

Niçün eylemeye insâna te'sîr¹¹

Evet, şairin dediği gibi hayvanlara dahi tesir eden musiki niçin insana tesir etmesin?

MUSİKİMİZİN KISA BİR TARİHÇESİ

Musiki; “bir duyguyu, bir düşünceyi, fikri, doğal bir olayı anlatmak gayesiyle ölçülü ve âhenkli seslerin belli bir sanat anlayışı içerisinde ritimli veya ritimsiz olarak estetik bir şekilde bir araya getirilme sanatıdır.”¹²

Luther, “Musiki, Allah’ın bir ihsanıdır.” derken, Alfred de Musset, “Musiki bende Allah’a inanışı meydana getirdi.” demektedir.¹³ Musiki ve şiirin gerek doğu gerekse batı medeniyetlerinde ilahî bir menşei olduğu inanışı mevcuttur.¹⁴

Dünya üzerinde yaşayan bütün toplumların kendilerine özgü müzikleri vardır. Ancak, bu müziklerin nitelikleri ve gelişmişlik düzeyleri birbirinden çok farklıdır. İlkel kabilelerin müzikleri ezgisel açıdan genellikle dar kalıplar içinde seyreden basit bir özellik göstermektedir. Gelişmiş toplumlarda ise, biri halk diğeri ise sanat müziği olmak üzere iki müzik türü yan yana yaşamaktadır. Söz konusu bu müzik türleri birbirlerini birçok yönden etkileyerek gelişimlerini sürdürmekte, sonuçta birçok bakımdan ortak özellikler göstermektedir.¹⁵

Geçmiş M.Ö. 4000’li yıllarda Altaylılar dönemine kadar dayanan müziğimizdeki sözlü eserler, Şaman Müziği denilen ‘büyüsel-dinsel-törenselle müzik’ giderek belirginleşti.¹⁶ Türk müziğinin Altaylılar ile başlayan yapılanması, daha sonraki Hun, Göktürk ve Uygur devletleri dönemlerindeki gelişme süreçleri sonucunda daha farklı bir özellik kazanır. Uygurlar zamanında da Maniheizm ve Budist şiir ve ilahiler var ise de bunlar farklılaşmamış genel ilahi formunda idiler.¹⁷

9. yüzyılın ortalarından itibaren “Karahanlı hükümdarı Abdülkerim Satuk Buğra Han’ın İslam’ı kabul etmesiyle İslam inancı, kültürü, düşüncesi, tasavvufu, edebiyatı da Orta Asya’ya yayıldı. Bu sanat ve kültürün değişiminden ve gelişiminden Türkler ve İranlılar büyük ölçüde yararlandılar. İslamî şiir ise “Tevhid”, “Münacat”, “Na’at”, “Salat”, “Kaside”, “Medhiye” formlarıyla çeşitlenince bunların bestelenmesiyle musiki form sayısı da aynı isimlerle artmıştır.¹⁸

Minareden duyulan ezan, camide dinlenen makamlı ve tecvidli Kur’an tilaveti makam ve prozodi bilgilerinin bilinçli olarak gelişmesine yol açmıştır. Dini şiirlerin yanı sıra edebi değeri olan duygusal aşk şiirlerinin, murabba’ların bestelenmesiyle de sanat musikisinin ilk örnekleri, İslam ve edebiyatını, şiir formlarını kabul eden Karahanlılar’dan itibaren ortaya çıkmıştır.¹⁹

12. yüzyılda Türk Tekke şiirinin oluşması sonucunda, bu şiirin ürettiği sözlerle tekke musikisinin de karakteristik yapısı baştanbaşa değişecektir. Selçuklular döneminde Acem ve Arap müzik kültürleri ile yapılan karşılıklı alışveriş ile neredeyse bir İslâm müziği ortaklığı meydana geldi. Daha önce çoğunlukla Arap ve Acem edebiyatından alınan güftelerin, 13. Yüzyılda tasavvuf musikisi eserlerinden başlamak üzere Türkçeleştğine şahit oluyoruz. Başta Taptuk Emre (13. yüzyıl), Şeyyad Hamza (13. yüzyıl) ve Yunus Emre (1240-1320) ve Hacı Bayram-ı Velî gibi şairlerin şiirleri ile başlayan değişim hızla devam eder. Hatta öyle ki Hacı Bayram-ı Velî, kendi dizelerini bestelediği gibi, Yunus Emre’nin dahi şiirlerini ezgileyen bir tasavvuf musikisi bestecisi olarak da bilinir.²⁰

Osmanlı Devleti’nin cihan devleti olduğu zamanlarda ise, Türk Musikisi, 14. yüzyıldan başlayarak, önce Kuzey Afrika, Güney Batı Asya ve Balkanlar, daha sonra Ortadoğu ve giderek Avrupa müzikleriyle kültürleriyle kurduğu etkileşim ağı kurdu.²¹

Önceki Türk-İslam devletlerinde olduğu gibi Osmanlılarda da saraylar, musiki faaliyetlerinin merkezi olmuştur. Tekkeler, özellikle Mevlevihaneler ve özel şahsa ait konaklar da musikinin icra ve himaye edildiği mekânlardı.²²

15. yüzyıla kadar Türkçe ile yazılan edebiyata, bu yüzyılda Arap ve Fars dilinden alınan kelimelerin de katılmasıyla adına “Osmanlıca” denilen, zengin ve soyut anlatıma elverişli bir edebî dil ortaya çıkar.²³

¹⁸ Agm.

¹⁹ “Türk Sanat Müsıkisi Tarihi”, (<http://www.musikidostlari.com>)

²⁰ Geleneksel Müsıkimizde Güfte Formu Ve Güfte Formlarındaki Değişim Süreçlerine Tarihsel Açıdan Bir Bakış, <https://ferahnak.wordpress.com>

²¹ Agm.

²² Ali CANÇELİK, Divan Şiiri-Osmanlı Klasik Musikisi İlişkisi Ve 18. Yüzyıl Divan Şiirinden Örnekler, Türkiye Mecmuası, C.23/Güz, 2013

²³ Geleneksel Müsıkimizde Güfte Formu Ve Güfte Formlarındaki Değişim Süreçlerine Tarihsel Açıdan Bir Bakış, <https://ferahnak.wordpress.com>

Bu dille birlikte, Divân şiiri 16. yüzyılda doruk noktasına ulaşır. Fuzûlî ve Bâkî bu dönemin en parlak isimleridir. Geleneksel Musıkî de hemen hemen aynı zamanlarda, benzeri gelişimleri göstermiş ve 17. Yüzyılda da erişebileceği en mükemmel düzeye erişmiştir.²⁴

Gelişmelerini tamamlayan şiir ve musıkî sanatı, etle tırnak misâli birbirlerinin ayrılmaz parçaları olacaktır. Daha sonraki yüzyıllarda Nâbî, Nefî, Nedim ve Şeyh Gâlib gibi şairlerle bu ortak çalışma sürer gider.²⁵

“Divanlar incelendiği zaman şairlerin musiki ile ne kadar yakından ilgilendikleri açıkça görülür. Mesela Fuzûlî Divanı’nda 40, Kadı Burhaneddin Divanı’nda 90, Yahya Bey Divanı’nda 70, Helâkî Divanı’nda 15, Nev’î Divanı’nda 55, Nâilî Divanı’nda 25, Karamanlı Nizâmî Divanı’nda 10 ve Nedim Divanı’nda 50 beyit musiki istilahları ile zenginleştirilmiştir...”²⁶

2500 yıllık bir geçmişe sahip kültür mirasımız içinde özel bir yeri olan musikimizin, özellikle altı asırlık Osmanlı Devleti döneminde özgün bir kimlik ve kurum-sallık kazandığı bir gerçektir.²⁷ Cinuçen Tanrıkorur’un deyimiyle söylersek; “mümeyyiz vasfı esas itibarıyla bir ses mûsikîsi oluşunda ortaya çıkan Türk mûsikîsi, söze verdiği ağırlık dolayısıyla önce bir şiir mûsikîsidir.”²⁸

Divan şairleri müziği, ulûm-ı riyâziye'den saymışlardır.²⁹

Kâbus-nâme'nin manzum çevirisi olan ve 15. yüzyılın başlarında yazılan Murad-nâme'de musikinin doğuşu ile ilgili şu bilgiler verilmektedir: Musiki İdris Peygamber'e verilmiş bir ilimdir. Hz. İdris; musiki ilmini astronomi, felsefe, hekimlik, astroloji ve tıptan elde etmiştir. Yine aynı eserde şu rivayet de nakledilir: Musiki ilmini filozof Farabî (870? -950) tanzim etmiştir. On iki burç, yedi yıldız ve dört unsura (hava, ateş, toprak ve su) mukabil gelecek şekilde on iki makamı asıl saymış ve dört şubeye ayırmıştır. Diğer makamlar bunların değişik biçimlerdeki terkiplerinden meydana gelmiştir.³⁰

Bir başka rivayette ise musiki ilmi (ilm-i edvâr) Hz. Nuh'un oğluna nispet edilir. Mûsîkar adlı çalgıyı ve birçok makamı o icat etmiştir.³¹

²⁴ Agm.

²⁵ Agm.

²⁶ Mahmut KAPLAN, “Divân Şiirinde Musıkî”, <http://www.neyforum.net>

²⁷ Geleneksel Mûsikîmizde Güfte Formu Ve Güfte Formlarındaki Değişim Süreçlerine Tarihsel Açidan Bir Bakış, <https://ferahnak.wordpress.com>

²⁸ Cinuçen TANRIKORUR, “Mûzik Kimliğimiz Üzerine Düşünceler”, Ötüken Neşriyat, s. 105, İstanbul, 1998

²⁹ Agâh Sırrı LEVEND, Divan Edebiyatı (Kelimeler ve remizler, mazmunlar ve mefhumlar), s. 241, İstanbul, 1980

³⁰ Âdem Ceyhan, Bedr-i Dilşâd'ın Murad-nâmesi, s. 149-150, İstanbul, 1997

³¹ Agâh Sırrı LEVEND, Divan Edebiyatı (Kelimeler ve remizler, mazmunlar ve mefhumlar), s. 242, İstanbul, 1980

İlm-i edvâr kitaplarında hem makamlarla ilgili bilgi verilir hem de hangi makamın hangi hastalığa iyi geldiği belirtilir.³²

Osmanlı toplum hayatında musikinin önemli bir yere sahip olduğu, hükümdarların musikişinasları koruyup kolladığı bilinmektedir.³³ Bazı padişahların beste yaptıkları unutulmamalıdır. Çünkü padişahların eğitiminde müziğin önemli bir yeri vardır. Bu sebeple din, dil ve ırk ayırmadan bütün musikişinaslar korunmuştur.³⁴ Bunun yanında Mehterhane, Mevlevihane, Enderun ve özel meşkhanelerde bu ilmin eğitimi verilmiştir.³⁵

Osmanlı dönemi musikisinin gelişmesinde bu kurumların dışında cami, medrese, saray ve tekkelerin de önemli rol oynadığı söylenmelidir.³⁶

Aşağıdaki beyitlerde Nâbî'nin musiki ile ilgili görüşleri açıkça görülmektedir: Musikî hikmete dair bir sanattır. Bilen bilmeyen herkese için açıktır. Onda idrak edilmesi gereken çok sırlar vardır. Öyle sırlar ki, an gelir gönülleri parçalar. Musikinin makamlarının her birinin ayrı ayrı hasiyetleri vardır. Her birinde ayrı hikmetler vardır. Öyle hikmetler ki, can bahçelerini suvarır. Her makam bir hastalığa iyi gelir. Her ne kadar altı üstü hava ise de dünyanın da hava ile döndüğü unutulmamalı. Aslında söylenecek çok sır vardır ama avam için bunları açıklamak doğru değildir, der şair:

Mûsikî hikmete dâ'ir fendür

Bilene bilmeyene rûşendür

Niçe esrâr var idrâk idecek

Yir gelür sîneleri çâk idecek

İ'tibârât-ı takâsîm u fusûl

İmtiyâzât-ı makâmât u usûl

Perde vü pişrev ü savt u 'amel

Kâr u nakş u şu'ab u kavî u gazel

Her biri hikmet ile memlûdur

Cân riyâzın suvarur bir sudur

Nagme-i yâbis u hâr u bârid

Çeşme-i mahz-ı hikemden vârid

³² Agâh Sırrı LEVEND, Divan Edebiyatı (Kelimeler ve remizler, mazmunlar ve mefhumlar), s. 243, İstanbul, 1980

³³ Mahmut KAPLAN, Divan şiirinde Musiki, Köprü Dergisi, Sayı: 79, 2002

³⁴ Cinuçen TANRIKORUR, "Osmanlı Musikisi", Osmanlı Medeniyeti Tarihi, C. II, s. 496, İstanbul, 1999

³⁵ Cinuçen TANRIKORUR, "Osmanlı Musikisi", Osmanlı Medeniyeti Tarihi, C. II, s. 498-503, İstanbul, 1999

³⁶ Avni ERDEMİR, Anadolu Sahası Musikişinas Divan Şairleri, s. XXXI, Ankara, 1999

Her biri bir maraza nâfi'dür
 Zıddını her birisi dâfi'dür
 Zîr ü bâlâsı havâdur ammâ
 Dâ'ir olur mu havasuz dünyâ
 Sırra dâ'ir dahi var nice kelâm
 Ki degül aña mahal gûş-ı 'avâm ³⁷

SANAT ve HALK MÜZİĞİMİZ

Ta Orta Asya'dan gelip Anadolu'yu kendine vatan edinen Türk milletinin de kendine özgü bir müziği bulunmakta, medeniyetlerin beşiği olan Anadolu'da asırlar boyu biri halk, diğeri sanat olmak üzere iki müzik türü birlikte yaşamaktadır. Bu iki müzik türü esasen aynı köke dayanmakta, birçok bakımdan ortak özellikler taşımaktadır. Bununla birlikte, aralarında oluşum bakımından önemli farklar bulunmaktadır.³⁸

Halk müziğinin doğuşunda hiçbir sanat düşüncesi, kural kaygısı ve önceden planlanmış bir besteleme anlayışı yoktur. Tamamen içten gelen duyguların geleneksel bir müzikal coşku ile ifade edilmiştir.³⁹

Sanat müziğinin doğuşunda ise başlangıçtan itibaren bir sanat düşüncesi, kural kaygısı ve önceden planlanmış bir besteleme anlayışı vardır. Besteci bu prensipler içerisinde eserini üretir. Bu yüzdendir ki Türk sanat müziğinde usul, dizi, makam, form ve her türlü teknik ayrıntılar isimlendirilmiştir. Bu isimler ülke sınırını da aşarak uluslararası terminolojiye girmiştir.⁴⁰

Türk Halk Müziğinde ise türküler yakılmış, bin bir çeşit ezgiler oluşturulmuş, biçimler ortaya çıkarılmıştır. Ama bunlar çoğu kez isimlendirilmemiştir. Bazı isimler ise kişisel ya da yöresel kalmıştır.⁴¹

Türkülerimiz, onları üreten kişilerin zamanla unutulması, göçerliğin getirdiği sebeplerle gidilen her bölgede kulaktan kulağa taşınması, unutilan sözler, ezgilerin yerine ilavelerin olması gibi durumlar nedeniyle anonimleşmiştir. Yakıldığı bölgemizin veya ilimizin genel müzikal anlayışına göre o yöre ile özdeşleşmiştir. Bu

yüzden bir türkünün o bölgeden örneğin Çorum yöresinden alınmış olması daha önem kazanmış, türküyü üreten kişi çoğu zaman unutulmuştur.

Sanat musikimizde ise genellikle güftekârı ve bestekârı bilinmekte, şarkılar bir bölgeye veya bir şehre göre anılmamaktadır.

Biz bu incelememizde Sanat Müziğimiz ve güftelerimiz üzerinde duracağımız için Türkülerimiz ve sözleri konusuna detaya girmeyeceğiz.

EDEBİYAT ve MÜZİK

Müzik ve edebiyat için birer tanım yapacak olursak: Söz ve sesin âhenkli dansı, uyumun düeti, bazense sözün kenara çekilip sesi kenardan izlediği beraberliktir, diyebiliriz. Her ikisi de birer sanat dalı olmaları sebebiyle zarafet ve estetik öğelerini bünyelerinde barındırırlar. Kulağa hoş gelecek ve ruhu okşayacak formda hazırlanırlar. Bu sebeptendir ki kimi zaman edebiyat müzikten, kimi zaman ise müzik edebiyattan esinlenerek birbirini doğururlar.⁴²

Şüphesiz her san'at dalı gibi mûsikî de başka san'at dallarından bağımsız ve kendi başına gelişmemiştir. Türk mûsikîsinin etkileşim içinde bulunduğu san'at dallarından en önemlisi, âdeta yoğun bir ağ yumağı ile ona bağlanmış olan edebiyat san'atıdır.⁴³

Dil ve müzik, birbiriyle iç içe geçmiş durumdadır ve pek çok benzer özellikler taşır. Her ikisinin de yapıtaşı sestir. Her iki etkinlikte de işitme sistemi etkin durumdadır. Her ikisinde de belirli bir ritmik ve tonal yapı gözlenir. Her ikisi de toplumların kültür ve yaşayışlarından etkilenir. Her ikisi de insanın iletişim ihtiyacının karşılanmasında araçtır. Dil aracılığıyla sözel iletişim, müzik aracılığıyla müziksel iletişim gerçekleşir.⁴⁴

Müziğin bir dili, dilin ise bir müziği vardır. Müzik ve dil toplumların kültürel yapılarına direkt etki eden iki unsur olduğuna göre, bu iki unsur da doğru kullanıldığında büyük faydalar sağlayabileceği gibi yanlış kullanıldıklarında da toplumsal kültür üzerinde pek çok olumsuz etki yaratacaktır.⁴⁵

Güzel sanatların önemli şubeleri olan edebiyatımız ile musikimiz, birbiri ile çok yakın ilişkisini şiirle kurmuştur. Zira hem beste hem de güftenin ortak ve temel karakteristiğini ses, estetik ve âhenk unsurları meydana getirir. Bu iki sanatımızın ortaya çıkmasında, aynen insanlığın genel tarihinde olduğu gibi en önemli rolü din

³⁷ Mahmut KAPLAN, Hayriyye-i Nâbi (İnceleme-metin), s. 257, Ankara, 1995

³⁸ Doç. Sabri YENER, Türk Halk Müziğinde Diziler ve İsimlendirilmesi, Müzikte 2000 Sempozyumu Bildirileri, <http://www.turkuler.com/yazi/THMdediziler.asp>

³⁹ Doç. Sabri YENER, Türk Halk Müziğinde Diziler ve İsimlendirilmesi, Müzikte 2000 Sempozyumu Bildirileri, <http://www.turkuler.com/yazi/THMdediziler.asp>

⁴⁰ Doç. Sabri YENER, Türk Halk Müziğinde Diziler ve İsimlendirilmesi, Müzikte 2000 Sempozyumu Bildirileri, <http://www.turkuler.com/yazi/THMdediziler.asp>

⁴¹ Doç. Sabri YENER, Türk Halk Müziğinde Diziler ve İsimlendirilmesi, Müzikte 2000 Sempozyumu Bildirileri, <http://www.turkuler.com/yazi/THMdediziler.asp>

⁴² Neslihan SÖZERİ, Müzik ve Edebiyat, Kandil Dergisi, Sayı: 2, Kasım 2010

⁴³ <http://muzikegitimcisi8.blogcu.com/klasik-turk-musikisinde-gufte-beste-dokusu-ve-etkilesimi>

⁴⁴ Fatih BİNGÖL, "Müzik ve Dil Arasında Benzerlikler Ekseninde Müzik Eğitimi", Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli, 26-28 Nisan 2006

⁴⁵ Suna ÇEVİK, "Müzikte Söz Ögesinin Önemi, Müziğin Dile Dilin Müziğe Etkileri", 1. Müzik Kongresi Bildirileri, Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Müdürlüğü, s.274, Ankara, 14-18 Haziran 1988

oynamıştır. Musikimizin önemli bestekârlarından Osman Nihat Akın bu birlikteliği şu satırlarında ne güzel anlatıyor:

“Musikî ile edebiyat, şairle bestekâr, birbirinin kolundan çıkmayan sevgililere benzerler. Gerçekten musikî tarihi tetkik edilecek olursa, bu iki sevgiliden bazen birisinin, bazen de diğerini geride kaldıkları vâkidir, ama ayrıldıkları vâki olmamıştır. Şurası muhakkaktır ki, bir memleket musikîsinin kalkınabilmesi, hatta ayakta kalabilmesi için, musikî kültürü ile edebî seviyenin bağdaşması, yekdiğerine gönül birliğiyle sarılıp kucaklaşması lâzımdır.”⁴⁶

Ahmet Haşim, kendisine gelinceye kadarki şiir dili anlayışını ve kullanımını veciz bir ifadeyle tanımlamıştır: “Şiir, sesle musiki arasında, sestten ziyade musikiye yakın ortalama bir dildir.”

Ece Ayhan, şiirle müziğin yan yana olması gerektiğini ve şiir sanatıyla birinci derecede ilgilenen kişilerin mutlaka asgarî düzeyde müzik bilgilerinin olması gerektiğini düşünmektedir.⁴⁷

BESTE ve GÜFTE

Güfte Nedir?

Güfte; mûsiki ile kaynaşarak, mûsikînin kanunlarına tâbi olarak şarkı ve türküyü meydana getiren şiirdir.⁴⁸

Farsça güften (demek, söylemek) mastarından türemiş olup "söylenmiş söz" anlamındadır. Türk Mûsikisi'nde "kâr, beste, semai, şarkı, türkû, ilâhi, nefes gibi dinî ve din dışı formlarda bestelenen eserlerin sözü" manasında kullanılır. Günümüzde bu anlamda "şarkı sözü" tabiri daha yaygındır. Güfte kelimesi ayrıca "bestelenmek üzere yazılmış şiir" anlamına da gelir. Ancak tekbir, teşbih, salâ gibi dinî formların sözlerine metin denilmektedir. Güfte kaleme alan kişiye de güftekâr adı verilir.⁴⁹

Şarkı, Türk Edebiyatı'nda bestelenmek amacıyla yazılmış nazım biçimlerine verilen genel addır.⁵⁰

⁴⁶ Geleneksel Mûsikimizde Güfte Formu Ve Güfte Formlarındaki Değişim Süreçlerine Tarihsel Açidan Bir Bakış, <https://ferahnak.wordpress.com>

⁴⁷ Ece AYHAN, Şiirin Bir Altın Çağı, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı. 1993

⁴⁸ Saadet GÜLDAŞ, Vurgu ve Vurgulamaları İle Türk Mûsikisinde Prozodi, Kurtiş Matbaacılık, sh.209, İstanbul, 2003

⁴⁹ İsmail Hakkı ÖZKAN, Güfte, TDV İslâm Ansiklopedisi, Güfte Maddesi cilt: 14; sayfa: 217, 1996

⁵⁰ İskender PALA, Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü, L&M Yayınları: I, sh: 434, İstanbul. 2003

Bu terim az-çok farklı anlamlar da ifade etmekle birlikte genellikle Farsça güfte kelimesiyle aynı anlamda kullanılmıştır. Ancak güfte, anlam bakımından daha kapsamlıdır ve her türlü musiki eserinin sözlü kısmını ifade etmektedir.⁵¹

Şarkı'nın, Arapça şark sözcüğüne nisbet ekinin getirilmesiyle oluşan şarki'den (doğuya ait) geldiği kabul edilmekle birlikte, sözcüğün "çağırarak, yüksek sesle söylemek, bağırarak" anlamındaki çağırma ile ilişkisi de düşünülmektedir.⁵²

Türkçede, Anadolu ağızlarında ve bazı Türk lehçelerinde "şarkı" anlamına gelmek üzere kullanılan sözcükler, ses bilgisel olarak birbiriyle ilgili olan ır, yır ve cır sözcükleridir. Şarkı türü (kimilerine göre nazım biçimi) gibi, bu türün (veya nazım biçiminin) adı da ilk olarak Osmanlı sahasında görülmektedir. Bir lûgat-ı müvel-lide görünümündeki şarkı (<şark+i) sözcüğünün türkû (<türk+i) sözcüğüne benzetilerek türetilmiş olduğu tahmin edilebilir.

İskender Pala da şarkı'yı, halk edebiyatındaki türkû'nün tam bir karşıtı olarak da değerlendirmiştir.⁵³ Bununla birlikte, "Güfte mecmualarında bulunan eski şarkıların bir kısmı hem yapı hem içerik bakımından türkûleri andırmaktadır. Bunların çoğu, hece ölçüsüyle yazılan sade şiirlerdir. (...) Bu yüzden, şarkıların daha sonra türkûlerden ayrılarak zamanla güfte ve beste açısından müstakil özellikler kazandığı anlaşılmaktadır."⁵⁴

Klasik ve klasik öncesi dönem repertuarında (16 yy.dan 18.yy. ortalarına kadar) görülen en belirgin özellik, özellikle klasik formda bestelenmiş eserlerde (kâr, beste, ağır ve yürük semâiler) melodinin büyük ağırlıkla güfteden daha ön planda olmasıdır. Güfte, âdeta yapılan besteye bir eşlik malzemesi olarak kullanılmış; bestelenen ezgiler ise güftelerin anlamını yansıtmaktan çok, bestekârın hünerini göstermeye yarayan vasıtalar olmuşlardır.⁵⁵

Bu konuda Bülent Aksoy'un tespitleri son derece doğrudur: "Daha önceki dönemlerin (19. yy. ikinci yarısından önce) mûsikisinde durum farklıdır. Bestenin mûsikî diliyle uyandırdığı duygu ile güftenin içeriği çok kere bağdaşmaz. İçli bir ezgiyle, doldurma mısralardan kurulu, eski deyimle 'haşviyyat' eseri bir şiirin bir araya geldiği sayısız beste örneği vardır."⁵⁶

⁵¹ Mustafa İsmet UZUN, "Şarkı ", İslam Ansiklopedisi, Cilt 8, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, sh. 358, İstanbul, 1997

⁵² Mustafa İsmet UZUN, "Şarkı ", İslam Ansiklopedisi, Cilt 8, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, sh. 358, İstanbul, 1997

⁵³ İskender Pala, 2003: 434

⁵⁴ Mustafa İsmet UZUN, "Şarkı ", İslam Ansiklopedisi, Cilt 8, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, sh. 358, İstanbul, 1997

⁵⁵ <http://muzikegitimcisi8.blogcu.com/klasik-turk-musikisinde-gufte-beste-dokusu-ve-etkilesimi>

⁵⁶ Bülent AKSOY, "Avrupalı Gezginlerin Gözüyle Osmanlılarda Musiki", Pan Yayıncılık, sh.41, İstanbul, 1994

Şarkı formunu ihyâ ettiği söylenen Hacı Ârif Bey'in (1831–1885) romantik dönemi başlattığı (19.yy'ın ikinci yarısı) ve bu dönemde güfte anlayışının değiştiği, güftenin önem kazandığı belirtilmektedir. Hatta ortaya divan şairleri yerine güfte şairlerinin çıkmaya başlaması, bestekârların ise “şarkı güftesi olmaya elverişli şiirleri bestelemeyi tercih etmeleri” bu dönemin önemli bir özelliğidir.⁵⁷

Ancak sanıldığığının aksine, klasik dönem güfte–beste anlayışı romantik dönemde de etkisini sürdürmekte ve bu dönem bestecileri için güfte, yine bağlayıcı bir unsur olmamaktadır. Hatta çoğu eserdeki melodik güzellik ve estetik, güftenin kine göre oldukça üst düzeydedir. Sözü geçen Hacı Ârif Bey'in bir gece uykusuz kaldığı sırada şiirlerini çokça bestelediği Mehmet Sâdi Bey'in bir dörtlüğünü bularak bestelemesi, ancak “şarkı tamamlanmadığı” için gece yarısı Sadi Bey'i uyandırarak iki mısra'a daha ihtiyacının olduğunu söylemesi ve Mehmet Sâdi beyin oracıkta yazdığı dörtlüğü alarak şarkıyı o saatlerde tamamlaması; şarkının geri kalan kısmının Hacı Ârif Bey tarafından melodisi önceden hazırlanmış ve sadece “giydirecek” güfte ihtiyacı olduğunu gösterir.⁵⁸

Şiir – mûsikî birlikteliği, yüzyıllar boyunca gelişmiş ve Osmanlı Devleti kültüründe zirveye ulaşmıştır. Osmanlı Devleti'nde bilhassa XVII. ve XVIII. Yüzyıllarda Türk Şiiri ve Türk Mûsikîsi'nde mükemmel örnekler verilmiştir. Bu devirdeki kusursuz mûsikî anlayışı ile mükemmel şiirler, bestekârların yaptıkları besteler altında birleşmiştir. Vezne göre mûsikî yapma, mûsikîye göre vezin bulma usulü ortaya çıkmıştır. Bu usulden dolayı neredeyse her divan incelenmiş ve kusursuz bir beste için divanlarda kusursuz güfteler bulunmaya çalışılmıştır.

Güftelerin Özellikleri

Güfte nasıl olmalıdır sorusuna en güzel cevabı Dr. Saadet Güldaş şu şekilde vermiştir. “Dilimizin vokalleriyle konsonantlarını, orkestrasyon özelliklerinin zenginliklerini iyi tanıyan bir güftekar, mısralarını bir tablo güzelliği içinde, bin bir renkte ve mânâlı hayallerle bizlere duyurarak, bestakârın da ilhamıyla mûsikîleşerek ruh ufuklarımızı genişletecektir.”⁵⁹

Çeşitli konuların yer aldığı sözlü Türk Mûsikîsi'ne ait güfteler içinde en büyük yeri aşk almaktadır. Hakiki ve mecâzi aşk ile aşkın sebep olduğu çeşitli haller en ince nüanslarına kadar romantik ve lirik bir üslûpla işlenmiştir.⁶⁰

⁵⁷ Bülent AKSOY, “Avrupalı Gezinlerin Gözüyle Osmanlılarda Musiki”, Pan Yayıncılık, sh.41, İstanbul, 1994

⁵⁸ Nazmi ÖZALP, “Türk Musikisi Tarihi – Derleme”, C. I, sh. 251, TRT, 1986

⁵⁹ Saadet GÜLDAŞ, Vurgu ve Vurgulamaları İle Türk Mûsikîsinde Prozodi, Kurtiş Matbaacılık, s.260, İstanbul, 2003

⁶⁰ İsmail Hakkı ÖZKAN, Güfte, TDV İslâm Ansiklopedisi, Güfte Maddesi cilt: 14; sayfa: 217, 1996

Cami ve tekke mûsikîsi formları çerçevesinde Allah ve Peygamber aşkını tevhid inancı ile birleştirip tasavvuf unsurunu da ilâve ederek terennüm eden güftelerin mevcudiyeti dinî mûsikînin önemli bir özelliği olarak dikkat çeker.⁶¹

Mûsikî ruhun gizli tellerini titreştirebilecek, kulakta hoş bir seda olarak kalabilecek bir sanat dalı olduğu için temalarını, karamsarlık aşılama ve daha çok dostluk-mutluluk-neşe ağırlıklı duygulardan seçecektir. Kin, nefret, intikam, isyan, korku, düşmanlık, cinâyet, ölüm, savaş, ihtiras, yalancılık ve sahtekârlığı teşvik eden temalardan uzaklaşacaktır. Bayağı, müstehcen ve siyâsî konulardan da uzak duracaktır.⁶²

Her müzik türünün kendine özgü bir diksiyon ve üslûbunun olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Bunu örneklersek, Halk Musıkîmizin bilinen özelliği, bölgesel oluşuna, yani her türkünün doğduğu ve geliştiği coğrafyanın ağız ile söylenmesine bağlı olmasıdır. Oysa geleneksel musikimizde durum hiç de böyle değildir. Bu müzik sisteminde, güfte yazan, beste yapan ve besteyi yorumlayan kişilerin yaşadıkları bölge neresi olursa olsun, mutlak anlamda güfte “İstanbul Ağzı” denilen bir üslûpta yazılmalı ve bu üslûpla bestelenmelidir. Yoksa Ağrılı, Urfalı, Kayserili, Edirnelinin ağız, vurgu ve tonlamalarıyla yapılacak beste ve icralar komik olmaktan öteye bir anlam taşımayacaklardır. Zaten Türk Edebiyatının müşterek özelliği de bazı istisnalar dışında “İstanbul Türkçesi” eksenli oluşudur.⁶³

Şarkı sözleri, karşınızdakiyle konuşur gibi yazılmalı, açık, yalın ve lirik bir anlatım kullanılmalıdır. İfadeler mümkün olduğunca basit ve anlaşılır ama bir o kadar vurucu sıcak ifade ve sloganlar içermelidir. Güftede geçen bir kelimeyi ikinci kez kullanmamaya özen gösterilmelidir. Normal bir şiirde istediğiniz kelimeyi kullanabildiğiniz halde şarkı sözünde kullandığınız kelimelerin melodik olma zorunluluğu olduğundan bestelenemeyecek kelimeler güftede kullanılmaz. Her şiirden şarkı sözü olmayacağı gerçeğinin en önemli kuralı budur.⁶⁴

Güftelerde kullanılan kelimelerin ahlâka ve edebe aykırı olmaması gerekir.⁶⁵

Her mısra bir bütün anlam taşıyor olmalıdır. Bir konuyu başlayıp bitirmelidir. Şairin ne söylemek istediği bir mısradaki soru cevap yolu ile açığa çıkmamalıdır, açık olmalıdır.⁶⁶

Şiirdeki müzikalite, kelimelerin işitilmelerini sağlayan ses yapılarının armonize edilmesiyle oluşturulmaktadır. Her kelimenin kendi ses değeri yanında, mısradaki

⁶¹ İsmail Hakkı ÖZKAN, Güfte, TDV İslâm Ansiklopedisi, Güfte Maddesi cilt: 14; sayfa: 217, 1996

⁶² Saadet GÜLDAŞ, age, sh.233

⁶³ Ali Haydar TİMİŞİ, Şarkı Sözlerindeki Prozodi Hatalarının Türkçeye Etkileri Ve Örnekler Üzerine Bir İnceleme, <http://www.mavi-nota.com/index.php?link=yazi&no=2636>

⁶⁴ Ekrem BOLSU, Güfte Ve Beste, Sözyazarı Şair, <http://ekrembolsu.blogcu.com/sarki-sozu-nasil-yazilir/5442120>

⁶⁵ Neslihan SÖZERİ, Müzik ve Edebiyat, Kandil Dergisi, Sayı: 2, Kasım 2010

⁶⁶ Erol SAYAN, Müziğimize Dair Görüşler, Analizler, Öneriler, ODTÜ Yayınları, s.187, Ankara, 2003

diğer kelimelerle temasa geçmesinden kaynaklanan bir armoni değeri de vardır. Şiirdeki musiki, armoni ve ritim unsurlarıyla temin edilmektedir.⁶⁷

Şiirdeki armoni, bir veya birkaç mısradaki seslerin birbirine uyması, birbirleriyle veya bir anlama göre armonize edilmesidir. Bu durum ise iki vasıta ile temin edilir: Aliterasyon ve asonans... Aliterasyon ünsüzlerin; asonans ünlülerin bir veya birkaç mısra da tekrarıdır.⁶⁸

Şiirde ritim, vezin ve kafiyeyle temin edilir. Hecelerin, sayılarına ya da uzunluk kısalıklarına göre düzenli bir şekilde sıralanmaları, durakların belirli aralıklarla tekrar edilmesi ve mısra sonlarında ses benzerliklerine yer verilmesi söyleyişe bir âhenk katmaktadır. Kelimelerin seslerinden doğan armoniye, ölçü ve kafiyeyle bağlı olarak elde edilen düzenli ses oluşumları da eklendiğinde, ifadeyi daha etkili kılan şiire has bir musiki ortaya çıkmaktadır.⁶⁹

Ölçü, mısralardaki hece sayılarının eşitliğine ya da hecelerin uzunluk-kısalık gibi ses değerlerine dayalı olarak bir âhenk meydana getirir. Her ulus, şiir geleneğinde dilin bu âhenk imkânından kendi dilinin fonetik yapısına bağlı olarak yararlanmaktadır.⁷⁰

Veznin, şiirde âhenk temin eden bir vasıta dır. Türkçenin fonetik yapısına uygun olarak, sözlü geleneğimizin en eski dönemlerinden beri kullanılan ölçü; mısralarındaki hecelerin sayı ve bloklanma bakımından eşitliğine dayanan “hece vezni”dir. Ancak, milletimizin geçirdiği tarih seyrine paralel olarak kültür ve medeniyet alanında gerçekleşen değişiklikler, millet hayatının ayrılmaz bir parçası olan dili de etkilemiş, “aruz”un da millî bir hüviyet kazanmasına yol açmıştır.⁷¹

Şiirde musiki temin eden önemli ses unsurlarından birisi de kafiye dır. Mısra sonlarında tekrar edilen sesler, şiire özel bir âhenk kazandırmaktadır. Yahya Kemal’in, “Şiirin uzviyetinde kafiye, kuşta kanat gibidir” sözleri de kafiye nin önemine işaret etmektedir.⁷²

Güfte Mecmuaları

Arşivlerimizde bulunan en eski “Güfte Mecmuası”nın tarihi, 15. yüzyılın başlarındaki bir zamana aittir.⁷³

17. yüzyıla kadar nota kullanılmayan musikimizin güftelerinin icracılar tarafından yazılıp, mecmualarda toplanması gelenek hâline gelecektir. Başlangıcından

bu yana meydana getirilen musiki repertuarının günümüze kadar taşınmasında kuşkusuz bu mecmualar başlı başına bir misyon üstlenmişlerdir.⁷⁴

“Sayıları kesin olmasa da basılmış olanlarla birlikte tahminen 500’e yakın güfte mecmuası vardır. Her geçen gün sayıları gittikçe artmaktadır. XV. yüzyıldan bu yana yazma ve basma bu kadar mecmuanın varlığı ve bunları incelemek bir üniversite bünyesinde ayrı bir kürsüyü gerektirir.”⁷⁵

Bu güfte mecmualarının sisteminde, her güftenin başına eserin formu, yani kâr, kârçe, beste, semai, şarkı vd. ile usûlü, makamı, bestekârı, nâdiren de güftekârı yazılırdı. Merhum üstad neyzen Halil Can, yıllar önce bu durumdan şöyle yakınır:

“Bizde her nedense, lâdinî mahiyetteki eserler üzerinde, tertib edilmiş mecmualarda, bestekârların isimleri yazılır da güfte sahiplerine ehemmiyet verilmez. Dinî eserlerde ise vaziyet tamamen aksidir. Güfte sahipleri, mutasavvıf şairler ve pek çoğu da mürşitlik mertebesinde olduklarından, bu zatların müritleri tarafından bestelenen çeşitli dinî musikî şekillerindeki eserlerde, güfte sahibi ekseriya bellidir de bestekârları belli değildir... Zaten din dışı eserlere ait elimizde ‘Haşim Bey Mecmuası’ ile bundan biraz daha mufassal olan ‘Hanende’ den başka derli toplu bir mecmuamız yoktur. Her iki mecmuada da güfte sahiplerinin isimlerine seyrek rastlanır. Hâlbuki besteciye ilham veren güftenin taşıdığı ve güfte sahibinin kariha vüsatının telkin ettiği manalardır...”⁷⁶

Güfte mecmuaları kapsamında bu bilgiler dışında, “... Türkü, destan, mâni, müfret, vaaz veya hutbe parçaları, mektup, ilaç tarifleri, ölüm tarihleri, beyitler nasihatler gibi bazı bilgiler bulunabilir. Bu açıdan güfte mecmuaları müziğin dışında halk edebiyatı, folklor, tasavvuf tarihini, Türk tarihini, dinî musikiyi ilgilendiren bilgiler.”⁷⁷ de bulunmaktadır.

Güfte Mecmuaları, eski güftelerin zamanımıza ulaşmasında önemli yeri olan bu eserler sözlü mûsikinin kaynakları arasında en önde gelir. Çeşitli kütüphanelerde birçok örneği bulunan, bazılarında sadece dinî veya din dışı, bazılarında ise karışık güftelerin yer aldığı bu eserler, sadece güftelerin sıhhatli bir şekilde zamanımıza ulaşmasını temin etmekle kalmamış, ayrıca güfte kâr ve bestekârlar hakkındaki biyografik bilgi ve tarih kayıtları ile edebiyat ve mûsiki tarihi bakımından da önemli birer kaynak vazifesi görmüşlerdir.⁷⁸

⁶⁷ Hulusi GEÇGEL, Şiir ve Musiki, <http://www.izedebiyat.com/yazi.asp?id=78295>

⁶⁸ Mehmet KAPLAN, Türk Edebiyatı Üzerinde Araştırmalar II, İstanbul: Dergâh Yayınları. sh: 201, 2014

⁶⁹ Hulusi GEÇGEL, Şiir ve Musiki, <http://www.izedebiyat.com/yazi.asp?id=78295>

⁷⁰ Hulusi GEÇGEL, Şiir ve Musiki, <http://www.izedebiyat.com/yazi.asp?id=78295>

⁷¹ Hulusi GEÇGEL, Şiir ve Musiki, <http://www.izedebiyat.com/yazi.asp?id=78295>

⁷² Hulusi GEÇGEL, Şiir ve Musiki, <http://www.izedebiyat.com/yazi.asp?id=78295>

⁷³ Geleneksel Musikimizde Güfte Formu Ve Güfte Formlarındaki Değişim Süreçlerine Tarihsel Açıdan Bir Bakış, <https://ferahnak.wordpress.com>

⁷⁴ Geleneksel Musikimizde Güfte Formu Ve Güfte Formlarındaki Değişim Süreçlerine Tarihsel Açıdan Bir Bakış, <https://ferahnak.wordpress.com>

⁷⁵ Dr. Recep USLU, “Türk Müziği Eğitim Tarihinde Güfte Mecmuaları ve İncelenme Esasları Üzerine Tespitler”, <http://www.tanitma.gov.tr>

⁷⁶ Halil CAN, “Musikî Mecmuası”, sayı:265

⁷⁷ Dr. Recep USLU, “Türk Müziği Eğitim Tarihinde Güfte Mecmuaları ve İncelenme Esasları Üzerine Tespitler”, Müzikte 2000 Sempozyumu, <http://www.kultur.gov.tr>

⁷⁸ İsmail Hakkı ÖZKAN, Güfte, TDV İslâm Ansiklopedisi, Güfte Maddesi cilt: 14; sayfa: 217, 1996

Eski güfte mecmualarında güfteler, baştaki makamlar fihristinin ardından her makama ait müstakil bölümler hâlinde ve her bölümde büyük formdan küçüğüne doğru giden bir düzen içerisinde sıralanır.⁷⁹

Dinî mûsikinin hemen her formundaki güftelerin kaydedildiği Müstakimzâde Mecmuası adıyla tanınan bir yazma ile İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nde kayıtlı ve büyük kısmı şughul güftelerinden meydana gelen mecmua, ihtiva ettikleri güfte sayısı bakımından en zengin ve önemli olanlarıdır.⁸⁰

Din dışı güfte mecmuaları içinde ise Hekimbaşı Abdülaziz Efendi Mecmuası ile Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde kendisi tertip ettiği için Hâfız Post Mecmuası, klasik güfte mecmualarına örnek teşkil edecek değerli eserlerdir.⁸¹

Matbu güfte mecmualarına örnek olarak, XIX. yüzyılın ünlü musikişinaslarından Müezzınbaşı Mehmed Hâşim Bey tarafından kaleme alınan ve asıl adı Mûsikî Mecmuası olmakla birlikte Hâşim Bey Mecmuası diye tanınan eserle meşhur mu-tasavvıf ve musikişinas Ahmet Avni Konuk'un Hanende adlı eseri zikredilebilir.⁸²

Daha sonraki yıllarda, bilhassa Odî Şamlı Selim tarafından neşredilen Câmiu'l Elhân ile Hasan Tahsin tarafından derlenen Gülzârı Mûsikî adlı eserlerle güfte neşri çalışmaları devam etmiştir.⁸³

Cumhuriyet döneminde daha çok makam tasnifli güfte derlemeleri (antolojiler) dikkati çekmektedir. Bu derlemeler içinde dinî alanda hazırlanmış en önemli eser, Sadettin Nüzhet Ergun tarafından yayımlanan Türk Musikisi Antolojisi'dir. Burada güfteler, yüzyıllar içerisinde tespit edilen bestekârlara ait müstakil başlıklar altında sıralanmıştır.⁸⁴

Daha sonra neşredilen, din dışı sahadaki güftelerin derlendiği belli başlı eserler de şunlardır:

Seçilmiş Şarkı Güfteleri; Şerif İçli,

Şarkı Güfteleri; Ahmet Şevket Tezel,

Klâsik Türk Müziği Antolojisi (Şarkı Formu); Etem Ruhi Üngör.

Türk Musikisi Güfteler Antolojisi. Nuri Özcan, (XVIII. yüzyıl dinî mûsikî güftelerinin metinleri üzerinde edisyon kritik çalışması yaparak geniş bir eser hazırlamıştır.)⁸⁵

⁷⁹ İsmail Hakkı ÖZKAN, Güfte, TDV İslâm Ansiklopedisi, Güfte Maddesi cilt: 14; sayfa: 217, 1996

⁸⁰ İsmail Hakkı ÖZKAN, Güfte, TDV İslâm Ansiklopedisi, Güfte Maddesi cilt: 14; sayfa: 217, 1996

⁸¹ İsmail Hakkı ÖZKAN, Güfte, TDV İslâm Ansiklopedisi, Güfte Maddesi cilt: 14; sayfa: 217, 1996

⁸² İsmail Hakkı ÖZKAN, Güfte, TDV İslâm Ansiklopedisi, Güfte Maddesi cilt: 14; sayfa: 217, 1996

⁸³ İsmail Hakkı ÖZKAN, Güfte, TDV İslâm Ansiklopedisi, Güfte Maddesi cilt: 14; sayfa: 217, 1996

⁸⁴ İsmail Hakkı ÖZKAN, Güfte, TDV İslâm Ansiklopedisi, Güfte Maddesi cilt: 14; sayfa: 217, 1996

⁸⁵ İsmail Hakkı ÖZKAN, Güfte, TDV İslâm Ansiklopedisi, Güfte Maddesi cilt: 14; sayfa: 217, 1996

Beste Nedir?

Beste; “Farsça bağlanmış demektir. Sözlerle nağmelerin birbirine bağlanması anlamında kullanıldığı anlaşıyor.

Türk Müziğinde sözlü ve sözsüz olmak üzere iki ana musiki formu vardır. Söz-süz eserler; peşrev, saz semaisi, taksim, medhal, mandra, tasvir, oyun havası, aranağmelerdir. Sözlü eserler de kâr, beste, şarkı ve semailerden oluşur.

Geniş anlamda her çeşit müzik fikrine beste denirse de bu isim güfteleri gâzel tarzından alınan, dört mısralı Türk Mûsikîsinde başlı başına bir formun adıdır.⁸⁶ Bu yönüyle “Beste”, kâr formundan sonra en geniş kapsamlı bir formun adıdır. Beste, dört mısradan oluşan ve her bir mısraına hane adı verilen bir güfteleye sahiptir. Ayrıca her mısraın sonunda terennüm adı verilen, kelime olarak “ya-lel-li” gibi pek anlamı olmayan melodi ile uyumlu ritmik tekerlemelerden oluşur. Bu tekerlemelerin söylenişine eski tabirle “ıkaa” denir.

Bizim burada besteden kastımız yukarıda bahsi geçen beste formunu da içine alan ve bir müzik eseri oluşturulması sürecidir.

“Müzik oluşturma insanın müziksel eylemlerinin temelidir. Müzik oluşturma sürecinin bir türü olan “Besteleme” ise sesleri belli bir güzellik anlayışına göre, belli bir amaç ve yöntemle ardışık olarak ve üst üste bir araya getirerek anlamlı bir bütün oluşturma sürecidir.”⁸⁷

Besteci duygu ve düşüncelerini müzikle olduğundan çok daha fazla, şarkı sözleriyle ifade eder.⁸⁸ Bu sözlerin ruhuna uygun melodilerle yeni bir müzik eseri oluşturur. Bir şiir bestelenirken öyle işlenmelidir ki, beste dinleyene ulaştığı anda hem şiirin hem de müziğin, yani her iki sanatın izdivâcı açıkça hissedilmeli ve anlaşılmalıdır. Sözlü eserde, şiire saygı ve uyumdan başlayan hareket, güzel bir konuşmanın genişlemesi şeklinde ele alınmalıdır.⁸⁹

⁸⁶ İsmail Hakkı ÖZKAN, Türk Musikisi Nazariyatı ve Usûlleri”, Kudüm Velveleleri, Ötüken Neşriyat, s.86, İstanbul, 1987

⁸⁷ Ali UÇAN, “Müzik Eğitimi Güzel Sanatlar Eğitimi”, Eskişehir Ana-dolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Önlisans Programı, 1. Basım, s.16, Eskişehir, 1987

⁸⁸ Ali Haydar TİMİSİ, Şarkı Sözlerindeki Prozodi Hatalarının Türkçeye Etkileri Ve Örnekler Üzerine Bir İnceleme, <http://www.mavi-nota.com/index.php?link=yazi&no=2636>

⁸⁹ Selahattin İÇLİ, 50. Sanat Yılında Selâhattin İçli ve Besteleri, Türk Kültürüne Hizmet Vakfı, s.11, İstanbul, 1997

GÜFTE BESTE UYUMU: PROZODİ

Prozodi Nedir?

Sözlü müzikte temel öge dildir. Besteci yapıtını yaratırken dilden ve dilin müziğinden yararlanır. Sözlü bir müzik yapıtının iyi yorumlanabilmesi aynı zamanda kullanılan dilin tüm ayrıntıları ile bilinmesine bağlıdır.⁹⁰

Müzikte sesin ritmi ahengi neyse, edebiyat içinde kelimeler, kelimelerin yinelenişi ve hece uyumları öyledir. Aksak bir tempo, notanın düşmesi nasıl rahatsızlık vericiyse, bir öyküde de sürekli tekrarlanan kelimeler aynı etkiyi yapacaktır.⁹¹

Doğal konuşma biçimindeki vurguların, ses uzunluklarının ve kısıklıklarının müziğe aynen aktarılması gerekir. Konuşma ritminin, müziğe yansması da ritmik ölçülerde olmalıdır. Söz ve müzik arasındaki uyum, doğru müzikteki en önemli parametredir. Aslında birçok müzik türünde prozodi konusu öne çıkar. Özellikle çocuk şarkılarında söz ve müziğin uyumu eğitim açısından oldukça önemlidir.⁹²

Şair ve besteci, yani güftekar ile bestekar arasındaki âhenk, sözlerle müziğin kaynaşması ve iç içe geçmesidir. Söz ile müziğin uyumlu olduğu eserler kalıcı, öğretici yönü yüksek, sanatlı eserlerdir.⁹³

Dil ve müzik ilişkisini ele aldığımızda karşımıza çıkan ilk unsur prozodidir. Prozodi terimi, ilk olarak eski Yunan müziğinde karşımıza çıkmaktadır. Eski Yunan müziğinde prozodi; çalgıyla refakat ve konuşma sırasında seslerin aldığı özel vurgular, yani konuşma sesinin perdelerindeki çeşitleme şeklinde ifade edilmektedir.⁹⁴

Sözlü müziklerde, söz (güfte) ve müzik arasındaki uyuma Prozodi adını veriyoruz. Prozodinin en kaba tanımı; sözlerdeki uzun hecelere uzun değerli notalar, kısa hecelere de kısa değerli notalar vermek ve konuşma tonumuzdaki vurguları, inişleri, çıkışları aynen notalara da yansıtmaktır.⁹⁵

Ülkemizde prozodi konusunu gerçek biçimde ele alarak konuyu inceleyen ilk çalışmaların sahibi olan Hüseyin Saadettin Arel'e göre prozodi "Güfteli eserlerde sözün besteye taksim edilmesini anlatan bir ilimdir".⁹⁶

⁹⁰ Suna ÇEVİK, "Müzikte Söz Ögesinin Önemi, Müziğin Dile Dilin Müziğe Etkileri", 1. Müzik Kongresi Bildirileri, Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Müdürlüğü, s.274, Ankara, 14-18 Haziran 1988

⁹¹ Neslihan SÖZERİ, Müzik ve Edebiyat, Kandil Dergisi, Sayı: 2, Kasım 2010

⁹² Doç. Dr. Hatice Selen TEKİN, Şâir Ve Besteci Arasındaki Âhenk, Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 6/3 Summer 2011, p. 329-354 TURKEY

⁹³ Doç. Dr. Hatice Selen TEKİN, Şâir Ve Besteci Arasındaki Âhenk, Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 6/3 Summer 2011, p. 329-354 TURKEY

⁹⁴ Solon MICHAEILIDES, "The Music Of Ancient Greece", Faber and Faber, s. 273-274, Londra, 1978

⁹⁵ Prozodi Dedigin Nedir Ki; Maksat Şarkı Söylemek Olsun, <https://ferahnak.wordpress.com/tag/musiki>

⁹⁶ Hüseyin Saadettin AREL, "Prozodi Dersleri", Pan Yayıncılık, 2. Basım, s.7, İstanbul, Haziran 1997

Dr. Saadet GÜLDAŞ'ın "Türk Musikisinde Prozodi" adlı kitabında prozodi; "Müziğin sözlere, sözlerin nağmelere, çeşitli vâsıtalarla uygulanması ve her ikisinin de beste diksiyonu, mânâ ve âhenk bakımından başarılı bir şekilde kaynaşması" olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir tanıma göre ise, "sözle müzik arasındaki, öğrenme ve icrayı kolaylaştıran uyum ve dengedir".⁹⁷

M. R. Gâzimihiâl "prozodi"yi; "kelimelerin vurgu, çıkarılış ve kıymete uyarlık bakımlarından iyi telâffuzu" şeklinde tanımlar.⁹⁸

Türk Dil Kurumu'nun güncel sözlüğünde prozodi, "Bir şiir bestesinde, hece vurgularının müzik vurgu ve yükselişleriyle iyice uyuşmuş olması ve bu yoldaki kuralların bütünü" olarak tanımlanmıştır. Ancak teknik detaylara girmeden kısa bir tanım yapılması gerekirse, "açık (kısa) hecelerin kısa ezgilerle, kapalı (uzun) hecelerin uzun ezgilerle bestelenmesi" diye de tarif edilebilir.⁹⁹

Bütün bu tanımlamalardan yola çıkarak prozodiyi "Güfteli eserlerde müziğin güftedeki vurgu, ton, anlam ve söyleyiş biçimiyle uyumlu olması ve bu uyumu sağlayan kurallar bütünü" olarak tanımlamak yanlış olmaz.¹⁰⁰

Prozodik kurallara uygun bir eser verebilmek için en temel öge dilin kurallarını iyi bilmektir.¹⁰¹

Selahattin İçli'nin prozodi ile ilgili olarak, vurguladığı temel konulardan biri; konuşur gibi şarkı söylenmesidir. İşin doğası bunu gerektirir. "Besteci, kendi kültür dilinin kurallarını iyi bilir ve bu dili kullanabilirse başka prozodi kuralına ihtiyaç kalmaz" şeklinde ifade eder.¹⁰²

Saadet Güldaş Hoca, konu hakkında yazdığı kitabını tanıttığı bir röportajında, prozodi konusunda özetle şunları söyler:

"Bestede eğer güfte varsa, kısaca dilin malzemesi varsa, besteci, gönlünün istediğince hür hareket edemez." dedim. Nağme, müzik öyle gerektiriyor diyerek, kelimeleri ezip büzemez, onları keyfince uzatıp kısaltamaz, kelimeleri melodinin emrinde kullanarak, heceleri birbirinden ayırarak, onları sağa sola yerleştiremez; kendine sınırsız hürriyet tanıyan bestekârın hem beste diksiyonu, hem de mânâ güzelliği yok olur. Şarkısı bir azınlık diline benzer dedim. Sonunda da "Sözlü eser yapan bestecilerin hem edebî, hem de mûsikî prozodisini çok iyi bilmesi şarttır..."

⁹⁷ Cinuçen TANRIKORUR, "Müzik, Kültür, Dil", Dergâh Yayınları, s.23, İstanbul, 2003

⁹⁸ Mahmut Ragıp GAZİMİHÂL, "prozodi", Mûsikî Sözlüğü, MEB Yayınları, s.210, 1961

⁹⁹ Cinuçen TANRIKORUR, "Müzik, Kültür, Dil", Dergâh Yayınları, s.23, İstanbul, 2003

¹⁰⁰ Ali Haydar TİMİSİ, Şarkı Sözlerindeki Prozodi Hatalarının Türkçeye Etkileri Ve Örnekler Üzerine Bir İnceleme, <http://www.mavi-nota.com/index.php?link=yazi&no=2636>

¹⁰¹ Doç. Dr. Hatice Selen TEKİN, Şâir Ve Besteci Arasındaki Âhenk, Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 6/3 Summer 2011, p. 329-354 TURKEY

¹⁰² Selahattin İÇLİ, 50. Sanat Yılında Selâhattin İçli ve Besteleri, Türk Kültürüne Hizmet Vakfı, s.13, İstanbul, 1997

... Bir sözlü eserde, şiiri ilgilendiren her mesele, bestekârı da ilgilendirir. Temaları, vezinleri, durgu ve durakları, kafiye ve nakaratları, çeşitli edebi sanatları, noktalama işaretlerinin hemen hepsi, imlâ titizliği, kompozisyon bütünlüğü, nazım şekilleri, çeşitli duygu ve düşünceleriyle bestekâr, nağmeden ayrı olarak bütün bunları da bilmek zorundadır. Eserlerindeki prozodik mükemmellikleri ancak bu bilgilerle yakalayabilir. Prozodi ilmi, bu iki sanat dalının müştereken ilgilendikleri bir mihenk taşıdır...”¹⁰³

Prozodi kurallarına uyulmadan yapılan bestelerde vurgu, ton, anlam ve söyleyiş biçiminden kaynaklanan bozukluklar dil açısından hatalı ve hoş olmayan ifadelerle bürünmektedir. Sözün ve bestenin ritmindeki uyumsuzluk dilin temel niteliklerini olumsuz yönde etkilemektedir. Günlük hayat içerisinde dinlenen bestelerdeki prozodi hataları bireylerin konuşma diline yansımakta, bu kusurlar da zamanla dili olumsuz yönde etkilemektedir.¹⁰⁴

Bundan dolayı müzik eğitimi, sanatsal olarak incelenip öğretildiği gibi bilimsel olarak da ele alınmalı dil-müzik ilişkisi daha ilköğretimden başlamak üzere belirli plan ve programlar dâhilinde bireylere anlatılmalıdır. Uygulanan müzik eğitimi programlarında Türkçeye ve Türkçe'nin doğru kullanılmasını amaçlayan diksiyon eğitimine özellikle yer verilmelidir.¹⁰⁵

Prozodinin Unsurları

Prozodi dile dayanan bir inceleme ve uygulama ilmidir. Hecelerin uzunluk kısalık değerleri, vezin, vurgu, durgu, taktî, güftenin mânâsı gibi konular prozodinin başlıca unsurlarıdır.¹⁰⁶

1. Hecelerin Uzunluk Kısalık Değerleri

Hecenin esası ünlüdür. Bir tek ünlü, hece kurmaya yeter. Ünsüzler, kendilerinden sonra gelen ünlülerle daha kolay birleşirler. Bir tek ünsüz, hece kurmaya yetmez. İki ünsüz kelime içinde yan yana geldiğinde birinci ünsüz önceki heceye, ikinci ünsüz sonraki heceye dâhil olur. Bu durum iki türlü hece meydana getirir. Kısa hece (açık), Uzun hece (kapalı). Dilimizde sesli harflerle biten ve kısa söylenen hecelere “kısa hece” denir. Uzun hece; sesli harfle bitip transkripsiyon alfabesine

göre uzun söylenen heceler ve sessiz harfle biten heceler olmak üzere iki şekilde olur.¹⁰⁷

Şarkı besteleme tekniklerinde söz ile müziğin uyuşumu konusu, tartımsal ve ezgisel uyum açısından incelenir. “Tartımsal uyum için; sözcük hecelerinin açık veya kapalı oluşu” açık heceye kısa (.) ses, kapalı heceye uzun (-) ses ilkesi daima göz önünde tutulur. Tartımsal uyum, sözün ritmi ile ezginin ritmi arasında sağlanacak uyum ile gerçekleştirilir. Bu uyumu sağlamak için sözel dilde yer alan sözcüklerin yapısı iyi bilinmelidir. Sözü oluşturan heceler ya sesli harfle ya da sessiz harfle biter. Sesli harfle biten hece açık sayılır, ezgide açık hecelere kısa süreli nota verilir ve nokta (.) ile gösterilir. Sessiz harfle biten heceler ise kapalı sayılır, ezgide kapalı hecelere uzun süreli nota verilir ve çizgi (-) ile gösterilir.¹⁰⁸

2. Vezin

Veznin amacı, hecelerın ses değerlerini bir düzene oturtmaktır. Üç çeşit vezin vardır. Aruz ölçüsü, serbest ölçü ve hecelerın sayılarını denkleştirmek için hece ölçüsü kullanılır.

a) Hece Vezni: Hecelerin sesi birbirine eşit veya birbirine yakın dillerde nazım mısraları, bu hecelerın sayılması esâsına dayanan bir ölçü ile söylenir. Buna **Hece Vezni** denir. Parmak hesabı da bir başka adıdır.¹⁰⁹

Bazı araştırmacılar, hece vezninin kuvvetli ve zayıf vurgulu hecelerının, muhtelif şekillerde yan yana gelmeleri ile bir âhenk ve ritim oluşturdıklarını ileri sürerler.¹¹⁰

Mısradaki hecelerın sayıca birbirine uyumlu olması esasına dayanan hece vezninde kafiye, redif, duraklar gibi unsurlar önemlidir. Bu hususlar şiire bir ritim katar ve onu monotonluktan kurtarır. Bu şekilde bir âhenk yakalanmış olur.

Hece vezniyle yazılmış güfteler klasik devirde daha çok hafif bazı şarkı ve türkülerle kanto, köçekçe ve tavşanca gibi popüler eserlerde tercih edilmiştir. Bu vezinle kaleme alınan güfteler dinî mûsiki sahasında başta Bektaşî nefesleri olmak üzere bazı ilâhilerde kullanılmıştır.¹¹¹

Aruzun unutulduğu günümüzde ise bestecilik alanında hemen hemen tek form olarak kalan şarkılarda hece vezniyle, hatta serbest olarak yazılmış manzumelerin tercih edildiği görülmektedir. Hece vezniyle yazılmış güftelerin bestelenmesi konusunda birtakım hususların göz önünde bulundurulması gerekir. Zira bu vezin sadece hece sayısını esas alan bir sistem olduğundan bu sistemde, kısa ve

¹⁰³ Mehmet Nuri YARDIM, “Saadet GÜLDAŞ’la Sohbet, <http://www.mehmetnuriyardim.com>

¹⁰⁴ Ali Haydar TİMİSİ, Şarkı Sözlerindeki Prozodi Hatalarının Türkçeye Etkileri Ve Örnekler Üzerine Bir İnceleme, <http://www.mavi-nota.com/index.php?link=yazi&no=2636>

¹⁰⁵ Ali Haydar TİMİSİ, Şarkı Sözlerindeki Prozodi Hatalarının Türkçeye Etkileri Ve Örnekler Üzerine Bir İnceleme, <http://www.mavi-nota.com/index.php?link=yazi&no=2636>

¹⁰⁶ Doç. Dr. Hatice Selen TEKİN, Şâir Ve Besteci Arasındaki Âhenk, Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 6/3 Summer 2011, p. 329-354 TURKEY

¹⁰⁷ Göksu GÜREYLİ, Ahmet Cevdet Çağla’nın Eserlerinde Prozodi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s.4, İstanbul, 1997

¹⁰⁸ İsmail BOZKAYA, “Dil- Müzik Bağlamında Prozodi”, F. Özsan Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti, sh.96, Bursa, 2001

¹⁰⁹ Saadet GÜLDAŞ, age, s.227

¹¹⁰ Saadet GÜLDAŞ, age, s.227

¹¹¹ İsmail Hakkı ÖZKAN, Güfte, TDV İslâm Ansiklopedisi, Güfte Maddesi cilt: 14; sayfa: 217, 1996

uzun vuruşların belli bir sıra ve kural çerçevesinde düzenlenmesinden meydana gelen usullerle tam bir uyum içinde bulunulması her zaman mümkün olmamaktadır. Ayrıca alt alta gelen mısraların duraklarının da her zaman tam bir düzen içinde bulunmaması mümkündür. Bütün bunlar, hece vezniyle yazılmış şiirlerin bestelenmesinde bazen zoraki ve simetriden uzak bir güfte taksimine sebep olur.¹¹²

Zaman zaman da usullerin karakteristik özelliklerini bozucu farklı düzümleri (ritim), usulün gidiş ve yapısının başka usullerle karıştırılacak şekilde bozulmasına yol açabilmekte ve âhenksizlik meydana getirebilmektedir. Bilgi ve tecrübenin yanında aynı zamanda bir yetenek işi olan bestekârlıkta prozodinin önemi büyüktür. Fakat prozodiyi sadece güfte taksimi veya hece değerlerini usul ve nağmelere göre tanzim etme şeklinde anlamamalıdır.¹¹³

b) Aruz Vezni: Aruz vezni ise uzun (kapalı) ve kısa (açık) hecelerin belli bir düzen içinde, birbiri ardınca sıralanmasıyla uygulanan bir vezindir.¹¹⁴

Klasik Türk Müsikisi repertuarını meydana getiren çeşitli formlardaki eserlerin güfteleri genellikle aruz vezniyle yazılmış gazel, şarkı, rubâî, kıta, müstezad vb. manzumelerden alınmıştır. Bunun sebebi; arzu vezni ile Türk müsikisi usulleri arasındaki yakın münasebetin olmasından kaynaklanır.¹¹⁵

“Müzik nasıl seslerin âhengini konu edinmişse, aruz da sözlerin âhengini, daha doğrusu, nazım âhengini işler.”¹¹⁶

Aruz vezninin yapısı ile ritim arasında sıkı bir bağ olduğunu ve aruzun bir vurgu vezni olduğunu belirten Arel de konuyla ilgili şu tespitleri yapmıştır. “Vezin ritimdir; ritim de vurgu olmazsa, âhenk olmaz. Aksi takdirde kuru bir tıkırtıdan ibaret kalır, ezgi duyulmaz. Ezgiyi de yaratan vurgudur; perde aralıklarıdır. Vurgu ezgili okuyuştur. Onun için “aruz, bir vurgu veznidir.”¹¹⁷

Arûz vezni ile yazılan güftedeki kısa ve uzun (açık-kapalı) heceler, usûllerdeki kısa ve uzun darparlarla bir araya gelerek, bir âhenk oluşturur.¹¹⁸

Bestekârlar için prozodi açısından kusursuzu meydana getirme endişesi, arûz veznini kullanmaya yöneltmiştir.¹¹⁹

Aruz vezinlerinin ve bunları meydana getiren tefilelerle uzun (kapalı), kısa (açık) hecelerdeki ahengin güfte-beste uyuşmasına önemli katkısı vardır. Özellikle

klasik Türk müsikisinde tef'ile ve kalıpların hangi usule nasıl yerleştirileceği konusu, "güfte taksimi" denilen ve prozodi ilminin bir bölümünü meydana getiren sistemin ana unsurunu oluşturmuştur.¹²⁰

Aruz hakkında Saadet Gültaş'ın yaptığı şu tespit konuyu tam olarak kapsamaktadır. "Aruz, kısa ve uzun hecelerin, birbirleriyle muntazam nöbetleşmesiyle sıralanmasından meydana gelmiştir. Bu vezinle söylenmiş bir şiir bütün mısralarında kısa ve uzun heceler, hep aynı yerlerde olacağından, mısralar aynı seslerin aynı yerlerde tekrarlanmasından doğan bir âhenkle söylenir. Vezin, belirli bir düzenle mısralara aynı âhengi verir. Bu âhenk, ilk bakışta bir melodi değil, bir tempodur; notalamadır. Kısaca mûsikîdir.”¹²¹

Aruzda da takti, kafiye ve redifler âhenk unsurlarındandır.

Aruz ölçüsüyle yazılmış güftelerde, mısranın aruz kalıbına uygun şekilde bölünmesine “takti” denir.¹²²

Cinuçen Tanrıkorur, aruza kıymet verirken, aruzun üç büyük kusurunun olduğundan da söz eder. “Aruzun değişmez kurallarından biri, sesli harfle biten mısra sonu hecelerinin hep uzun kabul edilmesidir. -î ve -û gibi aslında kısa olması gereken hecelerin üzerindeki uzatmalar, aruzun illet denen üç kusurundan biridir. Normal olarak kısa söylenmesi gereken bir hece kalıp gereği uzatılarak okunuyorsa, buna imâle denir. “Handan edersin” örneğindeki gibi _n ile e_ birleşip tek hece oluşturuyorsa buna vasl (=ulama) denir ve bu iki kusur meşrû, yani kabul edilir sayılır. Ama bir üçüncüsü vardı ki, uzun söylenmesi gereken bir heceyi vezne uydurmak için kısa söylemek denemektir. Adına zihâf denen bu kusur, dili iyi bilmekten kaynaklanır ve mazur görülemez.”¹²³

İsmail Hakkı Özkan da bu konuda şunları belirtmiştir. "Aruz vezniyle yazılmış bir güftenin bestelenmesinde karşılaşılan en büyük güçlük, tef'ilelerin bazen kelimayı uygun olmayan şekilde bölmelerinden kaynaklanır."¹²⁴ Bu durum gerçekten önemli bir sorundur. Tef'ilelerin, hece veznindeki duraklar gibi kelimayı bölmeden ayarlanmış olması istenilen bir durumdur.

Aruz kalıplarının özellikle Türkçe dil yapısına uygun olanları çokça kullanılmıştır.¹²⁵

¹¹² İsmail Hakkı ÖZKAN, Güfte, TDV İslâm Ansiklopedisi, Güfte Maddesi cilt: 14; sayfa: 217, 1996

¹¹³ İsmail Hakkı ÖZKAN, Güfte, TDV İslâm Ansiklopedisi, Güfte Maddesi cilt: 14; sayfa: 217, 1996

¹¹⁴ Göksu GÜREYLİ, Ahmet Cevdet Çağla'nın Eserlerinde Prozodi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s.6, İstanbul, 1997

¹¹⁵ İsmail Hakkı ÖZKAN, Güfte, TDV İslâm Ansiklopedisi, Güfte Maddesi cilt: 14; sayfa: 217, 1996

¹¹⁶ Ali Kemal BELVİRANLI, Aruz ve Âhenk, Selçuk Yayınları, s.26, Konya, 1965

¹¹⁷ Hüseyin Saadettin AREL, age, s.18

¹¹⁸ Aslı GARGUN, Sibel KARAMAN, Dede Efendi, Zekâî Dede ve Dellâlzâde'nin Beste Formunda, Zencir Usûlündeki Eserlerinin Usûl-Arûz Vezni İlişkisi Yönünden İncelenmesi, Türkiye Araştırmaları Dergisi

¹¹⁹ GÜLDAŞ age, s:267

¹²⁰ İsmail Hakkı ÖZKAN, Güfte, TDV İslâm Ansiklopedisi, Güfte Maddesi cilt: 14; sayfa: 217, 1996

¹²¹ Saadet GÜLDAŞ, age, s.267

¹²² Saadet GÜLDAŞ, age, s.292

¹²³ Cinuçen TANRIKORUR, Müzik, Kültür, Dil, Dergâh Yayınları, s.387, İstanbul, 2003

¹²⁴ İsmail Hakkı ÖZKAN, Güfte, TDV İslâm Ansiklopedisi, Güfte Maddesi cilt: 14; sayfa: 217, 1996

¹²⁵ Doç. Dr. Hatice Selen TEKİN, Şâir Ve Besteci Arasındaki Âhenk, Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 6/3 Summer 2011, p. 329-354 TURKEY

Aruz vezniyle yazılmış güfteler içinde, bestecilerimiz “mef’ûlü mefâilü mefâilü feûlün” kalıbındaki güftelere epeyce rağbet etmişlerdir.¹²⁶

c) Vezinsiz (Serbest) Şiirler: Bazı güftelerde ise mısraların hece sayıları birbirlerine eşit olmamakla birlikte belli bir kalıp içerisinde de yazılmamıştır. Böyle güftelerde “serbest ölçü” kullanılmıştır.¹²⁷

Serbest şiir, uzunluk ve kısıklıklarıyla değişkenlik göstererek, sürat, yavaşlık, şiddet ve sükûnet hissi yaratırlar. Mısraların bu değişkenliği, güftenin mânâsıyla uyuşan bir ritme de yardım etmektedirler.¹²⁸

3. Durgu / Takti / Durak

Durgu, güfteyi okurken, mânâyı ortaya çıkarmak adına, kelimeler arasındaki duraklamalardır.¹²⁹

Durgu ve aruzdaki şekliyle taktî, şiirlerdeki bölünmeleri ifade eder.¹³⁰

Bir güfteyi oluştururken veya okurken kelimelerin parçalanmaması mânâ bütünlüğü açısından önemlidir.¹³¹

Durgulamalar (noktalamalar) bestekârlarla, güftekârın en büyük yardımcısıdır. Güfte ve bestelerde prozodiyi, durgu ve vurgu meydana getirdiği için, mûsikînin bu branşlarıyla uğraşan sanatkârlar, durgunun prozodik mükemmelliğine sımsıkı sarılmalıdırlar.¹³²

Hece ölçüsüyle yazılmış güftelerde aruzdaki taktî, hece kalıplarındaki durak yerleridir. Hece ölçüsüyle yazılmış güftelerde, genellikle durak ile durgu yerleri örtüşmekte ve güfteyi okurken mânâ akışı bozulmamaktadır.¹³³

Hece sayısına bakılmaksızın yazılmış serbest şiirlerde ise durgu yerlerini tespit etmek daha zordur. Bu sebeple serbest ölçüyle yazılmış güfteleri bestelerken mânâyı bozmadan durguları belirtmek çok daha önem kazanır.¹³⁴

“Hece veznindeki durakların aksine, aruz vezninin kalıpları, kelimeleri ortalardan keserek taktî edebilirler. Çünkü hece veznindeki, sayı hesabı, bu vezinde

yerini, hecelerin açıklık ve kapalılığına bırakmıştır. Âhenk hece sayılarının denkleşmesinden ileri gelen ritim değil, uzunlu kısısalı hecelerin, belirli bir ritimle artarda sıralanmasından meydana gelir.¹³⁵

Aruzdaki taktî genellikle mısraların mânâ akışını bozmaktadır. Taktî mısraları nerelerde kesmişse besteci de o kısımda durak yapmıştır. Aralarında öyle ciddi bir bağlantı vardır ki, vezin durakları, kelimeyi ortasından, yani istenilmeyen yerden bölmüşse, bestekâr da mutlaka aynı yerde kalış yapmıştır. Klasik bestekârlarımızın bu anlayışı, günümüz prozodisi bakımından hata sayılmaktadır.¹³⁶

Nokta, virgöl, noktalı virgöl, iki nokta, üç nokta, soru, ünlem, tırnak, parantez gibi asıl noktalama işaretleri, bir metindeki durgu yerlerini belirtirler.¹³⁷

4. Vurgu

Vurgu; konuşma veya okuma sırasında bir hece veya kelimenin diğerlerinden daha baskılı söylenmesidir.¹³⁸

Konuşma monoton değildir. Bazı heceler daha kuvvetli, bazıları daha zayıf telâffuz edilir. Hece daha şiddetle söyleniyorsa o hece “vurgulu hece” adını alır. Konuşana ve kullanımına göre değişen vurguya “ihtiyâri (hissi vurgu), konuşana ve kullanışa göre değişmeyen, herkesçe uyulması gereken vurguya “tabii (mantikî) vurgu denir. Dilin yapısı ve mânâ ile doğrudan doğruya ilgilidir.¹³⁹

Alaeddin Yavaşca'ya göre vurgu, seslerin bazılarına yapılan güçlendirmedir.¹⁴⁰

Arel'e göre, prozodinin temeli, kelimelerin vurgularına dayanmaktadır ve asıl olan, beste içerisinde vurguların hissettirilebilmesidir. Dolayısıyla konu, usûllerin zayıf ve kuvvetli vuruluşlarıyla, vurguların sağlıklı bir şekilde uyuşturulması meselesidir.¹⁴¹

Müziksel dilde ölçülerin ilk zamanları ve vuruluşların ilk parçaları vurgulu okunur. Ayrıca bir müziğin, cümleciğin ya da cümlelerin başlangıcı da vurgulu okunur. Bunlar doğal vurgulardır. Senkoplu oluşumlarla yapay vurgular da yaratılabilir.¹⁴²

Vurgu iki türdür.

1.Ezgisel vurgu,

2. Anlatım (ifade, yorum) vurgusu.

¹²⁶ Doç. Dr. Erol BAŞARA, Aruz Vezninin Belli Bir Kalıbında Yazılmış Güftelerin Sengin Semâi Usûlü İle Bestelenmesinde Görülen Bazı Prozodik Özellikler, CÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 37, Sayı: 2, Aralık 2013

¹²⁷ Göksu GÜREYLİ, Ahmet Cevdet Çağla'nın Eserlerinde Prozodi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s.6, İstanbul, 1997

¹²⁸ Saadet GÜLDAŞ, age, s.235

¹²⁹ Göksu GÜREYLİ, agt.

¹³⁰ Doç. Dr. Hatice Selen TEKİN, agm.

¹³¹ Doç. Dr. Hatice Selen TEKİN, agm.

¹³² Saadet GÜLDAŞ, age, s.251

¹³³ Göksu GÜREYLİ, agt

¹³⁴ Göksu GÜREYLİ, age, s.6

¹³⁵ Saadet GÜLDAŞ, age, s.247

¹³⁶ Saadet GÜLDAŞ, age, s.292

¹³⁷ Saadet GÜLDAŞ, age, s.239

¹³⁸ Yrd. Doç. Dr. Selçuk BİLGİN, Eğitim Müziğinde Prozodi, 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi, SDÜ, 7-10 Nisan 2004, Isparta

¹³⁹ Göksu GÜREYLİ, age, s.6

¹⁴⁰ Alâeddin YAVAŞÇA, Türk Mûsikî'sinde Kompozisyon ve Beste Biçimleri, Türk Kültürüne Hizmet Vakfı, İstanbul, 2002, s.9

¹⁴¹ Hüseyin Saadettin AREL, age, s.9

¹⁴² Yrd. Doç. Dr. Selçuk BİLGİN, agm.

Ezgisel vurgu, düzûme ait vurgu demektir.

Anlatım vurgusu ise şöyle tanımlanır; Bir ezgisel grubun zamanlarından birisi, daha belirgin yapılmak istenirse, ona uyan ses, yorumsal vurgu adını alır.¹⁴³ Kelimelerin cümle içinde geçtikleri sırada anlam ve duygu üzerinde yarattıkları vurguya **ifade** (anlatım) **vurgusu** adını verir.¹⁴⁴

“Anlatım vurgusu iki çekilde oluşur. Ya cümle içinde kelimenin anlamından doğar veya cümlenin söylenmesi sırasında, söyleyenin içinde bulunduğu duygudan kaynaklanır. Bunların birincisi **mantıkî vurgu**, diğeri de **duygu vurgusudur**. İfade vurgusu, savtî vurguya üstün geldiği gibi, bunun bir çeşidi olan duygu vurgusu da mantık vurgusundan üstündür.”¹⁴⁵

5. Makam

Türk musikisinde belirli aralıklarla birbirine uyan mülayim seslerden kurulu bir gam içerisinde özel bir seyir kuralı olan musiki cümlelerinin meydana getirdiği çeşniye makam denir.¹⁴⁶

Kompozisyonun temel taşlarından biri makamdır. Her mûsikî eseri bir makam üzerine işlenir.¹⁴⁷

Şiirin ana fikri esere yön verir. Geleneksel Türk Sanat Mûsikîsinde makamı da çoğu zaman bu ana fikrin belirlediği görülür. Mûsikîmizde seslerin girişi, gelişmesi ve bitişi belirli bir düzen içindedir. Ezginin dolaşımını düzenleyen bu kurallara “seyir” adı verilir. Makamlara kişilik, lezzet ve kokusunu veren işte bu çok önemli, bestekârların değiştiremeyeceği seyir kurallarıdır.¹⁴⁸

Bir eserde âhengi sağlamanın en önemli unsuru makamla güftenin uygunludur.

Makamların her birinin bir işitsel etkisi bulunur. Bestekârın güfteyi incelerken düşündüğü temel konulardan biri de şiirdeki duygunun, fikrin hangi makamla anlatılacağıdır.¹⁴⁹

Müzikte anlatılmak istenen duyguyu, notaları kullanarak ifade ederiz. Her bir notanın, her bir makamın veya dizileri oluşturan dörtlü ve beşli aralıkların bir duyguyu verebilme, aktarabilme özelliği vardır. Binlerce yıl öncesinde yaşamış büyük Türk filozofları Farâbi ve İbni Sina hem müziğin teknik konularını hem de âhengi sağlayan koşulları ve makamların işitsel etkilerini yaşadıkları yüzyıllarda

kaleme aldıkları eserlerde dile getirmişlerdir. İstisnaları olmakla birlikte, genellikle, hüznün, acı, keder, hasret gibi duygular hüzzâm, hicâz, saba makamlarıyla, neşe, sevinç, aşk gibi duygular, mahur, muhayyer, rast makamlarıyla, mistik, dîni duygular, uşşak, segâh gibi makamlarla anlatılır.¹⁵⁰

Uşşâk makamını ele alalım. Arapça “âşık” kelimesinin çoğul şekli “âşıklar” anlamına gelen bir kelime olup, Araplarda olmayan bir makamdır. Söz konusu makam, beşerî ve ilahî aşkın, nağmeyle ifadesine elverişli bir diziye sahiptir.¹⁵¹

Bir başka makam Hüseyinî’de de durum farklı değildir. Daha çok halk müziğinde kullanılan makam, gurbet özellikle kır hayatının (pastoral) ifadesinde ideal bir seyir özelliğine sahiptir.¹⁵²

Bundan başka mistik bir ağırbaşlılığı olan Segâh, melankolik bir lirizmi olan Hüzzam, makamların en parlak ve en renklisi hatta neredeyse bütün makamları içinde barındıracak kadar zengin, belki de makamların şahı denilebilecek çağrışımlara sahip olan Kürdili Hicazkâr gibi makamlar, bilinçli, söze hâkim bestekârlarca güftenin ana fikri ile uyumlu biçimde kullanılmıştır.¹⁵³

Güfte makamı belirlediği gibi ezgi dağılımını da etkilemiştir.¹⁵⁴

Makamın güfte ile ilişkisi bununla da bitmez. Adını alırken güftelede anlam yükü bakımından en zengin olan kelimenin etkili olduğu görülür. “Bir günah ettimse cânâ sûznâk oldum yeter-Selanikli Ahmed Efendi, Sûz-nâk şarkısı gibi...”¹⁵⁵

Makamların yarattığı duyguların tasviri ile ilgili çalışmalar 9. yüzyıla dek uzanır. Farabî ve İbni Sina eserlerinin müzikle tedavi bölümünü yazarken makamların her birinin insan ruhu üzerindeki etkilerini araştırmışlar ve makamların anlattıkları duyguları tanımlamışlardır. Farâbi ve İbni Sina tarafından yapılan çalışmalar daha sonraki yıllarda Lokman hekim gibi âlimlerin ilmî eserleriyle günümüze kadar ulaşmıştır.¹⁵⁶

Bu eserlerden elde edilen bilgiler doğrultusunda; rast makamının insana sefa verdiği, büzürk makamının zihni temizleyip iyi geldiği, ısfahan makamının akıl hastalarına iyi geldiği, zihni açtığı gibi sonuçlar çıkarılmış ve çeşitli şifahânelerde bir tedavi şekli olarak da kullanılmıştır.¹⁵⁷

¹⁴³ Alâeddin YAVAŞÇA, age, s.9

¹⁴⁴ Hüseyin Saadettin AREL, age, s.25-26

¹⁴⁵ Hüseyin Saadettin AREL, age, s.26

¹⁴⁶ M. Ekrem KARADENİZ, Türk Musikisinin Nazariye ve Esasları, Türki-ye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, s:64

¹⁴⁷ Alâeddin YAVAŞÇA, age, s.3

¹⁴⁸ Nesrin FEYZİOĞLU, Geleneksel Türk Sanat Mûsikîsi Bestekârlığı’nda Söz-Beste İlişkisi, Atatürk Üniversitesi, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü

¹⁴⁹ Doç. Dr. Hatice Selen TEKİN, agm.

¹⁵⁰ Doç. Dr. Hatice Selen TEKİN, agm.

¹⁵¹ Nesrin FEYZİOĞLU, agm.

¹⁵² Nesrin FEYZİOĞLU, agm.

¹⁵³ Nesrin FEYZİOĞLU, agm.

¹⁵⁴ Nesrin FEYZİOĞLU, agm.

¹⁵⁵ Nesrin FEYZİOĞLU, agm.

¹⁵⁶ Hatice Selen ERGÖZ, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji Uygulama Kitabı I Basit Makamlar, Şed Makamlar, Değişim Yayınları, 2007, s.24

¹⁵⁷ Ahmet Şahin AK, Avrupa ve Türk İslam Medeniyetinde Müzikle Tedavi, Öz Eğitim Basım, Konya, 1997, s. 95

20. yy. başlarında Rauf Yekta Bey de Türk Müsıkisi adlı eserinde makam bilgisinin Türk müziği nazariyatının en önemli bölümlerinden biri olduğunu ifade etmiştir. “İnsan ruhunun en samimi hislerini ifade etmek ve kalbe hitap eylemek bakımından müsikinin sahip olduğu bu kudretin sırrını sanatkâra ilham eden makamlardır.” diyerek makam bilgisinin önemini ve yarattığı etkiyi vurgulamıştır.¹⁵⁸

Söz- Beste İlişkisinde Geçki

Geleneksel Türk sanat müsikisinde geçki, makamın en temel özelliklerinden biri olup, bestekârın ustalığını sergilediği, âdeta makam içinde makam sayılan bölümdür. Bir eser içinde birden fazla geçki yapılabilir. Makam içinde yapılan geçkilere, bazen bağımsız olmakla birlikte çoğu zaman güftenin yön verdiği görülmektedir.¹⁵⁹

6. Usûl:

Seslerin süre ve volümünü aynı anda gösteren kavrama VURUŞ denilir. Bu vuruşlar belirli şekillerle sıralanarak birer kalıp oluştururlar. Oluşan bu kalıba USUL denilir. Usuller ikiye ayrılır: Basit ve Birleşik Usuller.¹⁶⁰

Usullerin her bir vuruşuna DARP adı verilir (Darp eskiden usul yerine de kullanan bir kelimedir). Geleneksel sanat müziğinde tüm eserler, usul kalıplarına uyularak bestelenmişlerdir. Usul kalıbını oluşturan vuruşlar, kuvvetli ya da zayıf oluşlarına göre; DÜM, TEK, TE, KA gibi hecelerle belirtilmişlerdir. Ölçü ile usul aynı değildir. Usul ölçünün kalıplaşmış şeklidir.

Basit Usuller: Oluşumunda başka hiçbir usul olamayan usullerdir.

Birleşik Usuller: Birden fazla usulün birleşmesi ile oluşan usullerdir.

Küçük Usuller: 2 zamandan 15 zamana kadar olan usullerdir.

Büyük Usuller: 16 zamandan başlayarak büyüyen usullerdir.¹⁶¹

Âhengi sağlamanın tamamlayıcı bir diğer yolu da makamla usûl arasındaki ilişkidir. Besteci öncelikle şiirin ritmini hisseder ve bu ritme uygun olarak bestelemeye koyulur. Bir şiir, birden farklı usûlle bestelenebilir, ancak yine bes-

teleme şekli, şiirdeki vurgulara göre olacaktır.

Usûl seçimi, mânâ prozodisinin yanı sıra, telâffuz prozodisini de etkilemektedir. Bazı güfteler, hece yapıları ve kelime grupları bakımından her usûle uymayabilir. Bestekâr, o zaman hece taksimatıyla vurgulara uymayan o usûlü melodik yapısı çok güzel olsa dahi değiştirerek, bir başka usûlle eserini tamamlamayı tercih

edebilir. Böylece Türkçenin fonetik ve estetik kurallarıyla bütünleşmek imkânı yaratılmış olur.¹⁶²

Hüseyin Saadettin Arel prozodi kurallarına dayanarak, aynı şiiri değişik usûllere bağlamanın mümkün olduğunu “prozodi dersleri” isimli kitabında örnekler vererek açıklar. Prozodi kurallarına uyularak aynı şiirin değişik usûllerle bestelenmesi her zaman mümkündür.¹⁶³

Usûl, sadece bir eserin icrâ sırasında destekleyici ritim kalıbı değil, eserin bir parçasıdır. Melodik çizginin başlayış ve bitişine, duraklamalarına anlam veren, güfteye derinlik kazandıran bir öğedir.¹⁶⁴

Türk müsikisinde, usûl darplarının kimi uzun, kimi kısa, kimi kuvvetli, kimi zayıftır. Arûz vezninde kelimelerdeki hecelerin de uzun kısa, yani kapalı-açık değerleri vardır, bu değerler ve bunların vurgu ve tonlamaları yeni bir eser oluşturacak bestekârlar için çok önemlidir. Usûllerdeki uzun darplarla, kelimelerdeki uzun (kapalı) hecelerin, usûllerdeki kısa darplarla, kelimelerdeki kısa (açık) hecelerin birbirleriyle olan uyumu ve bunların da kendi aralarında vurgu ve vurgusuzlukları, sözlü müsikide prozodik olarak estetik ve dengeli eserler meydana getirilmesini sağlamıştır.¹⁶⁵

Güfteye Beste mi, Besteye Güfte mi?

Prozodik değerleri önemseyen bir besteci için güfte, besteden önce gelir. Tam tersi, bestelenmiş bir esere güfte giydirmek ise hatalı sonuçlar doğurabilir.¹⁶⁶

Zamanımızda, önceden yapılan bir besteye daha sonra bir güftenin uydurulmaya çalışıldığı da gözlenmektedir. Bu ise bestekârlığın, “uygun bir güftenin ele alınarak belli bir sanat anlayışı çerçevesinde bestelenmesi” anlayışına tamamen ters, her türlü sanatkârlık ciddiyetinden uzak bir davranıştır.¹⁶⁷

Söz müsikisinin her türünde bestecinin şu yahut bu ölçüde güfteden etkilenmesi beklenir. Hazır besteyi güfteye uygulamak demek bestecinin güfteyi hiç görmeden bestelemesi anlamına gelmez her zaman; besteci güftesini seçmiştir, ama güfteden yola çıkarak çalışmamış, önce ezgiyi kotarmış, sonra besteyi güfteye uydurmuştur. Ayrıca, güfteyle beste arasındaki uyumsuzluk her klasik bestecinin her eserinde görülen bir durum da değildir. Ama şu kadarı söylenebilir ki, Türk müsikisinin ‘klasik’ döneminde görülen güfte – beste kopukluğunun nedenlerinden biri, bestecilerin kimi zaman önce ezgiyi, sözsüz olarak, düşünmeleri, güfteyi ise bestesi tamamlanmış ezgiye uydurmaları, yaygın deyişle, besteye ‘güfte giydirmeleri’ olabilir...¹⁶⁸

¹⁶² Saadet GÜLDAŞ, age, s.392

¹⁶³ Hüseyin Saadettin AREL, age, s.57

¹⁶⁴ Aslı GARGUN, Sibel KARAMAN, Dede Efendi, Zekâi Dede ve Dellâlzâde’nin Beste Formunda, Zencir Usûlündeki Eserlerinin Usûl-Arûz Vezni İlişkisi Yönünden İncelenmesi, Türkiyat Araştırmaları Dergisi

¹⁶⁵ GÜLDAŞ age, s:267

¹⁶⁶ Doç. Dr. Hatice Selen TEKİN, agm.

¹⁶⁷ İsmail Hakkı ÖZKAN, agm.

¹⁶⁸ Bülent AKSOY, “Avrupalı Gezginlerin Gözüyle Osmanlılarda Musiki”, Pan Yayıncılık, 1994, İstanbul, s.44

¹⁵⁸ Rauf YEKTA, Türk Müsikisi, Pan Yayınları, çev. Orhan Nasuhioğlu, İstanbul, 1986, s.67

¹⁵⁹ Nesrin FEYZİOĞLU, agm.

¹⁶⁰ <http://odtuktmt.com/index.php/tuerk-muezi/usuelleri>

¹⁶¹ <http://gercekdorman.com/turk-musikisi-usuelleri>

PROZODİ ÇEŞİTLERİ

1. Anlam Prozodisi

Sözlü eserlerde dil en öncelikli unsur olduğun göre doğru olarak kullanılması büyük önem taşır. Telaffuz ve vurgu dışında özellikle anlam prozodisi denilen, kelimelerin taşıdığı anlamı, şairin ana fikrini, şiirin cümle yapısındaki halini melodiye yerleştirmek başlı başına önem verilmesi gereken bir husustur.¹⁶⁹

Mânâ, kelime dizilişlerinden meydana gelen cümledeki duygu ve düşüncenin, açık veya gizli olarak bize duyurulmasıdır. Mânâ bizi düşündürür ve zevklendirir. İçimizde acı ve tatlı pek çok çağrışımlar uyandırır; ilham verir ve hayâl âlemine sürükler. Bu âlemin içine acı karışsa bile, bize o anda buruk bir tat, lezzet verir.¹⁷⁰

Netice olarak güftenin, nasıl olursa olsun, açık veya gizli, anlaşılan veya yorumlanamayan fakat mutlaka hissedilen, etkileyici bir mânâsı olmalıdır. Mânâsı olmayan, anlaşılamayan bir güfte, ne kadar müzikal özelliklere sahip olursa olsun, onu değerlendirmek imkânsızdır.¹⁷¹

Mâna prozodisinde edebî sanatların yeri büyüktür. Mecâzî ifadeler olarak ifade edilen bu sanatlar mânâyı ortaya çıkaran ifadelerdir.¹⁷²

“Bestekâr bir mübâlağa, bir teşbih veba telmih, mecaz, tezat, tekrîr, kinâye vb. sanatlarının bulunduğu güfteler üzerinde uzun uzun durmalıdır. Bir başka deyişle, melodilerini oradaki mânâyı kuvvetle yansıtacak şekilde düzenleyerek, o duyguyu en güzel vurgulayışla bize aksettirme heyecanı içinde olmalıdır.”¹⁷³

Bestede mânâ prozodisinin güzellik yaratan vurgulama vasıtaları içinde birçok unsur yer alır. Bunlar; esler, uzun sesler, saz bölümleri, lâfzî terennümler, kelime tekrarlamaları, enterval kullanma, puandorglar, güfte ile makamın ve usûlün uygunluğu, melodi ile duygu ve kelimelerin uyuşması şeklinde sıralanabilir.¹⁷⁴

Nokta, virgöl, noktalı virgöl, iki nokta, üç nokta, soru, ünlem, tırnak, parantez gibi asıl noktalama işaretleri, bir metindeki durgu yerlerini belirttikleri gibi, cümlelerin akıcılığını, mânâ değişikliğini ve mânâ zenginliğini sağlarlar. Bu sebeple asıl noktalama işaretlerine, şairlerin, bilhassa güftekarların büyük önem vermesi lâzımdır. Zirâ bestekâr, bu noktalamalardan kendisine bir yorum çıkaracak ve uygun kelimeleri, heceleri vurgulayacaktır. Noktalamalarla böylece mânâ prozodisini yerleştirecek ve bu işaretlerin her birini musikinin nota değerleriyle seslendirecektir.¹⁷⁵

¹⁶⁹ Funda Sevilay ÜNAL, “Bestelenmiş Şiirin Müzikle Uyumu”, Kocaeli Üniversitesi Şiir Etkinlikleri Birimi, I. Ulusal Şiir Kongresi, Yayınlanmamış Sempozyum Bildirisi, Mayıs 2007, İzmit

¹⁷⁰ Saadet GÜLDAŞ, age, s.215

¹⁷¹ Saadet GÜLDAŞ, age, s.215

¹⁷² Doç. Dr. Hatice Selen TEKİN, agm.

¹⁷³ Saadet GÜLDAŞ, age, s.215

¹⁷⁴ Doç. Dr. Hatice Selen TEKİN, agm.

¹⁷⁵ Saadet GÜLDAŞ, age, s.239

2. Âhenk Prozodisi

Ahengi; musiki terimleriyle tanımlamak gerekirse, dilin durmadan değişerek akması demek olan ritmik ses ve melodi zenginliğidir. Bu melodik zenginlik, dilin iç mûsikîsi ile dış mûsikîsinin (ritim-tempo) zenginliğinden doğar. Bu açıklamalara göre âhenk dilin yarattığı mûsikîdir. Âhenk kendi içinde ikiye ayrılır. İç âhenk ve dış âhenk.

Kelimelerdeki sanathı kullanışların, veznin, taktiî tekrarlarından doğan tempodur. Nazım şekillerinin de sessiz bir ritmidir. Yâni güftenin âhenk prozodisi, dilin mûsikîsi ile ritminden doğmaktadır. Birisi güftede iç âhenk, diğeri de dış âhenk unsurlarını yaratır.¹⁷⁶

PROZODİ KURALLARININ UYGULANMASI

Güfte ve beste arasındaki uyumu sağlamak için, bestekârların, besteleyecekleri şiirin hece kalıpları ile o bestede kullandıkları usul kalıplarının örtüşmesine dikkat etmelidir. Bu sadece bestekârların dikkat edecekleri bir kural olmayıp, mükemmel bir prozodiye sahip bir eseri seslendiren yorumcuların da uymaları gerekecek bir ilkedir.

Ayrıca, kuvvetli ve vurgulu heceler, bestelenen eserde kullanılan usulün kuvvetli darplarına, güftenin sessiz ve kısa heceleri ise usulün zayıf darplarına denk düşmelidir. Müzik cümlelerindeki “es”ler, bunların ölçü ve zamanları rastgele kullanılmamalı, bir anlam ifade edecek şekilde belirlenmelidir.

Doğru bir müzik prozodisi yaratabilmek için şu kurallara uymak gerekir.

1. Prozodi bakımından ölçülerin ve vuruşların ilk notası kuvvetlidir. Bundan dolayı kuvvetli ve vurgulu heceler, ölçü ve zamanların ilk notasına, sessiz ve kısa heceler ise zayıf zamanlara denk düşmelidir.

2. Kuvvetli bir hece, birkaç nota ile uzatılırsa zayıf bir notaya düşebilir.

3. Müzik cümlesindeki son nota, mısra veya cümlelerin son hecesine düşmelidir.

4. Sessiz ve kısa heceler, zayıf zamanlarla çakışmalıdır.

5. Sondan bir önceki heceye daha büyük değer verilir veya birkaç nota düşürülürse, zayıf bir hece, kuvvetli bir nota ile denkleştirilebilir.

4. Bir sözcüğün ilk hecesinin son notaya düşürülmesinden kaçınmak gerekir.

5. Vezin kalıplarıyla müzik ölçüsü arasında uyum bulunmalıdır.

6. Kapalı (uzun)hecelere denk gelen notaların uzun, açık (kısa) hecelere denk gelen notaların ise kısa olmasına dikkat edilmelidir.

¹⁷⁶ Saadet GÜLDAŞ, age, s.257

7. Kelime sonlarına denk gelen açık (kısa) heceler uzun bir nota ile ifade edilebilir.

8. Ritim duraklamaları ve susmalar, sözcüğün söylenişinden gelen duraklamalara rastlamalıdır.

9. Vezin kalıplarıyla müzik ölçüsü arasında uyum bulunmalıdır.¹⁷⁷

Bir şiiri bestelemeye kalkan bestecinin gramer ve dil bilgilerini özümsemiş ve onları aşmış olması gerekir. Bestekâr normal eğitimini geliştirecek, dili ve edebiyatı ile de son derece yakın hatta bütünleşen bir birikimi elde etmek mecburiyetindedir.¹⁷⁸

Klasik Türk Müziğinde aruz vezniyle yazılmış bir şiirin bestelenmesinde ana ilke “usûlün uzun darblarına aruza göre uzun ve tam heceleri, kısa darblarına kısa heceleri denk getirmektir”.¹⁷⁹

Bu temel ilke doğrultusunda Hüseyin Sadettin Arel, “Mef’ûlû mefâilû mefâilû feûlûn” kalıbının bir usule oturtulmasında, kalıbın hecelerinin alacağı doğal değerleri, kısa hece birimi “1” olmak üzere şöyle gösterir:¹⁸⁰

Mef	û	lû	me	fâ	î	lû	me	fâ	î	lû	fe	û	lûn
2	2	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	2

TÜRK EDEBİYATINDA ÖNEMLİ GÜFTE ŞAİRLERİ

Cem Dilçin, şarkı adıyla yazılan ilk manzumelerin 17. yüzyılın sonlarında görüldüğünü söylemektedir. Ona göre, Türk edebiyatında şarkı formuna her bakımdan uyan şiirler Naili'ye aittir.¹⁸¹

Musikimizde şiirleri en çok bestelenen divan şairlerinin başında Lâle Devri'nin simge isimlerinden biri olan Nedim gelir.¹⁸²

Divan edebiyatının en güzel şarkıları Nedim'e aittir. Nedim'in divanında bulunan 28 şarkının hepsi, kendi çağından itibaren bestelenmeye başlanmıştır. Klasik anlamdaki bu ilk şarkılar Nedim' e ait olmakla birlikte, en çok şarkıyı Enderunlu Vasıf yazmıştır. Nedim'den sonra pek çok sanatçı onu örnek almış; onun söyleyiş

ve yalın dili ile şarkılar meydana getirerek bu nazım biçiminin gelişmesini sağlamışlardır.¹⁸³

Osmanlı döneminin önemli şarkı güftecileri şöyle sıralanabilir: Şeyh Gâlib, Enderunlu Fazıl, Pertev Paşa, Leyla Hanım, Fatin, Osman Nevres ve Şeref Hanım. Bunların dışında hem güfteci hem de besteci kimlikleriyle tanınan Sami, İtri, Ebu-bekir Ağa gibi sanatçılar da sayılabilir.¹⁸⁴ Geçmiş dönemlerde özellikle kâr, beste, semai gibi büyük formlar için ünlü bestekârların seçtikleri güfteler; Bakî, Fuzûlî, Nedîm gibi en az kendileri kadar meşhur olan şairlerin şiirleridir.¹⁸⁵

19. yüzyılın ortalarında o zamana kadar sıradan bir form olan mevcut şarkı formunu bir anlamda yeniden ihyâ eden Hacı Ârif Bey (1831–1885) aynı zamanda bir ekol olarak da musikimizde “Romantik Dönem”i başlatır. O zamana kadar bestekârların genellikle sözlü eserlerde divân şairlerinin şiirlerinden güfte seçerken, artık bu günkü söylenişle “şarkı sözü” diyebileceğimiz dizeler yazan güfte şairleri ortaya çıkmıştır. Bu isimlerin en önemlilerinden biri de Mehmet Sâdi Bey'dir. Kendisinin yazdığı şiirler “Gülşen-i Âsâr” isimli divânında toplanmış olup, bu divan içinde 150 kadar şarkı güftesi bulunmaktadır. Hacı Arif Bey'in şarkı repertuarımızda bugün bilinen 340'a yakın eseri bulunmaktadır. Bu şarkıların 31 tanesinin sözlerinin Mehmet Sadi Bey'e at olduğu göz önüne alınırsa, bestekâr ile güftekâr arasında çok yakın bir alışveriş bulunduğu anlaşılabacaktır.¹⁸⁶

Hacı Arif Bey'in şarkılarından çoğunun güftesinin sahibi olan Mehmed Sadî Bey ve son devirde pek çok güftesi bestelenen Mustafa Nâfız Irmak zikredilebilir.¹⁸⁷

Tekke mûsikisi alanında bestelenen eserlerin güfteleri Yunus Emre, Eşrefoğlu Rûmî, Aziz Mahmud Hüdâyî, Abdülahad Nuri, Şemseddin Sivâsî, Niyâzî-i Mısırî, Nazmî gibi mutasavvıf şairlere ait manzumeler olup zikir esnasında okunan durak, ilâhi, mersiye vb. formlarla bestelenmiştir.¹⁸⁸

Bazı büyük şairlerin divanlarında bestelenmek üzere kaleme alınmış güfteler "şarkı" başlığı altında yer alır. Bir kısım bestekârlar ise eserlerinde kendi güftelerini kullanmışlardır. Son dönemde bu geleneği sürdüren bestekârların en meşhuru, şarkılarının hemen hemen tamamında kendi güftelerini kullanan Yesârî Asım Arsoy'dur.¹⁸⁹

Cumhuriyet sonrasında başta Yahya Kemal Beyatlı olmak üzere, Mehmet Âkif Ersoy, Faruk Nafiz Çamlıbel, Ahmet Haşim, Kemalettin Kamu, Yusuf Ziya Ortaç, Orhan Seyfi Orhon, Ahmet Muhip Dranas, Necip Fazıl Kısakürek, Nazım Hikmet,

¹⁸³ Geleneksel Musikimizde Güfte Formu Ve Güfte Formlarındaki Değişim Süreçlerine Tarihsel Açidan Bir Bakış, <https://ferahnak.wordpress.com>

¹⁸⁴ Cem DİLÇİN, Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, Türk Dil Kurumu Yayınları: 517, Ankara, s: 214, 1983

¹⁸⁵ Mustafa İsmet UZUN, (1997), "Şarkı ", İslam Ansiklopedisi, Cilt 8, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, s. 358, İstanbul

¹⁸⁶ İsmail Hakkı ÖZKAN, agm.

¹⁸⁷ Geleneksel Musikimizde Güfte Formu Ve Güfte Formlarındaki Değişim Süreçlerine Tarihsel Açidan Bir Bakış, <https://ferahnak.wordpress.com>

¹⁸⁸ İsmail Hakkı ÖZKAN, agm.

¹⁸⁹ İsmail Hakkı ÖZKAN, agm.

¹⁷⁷ Ahmet SAY, “prozodi”, Müzik Ansiklopedisi, Başkent Yayınevi, Ankara, 4.cilt, s.1069

¹⁷⁸ Selahattin İÇLİ, “Sesin Oluşumu”, <http://www.sandersi.com>, Erişim Tarihi: 05.07.2008

¹⁷⁹ Ali SABUNCU, Türk Musikisi Dergisi Cilt:1-2 Sayı:18-30. 1949-1950 yılları arasında yayınlanan makaleler

¹⁸⁰ Hüseyin Sadettin AREL, Aruz Vezinleri ve Musiki Usûlleri, Musiki Mecmuası No.40,41,43'te yayınlanan makaleler

¹⁸¹ Ali Haydar TİMİSİ, Şarkı Sözlerindeki Prozodi Hatalarının Türkçeye Etkileri Ve Örnekler Üzerine Bir İnceleme, <http://www.mavi-nota.com/index.php?link=yazi&no=2636>

¹⁸² Cem DİLÇİN, 1983, Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, Türk Dil Kurumu Yayınları: 517, Ankara., s: 214

Ümit Yaşar Oğuzcan gibi önemli şairlerin şiirlerinden seçilmiş dizeler, bestekârlarımızın şarkılarına güfte olarak seçilir.¹⁹⁰

Sadettin Kaynak'ın 1930'lerden itibaren Türk Mûsikisine yeni bir soluk getirmesi ile birlikte, onunla özdeşleşecek iki güfte şairini tanıyoruz. Bu kişiler Vecdi Bingöl ve Mustafa Nâfiz Irmak'dır. Selahattin Pınar da Kaynak gibi, Vecdi Bingöl ve Mustafa Nafiz Irmak şiirlerini şarkılarında güfte olarak kullanmıştır.¹⁹¹

Yahya Kemal ile Münir Nurettin Selçuk' un güfte + beste birlikteliği de geleneksel musiki repertuvarımıza çok önemli şarkılar kazandırmıştır. Yahya Kemal şiirleri ayrıca Mustafa Nafiz Irmak, Refik Fersan, Rakım Elkutlu, Lemi Atlı, Süleyman Erguner, Radife Erten, Osman Nihat Akın, Alâeddin Yavaşca, Muzaffer İlkar ve Cinuçen Tanrıkorur'ca da bestelenecektir.¹⁹²

1960'lı yıllardan sonra başta Şekip Ayhan Özışık ve Avni Anıl gibi fenomen olan bestekârların şarkılarında da güzel güfteler görüyoruz. Avni Anıl ses getiren bestelerinde, yine o dönemin gözde şairleri olan Turhan Oğuzbaş, Ümit Yaşar Oğuzcan ve Selim Aru'nun birçok güftesine bugün dahi bıkmadan ve keyifle dinlediğimiz ezgiler giydirmiştir. Ümit Yaşar Oğuzcan'ın şiirleri ayrıca başta Münir Nurettin Selçuk, Rüştü Şardağ, Şekip Ayhan Özışık ve İsmet Nedim gibi geleneksel musikimiz bestecileri tarafından da şarkılarının sözleri için kullanıldığı gibi, ayrıca Timur Selçuk, Özdemir Erdoğan ve Alpay gibi hafif batı müziği bestecilerince de ilgi odağı olur.¹⁹³

II. BÖLÜM

ÇORUM'DA MUSİKİ HAYATI

ÇORUM'DA MUSİKİ

Başta Hititler olmak üzere birçok uygarlığa beşiklik etmiş Çorum'da çok eskilere dayanan bir musiki birikimi vardır. Şu ana kadar en eski musiki aleti (lir) Hititlere ait bir vazoda kabartma olarak bulunmuştur.

Bilindiği gibi Çorum 11. yüzyılda Oğuz Boyları tarafından Bizans'tan alınarak Türk yurdu olmuştur. Bu tarihten itibaren Anadolu Selçuklu Devleti başta olmak üzere birçok Beylik ve son olarak Osmanlı İmparatorluğu egemenliğinden günümüze kadar yaşadığı her dönemin kültürel yapısına, musikisine katkıda bulunmuş bir şehirdir Çorum... Örneğin ta Orta Asya Türk kültürünün vazgeçilmez bir geleneği olan âşıklık geleneği, atalarımızın bu topraklara yerleşmesi ile günümüze kadar yaşayagelmiştir.

Önceleri musikimiz Halk Musikisi ve Sanat Musikisi diye bir ayrıma tabi tutulmamıştı. Bunların ikisi de Türk Musikisi ismi altında toplanmıştı. Tıpkı Halk Musikimizde olduğu gibi Sanat Musikimizin de kökeni çok eskilere dayanan, dünyada eşi ve benzeri olamayan muazzam bir musikidir.

Çorum da musiki; kent kültürünün olmazsa olmaz bir temel taşıdır. Eskiler Çorum sokaklarından geçerken evlerden ud sesleri geldiğini anlatıyorlar. Çorum'da ömrünü musikiye adanmış insanlar sayesinde günümüzde musiki hâlâ yaşamaktadır. Hatta Çorum'da bazı aileler musiki denilince ilk akla gelenler arasındadır.¹⁹⁴

Kent yaşamında musiki nasıl bir öneme haiz ise, köy yaşamında da vazgeçilmez bir yere sahiptir. Musikimizde saz ve söz ayrılmaz bir ikili olarak karşımıza hem halk müziğimizde hem de sanat müziğimizde kendini göstermiştir. İnsanlarımız gerek kendi eserlerini gerekse sevilen diğer eserleri resmi ve gayri resmi önemli günlerde, düğünlerde, konser salonlarında, köy odalarında, icra etmişleridir.

Özellikle Türk Halk Musikimizin âşıklık geleneği hakkında şiiri öne çıkararak yazdığı bir makalesinde Mete Taşlıova bu konuyu şöyle özetlemiştir.

“Elektronik kültür ortamının, Çorum şiir geleneği üzerinde “dönüştürücü” etkisinin görülmesinden önce, köy odaları, cem evleri, kahveler de yörenin şiir varlığını besleyen imkânlar sunmuştur. Hepsinden farklı olarak, düğün-nişan-sünnet meclislerinin önemi, ülke genelinde olduğu gibi, bu yöre için de hayati öneme sahiptir. Burada, ayrıca, Alevi-Bektaşî kültür muhitine mensup gelenek temsilcilerinin, sazın ve sözün ustalarıyla birlikte gerek *yetişme* döneminde gerekse ustalık

¹⁹⁰ İsmail Hakkı ÖZKAN, agm.

¹⁹¹ Geleneksel Musikimizde Güfte Formu Ve Güfte Formlarındaki Değişim Süreçlerine Tarihsel Açıdan Bir Bakış, <https://ferahnak.wordpress.com>

¹⁹² Geleneksel Musikimizde Güfte Formu Ve Güfte Formlarındaki Değişim Süreçlerine Tarihsel Açıdan Bir Bakış, <https://ferahnak.wordpress.com>

¹⁹³ Geleneksel Musikimizde Güfte Formu Ve Güfte Formlarındaki Değişim Süreçlerine Tarihsel Açıdan Bir Bakış, <https://ferahnak.wordpress.com>

¹⁹⁴ Enver Leblebicioğlu İle Müzik Dünyamıza Bakış, Hale Dergisi Mayıs 2004, Sayı:2

makamında, usta malı veya kendilerine ait deyişleri-türküleri, cem törenlerinde sunmaktadırlar. İl merkezi ve merkeze bağlı köylerle birlikte, halk Şiiri tarzında söyleyenlerin, yoğun olarak Alaca, Osmancık, Mecitözü ve Sungurlu ilçelerinden olduğunu görüyoruz. Bunun yanında, Boğazkale, Uğurludağ ve İskilip’ten de temsilciler yetiştirilmiştir.”¹⁹⁵

Çorum’da musiki faaliyetleri hakkında sosyal antropolojik bir araştırma yapılmadığı gibi var olan müzik kültürü üzerine de yeterli araştırma ve yayın maalesef yoktur. Bu araştırmamızda kaynak taraması yaparken bunun sıkıntısını yaşadığımızı söylemek istiyorum. Sayın Abdulkadir Ozulu Hocamızın da bir makalesinde vurguladığı gibi “Çorum üzerine yazılanların toplandığı bir Çorum Bibliyografisine ihtiyaç vardır. Zira eldeki kaynaklar; Halkevinin 1938–1946 yılları arasında çıkan Çorumlu Dergisi, Levent Sezgin’in Çorum Halk Türküleri ve Oyun Havaları kitabı, Hitit Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi tarafından yapılan derlemelerden ibaretir.

Bunların yanında Abdulkadir Ozulu’nun gerek Hale Dergisi’nde ve gerekse Çorum Hâkimiyet Gazetesi’nde konu ile alakalı çıkan makaleleri, yine Gazanfer Eryüksel’in ve Oğuz Leblebicioğlu’nun aynı ismi taşıyan ve yayınlanmamış “Çorum’da Müzik Hayatı” konulu makaleleri en çok başvurduğumuz kaynaklardır. Kaynak kişiler olarak Sayın Oğuz Leblebicioğlu, Enver Leblebicioğlu ve Halil Özçelebi araştırmamıza katkıda bulunmuşlardır.

Burada gerek 1921–1926 yılları arasında Osmanlıca olarak yayınlanan ve Abdulkadir Ozulu Hocamızın günümüz Türkçesine çevirdiği Çorum Gazetesi ve Çorum Halkevi yayını olan 1938–1946 yılları arasında yayınlanan Çorumlu Dergisi’ni yeniden basarak çok büyük bir hizmete imza atan Çorum Belediyesi önemli bir boşluğu doldurmuştur.

Tüm bu bilgi ve belge eksikliğine rağmen Çorum’da Musiki faaliyetlerinin ilk başlangıcı olarak Çorum ağızıyla şu genellemeyi yaparsak “Çorum’da musiki faaliyetleri Sıklık Boğazından ağı Koparan’a aşağı rüzgârın ilk estiği günden itibaren başlamış ve bugüne kadar da devam etmiştir.”

Tarihinde belki de ilk olarak 2010 yılında dönemin Valisi Mustafa Toprak Bey’in direktifleri ile “Çorum’da Musiki Hayatı” masaya yatırılmıştır. “Çorum’da Musiki Hayatının Dünü Bugünü” adı altında düzenlenen bu panel ile başta dönemin Çorum Valisi Sayın Mustafa Toprak, İl Kültür Müdürü Ali Özüdoğru, Türk Sanat Musikisi Gönüllüleri Derneği Başkanı Vedat Kutsal ve bu panele katılan Gürcan Emektar, Halil Özçelebi, Yeter Dönmez, Salim Koçak ve Halit Yıldırım ilimiz

¹⁹⁵ M. Mete TAŞLIOVA, Kadın Temsilcileriyle Birlikte Çorum’da Halk Şiiri Ve Âşık Tarzı Üzerinde Tespit Ve Öneriler, Turkish **Studies** International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 4/8 Fall 2009

kültür hayatına katkıda bulunmuşlardır. Bu panel bir başlangıçtır. İnanıyorum ki ileriki yıllarda daha kapsamlı bir şekilde konu ele alınacak, akademik çalışmalara konu olacak ve kentimizin musiki hayatı da tam manasıyla kayıt altına alınmış olacaktır.

Kronolojik Olarak Çorum’da Musiki Çalışmaları

Çorum’da 1930’lu yıllara kadar Mesnevi okunan, semahanesinde sema edilen bir Mevlevihane binası ve külliyesi mevcuttu. Burada ud, ney, rebab gibi sazlarla musiki meşk edilmekteydi.¹⁹⁶

Mevlevi dergâhlarında yer alan müzisyenlerin özellikle büyük dergâhlarda musiki meşkleriyle usta öğretmenlerce yetiştirilip bunların ellerindeki sazları çalmalarında yeterli olgunluğa ulaştıkları zaman destur verilmekteydi. Bu müzisyen derişler büyük dergâhlardan taşra illerin dergâhlarına misafir veya görevli sanatçı olarak giderlerdi.

Çorum Gazetesi Çevirileri’nde 182–183. sahifelerinde, gazetenin 31 Ekim 1921 tarihli nüshasının çevirisinde “Rebab Hakkı” bir makale neşredilmiştir. Bu yazıyı incelediğimizde aslen Tokatlı olan ve Hafız Hakkı Bey’in musiki çalışmalarından ve özellikle farklı bir tarzda yapılmış olan rebab sazını ayrıntılarıyla anlatmaktadır. Hafız Tamburi Hakkı Beyin bazı bestelerinden, güftelerinden bahsedilmektedir.¹⁹⁷

Ozulu Hoca ise konu hakkında Hale Dergisinin Mart 2006 tarihli 17. sayısında yazdığı makalesinde Hafız Hakkı Bey Hakkında bir araştırma yaptığını Çorumlu emekli Tapu memuru Udi, Tamburi İhsan Emiroğlu Bey’den aldığı malumata göre Hafız Hakkı Beyin babası ile birlikte Çorum’a gelip o zamanlar musiki toplantılarının yapıldığı Pamukhan’da meşkler icra edildiğini öğreniyoruz. (Bu arada Bestekâr Tanburi İhsan Emiroğlu’nun sanat hayatı, üstatları ve besteleri de araştırılmalıdır.)¹⁹⁸

Çorum Gazetesi Çevirilerinin 211. sahifesinde, gazetenin 1921 tarihli 31. sayısında Tamburi Hafız Hakkı Beyin Mecitözü İlçesinde Kızılay (Hilali Ahmer) yararına bir program yaptığını ve bu programdan iyi bir gelir sağlandığı yazılmakta...¹⁹⁹

696. sayfada (Çorum Gazetesi 72. sayı, 11 Kasım 1922) gazetenin matbaasında nefis bir surette nota defterinin basıldığı, meraklıların matbaaya müracaat etmeleri duyurulmakta.²⁰⁰

Gazetenin 6 Mayıs 1925 tarihli 209. sayısında (çeviriler) Çorum Orta Mektep İzcileri menfaatine “Plevne Kumandanı Gazi Osman Paşa” isminde bir müsamere

¹⁹⁶ Abdulkadir Ozulu, “Kentın Kültür Tarihçesine Notlar-1”, Hale Dergisi Şubat 2006, Sayı:16

¹⁹⁷ Abdulkadir Ozulu, Çorum Gazetesi Çevirileri, Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, 2009 Çorum

¹⁹⁸ Abdulkadir Ozulu, “Kentın Kültür Tarihçesine Notlar-2”, Hale Dergisi Mart 2006, Sayı:17

¹⁹⁹ Abdulkadir Ozulu, Çorum Gazetesi Çevirileri, sh:211, Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, 2009 Çorum

²⁰⁰ Abdulkadir Ozulu, Çorum Gazetesi Çevirileri, Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, sh: 696, 2009 Çorum

yapılacağı ve müsamere arasında ince saz takımı tarafından musiki icrası (icrai âhenk) duyurusu vardır.²⁰¹

Çorum'da Türk Sanat Müziği ve Batı Müziği çalışmaları derli toplu olarak ilk defa 1925 yılında yapımı tamamlanan "Milli Kütüphane" binasında başlamıştır. Bu bina günümüzün Belediye Başkanlık binasıdır. Daha sonra Halk Evi olan bu binanın 250 kişilik salonunda yüzlerce musiki konserleri verilmiş, onlarca tiyatro eseri sahnelenmiştir. 1960'lı yılların ortalarına kadar bu salonda sanat ve kültür programları icra edildi.²⁰²

Çorum Fikret Gazetesi'nin 25 Mart 1926 nüshasında Ramazan ayına mahsus olarak Merzifon'dan Maarif kıraathanesine saz heyeti getirildiğinden bahsetmektedir.²⁰³

14 Nisan 1927 nüshasında ise Çorum'da bir Musiki Dershanesi açıldığını, bu dershanenin iki sınıfı olduğu birisinde alaturka, diğerinde alafranga musiki dersleri verildiği, Udi Asaf Bey ve Kemani Zeki Bey ve Sadi (Leblebicioğlu) Beylerin konser verdiklerini görüyoruz. Hatta Asaf Bey için 20 seneden beri kendini sanatına hasreden bir öğretmen olduğundan sitayişle bahsedilmektedir. Buradan da anlaşılacağı gibi Udi Asaf Bey 1900'lerin başından itibaren Çorum'da sanat icra etmiş, öğrenci yetiştirmiş önemli bir isim olarak Çorum Musiki tarihine ismini yazdırmış bir sanatçıdır.²⁰⁴

2005 yılında Çorum Hâkimiyet Gazetesi'nde yayınlanan Daver Kolağasıoğlu'nun 20. Asırda Çorum isimli araştırmasında (daha sonra Belediye tarafından kitaplaştırıldı.) Musiki Mektebinden bahsetmektedir. Bu okulda Udi Asaf Bey Türk Müziği, Sadi Bey de Batı Müziği konularında hocalık yaptıkları kaydedilmektedir. Bu yazı dizisinin Seyfullah (Atak) Efendi-2 başlıklı bölümünde Seyfullah Efendi'nin nota bilgisinin son derece yüksek düzeyde olduğu, Türk Müziği'ndeki bütün makamları icra ettiği gibi, Çingene Baron Operasında ikinci kemanlığa kadar yükselmiş bir müzisyen olduğu vurgulanmaktadır. Yine bu yazıdan Seyfullah Efendi'nin Halkevi'nde Keman (İsviçre'den getirilmiş) çalmakla beraber körüklü armonikayı da ustalıkla çaldığı belirtilmektedir.

Musiki Mektebi ismi altında verilen 1926 yılında çekilen bir resimde şu isimler bulunmakta. "Araboğlu Mustafa Efendi, Udi Asaf Bey, Hafız Bekir, Sıdık Küreli (Emiroğlu), Abraşoğlu Mehmet Efendi, Terzi Fazlı Özbaşaran, Safi Sucu, Cezaevi Müdürü (Sarı Müdür), Terzi Osman Zeki Çakıroğlu, Mehmet Erkoç (Zarifoğlu), Ziya Bıçer ve Mustafa Ertan... Bu isimlerin bir kısmının hoca, diğerlerinin yönetici ve talebe konumunda olduğu anlaşılmaktadır.

²⁰¹ Abdulkadir Ozulu, Çorum Gazetesi Çevirileri, Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, sh: 2176-2177, 2009 Çorum

²⁰² Abdulkadir Ozulu, "Bir Bahar Konseri Ve Hatıra Gelenler", Çorum Hâkimiyet Gazetesi

²⁰³ Fikret Gazetesi 25 Mart 1926 nüshası

²⁰⁴ Daver Kolağasıoğlu, 20. Asırda Çorum, Çorum Hâkimiyet Gazetesi 18 Mart 2005

Bu yazı dizisinde verilen ve 1937 de çekilen bir diğer resim de Seyfullah Atak Efendi (1915–1978) den başka musikişinas olarak geçen diğer isimler de şöyle... "Rıza Burhanoglu, Mehmet Aktan, Hasan Basri Ilgaz, Ali Rıza Sabuncu ellerinde enstrümanları ile bulunmakta. Buradan da anlaşılacağı gibi Çorum'da toplu olarak musiki eğitimi yapılan ve bu çalışmaların sergilendiği yer Halkevi olmuştur. ²⁰⁵

1932 yılında kurulan Halkevi kentin müzik hayatında bir okul ve hatta mini bir konservatuar olduğunu söyleyebiliriz.²⁰⁶ Yine 1938 yılında Çorum'da Halkevi bünyesinde bir bando kurulur ve programlar yapar.²⁰⁷

Çorum'daki bu tür kültürel faaliyetleri yine o yıllarda çıkarılan Çorumlu Dergisi'nin sayfalarında görüyoruz. Bu dergi 1938 Nisan ayında yayın hayatına başlamış, bir müddet bir kesintiden sonra 1946 yılına kadar yayınlanmıştır. Bu önemli dergiyi Çorum Belediyesi 2009 yılında tekrar bastırarak çok önemli bir hizmette bulunmuştur. Halkevi'nin müzik çalışmalarında bir farklılık olarak 1944 tarihinde Halk Dershanesi ve Kurslar Şubesi tarafından "Milli Sazlar Kursu" açılır. Bu dershaneye ilgi yoğunudur ve öğrenciler arasında 5 km yol yürüyüp gelenler vardır. Verilen konserlere ise halkın ilgisi çok yüksektir. Buradan yetişen öğrenciler Devlet Konservatuar sınavlarında başarı göstermekte, derece yapmaktadırlar. Müzik Dershanesinde türkü derlemeleri yapılmakta, notaya alınmakta ve başta Çorum Halayı olmak üzere halk oyunları da öğretilmektedir. Hatta Halk Oyunları ekibi olarak Ankara Devlet Konservatuarı'nın bahçesinde Çorum Halayı oynanmış ve zamanın otoritelerince büyük takdir kazanmıştır.²⁰⁸

1950 yılında yurt genelinde Halkevleri kapatılınca musiki çalışmaları musikişinas hemşerilerimizin kurdukları cemiyetler tarafında yürütülmüştür. Daha sonra Çorum yerelinde hazırlanıp sunulan etkinlikler yönünden bir duraklama devri geçiren sanat faaliyetleri ihtiyacını Ankara, İstanbul Radyo sanatçılarının, Tiyatro topluluklarının sinema salonlarında verdikleri konserler ve tiyatrolar karşıladı.

1950 yılında Oğuz Leblebicioğlu ve arkadaşlarının Çorum'da amatör bir caz topluluğu kurmuşlar ve önemli günlerde, balolarda, tanınmış kişilerin düğünlerinde, hatta bir yılbaşı gecesinde Merzifon Orduevi'nde konser vermişlerdir.²⁰⁹

1955 yılında Kazım Tokyay'ın başkanlığında Musiki Sevenler Cemiyeti kurulmuştur. Bu cemiyetin diğer üyeleri ise; Başkan Vekili Avni Özaçar, Muhasebe Müdürü M. Münir Suvacıoğlu, Yazı İşleri Müdürü N. Safa Kazancı'dır. Bu bilgi de 19 Ocak 1955 tarihli Yeni Çorum Gazetesinde "Musiki Severlere Müjde" serlevhasıyla neşredilmiştir.²¹⁰

²⁰⁵ Daver Kolağasıoğlu, 20. Asırda Çorum, Çorum Hâkimiyet Gazetesi 18 Mart 2005

²⁰⁶ Gazanfer Eryüksel, Çorum'da Müzik Hayatı, yayınlanmamış notlar

²⁰⁷ Çorumlu Dergisi, Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, 2009 Çorum

²⁰⁸ Çorumlu Dergisi 44-56. sayılar 1946

²⁰⁹ Oğuz Leblebicioğlu, Çorum'da Musiki Hayatı, yayınlanmamış notlar

²¹⁰ Yeni Çorum Gazetesi, 19 Ocak 1955 nüshası

1956 yılında Muzaffer Artuk tarafından Çorum Musiki Cemiyeti kurulmuştur. Enver Leblebicioğlu ile Hale Dergisi Mayıs 2004 tarihinde yapılan bir röportajda Muzaffer Artuk'un 1950li yıllarda bir yandan gazetecilik yaparken bir yandan da musiki cemiyetlerinde ders verdiğini anlatmaktadır...

10 Eylül 1956 tarihli Yeni Adım Gazetesi'nde Musiki Cemiyeti'nin kış sezonu ders kayıtları ile ilgili yayınlanan bir ilan, cemiyetin çalışmaları ile ilgili bize bazı bilgiler sunmaktadır.²¹¹

5 Nisan 1957 tarihli Yeni Adım Gazetesinde de Musiki Cemiyeti Başkanlığının başlattığı Bağlama Kursu ile ilgili bir ilan vardır. İlanda müracaatların Cemiyet Başkanı Avni Özaçar'ın mağazasına yapılması gerektiği özellikle vurgulanmıştır.²¹² 1960–70 yılları arasında musiki çalışmaları Halk Eğitim Müdürlüğü bünyesinde yapılır.

Ali Sadi Bey'in oğlu olan Nejat Leblebicioğlu da emekli olduktan sonra Ankara'da Başkent Müzik mağazasını açar ve zamanla bu mağaza gelişerek Orta-doğu'nun en büyük müzik mağazası hâline gelir. Her branşta müzikle uğraşanlar, her türlü ihtiyaçlarını buradan temin ettikleri gibi burası devrin en büyük sanatçılarının buluşma noktası hâline gelir. Bilhassa çok eski ve kıymetli keman koleksiyonlarına sahip olan mağazayı Avrupa'dan gelen müzisyenlerin bile ziyaret ederek bu kemanlardan satın alırlar. Bu mağaza halen ailenin diğer fertleri tarafından işletilmektedir.

Enver Leblebicioğlu'nun da belirttiği gibi bir de müzisyenlik yaparak şehrimizin musiki hayatına hizmet eden insanlarımız vardır. Bunlar “Ali Çağlar, Bahri Tokyay, Osman Aksel, Şahin Yalçın, İbrahim Taylan, Levent Coşkun, terzi Nurettin Berçin sayılabilir. Terzi Nurettin Berçin hakkında Leblebicioğlu “onun kadar ustaca tef çalan ve ritim atan bir müzisyen, ayrıca musiki kültürüne vakıf biri kolay yetişmez” demektedir. Nurettin Berçin ve eski Belediye Başkanlarımızdan ve tambur da çalan Baha Çorbacioğlu'nun çok geniş bir taş plak koleksiyonu olduğunu Enver Bey'den öğreniyoruz. Ayrıca Enver Bey rahmetli Baha Bey'in eşinin Sungurlu'da yaşadığını (Mayıs 2004 itibariyle) ve bu plakların hanımefendiden alınarak günümüz teknolojisi ile CD'lere kaydedilirse bir kent musikisi arşivi edinmiş oluruz demektedir.

²¹¹ Yeni Adım Gazetesi, 10 Eylül 1965 nüshası

²¹² Yeni Adım Gazetesi, 5 Nisan 1957 nüshası

SON DÖNEM TÜRK SANAT MÜZİĞİ ÇALIŞMALARI ve KOROLAR

Türk Sanat Musikisi konusunda da Çorum'da köklü bir gelenek vardır. Bu gelenek musikişinas insanlarımız sayesinde nesilden nesile aktararak günümüze kadar gelmiştir. Udi Asaf Bey, Muzaffer Artuk ve isimleri unutulmuş birçok ustadan sonra günümüzde Sedat Terlemez, Enver Leblebicioğlu, Celal ve Halil Özçelebi kardeşler, Aliye Helvacı, Atakan Tetik, Yurdağül Damar, Leyla Uysal, Selda Erdost, Ebru Erdem, Şahin Yalçın, Ömer Erdal Cerit, Osman Ünsal Taşçı, Ubeydullah Sezikli, Gürcan Emektar gibi isimler sayesinde icra edilmeye devam etmektedir.

Sağlık Müdürlüğü Korosu

1976–77 yıllarında Celal Özçelebi yönetiminde Belediye Başkanı merhum Turhan Kılıçcioğlu'nun destekleriyle Çorum Belediyesi sponsorluğunda Çorum Müzesinde musiki çalışmaları yapılır.

1980'den sonra Dr. Sedat Terlemez'in Çorum'a dönüşüyle Türk Müziği çalışmaları yeniden can bulur. Önce Kültür Müdürlüğü bünyesinde Belediye İş Hanındaki Güzel Sanatlar Galerisinde, daha sonra Halk Eğitim Merkezi bünyesinde Bahabey Caddesindeki bir binada, sonrasında o yıllarda Milli Eğitim Müdürlüğü olan yıkılan İl Genel Meclisi salonunda, daha sonra da Sağlık Müdürlüğü salonunda ve bir yıl kadar da Hekimevi'nde çalışmaları düzenli olarak devam eder. Bu çalışmalar sonunda yapılan konserlerle halkımıza müzik ziyafetleri olarak sunulur. Bu konserlerin şefliğini Dr. Sedat Terlemez yıllarca başarıyla yürütür.

Enver Leblebicioğlu, Dr. Sedat Terlemez için şunları söylemektedir: “Dr. Sedat Terlemez, Çorum'a Türk Sanat Musikisi konusunda büyük hizmetler vermiştir. Özveri ile hiçbir menfaat beklemeden yıllarca emek sarf etmiş, o zamanki zor şartlarda bile yılmadan, usanmadan çalışmıştır. Kendisini her zaman saygı ve sevgi ile anarım.”

1997 yılında Dr. Sedat Terlemez'in çalışmaları bırakması nedeniyle Müzik Öğretmeni Emel Acarlar bir müddet bu çalışmaları yürütür. 1999 yılında çalışmalar yeniden bu kez Halil Özçelebi yönetiminde devam eder. Çalışmalar önce Yazı Çarşısındaki Halk Eğitim Merkezinde ve daha sonra şehir merkezinde olması nedeniyle İMVAK'ta devam eder. Topluluğun 2000 yılında verdiği “Nihavent Gece” adlı iki gecelik konserin koro şefliğini Celal Özçelebi yapar.

Bu konserin 17 Kasım 2000 de tekrarı söz konusu olduğunda, Fethiye'de yaşayan Celal Özçelebi'nin konsere gelememesi üzerine konserin şefliğini Eczacı Enver Leblebicioğlu üstlenir.

Bu konser sonrasında Halil Özçelebi ve Diş Hekimi Yurdağül Damar ayrı çalışmak istediklerini belirterek Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü bünyesinde yeni bir

koro kurarlar. Bu tarihten sonra Çorum’da iki ayrı Türk Sanat Müziği korusu çalışmalarını yürütür.

Enver Leblebicioğlu yönetimindeki koro 2000–2001 döneminde çalışmalarını İl Sağlık Müdürlüğü bünyesinde yürütür.

Ticaret Sanayi Odası TSM Korusu

Enver Leblebicioğlu yönetimindeki koro 2001 yılından itibaren çalışmalarının TSO bünyesinde yürütür. Bugüne kadar sayısız konserler veren koro Çorum’un en büyük korusu olma özelliğini taşır. 2004 yılında TRT Amatör Korolar programı kapsamında bir konser verir. Hemen her yıl düzenli olarak Ankara’daki Çorumlulara da konserler vermektedir.

Çorum Belediyesi Türk Sanat Mûsikîsi Korusu

Son yıllarda ilimizde Türk Sanat Müziği çalışan topluluk ve koro sayısı artmıştır. Bunlardan Çorum Belediyesi Türk Sanat Mûsikîsi Korusu ilk defa 01.09.2004 tarihinde kurulmuştur. Çorum Belediyesinin tarihinde ilk resmî Türk Sanat Mûsikîsi Korosudur. 2013 yılına kadar Koro Başkanı Halil Özçelebi’dir. Koroda şeflik görevini Yurdağül Damar, Aliye Helvacı ve Selda Erdost hanımlar yaptı. Avni Anıl, Dr. Alâeddin Yavaşca ve Erol Sayan’ın da katıldığı konserler veren koro, İstanbul’da da bir konser vermiştir.

2004 yılında Avni Anıl’a 2005 de Alâeddin Yavaşca’ya hazırlanan konserlerde Devlet Tiyatro Salonunda, Fahrî Hemşehrîlik beratları zamanın valisi Sayın Hüseyin Poroy ve Belediye Başkanımız Sayın Turan Atlamaz tarafından verildi. Bu münâsebetlerle, merhum Avni Anıl dört defa, Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca da iki defa Çorum’a teşrîf ettiler.

4-5 Mayıs 2007 Cuma ve cumartesi akşamları Devlet Tiyatro Salonunda Çorum Belediyesi Türk Sanat Mûsikîsi Korusu Şef Dr. Yurdağül Damar yönetiminde “Sanat Güneşimiz Zeki Müren” konseri vermiş ve konserde merhum Zeki Müren’in besteleri icra edilmişti. Konsere, TRT TSM Müdürü Kenan Onuk, Arşiv Müdürü Mahmut Nedim Karcı, Hemşehrimiz Başbakanlık Baş Müfettişi Ömer Fâruk Çayan misafir olarak katıldı. Konserde TRT saz üstatlarından Kanuni Ahmet Meteer, Kemânî Turay Dinleyen, Neyzen Ali Balakbabalar ve Ritim de Kâzım Sezer ve eşi Ruhsan Sezer katıldılar.

Mayıs 2009’da İstanbul Teknik Üniversitesi TSM bölümü Öğretim Üyesi “Bestekâr Tanbûrî Erol Sayan’ı Çorum’a davet edilmişler ve koro Erol Sayan’ın bestelerinden müteşekkil bir konser hazırlayıp icra etti. Konserde Erol Sayan’da bizzat sahnede koronun yanında yer almıştı.

2014-2016 yılları arasında Osman Ünsal Taşçı ve Ömer Erdal Cerit yönetiminde faaliyetine devam eden koro o dönemde “Yeşilçam Şarkıları” ve “Ölümsüz Nameler” adı altında iki konser icra etmişti.

Çorum Belediyesi TSM korusu hâlen Atakan Tetik yönetiminde çalışmalarını sürdürmekte ve her yıl düzenli olarak konserler vermektedir.

Halk Eğitim Merkezi Türk Sanat Mûsikîsi Korusu

2000 yılından itibaren Halil Özçelebi Başkanlığında ve Yurdağül Damar yönetiminde kurulan Halk Eğitim Merkezi korusu sonraki yıllarda Leyla Uysal Hanım ve Şahin Yalçın yönetiminde çalışmalarına 2015 yılına kadar devam etmiştir.

Mali Müşavirler ve Muhasebeciler Odası TSM Korusu

2008 yılında Gürcan Emektar yönetiminde kurulan Çorum Serbest Muhasebeciler ve Mali Müşavirler Odası TSM Korusu Avni Anıl Şarkıları konseri vermiştir. Koroda udi Osman Aksel, kemani Sıddık Gökgöz ve Fahrettin Yılmaztürk gibi sazendeler bulunuyordu.

İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Türk Sanat Müziği Topluluğu

Bir dönem Halk Eğitim Merkezi TSM Korusu ve Mali Müşavirleri Odası Korusu birleşerek İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Türk Sanat Müziği Topluluğu adını almıştır. Koronun şefliğini bir dönem Leyla Uysal üstlenmiştir.

Koro, 2017 yılında yeniden Halil Özçelebi başkanlığında kurulmuştur. Koronun şefliğini Selda Erdost yapmaktadır. 2018 ve 2019 yıllarında iki konser verilmiştir.

Hitit Üniversitesi TSM Korusu

Bunların yanında Hitit Üniversitesi TSM korusu da 2004 -2005 yılları arasında ilki Ubeydullah Sezikli yönetiminde, ikincisi Prof. Dr. Suat Kıyak yönetiminde iki yıl konser vermiştir.

Bir dönem Gürcan Emektar yönetiminde faaliyet gösteren koro 2011 yılında bir konser daha vermiştir.

Alaca Belediyesi TSM Korusu

2015 yılında Halil Özçelebi başkanlığında Alaca Belediyesi ve Halk Eğitim Merkezi tarafından kurulan Türk Sanat Müziği Korusu da faaliyetlerini sürdürmektedir. 2015 yılında ilk konserini veren koronun şefliğini Selda Erdost üstlenmiştir. Koro her yıl düzenli olarak konserler vermektedir.

ONKOSAV Türk Sanat Musikisi Topluluğu

Kanser hastalarına yönelik faaliyette bulunan Onkoloji Hastalıkları ile Savaşım ve Yardımlaşma Derneği (ONKOSAV) bünyesinde 2014 yılında kurulan Türk Sanat Musikisi topluluğu da Çorum'da faaliyet gösteren korolardandır. Şefliğini Ömer Erdal Cerit'in üstlendiği koro 2014 yılında Dünya Kanser Haftası kapsamında "Kansere Karşı El Ele" ve "Nağmeden Şifaya; Hayat Ne Güzel, Hayat Ne Hoştur" başlığı altında bir konser verdi.

Çorum Belediyesi Kadın Kültür ve Sanat Merkezi TSM Korusu

2011 yılında Çorum Belediyesi Kadın Kültür ve Sanat Merkezi bünyesinde kurulan ve tamamı bayanlardan oluşan Türk Musikisi Korusu iki dönem faaliyet gösterdi. Aliye Helvacı'nın şefliğinde çalışan koro 2012 yılında "Uşşak Faslı" adını verdikleri bir konser verdi.

Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği Çorum Şubesi TSM Korusu

Aliye Helvacı yönetiminde 2013 yılı mart ayında Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği Çorum Şubesi bünyesinde kurulan koro, ilki 15 Haziran 2013 tarihinde Hicaz Faslı, 20 Mayıs 2014 Nihavend Faslı konserini icra etti. 22 Mayıs 2015 tarihinde Bursa'da yaşayan bestekâr Erdinç Çelikkol'un da katıldığı "Mahur Faslı ve Bestekâr Hoca Erdinç Çelikkol Bizlerle" konserinin ardından, 2016 yılında 'Gönülden Nağmeler' ve 2017 yılında da "Bir Demet Yasemen" isimli bir konser ile konserler zinciri devam etmiştir. Topluluk Osmaniye ilçemizde de konserler vermiştir.

İl Müftülüğü Tasavvuf Musikisi Korusu

Temelleri merhum Hafız Recep Camcı hocamıza kadar dayanan bu koro halen İl Müftü Yardımcımız Adnan Zeki Bıyık hocamız tarafından yönetilmektedir. Din görevlilerinin katıldığı koromu zaman zaman konserler vermektedir.

Hitit Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Müzik Bölümü

İlimizde Hitit Üniversitesi bünyesinde 2018-2019 öğretim yılında, müzik eğitimi veren bir bölümün açılması son derece sevindiricidir. Bölüm başkanlığını Doç. Dr. Ömer Can Satır'ın yürüttüğü bu bölümde hâlen Dr. Öğr. Üyesi Ercan Baş, Dr. Öğr. Üyesi Elif Doğru ve Araş. Gör. Ceren Uygun Hoca olarak görev yapmaktadır. Bu bölümün ileride kurulacak bir Türk Musikisi konservatuvarı kurulmasına öncülük etmesi ve büyümesi en büyük temennimizdir.

Bu bölüm hakkında üniversitemiz web sitesinde şu bilgiler paylaşılmıştır.

Tarihçe

Üniversitemizin yedinci yılında yedinci Fakülte olarak 2013 yılında kurulan Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültemizin Müzik Bölümü, 2018 – 2019 Eğitim- Öğretim yılı itibarıyla Birinci Öğretim ve İkinci Öğretim programına ilk öğrencilerini kabul edecektir.

Programın Amacı

Müzik Bölümünün temel amacı; sekiz yıllık öğretim programı süresince, öğrencilere her türlü müzikal teknik bilgi ve becerinin yanı sıra yaratıcılık ve üretkenlik gibi özellikleri kazandırmaktır. Öğrencilerimizin, yaşadığı çağın ve teknolojinin olgularını kavrayarak sanatsal düşüncelerini özgün bir dil ile ifade edebilen bireyler olarak müzikal teorik ve uygulamaya yönelik becerileri ile bilimsel yönlerden araştırmalara katkı yapmaları beklenmektedir. Kendi sanatsal bakış açısını oluşturabilen yaratıcı ve yetenekli kişiliklerinin geliştirilmesinin yanı sıra hem geleneksel hem de evrensel müzik bilimini ve sanatı özümseyerek müziğin kendi içindeki disiplini fark edebilen, sahne disiplini uygulayabilen, kamu önünde her türlü çaba ile başarı sergileyebilecek, gerekli alt yapı ve donanıma sahip nitelikte bireyler yetiştirilmesi hedeflenmektedir.

Bölüm, yükseköğretime girmeye hak kazanan, müzik yeteneğine, bilgisine ve kültürüne sahip yetenekli bireyleri keşfedip; onları evrensel bir müzik eğitiminden geçirerek Türk, Batı ve Dünya müziği kültürü ve alt yapısı ile teorik, pratik ve uygulamalı olarak öğrencileri çeşitli nitelikler bakımından geliştirmeyi planlamaktadır. Geçmişten bu yana üretilmiş insanlığın en güzel değerleri olan bilim ve sanat eserlerini, kültürel değerleri, güzel sanatları, özgün yaratı ve varlıkları önemseyerek eğitim vermek, geliştirmek, öğrencilerimize armonik derinliğin yanı sıra alınan eğitim ile bilimsel ve sanatsal alanda aktif rol alma alışkanlığı kazandırmak programımızın en önemsenen nitelikleri arasındadır.

Eğitim

Müzik Bölümünde Lisans eğitim programının süresi sekiz yarıyıldır. Kuramsal dersler, konferanslar ve konserlerle beslenen programda kompozitör veya solist olmanın yanı sıra Müzik alanı ile ilgili literatür ve repertuvar bilgisi ile disiplinlerarası ilişkiler kurarak yetiştirmeyi hedefleyen alan dersleriyle birlikte bilgisayar teknolojileri, bilgisayar destekli müzik eğitimi ve performanslar sergilemeye olanak tanıyan ders ve laboratuvar imkânları da sunulmaktadır. Bölüm, Yükseköğretimde Müzik alanında 240 AKTS (ECTS) kredilik birinci düzey (kademe) sistemine tabidir. Program başarılı bir şekilde tamamlanıp, program yeterlilikleri sağlandığında Müzik Programında Lisans derecesine sahip olunur.

ÇORUM'DA MÜZİK HAKKINDA DİĞER ÇALIŞMALAR

1. Tasavvuf Musikisi Çalışmaları

Çorum'da tasavvuf musikisi denilince akla gelen ilk isim şüphesiz Merhum Hafız Recep Camcı Hocadır. Onun bu sahadaki gayretleri, çalışmaları her türlü takdirin üzerindedir.

Hocamız uzun yıllar görev yaptığı İl Müftülüğü bünyesinde korolar kurmuş, birçok hocaefendiye dersler vermiş, onların yetişmesine katkılarda bulunmuştur. Kurduğu korolar ile Dini Musikimizin örneklerini zaman zaman halkımıza konserler vererek tattırmıştır.

Recep Camcı, şahsi gayretleriyle ve Belediyemizin destekleriyle bir Mehter topluluğu da yetiştirmiştir.

Bu isimlerin yanı sıra ilimizde yetişen Gazel geleneğinin güçlü ismi Hafız İlyas Karamanlı'yı da burada yâd etmeden geçemeyeceğim. Özellikle son yıllarda zaman zaman TSO Türk Sanat Musikisi Topluluğunun konserlerinde ilerleyen yaşına rağmen o Davudi sesi ile bizlere unutulmaz anları yaşatan Hocamıza sağlıklı ve uzun ömürler diliyorum.

Son yıllarda artık tasavvuf musikisi konusunda akademik ve özgün çalışmaları ile Ubeydullah Sezikli Hocamız da ayrı bir yere sahiptir. Onun yaptığı çalışmaları bilahare aktarmaya çalışacağız.

Dini Musiki de Grup Gülistan ve Muammer Özcan, Atakan Tetik, Ebubekir Atalay, Grup Çağrı ve Ahmet Şener, Şaban Kuzgun, Abdülkerim Tiryaki de kayda değer isimler arasındadır. Yine son dönemde ilimize Müftü Yardımcısı olarak atanmış Adnan Bıyık Hocamız da Diyanet Personelleri için bir ilahi korusu kurmuştur.

Bunlardan başka belki dini musiki formunun dışında olsa da ezgi türü diyebileceğimiz alan da topluluklar bulunmaktadır.

2. Türk Halk Müziği Koroları

Çorum Belediyesi tarafından 2006 yılında Türk Halk Müziğinin, otantik biçimiyle en doğru bir şekilde icra edilmesi ve yaşatılması amacıyla Türk Halk Müziği Korusu oluşturuldu. Koro Şefi Kazım Mercan'dır.

Yine Arif Sade Çolak'ın yönetimindeki Mimar Sinan Halk Eğitim Merkezi Türk Halk Müziği Korusu da başarılı konserler icra ederek bu alanda faaliyet göstermektedirler.

3. Farklı Koro Çalışmaları

Sadi ve Yeter Döner yönetimindeki Evrensel Müzik ve Atatürkçü Düşünce Derneği Polifonik Çocuk Korusu farklı bir kulvarda yıllardır eğitim vermiş, başarılı konserler icra etmişlerdir.

Güzel Sanatlar Lisesi olmak üzere diğer bazı Liseler ve Çorum Barosu koro faaliyetleri düzenlemektedirler.

Zaman zaman ilçelerimizde de gerek Sanat Müziği gerekse Halk Müziği dallarında benzer çalışmalar yapılmakta, korolar kurulmakta ve konserler icra edilmektedirler.

4. Saz Yapım Ustaları

Buraya kadar isimlerini zikrettiğim bunca musikişinas insanlarımızın yanında şehrimizde bir de saz yapım ustaları vardır. Bunların başında ud yapımında Türkiye genelinde ün yapan Halim Özbakar ustamız vardır. Çok hassas bir müzik kulağına sahip olan Halim Ustanın sazları akort etmede büyük bir mahareti olduğu musiki çevrelerince meşhurdur. Bunun yanında ud ustası Alâeddin Tetik, ud ve tambur ustası Ertuğrul Nuri Gökşen, keman ve bağlama ustası ve kemani Gürcan Emektar, bağlama ustası Osman Çağlar başlıca saz ustalarımız arasında sayılabilir.

5. Ses Yarışması:

Çorum Haber Gazetesi'nin 6 Nisan 1987 tarihinde Mehmet Yolyapar tarafından organize edilen Amatör Sesler Yarışması da kayda alınması gereken önemli bir etkinliktir. Bu yarışmada Türk Halk Müziği dalında Günseli Yetik birinci, Yasin Yılmaz ikinci ve Şahabettin Şener üçüncü olmuştu. Türk Sanat Müziği dalında Nuran Kabakçı (Özkaya) birinci, Fatih Güntürkün ikinci ve Orhan Bahar da üçüncü olmuşlardı. Türk Hafif Müziği dalında da Cemalettin Kurtoğlu birinci, Cemalettin Kelten ikinci, Erdal Başaran da üçüncü olmuşlardı. (Bahardan Bahara Senede Bir Gün, Çorum Haber Gazetesi, 1 Nisan 2003 nüshası)

İlahi Anadolu Projesi ve Çorum İlahileri

Musiki insanın varlığı ile ortaya çıkan bir sanat dalı... Hatta mutasavvıflar ilk insan olan Hz. Âdem'in yaratılışında ona ruhun üflenmesi hadisesini musikinin başlangıcı sayarlar. Yine insanın kalp atışlarındaki ritmi de musikinin olmazsa olmazı ritmin bizatihi kendisi olduğunu kabul etmekte.

İnsanlık tarihi ile gelişimini sürdüren, insanın duyguları ile şekillenen musiki; farklı form ve şekillerde bugün karşımızda durmakta... Türk Musikisi de bu süreçte muazzam yapısıyla, bütün ihtişamı ile dünya kültür varlığının en kıymetli hazinesi olarak yerini almakta...

Bizim musikimizin de taşıdığı formlardan en önemlisi ve musikimizin gelişmesinde en büyük rol oynayan amil şüphesiz Tasavvuf Musikisidir. Tekke Musikisi olarak da adlandırılan bu musiki yıllarca salıklarına bugünkü anlamda konservatuar görevi üstlenerek onu zirvelere taşımasını, nesilden nesile aktarılmasını sağlamıştır. İslam ile şereflenen necip milletimizin rakik kalbinde yaratıcısına ve onun

sevgili Resulüne duyulan sevginin kalpten dile, dilden söze akseden musikisi Anadolu'da yüzyıllardır Yunuslardan, Mevlanalardan günümüze kadar gelmiştir. Zikir meclislerinin vazgeçilmezi olan bu musiki, Anadolu'nun kalbi olan Çorum'da da atmış, unutulmaz sedalarını, namelerini bu hoş kubbeye naksetmiştir.

Şüphesiz bu namelerin nesilden nesile aktarılması onlara ve onları meşk eden âşıklarına, dervişlerine, üstadlarına en büyük vefa örneği olacaktır. İşte bu me-yanda bir proje oluşturuldu. Projenin adı İLAHİ ANADOLU...

Nesilden nesile aktarılması üzerimize borç olan ve maalesef birçoğu unutul-maya yüz tutan bu nameleri, geçmişin imkânsızlıklarına inat bugünün teknolojisi ile buluşturan ve tarihin hafızasına kaydeden bu mühim projenin koordinatörü de hemşehrimiz, sevgili hocamız Dr. Ubeydullah Sezikli... Şimdiye kadar ikisi Çorum İlahileri, birisi Amasya İlahileri ve bir diğeri de Balkan İlahileri şeklinde albümle-şen bu nameler artık tarihin hafızasına kaydedilmiş durumda... Böylesine mühim ve tarihi bir vazifeyi üstlenen Ubeydullah Sezikli Hocamız ve arkadaşlarına ne ka-dar teşekkür etsek azdır.

İlahi Anadolu, aslında adı üstünde Anadolu düşünülerek planlanan bir ça-lışma... Ancak çalışmayı yapan hocalar Balkanlar'da yaşayan, Türkçe bilmediği halde çocukluğunda öğrendiği Türkçe bir ilahiyi okuyan seksen yaşlarında nineler, dedeler görmüş... Ubeydullah Sezikli, Makedonya'daki arkadaşı İslam Birliği Kül-tür Müdürü Abas Jahja'ya ulaşmış. Makedonya'da Arnavutça, Boşnakça, Türkçe ve Arapça olarak derlenen bu ilahiler 'Balkan İlahileri' isimli bir albümde toplan-mış. Albümün basımını Kültür Bakanlığımız üstlenmiş...

Projenin devamı olarak şu an Kastamonu ve Bosna Hersek İlahileri de yayım-landı...

Sezikli Hoca yayınlanan bir yazısında derlenen bu ilahilerin sıradan insanların eserleri olmadığını hatta bazılarının güftelerinin hiçbir kitapta rastlamadığınız ori-jinal güfteler olduğunu belirtmekte... Yazının devamında: “Öyle bir kültür coğraf-yasındayız ki; bu coğrafyada öğle kıymetli eserler ve güfteleri var ki, sürekli bilinen ilahileri istiklal marşı gibi tekrar etmek veya türkülerini bozup arkasına iki zikir ek-leyip sürümden kazanma mantığı bu Anadolu ve balkan coğrafyasına büyük ha-karettir. Bence biraz emek harcamak lazım... Biraz kendimizden fedakârlık yap-mak lazım...” diyerek uyarıda bulunmakta...

Çorum İlahilerinin bir diğer kahramanı da yıllarca Ulu Camiden gönüllere hoş bir seda bırakan hocaların hocası Sevgili Hocamız Hafız Recep Camcı Beyi de yâd etmek gerekir. Yıllarca tasavvuf musikisinin Çorum'da akla gelen tek ismi olan Hafız Recep Camcı Hocamız iki albümde bulunan tüm eserlere kaynaklık etmiş...

Albümlerin tanıtımı verilen konserlerle yapıldı. Özellikle ikinci albümün tanı-tımı geçtiğimiz Nisan ayında kutlu Doğum Haftası nedeniyle verilen konserde salon

hınca hınç dolmuş, kadirşinas halkımız bu ezgilerle âdeta kendinden geçerek ilgi-sini, sevgisini bir kez daha göstermiştir.

Albümler ülke çapında yayın yapan birçok görsel ve yazılı medyada ilgi gör-mekte... Ayrıca İlahi Anadolu Çorum İlahileri albümündeki eserleri, TRT Arapça kanalında canlı yayınlanan Sabah El Hayır Min İstanbul (İstanbul'dan Hayırlı Sa-bahlar) programına konuk olan Sezikli, Çorum ilahilerinin tanıtımını yaptı.

Bu tür çalışmaları desteklemek de bir o kadar önemli bir vazife... İşte bu tarihi görevi üstlenen ve Türkiye'de bir ilkin öncülüğünü yapan sevgili Belediye Başka-nımız Muzaffer Külcü Beyi de takdir etmek, onun şahsında Çorum Belediyesine teşekkür etmek de bizim için bir vazifedir...

İlk albümün kapağında yazdığı takdim yazısında Sayın Başkan şu manidar tespitleri yapmış... “Dünyanın artık sınırları kaldırmaya çalıştığı bir dönemde yerel kültüre yönelme giderek artmaktadır. Yerel kültür malzemelerini toplamak ve on-ları toplumla buluşturmak da yerel yönetimlerin asli vazifelerindendir.”

Bu vazife bilinci ile sayısız kültürel eserler yayınlandı Belediyemizce... Bu ça-lışmalara imza atan araştırmacılar da kentin tarihini, kültürünü gelecek nesillere aktarma yolunda önemli vazifeler ifa ettiler. Onlara da bu vesile şükranlarımızı arz ediyoruz. Tabi bu çalışmaların tümünde emeği olan sevgili İrfan Yiğit'i de unutma-mak gerekir...

Beklentimiz bu çalışmaların artarak devam etmesi yönündedir. Belediye Baş-kanımızın bu yöndeki gayretleri ve destekleri aşikârdır. Bu fırsat iyi değerlendiril-melidir. Tıpkı geçmiş zaman ilahilerini kaybolmaktan ve unutulmaktan kurtar-maya çalışılan bu önemli projeye İlimizdeki besteci ve söz yazarlarının bestelediği günümüz ilahilerin de derlenmesi gerekir diye düşünüyorum. Bu konuda Çorumlu bestekârlardan Yılmaz Yüksel Hocamızın ve rahmetli Erdoğan Berker'in arşivleri taranmalıdır. Yine Çorum'da yaşayan ve yıllardır musiki ile iştigal eden Eczacı En-ver Leblebicioğlu ve Halil Özçelebi gibi hocalarımıza bu konuda başvurulabilir diye düşünüyorum.

Yine benzer bir konu da İsmet Çenesiz'in de bir yazısında belirttiği gibi yine kıymetli Hocamız Recep Camcı Beyin ifadesine göre en son 1974 yılında camilerin minarelerinden söylenen Temcit (Sahur) Manileri de umarız bir albümle unutul-muşluktan kurtarılır.

Bir diğer hususu da belirtmeden geçemeyeceğim. Bu tür kültürel faaliyetler ancak desteklendikçe artarak devam edecektir. Gerek bu çalışmaları yürütenlere gerek kitapların yazarlarına, koro şeflerine, icracılarına ve bu faaliyetleri destekle-yen başta Belediyemiz olmak üzere diğer kamu kuruluşlarına ve onların yönetici-lerine bir teşekkür çok görmeyelim. Unutmayalım ki iltifat marifete tabidir.

Sözden Notaya Şiirin Müzikle Yolculuğu Paneli

Hitit Üniversitesi ve Çorum Ticaret ve Sanayi Odası iş birliği ile Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü tarafından 12 Mayıs 2015 tarihinde Hitit Üniversitesi Rektörlük Konferans Salonunda 'Sözden Notaya Şiirin Müzikle Yolculuğu' konulu bir program organize edildi.

İki bölüm hâlinde gerçekleştirilen programın ilk bölümünde; TSO Türk Sanat Müziği Topluluğu Koro Şefi Enver

Leblebicioğlu ve Koro Üyelerinden Halit Yıldırım, Türk Sanat Müziği hakkında sahip oldukları bilgileri, Hitit Üniversitesi öğrencileri ile paylaştılar. Programın ikinci bölümünde ise TSO Türk Sanat Müziği Topluluğu, toplam 6 eserden oluşan mini bir konser sahnelendi.

Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Farklı Bir Örneği

Etkinliğin organizatörü ve Sözden Notaya Şiirin Müzikle Yolculuğu' konulu söyleşinin moderatörü Doç. Dr. Meral Demiryürek, Hitit Üniversitesi ile Çorum Ticaret ve Sanayi Odası'nın üniversite-sanayi iş birliği bağlamında yoğun emek sarf ettiğini söyledi.

Doç. Dr. Meral Demiryürek, Arapça kökenli 'sanayi' kelimesinin 'sanatlar' anlamını içerdiğini ve Türk Sanat Müziği'nin de bir sanat olduğunu belirterek, "Bu kapsamda, Çorum Ticaret ve Sanayi Odası ile birlikte üniversite-sanayi iş birliğine yeni bir boyut kazandırmış oluyoruz. Sayın Rektörümüz her fırsatta üniversite ile halkın kaynaşmasından duyduğu memnuniyeti dile getirmektedir. Biz de kendisinin açtığı yolda ilerleyerek, farklı bir konuda kaynaşma ortamı sağlamış olmanın mutluluğunu yaşıyoruz" diye konuştu.

Müzik, Yaşadığı Toplumun Bütün İnceliklerini İçerir

Söyleşide bir konuşma yapan Koro Şefi Enver Leblebicioğlu, müzik sanatının; içinde yaşadığı toplumun bütün özelliklerini, inceliklerini, zarafetini gizlediğini söylemiştir.

Kendisinin bir müzikolog olmadığını, amatör olarak bu sanatı icra etmeye gayret ettiğini ifade eden Leblebicioğlu, Atatürk'ün 'Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş olur' sözüne atıfta bulunarak, "İnsanın, beden sağlığı gibi ruh sağlığı da vardır. Ruh, güzel sanat, güzel sohbet ve ibadet ile beslenir. Eğer beden sağlığı ile birlikte ruh sağlığı da dengeli bir şekilde korunmazsa, bugün ol-

duğu gibi her 100 kişiden 25'i depresyon ilaçları kullanmak durumunda kalır. Çocuklar, annelerinin söylediği ninnilerle büyürler. Müziğin yalnızca insanlara değil, hayvanlara ve bitkilere de faydalı olduğu bilimsel olarak kanıtlanmıştır. Bir çiftlikte büyük baş hayvanlara klasik müzik dinletilmiş ve hayvanların süt verimliliğinin önemli ölçüde arttığı gözlemlenmiştir" şeklinde konuştu.

Çorumlu Önemli Beste Ve Güfteciler

Söyleşide Halit Yıldırım da şiir, beste, güfte ve bunları icra eden önemli isimler hakkında bilgi ve birikimlerini öğrencilerle paylaşmıştır. Halk tarafından pek bilinmese de Çorum'un yetiştirdiği ünlü besteci ve güftecilerin bulunduğunu ifade eden Yıldırım, insanların acılarını, öte yandan hüznlerini, sevinç ve mutluluklarını mısralara döktüklerini, ancak bugün herkes tarafından bilinen birçok eserin kim tarafından yazıldığının dahi bilinmediğini ifade etti.

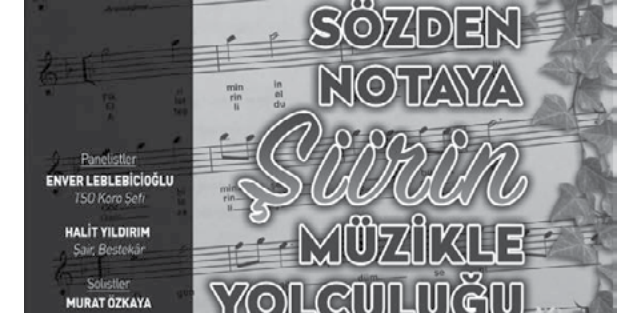
Türkiye'de en fazla şiiri bestelenen şairin, 1000'in üzerinde eseriyle Yunus Emre olduğunu ifade eden Yıldırım, "Çorum ilimizden de önemli isimler yetişmiştir. Bunlardan en önemlisi; Aşkın Kanunu, Yalnız Benim İçin Bak Yeşil Yeşil, Arım, Balım, Peteğim gibi herkesçe bilinen; 1936 yılı doğumlu merhum Mehmet Erbulan'dır. Yaklaşık 300 civarında bestesi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra Galip Hamza Berkay, Servet Sami Uysal, Hayrettin Karaman, Hasan Latif Sarıyüce, Kazım Alkan gibi önemli şair ve yazarlar da bulunmaktadır" diye konuştu.

Mini Konser

Söyleşinin ikinci bölümünde ise TSO Türk Sanat Müziği Topluluğu Üyeleri Murat Özkaya, Nuran Özkaya, Nimet Alpoğlu Hayta ve Keziban Kodaz tarafından sazlar eşliğinde mini bir konser icra edilmiştir. Konserde ayrıca Türk Dili ve Tarihi Bölümü öğrencileri de koro saz üstatlarının eşliğinde 'Fikrimin İnce Gülü' adlı sanat müziği eserini seslendirdi.

Korosu üyelerine, çeşitli hediyeler takdim etti.

Programın ardından, TSO Başkanı Çetin Başaranhıncal, Koro Şefi Enver Leblebicioğlu ve Şair, Yazar Halit Yıldırım'a, katkı ve katılımlarından dolayı teşekkür plaketi verdi. Hitit Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mehmet Demiryürek de mini konserlerinden dolayı TSO Türk Sanat Müziği Topluluğu

Konservatuar Özlemi

İlimizde bir konservatuar, ihtiyacı ve hatta özlemi halen mevcuttur. Bu konservatuar ya Belediye bünyesinde ya Üniversite bünyesinde mutlaka açılmalıdır. Konservatuar konusunda nasıl bir yol izleneceği hakkında Sayın Oğuz Leblebicioğlu'nun 10 Aralık 2005 tarihinde Kent Haber Gazetesi'nde yayınlanan makalesinden aynen aktarmayı uygun gördüm.

“Çok geniş bir kampanya ile bu işe sarılıp, bilhassa Çorum ili dışındaki Çorum kökenli sanatçıları tatmin ederek, Çorum’a getirip konservatuarı kurabiliriz. Bunun için “Çorum Konservatuarı Kurma Kurulu” ismi altında yerel diğer uzmanlardan oluşan bir teşkilat kurup, yönetmelik ve tüzüğünü ciddi bir şekilde hazırlayıp, ilk adımımızı atalım. Bu konuda Kültür Bakanlığı ve başarılı korolardan yararlanılması faydalı olacaktır. İlk etapta kentimizde kurulacak konservatuarın bölümlerini sunuyorum. Zamanla buraya çeşitli dallar da eklenebilir.

Çorum Konservatuarı

A) Saz Bölümü

1- Yaylı Sazlar Bölümü

2- Nefesli sazlar Bölümü

3- Vurmalı Sazlar Bölümü

B)

1- Türk Halk Müziği Bölümü

2- Türk Sanat Müziği Bölümü

3- Türk Tasavvuf Müziği Bölümü

4- Türk Pop Müziği Bölümü

5- Klasik Batı Müziği Bölümü

6- Milli Oyunlar ve Folklor Bölümü

C) Tiyatro Bölümü

D) Resim Heykel ve Karikatür Bölümü

E) Bale Bölümü

F) Müzik Aletleri Yapım ve Tamiri Bölümü”

(Oğuz Leblebicioğlu, “Kentimizde Konservatuar Kurulmalıdır” Oğuzname, Çorum 2006)

Konservatuarın yapacağı ilk iş Çorum Musikisinin temelini oluşturan türküler, şarkılar ve halk oyunları hakkında gerekli derleme ve notasyon işlerini yapmak, kaynak kişileri, bestecileri, icracıları kayıt altına almaktır.

Hitit Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi bünyesinde bir Müzik Bölümü kurulmuştur. Umarız bu bölüm ileride Türk Musiki Konservatuarı'nın da hazırlayıcısı olur.

SONUÇ

Çorum'un Musiki Hayatı mutlaka ciddi manada incelenmeli, çünkü ustaların adları yaşatılmalıdır. Bunun yanında bugün bu işe gönül vermiş kıymetli hocalarımız ile sazende ve hanendelerimiz hakkında biyografik çalışmalar yapılarak günün teknolojisine uygun şekilde ses ve görüntüleri kayıt altına alınarak gelecek kuşaklara bırakılmalıdır. Zira geçmişe dair en ufak bir bilgi kırıntısı bulmak için binlerce sayfalık gazete koleksiyonları taranmakta, tabiri caiz ise samanlıkta iğne aranmaktadır. Bulunan bilgiler ise maalesef ya bir iki cümleden öteye geçemekte, yeterli tafsilat maalesef bulunamamaktadır.

Konu bu seyriyle gelip bu araştırmaları kimin yapacağına dayanmaktadır. Evet, bu çalışmaları belki kendi imkânları ile Çorum tarihine katkıda bulunmak için çırpınıp duran iki üç fedakâr hocamıza kalmamalıdır. Onlar zaten çekilmiş kılıç gibi zaten bu işe soyunmuş durumdadırlar. Evet, burada görev başta Kültür Müdürlüğüne, Belediyemize, Valiliğimize ve hele hele de Üniversitemize düşmektedir.

Bugün maalesef birçok insanımız ilgisizlik yüzünden artık Çorumluyum demek, hasbelkader doğduğu veya şu an yaşadığı şehrin ismiyle anılmaya çalışmaktadır. Bu ise çok üzücü bir durumdur. Bu konuda uzunca bir yazı yazan sanatçı hemşerimiz Cemalettin Kurtoğlu ne kadar da haklıdır. Albüm çıkarmak için reklam karşılığında sponsor aradığını, bulamadığı için Udunu saltığa çıkardığını anlatmakta yazısında. “Ev danasından öküz olmaz” anlayışı ile hareket edildiğini vurgulayan Kurtoğlu İstanbul'da Çorumlular Derneğinin de faal bir üyesi...

Bu konuda en çok tıkandığımız Türk Sanat Musikisi dalında eser vermiş Çorumlu bestekârlar ve güftekarlar hakkında bir araştırma yapıp bunlar tespit edilmesi ve eserleri bir kitapta toplanarak bu insanlar halkımıza tanıtılmalıdır. Hatta bu insanların eserlerinden oluşan konserler düzenleyip bu isimler yâd edilmeli, yaşayanlar davet edilerek onore edilmelidir.

Halk müziğimiz konusunda çok iddialı olmamıza rağmen şu an TRT repertuarında sadece 60 Çorum Türküsünün bulunması bizim için çok üzücüdür. Mutlaka türkülerimiz köy köy gezilip derlenmeli, orijinal olanlar TRT repertuarına alınmalıdır. Bu konuda çalışma yapan ve çalışmasını kitaplaştıran Levent Sezgin Beye çok teşekkür etmek lazımdır. Unutmayalım artık Sadi Leblebicioğlu, Ruhi Tanyel yaşamıyorlar. Öyle Muzaffer Sarısözen'ler de yetişmediği için kimse bizim sahip çıkmadığımız türkülerimizi gelip de derlemez. Hele hele köylerimizin göç yüzünden boşaldığı, insanlarımızın da büyükşehirlere kaçtığı bu dönemde artık köyde ne türküyü söyleyeni ne de dinleyeni bulamayacağız. Bu türkülerini derlemek için Keçiören'e, Mamak sırtlarına, Sincan'a mı gideceğiz? Bizim derlemediğimiz bu türkülerini yarın Ankara Türküsü, İstanbul Türküsü olarak birileri mutlaka değerlendirecektir.

Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümü de Çorum folklorunu, sözlü ve yazılı edebiyatını ciddi bir biçimde masaya yatırmalı, Çorumlu yazar, şair, ozanlarımız hakkında öğrenci ve akademisyenlerimize lisans, yüksek lisans ve doktora tezleri yaptırmalıdır. Bu konuda Kültür Müdürlüğü ve Üniversite iş birliği ile ilki Yrd. Doç. Dr. Mete Taşlıova'nın hazırladığı, ikincisi Yrd. Doç. Dr. Atiye Nazlı'nın hazırladıkları Çorum Halk Şairleri Antolojileri takdire şayan bir eserlerdendir. Bu eserler çoğalmalıdır.

III. BÖLÜM

ÇORUM'DA TÜRK HALK MÜZİĞİ ÇALIŞMALARI

ÇORUM'DA İLK GAYRİ RESMİ TÜRKÜ DERLEMELERİ

Çorum'da resmi olmayan ilk derleme çalışmaları, Çorum Halkevi döneminde, uzun yıllar Halkevinde müzik dersleri veren, Halkevi Ar Şubesi Başkanı Ali Sadi Leblebicioğlu tarafından yapılmıştır. Halkevi'nin yayın organı Çorumlu Dergisinde derlenen bu türkülerin notaları, sözleri, hikâyeleri yayınlanmıştır.

Ruhi Tanyel de iki türküyü notaya almış ve bunlar da Çorumlu Dergisinde yayınlanmıştır. Ruhi Tanyel'in derleyerek notaya aldığı türküler şunlardır.

Sıra No	Türkün Adı	Çorumlu Dergisi (Orijinal)		Çorumlu Dergisi (Belediye Baskısı)	
		Sayı	Sahife	Cilt	Sahife
1	Fidayda	2	39	1	71
2	Hürünü	5	19	1	163

Merhum Salim Koçak'tan öğrendiğimize göre Ruhi Tanyel'in 1938 yılında notasını yayınladığı Fidayda Türküsü, Çorum'da askerliğini yapan bağlama ustası Bayram Aracı tarafından Hüdayda ismi ile Ankara Türküsü olarak tescil ettirilmiştir. Salim Bey bu konuda çok örnek bir hukuk mücadelesi vermiştir. Ancak kaynak kişi olarak Salim Koçak'ın müracaat etmesi hâlinde farklı bir varyete olarak TRT arşivine alınabileceği söylenmiş ve bu şekilde TRT Repertuar Kuruluna müracaat edilmiştir.

Çorum'da Resmi Türkü Derlemeleri

Şehir yaşamında musiki nasıl bir öneme haiz ise, köy yaşamında da vazgeçilmez bir yere sahiptir. Musikimizde saz ve söz ayrılmaz bir ikili olarak karşımıza hem halk müziğimizde hem de sanat müziğimizde kendini göstermiştir. İnsanlarımız gerek kendi eserlerini gerekse sevilen diğer eserleri resmi ve gayri resmi önemli günlerde, düğünlerde, konser salonlarında, köy odalarında, icra etmişleridir.

Ülkemizin diğer bölge ve şehirlerinde olduğu gibi ilimizde de birçok türkü üretilmiştir. Bunların bir kısmı derlenmiş, büyük bir kısmı ise maalesef unutulmaya terk edilmiştir. TRT ve Kültür Bakanlığı arşivlerinde bu yüzden bizce yeterince Çorum Türküsü yoktur.

İlk resmi halk müziği derlemeleri 1939 yılının ağustos ayında Nurullah Şevket Taşkiran, Mahmut Ragıp Gazimihal, Mithat Fenmen, Muzaffer Sarısözen ve Rıza

Yetişen’den oluşan bir ekip tarafından yapılmıştır. Bu grup 241 adet türküyü plaklara almıştır.²¹³

Muzaffer Sarısözen 1950 yılında tekrar Çorum’a gelerek türkü derlemeleri yapmıştır. Enver Leblebicioğlu “eğer bugün TRT repertuarında bizim türkülerimiz çalınıp söyleniyorsa bu Muzaffer Sarısözen sayesinde” demektedir.

Gazanfer Eryücel’in bildirdiğine göre Ahmet Adnan Saygun da 1938 yılında Alacahöyük’e gelmiş ve bu bölgeden 85 türkü derlemiştir.

Çorum’da Türkü Derleyen Sanatçılar

Aşağıdaki tabloda Çorum’da türkü derleyen ve kayıtlara geçen isimler çıkarılmıştır.

Derleyen	Ezgi Adi	Yöresi	Türü
Ali Canlı	Elma Aldım Bartından	Sungurlu	Kırık Hava
	Fistan Giymiş Kırmalı	Sungurlu	Kırık Hava
	Hey Kargalar Kargalar	Sungurlu	Kırık Hava
	Kaşların Karasına	Sungurlu	Kırık Hava
	Pencereden El Eder	Sungurlu	Kırık Hava
Ali İhsan Erdoğan	Gayrı Dayanamam Ben Bu Hasrete	Alaca	Bozlak
	Gine Gönül Sılasını Arzeder	Alaca	Bozlak
Ankara Devlet Konser-vatuarı	İraftadır Bağlama	İskilip	Kırık Hava
	Bafra’dan Çıktım Başım Selamet	İskilip	Kırık Hava
	Evlerinin Önü Yoldur Geçilmez	Alaca	Kırık Hava
	Hezerine Hezerine (Hacı Bey Türküsü)	Alaca	Kırık Hava
	Su Gelir Millendirir	Mecitözü	Kırık Hava
	Gidiyorum Çorum’a	Alaca	Kırık Hava
	Arzum Ağlayıp Durma	İskilip	Kırık Hava
	Başım Açık Fes De Yok	Alaca (Karamah-mut)	Kırık Hava
	Yolu Yüce Yüce Dağlardan Aştı	Çorum	Kırık Hava
	El Veriyor El Veriyor	Osmancık	Kırık Hava
	Kara Koyun Dağ Başından İnmiyor	Osmancık	Kırık Hava
Aziz Kızılgün	Kara Kaşlar Kara Gözler Sende Var	Sungurlu	Kırık Hava
Cafer Kaya	Bayram Geldi Benim Yârim Kaçıyor	Çorum	Bozlak
	Gam Gasavet Çekme Divane Gönلüm	Çorum	Bozlak
İhsan Öztürk	Fırsat Elde İken Bir Amel Kazan	Çorum	Kırık Hava
İstanbul Radyosu	Gel Cananım Benden Haber Eyleme	Alaca	Bozlak
Mehmet Özbek	Şu Mübarek Günde Küsmek Olur Mu?	Alaca	Kırık Hava
Muharrem Akpınar	Şu Dünyada Gezmeyinen Bulunmaz		Bozlak
Musa Eroğlu	Heveslik Eyledim Yavru Getirdim		Bozlak - Ağıt
	Niye Gamlanırsın Divane Gönلüm		Bozlak
Muzaffer Sarısözen	Dillala	Çorum	Oyun Havası

	Hem Okudum Hemi De Yazdım	Çorum	Kırık Hava
Muzaffer Sarısözen	Dinle Sana Bir Nasihat Edeyim	Çorum	Kırık Hava
	Bağdat Ellerinden Gelen Durnalar	Mecitözü	Kırık Hava
	Cevahir Taşına Kıymet Biçilmez	Çorum	Kırık Hava
	Dost Kıyılardan Mercandan	Çorum	Kırık Hava
	Karşıda Kavun Yerler (Çorum Halayı)	Çorum	Kırık Hava
	Çorum Halayı	Çorum	Oyun Havası
	Hürünü A Yârim Hürünü	İskilip	Kırık Hava
	Yüzün Güler Ama İçerin Hayın		Bozlak
	Şu Uzun Gecenin Gecesi Olsam	Çorum	Kırık Hava
	Aba Da Bir Kebe De Bir Giylene	Çorum	Kırık Hava
	Türkmen Kızı Yaktı Bizi	Çorum	Kırık Hava
Nazmiye Coşkun Özgül	Alnı Delmeli Yârim	Çorum	Kırık Hava
Nida Tüfekçi	Çorum Halayı Ağırlama	Çorum	Oyun Havası
	Odayın Yapusuna (Mencoğlu)	Çorum	Kırık Hava
	Ne Elmadır Ne De Nar	Çorum	Kırık Hava
Osman Özdenkçi	Arzu Ederdiniz Bir Yol Görmeye	Çorum	Kırık Hava
Sadettin Gürhan	Halimi Arzettim Dağlara Daşa	Alaca	Kırık Hava
Sümer Ezgü	Kayayı Gırcı Tuttu (İlvanlım)	Alaca Çelebibağı	Kırık Hava
	Bedirik (Soku Dibi Millolur)	Alaca Çelebibağı	Kırık Hava
Şekip Şahadoğru	Aşka Düşen Âşık Elbet Kan Ağlar	Çorum Evcior-ta-kışla	Bozlak
	Gel Sevdiğim Gamzelerin Kan Etme	Çorum Evcior-ta-kışla	Bozlak
	Kadir Mevla’m Seni Sevmiş Yaratmış	Çorum Evcior-ta-kışla	Bozlak
	Malum Olsun Sana Bak Ne Haldeyim	Çorum Evcior-ta-kışla	Bozlak
TRT Ankara Radyosu	Bir Taş Attım Alıca	Alaca	Kırık Hava
Turan Engin	Gezsem De Dünyanın Dört Bucağını	Çorum	Kırık Hava
Yusuf Akkanat	Ben Ölürsem Kimler Çalsın Sazımı		Bozlak
Yücel Paşmakçı	İğdenin Dalları Yerededir Yerde	Alaca Kuyumcusa-ray	Kırık Hava
	Gayalar Ulam Ulam	Alaca Kuyumcusa-ray	Kırık Hava
Bilinmiyor	Öte Dönder Ben Görmeyim Yüzünü	Sungurlu	Kırık Hava
Bilinmiyor	Yonuk Olur Merdivanın Taşları	Sungurlu	Kırık Hava

Not: Bu isimlere yenileri mutlaka eklenecektir. Kayıtlara geçmeyen daha çok isim olduğu da malumdur.

²¹³ Çorum 19, H. Koçbey, E. Şahinci

TRT Repertuarındaki Çorum Türküleri

Daha önceki bölümde belirttiğimiz gibi Muzaffer Sarısözen ekibi 1939 da 241 türkü, yine Sarısözen'in sayısını bilmediğimiz 1950 derlemeleri ve gerekse Adnan Saygun'un Alacahöyük Bölgesi'nden derlediği 85 türkü derlemesine ve daha sonraki dönemlerde yapılan birçok türkü derlenmesine rağmen TRT Türk Halk Müziği repertuarında sadece 42 adet kırık hava ve 3 adet oyun havası bulunmaktadır.

Bununla birlikte 14 adet uzun hava T.R.T. Kurumu Türk Halk Müziği repertuar fihristinde adı geçmekte ancak uzun havaların özelliği gereği nota olarak bulunmamaktadır.

Bu türkülerin dökümü şu şekildedir.

1. Sözlü Kırık Havalar: 42 adet

Sıra No	Rep No	Ezgi Adı	Yöresi	Kaynak Kişi	Derleyen	Derleme Tarihi
1	31	Odayın Yapusuna (Men-coğlu)	Çorum	Cafer Kaya	Nida Tüfekçi	16.03.1971
2	34	Ne Elmadır Ne De Nar	Çorum	Cafer Kaya	Nida Tüfekçi	16.03.1971
3	323	Cevahir Taşına Kıymet Bi-çilmez	Çorum	İfakat Yaykar	Muzaffer Sarısözen	
4	478	Bağdat Elllerinden Gelen Durnalar	Mecitözü	Âşık Veli Erdem	Muzaffer Sarısözen	
5	497	Aba Da Bir Kebe De Bir Giyene	Çorum	Saibe Taşkaya Ve İfakat Yaykar	Muzaffer Sarısözen	22.12.1948
6	558	Dinle Sana Bir Nasihat Edeyim	Çorum	Ali Yücer - İsmail Yılmaz	Muzaffer Sarısözen	
7	760	Dost Kıylardan Mercan-dan	Çorum	İfakat Yaykar	Muzaffer Sarısözen	18.10.1954
8	769	Türkmen Kızı Yaktı Bizi	Çorum	Saibe Taşkaya Ve İfakat Yaykar	Muzaffer Sarısözen	19.11.1948
9	991	Karşıda Kavun Yerler (Çorum Halayı)	Çorum	M. Ali Biçerel-Niyazi Biçerel	Muzaffer Sarısözen	15.05.1951
10	1097	Hürünü A Yârim Hürünü	İskilip	Mustafa Çar-hacı- Celal Yağcı	Muzaffer Sarısözen	23.11.1944
11	1168	Hem Okudum Hemi De Yazdım	Çorum	Ali Ciyez	Muzaffer Sarısözen	16.11.1948
12	1240	Şu Uzun Gecenin Gecesi Olsam	Çorum	Niyazi Biçerel	Muzaffer Sarısözen	28.11.1952
13	1555	Halimi Arzettim Dağlara Daşa	Alaca	Ali İhsan Erdo-ğan	Sadettin Gürhan	28.04.1976
14	2115	Bir Taş Attım Alıca	Alaca	Ali İhsan Erdo-ğan	TRT Ankara Rad-yosu	1978
15	2307	Kara Kaşlar Kara Gözler Sende Var	Sungurlu	Rıfat Özsera-ç	Aziz Kızılgün	01.06.1987
16	2329	Öte Dönder Ben Görme-yim Yüzünü	Sungurlu	Rıfat Özsera-ç		
17	2367	Yonuk Olur Merdivanın Taşları	Sungurlu	Rıfat Özsera-ç		
18	2698	Şu Mübarek Günde Küs-mek Olur Mu?	Alaca	Süleyman Mor-gülüm	Mehmet Özbek	30.10.1985
19	2775	İğdenin Dalları Yerdedir Yerde	Alaca Kuyum-cusaray	Muharrem Coş-kun	Yücel Paşmakçı	
20	2887	Fırsat Elde İken Bir Amel Kazan	Çorum	Ali Çakmak	İhsan Öztürk	

21	3140	Elma Aldım Bartından	Sungurlu	Rıfat Özsera-ç	Ali Canlı	03.08.1952
22	3145	Fistan Giymiş Kırmalı	Sungurlu	Rıfat Özsera-ç	Ali Canlı	20.09.1952
23	3147	Hey Kargalar Kargalar	Sungurlu	Rıfat Özsera-ç	Ali Canlı	03.08.1952
24	3152	Kaşların Karasına	Sungurlu	Rıfat Özsera-ç	Ali Canlı	20.09.1952
25	3158	Pencereden El Eder	Sungurlu	Rıfat Özsera-ç	Ali Canlı	07.04.1951
26	3225	Gezsem De Dünyanın Dört Bucağını	Çorum	Haşimi Aslıhak	Turan Engin	
27	3325	Gidiyorum Çorum'a	Alaca	Berber Ali Ahçı	Ankara Devlet Kon-servatuarı	06.07.1939
28	3521	Kayayı Girci Tuttu (İlvan-lım)	Alaca Çele-bibağı	Musa Yenilmez	Sümer Ezgü	01.06.1987
29	3594	Gayalar Ulam Ulam	Alaca Kuyum-cusaray	Muharrem Coş-kun	Yücel Paşmakçı	
30	3643	Alnı Delmeli Yârim	Çorum	Güllü Coşkun	Nazmiye Coşkun Özgül	1954
31	3659	Arzu Ederdiniz Bir Yol Görmeye	Çorum	Âşık Hüseyin Çı-rakman	Osman Özdenkçi	
32	4127	Bedirik (Soku Dibi Millo-lur)	Alaca Çele-bibağı	Musa Yenilmez	Sümer Ezgü	1989
33	4315	Yolu Yüce Yüce Dağlar-dan Aştı	Çorum	Muharrem Coş-kun	Ankara Devlet Kon-servatuarı	
34	4397	Kara Koyun Dağ Başın-dan İnmiyor	Osmancık	Rıza Kızıllan (Kalkan)	Ankara Devlet Kon-servatuarı	
35	4398	Iraftadır Bağlama	İskilip	Ahmet Tatar	Ankara Devlet Kon-servatuarı	
36	4404	Başım Açık Fes De Yok	Alaca (Kara-mahmut)	Hasan Aslan	Ankara Devlet Kon-servatuarı	
37	4405	Evlerinin Önü Yoldur Ge-çilmez	Alaca	Ali Bilgin	Ankara Devlet Kon-servatuarı	
38	4406	Arzum Ağlayıp Durma	İskilip	Dudu Gümüşten	Ankara Devlet Kon-servatuarı	
39	4413	Hezerine Hezerine (Hacı Bey Türküsü)	Alaca	Ali Bilgin	Ankara Devlet Kon-servatuarı	
40	4414	Su Gelir Millendirir	Mecitözü	Âşık Veli Erdem	Ankara Devlet Kon-servatuarı	
41	4416	Bafra'dan Çıktım Başım Selamet	İskilip	Ahmet Tatar	Ankara Devlet Kon-servatuarı	
42	4417	El Veriyor El Veriyor	Osmancık	Rıza Kızıllan	Ankara Devlet Kon-servatuarı	

2. Sözsüz Kırık Havalar (Oyun Havaları): 3 Adet (Çorum Halayı, Çorum Halayı Ağırlama, Dillala)

SIRA NO	TRT NO	OYUN HAVASININ ADI	KİMDEN ALINDIĞI	DERLEYEN
1	29	Dillala	Ahmet Seyrek- Cemal Biçer	Muzaffer Sarısözen
2	52	Çorum Halayı Ağırlama	Ahmet Seyrek- Cemal Biçer	Nida Tüfekçi
3	60	Çorum Halayı	Mehmet Ali Biçerel	Muzaffer Sarısözen

3. Uzun Havalar: 14 adettir. Bunların hepsi de Alaca yöresine aittir. Zülfi Gaydan; bu türkülerin Kırşehir bozlaklarına karakteristik olarak benzediğini, makamsal dizi olarak aynı özellikte olduğunu iddia etmekte, bunun nedenini de Alaca bölgesinin Yozgat ve Kırşehir’e yakın olmasına bağlamaktadır.

Sıra No	TRT No	Uzun Havanın Adı	Kimden Alındığı	Derleyen	Türü
1	187	Gayrı Dayanamam Ben Bu Hasrete	Ali İhsan Erdoğan	Ali İhsan Erdoğan	Bozlak
2	209	Gine Gönül Sılasını Arzeder	Ali İhsan Erdoğan	Ali İhsan Erdoğan	Bozlak
3	68	Bayram Geldi Benim Yârim Kaçıyor	Cafer Kaya	Cafer Kaya	Bozlak
4	183	Gam Gasavet Çekme Divane Gönلüm	Cafer Kaya	Cafer Kaya	Bozlak
5	446	Gel Cananım Benden Haber Eyleme	Haydar Öztürk	İstanbul Radyosu	Bozlak
6	537	Şu Dünyada Gezmeyinen Bulunmaz	Muharrem Akpınar	Muharrem Akpınar	Bozlak
7	245	Heveslik Eyledim Yavru Getirdim	Musa Eroğlu	Musa Eroğlu	Bozlak-Ağıt
8	320	Niye Gamlanırsın Divane Gönلüm	Musa Eroğlu	Musa Eroğlu	Bozlak
9	463	Yüzün Güler Ama İçerin Hayın	Mustafa Uğurlu-Celal Yağcı	Muzaffer Sarısözen	Bozlak
10	47	Aşka Düşen Âşık Elbet Kan Ağlar	Şekip Şahadoğlu	Şekip Şahadoğlu	Bozlak
11	496	Gel Sevdığım Gamzelerin Kan Etme	Şekip Şahadoğlu	Şekip Şahadoğlu	Bozlak
12	258	Kadir Mevla'm Seni Sevmiş Yaratmış	Şekip Şahadoğlu	Şekip Şahadoğlu	Bozlak
13	299	Malum Olsun Sana Bak Ne Haldeyim	Şekip Şahadoğlu	Şekip Şahadoğlu	Bozlak
14	82	Ben Ölüsem Kimler Çalsın Sazımı	Yusuf Akkanat	Yusuf Akkanat	Bozlak

Çorum Halk Müziği'nin genel ezgi yapısının sözlü-sözsüz oyun havaları, uzun havalar, döndürmeli küçük halay, güzellemeler, güreş havalı, kaşık havaları, cirit havaları, kına ve düğün havaları, ağıtlar, koşmalar, zincirli koşmalar, nefes, deyiş ve turna deyişleri oluşturmamaktadır.

Sözlü kırık hava formundaki TRT’ce notaları yayınlanan ilk 32 Çorum Türküsü (10 türkünün notaları yayınlanmamıştır) sevda (18 adet), hasret (3 adet), ölüm ve ayrılık (2 adet), sitem ve yergi (2 adet), tasavvuf (1 adet), deyiş (1 adet) ve güzelleme (1 adet) konuludur.

Oyun havaları ise dostluk, kardeşlik, düğün, eğlence ve aşk konuludur.

Uzun havalar ise ölüm, ayrılık, hasret, vefasızlık, sitem, evlat acısı, çiçek ve tabiata methiye gibi değişik konular işlenmektedir.

Makamsal Olarak Çorum Türküleri

Bu çalışmada TRT Repertuarına sonradan eklenen 10 türkü notaları yayınlanmadığı için dâhil edilmemiştir.

1. Kerem Ayağı: 22 Adet
2. Bozlak Ayağı: 16 adet
3. Misket Ayağı: 5 adet
4. Garip Ayağı: 3 adet

5. Do Müstezat Ayağı: 2 adet
6. Sol Müstezat Ayağı: 1 adet

TRT Repertuar Kuruluna Sunulan Türküler

1. İlkbahar gelince güller açınca
2. İnsanlık mektebi
3. Ağlayarak vardı mı ben bir karokola
4. Aşkına yandığım gül yüzlü canan
5. Üç duyguyu canım gibi severim
6. Gonca gülün kokusuna meftunum
7. Gülümseyin gözlerimin içine
8. Irmaktan geçtim
9. Yan gelip de beş ayları doğunca
10. Yine geldi bizim elin havası
11. Yüksek olur bahçelerin kıyısı

Uzun Hava Türlerinde Olanlar

1. Saman dağlar seni koyanda şahin kışlamaz
2. Badı sabah benden yâre haber verin

TRT Repertuarına Giren Türkülerimizin Kaynak Kişileri:

Çorum türkülerinin derlenmesinde kaynaklık eden kişiler şunlardır.

Kaynak Kişi	Yöresi	Ezgi Adi	Türü
Ahmet Seyrek- Cemal Biçer	Çorum	Dillala	Oyun Havası
	Çorum	Çorum Halayı Ağırlama	Oyun Havası
Ahmet Tatar	İskilip	Iraftadır Bağlama	Kırık Hava
	İskilip	Bafra'dan Çıktım Başım Selamet	Kırık Hava
Ali Bilgin	Alaca	Evlerinin Önü Yoldur Geçilmez	Kırık Hava
	Alaca	Hezerine Hezerine (Hacı Bey Türküsü)	Kırık Hava
Ali Ciyez	Çorum	Hem Okudum Hemi De Yazdım	Kırık Hava
Ali Çakmak	Çorum	Fırsat Elde İken Bir Amel Kazan	Kırık Hava
Ali İhsan Erdoğan	Alaca	Halimi Arzettim Dağlara Daşa	Kırık Hava
	Alaca	Bir Taş Attım Alıca	Kırık Hava
	Alaca	Gayrı Dayanamam Ben Bu Hasrete	Bozlak
	Alaca	Gine Gönül Sılasını Arzeder	Bozlak
Ali Yücer - İsmail Yılmaz	Çorum	Dinle Sana Bir Nasihat Edeyim	Kırık Hava
Âşık Hüseyin Çırakman	Çorum	Arzu Ederdiniz Bir Yol Görmeye	Kırık Hava
Âşık Veli Erdem	Mecitözü	Bağdat Ellerinden Gelen Durnalar	Kırık Hava
	Mecitözü	Su Gelir Millendirir	Kırık Hava
Berber Ali Ahçı	Alaca	Gidiyorum Çorum'a	Kırık Hava
Cafer Kaya	Çorum	Odayın Yapusuna (Mencoğlu)	Kırık Hava
	Çorum	Ne Elmadır Ne De Nar	Kırık Hava
	Çorum	Bayram Geldi Benim Yârim Kaçıyor	Bozlak

	Çorum	Gam Gasavet Çekme Divane Gönlüm	Bozlak
Dudu Gümüştən	İskilip	Arzum Ağlayıp Durma	Kırık Hava
Güllü Coşkun	Çorum	Alnı Delmeli Yârim	Kırık Hava
Hasan Aslan	Alaca (Karamahmut)	Başım Açık Fes De Yok	Kırık Hava
Haşimi Aslıhak	Çorum	Gezsem De Dünyanın Dört Bucağını	Kırık Hava
Haydar Öztürk	Alaca	Gel Cananım Benden Haber Eyleme	Bozlak
İfakat Yaykar	Çorum	Cevahir Taşına Kıymet Biçilmez	Kırık Hava
	Çorum	Dost Kıyılardan Mercandan	Kırık Hava
M. Ali Biçerel- Niyazi Biçerel	Çorum	Karşıda Kavun Yerler (Çorum Halayı)	Kırık Hava
Mehmet Ali Biçerel	Çorum	Çorum Halayı	Oyun Havası
Muharrem Akpınar		Şu Dünyada Gezmeyinen Bulunmaz	Bozlak
Muharrem Coşkun	Alaca Kuyumcusa-ray	İğdenin Dalları Yerdedir Yerde	Kırık Hava
	Alaca Kuyumcusa-ray	Gayalar Ulam Ulam	Kırık Hava
	Çorum	Yolu Yüce Yüce Dağlardan Aştı	Kırık Hava
Musa Eroğlu		Heveslik Eyledim Yavru Getirdim	Bozlak- Ağıt
		Niye Gamlanırsın Divane Gönlüm	Bozlak
Musa Yenilmez	Alaca Çelebibacı	Kayayı Gırcı Tuttu (İlvanlım)	Kırık Hava
	Alaca Çelebibacı	Bedirik (Soku Dibi Millolur)	Kırık Hava
Mustafa Çarhacı- Celal Yağcı	İskilip	Hürünü A Yârim Hürünü	Kırık Hava
Mustafa Uğurlu- Celal Yağcı		Yüzün Güler Ama İçerin Hayın	Bozlak
Niyazi Biçerel	Çorum	Şu Uzun Gecenin Gecesi Olsam	Kırık Hava
Rifat Özserağ	Sungurlu	Kara Kaşlar Kara Gözler Sende Var	Kırık Hava
	Sungurlu	Öte Dönder Ben Görmeyim Yüzünü	Kırık Hava
	Sungurlu	Yonuk Olur Merdivanın Taşları	Kırık Hava
	Sungurlu	Elma Aldım Bartından	Kırık Hava
	Sungurlu	Fistan Giymiş Kırmalı	Kırık Hava
	Sungurlu	Hey Kargalar Kargalar	Kırık Hava
	Sungurlu	Kaşların Karasına	Kırık Hava
Rıza Kızılkın	Sungurlu	Pencereden El Eder	Kırık Hava
	Osmancık	El Veriyor El Veriyor	Kırık Hava
Saibe Taşkaya ve İfakat Yaykar	Osmancık	Kara Koyun Dağ Başından İnmiyor	Kırık Hava
	Çorum	Aba Da Bir Kebe De Bir Giyene	Kırık Hava
Süleyman Morgülüm	Çorum	Türkmen Kızı Yaktı Bizi	Kırık Hava
	Alaca	Şu Mübarek Günde Küsmek Olur Mu?	Kırık Hava
Şekip Şahadoğru	Alaca	Aşka Düşen Âşık Elbet Kan Ağlar	Bozlak
	Alaca	Gel Sevdığım Gamzelerin Kan Etme	Bozlak
	Alaca	Kadir Mevla'm Seni Sevmiş Yaratmış	Bozlak
Şekip Şahadoğru	Alaca	Malum Olsun Sana Bak Ne Haldeyim	Bozlak
Yusuf Akkanat		Ben Ölüsem Kimler Çalsın Sazımı	Bozlak

TRT Repertuarında Olmayan Türkülerden Bazıları

Sıra No	Ezgi Adı	Kaynak Kişi	Derleyen	Notaya Alan	Türü
1	Akkoyun		Sadi Leblebicioğlu	Sadi Leblebicioğlu	Kırık Hava
2	Anam Anam		Sadi Leblebicioğlu	Sadi Leblebicioğlu	Kırık Hava
3	Arzı		Sadi Leblebicioğlu	Sadi Leblebicioğlu	Kırık Hava
4	Coştum		Sadi Leblebicioğlu	Sadi Leblebicioğlu	Kırık Hava
5	Gesi Bağları		Sadi Leblebicioğlu	Sadi Leblebicioğlu	Kırık Hava
6	Güzelleme (Garibim Efem)		Sadi Leblebicioğlu	Sadi Leblebicioğlu	Kırık Hava
7	Güzeller	Küre Köylü Himmet	Sadi Leblebicioğlu	Sadi Leblebicioğlu	Kırık Hava
8	Haydi Combam		Sadi Leblebicioğlu	Sadi Leblebicioğlu	Kırık Hava
9	Mendil		Sadi Leblebicioğlu	Sadi Leblebicioğlu	Kırık Hava
10	Minik Kuş	Hasan Güngörmez	Sadi Leblebicioğlu	Sadi Leblebicioğlu	Kırık Hava
11	Oy Oy (Suya Gider Helkileri)	Küre Köylü Himmet	Sadi Leblebicioğlu	Sadi Leblebicioğlu	Kırık Hava
12	Oydah		Sadi Leblebicioğlu	Sadi Leblebicioğlu	Kırık Hava
13	Ördek		Sadi Leblebicioğlu	Sadi Leblebicioğlu	Kırık Hava
14	Yine Gamlı Gördüm Dostun Yüzünü	Kul Veli	Sadi Leblebicioğlu	Sadi Leblebicioğlu	Kırık Hava
15	Zile		Sadi Leblebicioğlu	Sadi Leblebicioğlu	Kırık Hava
16	Ağamın Giydiği Karalı Kumaş		Ferruh Arsunar	Cemil Demirsi-pahi	Kırık Hava
17	Çubuk Kestim Ormandan		Ferruh Arsunar	Cemil Demirsi-pahi	Kırık Hava
18	Bahçalarda Patlıcan		Ali Can	Cemil Demirsi-pahi	Kırık Hava
19	Çoban Divanı		Osman Palabıyık	Osman Palabıyık	Kırık Hava
20	Kara Gözlüm	Kâmil Yapmış		Şahin Yalçın	Kırık Hava
21	Aşağıdan Gele Gele Geldiler	Özlem Atak- Mine Erdemir	Tanju Ozanoğlu	Tanju Ozanoğlu	Kırık Hava
22	Ayağına Giymiş Nurdan Nalini	Seher Özdemir	Tanju Ozanoğlu	Tanju Ozanoğlu	Kırık Hava
23	Gülender	Mine Erdemir	Tanju Ozanoğlu	Tanju Ozanoğlu	Kırık Hava
24	İrmak Kıyısı	Mine Erdemir	Tanju Ozanoğlu	Tanju Ozanoğlu	Kırık Hava
25	Manici Başıyım	Mine Erdemir	Tanju Ozanoğlu	Tanju Ozanoğlu	Kırık Hava

Bu türkülerin ve bunun dışındaki derlenecek diğer türkülerin de bir şekilde TRT ve Kültür Bakanlığı repertuarına kazandırılması gerekmektedir.

ÇORUM HALAYI

Türkülerimizin yanı sıra dahası onların bir parçası olan Halk Oyunlarımız da önemli bir yer tutar. Özellikle Çorum Halayı müzik otoritelerince “hiç bozulmamış bir Orta Asya Türk Şaman oyunu olarak kabul edilmiştir.”²¹⁴

Çorum Halayı hakkında ilkyazı ve nota Sadi Leblebicioğlu tarafından kaleme alınmış, daha sonraları ise Kemal Terlemezoğlu, Muzaffer Sarısözen tarafından birer yazı kalem alınmıştır. Son olarak 1999 yılında Oğuz Leblebicioğlu Çorum Haber Gazetesinde “Çorum Halayı Unutuldu mu?” başlıklı bir yazı yazmıştır. Bu yazıda Çorum Halayı’nın artık unutulmaya yüz tuttuğunu sitemkâr bir ifadeyle anlatılmaktadır. Ayrıca yine bu yazıdan Çorum Halayı’nın 1955 yılında yapı Kredi Bankası tarafından İstanbul’da yapılan Halk Oyunları Bayramında Türkiye ikincisi olduğunu ve Behçet Kemal Çağlar’ın Çorum Halayından etkilenerek şu dördüğü yazdığını öğreniyoruz.²¹⁵

HALAY

Sağda: Şark imbiğinden dökülen meyle sizar
Solda: kolunu çarka kaptırmış Avrupa var
Gel çek beni elimden, sağım solum uçurum;
Ruhumu badireden kurtar artık ey Çorum
(Behçet Kemal Çağlar)

²¹⁴ Oğuz Leblebicioğlu, Oğuzname, Sh. 194-195

²¹⁵ Oğuz Leblebicioğlu, Oğuzname, Sh. 194-195

ÇORUM’DA ÂŞIKLIK GELENEĞİ

Çorum denilince akla türküler de gelmektedir. Daha önceki yazılarımızda bir nebze bahsettiğimiz Halk Musikimiz de özellikle köy ve ilçelerimizde yaşayan insanlarımızın gönlünde önemli bir yer tutmuştur. Halk müziğine sevdalı insanlarımız arasından ünü Çorum sınırlarını aşarak ülkemiz geneline yayılan büyük âşıklar ve ozanlar da yetişmiştir.

Âşıklık geleneği Çorum’un 11. yüzyılda Oğuz Boyları tarafından Bizans’tan alınarak Türk yurdu olması ile bu topraklara yerleşmiş günümüze kadar yaşaya gelmiştir. 17. yüzyılda Teslim Abdal, Mecitözülü Âşık, 18. yüzyılda Çorumlu Âşık Feyzullah, Alaca Perçem Köylü Âşık Hüseyin, 19. yüzyılda Alaca İmat Köyünden Âşık Mehmed, Osmancık Kumbabalı Âşık İbrahim, Ortaköy Cevizlili Âşık Noksani, Dodurga Mehmed Dede Tekkeli Âşık İrfani bilinen en eski temsilcileridir.²¹⁶

Âşık tarzında çalıp söyleyen isimlerden Hüseyin Çırakman, Sürmelican Kaya, Kevser Ezgili, Haşimi Aslıhak, Âşık Gülâbi, Âşık Figani, Şekip Şahadoğlu, Rifat Kurtoğlu, Orhan Aykaç, Ali Başturan, Halil Erdoğan, Bayram Düşünür, Gülsüm Kahraman, Abidin Yüce, Halil Çimen, Kemal Özgür, Mehmet Ali Eröksüz, Müslüm Koygun gibi bilinen isimler gerek mahalli seviyede gerekse ülke çapında yapılan festival, şölen, bayram gibi programlara (fasıllara) katılmaktadırlar.²¹⁷

Yukarıda ismi zikredilen birçok aşığımız yaptıkları kasetlerle seslerini yurt geneline hatta Avrupa’daki gurbetçilerimize duyurmuşlar ve büyük beğeni kazanmışlardır.

Geleneksel Türk halk şiirinin klasikleşmiş âşık tarzının günlük ve tarihi konularının yanı sıra, Alevi-Bektaşî şiir kolunun genel üslubuna mensup isimlerle birlikte, tasavvufî söyleyişe de dâhil edilebilecek biçimde şiir söyleyen/yazan isimlerden, sözlü ve yazılı kaynakları tarayarak tespit edebildiğimiz isimlerden bazıları aşağıya sıralanmıştır:

- Mecitözü ilçesinden Sürmelican Kaya
- Bektaşoğlu köyünden Kevser Ezgili
- Alaca ilçesinden Gülsüm Kahraman
- Teslim Abdal köyünden Sultan Çakmak
- Elemin köyünden Menekşe Yenigezer
- Sungurlu ilçesinden (Aşağı Fındıklı Köyü) Melek Kalınsazlıoğlu
- Mecitözü ilçesinden Fatma
- İskilip ilçesinden Süreyya Serbest
- Alaca ilçesinden Yeter Bektaş

²¹⁶ İsmail Serdar Yakar, Çorum İli Âşıklık Geleneği ve Âşık Rifat Kurdoğlu, Çorum Belediyesi yayınları, 2008

²¹⁷ M. Mete TAŞLIOVA, Kadın Temsilcileriyle Birlikte Çorum’da Halk Şiiri Ve Âşık Tarzı Üzerinde Tespit Ve Öneriler, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 4/8 Fall 2009

- Gökçepınar köyünden Fevziye Bacı
- Ovakarapınar köyünden Ayşe Çoban
- Çanakçı köyünden Döndü Doğan
- Mecitözü ilçesinden Sevim Hardal
- Sungurlu ilçesi Karakaya köyünden Satı Tunç
- Sungurlu ilçesinden Sabır Göktaş

Kadın temsilcilerin önemli bir kısmı, küçük yaşlarında Şiirle tanıştıklarını ifade etmişlerdir. Saz çalmaya, ileri yaşlarda başladıklarını ve Şiirlerini saz eşliğinde söylemelerinin de gençlik veya orta yaşlılık dönemlerinde olduğu bilgisini vermişlerdir.²¹⁸

Çorum'da görülen en önemli eksiklik (geleneğin gerilemesi veya bu bağlamda önemli bir unsurunu yitirmesi), sistemli biçimde yürüyen usta-çırak işleyişinin olmamasıdır. Ön plana çıkan bazı isimler gerek Şiirdeki söyleyişi gerekse sazı çalmadaki tarzı ile doğal olarak taklit edilmektedir. İsmi Orta Anadolu'da olduğu kadar Türkiye genelinde de bilinen kişilerin çoğu da zaten Çorum dışında yaşadığı için, bu tarz bir silsile ne yazık ki gerçekleşmemektedir.²¹⁹

²¹⁸ M. Mete TAŞLIOVA, agm.

²¹⁹ M. Mete TAŞLIOVA, agm.

IV. BÖLÜM

MUSİKİMİZE EMEĞİ GEÇEN BİRKAÇ PORTRÉ

Hâfız Ali Rıza SAĞMAN (1890-1965)

Çorum, geçmişimizde zaman zaman sürgünlere konu olmuş bir memlekettir. Çok ünlü gazeteciler, edipler, siyasiler, din adamları maalesef muhalif tavırları nedeniyle Çorum'da sürgün yaşamak zorunda kalmışlardır. Kimisi sürgün biter bitmez memleketine veya zamanın başkenti İstanbul'a dönmüşler. Ancak birisi var ki İstanbul'a dönse de sürgün esnasında bir Çorumlu ile evlendiği için bir ayağı Çorum'da olmak zorunda kalmış. Bu kişi merhum Hafız Ali Rıza Sağman'dır. "SULTANSELİMLİ" lâkabıyla anılan Ali Rıza Sağman'ın Çorumlularla yolunun kesişmesi aslında bu sürgün öncesine dayanır. Zira onun hocalarından birisi merhum İskilipli Atıf Hoca'dır.

Merhum Hâfız Ali Rıza Sağman, ilmiye sınıfına mensup bir hafızdır ama aynı zamanda bir musikişinastır. Onun hem Çorumlu birisiyle evlenmesi, dört yıl kadar burada sürgün olması, hocasının bir Çorumlu olması ve her ne kadar Bestenigâr Ziya Bey'in talebesi Hâfız Cemal'den musiki öğrense de Çorum'da bu musiki bilgi ve kabiliyetini geliştirmesi gibi birçok sebepten kitabımıza almayı uygun gördük. Zira kendisi de "En esaslı musikî hocam" dediği kanunu, Çorum'da mecburî ikamete tâbi tutulduğu sürgün yıllarında kendi kendine öğrenmiştir.

Ali Rıza Sağman, yalnız mûsikî hayatımızın değil, tüm kültür hayatımızın gizli kalmış değerlerinden biridir. Bestekâr ve hanendeliğinin yanı sıra özellikle dinî mûsikî sahasına derin vukûfiyeti onun sadece bir yönüdür. O aynı zamanda bir büyük tarihçi, felsefeci, ilâhiyatçı, edebiyatçı, araştırmacı ve yazar olarak kültür hayatımıza damgasını vurmuştur. Böylesine önemli bir kişiyi kitabımıza alarak bir nebze onun aziz hatırasına karşı vefamızı göstermek istedim.

Ali Rıza Sağman Kimdir?

Dilerseniz bu sorunun cevabını kendisinin “Mevlidhanlar ve Cevaba Cevabım” adlı eserlerinden dinleyelim.

"1306 (1890) yılında ÜNYE kazasında doğdum. Babam o kazanın deppoy memuru Ömer Efendi idi. 1313'te babamın yüzbaşılığa terfii ve tâyini sebebiyle gittiğimiz Giresun'da hıfzımı ve iptidâî rüşti tahsilimi ikmâl ettim. 1320'de İstanbul'a medrese tahsiline geldim. Fatih Camiinde meşhur ve şehidi mağfur **İskilipli Âtîf Efendi'nin** dersine oturdum. Yaz tatillerinde Giresun'a gittikçe Bayazıtzâde Hâfız Ali Efendi'den tecvid, maharic-i hurûf, aşere ve takrîb okuyup 1326'da icazetnâme aldım.

1908 - 1909 yıllarının doldurduğu hadiselerle Rönesans'a kavuştum. İstanbul'da Beyanü'l Hakk mecmuasında, Giresun'da Karadeniz gazetesinde yazılar yazmağa başladım. Çok aşırı olmamakla beraber İttihat ve Terakki'ye

muhaliftim. Bu sebeple İttihat ve Terakki'nin tepmesine uğramak şerefine ermiş, 29 Mayıs 1329'da Sinop'a gitmek üzere Sirkeci rıhtımından hareket eden Sürgünler Vapuru (Bahricedit)'de bulunmak saadetine yükselmişim.

Haşerattan yenilen darbe hakikatte kuzum,
Harp yerinde alınan yâreye benzer, severim.
Bu durum özge delildir ki: hamiyattârim
Ben bununla öğünür, yel olurum da eserim

Tam 27 ay Sinop'ta, 4 yıl Çorum'da sürgünlülük vazifesini hakkiyle ifâ eyledikten sonra Mondros Mütarekesi'nin imzalanması ve ittilatçıların memleketi mahv ile, koca imparatorluğun ipini çekmesi ve birer birer kaçmasından sonra İstanbul'a döndüm.

Dayanılmaz mâli sıkıntılara rağmen yarı kalan tahsilimi ikmâl için kazandığım imtihan sonunda Şahin Medresesi'nin son sınıfına girdim. Arabiye ve Edebiyat hocalığını merhum Mehmet Âkif'in yaptığı bu medreseden mezun olduktan sonra Süleymaniye'nin imtihanını kazanıp bu muâllâ müessesenin Kelâm, Tasavvuf ve Felsefe Şûbesi'ne girdim. Buradan 1922 yılında Aliyyü'l âlâ diploma aldım. 1342'de yazdığım tezden dolayı da üç şâyân-ı takdîr'e mazhar oldum.

Bundan sonra İstanbul Hukuk Fakültesi'ne devamla başladım. Üç yıl sonra; Âlâ derece ile bitirdim. Diplomam 1927- 1928 tarihli ve 2332 numaralıdır. Avukatlık stajımı da yaptım. Fakat adliyeye intisap etmedim, öğretim işini daha feyizli buldum. 1923 yılından bu güne kadar muhtelif okullarda, muhtelif derslerde muallimlik yaptım. Daruşşafaka, İran Okulu, Sen Mişel Fransız Koleji ve İmam Hatip Okulu'nda, İngiliz Erkek Lisesi'nde Umûmî Tarih, Türkçe, Din, Kur'ân ve Kelâm, Teoloji hocalığı yaptım.

Şâir değilsem de nâzımlığa yelteniyorum. Muhtelif mecmualarda diyânet, milliyet, insaniyet ve fazilet mevzûlu nâçiz eserlerim çıkmıştır.

Çorum'da iken kânun çalmakla, bilâhare **Çarşambalı Hâfız Cemâl**'den beste, şarkı gibi eserler geçmek ve usûl vurmaya öğrenmekle başladığım mûsikîye de azdan çoktan intisâbım var. Ses sanatından biraz anlayışım olduğu için kendime göre kompozitörlüğüm de bulunur. Matbû eserlerimin bazıları radyoda okunmaktadır.

Elli Yıllık Türk Mûsikîsi adlı esere yazarı Mustafa Rona Beyefendi bu âcizlerinin ismini ve resmini koymak lûtfunda bulunmuştur. Odeon Parlofon, Orfeon ve Kolombiya kumpanyalarına okunmuş ve neşredilmiş plâklarım vardır. Güfteleri ve besteleri bendenize aittir. Basılacak ve basılmış kırka yakın eserin sahibiyim. Nâçiz karakterimi meydana getiren bu vasıflar içinde beni en çok iftihara sevk eden hangisidir biliyor musunuz? Hafızlığım... Bunun verdiği maddî şeref ve mânevî gıda diğerlerinin verdikleri ile kıyas kabul etmeyecek kadar bence fazladır.”

Merhumun Dost Meclisleri:

Ali Rıza Sağman merhum ömrü boyunca evinin bahçesindeki güllerle haşır neşir olurdu. Morundan pembesine, beyazından siyahına kadar yediverenlerin

katmer katmer açtığı bu bahçeyi dostları ile ettiği sohbetler, okunan şiirler, geçilen şarkı ve gazeller renklendirirdi. Bu bahçe ayrıca bir üniversite idi.

Müdavimleri arasında İsmail Hami Danışment, Ziya Uygur, Raif Ogan, Cevat Rifat Atilhan, Fazlı Akkaya, Kemâl Baykal, Zühtü ve Cemâl Oğuz Öcal beyler ve birçok dostları vardı. Necâti Aktürk, Cevdet Soydanses teklifsiz misâfirleri idi. Bu ev ve bu bahçede aktüel, dinî, ilmî ve edebî konular ele alınır, işlenirdi. Sohbet aralarını İranlı dostlarının eksik etmediği Acem çayları tatlandırır ve geçilen değişik fasıllar renklendirirdi. Kemâl Baykal'ın yayından çıkan nağmeler, Necâti Aktürk, Zeki Sesli, Mahmut Hataylı, Nusret Yeşilçay, Hasan Akkuş, Hafız Gerede'nin gök kubbede çınlayan sedâları bu bahçede âbideleşirdi.

Vefatı:

Hâfız Rıza Sağman Bey, 13 Eylül 1965 tarihinde Karagümrük Nurettin Tekkesi Sokak, No. 67'deki evinde kalp krizinden vefât etti. Çorum'da sürgündeyken evlendiği ve sâdece birkaç yıl evli kaldığı eşi Şerife Hûriye Hanım'dan olma kızı Mediha Işık'tan başka vârisi yoktur. Halen sağlığında yaptırmış olduğu Edirnekapi'daki mezarında yatmaktadır. Mezarı 1948 yılında ölen annesi Ayşe hanımın mezarı ile ve bilâhare 1981'de ölen boşanmış eşinin mezarı ile yan yanadır. Mezar taşına kendisi sağlığında (Bu mezar Muallim Ali Rıza Sağman'a aittir) ibaresini yazdırmıştır.

ESERLERİ:

Kısmen basılmış ve kısmen de basılmamış olarak merhumun Kırkı mütecâviz eseri vardır. Bu eserleri ilmî, felsefî, edebî, dinî, tarihî konuları içermektedir. Bir kısmı da manzumdur. Bunların dışında gazel, kaside, nat-ı şerîf türünde ve aruz vezninde manzûmeleri de mevcuttur.

Basılmamış eserlerinden çoğu Arapça harflerle, kendi el yazısıyla yazılmıştır. (Sadece Rûz-i Cezâ'nın 2. cildi ile Tecvid Külliyyatı yeni harflerle daktilo edilmiştir.) Ayrıca muhtelif kâğıtlara, defterlere yazılmış Arap harfli yazıları ve notları vardır. Muhtevâları henüz açığa kavuşturulamamıştır. En ufak parçasına kadar saklanmaktadır.

a) Basılmış Eserleri:

1. İtikatsızlık ve Menşe'i (1912), 2. Meşhur Hâfız Sâmi Merhum, 3. Fatih İstanbul'u Ne Şekilde Aldı? (2 cilt), 4. İstanbul Hendekleri, 5. Hazreti Kuran Radyoda Okunabilir mi?, 6. Din adamları Nasıl Yetiştirilmeli?, 7. Mevlid nasıl okunur, Mevlidhanlar, 8. İslam Fütûhatı (1954), 9. Sağman Tecvidi, 10.Yeni Sağman Tecvidi, 11.İlâveli Yeni Sağman Tecvidi, 12. Rûz-i Cezâ (dinî, ahlâkî, felsefî manzum), 13.Kur'ân'ın Türkçe'ye Tercümesi Karşısında Üç Profesör, 14. İstanbul'un Fethi Hakkında Bir Fetva, 15. Cevaba Cevabım, 16. Hazret-i Kur'ân'ın Meâlen Tercümesi (1980), 17. Hazreti Kur-anın Meâlen Tercümesi (Merhumun ölümünden sonra bastırılmıştır). Bu eserin basımını talebesi Mümin Çevik üstlenmiş ve 30.12.1976 tarihli sözleşmeden 4 yıl sonra basabilmiştir. Eser dip notlu olmasına ve çok değerli bilgileri ihtivâ etmesine rağmen basılı esere maalesef bu notlar konulmamış ve okuyucular bu değerli eserin büyük bir kısmından mahrum bırakılmıştır.

b) Basılmamış Eserleri:

Merhumun ölümünde yalnız başına oturduğu evindeki kitaplar, notalar, plâklar, tek bir kâğıt parçası dahi zâyî edilmeksizin muhafaza edilmiştir. Oldukça

zengin bir kütüphânesi kalmıştır. Ancak kısmen Arap harfleri ile yazılı kitaplardan 119 adedi 30.09.1975 tarihinde Kayseri Yüksek İslâm Enstitüsü'ne bağışlanmıştır. Bu kitapların adları ile tesellüm tutanağı ve enstitü yetkililerinin teşekkür yazısı saklıdır.

Hâlen mevcut Arap harfleri ile ve kendi el yazısı ile yazılmış, basılmamış eserler şunlardır. 1. Rûz-i Cezâ'nın 2.cildi, 2. Allah'a Sığındık, 3. Sopalı Meşrutiyet Sürgünleri, 4. Menfasından Kaçan Sürgün, 5. Zavallı Melek, 6. Âgâh Bey ve Köse Kerim, 7. Ülkede Ülkü Kahramanları, 8. Varna Muharebesi, 9. İstanbul'un Bir Asırlık Meşhur Hâfızları, 10. Dinsizliğin İlmen İmhâsı, 11. Güneş Doğuyor, 12. İstanbul'un Fethi ve Kerkopote Masalı, 13. Âşık Şemi'nin Aşk Hikâyesi, 14. İslâm'ın Revnâkını Solduran Âmiller, 15. İslâm Evliyâ Akidesinin Özü, 16. Biz Kimiz?, 17. Akla Gelenler, 18. Hâmi Efendi'ye Mektup, 19. İsbât-ı Vâcib (tez), 20. Sağman Tecvidi Külliyyatı (88 sayfa), 21. Bu eserlerin bir kısmı (ilâveli yeni Sağman tecvidi)'nin arkasına yazılıdır.

Bu eserlerden Rûz-i Cezâ'nın 2. cildi ile Allah'a Sığındık isimli felsefi ve dîni manzum eser daktilo edilmiş olarak basıma hazırdır. Diğerleri Arap harfleri ile yazılmış ve yeni harflere çeviriye muhtaç bir durumdadır.

c) Manzume Türünde Olan Eserleri:

Kendisi biyografisini anlatırken (şair değilsem de nâzımlığa yelteniyorum. Muhtelif mecmualarda diyânet, milliyet, insâniyet ve fazilet mevzûlu nâciz eserlerim çıkmıştır.) demiştir. Bunlar kasîde, gazel, nat-ı şerif türünde aruzla yazılmış eserler olduğu gibi, hece vezinli sâde eserleri de vardır. Muhtelif gazetelerden genellikle Hür Adam'dan, Sebîlür Reşat Mecmuası'ndan, basılı kitaplarından alınarak bir klâsörde daktilo edilerek toplanmıştır. Bunların adları şöyledir:

1. Mahmut Celalüddin Ökten'e (1959), 2. Korkacaksan (Cevat Rifat Atilhan'a (1959), 3. Gerçekler (1959), 4. Hakkın Işığı Karşısında (1958), 5. Mevlânâ Yortusu Münasebetiyle (1957), 6. Menderes (1957), 7. Minâre-Ezan, Çankulesi - Çan, 8. Fırtınalardan Sönmeyen Işık (1958), 9. Cevat Rifat Atilhan'a (1959), 10. Kur'ân (1955), 11. Nat'ı Şerif 1, 5 kıt'a (1949), 12. Nat-ı Şerif ;Yâ Muhammed; (1948), 13. Nat-ı Şerif 2, 5 kıt'a (1949), 14. Kasîde (1929), 15. Na't-ı Şerif (1948), 16. Münâcaat (1927), 17. Münâcaat (1929), 18. Mülammâ Kasîde (1925), 19. Na't-ı Şerif (1926), 20. Manzum Kıt'alar (1951), 21. Manzum Kıt'alar (1950), 22. Hâfız Sâmî'nin Mezarında (1948), 23. Zaman Karşısında (1958), 24. Manzûme (1953), 25. Dünyayı Kana Boyayan Soysuza (1959), 26.,Kur'ân - İslâm Âlemi (1959), 27. Dinle Olaylar Karşısında (1965), 28. Türkoğlu Dinle (1957), 29. İlerici - Gerici (1965), 30. Allah'a Sığındık (1954).

MUSİKİ YÖNÜ:

Ali Rıza Sağman biyografisini anlatırken şöyle demektedir: “Çorum'da iken kânun çalmakla, bilâhare Çarşambalı Hâfız Cemâl'den beste, şarkı gibi eserler geçmek ve usûl vurmayı öğrenmekle başladığım mûsikîye de azdan çoktan intisâbım var. Ses sanatından biraz anlayışım olduğu için kendime göre kompozitörlüğüm de bulunur. Matbû eserlerimin bazıları radyoda okunmaktadır.

Elli Yıllık Türk Mûsikîsi adlı esere yazarı Mustafa Rona Beyefendi bu âcizlerinin ismini ve resmini koymak lûtfunda bulunmuştur. Odeon Parlofon,

Orfeon ve Kolombiya kumpanyalarına okunmuş ve neşredilmiş plâklarım vardır. Güfteleri ve besteleri bendenize aittir.”

Ali Rıza Sağman'ın vefatında 120 civarında taş plâğın mevcut olduğu görülmüştür. Taş plâkların muhafazasındaki güçlük bir yana bunların TRT vasıtası ile değerlendirilmesi ve herkesin hizmetine sunulması düşünülmüştü. Bu maksatla TRT Müzik Dairesi Müdürlüğüne başvurulmuş, Tahir Engin İçöz ve Ergun Balcı'dan oluşan bir heyet evimize gelmişti. Bu heyete 23.03.1979 tarihinde 117 plâk teslim edilmişti. Teslim edilenlerin nitelikleri ve sayıları şöyleydi:

39 adet A. Rıza Sağman'ın kendi sesinden, 7 adet Merhum Hafız Sami'nin sesinden, 6 adet Merhum Hâfız Kemal'in sesinden, 10 adet Tamburi Cemil Bey'in sazından, 42 adet muhtelif sanatkârların sesinden, 13 adet Ümmü Gülsüm ve sair Arap sanatçıların sesinden.

Plâkları

Muhtelif zamanlarda radyoda (Arşivden Mikrofona), (Eski Sesler), (Hoş Sadâ) gibi programlarda Ali Rıza Sağman'la ilgili plâklar ve bizlerle yapılan kısa söyleşiler yayınlanmıştır. Beste ve güfteleri merhuma ait plâkların bir kısmı şunlardır:

1. Mülemmâ kasîde, 2. Reng-i ümmidim söndü bu gece (Cevdet 3. Soydanses'le birlikte), 3. Yâ Muhammed, o büyük ismine hayrân olurum. Ah gel şu yıllarca süren hicri utandır, 4. Saçıldı âleme rahmet (kasîde), Arayı arayı bulsam izini (ilâhî), 5. Terk-i candır (mersiye), Oldum elem-i cürmle (münacaat), 6. Ah görmemiş ismini Dilâ hâlâ hemdem-i cânan olandan sor, 7. Vay dağlar dağlar, Cevher-i imân ve dinsin, 8. Kozalı gelin (Anadolu havası) Ah benim bahtıyarım (Harput havası), 9. Vardım ki yurdundan ayağ göçürmüş Bu gün ayın on dördü, 10. Mevlîd (Vefat bahri), 11. Mevlîd (Velâdet bahri), 12. Mümin Sûresi Amener resûlü, 13. Tâhâ Sûresi, 14. Kur-an okuma tekniği ve izahı, 15. Yusuf Sûresi, 16.,Kasas Sûresi, 17. Mevlîd, 18. Terki Candır (takdimli), 19. Ezan (05. 12. 1948), 20. Salâ (20. 11. 1948), Tâhâ Sûresi, 21. Mümin Sûresi, 22. Tâhâ Sûresi, 23. Leükdîmu biyevmil kıyame, 24. Mümin Sûresi, 25. Şemi ümidim bu gece Ah bir gel de şu yıllarca süren hicri utandır, 26. Mevlîd (Ey Azizler) Meded yâ ilâhel âlemîn, 27. Zamanı var ki her bezmin anarsın, 28. Ah nice hasret Akşam oldu yine bastı kareler, 29. Terk-i candır Şu yaralı kalbim olaydı, 30. Bir bağlandı yine Ah görmedim mislini, 31. Derman arardım derdime Çifte Telli, 32. Ah meded ey, 33. Çanakkale Şehitlerine (mersiye) Ana mezarında, 34. Ah anam anam derdi gamından Kement olmuş, 35. Yusuf Sûresi, 36. Kıyâme Sûresi, 37. Bakara Sûresi, 38. Velâme Sûresi Ah gönül mağlubu aşk olmuş, 39. Kıyâme Suresi.²²⁰

²²⁰ Kaynak: Timuçin Çevikoğlu, Vâsıf Işık

Ali Sadi LEBLEBİCİOĞLU (1903-1975)

Köken olarak Elvançelebi'ye dolayısı ile Âşık Paşa'ya dayanan bir aileden gelen Sadi Leblebicioğlu'nun babası Ebubekir Enver Bey'dir. Sadi Bey, Çorum'un tanınmış simalarından Eğitimci Nevzat Sadi, Nejat, Eğitimci Oğuz ve Eczacı Enver Leblecioğlu Beylerin babasıdır.

1315 Rumi, 1903 miladi yılında Çorum'da doğdu. Beş yaşında iken mahalle mektebine gitti. Daha sonra adı o zamanlar Osmanî Mektebi olan şimdiki Albayrak Okuluna girdi. 11 yaşında da idadi (ortaokul) okuluna başladı. 6 yıl da burada tahsil gördükten sonra 1919'da mezun oldu. 1917 yılında annesini kaybetti. 1920'de Düriye Hanım ile evlendi. Bu evlilikten 1925 yılında ilk oğlu Nevzat Sadi, 1919 yılında ikinci oğlu Nejat doğdu.

1923 yılında Çorum Tanyeri Okulunda öğretmen olarak göreve başladı. Daha sonra İstiklal Okuluna tayin oldu. 1927 yılında askerlik görevini yapmak üzere Kars'a gitti ve 10 ay burada kaldı. Askerlik görevi bitince Sungurlu'daki Sunguroğlu Okulunda göreve başladı ve burada bir öğretim yılı görev yaptı. Daha sonra eşinin rahatsızlığı nedeniyle Çorum'un Yeşilpınar Köyü başöğretmenliğine atandı.

Bu süreçte eşi Düriye Hanım'ın rahatsızlığı arttı ve 1931 yılında vefat etti. 1933 yılında Ayşe Payende Hanım ile evlendi. Bu evlilikten 1934 yılında Atilla, (iki buçuk aylık iken vefat etti), 1935 yılında Oğuz, 1941 yılında Sevgi, 1950 yılında Enver isminde çocukları oldu.

1936 yılında Çorum'daki 38. alayda bir buçuk ay staj gördü. 1940 da 2. Dünya Savaşında Çorum'da teşekkül ettirilen 11. Piyade ikmal alayına emir subayı olarak görevlendirildi. 1,5 yıl sonra üsteğmenliğe terfi edildi ve akabinde askerlik hizmetinden terhis oldu.

1934 yılında Merkez Tanyeri Okuluna tayin edildi. Bu okulda 28 yıl çalıştı. İlave olarak İmam Hatip Okulunda Müzik, Öğretmen Okulunda iki yıl din dersi öğretmenliği yaptı.

Öğretmenlik yaparken ders dışı zamanlarda ve tatillerde Çorum Halkevinde yirmi yıl Güzel Sanatlar Bölüm Başkanlığı ve müzik öğretmenliği yaptı. Büyük konserler verdi. Bu konserleri nedeniyle zamanın Cumhurbaşkanı olan İsmet İnönü'nün yüksek takdirlerini kazandı.

Köylerde yaptığı derlemelerle Çorum Halk Türkülerinden önemli olanlarından bazılarını notaya alarak 1938 yılında Çorum Mecmuasında yayınladı.

Çorum'da resmi olmayan ilk derleme çalışmaları, Çorum Halkevi döneminde, uzun yıllar Halkevinde müzik dersleri veren Halkevi Ar Şubesi Başkanı Ali Sadi Leblebicioğlu tarafından yapılmıştır. Halkevi'nin yayın organı Çorumlu Dergisinde derlenen bu türkülerin notaları, sözleri, hikâyeleri yayınlanmıştır.

Mahmud Ragıp Kösemihal (Gazimihal) Çorumlu Dergisi'nin 15 Temmuz 1939 tarihli 16. sayısında Çorum Folklorunu Derlemek Meselesi başlıklı makalesinde bu çalışmalara yer vermiş ve Sadi Leblebici hakkında şu sitayişkâr cümleleri kalem almıştır.

“Çorum'un Halkevi kütüphanesinde benzer yurt tedkikleri ile uğraşan kıymetli arkadaşlarla tanıştım. Değerli Çorumlu Mecmuasının koleksiyonunu görüp tedkik ettim. Bay Sadi'nin (Sadi Leblebicioğlu) yazılarını okuyup düşüncelerindeki samimiyete şahsen de şahit olduğum için böylece **musiki hayatının Çorum'daki ilk öncüsü** olarak onu gördüm ve tebrik ettim.”

Ali Sadi Bey'in derleyerek notaya aldığı ve Çorumlu Dergisinde yayınladığı 16 türkü şunlardır.

Sıra No	Türkün Adı	Çorumlu Dergisi (Orijinal)		Çorumlu Dergisi (Belediye Baskısı)	
		Sayı	Sahife	Cilt	Sahife
1	Çorum Halayı	1	21	1	21
2	Arzı	1	23	1	23
3	Haydi Combam	5	22	1	166
4	Güzelleme (Yine Gamlı Gördüm Dostun Yüzünü)	7	29	1	237
	Yine Gamlı Gördüm Dostun Yüzünü- Tekrar Basım	12	26	1	377
5	Ördek (Nota Çizgileri çıkmamış)	7	31	1	239
	Ördek (Tekrar Basım)	12	25	1	376
6	Güzelleme (Garibim Efem)	9-10	18	1	305
7	Coştum	9-10	20	1	307
8	Anam Anam	9-10	22	1	309
9	Mendil	11	16	1	335
10	Güzeller	11	17	1	336
11	Oy Oy (Suya Gider Helkileri)	11	18	1	337
12	Akkoyun	12	22	1	373
13	Oydah	12	24	1	375
14	Zile	14	22	1	433
15	Gesi Bağları	14	23	1	434
16	Minik Kuş	54	18	3	1596

Yine Çorum Halk Oyunlarını düzenledi ve bunların oynanmasını sağladı. 15 Temmuz 1938 tarihli 4. sayıda Sadi Leblebicioğlu Arzı türküsünün ve Çorum Halayının notalarını yayınlamıştır. Bu türkünün hikâyesinden kısaca bahseden Sadi

Leblebicioğlu “bu türkünün “Arzı=Arzu” isminde bir kız için söylendiğini belirtmekte ve bu türküyü sahnelediklerinde çok rağbet gördüğünü halkın yanında münevver tabakanın bile ruhunu okşadığını belirtmektedir. ²²¹

Bu oyunlar Ankara ve İstanbul’da çok beğenildi. Hatta İstanbul’da Yapı Kredi Bankasının düzenlediği bir yarışmada Çorum Halayı ile Çorum ekibi birinci oldu.

Bir öğretmen olarak Çorum’da sayısız öğrenci yetiştiren, Muzaffer Sarısözen ile türü derlemeleri yapan, bunların bir kısmını kendisi notaya alan büyük hoca Sadi Leblebicioğlu 1975 yılında vefat etmiştir. Allah rahmet eylesin.

²²¹ Çorumlu Dergisi sayı 4, sh: 15 Temmuz 1938

Niyazi BİÇEREL (1909-1995)

Niyazi Biçerel’i dahası Terzi Niyazi’yi Çorum’da sanatla, müzikle, edebiyatla uğraşan herkes tanır sanırım. Aslında onu Türkiye tanır. Çok mu uçuk geldi bu iddia? Peki, “Şu Uzun Gecenin Gecesi Olsam” türküsünün kaynak kişisi desem hak verirsiniz değil mi?

Niyazi Biçerel 1909 yılında Çorum’da doğdu. Çorum’un kültür belleğinde âdeta köşe taşlarından biridir. Asıl mesleği terzilik olan Niyazi Biçerel, aynı zamanda çok iyi bir halk oyunları eğitmenidir. Çorum’u yurt içi ve yurt dışındaki pek çok etkinlikte ekip arkadaşlarıyla birlikte başarıyla temsil eden Biçerel, “Şu Uzun Gecenin Gecesi Olsam” isimli sevilen Çorum türküsünün “kaynak kişisi” olarak tanınır. Niyazi Biçerel, Muzaffer Sarısözen’in yaklaşık 20 yıl boyunca Anadolu’yu karış karış dolaşarak eser derlediği dönemde kendisiyle tanışır. “Şu uzun gecenin gecesi olsam” sözleriyle başlayan türkünün, “Çorum’da bir evin bacası olsam” şeklindeki ikinci mısraında; Muzaffer Sarısözen’in önerisiyle küçük bir değişiklik yapılır. Bu mısradaki, “Çorum’da” sözü yerine “Sılada” denilmesinin insanlar üzerinde daha etkin bir duygu bırakacağı öngörüsüyle Sarısözen’in bu yönde yaptığı tavsiyesini Biçerel geri çevirmez. Ve bu türkü; radyo mikrofonlarından ilk kez, Sarısözen’in eşi olan ünlü sanatçı Neriman Altındağ’ın güzel sesinden Türkiye’ye duyurulur. Sıla hasretini ve yâre duyulan ölümsüz sevgiyi en çarpıcı biçimde anlatan eserlerden biri olan türkü, kısa sürede geniş kitleler tarafından sevilir ve hâlâ beğenilerek söylenir, dinlenir...

Niyazi Biçerel’in ünlü türküsünü Ahmet Sezgin ve Nuri Sesigüzel de plâğa okumuştur. Biçerel 1995 yılında vefat etmiştir.

Merhum Biçerel’in oğlu Halil Biçerel, babasının daha başka beste çalışmaları olduğunu Çorum Haber Gazetesi’ne verdiği bir mülakatta söylemektedir.

Ezgi Adı	Kaynak Kişi	Derleyen	Rep. No
KARŞIDA KAVUN YERLER	Niyazi Biçerel/Mehmet Ali Biçerel	Muzaffer Sarısözen	0991
ŞU UZUN GECENİN GECEİ OLSAM	Niyazi Biçerel	Muzaffer Sarısözen	1240

Şu uzun gecenin gecesi olsam,
Sılada bir evin bacası olsam...
Dediler ki nazlı yârin pek hasta,
Başında okuyan hocası olsam...

Ali ÇAĞLAR (1927-2011)

Ali Çağlar 1927 yılında Çorum'da doğdu. Babası Kâmil Efendi, annesi Melek Hanım'dır. Dedesi Mehmet Çağlar Mısır'dan Alaca Karahalil köyüne yerleşmiş olup Çanakkale savaşında şehit olmuştur.

Ali Çağlar bir dönem matbaacılık işi ile de uğraşmıştır. Keman, bağlama ve cümbüş çalan Ali Çağlar uzun yıllar TSO Türk Sanat Musikisi Korosunda keman sanatçısı olarak görev yapmıştır.

Özellikle konserlerde İlyas Hafız Karamanlı ile birlikte sahne almışlar ve çok beğeni toplamışlardır.

Ali Çağlar uzun yıllar Çorum'da musikimize hizmet etmiş bir şahsiyettir. Zaman zaman Çorum'la ilgili türkülerde derlemelerinde kaynaklık da etmiştir.

Ali Çağlar aramızdan ayrıldığında geride Hasan, Elvan, Mualla ve Mihriban isimde dört çocuk ve altı torun bıraktı.

Biyografisi için bilgisine başvurduğumuz ailesinden derlediğimiz bu bilgilerin yanında torunu Gülçin Güzel Hanım'ın onun hakkında yazdığı şu notu da kitabımıza almayı uygun gördük.

“Dedem göğsüne başımı koyduğumda huzur duyduğum güzel kalplidir, pamuğumdur, babamdır, atamdır. Benim bu dünyadan göçüp giden huzur ocağımdır.

Ataerkil yapıya inanmayan, hep tatlı sözle konuşan, yüksek sesini bir kere bile duymadığım pamuk kalpli, kısa kirpiklerinin altında ışıldayan minik gözleriyle dev bir adamdır.

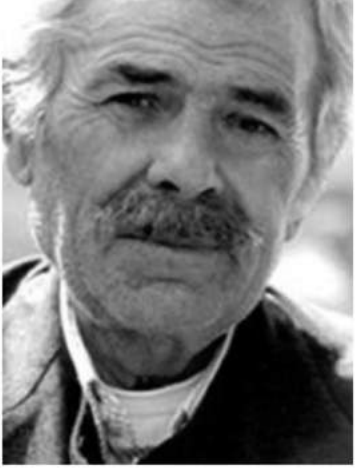
Bayramlarda elini öpmek istediğimizde “Bırakın şu el öpmeyi” der, göğsünü gösterir, “Gel seni şuraya basayım” der sarılırdı.

İşte ne varsa onun o sıcacık göğsünde, kısacık kirpiklerinin altında ışıldayan gözlerinden, tumbul parmaklarıyla saçımızı okşayıp göğsünde uyutan yüreğinde vardı. Sıcacıktı, tatlıydı, kibardı ve bir kere olsun kalbimizi kırmadı.

Tartışma olan bir ortama denk gelse anında orayı terk eder, diğer odaya gidip kemanını ya da cümbüşünü eline alırdı.”

Ali Çağlar kemanı ve cümbüşü ile musikinin sihirli âleminde bir ömür sürdü. Her fani gibi o da 20 Mayıs 2011 tarihinde aramızdan ayrıldı. Ruhu şad olsun.

ALBÜMLERDE KALAN ALİ BABA

Âşık Hüseyin ÇIRAKMAN (1930-2013)

Çorum'un Sungurlu ilçesine bağlı Körkü köyünde doğdu. Babasının adı Bektaş, anasının adı Sultan'dır. Okuma yazmayı köylerinde okul olmadığı için on yaşındayken köyündeki okuma yazma bilen bazı kişilerden öğrendi. Sonraki yıllarda ise dışarıdan sınavlara girerek ilkokulu dışardan bitirdi. Köyde çiftçilik yaptı.

Âşıklık geleneğini ve ilk türküleri babasından öğrendi. Babası Bektaş Efendi, usta malı deyişleri çok güzel söylerdi ancak bağlama çalmayı bilmezdi. Çırakman, ondan aldığı ilhamla 15 yaşında köyündeki Nesimi Caferi Dede ve Cevheri Baba'dan köyündeki Nesimi isimli bir dededen saz çalmayı öğrendi ve bir daha

elinden sazını hiç bırakmadı. Saz çalıp söylemek onun için bir yaşam biçimi oldu. Aynı yaşlarda bir kıza âşık oldu ancak başlık parası nedeniyle bir araya gelmeleri mümkün olmadı.

20 yaşına dek usta malı deyişleri söyledi. Daha sonra ise kendi yazmaya başladı. Askerden sonra Ankara'ya yerleşmeden önce birçok işlerde çalışmak için çeşitli teşebbüslerde bulunmuştu. Bir süre Ankara Radyoevinde hademelik yaptı, ancak o tür işlere yatkın değildi; dayanamadı ve radyo evindeki işinden ayrıldı. Bir miktar para biriktirince kendi destanlarından birini bastırıp toplu yerlerde satmaya başladı. Bir dönem bu biçimde yaşamını sürdürmeye çalışmasına karşın, geçim sıkıntısı yüzünden Ankara'ya göç etti. İnşaatlarda çalıştı.

1964'te bir derginin düzenlediği yarışmada 40 ozan arasından "Bugün Bize Hoş Geldiniz Erenler" adlı şiiriyle birinci oldu ve Hacı Bektaş Veli anma gecesine sanatçı olarak katıldı. "Hoş geldiniz Erenler"i okudu, beğenildi. O dönemin ünlü sanatçılarından Yıldırım Çınar 1965 yılında bu türküyü plağa okudu. Çırakman'ın adı ve türküleri radyolardan ve plaklardan bütün Anadolu'ya yayılmış, ülkede duyulmuştu. Çırakman sanat etkinliklerinin, ozan gecelerinin aranan isimlerinden biri oldu.

1975'te Hak ozanları Kültür Derneği kurucuları arasında yer aldı.

Hüseyin Çırakman önceleri halk edebiyatı geleneğini sürdürürken sonraları şiirinin biçim ve içeriğini yeniledi. Bireysel ve toplumsal sorunlara şiirlerinde yer verdi. Çağdaş düşünceye, insan haklarına, bilimselliğe önem veren deyişler söylemiş, şiirlerinde kendi dilinin döndüğü kadar bunların önemini vurgulamaya çalışmıştır. Dil, din, renk ayrımı gözetmeksizin tüm insanları seven mezhep ayrımcılığına karşı bir tutum sergileyen yanı vardır. Şiirlerinde zaman zaman Sefil Çırakman mahlasını da kullanmıştır.

Türkiye'nin çeşitli yerlerinde ve Türkiye dışında konserler verdi. Eserleri TRT repertuarlarına alınmış birçok kez radyo ve TV'lerde seslendirilmiştir. Şiirlerini kitaplaştıran Çırakman'ın yayınlanmış eserleri şunlardır;

Âşık Hüseyin Çırakman Hayatı ve Deyişleri (1956),

Hak Yardımcı Her Kuluna, Sen Devam Et Okuluna (1963),

Hoş Geldiniz Erenler (1969),

Sesimiz (1973).

Halkın Sesi Halk Ozanları (İnceleme-antoloji, 1975)

Çırakman 28 Şubat 2013 yılında Ankara'da vefat etmiştir.

Yasin HATİPOĞLU (1935-)

Yasin Hatipoğlu ismini ilk okuduğunuzda belki onun Çorumlu olmadığını söyleyebilirsiniz. Ancak Alaca Müftülüğü, Alaca Belediye Başkanlığı ve ardından da tam dört dönem (ki bunlar 15, 19, 20 ve 21. dönemlerdir) Çorum milletvekilliği yapmış bir siyaset adamını, hele hele şiirleri bestelenmiş iyi bir şairi burada zikretmezsek sanırım olmazdı.

Hatipoğlu, 1935 yılında Yozgat'ın Sarıkaya ilçesinde dünyaya geldi. Çorum İmam Hatip Okulu, Yüksek İslam Enstitüsü ve Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Alaca Belediye Başkanlığı, İmam-Hatip Okulları Mezunları Dernekleri Federasyonu ve Hak-İş Konfederasyonu Genel başkanlıklarında bulundu. MNP, MSP ve RP'nin kuruluş çalışmalarına katıldı.

Şiirlerini 2000 yılında Sözdeki Fûsun/Rubailer adlı bir CD'de topladı.

Evli ve altı çocuk babasıdır.

Bestelenen Şiirleri şunlardır.

S. No	Eser Adı	Bestekâr	Makam	Arşiv No
1	Bir zülziletil arz ile yoksul kırılır bay kırılır	Amir Ateş	Bayati	
2	Aldın gözümün nurunu	Sadettin Çevik	Bestenigâr	17509
3	Bir ömür arkada koştum böyle âşık nerde var	Sadettin Çevik	Dilkeşide	20738
4	Bazen giderim altına dehrin	Sadettin Çevik	Eviç	17508
5	Gecenin zulmeti bitmez şeb-i yeldaya tutuldum	Sadettin Çevik	Eviç	17342
6	Bağlayıp zülfünle cana tut ki azad istemem	Erdinç Çelikkol	Hicaz	20889
7	Görmeyip gözlerini vafına mehru dediler	Sadettin Çevik	Hicaz	16637
8	Her yaprağı yırttıkça düşün bir kere bir gün gidiyor	Sadettin Çevik	Hicaz	21463
9	Koklasam bir türlü kokmaz reyhanı yok güldestenin	Erdinç Çelikkol	Hicaz	19287
10	Ta ezelden bir dönen var döndüren var mutlaka	Erdinç Çelikkol	Hicaz	19288
11	Zühresiz yahut Süreyyasın sen Aysın Mehlika	Rüştü Eriç- Udi	Hicaz	
12	Hasret yine hasret	Sadettin Çevik	Hicaz (Uz-zal)	17510
13	Ne olur bağrına bas sinene mihman olayım	Sadettin Çevik	Hicaz (Uz-zal)	17371

14	Bülbül çilesin güllere ben bir seni sevdim	Sadettin Çevik	Hicazkâr	17154
15	Bu dünya hep yalan kanmam kapıldım nabekâr oldum	Erdinç Çelikkol	Hüseyini	19292
16	Emrin başım üstündedir amadeyim el bağladım	Erdinç Çelikkol	Hüseyini	19297
17	Gülistanın baharıydık sarardık sonbahar olduk	Erdinç Çelikkol	Hüseyini	19295
18	Şaşırdım güneş mi ay mıdır bilmem	Erdinç Çelikkol	Hüseyini	19332
19	Bir söz söyle ne olur yalnız tek bir söz söyle	Sadettin Çevik	Hüzzam	17302
20	Bu sevdadan perişandı perişan olduğun bilmez	Erdinç Çelikkol	Hüzzam	19310
21	Kasrın açılan penceresinden leb-i derya görünür	Salih Suphi Soner	Hüzzam	
22	Sen yanımda oldukça bahar aydın güz aydın	Ali Osman Güngör	Hüzzam	17270
23	Yaktın beni iflahıma mâni seni gördüm	Sadettin Çevik	Hüzzam	19187
24	Bir ses beni efsunladı ömrüm boyu coştum	Erdinç Çelikkol	Karcıgar	19293
25	Mest olup ıtrına güller gibi gül bu dediler	Sadettin Çevik	Karcıgar	17003
26	Bahçemde çemen gözlerinin rengine benzer	Amir Ateş	Kürdili Hicazkâr	17354
27	Meyhaneler kasvetlidir hoş abı yok sahillerin	Sadettin Çevik	Maver	21306
28	Ya Rab ne olur lutf ile cürmüm tükeneydi	Erdinç Çelikkol	Neva	19736
29	Alevler geçti bağımdan gönül bahçem serab oldu	Erdinç Çelikkol	Neveser	19345
30	Rakibin şansı yaverdir üzöldüm kıskanıp kaldım	Erdinç Çelikkol	Neveser	19330
31	Kasrın açılan penceresinden leb-i derya görünür	Erdinç Çelikkol	Nihavend	20834
32	Sen gelsen eğer her gece mehtab ile eller buluşur	Avni Anıl	Nihavend	17656
33	Benlerle bezenmiş gibi gerdanına yandım	Erdinç Çelikkol	Nikriz	19294
34	Ya Rab beni aşkınla perişan edecek mihneti ver	Erdinç Çelikkol	Nikriz	19313
35	Kimi kök lale taşırken kimi var yonca açar	Sadettin Çevik	Rahatülevah	17626
36	Gözlerin gülsün dilara zar ü giryan olmasın	Erdinç Çelikkol	Rast	19311
37	Kudretinden şüphe yok bir damladan âdem doğar	Erdinç Çelikkol	Rast	19289
38	Her seher vaktinde bir kuş lay eder lay-lay eder	Sadettin Çevik	Ruy-i Irak	21068
39	Ey bad-ı saba ravzayla kucaklaş ne olur	Erdinç Çelikkol	Saba	19734
40	Sinemde alev rengi kızılık yanıyorken	Sadettin Çevik	Sazkâr	20737
41	Her sesin bir aksi vardır hoş sadamız kalsa bari	Erdinç Çelikkol	Segâh	19735

42	Yaktın bizi gül goncası bülbül sana ben harına yandım	Yılmaz Karakoyunlu	Segâh	18448
43	Bahçemde çemen gözlerinin rengine benzer	Yılmaz Karakoyunlu	Sultani Yegâh	17732
44	Hasret yine hasret gezerim dil-zedeyim ben	Yıldırım Gürses	Suzinak	
45	Kasrın açılan penceresinden	Amir Ateş	Suzinak	17483
46	Bir ateşe düştüm yanarım yanmaya meydan veririm	Erdoğan Çelikkol	Şehnaz	19298
47	Ruhsarına âşıkları hayran ediyorsun	Sadettin Çevik	Şerefnüma (Ş. Hamidi)	21086
48	Korkma ey dil şadüman ol derde ...	Sadettin Çevik	Şevkefza	19607
49	Ahım ile zülfün ağarır ak dökülür	Sadettin Çevik	Uşşak	17155
50	Ey gökyüzü yol ver bana İsa ile halvet dilerim	Erdoğan Çelikkol	Uşşak	19291
51	Görmeyip gözlerini vafına meh-ru dediler	Erdoğan Çelikkol	Uşşak	19296
52	Kul hüvallahü ehad dır eşi yoktur bilirim	Erdoğan Çelikkol	Uşşak	19290
53	Seller gibi taşmak niye sakın akabilsek	Erdoğan Çelikkol	Uşşak	19285
54	Sen gelsen eğer her gece mehtab ile eller buluşur	Erdoğan Çelikkol	Uşşak	19331
55	Solar güller susar bülbül yürek dağlar figanım var	Erdoğan Çelikkol	Uşşak	19286
56	Yanalım Aşkına Pervâneleşip Nâr Olalım	Sâdettin Çevik	Kuçek	
57	Her Sabâ Vaktinde Tel Tel Titreşir Sümbül Gibi	Sâdettin Çevik	Ruyirak	
58	Bize meçhul kâinat	Ubeydullah Sezikli	H.Hümayun	
59	Veladet	Nur Ahlatçı Sezikli	H.Hümayun	

Amir ATEŞ (1942-)

Amir Ateş'i tanımayan yoktur. Yaşayan en önemli bestekârlarımızdandır. İki binin üzerinde bestesi olduğu söylenir. Hafız, mevlithan, büyük hoca Amir Ateş...

Şimdi diyeceksiniz ki Amir Hoca'nın Çorum ile bağlantısı nereden geliyor? Biz de ilk duyduğumuzda şaşırdık ve Kazım Alkan Hocamız aracılığı ile bizzat kendisine teyit ettirdik.

Amir Ateş Hoca'nın anne tarafı Dodurga ilçemizdenmiş. Hatta Dodurga maden ocağını ilk kez dayıları işletmişler.

Amir Hoca askerliğini de Çorum'da yapmış. O yıllarda tanıştığı şair Galip Hamza Berkay ve Kazım Alkan'a ait şiirleri alıp bestelemiş. Biz de bu araştırmamızda kendisine de yer vermek istedik.

Amir Ateş 1942 yılında İzmit'in Kandıra ilçesinde doğdu. Babası Hafız Vehbi Efendi, annesi Dürdane Hanım'dır. Hafız olan babasının etkisinde kalarak ve güzel olan sesi ile Kur'an okumak şevkiyle hafız olmuş. 1956 yılında İstanbul'a giderek Hacı Hafız Akkuş Efendi'den Kur'an dersleri almış.

Eğitimi dini yönde geliştiren bestekâr, İstanbul'da zamanının en değerli üstatlarından feyz almanın gayreti içinde olmuş Kemal Batanay, Sabahattin Volkan, Saadettin Kaynak gibi büyüklerin öğrencisi olmuş.

Hafız Âmir Ateş, kendisindeki musiki yeteneğini ve eğilimini genç yaşlarından itibaren duymaya başladı. Önüne çıkan ilk fırsatta bu yeteneğini geliştirmeye başladı. Musiki çalışmalarını şöyle anlatıyor:

“Ben Nuruosmaniye Camii'nde öğrenci iken Çarşıkapı'da bir musiki cemiyeti olduğunu, yetenekli öğrencilerin oraya gitmesi hâlinde çok yararlı olacağını duydum. Rahmetli Kemal Gürses Hoca orada ders veriyordu. Bir-iki kez oraya gittim. Daha sonra Kadıköy Kur'an Kursu'na geçince, komşum bir emekli musiki öğretmeni vardı. Bu yaşlı hanım Tamburi Ercüment Batanay'ın kızı idi. Bana ilk nota derslerini o verdi. Daha sonra, bazı dostlarım aracılığı ile 1959'da Üsküdar Musiki Cemiyeti'ne götürüldüm. Ben orada kendimi kaybettim, musikinin içinde kayboldum. Üsküdar Musiki Cemiyeti, Türkiye'nin gelmiş ve geçmiş tek musiki kaynağı. Selahattin Pınar, Müzeyyen Senar, Avni Anıl, o tarihlerde Türkiye radyolarında ne kadar Türk Sanat Müziği sanatçısı varsa hepsi orada, öğrenci idiler. Emin Ongan, Üsküdar Musiki Cemiyeti'nde hocamdı. Musiki eğitimimin hemen tamamını orada

Emin Ongan Hocamdan aldım. Daha sonra da kendisinin yardımcısı olmak onun kazandım. Benim musiki çalışmalarımı ilk zamanlarda önceki dini yoğunluklu mesleki çevrem çok yadırgadı. Daha sonra hizmet alanında görev yapan meslektaşlarıma yararlı olmaya başlayınca, bu hava değişti.”

1959 yılında belediye Mezarlıklar Müdürlüğüne memur olarak başladı. Aynı yılda Üsküdar Musiki Cemiyeti'nin çalışmalarına katıldı. Burada Emin Ongan'nın öğrencisi oldu iyi dostluklar yaşadı. Son dönemin önde gelen bestekârı Yesârî Âsım Arsoy ile yıllar süren baba-oğul yakınlığındaki beraberlikten büyük istifadeler sağladı. Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca, Avni Anıl, Selâhattin İçli, Erol Sayan ve Yıldırım Gürses, musiki hayatında yakın dostluk içinde bulunduğu diğer beraberlikleri oluşturdu.

Beste çalışmalarına hemen aynı tarihlerde başladı ve Musikimizin sanat, dini, halk müziği ve saz eserleri gibi dallarında pek çok denemeler yaparak bugüne değin binin üzerinde esere imza attı.

Hafız Âmir Ateş, günümüzde dini musiki, Türk tasavvuf musikisi ve Türk Sanat Müziğinin önde gelen üstatları arasında yerini aldı. Önce ünlü bir Kur'an'ı Kerim okuyucusu ve mevlidhan olarak ün yaptı. Türk tasavvuf musikisine birçok kıymetli güfte ve beste kazandırdı ve fiilen uygulama şansı buldu. Aynı şekilde Türk sanat müziğine birbirinden güzel sözler ve besteler kazandırdı.

İlk olarak sözleri Reha Güzey'e ait olan "Gönlüm özler kaybolan manalı mahzun çehreni" isimli güfteyi Hüzam makamında besteledi.

Üsküdar Musiki Cemiyeti'ndeki hocalığının yanı sıra; “Anadolu Yakası Telefon Baş Müdürlüğü”, “Türkiye Denizcilik İşletmeleri”, “İstanbul Ehli Kur'an ve Mevlidhânlar-Derneği” Tasavvuf koroları gibi birçok topluluktan başka Diyanet İşleri Başkanlığı seminer ve kurslarında da hocalık yaptı.

Gördüğü her güzelliği, duyduğu her duyguyu, denenmemiş birçok motifleri ele almak suretiyle; benzerliklerin de ötesinde, orijinal, yeniliklere önem verdi. Besteci olarak tanıdığımız Amir Ateş, Mevlidhân olarak da ününü duyurdu ve bu yönde de pek çok öğrenci yetiştirdi.

Hafız Âmir Ateş, kendi kurduğu ilahi grubu dışında, Diyanet İşleri Başkanlığınca cami görevlileri ve Kur'an kursu öğrencileri için açılan hizmetiçi eğitim kurslarında da hocalık yaptı. Öyle ki Türkiye'de ilk kez güzel ezan okuma ve müezzinlik yapma kurslarında eğitim vermeyi o başlatmıştır.

Amir Hoca bir mülakatında Kur'an ve mevlithanlık ile ilgili derslerin olması gerekliliği ile ilgili şu bilgileri veriyor:

“Atalarımız ezanı, mevlidi, salayı gelişigüzel okumamış. Herkesin keyfine göre ezan ve mevlit okumasını uygun görmemiş. Bu tür dini etkinliklere sanatsal bir nitelik kazandırmış. Buna göre; sabah ezanı “saba”, öğle ezanı “rast”, ikindi ezanı

“uşşak”, akşam ezanı “segâh”, yatsı ezanı “hicaz” makamı ile okunur. Mevlit'in ilk kısmı (Yüce Yaradan'a övgü ile başlayan kısım) Saba, ikinci kısmı (Peygamberimizin doğumu kısmı) Rast, üçüncü kısmı (Peygambere övgü kısmı) Uşşak, dördüncü kısmı (Peygamberimizin miracını anlatan kısım) Segâh, Hüzam, son kısmı (dua kısmı) Hüseyini makamlarında okuna gelmiştir. Mevlit'in sonundaki dua kısmı Yüce Allah'a bir yakarıştır. Mevlit'i yazan Süleyman Çelebi, bu kısımda Allah'a yalvarmaktadır, “Ey Allah'ım beni bağışla” diyor. Bu nedenle bir hüznü makam olan, bir yakarış hüznü olan Hüseyini makamı ile okunur. Osmanlı İmparatorluğu zamanında bütün Kur'an ve mevlit okuyucular bu makamları bilirler ve uygularlardı. Mevlit, Süleyman Çelebi tarafından bir şiir ölçüsü olarak “Aruz Ölçüsü”nde yazılmıştır. Bu ölçü “Failatun, Failatun, Failun” ölçüsüdür. Okunurken de bu ölçüye uygun okunması gerekir. Örneğin “Allah adın / zikredelim/ evvela...” gibi.”

Üsküdar musiki cemiyetindeki hocalığının yanı sıra; Anadolu yakası telefon başmüdürlüğü, Türkiye denizcilik işletmeleri, İstanbul ehli Kur'an ve mevlidhânlar derneği tasavvuf koroları gibi birçok topluluktan başka diyanet işleri başkanlığı seminer ve kurslarında da hocalık yapmıştır. Bestekârımızın dini bestelerinden oluşan 5 kaset ve CD hâlindeki eserlerin ilki halkımızın beğenisine sunulmuştur. Daha pek çok yıllar dillerden düşmeyecek besteler yapmaya ve öğrenciler yetiştirmeye devam edecek bestekârımız, evli olup; Furkan adında bir oğlu ile Şevval adında bir kızı vardır.

Evliliği ve Çocukları

Hafız Âmir Ateş, 1971 yılında ilk eşi şükran hanımla evlendi. Bu evlilikten Mahmut Furkan isimli oğlu dünyaya geldi. 1977 yılında ikinci çocuklarını beklerken, doğum sırasında ilk eşi şükran hanım vefat etti. 1985 yılında İzmit'den Keriman Hanım'la ikinci evliliğini yaptı. Aynı yıl bu evlilikten Şevval isimli kızı dünyaya geldi.

Önemli Besteleri

Hicaz makamında "Seni ben unutmak istemedim ki", "Kaybolan yıldız gibi çıldıran yalnız gibi" Kürdilihicazkâr makamında "Her güzel bağından bir gül seçerdi", Muhayyer Kürdi makamında "Bir kıvılcık gıcırda benzer dudağın", Segâh makamında "Ben seni unutmak için sevmedim" ve daha birçok güzel şarkılarıyla musikimizdeki önemli yerini almıştır.

S. No	Eser Adı	Söz Yazarı	Makam	Arşiv No
1	A bülbulüm nedir ah ü feryadın	Ayşe Feyzioğlu	Hicaz	3
2	Acılar dikense sevgi bir güldür	Ali Coşkun	Hicazkâr	17303
3	Aç sineni mehtaba bedel çamlar içinde	Şeref Güzelyazıcı	Kürdilihi-cazkâr	60
4	Açıldı göklerin babı o hazrete minnac oldu	Belirsiz	Rast	

5	Ağlar sorarım hep seni gurbet gecesinden	Faruk Nafiz Çamlıbel	Hicaz	134
6	Akacak sular geçecek rüzgâr yağmur kar geçecek	Belirsiz	Nihavend	231
7	Aksın gözyaşlarım silmesin eller	Galip Hamza Berksoy	Hüzzam	
8	Alev alev yakıyorsun bakınca	Halil Soyuer	Nihavend	13785
9	Allah birdir müjdesi söyler dili nefesi	Adil Oymak	Hüseyini	
10	Allâh'ü Ekber (Tekbir)	Belirsiz	Rast	
11	Anlamadım ayrılığa sebep ne	Şadi - Üstad Golam	Hüzzam	474
12	Aşığım dostlarım deliler gibi	Sami Derintuna	Rast	19504
13	Aşk ateşten bir gömlek onu giyenler bilir	İbrahim Bodur	Segâh	641
14	Aşkın adı önce şaka başlar gözde baka baka	İlham Behlül Pektaş	Buselik	14879
15	Aşkın dikenler gibi kaldı kalbimde benim	İlham Behlül Pektaş	Segâh	707
16	Aşkın içimde bir çınar gibi	Belirsiz	Segâh	15812
17	Aşkın o büyük daveti akkor dudağında	Özgen Bilgisel	Buselik	
18	Aydostan esen rüzgâr dalgalara kavuşur	Kemal Sincer	Hicazkâr	21287
19	Ayrırma gözlerini gözlerimden bu akşam	Yaşar Nabi Nayır	Acem Kürdi	873
20	Aynalar sır tutar sır melalime	Âdem Erim	Hicaz	18503
21	Ayrılık ateşi kalbe dolunca	Mustafa Sevilen	Saba	900
22	Bahçemde çemen gözlerinin rengine benzer	Yasin Hatipoğlu	Kürdili Hicazkâr	17354
23	Bahçenden derlediğin güllerini takiver	İbrahim Bodur	Nihavend	18338
24	Bakışları umutlu bazı günler bulutlu	Melike Arıt	Rast	1122
25	Bana bahar yaz gelip fırtınalar koparma	Şadi- Üstad Golam	Suzinak	1173
26	Başlarında kahraman Yahya Çavuş	İbrahim Bodur	Segâh	20995
27	Bayrakla sarıldı mukaddes naşın	Lale Alaçam	Mahur	
28	Beklenmedik anda güneş yerine	Hüseyin Balkancı	Saba	20353
29	Beli dedik ezelde İslam geldik cihana	Abdullah Bin Faysal	Hicaz	16431
30	Ben andıkça adını aşk açar kanadını	Kenan Akansu	Rast	1295
31	Ben bir kulum sen yaratan ne olur	Orhan Arıtan	Hüseyini	16348
32	Ben de çaldım gençliğimde böyle saz	İbrahim Bodur	Sultani Yegâh	19530
33	Ben dervişim diyene bir ün idesim gelir	Yunus Emre	Hicaz	16437
34	Ben esirim sana artık beni öldür beni yak	Kemal Gürses	Rast	1366
35	Ben hep hayalinle mi bahtiyar olacağım	İlham Behlül Pektaş	Sultani Yegâh	15536
36	Ben seni unutmak için sevmedim	İlham Behlül Pektaş	Segâh	1538
37	Beni bu şarkı öldürecek göreceksin	Turhan Oğuzbaş	Rast	1399
38	Benim dünyam ne güzeldi orda yıldız ay gülerdi	Halit Çelikoğlu	Kürdili Hicazkâr	14977

39	Benim maksudum âlemde değildir lakin illa "Hu"	Aziz Mahmud Hüdai	Bayati	
40	Beşiktaş dendi mi yıldız görünür	Rıza Başer	Kürdili Hicazkâr	18337
41	Bırakıp gitsen aşkınla dolu gönlüm sendedir	İbrahim Bodur	Bayati	
42	Bilmem ki nedendir bu benim kalbimin ahı	Necati Tokyay	Saba	1694
43	Bilmeyen öğrensın duymayan duysun	Hamdi Mert	Mahur	
44	Bir gönül kervanında sevdalı bir köleyim (No-1)	Ceyhun Savaşan	Hicaz	
45	Bir gönül kervanında sevdalı bir köleyim (No-2)	Ceyhun Savaşan	Hicaz	20965
46	Bir gün ne hayalim ne de gölgem kalacak	Ümit Yaşar Oğuzcan	Acem Aşiran	18248
47	Bir hicazkâr şarkıdır hep gözlerinde ilkbahar	Yılmaz Karakoyunlu	Hicazkâr	20273
48	Bir ismi Mustafa bir ismi Ahmed	Musa Dede (Neyzen)	Segâh	
49	Bir kahraman takım ve Yahya Çavuşular	Nail Melik	Mahur	
50	Bir kara sevda benim bağladı kaderimi	Belirsiz	Hüseyini	2100
51	Bir katre şarap damlası akkor dudağında	Özgen Bilgisel	Buselik	20092
52	Bir kış günü çöllerde nilüferler açarsa	Metin Vural	Hüzzam	20344
53	Bir kızıl goncaya benzer dudağın	Melek Hiç	Muhayyer Kürdi	2126
54	Bir masal yağmurunda ıslanmıştık seninle	İlham Behlül Pektaş	Nihavend	2153
55	Bir şarkı var Segâhtan bir türkü var Dügâhtan	Amir Ateş	Segâh	19535
56	Bir taze heves verdi gülen gözleri nazla	Reha Gizzey	Sultani Yegâh	2295
57	Bir yar sevdim etekleri yeldirme	Bekir Sıtkı Erdoğan	Nikriz	15867
58	Bir zülziletil arz ile yoksul kırılır bay kırılır	Yasin Hatipoğlu	Bayati	
59	Bitmezdi güzel bahçede güzler ne güzeldi	Mehmet Turan Yarrar	Kürdilihicazkâr	21159
60	Bu aşk gizli kalmasın bilmeyen bilsin artık	Uğur Gür	Suzinak	20171
61	Bu bir haber değil bir ani hışım	Bekir Sıtkı Erdoğan	Saba	20091
62	Bu güzellik sana elbet soyundan	Hayri Köroğlu	Rast	18057
63	Bu nağmeler unutulur sazdaki teller de susar	Galip Hamza Berkay	Hüzzam	2580
64	Bu şarkıda gönlümün çırpınışı var	Belirsiz	Rast	20046
65	Bugün elime geçti sevgilimin bir resmi	Beşir Kara	Nihavend	2513
66	Buldu hep derdine dermanını canlar bu gece	Ali Ulvi Kurucu	Saba	14541
67	Bütün dünyaya küskündüm	Mehmet Akif Ersoy	Uşşak	
68	Bütün eşya Hüdayı zikreden	Mehmet Akif Ersoy	Hüseyini	16436
69	Bütün kuvvet kudret sende	Ali Coşkun	Uşşak	
70	Bütün renkler içiçe bakar kalırsın hayran	Hamza Tanyaş	Karcıgar	20044
71	Canım kurban olsun senin yoluna	Yunus Emre	Segâh	14542

72	Çamlıca yolları yokuşlu	Amir Ateş	Hicazkâr	17484
73	Çırçır suyu gözyaşlarıdır aşkıma sel sel	Bekir Sıtkı Erdoğan	Eviç	3022
74	Dallardaki yapraklar birer birer solunca	İ. Behlül Pektaş	Muhayyer Kürdi	20099
75	Değil yalnız Sarıköy’de Yunus yaşar her gönülde	Nedim Uçar	Hüseyini	
76	Değişmem İstanbul’u hiçbir şeyle cihanda	Hayri Köroğlu	Kürdili Hicazkâr	20094
77	Derd-mendim ya Rasulallah deva ol derdime	Ali Ulvi Kurucu	Hicaz	
78	Derdi var dağların büyük bir derdi	Bekir Sıtkı Erdoğan	Hüseyini	3277
79	Derdime dermansın yüzüme merhem	Sabri	Hicaz	
80	Dertli Fırat	Bekir Sıtkı Erdoğan	Hüseyini	12436
81	Dikenine katlanmaz gül istersin	Mehmet Çağlıcı	Hicaz	20100
82	Diye mem derdimi bir başkasına	Bekir Sıtkı Erdoğan	Hüzzam	3492
83	Dolaştım dünyanın dört bir yanını	Ali Coşkun	Hüzzam	20347
84	Döktüğün gözyaşı ne bu hıçkırıklar niçin	Celal Çetin	Rast	3536
85	Dönmez dediğin sevgili dönmüş geliyor	Yılmaz Karakoyunlu	Suzidil	17756
86	Dudakların rengini erguvandan mı aldı	Sırrı Üçer	Nihavend	
87	Duvağın telinle güle güle git	İbrahim Bodur	Muhayyer Kürdi	14724
88	Dünyanın cennetine bir şehir kondurmuşlar	İlham Behlül Pektaş	Hicaz	17759
89	Düşünme öyle inceden ince	Beşir Kara	Rast	
90	Elimdeki bu son kadeh bir gün beni öldürecek	Halit Çelikoğlu	Kürdi	
91	Ey dostlar bu fani âlemdede	İbrahim Bodur	Bayati	
92	Ey gonce-i sevda bana bir handeni göster	Mustafa Nafiz Irmak	Eviç	4103
93	Ey güzel Rabbim bizi sen böyle naçar eyleme	Belirsiz	Saba	
94	Ey padişah-ı lem-yazel	Yunus Emre	Mahur	
95	Ey Rasulallahın dostu	Mustafa Necati Bursalı	Hüseyini	
96	Ey sevgili ey gül-beden	Amir Ateş	Rast	15501
97	Fahr-i âlem enbiyanın zat-ı müstesnasıdır	Belirsiz	Rast	16426
98	Falcılar her zaman avutur bizi	Sami Derintuna	Muhayyer Kürdi	14726
99	Falcılara şans tanıma gidersen	Samim Cebeci	Segâh	20357
100	Gariplik tuttu boynumdan	Bekir Sıtkı Erdoğan	Hicaz	16103
101	Geceler böyle kalmaz	Galip Hamza Berkay	Nihavend	4558
102	Geceler derdime derman olmuyor	Berran Yalçın	Nihavend	14760
103	Gel deniz bakışlım sel gibi çöş gel	Bekir Sıtkı Erdoğan	Acem Kürdi	4683

104	Geldik gidiyoruz bir şey görmeden	İlham Behlül Pektaş	Hicazkâr	4700
105	Geldim uzaklardan dünya şehrine	Halil Soyuer	Rast	15502
106	Git git dönme hasretinle yanayım	Necati Çetinkaya	Hicazkâr	20951
107	Gizli âhenk her şekil her seste var	Süleyman Arif Emre	Nihavend	20269
108	Gizli bir dünya vardır sabahın erkeninde	Yıldırım Gürses	Uşşak	20141
109	Goncalar güller seni kışkanıyor bir tanem	Şükran Işık	Hicazkâr	17207
110	Gök kubbenin altında yatar al kan içinde	Mehmet Akif Ersoy	Segâh	16428
111	Gönlüm özler kaybolan manalı mahzun çehreni	Reha Gizey	Hüzzam	5081
112	Gönlümü vermek hep seni sevmek	Amir Ateş	Nihavend	5136
113	Gönül bahçemize gelip girenler	Emine Ertem	Rast	20041
114	Gönül defterinde borcu olanlar	İlham Behlül Pektaş	Kürdilihi-cazkâr	5187
115	Gönül hep sendedir Elhamdülillah	İbrahim Hakkı (Erzurumi)	Segâh	14561
116	Gönül ister otursaydık diz dize	İbrahim Bodur	Buselik	19510
117	Gönül kuşum takıldı saçının ağına	Ceyhun Savaşan	Suzinak	5235
118	Gönül tanımıyor engel gezer dallarda dallarda	Galip Hamza Berkay	Kürdilihi-cazkâr	17673
119	Gönül ufuklarında dalga dalga Marmara’m	Faruk Taştekin	Nihavend	21290
120	Gönüldeki tomurcuklar güldür geçilmez	Necati Çağırıcı	Hicaz	5188
121	Gönüller zikirde akıllar fikirde	Belirsiz	Rast	
122	Gözlerimden boşalan damla damla yaşımla	Galip Hamza Berkay	Hicaz	5422
123	Gözüm ki kane boyandı şarabı neyleyeyim	Saffet Efendi	Segâh	
124	Gözünün yeşilinde başka bir dünya var	İlham Behlül Pektaş	Muhayyer Kürdi	5529
125	Gurbet o kadar acı ki ne varsa içimde	Kemalettin Kami Kamu	Uşşak	5552
126	Gurbetten gelmişim yorgunum hancı	Bekir Sıtkı Erdoğan	Saba	20039
127	Gurubun getirdiği şu körfez akşamları	Hüsamettin Olgun	Dügâh	20101
128	Gül damlası her bir sözün	Emine Ertem	Nihavend	
129	Güle diken sana sitem yaraşır	Metin Vural	Rast	18247
130	Güller kadar taze bahar kadar şen	Yaşar Nuri Öztürk	Bayati	18504
131	Gülsün bestem makam olsun nihavend	Münire Aksaray	Nihavend	20097
132	Gülüşü tatlı sıcak gözleri aşkımla dolu	Reha Gizey	Hicaz	
133	Günahım hadden efzundur	Dikençoğlu	Dügâh	14215
134	Günahımızı biz biliyoruz	Ayşe Feyzioğlu	Saba	
135	Günler var bir an gibi günler var bin yıl kadar	Faik	Uşşak	19509
136	Güz gurbeti değmiş sarı yaprağa	Turgut Çelik	Hicaz	21291
137	Güz de sen hoş da sen	Yavuz Yaman	Rast	18715
138	Güzeller güzeli gel artık bana	Hurşit Ungay	Hüzzam	5872

139	Güzellikte eşin yoktur cihanda (KANDIRA)	Halil Soyuer	Hicaz	20308
140	Habib-i Kibriya bab-ı recasın ya Resulallah	Ali Ulvi Kurucu	Hüzzam	
141	Hakdan inen şerbeti içdik elhamdülillah	Yunus Emre	Hüseyini	
142	Haktır çıkmaz fikirden beş vakitte zikirden	Feyzi Halıcı	Eviç	
143	Hani bahar sen bu yıl yârimle gelecektin	Muharrem Demirbaş	Mahur	17613
144	Hani bir gün başını göğsüme dayamıştın	Kayhan Atalık	Mahur	5976
145	Hatıramdan çıkmaz oldun can gülüm	Hüseyin Top	Eviç	20271
146	Hayat suyum can damarım her şeyim	Belirsiz	Rast	18624
147	Hayatımın çiçeği sıcak bağrında solsam	Kenan Akansu	Eviç	6153
148	Hazan sinmiş ruhuma yaz beni mahzun eder	Hamza Berkay	Şevkefza	15563
149	Henüz yeni açmıştı baharımın gülleri	Nurettin Baykal	Muhayyer Kürdi	6219
150	Hep beraber oynardık hep beraber gezerdik	Hasip Uras	Acem Aşiran	20043
151	Her dil seni sevda ile söyler avunur	Yılmaz Karakoyunlu	Sultani Yegâh	17757
152	Her gün böyle anarım	Amir Ateş	Hicazkâr	20816
153	Her güzel bağından bir gül seçerdi	Faruk Nafiz Çamlıbel	Kürdili Hicazkâr	6286
154	Hiç neşesi yok hüznülü gönlümün	İbrahim Bodur	Hicaz	17677
155	Hikmeti varı yoğun la ilahe illallah	Feyzi Halıcı	Acem Aşiran	
156	Hu eyleyen halleriyle (EYYÜB NEBİ)	Şükrü Algın	Rast	16432
157	Huzurunda bel bağladım	Müşerref Akgümüş	Hüzzam	
158	Issız gecelerde ağladım durdum	Amir Ateş	Hüzzam	
159	İçimde bir dertli bülbül öter Yunus Yunus diye	Bekir Sıtkı Erdoğan	Hicaz	14264
160	İki keklik bir kayada ötende	Hüseyin Balkancı	Karcıgar	20296
161	İlahi bir güneşsin nuruna pervanedir âlem	Ali Ulvi Kurucu	Bayati	16004
162	İnsan sevdiğini özler ya hani	Cengizhan Mutlu	Uşşak	14848
163	İstemem gülmesin artık bana talih yüzünü	Bekir Sıtkı Erdoğan	Hüzzam	6741
164	Jülide saçlarında açılmış bir gül gibi	Turgut Şenel	Kürdili Hicazkâr	20814
165	Kaç gündür durmadan gözüm seyriyor	Halil Soyuer	Nihavend	18625
166	Kaç takvim eskidi dön de şöyle bak	Şahin Çandır	Muhayyer Kürdi	12063
167	Kadehler dolusu içdim bu gece	Amir Ateş	Hicaz	
168	Kâinatı döndüren ism-i Celalin	Belirsiz	Saba	
169	Kalbimin sesini duyurdun bana	Belirsiz	Hicazkâr	20349
170	Kaldım yine bir can ile canan arasında	İbrahim Bodur	Karcıgar	
171	Kaldım yine bir can ile canan arasında	İbrahim Bodur	Rast	
172	Kalmadı bu âlemde aşkı yazan bir kalem	Onur Akay	Hicaz	20032
173	Kara bahtım kanayan sineme ağlar öreli	Bekir Sıtkı Erdoğan	Suzinak	20096

174	Karamürsel Suadiye koşuşurduk o vadiye	Amir Ateş	Kürdili Hicazkâr	20355
175	Kasrın açılan penceresinden	Yasin Hatipoğlu	Suzinak	17483
176	Kaybolan yıldız gibi çıldıran yalnız gibi	Sedat Ergintuğ	Hicaz	7082
177	Kız seni alıp kaçmalı göklere kucak açmalı	Özgen Bilgisel	Nihavend	20307
178	Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda	Mehmet Akif Ersoy	Saba	
179	Kirpik dedim söz dedim seni anlatamadım	Metin Vural	Rast	20035
180	Lebbeyk Allahümme Lebbeyk	Belirsiz	Segâh	
181	Leyla dediler gönlümü açtım sana ben	Bekir Sıdkı Sezgin	Hicazkâr	7392
182	Leyla Mecnun için ağlar dağdan taştan feryat gelir	Şükran Işık	Muhayyer	18246
183	Manalı bakışların ruhumu yakışların	Ali Coşkun	Uşşak	20812
184	Maziye kadehlerden içip kandım o akşam (*)	Arif Hikmet Gököğlu	Nihavend	7511
185	Mecbur ki bahar gelmeye dünyamıza her yıl	Halil Soyuer	Şevkefza	14839
186	Mecnun olana dua gerekmez	Rıza	Rast	
187	Mehtab uyanırken gece aşkın denizinde	M. Cenani Kandiye	Rast	
188	Merhaba ey Fahr-i Âlem merhaba	Amir Ateş	Uşşak	
189	Mevsim bozuyor bağları bahtım yeni açmış	Bekir Sıtkı Erdoğan	Mahur	7665
190	Mevsimler başka başka bahar güzel yaz güzel	Şadi - Üstad Gölal	Rast	7676
191	Mevsimlerden sonbaharsın aylardan Eylül	Mehmet Sever	Hüzzam	21289
192	Mutluluk ışığı yakmış gibisin	Lale Alaçam	Eviç	20815
193	Müjdeler olsun yine geldi mah-ı mübarek	Amir Ateş	Eviç	16435
194	Nakış nakış işledim sevdayı şu gönlüme	İsmail Altınışik	Muhayyer Kürdi	7853
195	Nasıl unuturum nasıl bilemem	Süleyman Sırrı Topçuoğlu	Hicazkâr	20346
196	Ne bahardan bir iz kalmış ne yazdan	Burhan Gürleroğlu	Bayati	21285
197	Ne kadar istersen o kadar naz et	Hasan Karakuş	Uşşak	14849
198	Ne olur yüzüme son bir defa bak	Belirsiz	Rast	20042
199	Ne sana ne bana kalır bu dünya	Sadık Atay	Nikriz	15487
200	Neler ettin bana neler işledin	Efkari	Muhayyer Kürdi	
201	Neyleyeyim dünyayı bana Allah'ım gerek	Aziz Mahmud Hü-dai Hz.	Isfahan	
202	Neyleyeyim dünyayı bana Allah'ım gerek	Aziz Mahmud Hü-dai Hz.	Rast	14334
203	Nisan yağmuruna vefa	Hayri Köroğlu	Isfahan	
204	Niye sevdim seni bilmem ne kadar yandı gö-nül	Reha Gizey	Sultani Yegâh	8355
205	O bakışlardır eden ömrümü yıllarca heder	Bekir Sıtkı Erdoğan	Suzidil	18245
206	O gözler mavi yeşil o gözler siyah ela	İlhan Çiloğlu	Muhayyer Kürdi	20290
207	O güzel gözlerin yakıyor beni	Ali Coşkun	Nihavend	20350

208	O şarkı söylenirken sesinde sitem vardı	Yılmaz Karako- yunlu	Hüzzam	19502
209	Ötme bülbül bahar geçti yaz geçti	Kazım Alkan	Hicaz	15278
210	Ötme ey garip bülbül ötme öyle sen	Erhan Puyan	Hicaz	15279
211	Peteğe bal taşıyan arılar gibi	İlham Behlül Pek- taş	Nihavend	
212	Rebiulevveldir veladet mahı	Yunus Emre	Segâh	
213	Rüyada gördüm seni	Mustafa Güney	Acem Aşi- ran	20036
214	Sabah meltemi kadar tatlı	Orhan Telmen	Saba	
215	Sakın terk-i edepten kuy-i mahbub-i Hüdadır bu	Nabi- Gaffarzade Yusuf	Segâh	16040
216	Sana âşık olduğumu fark eder etmez	Ali Coşkun	Acem Kürdi	21292
217	Sana bilmem ki nasıl söylemeli	Vahit Özaydın	Acem Kürdi	15209
218	Sana kırgındım ama yine aldın gönlümü	Uğur Gür	Uşşak	20584
219	Sana rastladığım dost meclisinde	Ali Coşkun	Muhayyer Kürdi	20172
220	Sana rastladığım günden bu yana	Ali Coşkun	Mahur	20034
221	Sandallarımız dolup taşarken rüzgârlarla	Necip Artan	Nihavend	20348
222	Sarhoş değilim meyhanelerde	M. Ali Eşmeli	Rast	20352
223	Sarı saçlar sıрма telli uzun boylu ince telli	Hayri Köroğlu	Nikriz	20356
224	Savrulur aklım başımdan sen esersin her fa- sıl	Bekir Sıdkı Erdo- ğan	Ferahfeza	19503
225	Sebeb-i hilkat-i âlem yüceden sesleniyor	Mecit Sesigür	Hüzzam	
226	Seher vakti esen yeller baharda açılan güller	Ayşe Feyzioğlu	Saba	16041
227	Seher yeli selam söyle yârime	Hüseyin Balkancı	Saba	20268
228	Seherde bülbülü gördüm iniler	Üftade Mehmet Muhyittin	Segâh	
229	Semni kusursuz yaratanı sev	Yılmaz Çiçek	Hüseyini	
230	Sen artık ellerin olduktan sonra	Ahmet Selçuk İl- kan	Karcıgar	20093
231	Sen bakardın pencereinden yollara	Amir Ateş	Buselik	9303
232	Sen bende doğan bestelerin müjdesisin	Ümit Gürelman	Hicazkâr	20817
233	Sen bu avizenin altında bürünmüş kanına	Mehmet Akif Ersoy	Saba	
234	Sen eskiden gönül kırmaz kalb yakmazdın	İlham Behlül Pek- taş	Rast	
235	Sen rüzgâra benze ben bir buluta	Samim Cebeci	Karcıgar	20277
236	Senden başka çalan olmaz kapımı	Ayhan Bahçe	Acem Aşi- ran	21288
237	Seni ben unutmak istemedim ki	İlham Behlül Pek- taş	Hicaz	9491
238	Seni kusursuz yaratanı sev	Yılmaz Çiçek	Hüseyini	16346
239	Seni sevmek dü âlemde saadet ya Resulallah	Belirsiz	Rast	
240	Senin hicran-ı aşkınla ilahi aşıkân ağlar	Belirsiz	Acem Aşi- ran	
241	Seninle birlikte yaşayalım biz	Vural Şahin	Hüzzam	20345

242	Seninle kışlar bile yaz gibi gelir bana	Engin Çır	Acem Aşi- ran	18339
243	Seninle olmak için bir dünya arıyorum	Şadi- Üstad Golam	Nihavend	9634
244	Sesinde bülbüller baharı yad eder	Reha Gizey	Nihavend	9711
245	Sevda denen alev ruhu bir sarsın	Dr. Bekir Mutlu	Buselik	15226
246	Sevdalı gözlerin mest eyler beni	Emine Ertem	Hüzzam	18623
247	Sevdaya tutulmuş gönül sazını	İlkan San- Güfte- kar	Nihavend	16899
248	Sevdim seveli o kızı aşkı yüreğimde sızı	Galip Hamza Ber- kay	Acem Aşi- ran	9862
249	Sevenler hep ağlarmış yanar bağrın dağlarmış	Nükhet Ulaştır	Muhayyer Kürdi	17612
250	Sevenleri ağlatan karşılıksız aşklarmış	Ali Coşkun	Acem Aşi- ran	20811
251	Sevgisiz hiç olmuyor sensiz çilem dolmuyor	Belirsiz	Nihavend	9945
252	Sevgisiz yaşadım ben her sevgiyi	İlham Behlül Pek- taş	Uşşak	15108
253	Sevilen sever sandım	Sami Derintuna	Kürdili Hi- cazkâr	20142
254	Sevimli Ankara'nın sevimli tatlı kızı	Arif Hikmet Gö- koğlu	Nihavend	15811
255	Sırası mı gönlüm âşık olmanın	Hüseyin Balkancı	Rast	20482
256	Simana tebessüm güle gülmek yaraşmış	Hayrettin Karaman	Hüzzam	20045
257	Som altına benzer bir eserden geliriz	Yılmaz Karako- yunlu	Şevkefza	17758
258	Sorulmasın nedir ismi can evinde gizli resmi	İlham Behlül Pek- taş	Zavil	
259	Sorulmasın nedir ismi can evinde gizli resmi	İlham Behlül Pek- taş	Mahur	20351
260	Su hava güneş gibi suya bir ateş gibi	Zeyneddin Özalkan	Suzinak	17858
261	Şarkımın hikâyesi yıllar öncesi başlar	Hasan Lami Güray	Buselik	
262	Şerre düşman nemruda	Amir Ateş	Hicaz	
263	Şimdi tarih oldu o büyük aşklar	Şinasi Eskikaya	Hüzzam	20813
264	Şu göğsüm çağlayan olsa	İbrahim Bodur	Karcıgar	10487
265	Şu gönlümü derde saldın	Mustafa Sevilen	Hüseyini	20102
266	Şu yârin tavrını ne hayra yorsam	Yıldırım Coşkun	Buselik	17581
267	Tadı olmaz hayatın sensiz geçerse eğer	Orhan Tokma- koğlu	Acem Aşi- ran	19529
268	Taliim yar olmuyor bilmem neden	Arif Hikmet Gö- koğlu	Hüzzam	20037
269	Unutup bir an seni biraz ben dese gönlüm	Onur Akay	Hicazkâr	20040
270	Ümidim bir damla sevgim bir deniz	Ali Tekintüre	Eviç	20637
271	Ümmetin üstüne titreyen sensin	Belirsiz	Rast	16430
272	Üsküdar'ın güzelliği dünyaya bedel	Amir Ateş	Sultani Yegâh	20941
273	Üzme beni ne olur suskun durarak öyle	Hüseyin Balkancı	Hüzzam	20095
274	Vefasız nerdesin gururu bırak	Bekir Sıtkı Erdo- ğan	Nihavend	20173

275	Vurulup tertemiz alnından uzanmış yatıyor	Mehmet Akif Ersoy	Segâh	16429
276	Vuslatlar kana kana ayrılık yana yana	Hüseyin Top	Saba	16349
277	Ya Rab bizi kahretme helak eyleme âmin	Mehmet Akif Ersoy	Uşşak	16433
278	Ya Rabbenâ affet bizi daim yücelt neslimizi	Belirsiz	Saba	16347
279	Yağmur dediler neyledi	Bekir Sıtkı Erdoğan	Nihavend	11038
280	Yağmur ol bir acı sonbaharla gel	Bekir Sıtkı Erdoğan	Acem Aşiran	11040
281	Yağmurlu bir gündü hatırlar mısın?	Halit Çelikoğlu	Nihavend	11050
282	Yaman vurdu canevimden ayrılık	Yalçın Benlican	Uşşak	20098
283	Yandı gönlüm Mustafa'nın aşkına	Hüseyin Top (Hafız)	Hüseyni	16434
284	Yapmacık çiçekler açan yüzünü görmez olaydım	Cemal Safi	Rast	15067
285	Yarelidir dilim dilim gönül oldu binbir dilim	Belirsiz	Uşşak	20354
286	Yaslanıp Sipilin yamaçlarına	Metin Vural	Uşşak	20337
287	Yaş otuzbeş yolun yarısı eder	Cahit Sıtkı Tarancı	Rast	19498
288	Yaşıyorsan gel şükret hiç doğmadan ölen var	Ali Tekintüre	Hicaz	
289	Yaz kış bahar güz demedim	Hayri Köroğlu	Rast	12115
290	Yedi tepe üstünde yedi cennet kurulu	Reşat Özpınar	Rast	11263
291	Yıldızları sersem ayaklarına yüzün gönlüme	İskender Önal	Acem Kürdi	19501
292	Yıllar yılı uslanmadı bilmiyorum neyi arar	Sadık Atay	Hicazkâr	
293	Yıllarca birlikte el ele gezdik	Fevzi Şahingöz	Nihavend	21286
294	Yine menekşelerde gözlerini aradım	Galip Hamza Berkay	Kürdi	15355
295	Yollara düştüm ben yol verin dağlar	Füsun Ocakçıoğlu	Kürdili Hicazkâr	11541
296	Yüce dağlar göğre varmış aşamam	Belirsiz	Hicaz	11569
297	Zannetme bu dünya seninle döner	Metin Vural	Hicaz	20038
298	Zülfün teline gönlümü sen bağlamadın mı?	Melek Hiç	Hüseyni	11723
299	Medhal	Belirsiz	Rast	E2433
300	Medhal	Belirsiz	Şevkefza	E3192
301	Medhal	Belirsiz	Segâh	E3497

Kaynaklar

Suat Yener, www.musikiklavuzu.net

Bir Musiki Üstadı Hafız Ve Bestekâr Âmir Ateş, www.seyhalisemerikandi.com
uskudarmusikicemiyeti.com

Serap Mutlu AKBULUT (1943-)

Çorumlu sanatçımız Serap Mutlu Akbulut, 1943 yılında Ankara'da doğdu. Kanuni ve besteci Ümit Mutlu'nun kardeşidir. Ankara'da doğup küçük yaşlarda İstanbul'a gelen Serap Mutlu Akbulut, ilköğretimi ve liseyi İstanbul'da tamamlamıştır. Lise ikinci sınıfta iken İstanbul Belediye Konservatuarı Türk Müziği Bölümüne başlamıştır. Altı yıllık eğitimi sırasında İstanbul Edebiyat Fakültesi Pedagoji Bölümüne devam eden sanatçı müzik eğitimi boyunca Şefik Gürmeriç, DR. Nevzat Atlığ, Melahat Pars, Mustafa Nafiz Irmak, Muaz- zam Sepetçioğlu, Süheyla Altmışdört, Dürdane Altan, Naime Batanay, Şive Ölmez gibi çok değerli hocalardan faydalanmıştır.

Konservatuvardan mezun olduğu yıl, özel bir imtihanla, TRT İstanbul Radyosu sanatçısı olmuştur. 1976- 1991 yılları arasında TRT'nin yanı sıra İstanbul Devlet Korosunda solist ve korist olarak çalışmıştır. 1973 yılında DR. Özgen Akbulut ile evlenmiştir.

Plak çalışmalarına 1967 yılında başlamış on adet Longplay, otuzdan fazla 45'lik plak, kaset ve CD doldurmuştur. Birçok radyo televizyon programlarının yanı sıra yurtiçi ve yurtdışında sayısız konserler vermiştir. TRT Gençlik Korosu'nun kurucusu olan Serap Mutlu Akbulut dört yıl TRT Gençlik Korosu'nun şefliği ve birçok amatör koro şefliği de yapmıştır. Sanatçı Kadıköy Belediyesi bünyesinde "İstanbul Kadıköy Belediyesi Caddebostan Gönüllüleri Serap Mutlu Akbulut Türk Sanat Müziği Korosu" ve kurucusu olduğu "Serap Mutlu Akbulut Türk Müziği Korosu" nu çalıştırmayı sürdürmekte olup koro şefliği ve öğretmenlik çalışmalarının yanı sıra resmi ve özel kurumlarda solo ve koro konser programlarına devam etmektedir.

Bazı albümleri

1987- Serap Mutlu Akbulut 1

1987- Serap Mutlu Akbulut 2- Derman Kâr Eylemez

2008- İnleyen Nağmeler

2009- Serap Mutlu Akbulut Odeon Yılları

Kaynak:

İstanbul Devlet Klasik Türk müziği Korosu

Celal ÖZÇELEBİ (1948- 2018)

Çorum'da özellikle Türk Sanat Musikisi denilince akla ilk gelen isimlerden ikisi Halil ve Celal Özçelebi kardeşlerdir. Her iki isim de ilimizdeki musiki çalışmalarına emek vermiş, sayısız öğrenci yetiştirmiş önemli şahsiyetlerdendir.

Bu hizmetlerine binaen merhum Celal Özçelebi'yi de kitabımızda yâd etmek istedik.

Celal Özçelebi 23 Şubat 1948'de Çorum'da doğdu. Halil Özçelebi'nin kardeşidir. Çorum Ticaret Lisesi'nin ilk öğrencilerindendi. Sağlık Müdürlüğünden emekli olan Özçelebi çocukluğundan beri musiki ile meşgul bir insandı. Udî ve kanunî olarak gerek ilimizde gerekse yaşadığı Fethiye ve

Dalaman'da musikimize hizmet etti. Son olarak Fethiye Güzel Sanatlar Derneği TSM korosunu yönetiyordu.

Özçelebi evli ve Avukat Emre Özçelebi'nin babasıydı. Celal Özçelebi 29 Mayıs 2018'de Muğla Fethiye'de vefat etti.

Kendisine rahmet diliyoruz.

Ömer Erdal CERİT (1948-2018)

31 Mart 1948 yılında Çorum'da doğdu. 1954 yılından itibaren çocuk yaşlarda ciddi bir radyo dinleyicisi oldu. Radyo usul ve terbiyesinde sanat müziği okumalarını geliştirdi. İlk olarak 1970 yılında Çorum Devlet Tiyatro Salonu'nun açılışı münasebetiyle Halk Eğitim bünyesinde verilen konserde solist olarak görev aldı. Daha sonraki yıllarda sanat müziğine olan ilgisi artarak devam eden Ömer Erdal Cerit, Çorum Ticaret Sanayi Odası Sanat Müziği Korosunda görev aldı. Bu koroda uzun yıllar birlikte çalıştığımız Ömer Erdal Cerit, gerek sesiyle, gerek duruşuyla bir ağabey olarak koronun sevdiği bir kişiydi.

2013 yılında ONKOSAV Musiki Topluluğu'nu oluşturdu. 01-07 Nisan 2014 Dünya Kanseri Haftası etkinlikleri çerçevesi içerisinde 2 Nisan 2014 tarihinde bir konser verdi.

Yine aynı yıl Çorum Belediyesi TSM Korusu Şefliğini üstlenen Cerit, ilk olarak Türk Sineması'nın 100. Yılı nedeniyle Yeşilçam Şarkıları konseri verdi. Konserde Türk filmlerinde yer alan 1953-1977 yılları arasında gösterimi yapılan 20 unutulmaz eser seslendirdi.

Yine Çorum Belediyesi TSM Korusu şefi olarak 12 Mayıs 2015 tarihinde de Özlenen Nağmeler isimli bir konser verdi.

Ömer Erdal Cerit 30 Haziran 2018 tarihinde, 4 ay boyunca tedavi gördüğü İstanbul Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde yaşamını yitirdi. 2 Temmuz 2018 Pazartesi günü Ulu Cami'de kılınan öğle namazını müteakip Hıdırlık Mezarlığı'nda defnedildi.

Merhuma rahmet diliyoruz.

N. Fazlı GÖRÜCÜ (1949-)

İskilip'te eski çarşı denilen arastada köşede küçük bir dükkân vardır. Bu dükkânın camında bir kâğıt durur. Bu kâğıtta "Klasik Türk Musikisi ve Türk Sanat Müziği dersleri verilir. ÜCRETSİZDİR" ibaresi yazar. İşte bu dükkânın sahibi İskilip'in yetiştirdiği en enteresan insanlardan Fazlı Görücü'ye aittir.

Fazlı Görücü, 1949 yılında İskilip'te doğmuştur. Babası Mehmet Nuri Efendi, annesi Azize Hanımdır. Fazlı Görücü'nün babasının dedesi Amasya'dan buraya Medrese hocalığı için gelmiş ve İskilip'e yerleşmiştir. Fazlı Görücü'nün büyük dedesi Amasya da iken musiki cemiyeti kurmuş, birçok müzisyen yetiştirmiş birisidir aynı zamanda... 1914 yılında vefat etmiştir.

Fazlı görücünün babadan dedesi Çanakale'de, dedesinin kardeşi de İstiklal harbinde şehit düşmüştür.

Annesinin babası Şükrü Biçer de Balkan Harbine katılmış terhis edildikten daha sonra 1. Cihan Harbine ve Kurtuluş Savaşına katılmış bir gazidir.

Babası İskilip'te tiftik tüccarlığı yaptığı için daha ilkokul 5 de iken İstanbul'a gitmiştir.

Fazlı Görücü 1961 yılında İskilip Sakarya İlkokulu'nu ve 1964 yılında ise İskilip Ortaokulu bitirmiş, daha sonra İstanbul'da oturan dedesinin daveti üzerine Haydar Paşa Lisesine kaydolur. Son sınıfta ablası vefat edince Çorum'a döner ve Çorum Lisesinden mezun olur.

Lise sonrası tekrar İstanbul'a döner ve 1969 İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesine girer. 1970 de ise İstanbul Belediye Konservatuvarına kaydolur. Hem konservatuar ve hem de normal tahsilini beraber yürütür.

1975 yılının sonlarında İstanbul Teknik Üniversitesi Devlet Konservatuvarı açılınca oraya kaydolur ve 1976 yılında eğitime başlar. 1976 yılında Fen Fakültesinden de mezun olur. 1977 yılında İstanbul Belediye Konservatuarını bitirir. 1979 yılında da Devlet Konservatuvarı Müzik Teorisi Bölümünden mezun olur.

Babası da gür sesli musikişinas birisidir. Fazlı Görücü'nün musiki hevesi çocukluğundan gelir. Daha çocuk yaşlarda bu heves uğruna kendi kendine bir tah-taya teller gerer, deriden bir gövde yaparak

saz yapar ve bunu çalarmış. Ortaokul yıllarında ise duttan oyarak el yapımı saz yapar. Daha sonra babası ona bağlama alır. Ortaokulda öğretmeni bir de mandolin aldırır. Bu şekilde musikiye başlar.

İskilip'te cümbüş çalan Mihriban Hanımdan ilk Sanat Musikisi ezgilerini duyar ve değişik makamlara ait şarkılar öğrenir.

Üniversite de ise koroya katılır. Konservatuarda okurken de Münir Nureddin Selçuk'un her pazar günü verdiği Klasik Türk Musikisi Konserlerini kaçırmaz. M. Nureddin Selçuk daha sonra İstanbul Fetih Cemiyetinde ders vermeye başlayınca o da talebe olarak katılır.

Daha sonra Kemal Batanay'dan özel tambur dersleri almaya başlar. Sonradan Necdet Yaşar'dan ders alır. Konservatuarda ise Sadun Aksüt hocadan tambur dersleri alır.

Konservatuarda iken Müzeyyen Senar ve Safiye Ayla gibi zamanın en büyük ses sanatçılarını dinleme fırsatı bulur.

Fazlı Görücü bir yandan musiki ile uğraşırken ilginç 1973 yılında Atatürk Kültür Merkezinde açılan Karagöz ve Hacivat okuluna gider. Burada öğrendiği ve bir sır gibi sakladığı tekniklerle ilginç Karagöz Hacivat suretleri de yapar ve bunları satarak geçimini sağlar.

Fazlı Görücü aldığı Fen Eğitimi nedeniyle bitkisel ilaçlar üzerine araştırmalar yapmış birisidir.

İstanbul Küçükçekmece'de bulunan Nükleer Araştırma Merkezinde bir yıl çalışır. Çekmece Gölü faunası üzerine çalışır.

1980-81 yıllarında askerlik vazifesini yedek subay olarak yapar.

Askerlik sonrası müzik dershanesi açar.

Eskişehir Anadolu Üniversitesinde bitkilerle ilgili bir kongreye müzisyen olarak davet edilir ve burada mini bir konser verir. Rektör Yılmaz Büyükerşen'in daveti üzerine Üniversite Korosuna girer. 1983 yılında Eskişehir'de evlenir.

3 yıl sonra Eskişehir'den ayrılır ve İstanbul'a gider. İstanbul'da Beyoğlu gazinolarında yaylı tambur çalar. İstanbul radyosunda da bir müddet çalışır. Bu arada özel kolejlerde biyoloji ve musiki öğretmenliği de yapar.

İlginç bir kişiliğe sahip olan Görücü bir ara kültür mantarı yetiştiriciliği de yapar.

Daha sonra emekli olur ve İskilip'e yerleşir. Babasının dükkânında isteyenlere musiki dersleri vermektedir.

Fazlı Görücü hocayı görmek için mübalağasız on kere İskilip'e gittim. Ama görüşmek nasip olmadı. Amacım bu gizli cevherle görüşmek, konuşmak ve varsa bestelerinin notasını alabilmektir. Ama nasip olmadı.

Halim ÖZBAKAR: (1949)

Çorum'da ud denilince sanırım akla gelen ilk isim Halim Ustadır. Halim Usta 1949 yılında Çorum'da doğdu. İlkokulu bitirdikten sonra 14 yaşında bir tabelacının yanında çırak olarak hayata atıldı. Bu mesleği tam 15 yıl sürdürdü. Ancak aynı mesleği icra eden bir tabelacı arkadaşının akciğer kanserine yakalanması ve ona bu işi bırakmasını vasiyet etmesi üzerine tabelacılığı bıraktı. Ancak hayat devam ediyordu ve bir şeyler yapması gerekiyordu. O zaman aklına ud yapmak düştü. Zira udun sesine hastaydı. Öncelikle kendisine bir ud yapmaya kalktı. Ancak nasıl yapılacağını da tam olarak bilmiyordu. Ancak kendi çapında araştırarak bir ud yapmayı başardı ve bu udunu bir arkadaşına hediye etti. Yıl 1969'du.

Halim Usta'nın anlattığına göre o dönemde 15 kadar ud ustası varmış. İşte Halim Usta bu tarihten sonra ud yapmaya başladı ve Türkiye'nin sayılı ud ustalarının arasına girmeyi başardı. Her ne kadar ilerleyen süreçte ud yapımına 15 yıl kadar bir süre ara verse de son zamanlarda Çorumlu Kanun sanatçısı M. Şevket Öncül'ün ısrarlarıyla tekrar başladı. Bu süreç Yiğit Müzik Evinin kapandığı 2017 yılına kadar sürdü. Halen ud yapımını tekrar bırakan Halim Usta yine de arada Gürcan Emektar ve Ertuğrul Nuri Gökşen usta ile bir araya gelip ud yapımı ve tamiri işlerine nezaret etmektedir. Halim Usta'nın en büyük üzüntüsü kendisine bir kalfa yetiştirememesidir. Kendisi bu konuda "öğretmek istedim ama öğrenmek isteyen olmadı." diye hayıflanmaktadır.

Halim Usta'nın ayrıca müthiş bir müzik kulağı vardır. Ticaret Sanayi Odası TSM Korosunun hemen hemen her konserinde tüm sazların akort işini Halim Usta üstlenmektedir.

Halim Usta, geçtiğimiz yıllarda Elif Ayşe Kapor ile yaptığı bir mülakatta şu güzel hatırasını anlatır:

"Halim Usta'nın ismi Paris'e kadar gitmiş; "Paris'te müzayede salonunda benim adım geçmiş 'Halim Usta' diye. Orada tarihi enstrümanlar satılıyor. Orada Hayati Güven adında Sungurlulu bir genç benim ismimi duyuyor ve memleketine geldiğinde beni arıyor. Sungurlu'da soruyor herkese, Halim Usta kim diye. Ben de Sungurlu'ya çok tabela yapmıştım. Bizim bildiğimiz bir Halim Usta var o da Çorum'da tabelacıydı. Çorum'da da beni sormuş tabelacı

Halim Usta diye, tabelacılığı bırakıp ud yaptığımı söylemişler. Benim de öğretme-nevinin orada dükkânım vardı o zamanlar. Beni orada buldu. “Ya ustam seni arı-yordum iki yıldır, Paris’te müzayedede senin adın geçti Çorumlu Halim Usta” diye.” O sırada da iki tane siparişim vardı Ankara’ya Sedat Oytun ve Ömer Oytun’a. Onlar da cumartesi gelecekler, hem misafir edeceğiz hem de siparişlerini alacaklar. Bu iki udu istediler. Ne kadara yaptın diye sordu, yedi milyon dedim. On milyon vere-yim bu udları götürelim dedi ama başkaları için yaptım yüz milyonda verseniz ol-maz dedim. Sonra onlara numune yaptım verdim. Böyle bir anım oldu.”²²²

Halim Ustaya sağlıklı uzun ömürler diliyoruz.

²²² <https://www.heybedar.com/halim-ozbakar-ile-ud-uzerine/>

Osman AKSEL (1949-)

Çorum’da Türk Sanat Musikisi ve Ud de-nilince akla gelen ilk isimlerden birisi de Os-man Aksel’dir. Uzun yıllar aynı koroda görev yaptığımız Osman Aksel Hocamız da rahatsız olmasına rağmen bizi kırmayarak kitabımız için istemiş olduğumuz bilgileri gönderdi. Kendisine çok teşekkür ediyor acil şifalar di-liyorum.

Osman Aksel hocanın Çorum’da musiki tarihine ışık tutacak bu yazısını olduğu gibi

siz okurlarımıza sunuyorum.

Radyolu Günler

1949 yılında Çorum’da doğdum. Karakeçili mahallesinde ki evimizde geçen ço-cukluk yılları sanat çizgimi belirleyen en önemli unsur olmuştur. Babam Hafız Kemal merhumun Klasik Türk müziğine aşk derecesinde sevgisi vardı. Her ânı ya Kur’an okumakla ya da bir şarkı mırıldanmakla geçirdi. Sesi de çok güzel idi. Ba-bamın söylediği şarkıları dikkatle dinlerdim. Hele evimizdeki radyo, Klasik musiki yayınlarının olduğu saatler mutlaka açık olurdu. Çok küçük yaşlardan itibaren, radyodan dinlediğim musikimizin nağmeleri kulağımda, hatta benliğimde yer etti. 7-8 yaşımda “Gel ey denizin nazlı kızı nûş-i şerab et” veya “Gönlüm düşüyor çırpı-narak gizli kemende” gibi şarkıları eksiksiz okuyabiliyor, ara nağmelerini dahi ağ-zımla yapabiliyordum. Radyo programlarında bir yandan peşrev, saz semaileri, şarkılar kulağımda kalıcı olarak yer ederken, bu programların başında veya so-nunda isimleri söylenen sanatçıları en yakın tanıdıklarım olarak hissediyordum. Bu yönüyle radyo en faydalı hocam olmuştur. Bu yüzden ilerleyen yıllarda merak edip musikiye nasıl başladığımı soranlara hep “radyo sanatçısıyım” diye cevap ver-dim.

Ud İle Tanışmam

Radyodan 1958-60’lı yıllarda dinlediğim solo veya fasıl programların da bir saz, daima kulağımda ve gönlümde bıraktığı tesirle hep ön plana çıkmıştır. Yakından göremediğim bu sazı ancak zihnimden şekillendirebiliyordum. Udu daha sonra bir gazete bayii vitrininde ki “Radyo Mecmuası” kapak fotoğrafında Udi Kadri Şença-lar’ın elinde gördüm.

O yıllar biraz da yokluk yılları idi. Şehir de ne musiki aleti ne nota ne de tel satan bir dükkân vardı. Bu yüzden bir Ud sahibi olmam gecikti. Nihayet ihtiyar bir amcamızın gençlikte uğraştığı bir udu, yirmi üç yaşımda satın aldım. Şimdi tek eksikim bu udu hakkıyla öğretecek hoca idi. Bir hoca ile derse başladım. Fakat

nota yerine pratik öğretmeye çalışan bu hocaya devam etmedim. Notanın önemini biliyordum ve musikimizin nota ve usulüne uygun öğrenilmesi taraftarıydım.

Daha sonra o yıllarda şehrimizde bulunan Alâeddin Kumru hocam ile tanıştım. Gayet titiz bir hoca olan Alaattin Bey musikimize vâkıf, Ud icrası fevkalade bir hoca idi. Bu hoca ile tanışıp ders almam benim için çok büyük bir şans oldu. İlk dersimize “Neş’em emelim ruhi hazinim zedelendi” sözleri ile başlayan Lemi Atlı’nın Hicaz şarkısı ile başlamıştık. Arkasından peşrevler ve Saz Semaileri ile musikimizin tabanı yerine en tepesindeki zor eserlerden yaptığımız çalışmalar da zorlansam da sonraki yıllar bu çalışmaların faydasını gördüm. Ud ve nota öğrenimim ve takip eden yıllarda ülkemizde Klasik Türk Musikisi ile ilgili ne kadar yayın varsa takip etmeye çalıştım. Yetmiş ve seksenli yıllarda “Kubbealtı Musiki Cemiyeti” nota fasiküllerine, Avni Anıl’ın çıkardığı “Musiki ve Nota” aylık dergisine, Rahmi Kalaycıoğlu’nun hazırladığı “Bestekârlar Külliyyatı” isimli fasiküllere abone oldum. Bin bir emekle tüm ciltlerini temin ettiğim Yılmaz Öztuna’nın Türk Musikisi Ansiklopedisi daima başucu kitabım oldu. Bu yayınların yanında yüzlerce nazariyat kitabı musikimizin nazariyatını iyi öğrenmeme vesile oldu.

Korolarda

Ud üzerinde hâkimiyetim solo program yapma seviyesine gelince, aranan adam olmanın farkını da hissettim. Özel meclislerde, bulunabilen birkaç saz ile meşkler veya hem çalıp hem söylemekle yapılan dost programları nihayet bazı arkadaşların da öncülüğü ile koro kurma gayretlerine dönüştü. Bu şekilde çalışmalar daha disiplinli ve tertipli olabilirdi. Rahmetli Celal Özçelebi Hoca ile eksik sazların komşu Merzifon ve Amasya’dan tamamlandığı bir koro ile “Sadettin Kaynak Şarkıları” adında bir konserle ilk ciddi koroyu şehrimizde denedik ve başarılı olduk. Bu koro daha sonra Dr. Sedat Terlemez şefliğinde Halk Eğitim Korosu olarak çalışmalar yapıp, konserler verdi. Daha sonraki yıllarda İl Kültür Müdürlüğü Korosu, İMVAK Korosu, Özel İdare Korosu, TSO Korosu, Mali Müşavirler Odası Korosu, Halk Eğitim Korosu, Belediye Korosu, Öğretmenler Korosu, Alaca Belediyesi Korosu adı altında pek çok koroda udi olarak gö-

rev yaptım, Rahmetli Recep Camcı Hoca Efendi nezaretinde tasavvuf musikisi çalışmalarında bulunup konserlerde vazife aldım. Amatör çalışmaların yanı sıra profesyonel olarak önce Fasil 84 isimli toplulukta, daha sonra bireysel olarak şehrimizde müzik yapılan mekânların pek çoğunda ekip olarak veya tek olarak çalışmalarda bulundum. Bu koroların bazıları ile şehir dışı konserlerde İstanbul, Ankara, Samsun gibi şehirlerde, Çorum’un hemen hemen tüm ilçelerinde, bireysel olarak da Amasya, Merzifon, Fethiye, Kalkan, Bilecik gibi yerlerde görev aldım.

Hocalık

Çalıştığım Çorum Belediyesi’nden musikiye daha çok zaman ayırabilmek, öğrendiklerimi hevesli gençlere öğretebilmek amacı ile 1994 yılında emekli oldum. Türk Müziği öğrenmek, Ud icra etmek isteyen ve bu konuda gerçekten samimi bir gayret ve sebat içinde olan pek çok gencin Ud öğrenmesine yardımcı oldum. Ud ve nota öğrettiğim gençlerden bugün, korolarda icracı olarak vazife alanlardan, korolarda şeflik yapabilecek seviyeye ulaşmış olanlara kadar onlarca öğrencim oldu. Ud öğrenimini daima geleneksel kurallar dâhilinde nota ile birlikte öğretmeye, Ud ile hem çalıp hem de söyleyebilme özelliğini geliştirmeye yönelik özel yöntemler geliştirdim ve başarılı oldum. Öğrencilerime nota ve diğer ekipmanlar tedarikinde

daima yardımcı oldum. Bu arada belli bir seviyede musikimizi öğrenmiş olmanın cesareti ile birkaç beste denemesi yapmışsam da bu çalışmalarımı amatör çizgide ve yayınlanmaya değer bulamadığım için tescil ettirmedim. Benden önce mükemmel eserler vermiş bestekârlarımızın eserlerinin üzerine çıkabilecek veya onların kalitesine yaklaşabilecek bir eser ortaya konmadığı takdirde beste işi ile uğraşmaya da pek sıcak bakmadım. Ancak medeni cesaret gösterip beste yapan birikimi olan sanatçılara da desteğim olmuştur.

Resim Açıklaması:

1981 yılı... Şehrimizde ilk defa kurulan düzenli bir TSM Korosu Konser veriyor... Eksik sazlar komşu Amasya ve Merzifon’dan tamamlanmış. Şef Merhum Celal Özçelebi, Yaylı Tanbur merhum Vedat Oktay Bey, Ud Osman Aksel, keman Sedat Terlemez, Şahin Yalçın, Kanun Halil Özçelebi, Def Daire Merhum Nurettin Berçin. Koro erkeklerden oluşuyor, bayan yok. Elbiseler Belediye Personeline verilecek kıyafetlerin emaneten 1 geceliğine giyilmesi, papyonlar Belediyeden hediye.

Tavsiyeler

Herhangi bir enstrüman öğrenmenin bilhassa gençler üzerinde yararlı tezahürlerini görmüş birisi olarak, müzik öğrenmek isteyenlere birkaç tavsiyede bulunmak ihtiyacı içindeyim. Müzik veya herhangi bir müzik aletini öğrenebilmek

için öncelikle sabır, sebat ve muhabbet gerekir. İyi bir müzik aleti ve mutlaka hoca gerekir. Müzik öğrenimi bire bir yapılır. Haftada bir veya 2 saat ders yeterlidir. Öğrenciyi zorlamadan, yapılan işi sevdirecek yol izlenmelidir. Müzik öğrenimi veya bir enstrüman çalabilmenin gayesi müzisyen yetiştirmek olmamalıdır. Zira müzik toplumsal gelişmeyi sağlayacak bireylerin yetişmesinde en büyük faktörlerden birisidir. Bir enstrümanı icra edebilen gencin zekâ seviyesi yükselir. Çalışma disiplini kazandırır, özgüven sağlar, duyguları ifade etmeyi kolaylaştırır, kötü alışkanlıklardan uzak tutar ve en önemlisi de sosyal çevre kazandırır. Gelişmiş ülke gençlerinin her birisinin mutlaka bir müzik aleti icra ettiği gözlemlenmiştir.

Alaca Belediyesi TSM Topluluğu Konseri TSM Konseri 2015 • ÇORUM

Mustafa Bahri TOKYAY (1950-2014)

Bahri Tokyay 26 Ekim 1950'de Çorum'da doğdu. 11 Eylül 2014 tarihinde vefat etti. Uzun yıllar Çorum'da ritim sazı olarak birçok koroda, musiki grubunda görev yaptı. Son olarak TSO Türk Sanat Musiki Korosunda görev almıştı.

Sayırsız öğrenci yetiştiren merhum Bahri ağabeyi bu çalışmada almasak olmazdı. Kendisi engin hoşgörüsü, mütevazılığı, çevresine uyumu, saygısı ve sevgisi ile iyi bir insandı. Uzun yıllar onunla aynı koroda görev yaptık. İleri derecede rahatsız olmasına rağmen, içindeki musiki aşkı, dostlarına, yola çıktığı arkadaşlarına vefası galebe çaldığı için 2014 yılındaki konserimize âdeta canını dişine takarak çıkmıştı. Kendisini ziyarete gittiğimizde ona “doğum yeriniz ile ilgili bir şeyler duyduk doğru mu?” dediğimizde gülerek bize nüfus cüzdanını göstermişti. Gerçekten de doğum yeri olarak “Anafartalar Vapuru” yazıyordu. İşin hikâyesi de şöyledir. Rahmetli annesi o zaman İstanbul'da çalışan eşini görmeye gider. Ancak o da İzmir'e turneye çıkmıştır. Rahmetli İzmir'e gitmek ister. Onu bir vapura bindirip İzmir'e yollarlar. O esnada Bahri abiye hamiledir. Derken yolda deniz korkusundan mıdır nedir doğum yapar. Gemi kaptanı yeni doğan çocuğa denizden kinaye Bahri adını takar. Onlarda Mustafa ismini ön ad olarak verirler. Bu hatırayı anlattığında çok gülmüştük.

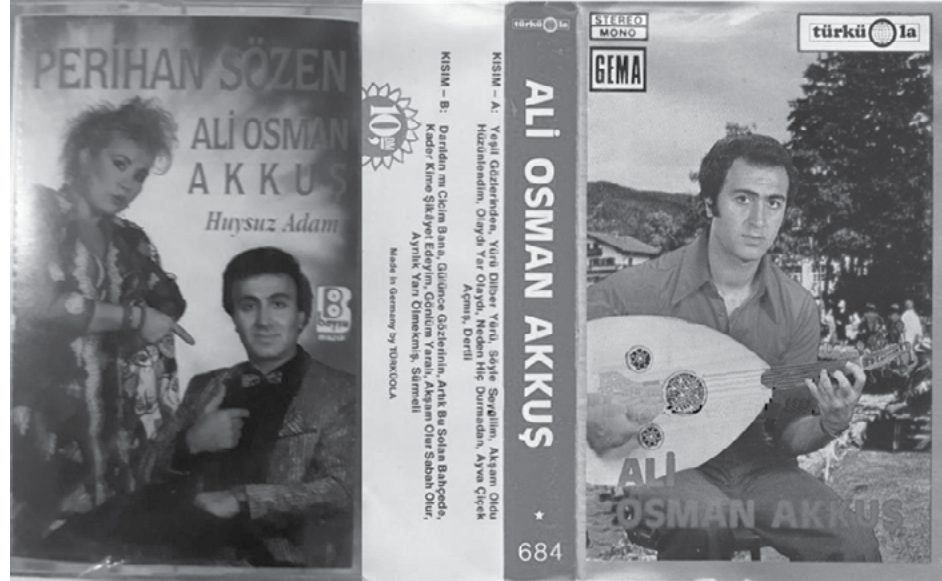
Onun yeri doldurulamadı. Tıpkı Kemancı Ali Baba (Çağlar) gibi, tıpkı genç yaşta toprağa verdiğimiz Hayal Doğan gibi.

Ruhu şad olsun.

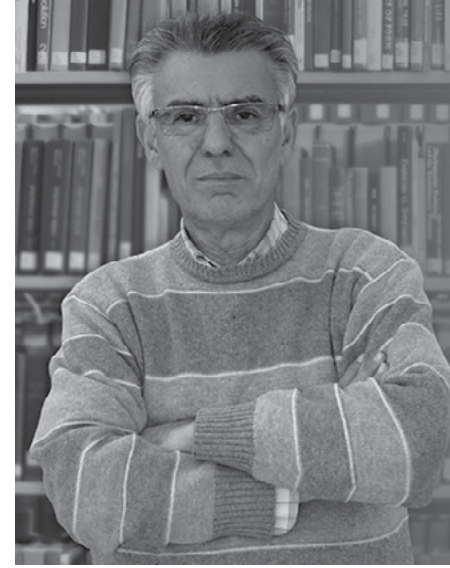
Ali Osman AKKUŞ (1951-2017)

Ali Osman Akkuş 1951 yılında İskilip de doğdu.

Türk sanat müziği ses sanatçısı olan Akkuş, 1981 yılında TRT'nin açtığı sınavı kazanarak Ankara Radyosu'na girdi. 35 yıllık TRT yaşamında, Türk müziği repertuarına önemli katkılarda bulunan Akkuş, TRT Solo Albümler Serisi'nden bir de albüm çıkardı.

Sanatçı evli ve 2 çocuk babasıydı. 2016 yılında TRT'den emekli olan Ali Osman Akkuş, geçirdiği rahatsızlık nedeniyle 26 Mart 2017 Pazar günü Ankara'da vefat etti.

Gazanfer ERYÜKSEL (1952-)

Çorum'da uzun yıllar yaşayan, kültürel hayatımıza araştırma yazıları ile katkıda bulunan, uzun yıllar korolarda kanun sanatçısı olarak görev yapan Gazanfer Eryüksel'i de kitabımıza konuk ettik.

8 Eylül 1952 tarihinde İstanbul'da doğdu. Oruçgazi İlkokulu (1963), Davutpaşa Ortaokulu (1966) ve Pertevniyâl Lisesi'ni (1970) ve İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi İktisat Maliye Bölümü'nü bitirdi. (1975) 1971'den itibaren İstanbul Üniversitesi korosunda beş yıl çalıştı ve İstanbul Belediye Konservatuari'nda Türk Müziği öğrenimi gördü. Kendi çabasıyla kanun öğrendi. Piyasada müzisyenlik yaptı. 1976'dan itibaren İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatroları'nda müzikli oyunlarda kanun çaldı, amatör tiyatro çalışmalarında bulundu.

İstanbul Radyosunda skeç yaptı. 1976'da Güngör Dilmen'in Midas'ın Kulakları, 1986'da Nurhan Karadağ'ın Memiş Dayı isimli radyo oyunlarının müziklerini besteledi. Ekim 1993'te Çorum'a yerleşti. Çorum Belediyesi Eğitim Kültür Müdürlüğü görevini yürüttü ve buradan emekli oldu. Çorum'da yaşadığı dönemde "Yazılıkaya" adlı derginin kurucu ekibinde bulundu, sanat yönetmeni ve yayın kurulu üyesi olarak çalıştı.

İstanbul Radyosunda skeç yaptı. 1976'da Güngör Dilmen'in Midas'ın Kulakları, 1986'da Nurhan Karadağ'ın Memiş Dayı isimli radyo oyunlarının müziklerini besteledi. Ekim 1993'te Çorum'a yerleşti. Çorum Belediyesi Eğitim Kültür Müdürlüğü görevini yürüttü ve buradan emekli oldu. Çorum'da yaşadığı dönemde "Yazılıkaya" adlı derginin kurucu ekibinde bulundu, sanat yönetmeni ve yayın kurulu üyesi olarak çalıştı.

Çorum'da yaşadığı dönemlerde kent kültürü hakkında araştırmalar yaptı ve yazılarını Çorum Haber Gazetesi'nde ve Yazılıkaya Dergisi'nde yayınladı. Çorum'da Musiki hayatı isimli bir yazısı çalışmamızda kaynak olarak kullanılmıştır. Uzun süre Ticaret ve Sanayi Odası TSM korosunda kanun sanatçısı olarak görev yaptı. Abdulkadir Ozulu ve Tamer Ünal Çubukçu'nun şiirlerini besteledi.

Eryüksel halen Antalya'da yaşıyor. Müzik ve edebiyat çalışmaları devam ediyor.

Şairliği

İlk şiiri Yansıma Dergisi'nin Günümüz Türk Şiiri Özel sayısında yayımlandı. (1973) Daha sonra şiir ve yazıları Yeni Adımlar, Varlık, Hürriyet Gösteri, Milliyet Sanat, Kıyı, Dize, Mor Taka, Temren, Afrodisyas Sanat vb. dergilerde ve Çorum Haber Gazetesinde yayımlandı.

Aldığı Şiir Ödülleri:

İstanbul Büyükşehir Tiyatrolarında sahnelenen Misafir oyunu ile 1986 Avni Dilligil Jüri Özel Ödülünü aldı.

1996 yılında, Arkadaş Z. Özger adına İzmir’de düzenlenen şiir yarışmasının ilkine Hep Çocuk Kalan şiir dosyası ile katıldı ve Şiir Ödülünü Yücelay Sal ile paylaştı.

Sükûtnun Feryadı şiiriyle 2.Dünya Kitap Şiir Ödülüne değer bulundu. (1994)

Ankara Çankaya Belediyesi ile Damar Dergisi’nin ortaklaşa düzenledikleri III. İlkbahar Şiir ve Öykü Yarışmasında “Aşk Hiçlik ve Her Şey” adlı dosyasıyla Büyük Şiir Dalında Birinciliğine değer bulundu.

(1997)

2011’de TRT Antalya Radyosu’nda Ramazan ayı boyunca Yemekler Faslı adlı yemek edebiyat ilişkisini anlatan programı hazırlayıp Tayfun Yönlü ile birlikte sundu. Ayrıca yine TRT Antalya Radyosu’nda “Yayın Dünyamız” adlı kitap tanıtım programını hazırlamadı ve sundu.

Kitapları:

Hep Çocuk Kalan (Mayıs Yayınları, 1996),
 Ahir Zaman Tangoları (Dünya Kitap, 1996),
 Aşk Hiçlik ve Her Şey (Çankaya Belediyesi Yayınları, 1997),
 Bâtını İlahiler (Şiirden Yayınları, 2011)
 Bergüzar Nefes (Kibele yayınları, 2013)
 Şaman ve Zaman (Temren Yayınevi, 2017)
 Günce Notları (Temren Yayınevi, 2018)

A. Levent COŞKUNER (1954-)

A. Levent Coşkun, 8 Mart 1954 tarihinde İstanbul’da doğdu. Babası, Çorum’un köklü bir ailesinden gelen emekli Astsubay Başçavuş merhum Fuat Coşkun, annesi Nuriye Hanım’dır. Baba Fuat Bey’in asker olmasından dolayı çok sık şehir değiştirmek durumunda kalan ailenin on yılı İstanbul’da, son bir yılı Polatlı’da olmak üzere çeşitli yerlerde geçer. Bu yüzden Levent Coşkun Lise 2. Sınıfa kadar İstanbul’da yaşadı. Liseyi Çorum Atatürk Lisesi’nde bitirdi ve yüksekokul öğrenimini de (işletme mezunu) Çorum’da tamamladı. Burdur’da kısa dönem olarak tamamladığı askerliğinin ardından 1981 yılında Çorum Ticaret ve Sanayi Odası’nda sicil memuru olarak çalışmaya başladı. Aynı yıl Ayşe Karakuş’la evlendi.

2005 yılında bu kurumdan emekli oldu. Levent Coşkun evli ve iki çocuk babasıdır.

16 yaşında bir lise öğrencisi iken müzik grubu Grup Buluşumu kuran Coşkun, gitar çalmayı kendi kendine öğrendi.

Gitar haricinde org da çalan Coşkun halen müzik çalışmalarını yürütmektedir. Eşi Udi Ayşe Coşkun ile birlikte halen Çorum’un köklü müzik topluluklarından olan TSO Türk Sanat Musiki korosunda sazende olarak görev yapmaktalar. Hanım ud çalmaktadır. Çocukları Sonat ve Özgün de müzikle uğraşmaktadır.

Son yıllarda öğrencilerde yetiştiren Coşkun TSO Türk Sanat Müziği korosunda org ve gitar çalmaktadır. Çorum Gelişim Orkestrasında da org ve gitar çalan Levent Coşkun, iki oğlunu da müzisyen olarak yetiştirmiştir. Coşkun’in oğulları profesyonel olarak müzikle uğraşmaktadırlar.

Grup Buluşum ve Levent Coşkun

Grup Buluşum 1970 yılında henüz hepsi lise öğrencisi olan Levent Coşkun, Uğur Çenesiz, Osman Turpoğlu ve Oktay Üsgülen tarafından Çorum’da kuruldu. Zamanın şartları gereği imkânsızlıklar içerisinde kurulan grup Çorum’da ilk kez

Anadolu Pop ve Rock türlerinde müzik yapıyordu. Repertuarları, Barış Manço, Erkin Koray, İlhan İrem, Bülent Ortaçgil, Ajda Pekkan, Sezen Aksu gibi zamanın en önemli sanatçıları ile Ersen ve Dadaşlar, Üç Hürel, Grup Gündoğarken gibi gruplarının şarkılarından oluşuyordu. Grup yerli sanatçıların yanında The Beatles, Elton John ve Pink Floyd gibi ünlü yabancı sanatçı ve gruplarının İngilizce şarkılarını da okuyordu. Grup 1972 yılında Hey Dergisinin sayfalarında yer alarak sesini ülke geneline duyurmayı başarmıştı.

Grup çalışmalarını Çorum Lisesi ve Seydim Düğün Salonu'nda sürdürüyor önemli gecelerde sahne alıyordu. Çorum Festivali kapsamında Devlet Tiyatro Salonu'nda da konserler vermişti.

Grup üyelerinden Uğur Çenesiz'in Ankara'ya gitmesiyle davulda önce Latif Kavukçu'yu, onun da 1976 yılında İstanbul'a gitmesi üzerine Serdar Özkanaklı'yı görüyoruz.

Grup 1976 yılında Milliyet Gazetesi'nin düzenlediği Liseler Arası Müzik Yarışması'na katılmaya karar verdi. Ancak şartname gereği gruba ait bir besteleri olması gerekiyordu. Levent Coşkun o günlerde girmesi gereken psikoloji sınavından zayıf almak pahasına bu besteyi tamamladı ve yarışmada grubun solistliğini Levent Coşkun, vokalleri Nurhayat Cerit ve Okşan Ergin, bağlamada Bektaş Türksal'ın da eşlik ettiği grup yarışmada Türkiye dördüncüsü oldu.

Grup 1978 – 80 yılları arasında en verimli dönemlerini yaşadılar. Elif Düğün Salonun (kendi deyimleriyle Eco) yeni mekânları idi. 80 yılının yazında Side'den davet alan grup verdiği konserlerle bayağı ilgi gördü. Ancak 12 Eylül şartları onları Çorum'a dönmeye mecbur etti. Bu dönemde grup üyelerinin çoğu askere gitti ve evliliklerini yaptılar. Birkaç aylık ara vermenin ardında grup tekrar bir araya geldi ve önemli toplantıların aranılan grubu oldu.

Grup 1978 – 80 yılları arasında en verimli dönemlerini yaşadılar. Elif Düğün Salonun (kendi deyimleriyle Eco) yeni mekânları idi. 80 yılının yazında Side'den davet alan grup verdiği konserlerle bayağı ilgi gördü. Ancak 12 Eylül şartları onları Çorum'a dönmeye mecbur etti. Bu dönemde grup üyelerinin çoğu askere gitti ve evliliklerini yaptılar. Birkaç aylık ara vermenin ardında grup tekrar bir araya geldi ve önemli toplantıların aranılan grubu oldu.

1981 yılı ise grup için ilk ayrılıkların yaşandığı yıl oldu. Ankara'ya yerleşen Osman Turpoğlu ve Serdar Özkanak gruptan ayrılmışlardı. Onların yerine gruba basgitarıyla Levent Coşkun'ın kardeşi Suat Coşkun ve davulu ile Ankara'daki üniversite öğrenimini bitiren Uğur Çenesiz tekrar katılmıştı. Belediye bando takımından Osman Kara da saksafonu ile kısa bir sürede olsa gruba yeni, katılan isimler arasındaydı. Grup her ne kadar 12 Eylül Darbesi ile ülke genelinde popüler

olma şansını kaybetse de Çorum Askeri Gazinosunda çalmaya başladı. Burada "Müzikli Aile Geceleri" düzenleyen gruba Ferit Taşçı da trompeti ile iştirak ediyordu.

1985 yılına gelindiğinde Çorum'da açılan TURBAN oteli Levent Coşkun'ın otelde canlı müzik yapması için teklif götürmüştü. Grup olarak Saray Düğün Salonunda çalan gruba bu yıllarda Osman Taşçı ve Adnan Özçelebi de eşlik ediyordu.

Grup 1991 yılında Çelikler Restoran'da (sonraki adıyla Vadi) sahne aldı ve bu durum tam dört yıl sürdü. 1995 yılı yılbaşı gecesinden önce restoranın kundaklanması sonucu çıkan yangın ve arbedede grubun tüm enstrüman ve cihazları restoranla beraber yanıp kül oldu. 1996 yılında grubun yakın çevresinin de desteği ile kendisini toparlayarak Büyük Otel'de bir moral gecesi düzenledi. Geceye grup üyelerinin çocukları Koray Üsgülen, Sonat ve Özgün Coşkun ile Buğra Kıhtır da sahneye çıktı. Gecedan elde edilen gelirle grup yanan enstrüman ve cihazlarını yenilediler ve 2001 yılına kadar Ata Restoran'da sahne aldılar.

Grup 2000 yılında Gazi Üniversitesi Merkez Kampüsünde bir konser verdi ve büyük bir beğeni topladı.

Asıl şoku 2005 yılında grup üyesi Okay Üsgülen'in vefatı ile yaşayan grup daha az sahne alsa da hala bir araya gelmektedir.

Sadi ve Yeter Ayık DÖNER

1973 yılında ilimize müzik öğretmeni olarak atan Sadi Döner, 21 Kasım 1976 tarihinde kendisi gibi müzik öğretmeni olan Yeter Ayık Hanımla evlenir. Bu evlilikten sonra emekli olana kadar Çorum'da yaşayan çift, 1997 yılında emeklilikleri ardından Çorum'da Evrensel Müzik adı altında bir müzik dershanesi açarlar ve 18 yıl boyunca burada sayısız öğrenci yetiştirirler. Bir dönem Atatürkçü Düşünce Derneği Çocuk Korosu'nu da kuran çift 42 yılın ardından 2015 yılında İstanbul'a taşınırlar.

Geride başarılarla dolu tatlı bir hatıra bırakan çiftimiz sayısız konserler vermiş, Türkiye Polifonik Çocuk Koroları Derneği'nin Ankara'da düzenlediği yarışmalarda bronz ve gümüş madalyalar kazanmışlardır. Kurmuş oldukları Atatürkçü Düşünce Derneği Çocuk Korosu 90 kişilik kadrosuyla ülkenin en büyük Çocuk Korosu olma özelliğini taşıyordu. Çiftimiz ilimizde başta kanser hastaları olmak üzere birçok sosyal sorumluluk projesinde de görev alarak konserler vermişti.

münü bitirdi.

Sadi Döner 16 Aralık 1950 yılında Amasya Taşova'da doğdu. Gazi Üniversitesi Müzik Bölümünü bitirdi.

Yeter Ayık Döner de 1955 Trabzon doğumlu. O da eşi Sadi Döner gibi Gazi Üniversitesi Müzik Bölümü

Dr. Yurdagül DAMAR (1956-)

Yurdagül Damar, 30 Ağustos 1956 tarihinde Çorum'da doğdu. Çorum Lisesi ve akabinde İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesini bitirdi.

Uzun yıllar şef olarak korolarda musikimize hizmet etti ve konserler verdi.

Konserlerinde Avni Anıl, Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca gibi sanatçıları misafir etti ve onlarla aynı sahneyi paylaştı.

Prof. Dr. Suat KIYAK (1959-)

İlimizde görev yapan ve görev yaptığı süre içinde halk ile kaynaşan, ilimizin kültür ve sanat hayatına katkıda bulunan, âdetâ bir Çorumlu gibi gayret gösteren bir diğer isim de Prof. Dr. Suat Kıyak'tır.

Prof. Dr. Suat Kıyak, 1959 yılında Elâzığ'da doğdu. 1978 yılında Elâzığ Teknik Lisesi Elektrik Bölümü'nden Lise Fen Kolu diploması ile dönem 2.si olarak mezun oldu. 1982'de Fırat Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji (Zooloji + Botanik) Bölümü'nden bölüm 1.si, fakülte 3.sü olarak mezun oldu. 1982-1984 yılları arasında askerlik hizmetini yaptı.

1984 yılında Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'ne Araştırma Görevlisi olarak girdi. 1986 yılında Yüksek Lisans çalışmasını tamamladı. 1990 yılında Doktora derecesi aldı ve G.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü Zooloji Anabilim Dalına Yrd. Doç. Dr. olarak atandı. 1995 yılında Doçent oldu. 2001 yılında Profesörlüğe yükseltildi.

Yurt içinde ve yurt dışında yayınlanmış çok sayıda makalesi, basılmış 2 kitabı, Kongrelerde sunulmuş tebliğleri vardır. 8 araştırma projesi ve 20 lisansüstü tezi yönetti.

Mart 1992 'den 2001 Haziran ayına kadar Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü Bölüm Başkan Yardımcılığı görevini yürüttü.

2002-2005 yılları arasında G. Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Çevre Bilimleri ABD Başkanlığı görevini yürüttü.

2003-2006 yıllarında G.Ü. Çorum Fen-Edebiyat Fakültesi'nin kurucu Dekanı olarak görev yaptı. Halen Gazi Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dekanlığı görevini yürüten Kıyak, Almanca ve İngilizce bilmektedir.

Prof. Dr. Suat Kıyak, evli ve iki çocuk babasıdır.

Müzik çalışmalarına 1974'te başladı, 1977-1982 yılları arasında Elâzığ Musiki konservatuarında Alaattin Pakyüz'den Ud dersleri, Nurettin Demirbaş'tan nota ve usûl eğitimi aldı, korist, solist ve udi olarak konser ve meşk çalışmalarına katıldı. 1980-1982 yılları arasında

bu kuruluştaki "Ud kürsüsü" öğretmenliği yaptı. 1986 yılında TRT sanatçısı Gültekin Aydoğdu yönetimindeki Ankara MKE Korosuna udi (sazende) olarak katıldı.

Prof. Dr. Suat Kıyak, Çorum'da çalıştığı 2005 ve 2006 yıllarında Çorum TSO Türk Sanat Müziği Korosu'nun konserlerine udi olarak katıldı. 2004 yılı mart ayında Kurucu Dekanı olduğu Gazi Üniversitesi Çorum Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Sanat Musikisi Topluluğu'nu kurdu. Topluluk Korosu 18 Mart 2005 tarihinde Çanakkale Türküsü ve kahramanlık türkülerinden oluşan repertuarı ile bir konser verdi. Bu topluluk 18 Mayıs 2005 tarihinde, Hüzzam, Hüseyini fasılları ve Muhayyer Kürdi sololardan oluşan repertuarı ile ilk konserini, 31 Mart 2006'da Nihavent, Hicaz, Uşşak ve Muhayyer makamlarından eserlerin yer aldığı ikinci konserini verdi ve bu konserde Kıyak, koro şefliğini de yaptı.

2006 yılında YEGÂH Türk Musikisi Eğitim ve Kültür Derneğinin kurucuları arasında yer aldı. Halen Yönetim Kurulu üyesidir.

Prof. Dr. Suat Kıyak, müzik ortak paydası adı altında; farklı kesimlerden, farklı insanları bir araya toplayıp, Türk müziğini, meşk kültürünü ve müzik

kültürünü yaşatmak amacıyla 2011 yılında "Gazi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Sanat Musikisi Topluluğu" adı altında kurulan ancak Fen ve Edebiyat Fakültelerinin ayrılması sonucu Gazi Üniversitesi Fen Fakültesi Türk Sanat Musikisi Topluluğu ismini alan koronun Akademik Danışmanlığını ve Koro Şefliğini de yürütmekte ve 2015 yılından bu yana her yıl birçok farklı konu ve içerikte konserler düzenli olarak konserler vermektedir.

İlimiz şairlerinden Abdulkadir Ozulu, Hakan Kabakçı, Kenan Yaşar, Halit Yıldırım ve Gülesin Ağbal gibi isimlerin şiirlerini besteleyen Prof. Dr. Kıyak'ın 100'ü aşkın bestesi vardır.

Ertuğrul Nuri GÖKŞEN (1959-)

Şehrimizde marangoz olarak bilinen ama saz yapan ustalardan olan aynı zamanda ud ve tanbur çalan Ertuğrul Nuri Gökşen usta da farklı bir açıdan musikimize hizmet eden başka bir değerimizdir. Onunla yapmış olduğumuz bir söyleşiyi buraya alıyoruz.

Kendinizi tanıtır mısınız? Musiki ile bu alanınız ne zaman başladı?

1959 yılında Ankara'da doğdum. Küçük yaşlardan itibaren müziğe ilgim vardı. Bu ilgi hem okumak hem de bir müzik aleti çalmak şeklinde idi. Daha ilkokula başlamadan annemin ev süpürgesi ile çalgı çalar gibi yapar, sesini de ağızla çıkararak çalardım. Benim bu halim komşuların çok hoşuna gider, bana şu türküyü oku bu şarkıyı oku diye istekte bulunurlardı. Mahalle de bir düğün olduğu zaman ben soluğu çalgıcıların yanında alır, onların parmaklarına bakar, böylelikle çalgı çalmayı öğreneceğimi zannederdim.

1965 yılında ilkokula başladım. 3.sınıftan itibaren bayramlarda trampet çaldım. Daha sonra ortaokul ve lise dönemi başladı. Lise de tanıştığım bir arkadaşım kanun dersi alıyordu, ben de ona ud sevdiğimi söyleyerek, bir ud almak istediğimi, udların fiyatları ne kadar diye sorduğum da şoke olmuşum. Bir ud fiyatı 2000 TL Babamın maaşı 1500 TL idi. Ben babama nasıl bir ud al diyebilirdim. Böylelikle ud sevdasını başka bahara bıraktım. Bu esnada gerek TSM gerekse THM'nde sevdiğim eserleri radyodan dinleyerek, sözlerini defterime kaydediyordum. Şarkılarda bestekârın ismi, güftekârın ismi, hangi makamda bestelenmiş, Türkülerde ise hangi yöreye ait, kimden alınmış, kim tarafından derlenmiş, diye bunları kaydettiğim şarkı ve türkülerin önüne yazıyordum. Anlamadığım tek şey bu makamlardı. Makam ne demekti, niye ayrı ayrı makamlarda bestelenmişlerdi, hâlbuki hepsi birbirine benziyordu. (Bu uzun yıllar kafamı kurcalamış, 1999 da bir udinin basit bir anlatımıyla olayı çözmüş, daha sonraki yıllarda aldığım müzik derslerinde makam konusu benim için çok önemli bir yer tutmuştu).

1976 yılında bazı sebeplerden dolayı okulu bırakarak mobilyacılık mesleğinde çıraklığa başladım. Okulu bırakmanın verdiği sıkıntı ben de düşünceler oluşturmuştu, Anneciğim benim bu sıkıntılarımı dağıtmak için bana bir saz almış, Akşam eve gelip de sazı görünce dünyalar benim olmuştu. Hemen sazın perdeleri üzerinde parmaklarımı gezdirdim ama çalgıcıların ki gibi bir ses çıkmadı, bizde bir aşk başladık uğraşmaya. İlk önce bağlama metodu kitapları alarak akort yapmayı öğrendim. (Sazın alt telini La sesine ayarlamak için telefon ahizesini dinlemek gerekiyor,

çünkü o ses diya-pazondaki 220'lik La sesi... Bizde telefon yok, Allah'tan komşu bakkal da var, beni de seviyor, müsaade ediyor, böylelikle sazın alt tellerini telefon ahizesinin sesine göre akort ediyor, ona göre de orta ve üst telleri akort ediyordum.) Tabi nota bilgisi olmayınca metodlardan sadece akort yapmayı öğrendik, başladık karadüzen çalışmaya. Ve bir gün- aman Allah'ım- bir melodi yakaladım, "bir yiğit gurbete gitse, gör başına neler gelir", dünyalar benim olmuştu, çabaladım ve melodinin hepsini çözdüm. İkinci melodim bir Pir Sultan Abdal eseri-ydi. "Geçti dost kervanı eyleme beni". Böylelikle çalıştıkça birçok eser çıkardım. Fakat bir eksiğim vardı saz çalarken söyleyemiyorum, çok çabaladım ama söyleyemedim. (Daha da söyleyemiyorum.)

Saz yapma hevesiniz nasıl başladı? Anlatır mısınız?

1978 Ekim ayının 1'inde Çorum'a taşındık. Sancaktar Cami'nin yanındaki 2 katlı bir binanın üst katında saz yapımcısı Hüseyin Çağlar var idi. Onunla tanıştım oraya gidip gelmeye başladım. Ben de saz yapma hevesi başladı. Daha sonra Çorum'un yetiştirdiği ender sanatkârlardan olan ud yapımcısı olan Halim Özbakar ile tanıştım. Halim ustanın dükkânında gördüğüm 2 mm kalınlığındaki bir ud göğüs tahtası (balkon çitaları takılmamış) yıllarca benim ud yapmamı engellemiştir...

1979 yılı mart ayında askere gittim. Dört aylık acemi eğitiminden sonra usta birliği olarak Ankara Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayına gönderildik. Oradaki seçmelerde de köşk muhafız bölüğüne seçildik. Bölük içerisinde mesleğimden dolayı bölük marangozu olarak görevlendirilerek köşk marangozhanesinde çalışmaya başladım. Bir sabah bölük bahçesindeki dut ağacının geceki fırtınadan dolayı yıkıldığını görünce, bu dut ağacından saz yapabilirim fikri uyandı. Hemen ağacın kalın kütük kısmını keserek sakladım.

Bir kış boyu özenle saklayıp kuruttuğum dut kütüğünden saz yapmaya başlayacağım ama daha önceden olan bir olay yüzünden bölükte müzik aleti bulunması yasaklandığı için ölçü olabilecek bir tane saz bulamadık. Bunun üzerine yan tarafımızdaki bando bölüğüne gittim, işin ilginç tarafı bütün müzik aletleri bulunmasına rağmen bağlama yok, daha doğrusu bağlama çalan asker terhis olmuş giderken de sazını götürmüştü. Kaldık mı ortada, ne yapalım derken başladım ezberimden bir ölçü çıkartmaya. Önce teknenin ön, sonra derinlik (yan) görünüşünü

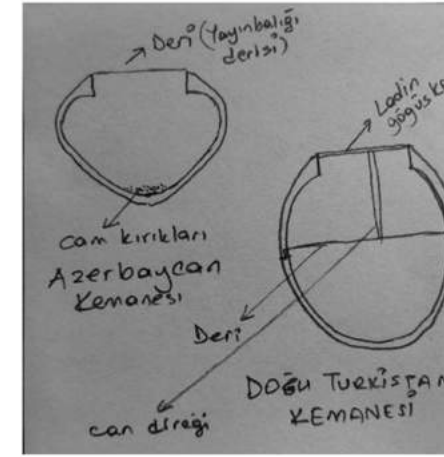
bir kartona birebir çizdim. Sonra köşk marangozhanesindeki şeritte bu çizgilere göre kütüğü kabaca kestim. Sıra geldi içini oymaya, elimde oymacı keseri yok, ne yapalım edelim derken bölük hurdasında makas yayları buldum. Bunları güzelce oymacı keseri gibi uzunca kestim, Ağızlarını yapıp sap olarak ta Demirhanede su borusundan boru kestirip kaydattırdım. Böylece farklı açılarda iki tane keserim oldu. Başladım tekneyi oymaya. Sadece mesai bitiminden sonra bir iki saat çalışarak yaklaşık iki hafta sonra tekneyi oyabildim. Sıra sapa gelmişti ama elimizde ölçü yok, başladım saz çalan arkadaşların ellerine süpürge sapı verip saz çalıyormuş gibi yapmalarını istemeye. Böyle bir iki denemeden sonra bir sap ölçüsü çıkarıp, sapı yaparak tekneye taktım. (Bu esnada saz çalan bir, iki arkadaşım merakla sazın bitmesini bekliyorlar.)

Göğüs tahtası için de köşkte 1920'li yıllarda yapılmış bir bina o günlerde işe yaramadığı için yıkılmıştı. O binanın kirişleri çok güzel çam keresteden yapılmış, o da bizim işimize yaramıştı. Çok temiz, damarları freze yumuşak bir kalastan işime yarayan kısmını kesip sazın göğsüne taktım. Tesviye zımpara işinden sonra gömlek cila ile güzelce cilaladım. Cila işi bittikten sonra sıra geldi sapa perde takmaya. Fakat perde bağlamayı bilmiyorum, saz çalanlardan ona soruyorum, buna soruyorum kimse bilmiyor, böylece sazı bitiremedik. Terhis olduktan sonra perde-leri ud yapımcısı Halim Özbakar'a bağlattım ama sazdan güzel bir ses alamadım. Böylece ilk yaptığım saz da hüsrana uğradım.

Sizin bir kabak kemane hikâyeniz var. Onu anlatır mısınız?

Askerden geldikten sonra iş hayatına atılınca bizim saz yapım işini mecburen erteledim çünkü işçi olarak çalışıyordum. Böylece 5 yıl çalıştıktan sonra 1985 yılında kendi iş yerimi açtım (Mobilya atölyesi). Bir yıl sonra ben de yeniden müzik aleti yapma fikri depreşti. Bu sefer kabak kemane yapma fikri geldi. Yine bakıp örnek alacağım bir saz yok. Televizyonda rahmetli Emin Aldemir'in çaldığı saza bakıp parmaklarının ölçüsüne göre orantılayıp kabak kemaneyi yaptım. Tellerini taktıktan sonra akorda alacağız fakat Çorum'da bu sazı çalan yok, gittim Rahmetli berber Necati Özşahin'e, (bir ara bu saz ile uğramıştı). "Yahu Nuri'ciğim, ben de bu sazın akordunu bilemediğim için bir zaman uğraştım beceremeyince sahibine geri gönderdim (Ankara'ya)". Sonra rahmetli Bekir Karamanlı'ya gittim. (Bekir abi o zamanlar Çorum'da bağlama çalan en iyi müzisyenlerden biriydi). Abi etme sen anlarsın bu sazın akordunu nasıl yapacağız diye. "Nuri bağlama olsa neyse de bu sazı nasıl akort edeceğimizi ben de bilemiyorum bunu etse etse bir keman çalan biri eder sen onlara sor" dedi. Neyse düğünlerde keman çalan birini buldum. O da gelişi güzel bir akort yaptı, şimdiki gibi akort aletleri yok, hangi sesi neye göre akortladı bilemiyorum, zaman içerisinde akort bozulunca bizim kabak kemane işi de yattı. Fakat ses olarak çok güzel bir ses yakaladım.

Bu kabak kemaneden sonra 12 sene bir duraklama devresine girdikten sonra bir gün montaj işinden dükkâna gelince kapının önünde üç kişi beni bekliyor. "Biz tornacı Nuri ustayı arıyoruz", "buyurun benim" dedim. (1992'den sonra mobilyacılığı bırakıp Ahşap merdiven ve ağaç tornacılığı yapmaya başlamıştım). Bana bir çizilmiş kesit gösterdiler, "Biz bundan istiyoruz ceviz ağacından", nedir bu dedim. "Azerbaycan kemanesi" (kemançe) dedi birisi. "niye ağaçla uğraşıyorsunuz kabaktan yapınsana" deyince o arkadaş "kabaktan kabak gibi ses çıkıyor" dedi. O zaman bunların bu işten anladıklarını anladım. Daha sonra kim olduklarını sorunca "Kültür Bakanlığı THM saz (kabak kemane) sanatçısı İrfan Gürdal"(1) dedi ve bu sazın yapım ustalarının Azerbaycan'da kalmadığını, sebep olarak da bu sazı daha önce Ermenilerin yaptığını, savaş başlayınca ustaların hepsinin göç ettiğini, Azerbaycan'a bu sazı yaptıracak usta bulamadığı için Türkiye'de çeşitli kabak kemane ya-

bulduk ellerine sağlık" dedi. Sevincinden gözleri parlıyordu.

İrfan Gürdal bu sazı, o zamanlar (1998 -2000) Kanal 7 TV de Bayram Bilge Tokel ile Gönül Dağı programında uzun bir süre çaldı, daha sonra o sazın biraz daha büyüğünü yaptık ve birinci sazı bana hediye etti. (Ben yaptığım bu sazlardan kesinlikle bir ücret almıyordum). Daha sonra Doğu Türkistan kemançesi dediği bir sazı yaptık, O da farklı bir yapım tekniği olan bir saz idi. (Resim1) iki parçadan oluşuyordu, alttaki parçanın üstüne deri gerdirilip sonra üst parça geçirilerek göğüs kapağı olarak ladin ağacından 2 mm kapak kullanılıyordu. Böylece bu sazlardan çeşitli ebatlarda birkaç tane yaptık. Daha sonra bir tane Karadeniz Kemançesi yaptım. (Dikkat edilecek olursa şimdiye kadar yapmaya çalıştığım sazlardan bağlama hariç hiç birisi Çorum'da icra edilen sazlardan değildi.)

Peki, Uda geri dönersek, ilk udu nasıl yaptınız?

Gönlümde ud yapma hevesi vardı ama yukarı da açıkladığım gibi göğüs kapağının çok geniş ve çok ince olması ayrıca eşiğin bu ince tahtaya yapıştırılması-

tellerin bu eşikte gerildikçe göğüs tahtasının parçalanması- beni çok düşündürüyor bir türlü işin içinden çıkamıyordum. Bir gün eski ortağım Turan Çalığı bana bir ud getirdi, tamir için. Bir arkadaşının babaannesinin udu imiş, Hayatımda ilk defa ud almıştım elime ve başladım incelemeye. Bu önceki yaptığım sazlara hiç benzemiyordu, çok ince işçilik isteyen ve birçok parçanın birleştirilmesi ile oluşan ve çok hafif bir ağırlığı olması gereken bir sazdı. Ben bu sazi incelerken O günlerde gazetelerden birisinin kültür sayfasında Feridun Obul isminde bir çalgı yapımcısından bahsediliyor, işin ilginç tarafı birde fotoğraf koymuşlar, atölyedeki tezgâhın üstünde bir tane ud göğüs kapağının iç kısmı görünür şekilde. Bu kapakta 7 adet çıta monta edilmiş bir şekilde aşikâr görünüyor. Ben bunu görünce hemen ağaçtan dişçilerin diş aynasına benzer, biraz büyükçe bir alet yaptım, üstüne de bir ayna yapıştırdım. Elimde bulunan udun küçük kafeslerinden birini kırıp bu ayna ile içine baktım. Gördüğüm şey beni yıllarca meşgul eden udun göğüs kapağının iç kısmında balkon denilen ses tablosu çıtalarının varlığı oldu. Artık ud yapmak için önümde bir engel kalmamıştı. Hemen elimde bulunan udun ölçülerine göre bir tekne kalıbı hazırladım. Fakat ilk udumu yapmak 6 yıl sonra nasip oldu.

1999 yılında bir gün hanımın dayısının oğlu Çorum'a geliyor, güzel ud çalardı, udunu da getirmiş. Kayınvalidenin evinde udu çalarken bizim hanım "Abi Nuri'de ud yapmaya çalışıyor" diyor. Ben akşam eve gidince "Nuri benim ud da bir zırlama var yarın bir bakar mısın?" dedi. Ben de udu alarak ertesi gün göğüsteki çatlak yeri tamir edip akşam udu geri götürdüm. Udu alıp akordunu yaptıktan sonra bir taksim yaptı. "Eline sağlık udun sesi çok güzel olmuş şimdi bir tane makam söyle bakalım" dedi. Bende "abi makam ne demek oluyor, ben bir türlü anlamıyorum, önce bana bunu anlat" dedim. "Şimdi bunu anlatmak zor olacak ama basit bir anlatımla şöyle tarif edebiliriz, biliyorsun müzik seslerin âhenkli bir şekilde birleşmesiyle meydana gelir, bu sesler ana sesler dediğimiz 7 tane sestten oluşur bir de bu sesleri yarım ses incelten veya kalınlaştıran işaretler vardır. Biz bunlara diyez, bemol diyoruz. İşte bu bemol ve diyezler her makamda farklı yerler de yazılarak makamlar oluşur" diye basit bir şekilde anlattı.

2003 senesinde bir arkadaşına birisi bir ud hediye etmiş ama udun tamir edilmesi gerekiyor, bana tamir için getirdi. Teknenin yaprakları atmış, sap atmış, burguluk hasarlı, burgular yok. Ben de "olur bakarız" dedim. Bir gün çalışırken birden bende bir ud yapma hevesi doğdu. Başladım gelen udu tamir etmeye. Bir arkadaş bir iş için benim dükkâna gelmişti udu gördü, "hayırdır çalışıyor musun?" diye sordu. Ben de "çok hevesliyim ama bilmiyorum" dedim. "Bizim arkadaşlar bir hoca ile anlaşmışlar, ud dersi alacaklar sen de ud öğrenmek istersen git görüş" dedi. Bunun üzerine gittim, bazı arkadaşları tanıyordum, kaydımı yaptırdım. Hafta da bir gün, çarşamba akşamları bir saat ders alacaktık, hocamız da Eczacı Enver Leblebicioğlu idi. İlk dersimiz tanışma faslı ile başladı tam 17 kişiydik- tabi bu sayı

daha sonra epey düştü- daha sonra müziğin tanımı ve notalar ile devam etti. Daha sonraki derslerde nota okuma (solfej), makam oluşumu derken beş altı ders sonra "getirin bakalım udları" dedi. Ben de bu esnada udun tamirini yapmış, fakat tellerini takmamıştım. O hafta tellerini taktım, Enver Bey'in bana vermiş olduğu mekanik bir akort cihazı ile udun akordunu da yapmış olarak derse geldim.

(Enver Bey bana udun nasıl akort edileceğini bir kâğıda yazarak vermişti, ben o günden sonra 5 yıl boyunca bütün udların akordunu yaparak hocama bir asistan olmuştum). Burada bir hadiseyi söylemeden geçemeyeceğim. Daha önceden belirttiğim gibi makamlara karşı olağanüstü bir ilgim vardı ve öğrenmek için çok çaba sarf ediyordum, çeşnilerin birleşmeleri ile hangi makamlar meydana geliyor, hangi makam hangi makamın şeddi gibi, tabi bu hocamın gözünden kaçıyordu ve beni kendisine yardımcı seçti. Bu derslerimiz 3 yıl boyunca sürdü, daha sonra başka bir ekip ile 2 yıl daha sürdü, toplam 5 yıl tekrarda olsa ben bu derslerin (bir ders hariç) hepsine gittim. Ayrıca birçok kitaplar alarak bilgimi daha da ilerlettim.

Dersler devam ederken ben de yeni bir ud kalıbı yaparak ilk udumu yapmaya başladım. (İlk yaptığım kalıbın ölçüsünü aldığım ud herhalde Arap udu idi ki çok büyük bir kalıp olmuştur.) Yaklaşık 40, 45 gün sonra her şeyi tamamen bana aid olan kestane ağacından ilk udumu bitirdim. (2004) Tellerini takıp akortunu iyice oturtuktan sonra derse götürdüm. Enver Bey güzelce inceledikten sonra "arkadaşlar sanatkârlık öyle güzel bir şey ki bakın Nuri usta kendi yaptığı ud ile ud öğrenecek, bundan daha güzel bir şey olabilir mi?" diyerek beni de bir güzel taltif etti.

Şimdi de isterseniz tanbur sazına gelelim. Çok güzel tanbur yapıyorsunuz. Bu sazın yapımına nasıl başladınız?

Bir gün derse bir arkadaş geldi elinde tambur. İlk defa bir tamburu yakından görüyordum. Ders arasında iyice inceledim. Tınısı falan çok hoşuma gitmişti, acaba çalabilir miyim diye şöyle bir mızrap gezdirdim. Değişik bir saz idi ama hoşuma gitti. Daha sonraki yıllarda bir kitapta tamburun özelliklerini okuyunca bende tambur yapma hevesi artmaya başladı. O zamanlar TSO TSM korosunda tambur icra eden Nuri Sezikli'ye rica ederek tamburunun kalıbını çıkarttım. İnternette de tambur ölçülerini öğrenerek ilk tamburumu yaptım.

Yıl 2008. Bu tamburu yapmadan önce bir başka tamburu tamir etmiş ve bu tamburda epey çalışarak iyi kötü tamburdan melodiler çıkartmaya başlamıştım. Bir gün atölyem de çalışırken birden aklıma esti, cümbüşün sapını sökerek tamir için gelmiş bir yaylı tambur sapını tekneye taktım. Bir yay bularak şöyle bir teller üzerinde gezdirdim, sonuç mükemmeldi. Hemen rahmetli Hakan Özkabakçı'nın yanına gittim. Bir de Onun yanında çaldım.

Hoşuna gitti, "Hemen Enver Bey'e diyelim seni sazlara oturtsun hem koroda yaylı tambur olur hem de sen sazı iyice ilerletirsin". O sene (2007) koroda yaylı tambur çalmak için sazların arasına oturdum. Ertesi sene de yeni yapmış olduğum tambur ile sazlar arasında bulundum.

Merhum Erol Sayan ile de tanbur hakkında görüştüğünüzü biliyoruz. Bize bu olayı da anlatır mısınız?

2009 senesinde bir tanesi sipariş olmak üzere iki tane daha tambur yaptım. Bir gün atölyede çalışırken Mimar Sinan HEM TSM korosu başkanı Halil Özçelebi ile rahmetli Taner Elbir abi ziyaretime geldiler. Tamburları görünce "Nuri usta bu seneki konserimize Erol Sayan gelecek bu tamburu ona gösterelim" dediler. Konser iki hafta sonra imiş. İki hafta sonra rahmetli Taner abinin bağda tamburu gösterdiler ve "bunu yapan ustanın tambura meraklı olduğunu, ama tamburu yapınca iyi bir icracının tamburu çaldıktan sonra kendisine hatalarını söylemesini, böylelikle tamburda hatayı en aza indirmeyi hedeflediğini" söylediler. Ben bir işimden dolayı gidememiştım. Bunu bana göstermek için Videoya çekmişler. Erol Sayan sazı biraz çaldıktan sonra "çok güzel olmuş ama bu büyük boy tambur orta boy yaparsa daha iyi olur" diyor. Böylelikle Erol Sayan'dan icazet almış olduk.

Tanbur yapma işi devam ediyor mu hâlâ?

2011 senesinde atölyemi kapatarak faal işlerimi terk ettim. Bir sene bir arkadaşın işlerine yardım ettikten sonra başka bir arkadaşın dükkânında yeniden tambur yapmaya başladım. İki tanesi sipariş, birisi hediye bir tane de kendime olmak üzere dört tane tambur yaptım. Siparişlerden bir tanesi Adana'ya gitti. Hediye olarak yaptığım tamburu, daha önce Çorum ilahiyat fakültesinde okuyup bizim koroda gazelhan olarak görev yapıp okul bitince görevleri İstanbul'a çıkan Ahmet

Demirci'ye yapmıştım. Tamburun İstanbul'a gitmesi gerekiyor. Ahmet'e telefon açtım, bir tambur icracısı bulmasını, yaptığım tamburu bir de ona göstermek istediğimi belirtip İstanbul'a gittim.

Ahmet'le buluşturan sonra Kadıköy'de bir tambur yapımcısından gittik. Önce çekincem vardı, çünkü yapımcılar birbirlerini istemedikleri için yanlış yönlendirme yapıyorlardı. Fakat bu arkadaş hem lutiye hem de icracı imiş bizi gayet iyi karşıladı. "Ustası burada ben ne diyeyim bu saza" dedi. Ben de kendisine "Ustacığım, ben tamburun bir Türk sazı olduğunu bilmeyen, bu nerenin sazı diyen bir şehirden geliyorum, bu saza gönül verdim ve yapıyorum ama bir yanlış yaparsa benden sonraya yanlış bir şey bırakırım diye korktuğumdan sizin de bir fikrinizi almak isterim" dedim. Bunun üzerine adı Mustafa Gencer olan bu kardeşimiz tamburu alıp çalmaya başladı. Aman Allah'ım benim tamburun usta bir icracının elinde tınısı ne kadar güzel çıkıyordu. Biraz çaldıktan sonra Mustafa Gencer bana "Abiciğim tamburun sesi çok güzel fakat tekne biraz küçük olmuş, her ne kadar ölçüsü böyleyse de bizler 1-1,5 santim kadar büyük yaparız ki, çalarken icracının kucağına iyice yerleşsin, yoksa bir iki parça sonra sağ kol yorulur, sapa gelince de perdeler ince olmuş, herhalde saz perdesi gibi 0.35 misina bağlamışsınız, oysaki biz 0.45- 0.50 misin bağlarız ki, tambur saz gibi perdelere basılarak değil, perde üzerinde parmak kaydırılarak çalınır, yoksa yine bir iki parçadan sonra bu sefer sol elin parmakları yorulur ve icra güçleşir" dedi. İşte şimdiye kadar bir icracının yokluğunu hissetmenin usta için ne zor olduğunu öğrenmiş oldum. Çorum'da gerçek bir tambur icracısı olmaması benim için büyük bir dezavantajdı.

Çorum'a döner dönmez elimdeki tambur karın perdelerini 0.45 misina ile bağladım. Hakikaten icra daha kolaylaştı. Daha sonra yaptığım tamburlarda tekne boylarını büyüterek daha iyi bir tambur yapmaya çalıştım. Şu anda yaptığım tamburları Meşhur yapımcısı Sacit Ustanın bir tanburundan aldığım ölçü ile yapmaktayım. Bu arada yine Çorum'da pek bilinmeyen bir saz olan lavta da yapmaktayım. Bu arada ben bu sazları yaparken beni her zaman destekleyen, teşvik eden, Rahmetli Hakan Özkabakçı, Halim Özbakar, Enver Leblebicioğlu, Osman Aksel, Halil Özçelebi, Rahmetli Tanzer Elbir ve Gürcan Emektar'a ve bu sazların yapımında her zaman yanımda olan ve beni destekleyen Mithat Aşiran'a, son 3 senedir yaptığım sazlarda bana eşlik ederek bana çıraklık etme lütfun da bulunan Hasan Mergen'e teşekkür ederim.

Not: İrfan Gürdal: Ordu doğumlu olan bu sanatçımız Çorum'dan evlidir, 2000 senesinde Kültür bakanlığı Türk Dünyası müzik topluluğunu kurmuş olup sanat yönetmeni olarak görev yapmıştır. Türk dünyasında 200'den fazla derleme yapmış olup ayrıca Diriliş Ertuğrul dizisinin İlk iki yılında ozan olarak görev almıştır.)

Osman Ünsal TAŞÇI (1963-)

İlimizde daha çok Batı tarzında müzik yapmasına rağmen birçok enstrümanı profesyonel tarzda çalabilen, özellikle klasik gitar da ülke çapında üne sahip olan ve 3 binin üzerinde öğrenci yetiştiren Osman Taşçı Hoca'yı da zikretmeden geçemezdik. Zira o bir gitar virtüözüdür ve bunun yanında bir müzik dehasıdır.

Osman Taşçı, 1963 yılında Çorum'da doğdu. Müzik hayatına ilko-

kulda başladı. Gitarı kendi çabaları ile öğrendi. Amerika'da yaşadı. İspanya'da müzikal anlamda incelemelerde bulundu.

Uluslararası ve ulusal birçok tanınmış sanatçı ile konser verdi. Hitit Gitarı'nın dünyaya tanıtılması projesini başlattı. Anadolu'nun tek klasik gitar kulübünün kurucusu olan Osman Ünsal Taşçı, klasik gitarın yanı sıra ud, tambur, keman, cümbüş, yaylı tambur vs. gibi Klasik Müzik ve Türk Müziği enstrümanlarını çalabilmektedir. Müzik hayatını Çorum'da kurduğu Klasik Gitar kulübünde devam ettiren Taşçı, değerli sanatçısı ve aranjör Suat Aydoğan ile çalışmalar da yürüttü.

2014 yılında Çorum Belediyesi TSM Korosu başkanlığını da yürüten Taşçı, hâlen musiki çalışmalarına eğitmen olarak devam etmektedir.

Onun yaptığı çalışmalardan bazılarını yazarsak;

7500 yıllık Hitit Gitarı'nı ilk kez ülke ve dünya gündemine getirdi.

Çorum'da ilk müze gitar resitalini 2000 yılında başlattı ve 16 kez gitar resitali verdi.

Yine 2000 yılında ilk defa kütüphanede gitar resitali verdi ve 2016 yılına kadar bunu sürdürdü.

Halk Eğitim Merkezinde ilk gitar derslerini verdi.

2012 yılında Çorum Belediyesi bünyesinde gitar kursları açtı.

Alaca ilçemizde 20 kez gitar resitali yaptı.

Alacahöyük'de Çorum Tanıtım Günleri için dört kez konser verdi

Zafer Çarşısında konser verdi.

Fen Lisesi, Mehmetçik Anadolu Lisesi, Albayrak İlkokulu, Atatürk Ortaokulu, İlahiyat Fakültesi başta olmak üzere Hitit Üniversitesinin hemen hemen tüm bölümlerinde gitar resitaleri sundu. İskilip ilçemizde tüm okullara yönelik olarak Belediye konferans salonunda gitar resitali sundu.

Hitit Üniversitesinde fahri öğretim üyeliği yaptı.

ODTÜ, Hacettepe, Bilkent, İzmir 9 Eylül ve Bahçeşehir Üniversitelerinde gitar resitaleri verdi.

Albümlerde bağlama, gitar, ud, klasik ve elektrogitar çalarak plak kayıtlarına girdi.

Cahit Berkay'ın Devlerin Aşkı isimli eserine düzenleme yaptı.

Amerika'da Los Angeles, San Francisco'da konserler verdi.

Flamenoko ile Çorum'u tanıştırdı.

Ahmet Karneci, Ali Öztürk, Murat İşbilen ve Grup Pandilla ile birçok konser verdi.

Enstrüman çalma yanında gitar metotları üzerine de dört ayrı kitap yazdı.

İlk kez Dr. Sedat Terlemez yönetimindeki TSM korosunda elektrogitar çaldı. Yine Halil Özçelebi korosunda ünlü bestekâr Erol Sayan konserinde ud ile refakat etti ve Erol Sayan Hocanın takdirlerini kazandı.

Osman Ünsal Taşçı hocanın en büyük hobisi çocuklara müzik öğretmek ve onlarla konserler vermek. Kafasında sürekli projeler üreten Taşçı, müzik üzerinde de orijinal çalışmalara sahip. Kendisi ile yaptığımız görüşmede bu çalışmalarında bizlere de bahsetti.

Böyle bir değere sahip oldu-

ğumuz için ne kadar azdır.

Leyla Alapala UYSAL (1964-)

6 Aralık 1964 yılında Çorum'da doğdu. İstiklal İlkokulu, Gazipaşa İlkokulu Eti Ortaokulu, Çorum Lisesi'nden sonra, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde okudu. Kendi deyimiyle üniversite tahsilinin en güzel tarafı, 2 kız kardeşi ile aynı üniversitenin aynı fakültesinde, birlikte okumalarıdır.

Afyon Dinar Lisesi, Denizli Sarayköy Lisesi ve Çorum Anadolu Ticaret ve Ticaret Meslek Lisesi'nde yirmi bir sene edebiyat öğretmeni olarak görev yaptı. 2008 yılında emekli oldu. Bu seneden itibaren beş yıl

boyunca Hitit Üniversitesinde İktisat Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Beden Eğitimi Spor Yüksek Okulu ve Meslek Yüksek Okulunda Türk Dili derslerine girdi.

Müzikle ilgisi çocukluk yıllarında radyo dinleyerek başlayan Uysal, bugün okuduğumuz pek çok şarkının sözlerini çocukluğunda bu şekilde öğrendi.

Müzikle gerçek anlamda tanışması da hayli ilginç... 2000 yılında şeker hastalığına yakalanması nedeniyle terapi amaçlı müzik dersleri almak ister ve babasının da Sanat Okulu'ndan arkadaşı olan Halil Özçelebi Hoca'dan dört sene boyunca makam, solfej, ud ve şan dersleri aldı. Bu arada ud dersleriyle beraber koro çalışmaları da başladı. Bu yıllarda Halk Eğitim Merkezi Akşam Sanat Okulu Türk Sanat Müziği Korosu'nda Halil Özçelebi ile beraber çalıştı.

2004- 2005 yılından itibaren koro şefliği görevini üstlenen Uysal 2004-2015 yılları arasında sekiz sene boyunca koro şefi olarak başarılı konserlere imza attı. Halk Eğitim Müdürlüğü'nün mezun öğrenciler için açtığı yetiştirme kurslarında da görev aldı.

Evli ve iki çocuk annesi ve şimdi de artık anneanne olan Uysal, halen Çorum'da musiki ile dolu bir emeklilik yaşamaktadır.

Kazım MERCAN (1966-)

İlimizde Halk Musiki denilince akla gelen isimlerden birisi olan Kazım Mercan 1966 senesinde Çorum'da doğdu.

Anadolu Üniversitesinde öğrenim gördü. Halen Hitit Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümünde eğitimine devam etmektedir.

1990-1991 yılında Çorum Mimar Sinan Halk Eğitim Merkezinde usta öğretici olarak görev yaptı. 2006 yılından beri Çorum Belediyesi Türk Halk Müziği Korosunda şeflik yaptı ve beğenilen konserler

verdi.

Ezgili Kevser (1969-)

1969 yılında Çorum'un merkeze bağlı Bektaşoğlu köyünde doğmuştur. İlk ismi Kevser DİKMEN'dir. Ancak Çorumlu halk ozanı Selami SAYDAM'ın "EZGİLİ" mahlasını vermesiyle 1995 yılında mahkeme kararı ile "EZGİLİ" mahlasını soyadı olarak almıştır.

Şiirlerinde "Ezgili Kevser" ve "Ezgili" olarak iki ismini de kullanmaktadır.

İlköğrenimini köyünde, orta ve lise öğrenimini Çorum'da yapmıştır. Ardından Anadolu Üniversitesi Halkla ilişkiler ve İşletme Fakültelerini bitirmiştir. Ozanımız bir kamu

kuruluşunda emeklidir.

Müzik ve şiirle ilgisi aileden gelmektedir. Özellikle babasının irticalen destan tarzında şiir söylediğini belirtmektedir. Ancak babasının hiçbir şiirini muhafaza edemediklerini belirtmektedir.

İlk şiirini 1985 yılında yazmıştır. Şiir yazma tekniğini Çorumlu şair Hayri UCAR'dan öğrenmiştir. Ozanlık geleneğini yöresinin ozanlarının şiirlerini takip ederek kendini yetiştirmiştir. Ustası olmayan ozanlarımızdandır. Saz çalmayı, Çorumlu Halk Ozanı Selami Saydam'dan daha sonraları bağlama hocası Seyfi ALKAN'dan kısa süre de olsa yardım gördüğünü belirtmektedir.

1990 yılına kadar amatör olarak müzikle uğraşan Ezgili Kevser, 1995 yılında "Gel Heri Heri" (Özmüziksan) adlı ilk kasetini çıkarmıştır. 2004 'da "Al Başına Çal Dünyayı" (Ercan Kasetçilik) isimli ikinci kasetini çıkarmıştır. 2010 'da "Kadın Âşıklar" (Kalan Müzik) albümünde 2 eseri ile yer aldı. 2017 'de "Cana Sayıldım" (Bamy Müzik) albümünü çıkarttı.

Ozanımızın etkilendiği Çorumlu ozanlardan Hamdi Gardeş, Hayri Ucar, Kemal Özgür, Müslüm Koygun, Salim Örgel gibi usta ozanlardır.

Bu ozanlarımızın yanı sıra Pir Sultan Abdal, Şah Hatayi, Kul Himmet, Karacaoğlu, Âşık Veysel, Derviş Kemal ve Hüdayi gibi ünlü ozanlarımızdan çok etkilenmiştir.

2001 yılında (HAGEM) Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü'nün Halk Ozanlığı Değerlendirme Kurulunun yaptığı derlendirme sonucu, Halk Ozanlığı geleneğini sürdürdüğü tespit edilmiş olup, HAGEM arşivlerinde kaydı bulunmaktadır. MESAM üyesidir.

Arif SADE ÇOLAK (1972-)

Her ne kadar kitabımız Türk sanat Musikisi üzerine yoğunlaşsa da ilimizde Türk Halk Musiki alanında önemli isimleri de burada zikretmeyi uygun bulduk. Bunlardan birisi de Arif Sadeçolak'tır.

Arif Sadeçolak, 1972 yılında Çorum'da doğdu. İlkokul 1. sınıfta bağlamayla tanıştı. Bunu izleyen ortaokul ve lise yıllarında bağlama onun için sonsuz bir tutku olmuştur.

Sadeçolak, 1988 yılında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Özel İhsan Öztürk Müzik Eğitim Merkezi'nde Türk Halk Müziği nazariyat, bona, solfej ve bağlama dersleri aldı. 1991 yılında Halk Eğitim Merkezinde ilk defa notalı teknik bağlama dersleri vermeye başladı. Çorum gençliği

ve halkımıza bağlama ve nota solfej dersleri vererek Halk Müziği kültürümüze katkı sağlamak için çalışmalarına hız verdi.

2000 yılında Halk Eğitim Merkezinde kurulan Türk Halk Müziği Korosuna şeflik yapmaya başladı. Bugüne kadar Çorum'da 40'ın üzerinde konser vererek halkımıza Türk Halk Müziği kültürünü öğretmek yayarak ve geliştirmek adına yaptığı çalışmalarla 3000'in üzerinde türküyü incelemenin ve yorumlamanın kıvancını yaşamakta...

2005 yılından bu zamana Millî Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları arasında yapılan Türk Halk Müziği koro, solo, solo çalgı ve en iyi şeflik kategorilerinde ortalama 30 koro arasından (gerek koro gerek bireysel anlamda) her yıl daima ilk üç sırada dereceler alıp Çorum'u en iyi şekilde temsil etti.

Bunun yanı sıra 2007 yılında Çorum Barosu THM korosunun kuruculuğunu üstlendi ve son sekiz yıldır da şefliğini yapmaktadır. Müzik dalında yapmış olduğu bu çalışmalar ilimiz kültürel hayatına ayrı bir ivme kazandırmak adına aralıksız devam etmektedir,

Aldığı Ödüller:

Millî Eğitim Bakanlığı yaygın eğitim kurumları arasında yapılan Türk Halk Müziği yarışmaları:

2005 yılında koro dalında Türkiye 3.lüğü, solo çalgı yarışmalarında Türkiye 2.ligi

2006 yılında koro dalında Türkiye 3.lüğü, solo çalgı yarışmalarında Türkiye 2.ligi

2007 yılında koro dalında Türkiye 1.ligi, solo çalgı dalında Türkiye 1.ligi, en iyi şef jüri özel ödülü

2008 yılında koro dalında Türkiye 3.lüğü,

2009 yılında koro dalında Türkiye 2.ligi, solo ses dalında Türkiye 2.ligi

2011 yılında koro dalında Türkiye 3.lüğü, solo ses dalında Türkiye 2.ligi ve 50'nin üzerinde plaket ve teşekkür belgeleridir.

Önemli Etkinlikler ve konserler:

- 1) 40'ın üzerinde Halk Eğitim Merkezi Halk Müziği Korosu konserleri
- 2) 6 defa Çorum Barosu THM korosu konseri
- 3) Dönemin Milli Eğitim Bakanı Sayın Hüseyin Çelik için verilen özel konser
- 4) Dönemin Çorum Valisi Sayın Mustafa Toprak ile kültürel değerlerimizi tanıtmak amacıyla yapılan ulusal TV kanallarında yapılan televizyon programları
- 5) Dönemin Belediye Başkanı Sayın Turan Atlamaz ile Çorum Kültürünü tanıtmak amacıyla ulusal kanallarımızda yapılan televizyon programları
- 6) Mahalli kültürümüzü tanıtmak amacıyla yapılan TRT 'de yayınlanan programlar
- 7) Ulusal çapta tanınan sanatçılara bağlama eşliği (Selahattin Alpay, Latif Doğan, Emine Kuruöz, Zehra Akkaya ve diğer sanatçılar)
- 8) Çorum Anadolu Halk Ozanları Kültür Derneğinin 4 yıl boyunca başkanlığı, halen başkan yardımcılığı görevini yürütmekte
- 9) Anadolu Halk Ozanları Kültür Derneği'nde yürüttüğü faaliyetler (Bağlama, nota, solfej, Ud, semah, koro kursları)

Ebru ERDEM (1973-)

Ebru Erdem, 1973 yılında Çorum'da doğdu. Çorum Meslek Yüksek Okulu Muhasebe Bölümünden mezun oldu. Çocukluk çağlarından beri müziğe olan alakası onun okul yıllarında korolarla tanıştırsa da 2007 yılında Şefliğini Yurdagül Damar, Koro Başkanlığını Halil Özçelebi'nin yürüttüğü Çorum Belediyesi T.S.M. korosuna başlaması onun için müzikte bir milat olmuştur. Bu koroda Halil Özçelebi'den nazariyat ve ud dersleri almıştır.

2009 yılında Koro Başkanı Halil Özçelebi, koronun şeflik görevini dönüşümlü olarak Aliye Helvacı, Selda Erdost ve Ebru Erdem'e tevdi edince

2010 ve 2011 yıllarında Çorum Belediyesi T.S.M. Korosu Şefliğini yürütür.

2015 yılında da Alaca Belediyesi T.S.M. Korosu Şefliğini üstelenen Ebru Erdem 2017 de Selda Erdost Hanım'ın koro başkanlığını ve şefliğini devralmasıyla, koroda solist ve korist olarak görev yapar. Ancak 2017 yılından beri geçirdiğim bir rahatsızlık nedeniyle koro çalışmalarını bırakmak zorunda kalır. Ud ve bağlama çalan Erdem, evinde müzik çalışmalarına devam etmektedir.

Mustafa MÜMTAZ (1973-)

Musiki engin bir deniz gibidir ve bu denizin kıyıları bütün gönülleri, iklimleri, şehirleri kuşatır. Baki kalan bu kubbede hoş bir seda bırakan hemşehrilerimiz bu uçsuz bucaksız denizin kendilerini sürükledikleri kıyılarda gönüllere dokunabilmeyi başarmışlardır. Kimisi ülke çapında güzel eserlere imza atmış, kimisi bu seslerin çoğalmasa için öncülük etmiştir. Kendini musikiye adayan bir kardeşimiz de Mustafa Mümtaz'dır.

Hayata merhaba dediği Çorum'da namelerin sihirli dünyası ile tanışmış, büyük usta Dr. Sedat Terlemez'in çalışmalarına katılmıştır. Gönülüne düşen bu musiki aşkı onun peşini bırakmamış ve ona hayatı boyunca refakat etmeye azmetmiş gözükmemekte... Şu an Antalya'da yaşayan ve musiki ile iç içe yaşayan Mustafa Mümtaz'ı da musiki-

mize olan katkıları nedeniyle sayfalarımıza taşımayı bir görev addettik.

Mustafa Mümtaz 8 Kasım 1973 tarihinde Çorum'da doğdu. İlkokul ve ortaokulu Çorum'da, lise tahsilini Antalya'da tamamladı. İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı'ndan ikinci sınıftan ayrıldı. İşletme mezunu...

Mustafa Mümtaz musiki hayatı ile bilgileri kendi ifadeleri ile şöyle anlatır.

"Musiki hayatım, müteveffa validem ve pederimin teşvikiyle Çorum Musiki Cemiyeti'nde Dr. Sedat Terlemez nezaretinde başladı. Bilahare Antalya'ya taşınmamız sebebiyle, müzikolog İsmail Baha Sürelsan'ın rahle-i tedrisinde uzun yıllar bulundum.

Üniversite yıllarımda kanun virtüözü Halil Karaduman ile tanışıp iki sene kanun dersleri aldım. Buna rağmen ana sazım Ud enstrümanıdır. Antalya ve İstanbul'dayken dönemin meşhur bestekârlarından, sırası ile İ. Baha Sürelsan, Gültekin Çeki, A. Sami Toker ve Erdoğan Berker ile müzik ve şiir-edebiyat alanında ders, doküman ve feyz aldım.

Antalya'da SİHR-İ TARÂB ismiyle fasıl ekibini kurup fasıl müziğini sevdirmeye çalıştım. Ortadoğu ülkelerinde Türk müziğimizin tanınmasında festival ve organizasyonlara katıldım. Osmanlıca mütercimlik yaptım.

Yayımlamış olduğum HİSSİYAT isimli şiir kitabım ve İstanbul Unkapanı Şölen plakçılıktan çıkmış, ANNEM isimli TSM/FANTAZİ kasetim mevcuttur.

Çeşitli gazete dergilerde şiir editörlüğünde bulundum. Radyo program deneyimim oldu. Haftanın bir günü, çeşitli radyolar da milli musikiimize âit sunum ve dinletilerde bulundum. Çeşitli sanat derneklerinde üye ve yöneticilikte bulundum. HAT ve TEZHİB sanatıyla uğraştım.

Antalya'da Dâr'ül Elhan ekolünü benimseyen NAĞMEKAR TÜRK MÜZİĞİ TOPLULUĞU'nu kurarak müziğimize hizmet etmeye devam ediyorum.

Çalıştırdığım korolar; Nağmekâr Türk Müziği Korusu, Tüm Emekliler TSM Topluluğu, Antalya Kaleiçi'nde Doğanlar, Kaleiçi'ni Sevenler (B.K.G.) Türk Müziği Korusu, AKKSAN (Akdeniz Kültür Sanat Derneği) Türk müziği gençlik korusu, Gençlik Tasavvuf Müziği Korusu'dur.

Dini ve lâdini korolar ve organizasyonlarla çeşitli etkinlikler yapmaktayım. Ud, kanun, kudüm, bendir, nazariyat ve solfej dersleri veriyorum. Halen Antalya'da yaşamaktayım."

Türk Müziği ilaç gibi

Nağmekar Türk Müziği Topluluğu Şefi, eğitmen ve yorumcu Mustafa Mümtaz Türk Müziği'nin tedavi eden özelliğinin bilimsel olarak kanıtlandığını söyledi. Mümtaz, "İkinci Beyazıt Edirne'de Edirne Kapı da Darüşşifa adı altında ruh ve sinir hastalarının Türk Müziği ile tedavi edilmeleri için terapi merkezi oluşturulmuştu" dedi.

Sikolastik zihniyet ve Engizisyon döneminde ruh ve sinir hastalarının içine Şeytan Girdiği ve bu yüzden yakıldığını belirten Türk Müziği Koro Şefi ve usta öğretici Mustafa Mümtaz ülkemiz de ikinci Beyazıt Edirne Kapı da bu tür hastalıklı Anadolu insanının tedavi edilmesi için Darüşşifa adı altında terapi merkezi oluşturduğunu ve burada müzikle tedavi edildiğini söyledi.

Kesinleşmiş ve bilimsel yöntem

Mümtaz, "Simdilerin sinir ruh hastalıkları aklı altında psikoloji rahatsızlıkları olanlar Türk Müziğinin 300 makamıyla tedavi oluyor. Türk müziği makamları insanların ruhi rahatsızlığını tedavi edici özelliği bilimsel olarak kanıtlanmıştır. Konservatuarlarda bu konular üzerine ders verilmektedir. Bu yöntem kesinlikle uydurma ve şehir hurafesi değildir. Çok ciddi bir konu ve kesinlikle tedavi etkisi kanıtlanmış bir yöntemdir" diye konuştu.

Tam 300 makam. Hepsini de ilaç gibi

Mümtaz, "Segah makamı başta olmak üzere 300 Türk Müziği Makamı ruh ve sinir hastası ya da çağımızın hastalığı stresi tedavi etme özelliğine sahiptir. Gripten nezle, çocukların bedensel ve ruhi sorunlarına dokunacak ve onları tedavi edecek özelliktedir. Yeni nesil müziklerde gürültü üzerine kurulu çoğunluğu. Türk Müziği Duyguya ve ruha hitap etmektedir. Bizim öz müziğimizdir. Avrupa da ise

Bizim nağmelerimizi kullanarak hastaların tedavi etme yöntemini kullandığına şahit oluyoruz.

Koro da herkes mutlu ve huzurlu

Nağmekar Türk Müzik Topluluğu Koro Şefi Mustafa Mümtaz, "60 kişilik dev bir koroya sahibiz. Bizlerde her yaştan sanatı seven üyelerimiz-

den oluşturduğumuz muhteşem bir kadromuz var. Korumuz da sözünü ettiğimiz tedavi zaten gerçekleştirebiliyoruz. Korumuz da herkes mutlu ve huzurlu. Türk Müziğinin tedavi edici özelliğini koro üyelerimiz çok önceleri çözmüş olduğundan hepsi de çok sağlıklı ve zinde" dedi.

Ameliyat dediler Türk müziği tedavi etti

Çok ilginç bir gelişmeyi de aktaran Mümtaz, "Çok yakın bir zaman da ses tellerinden rahatsız olan üyemize ameliyat yapılması gerektiği belirtilmiş. Korumuz'da çalışmalarına başlayan üyemize verdiğimiz şan ve ses eğitimi ile bu rahatsızlığı da çözüldü ve ameliyat olmaktan kurtuldu. Türk Müziği Paratoner vazifesi, terapi özelliği bu konuda da tedavi edebildiğini ortaya koymuştur. İnsanlara hitap sanatı içinde bulunan, öğretmen, siyasetçi, yerel yönetim başkanları Türk Müziğinin tedavi edici özelliğini fazla geç olmadan keşfetmeli ve seslerini ruhi ve bedeni rahatsızlıklarını bir an önce bu yöntem ile tedavi etmelerini öneririz" diye konuştu.

Haber Fotoğraf Okan DİLEK

Levent SEZGİN (1974-)

Çorum'un yetiştirdiği önemli bir müzik adamı da Levent Sezgin'dir. Onun "Çorum Halk Türküleri ve Oyun Havaları" adlı bir kitabı alanında yazılmış tek eser olma özelliğini korumaktadır. Biz de zaman zaman kaynak olarak bu eserden faydalandık. Levent Sezgin halen Bursa'da yaşamakta ve müzik ile iştigal etmektedir.

Levent Sezgin, 10 Aralık 1974 tarihinde Çorum'da doğdu. Bahçelievler İlkokulu, Eti Ortaokulu ve Atatürk Lisesi'ni bitirdi.

Müzikle bağlama çalan babası sayesinde daha çocuk yaşlarda tanıştı. Okul yıllarında bağlama, gitar ve dilsiz kaval çaldı. Halk Oyunlarına da ilgi duyan Sezgin, tahsil hayatı boyunca hep

folklor ekiplerinde görev yaptı ve ilimize birçok yarışmada derece getirilmesinde katkıları oldu. Hattuşa ve Kültür Sanat Evi gibi birçok folklor derneğinde görev yaptı.

1992 yılında hem Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü'nü hem de Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü'nü kazandı. Ama o tercihini müzikten yana yaparak 1996 yılında Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü'nden mezun oldu. Üniversite eğitimi sırasında Zeki Çubuk ve Beyazıt Ahundov'dan keman, Mete Sungurtekin'den piyano, Atilla Sağlam ve Hasan Adıgüzelzade'den armoni dersleri aldı. Yine o yıllarda halk müziğinden kopmamak için Şefliğini Yaşar Kemal Âlim'in yaptığı Uludağ Üniversitesi Halk Müziği Korosu'nda kaval sanatçısı olarak görev yaptı. Yine 1998-2002 yılları arasında duayen isim Yücel Paşmakçı yönetimindeki Bursa Büyükşehir Belediyesi Halk Müziği Bölümü'nde destek amaçlı olarak kaval öğretim görevlisi ve sanatçısı olarak görev yaptı.

1996 yılında üniversiteden mezuniyeti akabinde aynı yıl öğretmenliğe başlayarak eğitim öğretimin her kademesinde görev yaptı. Öğretmenliği sırasında okul koroları üzerine yoğunlaştı. Hazırladığı korolar ve müzik çalışmaları nedeniyle pek çok takdir, teşekkür belgesi ve özel müzik ödüllerine layık görüldü.

Uludağ Üniversitesi THM Korosu, Bursa Büyükşehir Belediye Konservatuvarı THM Korosu vb. kurumlarda kaval sanatçısı olarak yer aldı. "Çorum Halk Türküleri ve Oyun Havaları" adlı bir kitabı, yayınlanmış makale, beste ve türkü düzenlemeleri olan Sezgin, Millî Eğitim Bakanlığı halk müziği "B" belgeli jüri üyesidir.

2004-2005 eğitim-öğretim yılında Zeki Müren Güzel Sanatlar Lisesi'nde Koro Eğitimi derslerine girmeye başlayan Sezgin hazırladığı okul korosu ile yurtiçi-yurtdışı festival, yarışma ve ortak koro projelerinde yer aldı.

Aralık 2006'dan itibaren DMD Çoksesli Korosu'nu çalıştıran Sezgin DMD Çoksesli Korosu ile Polifonik Korolar Şenliğinde ödüller aldı. Her yıl Bursa Bölge Devlet senfoni orkestrası ile ortak konserlerde yer aldı. Çoksesli koro müziğinin daha geniş kitlelere ulaşması amacıyla DMD Çoksesli Korosu ile açıklamalı konserler düzenledi. Makedonya Ohrid ve Bulgaristan Balçık korolar festivallerine katılarak ülkemizi yurt dışında da temsil etti.

Ülkemizde yerli ve yabancı şeflerle gerçekleştirilen eğitsel şeflik kursları, koro eğitimcileri semineri ve çocuk-gençlik koro çalıştaylarına katılarak başarı belgeleri aldı, çalıştaylar düzenledi.

Millî Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından görevlendirilen Sezgin, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Batı Müziği Koro Eğitimi dersi öğretim programını hazırladı. "Batı Müziği Koro Eğitimi 9 ve 10. Sınıf Ders Kitabı" nı hazırladı.

Haliç Üniversitesi'nde "Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Dönemsel Ses Özelliklerine Uygun Batı Müziği Koro Eğitimi Dersi Öğretiminde Kullanılabilecek Eserler Üzerine Antolojik Bir Çalışma Önerisi" konulu tezi ile yüksek lisansını tamamlayan Sezgin hâlen Zeki Müren Güzel Sanatlar Lisesi koro öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

Selda ERDOST (1977-)

İlimizde Türk Sanat Musikisi alanında faaliyet gösteren hanım sanatçılardan birisi de Şef Selda Erdost'tur.

Selda Erdost, 11 Mayıs 1977'de Çorum'da doğdu. 2000 yılında Dumlupınar Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü'nden mezun oldu. 2018 yılında Hitit Üniversitesi Güzel Sanatlar Ve Mimarlık Fakültesi Müzik Bölümü'nün açmış olduğu yetenek sınavını kazanarak ikinci üniversite öğrenimine başladı. Hâlen aynı bölümde öğrenimine devam etmektedir.

Müzikle ilk belirgin uğraşısı 1996 yılında Dumlupınar Üniversitesi TSM korosunda başladı. 4 yıl bu koroya devam etti. Çorum'a döndükten sonra 2005 yılında Halil Özçelebi yönetimindeki Türk Mü-

ziği Korosu'na katıldı. Sekiz yıl boyunca bu koroda bulundu. 2013 yılında Halil Özçelebi'den Türk musikisi nazariyatı dersleri almaya başladı.

2012 yılında HTV'nin düzenlemiş olduğu "Yılın En'leri" gecesinde yılın en iyi bayan sesi seçildi.

2005'ten beri korist olarak görev yaptığı koroya şef olarak görevlendirildi. Şef olarak ilk konser heyecanını 2013 yılında ÇESİAD'ın düzenlediği ve İstanbul Yeditepe Üniversitesi Konser Salonu'nda verilen konserde yaşadı.

Daha sonra 2016 yılında Alaca Belediyesi Türk Sanat Müziği Korosu'nun kurucuları arasında bulundu ve konserler verdi.

2018-2019 sezonunda ise İl Kültür Müdürlüğü'nde Türk Sanat Musikisi Korosu kuruluşunda görev aldı ve şef olarak konserler verdi...

Selda Erdost, Avukat Hüseyin Erdost ile evlidir.

Elif Özge Kurt MAZ (1977-)

İlimizin musiki hayatına katkıda bulunan bir diğer isim de Eczacı Elif Özge Kurt Maz hanımefendidir. Her ne kadar ailesi İzmirli olsa da artık o Çorum'da yaşıyor. Çünkü Çorum'un gelini... Zülal Eczanesinin sahibi olan Elif Özge Kurt Maz'ı aynı zamanda ilimizdeki korolarda ud sanatçısı olarak görüyoruz. Bunun yanında Maz, hem güftekar hem de bestekar...

Elif Maz, 1977 yılında Ankara'da doğdu ve büyüdü. Aslen İzmirli. Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesinden mezun olduktan sonra önce Ankara'da, sonrasında da evliliği vesilesiyle Çorum'da serbest eczacılıkla uğraşmakta ve 3 çocuk annesi...

İlahiyat Fakültesi'nde yüksek lisans eğitimi sırasında dini musikiye ilgi duymuş ve bu alandaki meşklere bendir çalmaya başlamış. Enstrüman olarak kanun çalmak en büyük hayali olmasına rağmen musiki hayatına Ud ile devam etti. Çorum'daki Türk Sanat Müziği korolarında udu ile sazende olarak görev aldı. Bu arada kanuna olan aşkı da sönmediğinden onu da çalışmaya devam etti ve sonunda kanunla da dini musiki korosunda icraları oldu.

Güfteleri yanında besteci yönü de olan Maz, sağlıkçıların gün ve bayramlarında onları onore eden, dillere dolanacak bir marş bestelemeyi hayal etti ve Sungurlulu Şair Eczacı Bekir Sami Ünsal'dan bu konuda güfte olacak bir şiir yazmasını rica etti. Onun yazdığı sözlerle birlikte Sağlıkçı Marşını besteledi ve eczacılar balosunda icra etti.

Yine ona ait bir şiiri de keman ustası Şahin Yalçın hocamız besteledi ve müzik hayatına kazandırdı. Kendisine ait birkaç ilahi bestesi de bulunmakta...

Dr. Sonat COŞKUNER (1982-)

Keman sanatçısı ve soundpainter Dr. Sonat Coşkuner Çorum'da doğdu.

2004 yılında Gazi Üniversitesi Müzik Bölümü'nden mezun olup 2007 yılında yine Gazi Üniversitesinde yüksek lisansını yaptı. 2010 yılında Selçuk Üniversitesi'nde doktorasını tamamladı.

2005-2010 yılları arasında Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda keman hocası olarak görev yaptı.

2010-2015 yılları arasında Samsun Devlet Opera ve Balesi Orkestrasında misafir kemancı olarak çalıştı. 2010 yılından bu yana da Samsun On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Ana Bilim Dalında doktor öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Çocuklar için “Küçük Kemancı” isimli keman metodu ve “Küçük Kemancılar İçin Düetler” isimli düet dağarcığının yanı sıra bir de CD kaydı bulunmaktadır. Dr. Sonat Coşkuner babası Levent Coşkuner'in kurucularından olan Grup Buluşum hakkında Bertan Rona ile birlikte “Türk Hafif Müziğinde Bir Fenomen Grup Buluşum” isimli bir kitap da yayınlamıştır.

Kitapları

- 1) Sonat Coşkuner, Küçük Kemancı- Çocuklar İçin Keman Metodu, 2013
- 2) Sonat Coşkuner, Küçük Kemancılar İçin Düetler, 2014
- 3) Sonat Coşkuner, Bertan Rona, Türk Hafif Müziğinde Bir Fenomen: Grup Buluşum, 2015

Özgün COŞKUNER (1987-)

1987'de Çorum'da doğdu.

2002 yılında Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Piyano Anasat dalı bölümüne kabul edildi ve Prof. Semra Kartal'ın öğrencisi oldu. Öğrenim dönemi boyunca çeşitli konser etkinliklerinde bulunan Coşkuner 2009 yılında mezun oldu.

2009-2017 arasında Samsun Devlet Opera ve Balesi'nde orkestra sanatçısı olarak görev yaptı.

2012-2015 yılları arasında On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Anabilim Bilim Dalında yüksek lisans yaptı.

Halen Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümü'nde sanatta yeterlik programında ders dönemine devam etmektedir.

V. BÖLÜM

ÇORUMLU BESTEKÂRLAR

Âşık Sarkis Zeki NURLUYAN (1836–1888)

Temsili resim

Osmanlı devri Türk musikisi, bilindiği üzere vatan-daşı olan farklı unsurları bünyesine katarak onları hem etkilemiş hem de onlardan etkilenmiştir. Osmanlı musikisi son derece önemli şahsiyetler yetiştirmiş olup, bu kişilerin eserleri halen keyifle dinlenmektedir. Devrin en büyük özelliklerinden biri, Türk musikisine Müslümanlar kadar gayrimüslimlerin de çok önemli katkılarda bulunmasıdır.

Gayr-i Müslimler çoğu kez askerlik hizmetinde bulunmadığından, ticaret, sanat alanlarında daha aktif olabilmişlerdir. Özellikle mimari, el sanatları ve müzik alanında şaheser düzeyinde eser veren bu topluluk üyelerinin imparatorluk bünyesindeki kültür orta-

mına sıkı sıkıya bağlı oldukları da ayrı bir vakıadır.

İmparatorluk içinde bulunan milletlerin dinen ve dil bakımından farklılık göstermelerine karşın, müziğin dilinde ortak paydanın yakalandığı muhakkaktır. Makam geleneğinin en önemli örneklerinin yer aldığı Türk müziği ses sistemi ile örülmüş şarkıların gayr-ı Müslümler tarafından aynı duygu bütünlüğünde bestelenmiş olması ortak kültür paydasında buluşulmasından başka bir şey değildir.

Gayr-i Müslim toplulukların etnik farklılaşması da hayli ilginçlikler gösterir. Ermeniler, Rumlar ve Yahudiler bu etnik yapılanmanın nüfus olarak en üstünde bulunmaktadır. Bu üç gruptan da üst düzeyde sanatkârlar yetişmiştir. İcracılık alanında o kadar olamasa da bestecilik alanında şaheserler ortaya koyan kişiler vardır. Bu geleneğin Cumhuriyet döneminde de aynen devam ettiğini görüyoruz. Türk müziği üslup ve anlayışıyla eser veren çok sayıda sanatçı bugün de Türk müziği çalışmalarını sürdürmektedir.

Bu meyanda Osmanlı musiki geleneği içerisinde doğup gelişmiş olan Ermeni bestekârlar kendi dinsel inançları dairesinde musiki eserleri vermiş olsalar da din dışı olarak adlandırılan beşer mûsikisi ile ilişkileri neredeyse tamamıyla Türk-İslâm kültürüne dayalı Osmanlı musiki çerçevesinde gerçekleşmiştir.

Bunun en temel nedenlerinden biri Osmanlı musiki kültürünün kapalı bir kültür olmayıp, bütün din ve kültürlerle kapılarını açmasıdır. Bu da Osmanlı

mûsikisinde çok kültürlü bir musiki geleneğinin oluşmasına imkân sağlamıştır. Osmanlı musiki geleneği içerisinde yer almanın koşulu ise ne üstün ve seçkin bir soya sahip olma, ne varlıklı bir aileden gelme, ne de belirli bir dine, inanca ve cemaate dâhil olmak değildi. Tek şart, musiki yeteneğine sahip olmak idi.

Osmanlı musiki geleneği içerisinde yer alan azınlık ve gayrimüslim musikişinaslar gerek Türk mûsikisi çalgıları, gerekse ses sanatkarlığı açısından sanatlarında ustalaşınca kazandıkları ve sahip oldukları bu beceriyi sadece kendi inançlarını paylaştıkları kişi ve topluluklarla paylaşmakla kalmayıp kendi inançları dışındaki halklarla da paylaşmışlardır. Hatta sarayda yapılan meşklerde, fasıllarda yer almaya başlamışlardır. Ayrıca Ermeni kilise musikisi, aynen Türk mûsikisi makam ve usûllerini kullandığı için kilise musikisi içerisinde yer alan Ermeni mûsikîşinaslar aynı zamanda Türk musikisini de öğreniyorlardı.

Türk musiki geleneği dâhilindeki yaşam felsefesine son derece uyumlu bir biçimde adapte olan Ermeni bestekâr ve mûsikîşinasların hemen hepsi neredeyse Müslüman Türk bestekârlar denginde ve Türk mûsikisi geleneğine bağlı çok sayıda eser vermişlerdir. Türk mûsikisinin hemen hemen tüm formlarında bestelenmiş olan bu eserleri tür, tarz, tavır ve yorum itibarı ile Türk bestekârların eserlerinden ayırt edebilmek de neredeyse imkânsızdır.

İşte bu bestekârlardan birisi de Sungurlulu Âşık Sarkis Zeki Nurluyan'dır. Sarkis Nurluyan (1836-1888) dört şarkısı günümüze kadar gelmiştir.

Prof. Dr. Hayreddin İvgin'e göre Sarkis Zeki, Rumi 1258, Miladi 1842-43 yılında Sungurlu'nun Ermeni Gregoryan Hristiyan Mahallesi olan Mantıkçızade Mahallesi'nde doğdu.

Hrant Hurri Efendi'nin "Setredilmiş Cevherler" adlı kitabında, Sarkis Nurluyan'ın 1842 yılında Sungurlu'da doğduğunu ve babasının Nurlu Çorbacı olduğunu belirtir. Dırtad Balyan ise Sarkis'in 1836'da doğduğunu ve 1888'de öldüğünü yazar.

Sarkis ilköğrenimini Ermeni Gregoryan mektebinde tamamladıktan sonra, babası tarafından Sungurlu'da zamanın en gözde okulu olan Müderris Hafız Ömer Efendi'nin medresesine verilmiş, burada İslami terbiye ve İslami akide üzerine yetiştirilmiştir. Müderris Hacı Mahmut Efendi'den (Bebek Hoca) Arapça ve Farsça öğrenmiştir. Bu dönemde divan edebiyatını, Bektaşî kültürünü de öğrenmiştir. Müziğe olan istidadı nedeniyle bağlama çalmayı da öğrenmiş bu sazı ileri derecede çaldığı rivayet edilmektedir.²²³

²²³ Hayreddin İVGİN, Geçmişten Günümüze Sungurlulu Halk Şairleri, Sungurlu Belediye Başkanlığı yayınları, Ankara, 2009

Medrese eğitimi neticesinde Sungurlu'da bazı resmi dairelerde mülazımlık (stajyer memur) yaptıktan sonra 1864'de Sungurlu'da (bazı kaynaklara göre de Yozgat'ta) Maliye Sandık Eminliği (veznedarlık) görevi ile memurluğa başlamış, daha sonra Sungurlu Adliye Tahrirat Kâtipliğine (Yazı İşleri Müdürlüğü) atanmıştır. Daha sonra Sungurlu'daki Gregoryan Cemaati adına Adliye'de Mahkeme Azalığı görevine getirildi.

Çorumlu şairler üstüne bir araştırma yapan Abdullah Ercan'ın verdiği bilgilere göre Sarkis; 1874 yılında Kırşehir Ceza Hâkimliği'ne atansa da bu göreve sağlık sebeplerini gerekçe göstererek gitmemiş ve Sungurlu'daki görevine devam etmiştir.²²⁴

1879 yılında ise bir olay yüzünden Hâkimle arasında geçen bir anlaşmazlık yüzünden görevden alınmışsa da Adliye Nezaretine yaptığı şikâyet üzerine görevine iade edilmiştir.

Bu olaydan bir yıl sonra Rumi 1298 de (1880-81) uzun süredir mücadele ettiği verem hastalığı yüzünden henüz 40 yaşında iken vefat etmiştir. Cenazesi Sungurlu'daki Ermeni mezarlığına değil Müslüman mezarlığındaki Alevi ve Bektaşîlerin yattığı yerin yanına defnedilmiştir. Ancak mezar yeri tam olarak bilinmemektedir.

Ölümünden sonra şiirleri akrabalarından Hrant Sudayan Hurri tarafından "Setredilmiş Cevherler ya da Sarkis Zeki Nurluyan ve Bazı Eş'arı" adıyla 1912'de Amasya matbaasında bastırılarak yayımlanmıştır.

Araştırmacı İzzet Ulvi, Sarkis Nurluyan'ı Hrant Hurri Efendi'den naklen anlatırken şöyle diyor: "Ahlakı hoş ve şuh meşrepti, bağlama denilen bir nevi saz çaldı, "Her mezhep ve tarikata hürmet ederim, Lakin Bektaşî tarikini çok severim" dediği söylenirdi, Alevilerin ona son derece hürmetleri olup uzak mahallelerden hediyelerle gelirlerdi, Bu sayede hayli servet biriktirmişti."

İzzet Ulvi, Sarkis'in Bektaşî olduğunu, bu yüzden rind meşrep olup diğer Bektaşî şairleri gibi ham sofulara, zahitlere ve sahte bilginlere çatıldığını hem hece hem aruz veznini ustalıkla kullandığını söyler. Sarkis'in "Bende-i Cavid olandan fazl-ı Hakka ey Zeki" dizesinden hareketle, onun Hurufilik öğretisinin kuramcısı Fazlullah-ı Hurufî'ye ve Cavidan adlı kitabına işaret ettiğini belirtir.

Prof. Fuat Köprülü ise Sarkis Nurluyan hakkında şu değerlendirmeyi yapar: "Bütün âşıklar gibi bağlama çalmakta mahareti vardı. Büyük İslam sufilerinin bağlı oldukları vücudiyeye mezhebini kabul ettiğini gösteren birtakım manzumeleri olduğu gibi, Bektaşî ve Hurufî olduğunu, Fazlullah-ı Hurufî'ye ve onun Cavidan'ına

²²⁴ Abdullah ERCAN, 14. Yüzyıldan Günümüze Çorum Şairleri, Çorum Eğitim ve Kültür Vakfı Yay., İstanbul 1988,

inandığını itiraf eden parçaları da pek çoktur. Kendisiyle çağdaş olanlar, her mezhebe ve tarikate hürmet etmekle beraber, özellikle Bektaşiliği tercih ettiğini söylüyorlar. (...) Anadolu Hristiyanları arasında Bektaşilik, Hurufilik gibi ehli-sünnet inançlarına aykırı zümrelere intisap edenlerin bulunduğu pekiyi biliyoruz. Saz şairlerinin genellikle Muhibb-i Ehlibeyt, yani Alevi ve büyük bir kısmının ise hasaten Bektaşî-Hurufî dervîşi olması bizce pek tabiidir. Zahitlerin aleyhine yürümek, aşk ve şarap hakkında methiyeler söylemek, Kızılbaş şairlerinin daima savundukları ahlaki esasları noktası noktasına savunmak gibi hususlarda Zeki'nin diğer Bektaşî âşıklarından hiçbir farkı yoktur. İlham şekli, eda, duyuş tarzı ve düşünüş bakımından onu tamamıyla bir Türk Bektaşî'si gibi düşünebiliriz.”

Araştırmacı Ziya Gürel, Sarkis Nurluyan'ın Sungurlu'ya gelen Hacıbektaş Postnişini Çelebi Feyzullah Efendi'den himmet aldığını söylüyor ki, bu Ermeni aşığı Zikri Baba ve Seyri Baba gibi onun da “Baba”lık mertebesine eriştiğini gösterir.

Sanatı ve Çevresi

Sarkis'in en yakın dostları zamanın Sungurlu Müftüsü başta olmak üzere, Şair Mehmet Suzi, Terzi Artin Efendi, Muhtar Fikri Efendi, Yamadılı (bugün Uğurludağ ilçesine bağlı olan Küçük Erikli Köyü) Âşık Sefil Ahmet, Yazır Köyünden Âşık Sefil Ali, Çorum'un Sarimbey Köyünden Âşık Deli Boran ve Gregoryan Arapyan Efendi'dir. Bu arkadaşları bazen Sungurlu'nun bağlarında, bazen şimdilerde Kırıkkale Keskin'e bağlı Haydar Sultanköyünde buluşurlar sazlı sözlü eğlenirlerdi. Sarkis'e Zeki mahlasını da Bektaşî postnişini Cemaleddin Efendi'nin verdiği kaydedilir.

Bütün kaynaklar Sarkis Zeki'nin sesinin güzelliğinden ve çok iyi derecede saz çaldığından bahseder. Yılmaz Öztuna da onun iyi bir müzisyen olduğunu belirtir. Hayreddin İvgin ise bu bilgiye şüphe ile bakmaktadır. Ancak konu hakkında Kevork Pamukciyan Biyografileriyle Ermeniler isimli kitabında Sarkis Zeki hakkında bestekâr olduğuna dair bilgiler vermekte ve Sakis'in doğum ve ölüm tarihi ile ilgili kilise defterleri kaynak göstermektedir.

Udi ve hanende olarak ün yapan Sarkis Nurluyan, şairliği ile de tanınır ve 4 şarkısı günümüze ulaşmış olup TRT repertuarındadır.

Sarkis ile Nikoğos Ağa ve Kardeşi Kapril İlişkisi

Sarkis Nurluyan, büyük bestekâr Nikoğos Ağanın kardeşi Hanende Kapril'in kayınbabasıdır. **Kapril Efendi**, 1860'lı yıllarda doğduğu sanılmaktadır. Ünlü besteci Nikoğos Ağa'nın kardeşidir. "Bir görüşte ey peri yandım sana" sözleri ile başlayan şarkısından başka iki Hüseyinî şarkısı daha vardır.

Sultan Aziz devrinin sayılı bestekârları arasında özel bir yeri olan Nikoğos Ağa, aslen Ermeni ırkındandır. Ancak, kulaklarına kadar geçen Aziziye fesi, eski İstanbul efendilerinin giymeleri adet olan kıyafeti, iri vücudu, kırmızı ve güzel yüzü, aksakalı, ırkımıza has ağır tabiatıyla, gerçek bir Türk gibiydi.

1836'da İstanbul'da Hasköy'de doğdu. Çok değerli bir bestekâr, mükemmel bir hanende olan Nikoğos Ağa, 9 Eylül 1885 tarihinde öldü ve Topkapı Ermeni Mezarlığı'na gömüldü.

Ermeni asıllı büyük bestekâr Nikoğos Ağa, her ne kadar Hacı Arif Bey'in çağdaşı olduğu için onun gölgesinde kalmış olsa da büyük ölçüde Türk musikisini, devam ettiği Mevlevihanelerden öğrenmiş, hatta önce İsmail Dede Efendi'den sonrasında ise onun öğrencisi olan Dellalzade İsmail Efendi'den dersler almıştır. Nikoğos Ağa dönemin önemli şahsiyetlerinden himaye görmüş olsa da musikin izetini her şeyin üzerinde tutmuş ve gerekli durumlarda hamilerinden tepki almak pahasına da olsa doğru bildiklerini uygulamaktan çekinmemiştir. Bu anlamda kendisi de usta bir musikişinas olan Sultan Aziz'le arasında geçen bir vaka örnek verilebilir. Sultan, Enderun'da musiki muallimliği yapan Nikoğos Ağa'ya, yeni ünlenen bir bestekâr olan Hacı Faik Bey'in bir şarkısını iç oğlanlarına öğretme emri verir. Lakin eseri inceleyen Ağa, “Böyle bozuk bir şarkı çocuklara talim ettirilemez” demek suretiyle emre karşı çıkmaktan çekinmez. Esasen Ağa'ya bu titizlik hocası İsmail Dede Efendi'nin yadigarıdır. Zira kendisi, Dede Efendi'ye talebelik için başvurduğunda, şivesinin bozuk olması nedeniyle kendisine “önce Türkçeyi iyice bir öğren” talimatı verilmişti. Ancak şivesini düzelttikten sonra İsmail Dede Efendi, bu meraklı ve gayretli talebesine ders vermeyi kabul eder. Zira musikin hakkını vermek ancak temiz bir Türkçe ile kabildir. Tüm bunlar bize, Osmanlı musikisindeki farklı etkileşim kanallarını göstermesi açısından önemli örnekler teşkil eder.²²⁵

Nikoğos Ağa'nın Nişan ve Kapril adında iki kardeşi daha vardır. Nişan, (sinekemanı) çalardı. Kapril ise bestekârdı. Bestelediği eserlerinin bir ikisinin notası eldedir. Ancak, Nikoğos Ağa ile bazı eserlerinin karışmış olabileceği düşünülebilir.

O günkü şartlar düşünüldüğünde Sarkis Efendi ile hısımlık kuran Nikoğos ve Kapril gibi önemli iki bestekârın Çorum veya Sungurlu ile alakası araştırılması gereken bir konu olduğunu düşünüyorum.

Kaynaklar:

- Yılmaz Öztuna — Türk Musikisi Ansiklopedisi
- M. Nazım Özalp — TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Yay. No. 34 Türk Musikisi. Tarihi (Derleme)
- Hayreddin İvgin, Geçmişten Günümüze Sungurlulu Halk Şairleri, Sungurlu Belediye Başkanlığı yayınları, Ankara, 2009
- Kevork Pamukciyan, Biyografileriyle Ermeniler. İstanbul: Aras Yayıncılık, 2002
- Türkisch Music Portal, Gayri Müslim Besteci Ve İcracılar, <http://www.turkishmusicportal.org/>

²²⁵ Önder KAYA, Yakın Devir İstanbul'unun Gayrimüslim Bestekârları, Şalom Gazetesi, 03 Temmuz 2013, <http://www.salom.com.tr/>

Hüseyin COŞKUNER (1910-1977)

Az çok musiki ile uğraşı olanlar Cengiz Coşkuner adını bilirler. 1980'lerden sonra ülke genelinde ünlenen, birçok albümü olan gitarist aranjör Cengiz Coşkuner... Hüseyin Coşkuner, Cengiz Coşkuner'in babasıdır ve kemanı bestekâr olarak ün yapmıştır. Hüseyin Coşkuner aynı zamanda bugün Çorum'da müzisyen denilince ilk akla gelen isimlerden ve TSO Korosu'nda klavye çalan sevgili Levent Coşkuner üstadımızın da büyük amcası oluyor...

Hayatı:

Hüseyin Coşkuner; hemşehrimiz olan edebiyatçı yazar Sermet Sami Uysal'a kendini anlatırken "Ben 1326 yı-

linda Çorum'da doğdum" diye söze başlar. Rumi 1326 miladi olarak 1910 yılına tekabül etmektedir. Babası Mehmet Ali Bey, annesi Sıdıka Hanım'dır.

Üç yıl medrese tahsilini müteakip ilk mektebe (ilkokula) gider. Daha sonra ortaokula gitse de musiki aşkı yüzünden ortaokulu bitiremez.

Aslında ona bu aşkı, bu sevgiyi tattıran bağlama çalan babasından başkası değildir. Çok güzel bağlama çalan babası onu henüz 4-5 yaşlarında iken yüreğinden vurmuş daha o yaşında iken bağlama çalmak istemiş ama yaşı küçük olduğu için babası bu isteğini yerine getirmemiştir. Musikiye ilgisi o kadar büyüktür ki duyduğu bir şarkıyı hemen öğrenir ve kusursuz bir şekilde söyleyebilecek kadar kabiliyete sahiptir.

Ancak sünnet olduğunda ahabap ve akrabalarının taktığı takılarla kendine bir ud almış ve kendi kendine ud çalmaya başlamış. Hüseyin Coşkuner 12 yaşına geldiğinde Çorum'da iyi ud çalan ustalardan birisi hâline gelmiş.

Her ne kadar çok iyi ud çalsa da akli ağabeyi Halil'in çaldığı kemandadır. Keman ona daha cazip gelmektedir. Ancak her ne kadar 12 yaşında olsa da ağabeyinin kemanın istediği zaman çalma şansı yoktur. Zira ağabeyi kemanı bir dolaba koyup kilitlemektedir.

Küçük Hüseyin'in içindeki keman hevesi kilidi açmaya yetecek kadar güçlüdür. Ağabeyinin evden çıktığı bir vakit, uydurduğu bir anahtarla kilidi açar ve

gizlice kemanı dolaptan çıkarıp çalmaya uğraşır. Bu gizli keman çalışmaları sonucunda kemanı da artık istediği gibi çalmaya başlar. Bir gün her zamankinden daha erken eve dönen ağabeyi Halil Bey evden dışarı sızan keman sesini duyar ve kardeşiyle gurur duyar. İçeri girdiğinde ise karşısında ağabeyini gören Hüseyin Coşkuner dayağı yiyeceğim diye ödü patlar. Ama tam tersine ağabeyi Halil onu kucaklar ve "sen benden daha iyi çalıyorsun, ben bu kemanı sana hediye ediyorum" der ve bu tarihten sonra Hüseyin Coşkuner'in tek sazı keman olur. Hatta o kadar keman âşıktır ki uğruna ortaokulu yarım bırakır.

1927 yılında 17 yaşında iken Çorum'a gelen bir tiyatro kumanyasına katılarak Çorum'dan kaçır. Babası tekrar Çorum'a getirtse de bir yolunu bulur ve tekrar kaçır. Bu kumanya ile Türkiye'yi gezer. Artık usta bir kemancı olan Hüseyin Coşkuner, tek bir keman ile operet oynatır.

1930'da kumanyası ile İstanbul'a gelir ve İstanbul'un değişik yerlerinde temsiller verirler. Burada Muhlis Sabahattin ile tanışır ve onun operetine katılır. Muhlis Sebahattin operetinde ikinci keman olarak bir müddet çalışır. Ancak daha sonra operetten ayrılarak sahneler çıkar. Önce kendi tabiriyle ikinci sınıf sazlarda çalışır.

O yıllarda Mısır filmleri Türkiye'de hâsılat rekorları kırıyordu. Türk Sineması ise II. Dünya Savaşı nedeniyle krizdeydi ve yıllık yapılan film sayısı ancak parmakla sayılacak kadar azdı. Bu da haliyle film ithalatını gündeme getirmişti. İthal edilen filmler Türkiye'nin tarafsızlık politikaları nedeniyle Amerikan filmleri getirtiliyordu. Ancak Amerikan filmlerinin geliş yolu açık pazar olan Mısır'dan geçiyordu ve bu yol Mısır filmlerinin de ülkeye girmesine sebep oluyordu. Özellikle 1938 de Mısırlı Abdülvahhab'ın Aşkın Gözyaşları filmi gişe rekorları kırmıştı. Ancak zamanın yönetimi bu filmler de şarkıların Arapça söylenmesini yasaklaması üzerine bu filmlere Türkçe film musikisi adaptasyonu sektörü doğmuştu. Bu film için Hafız Burhan tarafından okunan şarkının plağı satış rekorları kırıyordu.

Bu gelişmeler neticesinde 1948 yılında Mısır filmleri yasaklanacaktı. Ancak bu on yıllık süreçte 130 Mısır filmi bu şekilde Türkiye'de oynatılmıştı. Bu filmlerin adaptasyonlarına beste yapmak, ya da o müziklerin üzerine Türkçe söz yazmak ayrı bir sektör oluşturmuştu.

Bu sektörde Saadeddin Kaynak, Münir Nurettin Selçuk, Selahattin Pınar, Kadri Şençalar, Sadi Işıl, Artaki Candan, Şerif İçli, Şükrü Tunar, Mustafa Nafiz Irmak ve Lütfi Güneri gibi zamanın en büyük ustaları da boy gösterir. Hüseyin Coşkuner de bu ekibin içerisinde sivrilen bir diğer sanatçı olarak sinema ve müzik tarihine ismini yazdırmayı başarır.

Bu başarıları Hüseyin Coşkun'er'in 1945 yılında Maksim Gazinosu'na transferini sağlar. Bu tarihten sonra Hüseyin Coşkun'er, İstanbul'un en önemli gazinolarında keman sanatçısı olarak çalışır.

1950-1974 yılları arasında TRT İstanbul Radyosu'nda keman sanatçısı olarak çalıştı ve buradan emekli oldu.

Kişiliği Hakkında Bir Tespit:

Güftekarlar bölümünde tanıttığımız merhum şair, yazar Sermet Sami Uysal Baki Kalan Şu Kubbede isimli eserinde Hüseyin Coşkun'er'in kişiliği hakkında önemli tespitlerde bulunmuş. Bunları buradan sizlere aktarmadan geçmek istemedim. Bu sayede merhum Coşkun'er'i güzellikleri ile yâd etmiş oluruz. Sermet Sami Bey şöyle anlatır Coşkun'er'i:

“1950’lerde büyük ses sanatçılarına kemaniyla refakat eden, ancak Sadi Işıl, Necati Tokyay, Hakkı Derman, Nubar Tekyay ve Hüseyin Coşkun'er gibi saz üstadları vardı. Bunların hepsi de “üslup” sahibi sanatçılardı. Onun için de gazinolar ve bahçeler içlerinden birisini kapmak için yarış ederdi. Ve içlerinde Hüseyin Coşkun'er; efendi, çekingen, kendi hâlinde, o eşsiz taksimlerinden sonra bile se-

yircinin coşkun alkışlarına yarı mahcup, dudaklarında tatlı bir gülümsemeyle selam veren, velhasıl gerek esmer, kavruk fiziği ve gerekse davranışları ile “Ben Anadolu muyum” diyen bir tarafı olan, bu yüzden de taşra kökenli dinleyiciler tarafından da benimsenip sevilen bir sanatçıydı.”

Onun bu sevimliliği; TRT de çalıştığı yıllarda ses sanatçıları arasında da rağbet görmesine ve hatta stüdyoda program yapmak için özellikle keman olarak Coşkun'er'i istemelerine rağmen bazen Radyo idaresinin bu isteği gerçekleştirmemesi üzerine münakaşaların çıkmasına sebep olacak seviyededir.

Ünü sadece yurt içinde değil yavru vatan Kıbrıs'a bile uzanmıştır Coşkun'er'in. Bir konser sonrası kendisini izlemeye genle bir aile “radyoda kemanınızı büyük bir hayranlıkla dinliyoruz. Birden yakından yüzünüzü görelim dedik. Zaten İstanbul Radyosu'nda zevkle dinlediğimiz iki keman var. Birisi Hakkı Derman, diğeri sizinki...” derler. Bu olay merhum bestekârı hayli duygulandıran bir olaydır.

Bestekârlığı:

Hüseyin Coşkun'er, musiki bilgisini herhangi bir hocadan veya ustadan değil bu konuda basılmış kitaplardan kendi kendine öğrenmiştir. Henüz ilkökul sıralarında iken İstanbul'dan nota kitapları getirttiğini Sermet Sami Bey'e anlatmıştır.

Hüseyin Coşkun'er ilk bestesini Hicaz makamında ve curcuna usulünde, henüz 1928 yılında Ceyhan'da tiyatro kumanyasında çalıştığı sırada henüz 18 yaşında iken yaptı. Mustafa Rona'nın da belirttiği gibi musiki kıymetleri takdir edilen hayli eserler bestelemiştir. “Senden Ayrı Yaşayamam Çok Çok Sevdim Seni” ve “Bana Aşkın Şarabını Sundu Yârim Bu Gece” isimli şarkıları bir hayli ilgi toplamıştır.

Bu konuda anlatılan bir hatıratı burada vermeden geçemeyeceğim.

Devir; Sadettin Kaynak, Selahattin Pınar, Münir Nurettin Selçuk, Yesari Asım Arsoy, Muzaffer İlkar gibi abide şahsiyetlerin hüküm sürdüğü devirdir. Yani, bir bestenin süksesi bitmeden, hemen peşinden yeni yeni bombaların patladığı 1950’li yıllar. Tabi bu devler arasından sıyrılıp, seslerini duyurmaya çalışan Hüseyin Coşkun'er ve Kemal Gürses gibi başka bestekârlar da vardır.

Hüseyin Coşkun'er'in Acemkürdi makamındaki “Bana aşkın şarabını sundu yârim bu gece” adlı bestesi o günlerde büyük sükse yapar. Tabir yerindeyse, ortalığı yıkıp geçer. Kemal Gürses de hemşehrisi Ahmet Kaçar'dan bir şiir rica eder ve Acemkürdi makamında besteler. Ertesi günlerde radyolarda ve gazinolarda Hüseyin Coşkun'er'in Acemkürdi eserinin tahtına bu defa Kemal Gürses'in Acemkürdi eseri oturmuştur. Söz yazarı Ahmet Kaçar bestecisi Kemal Gürses ve Hüseyin Coşkun'er, İsmail Şençalar'ın arabası ile gezerlerken Coşkun'er hışımla Kemal Gürses'e dönerek, “Ulan bir Acemkürdi şarkımız vardı. İyi, kötü ekmek yiyip fiyakamızı yapıyorduk. Başka makam bulamadın mı da bir Acemkürdi de sen yapıp, bütün fiyakamızı bozdun?” diye sitem eder.

Besteleri Zeki Müren, Sabite Tur, Mualla Mukadder ve Lutfi Güneri gibi sanatçılar tarafından plaklara okunmuştur. 60 kadar şarkısı, film ve revü müzikleri vardır.

TRT Repertuarına giren eserleri şunlardır.

Rep. No	Eserin İlk Dizesi	Makam	Güftekar	Usul
1169	Bana aşkın şarabını sundu yârim bu gece	Acem Kürdi	Baki Çallıoğlu	Curcuna
6856	Kahrın bize kaldı işven ellere	Muhayyer	Rüştü Şardağ	Düyek
8117	Neden beni bu gurbet elde yalnız bıraktın	Muhayyer Kürdi	Muzaffer Kazanoğlu	Semâi
9458	Senden ayrı yaşayamam çünkü çok sevdim seni	Rast	Hüseyin Coşkun'er	Devr-i Hindî
11240	Yavrusundan ayrılan ana ağlasın	Hicaz	?	Düyek
13464	İsterim geceler pek uzun olsun	Sûznâk	?	Curcuna
13526	Karardı mehtâbım gündüzüm gece	Nihâvend	Hüsameddin Seyhan	Curcuna

Bunların dışında saz eserleri de vardır. Saz eserleri şunlardır.

1. Bestenigâr saz semaisi
2. Nihavend saz semaisi
3. Uşşak saz semaisi
4. Hicazkâr raks havaları “Ateşli Dans”
5. Bir diğer Hicazkâr raks havaları “Ateşli Dans”
6. Hüzzam raks havaları “Ateşli Dans”
7. Nihavent raks havaları “Ateşli Dans”
8. Neva – Uşşak raks havaları “Ateşli Dans”

S. No	Şarkının Adı	Güftekar	Makamı	Uslû	Tarih
1	Bana aşkın şarabını sundu yârim bu gece	Baki Çalhoğlu	Acem Kürdi	Curcuna	1951
2	Mihnetle geçen günlerimi şad edecek yok		Acem Kürdi	Sengin Semai	1938
3	Kırdığın kalbimi tamire heveslenme sakın	Rüştü Şardağ	Acem Kürdi	Müsem-men	1951
4	Kalbimi aşkınla dağladım durdum		Bestenigâr	Düyek	1941
5	Günahım seni sevmekse söyle zalim bileyim	Hüsameddin Seyhan	Hüseyini	Yürük-aksak	1939
6	O güzel saçlarına	İ. Hilmi Soy-kurt	Hüseyini	Düyek	
7	Ömrümün neşesini terkettim sana	Rüştü Şardağ	Hüzzam	Düyek	
8	İsterim gözlerim ağlasın dursun		Karcıgar	Curcuna	1939
9	Beni bu gurbet elde neden yalnız bıraktın	Muzaffer Kazanoğlu	Kürdilihi-cazkâr	Düyek	
10	Kahrın bize kaldı işven ellere	Rüştü Şardağ	Muhayyer	Düyek	1952
11	Gel bu akşam ela gözlüm çık da Kordonboyuna	Rüştü Şardağ	Muhayyer-kürdi	Aksak	
12	Aşkın seni hep güldüremez Yalancı Kadın	Dr. Hamid Şakar	Nihavend	Curcuna	1951
13	Dağların sümbülüsün	Rüştü Şardağ	Nihavend	Müseddes	
14	Birlikte alıp bezme getir nâyı, rebabı	Hadi Koçdemir	Nihavend	Yürük semai	1951
15	Karardı mehtabım gündüzüm gece		Nihavend	Curcuna	1939
16	Gel seninle bu akşam teker teker atalım		Rast	Düyek	1938
17	Gönlüm harap oldu iştiağından	Necdet Atılgan	Rast	Curcuna	1951
18	Senden ayrı yaşayamam çünkü çok sevdim seni		Rast	Devrihindi	1938
19	Ne olur gün gibi ufkumda doğup		Saba		1954
20	Bestenigâr saz semaisi				
21	Nihavend saz semaisi				
22	Uşşak saz semaisi				
23	Hicazkâr raks havaları “Ateşli Dans”				
24	Bir diğer Hicazkâr raks havaları “Ateşli Dans”				
25	Hüzzam raks havaları “Ateşli Dans”				

Vefatı:

Evli ve üç çocuk babası olan Hüseyin Coşkuner 16.09.1977 yılında İstanbul’da vefat etmiştir. Kendisini rahmet ve şükranla yâd ediyoruz...

İhsan Emiroğlu (Tapucu İhsan)

Tapucu İhsan Bey olarak bilinen tanbur ve ud sazlarını çalan merhum Emiroğlu’nun elimizde bir adet ilahi notası mevcuttur.

Tapucu İhsan Bey ile ilgili pek fazla bir malumat bulamadık. Bir oğlunun TRT İzmir Radyosu’nda keman sanatçısı iken emekli olduğunu biliyoruz.

Eserin Adı	Güftesi	Bestesi	Makamı	Uslû
Dünya Nimetleri Başın Döndürür	H. Niyazi Biçer	İhsan Emiroğlu	Rast İlahi	Sofyan

Erdoğan BERKER (1932-1997)

Bizler için hayatta en güzel şeylerden birisi, muhakkak ki hangi alanda olursa olsun, bir eser verebilmektir.

Erdoğan Berker

80'lerin Unutulmaz Bestekârı:

Aslen İskilipli olan Erdoğan Berker, 16 Temmuz 1932 tarihinde Ankara'da dünyaya geldi. İlk, orta ve lise tahsillerini Ankara'da tamamladı. 1950 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Yüksek Mühendisliği Bölümü'nü kazandı ve 1955 yılında mezun oldu. Bu okulda merhum Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın sınıf arkadaşıydı.

1957 yılında askerlik görevini asteğmen olarak İzmir Konak'ta yapar.

İşi gereği 1958-60 yılları arasında Almanya'da bulunur.

Almanya'dan döndüğü 1960 yılından 1982 yılına kadar kendi deyimiyle çok sevdiği mesleğini icra etmek ve memlekete pek çok eserler kazandırmak için tam 22 yıl çalıştı. Yüksek İn-

şaat mühendisi olarak, Uşak'ta 2000 kişilik kapalı spor salonu inşaatı, ODTÜ Fen Edebiyat Fakültesi Beşerî İlimler Bölümü ve Teorik Kimya Bölümü inşaatlarında şantiye şefliği, Bursa Merinos Fabrikası Sosyal Bölümler Müteahhitliği, Amasya Fersu Meyve Suyu Fabrikası İnşaat Müteahhitliği, Adana Sümerbank 50.000 iğlik fabrika inşaat müteahhitliği, Adana Efes Pilsen Fabrikası İnşaatı müteahhitliği ve Konya Ilgın'da Şeker Fabrikası İnşaat müteahhitliği görevlerinde bulunur.

1963 yılında Tanya Berker ile evlenir ve bu evlilikten Ece ve Ebru adında iki kızı olur. Kızları da kendisi gibi müzisyendir.

Sanat Hayatı:

Erdoğan Berker'in musiki ile tanışması daha çocuk yaşlarında babasının evde ud çalması ve annesinin sesi ile ona eşlik etmesi ile oldu. Çocuk denecek bir yaşta babasından kendisine Kanun almasını ister. Ancak babası "önce tahsil" diyerek onun bu arzusunu o zaman yerine getirmez.

Erdoğan Berker ilk, orta ve lise tahsili boyunca musiki ile olan ilişkisini kesmez. Okulda boş geçen derslerde, tatilde arkadaşları ile yaptığı gezilerde onlara şarkılar söyler. Daha sonra çok sevdiği Kanuna kavuşur.

Üniversite yıllarında büyük kanun üstatları Necdet Varol ve Nevzat Sümer'den makam, usul ve kanun dersleri alarak musiki bilgisini geliştirir. Özellikle Nevzat Sümer Hoca ile pek çok eser geçerler.

1955 yılında Ankara Radyosu tarafından düzenlenen "Yeni kabiliyetler" adlı yarışmada "Senin Aşkınla Çak'ı Çak Oldum" isimli şarkıyı söyleyerek birinci olur. Bu olay onun Türk Müziği'ne olan aşkını doruğa çıkarır.

1958 – 1960 yılları arasında Almanya'da olduğu zamanda ilk bestesini yaptı. Sözleri Ömer Bedrettin Uşaklı'ya ait olan "Anlat Bana Gül Goncası Gördün mü Dikensiz?" şarkısını Rast makamında besteledi.

1960 – 1982 yılları arasında daha önce de belirttiğimiz gibi mesleğini icra etmek için yurdun farklı yerlerinde şantiyeden şantiyeye koştuğu için musiki ile ilgilenemez zaman bulamaz ve bu süre zarfında müziğe ara vermek zorunda kalır.

80'li yıllarda tekrar müziğe dönüş yapan Berker, yılların verdiği birikimle 1982 – 1985 yılları arasında 50 kadar şarkı besteleyerek müzik dünyasına bomba gibi girer.

Erdoğan Berker'in bu unutulmaz şarkılarını başta Samime Sanay, Faruk Tınaz, Erol Evgin, Nükhet Duru, Emel Sayın, Zeki Müren, Muazzez Abacı, Mediha Şen Sancakoğlu, Serap Mutlu Akbulut, Ahmet Özhan gibi dönemin birçok ünlü sanatçısı seslendirdi ve plaklarında okudular.

Erdoğan Berker 1984 yılında Serap Mutlu Akbulut ile "Serap Mutlu Akbulut ve Erdoğan Berker" "Yüreğim Alev Alev – (Aşk Bu Değil mi?)" isimli bir de albüm de çıkardı.

TRT tarafından o yıllarda ülkemizi tanıtmak amacıyla yapılan bir filmin müziğini de besteler. Bundan başka 1985 yılında TRT Müzik Dairesi Başkanlığınca Singapur'da düzenlenen Asyavizyon Şarkı Yarışması'nda TRT tarafından seçilen dört besteciden birisi olarak çok sesli Türk Sanat Müziği formunda bestelediği "Yalnız Beni Sev" isimli Rast şarkısı ile iştirak etmiştir.

1990 yılında Kültür Bakanlığınca Türk Sanat Müziği formunda bestelenmek üzere gönderilen üç şiirden sözleri Ayhan İnal'a ait “Bezmimize Yar Geline (Anlatılmaz)” isimli şiiri Segâh makamında, sözleri İlhan Geçer'e ait “Kalbe Dolan Bakış Gibi (Sevgililer)” isimli şiiri de Kürdi makamında bestelemiştir.

Bir diğer önemli notu burada vermeden geçemeyeceğim. Erdoğan Berker; daha önceki sayılarda tanıttığım yine İskilipli olan büyük bestekâr Yılmaz Yüksel'in “Başımızda Kavak Yeli, Eser Durur Deli Deli” isimli güftesini Hüseyini makamında bestelemiştir.

110 civarın da bestesi olan Berker'in 60'ın üzerindeki bestesi TRT repertuarında bulunmaktadır. Çocuk şarkıları da besteleyen Berker'in TRT repertuarında 4 adet çocuk şarkısı bulunmaktadır.

Eser Adı	Söz Yazarı	Makam	Usul	Arşiv No
Anladım git diyorsun istemiyorsun	Seyhan Girginer	Kürdili Hicazkâr	Semai	468
Anlat bana gül goncası gördün mü gül dikensiz	Ömer Bedrettin Uşaklı	Rast	Semai	481
Aşkı özde bulmak gerek	Erol Martal	Nihavend	Düyek	660
Aşkımı hep gizledim hasret dolu kalbimde	Nevin Tali	Hüzzam	Düyek	669
Aşkın mevsimi olmaz bunu herkes bilmeli	Mehmet Erbulan	Nihavend	Düyek	756
Az mı gezdim peşinde yollara sor sevgilim	Salih Korkmaz	Hicaz	Sofyan	
Baharlar yazlar geçti mevsim şimdi sonbahar	Şükriye Aka	Nihavend	Düyek	
Bana aşkı soruyorsun	Arslan Mecit Bağrı-şen	Nihavend	Düyek	1171
Başımızda kavak yeli eser durur deli deli	Yılmaz Yüksel	Hüseyini	Düyek	1222
Bırak aksın sırma saçın telleri (Şakayık)	Ayten Baykal	Rast	Semai	
Bir bahar dalı gibi Kuşadalı güzel kız(Kuşadalı Güzel Kız)	Ayten Baykal	Acem Kürdi	Nim Sofyan	1787
Bir ilkbahar sabahı güneşle uynadın mı hiç	Dr. Bekir Mutlu	Nihavend	Düyek	2079
Bir şarkı duyarsan sevdadan yana	İlkan San	Nihavend	Semai	2265
Bir şarkı söyle bana içinde ne ayrılık ne de hasret bulunsun	Nevin Tali	Nihavend	Düyek	15974
Bitmedi içimde sevgiler sana	Sami Derintuna	Segâh	Semai	12241
Biz Atatürk çocukları yurdumuzun umutları	Erdoğan Berker	Rast	Nim Sofyan	13689
Bu hayatın yükünü kalbimde taşıyamam	Halit Çelikoğlu	Hicaz	Semai	2542

Çiğdemler açmış dediler ben baharı görmedim ki	Erol Kavşit	Mahur	Düyek	3045
Dün gönlümle dertleştik ağladık için için	Dr. Bekir Mutlu	Nihavend	Düyek	3644
Geçip gitme yanımdan ne olur eller gibi	Mehmet Erbulan	Hüzzam	Düyek	4598
Gel yine ceylan gözlüm (Eskisi Gibi)	Mehmet Erbulan	Hüzzam	Sofyan	4858
Gerçek sevgiyi göster	Ayten Baykal	Hüseyini	Aksak	4869
Gitmesin istiyorum gidiyor yıllar	Cansın Erol	Nihavend	Düyek	4934
Gönlüm çiçek aşk bağında seçmesini bilmedin	Dr. Bekir Mutlu	Nihavend	Düyek	5040
Gönlümün her gece açar sevdası	Şafak Atayman	Hüzzam	Düyek	12188
Gönlümüzde gül açtı nasıl kuruttum dersin	Dr. Bekir Mutlu	Nihavend	Semai-Sofyan	
Gözlerinde nem vardı bırakıp ta giderken	Veli Bakırlı	Hüzzam	Semai	
Hasret ile tükendi gelip geçti bu ömrüm	Nevin Tali	Hicaz	Düyek	6015
Hasretin sardı beni kolların saydım	Selim Uludemir	Hicaz	Düyek	6042
Hayali hep gözündeysen nefesi hep yüzündeysen...	İlkan San	Kürdili Hicazkâr	Semai	6121
Hayalimde bir meleksin	Halit Çelikoğlu	Nihavend	Semai	
Hep senin ardından düştüm	Halil Gökçaya	Rast	Düyek	13024
Her yaşın ayrı bir güzelliği var (Kışları yaz yapan)	Sami Derintuna	Rast	Semai	12703
İçimde ilk aşkın ilkbaharı var	Ayten Baykal	Nihavend	Sofyan	6578
İpek gibi saçın var çatılmayan kaşın var(Sevgili Anneciğim)	Sami Derintuna	Nihavend	Semai-Düyek	12788
Kışları yaz yapan hüner dildedir (Her yaşın ayrı bir)	Sami Derintuna	Rast	Semai	12703
Kuşadalı Güzel Kız (Bir bahar dalı gibi)	Ayten Baykal	Acem Kürdi	Nim Sofyan	1787
Mor sünbüllü dağların var	Sami Derintuna	Hüseyini	Aksak	13677
Nasıl yaşanır sensiz bir türlü bilemedim	Özdemir Kiper	Hüzzam	Düyek	7899
Ne denizde bir ses ne gökte yıldız	Ayla Peken	Mahur	Düyek	7969
Ne dualar ettik yüce Mevlaya	Mustafa Sevilen	Hüseyini	Düyek	5234
Neşeli kuşlar gibi	Vicdan Ersoy	Rast	Düyek	13706
Nice seneler olmuş başbaşa kalmayalı	Dr. Bekir Mutlu	Rast	Düyek	
O gelince bahar gelir (Bilmece)	İlkan San	Muhayyer Kürdi	Düyek	8395
Sana açtım ellerimi	İsmail Demir	Hüseyini	Aksak	9119
Sana bir kerre gücendi küstü darıldı gönül	Erdoğan Berker	Suzinak	Curcuna	9139

Sana öyle hasretim ki bir çabam yok varam diye	Ayten Baykal	Hüseyini	Aksak	
Sen yanımda gibisin işte resmin elimde	Dr. Bekir Mutlu	Rast	Düyek	9447
Seneler ne olur üstüme gelmeyin	Cansın Erol	Hicaz	Düyek	9470
Seni düşünürken bağrımı okla delesim geliyor	Kani Soylu	Segâh	Düyek	12122
Seninle olursam ömür boyunca	Erdoğan Berker	Kürdili Hicazkâr	Semai	9636
Sensiz geçen günleri bir bir saydım bitmiyor	Dr. Bekir Mutlu	Uşşak	Düyek	9662
Sevdiğimi söyledim haber saldım gecedem	Dr. Bekir Mutlu	Muhayyer Kürdi	Nim Sofyan	
Sevgi bazen bir sıcacık eldedir	Ayten Baykal	Uşşak	Düyek	9892
Sonbahar rüzgârı savurdu erken...	Ayten Baykal	Nihavend	Sofyan	10122
Söyle güzel söyle bir selam yok mu?	Kani Soylu	Karcıgar	Sofyan	12041
Şarkılar gömülürken sulara hece hece	Ayten Baykal	Rast	Semai	10365
Şarkılar yazdım sana sazlar seni kıskandı	Erol Kavşit	Uşşak	Düyek	10371
Şarkılardan fal tuttum ikimize kaç kere	Mehmet Erbulan	Hicaz	Düyek	10375
Tanrım ne şanslıyım sevgiden yana	Sami Derintuna	Mahur	Semai	12211
Tarifsiz acılar versen de bana	Nurettin Baykal	Rast	Düyek	11946
Tutunacak bir tek dal aranırken elimrim	Mehmet Erbulan	Kürdili Hicazkâr	Düyek	10730
Umutlar çiçek açsın bu gece başka gece	Ayten Baykal	Muhayyer Kürdi	Düyek	
Unutmak istesem de unutmak elde değil	Ayten Baykal	Kürdili Hicazkâr	Düyek-Semai	
Unuttun gözlerimde gözlerini al da git	Ayten Baykal	Hüseyini	Düyek	10788
Unutur da her şeyi koşar gelirdim (Diyebilse)	İlkan San	Kürdili Hicazkâr	Düyek	10801
Varlığın kalbime heyecan verir	Dr. Bekir Mutlu	Hicaz	Düyek	
Yağmurlardan buluttan rüzgârlardan izlerim	Dr. Bekir Mutlu	Nihavend	Düyek	11048
Yalnızlık yok etmeden (Söyle Sevecek misin?)	Özdemir Kiper	Nihavend	Semai	11108
Yıllarca kederle yorulduğum durdum	Sami Derintuna	Rast	Düyek	11947
Yıllardır sinende sakladın beni (Askerden Anaya)	Ersin Gökçe	Kürdili Hicazkâr	Nim Sofyan	11409
Yüreğim alev alev yanıyor hasretinle	Erdoğan Berker	Rast	Aksak	
Zümrüt kıyılarda sisler gibisin	Mustafa Sevilen	Rast	Düyek	11738

Ödüllerin Efendisi Erdoğan Berker

Erdoğan Berker’in müzik dünyamıza bu fırtınalı girişi ile bir anda radyo, televizyon ve plaklarda hep onun eserleri okunmaya başlar. Hatta Faruk Tınaz ve Samime Sanay gibi kimi sanatçılar onun şarkıları ile meşhur olurlar. Bu arada yapılan yılın şarkısı yarışmalarında da Erdoğan Berker fırtınası yaşanır.

Aslında çok ilginçtir, bestekârimiz ilk ödülünü daha henüz 1 yaşında iken, 1933 yılında Ankara’da yapılan “Gülbüz Çocuk” yarışmasını kazanarak alır. Bu ödül aşinalığı onun musiki hayatında âdeta bir gölge olmuş ve deyimi yerindeyse aldığı ödüllerle “Ödüllerin Efendisi” yapmıştır.

Erdoğan Berker, müzik dünyasına girişinin ilk yıllarından olan 1984 yılında Milliyet Gazetesinin “Yılın On Şarkısı” yarışmasında üç ödülü birden aldı. Bu yarışmada sözlerini hemşehrimiz merhum Mehmet Erbulan’ın yazdığı “Beni Unutma” isimli Nihavent şarkısı ile birincilik, yine sözlerini Mehmet Erbulan’ın yazdığı “Şarkılarda Fal Tuttum” isimli Hicaz şarkısı ile ikincilik ve güftesini Ayten Baykal’ın yazdığı “Yunus Gibi” isimli Hüseyini şarkısı ile de beşincilik ödülünü aldı.

Yine 1984 yılında sözlerini Mehmet Erbulan’ın yazdığı “Beni Unutma” isimli Nihavent şarkısı ile bu kez Hürriyet Gazetesi’nin “Altın Kelebek” ödülünü aldı.

Erdoğan Berker, 1985 yılındaki Milliyet Gazetesi’nin “Yılın On Şarkısı” yarışmasında altı eseri ile birden ödül alarak inanılmaz bir rekora imza attı. Bu yarışmada Nihavent makamında bestelediği sözleri Bekir Mutlu’ya ait “Bir İlkbahar Sabahı” şarkısıyla birincilik, uşşak makamında bestelediği sözleri Erol Karşit’e ait “Şarkılar Yazdım Sana” isimli şarkısı ile ikincilik, sözleri Mehmet Erbulan’a ait olan “Gel Yine Ceylan Gözlüm” isimli Hüzam şarkısı ile dördüncülük, sözleri Ömer Bedrettin’e ait “Anlat Bana Gül Goncası” isimli Nihavent şarkısı ile yedincilik, sözleri Bekir Mutlu’ya ait “Bir Dinlesen Kalbimi” isimli Nihavent şarkısı ile sekizincilik ve sözleri kendine ait olan “Aşk Bu Değil Mi?” isimli Rast şarkısı ile onunculuk ödülünü aldı.

Aynı yıl “Bir İlkbahar Sabahı” şarkısı Hürriyet Gazetesi’nin “Altın Kelebek” ödülüne layık görüldü.

1986 yılında da Milliyet Gazetesi’nin “Yılın On Şarkısı” yarışmalarında, sözleri Ayten Baykal’a ait “Şakayık” isimli Rast şarkı ile yedincilik ödülünü aldı.

1987 yılında yine aynı yarışmada sözleri Halit Çelikoğlu’na ait “Sevgisiz Yaşamam” isimli Hicaz şarkısı ile birincilik, sözleri Bekir Mutlu’ya ait “Yudum Yudum Sevda” ile üçüncülük ve sözleri Cansın Erol’a ait “Seneler Ne Olur Üstüme Gelmeyin” isimli Hicaz şarkısı ile yedincilik ödülünü aldı.

Ödüllere doymayan Berker, Yılın On Şarkısı yarışmalarında; 1988 yılında sözleri Şafak Atayman’a ait olan “Akşam Güneşi” isimli Hüzam şarkısı ile yedincilik,

1989 yılında sözleri Bekir Mutlu'ya ait “Sevgi Bağlarım” isimli Nihavend şarkısı ile sekizincilik ödülünü aldı.

1989 yılında TRT Kurumunca Türk Sanat Musikisi'ne katkılarından dolayı bir plakette ödüllendirilmiştir.

1990 yılında da Devlet Bakanlığı'nca düzenlenen Çocuk Şarkıları Yarışması'nda sözleri Sami Derintuna'ya ait olan “Sevgili Anadolu'm” adlı Hüseyini şarkısıyla mansiyon ödülü kazanmıştır.

Musiki Anlayışı:

Erdoğan Berker, daha çocuk yaşlarda iken ilgi duyduğu musiki hevesini daha önce de belirttiğimiz gibi Necdet Varol ve Nevzat Sümer'den makam ve usul dersleri alarak bir temele oturttu. Ancak Almanya'da kaldığı dönemlerde musiki sevgisi ona Batı Musikini araştırmaya sevk eder. Onun asıl amacı Türk musikisinin evrensel alana yayılmasıdır. Bu amacının Türk Musikisinin, Batı Musikisi gibi çok sesli bir formda icra edilmesi ile mümkün olacağına inanır.

Bu tetkikler ve etkilenme neticesinde ilk bestesi olan “Anlat Bana Gül Goncası” isimli rast eserini besteler. Amacı yurda dönünce bu şarkıyı çok sesli formda icra etmektir.

Özellikle bu düşünceleri onun 1980 İhtilali sonrası TRT de Yıldırım Gürses'in öncülüğünde başlayan ve o dönemde Hafif Türk Sanat Müziği diye isimlendirilen akımın bir parçası yapar. Erdoğan Berker de bu tarzda eserler vererek dikkatleri üzerinde toplamış ve şarkıları 80'li yıllara damgasını vurmuştur.

Daha önce kaydettiğimiz 1984 yılında Serap Mutlu Akbulut ile çıkardığı albümü de çok sesli müzik denemelerini desteklemek amacıyla çıkarır ve albümdeki iki eseri bizzat kendisi okur. Bu albümdeki eserlerin çok sesli aranjisini Metin Alkanlı üstlenmiştir.

Erdoğan Berker bestelerinde basit fakat kulağa hoş gelen melodileri seçti. Bu yüzden onu daha çok piyasa şarkıları bestelemekle eleştirenler olsa da ismi müzik eleştirmenleri tarafından Suat Sayın, İsmet Nedim ve Yıldırım Gürses gibi çok sesli Türk Sanat Müziğinin öncüleri arasında sayıldı. Ancak merhum Avni Anıl'ın da belirttiği gibi o, eserlerini tek sesli formda besteledi. Ancak çok sesliliği benimsediği için eserleri aranjörler tarafından çok sesli hale getirildi ve daha çok bu tarzda icra edildi.

Rahmetli Zeki Müren de verdiği bir mülakatta; bir eseri dinlediği zaman beste tekniğinde kendini hissettiren, tarzını ortaya koyan besteciler arasında Berker'i de zikrederek “zevkle takip ederim, zevkle şarkılarını okurum, okumaya çalışırım” demektedir.

Erdoğan Berker'in en büyük arzusu gerek çok sesli formda gerekse klasik tarzda ve her makamda Türk Sanat Musikisi eserleri bestelemekti. Erdoğan Berker'in kendi ifadesiyle “daha bilimsel ve daha güzel bestelenip düzenlenecek çok sesli eserlerin üretilmesi, bunların flarmoni orkestrası salonlarında devamlı konserler hâlinde icra edilmesi ve nihayet tüm dünyaya Türk duygu, düşünce ve ezgilerinin gerek Klasik Türk Sanat Müziği ve gerekse çok sesli Türk Sanat Müziği ile yayılması” en büyük arzusudur.

Onun bir diğer amacı da çocuklarımızın seviyelerine uygun Türk Sanat Müziği türünde çocuk şarkıları bestelemekti. Bu amaçla 4 adet şarkı bestelemiştir.

Onun şu görüşlerini burada zikretmeden geçemeyeceğim:

Bizler için hayatta en güzel şeylerden birisi, muhakkak ki hangi alanda olursa olsun, bir eser verebilmektir. Bir eseri yapmak, tüm insanların hizmetine sunmak ne büyük mutluluktur.

Bir Anekdote:

Rahmetli Erdoğan Berker ile iki kez telefon görüşmem olmuştu. 1990'lı yılların başıydı. O zamanlar Ankara'da Cinnah Caddesi'nde bürosu vardı. Kendimi tanıttım. Çorumlu olduğumu söyleyince daha bir ilgi ile karşıladı. Şiirlerim olduğunu, ilgilenirse bestelenmek üzere göndermek istediğimi söyledim. Nazik bir ifade ile “hay hay çok sevinirim, gönderin” dedi. Vermiş olduğu adrese kendi el yazımla yazdığım bir seçme şiir defteri gönderdim.

Aradan sanırım birkaç yıl geçmişti. Tekrar aradım ve şiirlerin akıbetini öğrendim. Bana biraz rahatsız olduğunu ve gelen şiirleri sıraya koyduğunu söyledi. Bir daha görüşemedik. Şiirleri besteleyip bestelediğini öğrenemedim.

Vefatı:

Karaciğer kanserine yakalanan ve 15 ay bu hastalıkla mücadele eden Berker, 5 Eylül 1997 Cuma günü sabahı Erenköy'deki evinde 65 yaşında hayata gözlerini yumdu. Ebru Berker'in cenazesi, Levent Camii'nde kılınan öğle namazından sonra Aşiyan'daki aile mezarlığında toprağa verildi.

Ruhu şad olsun.

Kaynaklar:

Suat Yener; Bestekârlar, Erdoğan Berker www.musikiklavuzu.net

Ender Uslu, Zeki Müren'den Bir Demet, www.sanatgunesi.com

Dr. Ayhan Sarı; Bir Yıl Oldu, Avni Anıl Görüşmesi, www.musikidergisi.net

Salih Zeki Çavdaroglu; Devlet Radyoculuğundaki Türk Musikisi Yayın Politikalarına Kronolojik Bir Bakış... www.musikidergisi.net

Rahmi Kalaycıoğlu; Türk Musiki Bestekârları Külliyyatı, 4. Cilt, Sayı:61

Hafız Recep CAMCI (1933-2016)

Hafız Recep Camcı 1933 yılında Çorum'un Burhan Kâhya (şimdiki Yavruturna Mahallesi) Mahallesi'nde doğmuştur. Sekiz yaşında hıfzını tamamlayan Hocamız zamanın hocalarından tecvit, ta'lim, sarf, nahiv ve diğer dini ilimleri tahsil etmiştir. İlk önce Bahçelievler Camii İmam Hatipliği görevini daha sonra sırasıyla 1966 yılında Kubbeli Cami İmam Hatipliği'ni ve 1968 yılında da Ulu Camii İmam Hatipliği görevini üstlendi. 30 yılı aşkın bir süre bu vazifesini ifa eden Hoca Efendi 1998 yılında emekli oldu. Çorum İmam Hatip Lisesi'nin kuruluşunda bu okulda Kur'an-ı Kerim, Akaid gibi derslerde hocalık yapmıştır. Ayrıca ilk defa Mehter takımını kurmuş ve bizzat çalıştırmıştır. Onun Mevlâna ihtifalleri Çorum İmam Hatip Okulu'nu hem Çorum'da hem de Türkiye genelinde en üst düzeye çıkarmıştır. Onun çalıştırdığı Mehter Takımı bir zamanlar Çorum'un bandosu gibi görev yapmıştır. İlk Mehterbaşı da o zamanların öğrencisi şimdilerin meşhur Hocası Abdulkadir Ozulu Bey'dir.

Hocaefendi musikiyle daha çocuk yaşlarda, zikir meclislerinde tanıştı. Yine o yaşlarda Hıdırlık Şeyhi Abbas Külâhi'ye intisap etti. Abbas Külâhi; Sultan Abdülhamid zamanında Hıdırlık Postnişini olarak tayin edilen Rufai Şeyhidir. Recep Hafız bu zata tam 25 sene hizmet etmiştir.

İlimizde uzun yıllar tasavvuf musikisi konusun da neredeyse tek otorite kabul edilen Recep Hafız; kurduğu ve yönettiği tasavvuf musikisi koroları ile sayısız konserler vermiştir. Çoğu din görevlisi birçok öğrenciye tasavvuf musikisi dersleri vermiştir.

Hafız Recep Camcı Hocamız 26 Kasım 2016 tarihinde vefat etmiştir.

Besteleri:

Talibi Hak Olup Derde Düşenler	Mahalli	Karcıgar İlahi	Sofyan
Ya Rab Aşkını Ver Bana		Nihavend İlahi	Sofyan
Hakkın Metin Kal'ası		Hicaz	Sofyan
Taştı Rahmet Deryası	Yunus Emre	Kürdilihicazkâr	Yürük Semai
Hu Deyu Hu Deyu		Hüseyni İlahi	Sofyan
Her Sabah Erken		Saba İlahi	Sofyan
Aşka Nigâr Kandadır		Saba İlahi	Sofyan
Mahşerde Halk Ola Hayran		Saba İlahi	Sofyan
Âlemlere Nura Gark Oldu		Rast İlahi	Sofyan

Aşk Şarabın İçmeyen		Rast İlahi	Sofyan
Ey Rahmeti Bol Padişah	Kuddusi	Rast İlahi	Sofyan
Ya Rabbi Aşkını Ver Bana		Nihavend İlahi	Sofyan
Sultanı Kevneyn Kabrinden		Karcıgar İlahi	Sofyan
Âlemi Dilde Acep		Nihavend İlahi	Sofyan

Merhum Hocamız kendisini şu şekilde tanıtmıştı. Bu metni burada almayı uygun gördüm.

1933 yılında Yavruturna Mahallesi Kulaksız Sokak 4 nolu hanede dünyaya gözlerimi açmışım. Babam Hafız Ahmet Efendi, annem Suâde Hanım efendidir.

Dünyaya gözlerimi açtığımdan itibaren evimizde kendimi dini ve manevi yaşantı içerisinde buldum. Babaannem Hafız Kâfiye Hanım Efendi, daha küçük yaşta iken beni eğitime aldı. Karşılıklı sevgi, muhabbet ve şefkatle beni eğitti. Yaradılışında mevcut olan aşk ve tasavvufa karşı temayül gün geçtikçe artıyor, ruhumda ıstırap ve ızdırar sanki beni manevi âlemlerde bir bir arayış içerisinde gezdiriyordu. Babaannem evde devamlı talebelere Kur'an talimi ile meşguldü. Bu durum, Kur'an-ı Kerim'i okumam hususunda benim için büyük bir fırsat idi. Çok küçük yaşta Kur'an-ı Kerim'i okudum. Sesimin çok güzel ve müsait oluşu, daha çocukken dinleyenleri hayrette bırakıyor, kendi sesime kendimde sanki âşık olmuştum, durmak ve dinmek bilmeyen bir heyecan ile hep okumak İstiyordum.

Yedi yaşında babam Hafız Ahmet Efendi'den hıfza başladım. Hıfzımın yarısını babamdan, diğer yarısını da mahallemiz Kulaksız Camii İmam Hatibi merhum Hafız Bekir Efendi'den ikmal ettim.

Merhum Hafız Yusuf Batumlu Hoca Efendi den tecvit "talim" tashihi haruf yani, ağız içinde harflerin çıktığı mahreç ilmini okudum. Daha sonra yine kıraatle alakalı merhum Göreleli Hafız Halil Ayhan Efendi'den Kur'an talimi ile alakalı ders aldım ve yine kıraatle alakalı Hafız Bahattin Efendiden aşere okudum. Bu on kıraat üzerine "Sure-i İbrahim'e kadar Kur'an-ı Kerim'i yazdım. Bu meyan da merhum babamın, zamanın ileri gelen büyüklerinin ısrarlı teşvikleri ile Çorum Vaizi merhum Hacı Hakkı Adıgüzel Efendi'den, merhum Server Ahıskalı Hoca Efendilerden Arapça ders almaya başladım. Bu din dersleri ilkokula gitmemi engelliyordu. Bu husus bir eksiklik olarak beni rahatsız ediyordu. 1945'te ilkokula başladım.

Gittiğim sene öğretmenlerimin yardım teşvikiyle 3. sınıfı bitirdim. Bu öğretmenlerimin çoğu merhum oldular. Çok kabiliyetli ve yetenekli yaşlı öğretmenler idi. 1948 senesinde Gazipaşa İlkokulundan mezun oldum. Hem ilkokul derslerim hem Kur'an-ı Kerim ve Arapça dersleri ile birlikte devam etti. İlkokuldan sonra orta ve lise kısımlarını devam etmeme rahmetli babam kesinlikle karşı çıktı. Onun bütün arzusu yetenekli bir din adamı olmamı arzu ediyordu.

Çorum Müftüsü merhum Mustafa Özel Hoca Efendi'den tefsir, Hadis, Fıkıh derslerine devam ettim. Bu derslerle beraber zamanın mutasavvıf gönül ehli zatlarla sohbet dersleri devam etti. Büyük faide gördüğüm, benim ruh terbiyem hususunda büyük himmet ve gayretleri olan tasavvuf yolunun halka zincirinin son kâmilleri ve fevkalade istifade ettiğim, mülakat ve terbiyeleri bıkmadan, usanmadan, zevk, şevk ve aşk içerisinde uzun seneler devam etti. Bu zatlardan tasavvufi usul, erkân ve ayin talimleri gördüm.

1945'te askerlik görevimi Ankara Etimesgut 2. Zırhlı Tugay Bando Bölüğü'nde çok rahat ve fevkalade huzur içerisinde yaptım. Bu esnada tedrisat durmadı. Sınıfımın bando olması münasebetiyle yetkili müzisyenlerle beraber olduk. Bu iki sene zarfında gerek Türk Musikisi'nde gerek Tasavvuf Musikisinde fevkalade istifade ettim. Tekke Musikisi repertuarım 1300 eserin hemen üstündedir. Bunu bir öğrenme yönüyle değil de Cenab-ı Hakk'a tahdisi şükran için ifade ediyorum. 1956-57 ders yılında Çorum İmam Hatip Okulunda Kur'an-ı Kerim Öğretmeni olarak tayin olundum. Kur'an-ı Kerim'le beraber 1.2.3. sınıfların din dersleri ve Akaid derslerini birlikte yürüttüm.

Aynı yılın Kasım ayının sekizinde Yurdanur Hanımefendi ile evlendim. Abdülvahhab isminde bir oğlum, Suâde-i Hâkime isminde bir kızım var. Bunların ikisi birisinden, ikisi birisinden dört torunum var.

İmam Hatip Okulunda pek çok faaliyetlerim oldu. Çorum'da ilk defa Mehter Takımını kurduk. 1959 da öğretmenlik görevimle beraber Bahçelievler Camii İmam Hatipliğine tayin olundum.

1965'te, Bahçelievler Camisi'nden Kubbeli Camii İmam Hatipliği'ne tayin oldum. 1965 Haziran'ında İmam Hatip Okulu'ndaki görevimden ayrıldım.

1967 de Çorum Ulu Camii Baş İmam Hatipliği'ne tayin olundum. Fasılasız 30 yıl bu görevim devam etti. 1998 Temmuz ayında yaş haddinden emekli oldum.

Halen Çorum Belediyesi himayesinde kurduğum Tasavvuf Müziği Topluluğu çalışmalarımız devam etmektedir. Çeşitli illerde ve ilçelerde davet üzerine bu topluluğumuzla konserler verdik. Sıhhatimiz elverdiğince Çorum halkının dini hizmetlerine yardımcı olmaya devam ediyorum. Okuyan, dinleyen kardeşlerimizden dua istiyorum.

Yılmaz YÜKSEL (1937-)

Sanat Müziğinin Zirvesinde Bir Çorumlu Bestekâr:

İnsanoğlu doğduğu, yaşadığı toprakların acıları, sevinçleri ile âdeta yoğrulmakta, oranın örfünü, âdetini, kültürünü süngerin suyu içine çektiği gibi ruhuna emdirmekte... Coğrafya ve kültür onu yaşayan insanın ruhunda birleşerek onun tüm özelliklerini tıpkı bir ayna gibi, tıpkı bir ekran gibi yansıtmakta...

Sanat da bu dışa yansıyışta yerini almakta... Bazen bir mimari eseri, bazen bir şiir, bazen bir musiki eseri olarak yine insanın ruhundan koparak, bir güneş gibi doğmakta...

Haklı olarak insanlar kendi etrafındaki, kendi çevresindeki yetenekli insanlarla gurur duymakta, onların eserlerini kendinin bir parçası olarak görmekte...

Yaşadığımız ilimiz Çorum da bir çek sanatçının doğduğu bir il... Bu topraklarda yetişmiş birçok şair, âşık, bestekâr, ressam bizlerin göğsünü kabartan eserleriyle milletimizin kültürüne, sanatına hizmet etmekte...

Onların eserleri ülkenin dört bir yanında beğeni ile takip edilir. Bu eserler buradan doğar, ülke semalarında arzı endam eder ve sesiyle, rengiyle, estetiğiyle gelir yine hanelerimize misafir olur.

Çorum denilince akla hep Halk Musikimiz ve birbirinden güzel türkülerimiz, âşıklarımız gelir. Ancak bu musiki kültürü Sanat Musikimizde de kendini göstermiştir. Güftekarlar, bestekârlar ve ses sanatçılarımız ülke genelinde haklı bir üne sahiptirler.

Hani “Çekemezler sevgimizi/ Bilemezler kalbimizi/ Tanrı yazmış bize bizi/ Sen benimsin ben de senin...” diye başlayan bir zamanlar dillerde düşmeyen Hüzam bir şarkı vardı.

Yine: “Kalbime gir doğ güneşim” diye başlayan başka bir Uşşak şarkı...

Yine “Neler elendi geçti gönül denen elekten” isimli Hüseyini şarkı...

Yine “Öyle güzel ki gözlerin bakmasını bir bilsen” isimli Rast şarkı...

Ve yine “Seni kendime candan bir sevgili sanmıştım” isimli Hüzam eser...

Hatırladınız değil mi bu şarkıları? İşte bu unutulmaz şarkıların bestekârı Yılmaz Yüksel, iftihar duyduğumuz bir hemşehrimiz...

Yılmaz Yüksel; 5 Nisan 1937 de İskilip ilçesinde doğdu. Babası keçeci esnafından Hüseyin Yüksel ve annesi Hanife Yüksel'dir. İlkokulu burada 1949-1950 öğrenim yılında bitirdi. Babasının rahatsızlığı nedeniyle ailesinin Ankara'ya taşındılar çalışma hayatına atılmak zorunda kaldı ve bu yüzden tahsiline devam edemedi. 1953 yılında Ankara'nın Yeni Mahalle semtinde bir yorgancı dükkânı açtı.

Müziğe olan ilgisi de ilkokul sıralarında başlamıştır. İlk musiki eğitimimi rahmetli annesinden almıştır. Çok güzel bir sese sahip olan annesi ilahiler söyler, ona da öğretirdi.

1952 yılında Ankara Musiki Sevenler Cemiyetinin çalışmalarına katıldı ve burada Sait Çağlar'dan ilk ud derslerini almaya başladı. Daha sonra musiki içinde yapılan çalışmalar esnasında Erol Sayan ve Sadettin Öktenay gibi kıymetli sanatçılarla da tanışma olanağı buldu.

Bir arkadaşının tavsiyesi ile Ankara Radyo'sunda kemençe sanatçısı olarak görev yapan Vedia Tunççekiç'ten usul dersleri aldı. Bunun yanında Fahri Kopuz ile tanıştı ve kendisinden ud dersleri almaya başladı.

Daha sonra Musiki Sevenler Cemiyetinde ud, Yenimahalle Halkevinde nota dersleri verdi. Ahmet Hatipoğlu ve İsmail Baha Sürelsan ile tanıştı. İsmail Baha Sürelsan'ın musiki meşk ve sohbetlerine katılarak nazariyat bilgilerini ve repertuarını genişletebilmek imkânını buldu.

1957 yılında Mamak Muhabere Okulunda askerlik görevine başladı. Askerliği esnasında 28.Tümen bando bölümüne alındı. Burada görev yapmakta olan klarnet sanatçısı Barbaros Erköse ile de birçok etkinliklerde bulundu. 1959 yılında terhis oldu.

Tekrar eski mesleği olan yorgancılığa devam etti. Bu arada açtığı yorgancı dükkânı Ankaralı müzisyenlerin uğrağı hâline geldi.

Bu esnada ilk bestesini, askerdeki bir arkadaşının verdiği "Bilmem böyle niye uzun kalpten kalbe giden yollar" dizesiyle başlayan şiiri 1960 yılında, düyek usulünde, Uşşak makamında besteleyerek yaptı. Musiki çevresinde beğeni kazandı.

Sonra sözleri edebiyat öğretmeni Ahmet Aymutlu'ya ait olan "Gönlüme Gir Doğ Güneşim" isimli şarkıyı Uşşak makamında ve semai usulünde besteledi. Bu şarkısı büyük ilgi gördü ve pek çok plağa okundu. Besteci olarak tanınmasına neden oldu. Ahmet Aymutlu'nun ARUZ adlı eserinden çok yararlandı ve aruz veznini ondan öğrendiği.

Üçüncü olarak, İsmail Baha Sürelsan'ın bestecilik derslerinde ödev olarak verdiği, sözleri Fuat Uluç'a ait Suzinak makamında, curcuna usulünde "Kaşların yay kirpiğin ok / Neden canım insafın yok" dizesiyle başlayan şiiri besteledi.

1966 yılında Ankara Radyosunun açtığı sınavı birincilikle kazandı ve üç yıllık stajdan sonra 1969 yılında usta sanatçısı olarak kadro aldı.

1969 yılında eşi Oya Hanım ile evlendi. Aynı yıl ilk çocuğu Meriç dünyaya geldi. 1970 yılında ortanca oğlu Tunca doğdu.

Daha sonra İzmir Radyosu'na tayin oldu. İzmir'deki yıllarında 1975 yılında küçük oğlu Sürelsan dünyaya geldi. O tarihte İzmir Radyosu Sanat Müdürü olan Ali Rıza Avni Tınaz'dan yakın ilgi gördü.

1973 yılında Denizli'de açılan Altın Horoz Beste Yarışması'nda sözleri Nafiz Çamlıbel'e ait olan **“Yanacak Şule Arar Her Gece Divane Gönül”** isimli Evcara şarkısı ile ilk onun içine girdi. Bu yarışmada Yüksel'in eserini Bekir Sıtkı Sezgin okudu ve eseri beşincilik ödülü aldı. Bu ödül onun bestecilik yaşamında aldığı ilk ödüldür.

1974 yılında İzmir Radyosu Küçük Koro'sunu yönetmeye başladı. Daha sonra Beraber ve Solo Şarkılar, Şarkılar ve Saz Eserleri, Kadınlar Topluluğu, Birlikte şarkılar gibi programları yönetirken ud sanatçılığının da sürdürdü.

1977-1979 yılları arasında İzmir Radyosu Sanat Müziği Müdürlüğü'nü vekâleten yaptı.

10-11 Ekim 1980 tarihinde TRT Türk Müziği Danışma Kurulu Üyeliği, 1979-1980 eğitim yılında İzmir Devlet Konservatuvarında, İleri Yüksek bölümünde Türk Müziği öğretmenliği yaptı. Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı jürisinde bulundu. İki ay konservatuarda ud öğretmenliği yaptı.

1998 yılında kendi isteğiyle TRT'den emekliye ayrıldı.

Daha sonra 29-30 Eylül 1988 yılında İstanbul'da toplanan Türk Sanat Müziği Üyeliği, 1983 yılı Türkiye İş Bankası Büyük Ödül Jüri Üyeliği yaptı.

İzmir İl Halk Kütüphanesi, İzmir Sanatçılar Derneği, İzmir Belediyesi TSM Korosu, Konak Belediyesi TSM Korosu, Salıhlı Belediye Korosu, Manisa Belediyesi Korosu'nda dersler verdi. Bu çalışmalardan da birçok sanatçı yetişti, TRT ve Devlet Koroları sınavlarında başarı göstererek profesyonel sanat yaşamına katıldı.

Yaptığı bestelerin birçoğunun sözleri kendisine aittir. Yüz otuzun üzerinde bestesi ve kırk kadar şiiri bulunan Yılmaz Yüksel'in TRT repertuarında bestesi kendisine ait 84, sözleri kendine besteleri başka bestekârlara ait 18 şarkısı vardır. Bunlardan yetmiş kadarı TRT repertuarındadır.

Yılmaz Yüksel hocamıza sağlıklı nice uzun ömürler diliyoruz...

Bestesi Yılmaz Yüksel'e ait eserler:

S. NO	Eser Adı	Söz Yazarı	Makam	Arşiv No
1	Aşkımız hicrana döndü ayrılık hiç bitmiyor	Reşat Özpırınçci	Hicazkâr	681
2	Ayrılık akşamında bütün renkler kaybolur	Ahmet Ilgaz	Uşşak	898
3	Bilmem böyle niye uzun kalpten kalbe giden yollar	Belirsiz	Uşşak	1674

4	Bir bahar dalısın ruhumda açan	C. Oktay Çağlar	Hicaz	1788
5	Bir sayfa da bana ayır o hatıra defterinde	Metin Pütmek	Hüzzam	2241
6	Çağırın özlemi bir bestede hicaz oluyor	Güngör Fahri Tü-zün	Hicaz	2866
7	Çekemezler sevgimizi bilemezler kalbimizi	Yılmaz Yüksel	Hüzzam	2913
8	Durdur artık ey felek verdiğin elem yeter	Ahmet Ilgaz	Hüzzam	3574
9	Eğer gideceksen bana söyleme	Güler Kazmacı	Hicaz	3776
10	Gönlüme gir doğ güneşim	Belirsiz	Uşşak	5061
11	Her sevginin arkasından tutuşup da yanma artık	Yılmaz Yüksel	Karcıgar	6322
12	Hülya bahçesinin çiçeklerinde	Jale Fer	Nihavend	6494
13	Islak gözlerinin içinde gölgem	Güngör Fahri Tü-zün	Kürdili Hi-cazkâr	6552
14	Kaşların yay kirpiğin ok	Fuat Uluç	Suzinak	7073
15	Kumral küçücük kuş gibi ahu gibi bir şey	Şahin Çandır	Nihavend	7299
16	Ne olur yüzüme öyle bakma sen	Veli Bakırlı	Hicaz	8055
17	Neler elendi geçti gönül denen elekten	M. Aziz Bolel	Hüseyini	8181
18	Niçin nalendesin böyle gönül derdin nedir söyle	A. Ziyaeddin Paşa	Mahur	8321
19	Öyle güzel ki gözlerin bakmasını bir bilsen (Sevda Basamağı)	Cemal Bora	Rast	8671
20	Sabrımı özlemlili yıllara saldım	Semra Nazlıben	Hüseyini	9019
21	Sen tende canımmış gibi nabzımda vurursun	Güngör Fahri Tü-zün	Bayati Ara-ban	9442
22	Seni kendime candan bir sevgili sanmıştım	Yılmaz Yüksel	Hüzzam	9545
23	Söylenmedik sözlerim dudağımın ucunda	Ahmet Ilgaz	Hüseyini	10215
24	Söylenmedik sözlerim dudağımın ucunda	Ahmet Ilgaz	Kürdili Hi-cazkâr	10216
25	Şu yaralı gönlüme bir çare bulmak için	Hakkı	Hüzzam	10514
26	Yağmurlar yağsa da gül sana hasret	C. Oktay Çağlar	Uşşak	11047
27	Yanacak şule arar her gece pervane gönül	Faruk Nafiz Çamlı-bel	Evcara	11117
28	O şuh öyle dilber ki içimizde rakseder	Şahin Çandır	Mahur	12054
29	Sende son günlerde garip haller var	Yalçın Benlican	Rast	12107
30	Kadehimde şarapsın yudum yudum sevgilim	Yılmaz Yüksel	Uşşak	12137
31	Sevgiler sende kalsın kalbindeki iz benim	Uğur Gür	Hicaz (Uzzal)	12176
32	Coşar gönlüm coşar gönlüm kalpten kalbe ko-şar gönlüm	Yılmaz Yüksel	Hicaz	12277
33	Aşkın uçurum oldu	Metin Pütmek	Hicaz	12432
34	Canım buraların sensiz tadı yok	Yılmaz Yüksel	Hüseyini	13120
35	Her güzele meyil verdim	Hüseyin Akyüz	Nihavend	13164

36	Aşkın ateşi sönmeden	Taner Şener	Rast	13174
37	Bu akşam gurbet elde yine gönlümü yaktı	Uğur Gür	Saba	13182
38	Gönlüm niye boşsun yeniden dol	Rüştü Şardağ	Uşşak	13192
39	Toprağına hasret suyuna hasret (Malatya)	Yalçın Benlican	Hüseyini	13282
40	Seni yeniden yaşatır bende kalan mektupların	Metin Pütmek	Rast	13587
41	Bir bayram humarı sundu hayalim	Ayten Uğuralp	Buselik	14880
42	Ayrılığın yolu var hüzünlü kaşlarında	Asuman Solak	Hicaz	14902
43	Ateşim yanmaz oldu dumanım tütmez oldu	Cemal Bora	Hüzzam	14953
44	Gecenin siyah tülü sessizce iner koya	Belirsiz	Nihavend	15027
45	Gözleri çepçevre kuşattı beni	Yalçın Benlican	Nihavend	15031
46	Gurbet onulmaz yara kalbimizde kanıyor	Ahmet Ilgaz	Hicaz	15265
47	Ne sevdiğin belli ne sevmediğin bilmem kaç gönlüde hüküm sürersin	Ender Öztaş-Yalçın Benlican	Uşşak	15579
48	Bak işte güzelim bahar başladı	Halil Soyuer	Muhayyer	15633
49	Ceylan gözlerinin candan bakışı içime kış günü bahar getirir	Engin Çır	Karcıgar	15634
50	Güneşe yolum olur diye gözlerin en kuytu göl-gelerde seni aradım	Tuncay Ilgaz	Segâh	15646
51	Fırtınalar gezer denizlerimde	Yalçın Benlican	Muhayyer Kürdi	16564
52	Özlemek neye yarar sevenin olmayınca	Günuğur İldem	Muhayyer Kürdi	16566
53	Besteler kaldı yarım şarkılarda bu akşam	Şükrü Yetimoğlu	Rast	18042
54	Serildi sulara ay nurdan inciler dizdi	Ahmet Ilgaz	Kürdili Hi-cazkâr	18085
55	Baharın gülleri solana kadar bıraktığın yerde bekleyeceğim	Şükrü Yetimoğlu	Hüzzam	18123
56	Sevgin tüm benliğimi kapladı bir ağ gibi	Yılmaz Yüksel	Suzidil	18124
57	Gamzesinden kâkülünden bir âşık ilham alır	Yılmaz Yüksel	Şevkefza	18125
58	Adım adım peşinde her gün seni izledim	Halit Çelikoğlu	Hicaz	18126
59	Yağmur mu var gökyüzü hep bulutlu	Yılmaz Yüksel	Hüseyini	18127
60	Karadeniz'de bir inci konuksever yaşlısı genci	Yılmaz Yüksel	Hicaz	18128
61	Ben senin ellerin gibisini hiç görmedim	Şahin Çandır	Rast	18129
62	Şu gönlümün bahçesinde açılmış gonca gü-lüm var	Musa Elitaş	Mahur	18130
63	Mutlu günler geri gelmez gider gider gider	Onur Şenli	Mahur	18131
64	Ben rüzgârım demiştin saçlarımı okşarken	Tunisa Canbay	Nihavend	18132
65	Gönül sevince koşar peşince	Uğur Okay Arar	Nihavend	18133
66	Bir susayan rüzgâr eser sevgine	Gündoğdu Duran	Hüseyini	18134
67	Neşemle sevincim çok kısa bir an	Eyüp Göksu	Hüzzam	18135
68	Ümit bir kıvılcım çakıp gidiyor	Belirsiz	Rast	18140

69	Büyülemiş gibi bu sevda beni	M. Emin Baysal	Hicaz	19062
70	Atmış üzerinden karı müjdeliyor ilkbaharı	Yılmaz Yüksel	Hüseyni	19233
71	Alevler gönülde ıslanmış artık	Arif Özcan	Kürdili Hicazkâr	19234
72	Bazen yüzünü bazen gözünü bazen sözünü özlüyorum	Yılmaz Yüksel	Nihavend	19241
73	Yasemin kokulum ceylan bakışım	Yılmaz Yüksel	Nihavend	19926
74	Aklım karışıyor kalbim tutuşuyor	Yılmaz Yüksel	Nihavend	19927
75	Aşılmaz karlı dağları mor sümbül açan bağları	Güzin Oralkan	Hicaz	19928
76	Bir zamanlar canım diyen nerelerde hangi yerde	Ayten Akdağ	Nihavend	19929
77	Özlemde keder arzuda yas soldu benizler	Gündoğdu Duran	Evcara	20684
78	Özlemde keder arzuda yas soldu benizler	Gündoğdu Duran	Evcârâ	20684
79	Yaz gecesi hava sıcak	Yalçın Benlican	Ferahnâk	20685
80	Yaz gecesi hava sıcak	Yalçın Benlican	Ferahnâk	20685
81	Erbab-ı kelam lafzını mana ile söyler	Yılmaz Karaköyünlü	Mahur Büselik	20686
82	Erbâb-ı kelâm lafzını mânâ ile söyler	Yılmaz Karaköyünlü	Mâhur-Büselik	20686
83	Ben gece yarısı elimde kalem	Yılmaz Yüksel	Rast	20687
84	Ben gece yarısı elimde kalem	Yılmaz Yüksel	Rast	20687
85	Doğacaktır bir gün yarınlar	Ayten Adaşoğlu	Muhayyer Kürdi	20688
86	Doğacaktır bir gün yarınlar	Ayten Adaşoğlu	Muhayyer Kürdi	20688
87	Güller nöbet tutmuş penceresinde	Nuran Hariri	Sultani Yegâh	20703
88	Güller nöbet tutmuş penceresinde	Nuran Hariri	Sultânî Yegâh	20703
89	Ah aman Rahim Allah yolumu asan eyle	Ahmet Ilgaz	Suzidil	
90	Âlemde safa bende hep cefa	Cemal Bora	Uşşak	
91	Bazen coşkun hızlı hızlı bazen yavaş nazlı nazlı	Şahin Çandır	Hüseyni	
92	Bir haber bir mektup bir anı yetmez	İsmet	Hüzzam	
93	Bir haber vermeden gittin sessizce	Ertunç Toprakezen	Hüzzam	
94	Emektir ekmeğim emektir aşım	Yılmaz Yüksel	Hüseyni	
95	Güz yağmuru gibisin yağdıkça yağıyorsun	Veli Bakırlı	Hicaz	
96	Güzelim bir sen bir ben bir yerlerde olalım	Yılmaz Yüksel	Nihavend	
97	Hayalinle çıktım yola	Turan Yalçın	Nihavend	
98	İlmin ışığında ilerleriz biz	Ahmet Ilgaz	Nihavend	
99	Kumkapı Kumkapı burda içilir rakı	Yılmaz Yüksel	Uşşak	
100	Meşin çizme ayağında	Mevlüt Kaplan	Neva	

101	Özlemde kederde arzuda yas soldu benizler	Gündoğdu Duran	Beste Isfahan	
102	Sevinç gözyaşlarıdır gökten dökülen yere	Şahin Çandır	Rast	
103	Su içmeye gel de çeşme başına	Kaya Bekat	Zavil	
104	Şen Bornova'nın koynuna gir gökleri izle	Hasan Atıf Özden	Mahur	
105	Şu Aydının Efesi Egenin bir tanesi	Günuğur İldem	Nikriz	
106	Uçurumlar açsan dağları diksen	Şahin Çandır	Uşşak	
107	Peşrev	Belirsiz	Hisar	E3543
108	Saz Semaisi	Belirsiz	Evcara	E0586
109	Saz Semaisi	Belirsiz	Hüseyni	E1302
110	Saz Semaisi	Belirsiz	Şevkutarab	E3544

Dr. Ümit MUTLU (1939-)**Santuru Türk Müziğine Uyumlu Hale Getiren Çorumlu Bestekâr**

Ümit Mutlu hem doktor hem müzikolog hem notist ve hem de Santur sazını

Türk Musikisine uyumlu hale getiren bir mucit... Türk Müziğinin unutulmaz seslerinden Serap Mutlu Akbulut'un da ağabeyi...

Türkiye onu önce "Yeşil Gözlerinden Muhabbet Kaptım" isimli şarkısı ile tanıdı. Daha sonra Santur resitalleri ve albümüyle gönüllere taht kurdu.

Hayatı:

Aslen Çorumlu olan Dr. Ümit Mutlu; 1939 yılında Ankara'da doğdu. Babası Enver Bey, annesi Saide Hanımdır.

Babası Enver Bey; Ankara Radyosunda görevli iken merhum Hakkı Derman hocadan keman, merhum Fahri Kopuz'dan da ud dersleri almıştır. Enver Bey ayrıca kanun da çalıyordu.

Ümit Mutlu; on yaşına kadar Ankara'da kalır. Ancak babasının İstanbul'a tayin olması sebebiyle Ankara'da başladığı tahsilinin tamamını İstanbul'da tamamlar. Karagömrük Ortaokulu'nu, Vefa Lisesi'ni ve daha sonra da İstanbul Tıp Fakültesi'ni bitirir.

1967 yılında konservatuardan arkadaşı olan Şule Hanım'la evlenir ve Koray ve Gürkan isiminde iki erkek çocukları olur.

Doktor olarak 1971 yılında Edirne'de göreve başlar.

1975 yılında ihtisas amacıyla Almanya'ya gider ve önce cerrahi, radyum tedavisi ve Ultrasonografi alanlarında çalışır. Daha sonra kadın hastalıklarında ihtisas yaparak başasistan olarak 1989 yılına kadar Almanya'da tıbbi ihtisas çalışmalarına devam eder.

2008 yılından sonra gebelik ve kısırlık konusunda infertil hasta takibi ve aşılamayla gebelik çalışmalarına Laboratuvar çalışmalarına başlar. Halen İzmir'de mesleğini icra eden Dr. Ümit Mutlu; yurtdışı genital estetik uygulama ve klinik deneyimlerini başarıyla uygulamaktadır.

Musiki Hayatı:

Dr. Ümit Mutlu; daha ortaokul sıralarında iken ağız armonikası, mandolin ve akordeon çalarak musikiye ilk adımını atar. Ancak yirmi yaşına kadar Batı Müziği

ve Hafif Batı Müziği ile ilgilenir. Yine de Türk Sanat Musikisi hayranı olan kız kardeşi Serap Hanım şarkı söylerken ona ağız mızıkası ile ona eşlik eder. Ümit Mutlu'nun Tıp Fakültesi'ne kaydolduğu 1960 yılında, kız kardeşi Serap (Mutlu Akbulut) Hanım da İstanbul Belediye Konservatuvarı sınavlarını kazanır. Serap Hanım henüz on altı yaşında olduğu için onun konservatuara gidiş gelişlerinde bir ağabey olarak refakat etmek durumunda kalır. Bu refakatler aslında onu Türk Musikisi'nin büyüdü dünyasına getiren sırlı bir sebeptir. Dr. Ümit Mutlu bu hatırasını Sevinç Atan'a verdiği bir mülakatta şöyle anlatmaktadır:

"Konservatuvarın koridorlarında onu beklerken içeriden gelen teganni sesleri, icra edilen o güzel eserler beni öylesine duygulandırıyor ki, neden bu güzelliklerden uzağım diye düşünmeye başladım. Türk Müziği beni her yönüyle içine almıştı bile."

Ertesi yıl babasından habersiz konservatuvar sınavlarına girer ve sınavı kazanır. 1961 yılında bir kanun satın alır ve böylece Türk Musikisi deryasına dalmış olur.

Babası da bir müzisyen olmasına rağmen onun tıp tahsilini aksatabileceği endişesiyle konservatuara gitmesine razı olmamış, uzun süre karşı çıkmıştır. Ancak Enver Bey oğlunun ısrarlarına dayanamayarak onun konservatuara gitmesini engellemez.

Babası da bir müzisyen olmasına rağmen onun tıp tahsilini aksatabileceği endişesiyle konservatuara gitmesine razı olmamış, uzun süre karşı çıkmıştır. Ancak Enver Bey oğlunun ısrarlarına dayanamayarak onun konservatuara gitmesini engellemez.

Ümit Mutlu; Tıp fakültesini ve konservatuvarı beraber yürütür. Konservatuarda enstrüman olarak kanunu seçer ve kanun sanatçısı Haluk Güneyli'den ders alır. Bu tempolu ve ağır yükün altından kalkmayı başarır ve hem tahsilini başarıyla tamamlar hem de enstrüman olarak seçtiği kanununu kısa zamanda ilerletir.

Bu arada da zamanın büyük üstatlarından Münir Nurettin Selçuk, Prof. Dr. Nevzat Atlığ, Halil Bedii Yönetken, Dürdane Altan, Melahat Pars, Şefik Gürmeriç gibi değerli hocalardan ders alarak Türk Musikisi repertuarını zenginleştirme imkânını elde eder.

Dr. Ümit Mutlu; 1963 yılında Belediye Konservatuvarının üçüncü sınıfında iken İstanbul Talebe Birliği Korosu'nun İstanbul Radyosu'ndaki bir band kaydında kanun taksimi yapar. İcra ettiği bu taksimi, Koro Şefi ve aynı zamanda Konservatuardan da hocası olan Dr. Nevzat Atlığ'ın beğenmesi üzerine, hocanın davetiyle İstanbul Radyosu Klâsik Türk Musikisi Korosu'na kanun sanatçısı olarak katılır. Bu koroda Vecihe Daryal (kanun), Cevdet Çağla (keman), Kemal Niyazi Seyhun (kemence), Şekip Ayhan Özışık (ud), Emin Ongan (keman), Niyazi Sayın (ney) ve Hüsnü Tüzüner (santur) gibi müzik üstatlarıyla birlikte çalışarak bu üstatlardan musikinin çeşitli bahislerinde büyük ölçüde faydalanır.

1967 yılında İstanbul Radyosu tarafından açılan saz sanatçısı imtihanını Dr. Teoman Önaldı, Doğan Ergin, Fahrettin Çimenli ve İhsan Özgen ile birlikte kazanır ve kanun sanatçısı olarak 1974 yılına kadar Radyoda çalışır.

İstanbul Belediyesi Konservatuvarı İcrâ heyeti santur sanatçısı Hüsnü Tüzüner'den aldığı feyizle 1967 yılında İran'dan bir santur getirtir. Bu enstrümanın Türk Musikisi'ne uyumunu sağlamak için 1969 yılında akord düzenini değiştirip, kanunda olduğu gibi mandal ilavesiyle Türk Musikisi'nin tüm seslerini çıkarabilen bir enstrüman hâline dönüştürür. Böylece santur sazı onun bu çalışmalarıyla hayata dönmüş denilebilir.

Türk Musikisine uyumlu hale getirdiği Santur; yöneticilerin de beğenisini kazanır ve İstanbul Radyosunda da bu sazla programlara katılır. Ancak daha fazla imkân verilmediği için tekrar kanun çalarak çalışmalarını sürdürür.

1966 yılında İstanbul Fetih Cemiyeti bünyesinde bir koro kurar ve 1969 yılına kadar koro şefi olarak bir dizi konserler verir.

1971 yılında doktor olarak ilk görev yeri olan Edirne'ye tayin edilmesi üzerine musiki çalışmalarını arkadaşı Varol Tütün ile birlikte, 1950 yılından beri faaliyet gösteren Edirne Musiki Derneği'nde kanun sanatçısı ve hoca olarak 1974 yılına kadar çalışır. Bu derneğin 20. yıl konserinde de ilk santur resitalini verir.

Konservatuvarın ilk yıllarında nota yazarlığı “notistlik” ile ilgilenir. Zira o zaman kadar nota yazarlığı konusunda ciddi bir çalışma yapılmadığını görür ve “notist”liğe başlar. Bu alandaki ilk isimlerden birisi olmuştur Dr. Ümit Mutlu...

1970 – 1972 yılları arasında Millî Eğitim Bakanlığı Türk Musikisi Araştırma Komisyonunda notist olarak görev alır ve komisyonun hazırladığı Türk Musikisi Klasik Eserleri çalışmasının 7. fasikülüne kadar olan notaları yazar. Dr. Ümit Mutlu mecburi hizmet nedeniyle Edirne'ye gittikten sonra rahmetli Cinuçen Tanrıkorur notaları yazmaya devam eder. Ayrıca merhum tarihçi ve müzikolog Yılmaz Öztuna'nın Türk Musikisi Ansiklopedisinin notalarını da Dr. Ümit Mutlu yazmıştır.

İhtisas amacıyla 1975 – 1989 yılları arasında bulunduğu Almanya'da doktorluğunun yanı sıra müzikle olan ilişkisini de kesmez. Almanya'da kaldığı süre içinde "Köln Türk Evi Korosu" konserlerine kanunıyla katılıp, Essen şehrinde Başkonsolosluğa bağlı olarak koro kurarak iki sene yönetir ve muhtelif konserler verir.

Avrupa'da çalınan, memleketlerine göre değişik isimlerdeki (Hackbrett, Cimbalom, Tambal gibi...) santurları inceleyerek bunların Türk Musikisine uyumunu araştırır.

1989 yılında yurda dönünce önce TRT İzmir Radyosunda kanun sanatçısı olarak çalışmaya başlar. Daha sonra Dr. Teoman Önaldı'nın kurduğu Kültür Bakanlığı İzmir Devlet Klâsik Türk Musikisi Korosu'nda 1991-2007 yılları arasında kadrolu olarak kanun ve santur sanatçısı olarak görev yapar ve emekli olana kadar on üç yıl bu göreve devam eder.

Türkiye'ye döndükten sonra da Almanya'nın Köln ve Münih şehirlerinde kanun ve santurla pek çok konsere katılır. Dünya Santur Birliği'ne (Cimbalom Welt Assosiation) üye olan Dr. Ümit Mutlu, 1999 yılında Ukrayna'da yapılan Dünya Santur Kongresi'ne davet edilir. Birçok ilde ve TV programlarında santur ile solo konserler verir. 2003 yılında Santur isminde bir albüm çıkarır.

Bestekârlığı:

1963 yılında ilk “Ey Gonca Neden Gül Yüzünün Rengi Sararmış” isimli bestesini yapar. Saba makamında olan bu düyek eserin güftesi, Hocası Mustafa Irmak'a

aittir. Bundan sonraki bestecilik çalışmalarında Hocası Şefik Gürmeriç'in büyük desteği olur.

1967 senesinde Hicaz makamında bestelediği, güftesi merhum Tabip Yüzbaşı Şerafettin Özdemir'e ait "Yeşil Gözlerinden Muhabbet Kaptım" adlı bestesini yapar. Bu şarkı onun besteciliğinde önemli bir yere sahiptir ve bestekâr olarak isim yapmasına vesile olur.

Bu şarkı 1974 yılında Mustafa Sağyaşar tarafından plağa okunduktan sonra musiki severlerin beğenisini kazanır. Daha sonra on ayrı sanatçımız tarafından plaklara okunan bu şarkı; Milliyet gazetesinin 1975 yılında tertiplediği "Yılın En Sevilen On Şarkısı" yarışmasında birinci olur ve yılın şarkısı seçilir.

Dr. Ümit Mutlu'nun üçü saz eseri olmak üzere 44 adet bestesi vardır. Eserlerinden bazıları şunlardır.

S. No	TRT Rep. No	Eserin İlk Dizesi	Güftekar	Makam	Uslu
1		Saz Semaisi		Acemaşiran	Aksak Semâi
2	11296	Yeşil gözlerinden muhabbet kaptım	Şerafettin Özdemir	Hicaz	Düyek
3		Gönül Bağındaki Gülleri Koklayarak Dermedim	Celal Çetin	Hicaz	Sofyan
4		Gözlerin Der ki	Kenan Akansu	Hicaz	Semâi
5		İpek Kumral Saçların	Hasan Lami Güray	Hicazkâr	Sofyan
6	12181	Kader dedim sensizliğin adına	İrfan Türkoğuz	Hüseynî	Aksak
7	1289	Belki bir melek peri belki çılgın bir heves	Orhan Arıtan	Hüzzâm	Düyek
8	9515	Seni gönlüm gözlerim nasıl özler arardı	Şadi Kurtuluş	Hüzzâm	Düyek
9		Hayat Tatlı Bir Ruya	Kenan Akansu	Hüzzâm	Düyek
10	10057	Silinmeyen bir yara bırakır gönüllerde	Ahmet Kaçar	Kürdilihi-cazkâr	Curcuna
11		Hasret Yeli Yanağını Okşarken	Ahmet Arslan	Kürdilihi-cazkâr	Sofyan
12		Yemyeşil Bahçelerde Mavi Bir Deniz	Hasan Lami Güray	Kürdilihi-cazkâr	Düyek
13		Bahar Gibi Gençlik Gibi	M. Aziz Bolel	M. Kürdi	Düyek
14		Mutluluk Şarkımla Kutlarım	Hasan Lami Güray	Mahur	Düyek
15		Tatlı Rüyalara Gibi	Sedat Ergintuğ	Mahur	Semâi
16	7946	Ne bende eski heves ne sende o güzellik	Şemsi Belli	Mâhûr	Aksak Semâi
17	1329	Bendedir gülleri açmaz bahçeler	Faruk Nafiz Çamlıbel	Muhayyer	Semâi
18		Kumrallara Kurban Yaratılmış	Rıza Polat Akkoyun	Muhayyer	Aksak
19		Gül Gönlüme Baharın Neşesi Dolsun	Yavuz Türksan	Nihavend	Aksak
20		Yıllar Sonra Ben Sen de Buldum Aşk Neşeyi	Celal Çetin	Nihavend	Sofyan
21	792	Aşk pınardır susayanlar kana kana içecekler	Reşat Özpirinçci	Nihâvend	Curcuna-Sofyan

22	3877	En güzel rüyaları andıran enginlere	Yaşar Nabi Nayır	Nihâvend	Semâi
23	12221	Gönlümün bahçesinde gül olmuşsun sen	Engin Çır	Nihâvend	Sofyan
24	12233	Söndürür İzmir'in kor gündüzünü er-guvan suların yelidir imbat	Şahin Çandır	Nihâvend	Düyek
25		Güzelliği Ceylan Gibi	Ayhan İnal	Rast	Düyek
26		Ne Keder Ne Dert Kalsın Kalplerde (Seni Sevmek Ne Güzel)	Şadi Kurtuluş	Rast	Semâi
27	4088	Ey gonca neden gül yüzünün rengi sararmış	Mustafa Nafiz Irmak	Sabâ	Düyek
28	3538	Döktüğün gözyaşı ne bu hıçkırıklar niçin	Celal Çetin	Sûznâk	Curcuna

Metot Çalışmaları ve Kitapları

Dr. Ümit Mutlu 1960'lı yıllarda konservatuarda eğitim görürken gerek nazariyat kitaplarının ve gerekse çalgılarla ilgili metod kitaplarının olmamasından yakınır. Kendi ifadesi ile "kitapsız bir Konservatuarda ve methodsuz bir enstrüman öğrenimi gördük" der. Zira o günlerde isim yapmış birçok değerli sanatçı ve hocaların yer aldığı tek musiki okulu İstanbul Belediye Konservatuarı'dır. Faydalanılacak tek araç ise derslerde tutulan notlardır. Bir

enstrümanın öğrenimi; tamamen öğretmen ve öğrenci arasındaki meşk esasına dayalı olarak gerçekleşmektedir. Zamanın hocaları da geleneksel metod olan ustadan çırağa aktarma usulünü benimsedikleri için ne yazık ki metod yazma konusuna eğilmemiştir.

Bu eksikliği gidermek adına hazırladığı yetmiş beş sayfalık "Kanun Metodu" isimli eserini yazar. Kitabın basımını 1985 yılında gerçekleştirir. Kanun Metodu olarak bir ilk olan bu kitap ülke geneline yayılır. Ancak bu metot giriş seviyesi kanun öğrencileri için hazırlanmıştır.

1998 yılında bu metot üzerinde makamsal olarak, egzersiz yönünden ve eser analizleriyle genişletici çalışmalar yaparak kitabın yeniden basımını sağlar.

Org ile de ilgilenen Dr. Ümit Mutlu 1989 yılında "Org Metodu" isimli 128 sayfalık bir kitap daha çıkarmıştır.

Santur ve Dr. Ümit Mutlu:

Santur; kültür ve sanat tarihinin en eski çalgılarından biridir. Eski Türk sazlarından Nüzhe'nin gelişmiş şeklidir ve geometrik olarak ikizkenar yamuk şeklindedir. Türk Müziği'nde de geçen yüzyıla kadar kullanılmış ama son yüz yıllık dönemde yavaş yavaş kullanımdan kalkmıştır.

19. yüzyılın sonu ile 20. yüzyılın başında İstanbul'da, Alafranga ve Alaturka adlı iki türü kullanılan santurun Türk Müziği tarihindeki en büyük Üstadı ünlü bestekâr Santuri Ethem Bey'di (1855-1926). Ethem Bey'den sonra anılan en önemli santuri Ziya Santur (1862-1952), bu çalgının ilk metodunu yazan müzik adamıydı. Bu saza olan aşk derecesindeki bağlılığını, Santur'u soyadı olarak almakla göstermişti.

Ziya Santur'un öğrencileri olan Cevdet Kozanoğlu, Hüsnü Tüzüner, Zühtü Bardakoğlu, Mustafa Sunar, Osman Güvenir, Beylerbeyili Daniş Bey ve Vecdi Seyhun da bu antik çalgının yakın zamanlara kadar ulaşmasını sağlayan sanatçılardı.

Günümüzde artık Türk Müziği orkestralarında kullanılmayan santur, Ruhi Ayangil ve İhsan Özer gibi birkaç müzisyenin özel merak ve çabalarıyla bazı kayıt ve konser çalışmalarında kullanılmasının dışında varlık gösteremezken Dr. Ümit Mutlu'nun sürdürdüğü önemli çalışmalar neticesinde tekrar gündeme gelmiştir.

Dr. Ümit Mutlu 1960 yılında başladığı İstanbul Belediye Konservatuvarı yıllarında İcra Heyeti konserlerinde merhum santuri Hüsnü Tüzüner'i dinleyerek santura ilgi duymaya başlar.

1967 yılında İstanbul Radyosu'nda kanun sanatçısı olarak görev yaparken, İran'dan getirttiği bir santur getirir. Bu saz üzerinde yaptığı incelemeler sonucunda bu sazın Türk müziğine uyumsuzluğu hemen dikkatini çeker. Zira bu sazın telleri diyatonik olarak akort edildiğinden majör ve minör tonlardan başka bir ses çalmak imkânsızdı. Makamsal ayarlamalar ise köprülerin yerlerini eserin donanımına göre değiştirilerek yapılabiliyordu. Dr. Ümit Mutlu bu sazdaki uyumsuzluğu gidermek amacıyla birtakım değişiklikler yapmayı düşünür. Santur'un Türk Musikisi sistemine uyumunu sağlamak için akord düzenini değiştirip kanun gibi mandal ekleyerek geliştirdiği İran santurunu, Türk musikisinin bütün makamlarını icra edebilecek bir çalgı hâline getirir. Yaptığı değişiklikleri zamanın TRT İstanbul Radyosu TSM Müdürü Kemençe sanatçısı Cüneyt Orhon'un da kabul etmesi sonucu radyo yayınlarına kanun yerine santurla girmeye başlar.

İşin icra kısmıyla yetinmeyen Mutlu, santurun Türk Müziği'ne eksiksiz biçimde adapte edilebilmesi, yani Türk Müziği'nin kendine has ince seslerini de tamamen verebilmesi için bu çalgı üzerinde yıllar süren geliştirme çalışmalarında bulunur ve bunda başarılı da olur.

Dr. Ümit Mutlu'nun santur üzerindeki yaptığı değişiklikler şunlardır:

- 1) Diyatonik ses düzenini kromatik olarak değiştirir.
- 2) Çapraz olarak takılmış teller iki eşik üzerine otururken, sol eşikler üzerinde yer alan telleri kanun düzeninde, sağ eşik üzerindeki telleri ise bunların yarım

sesleri olarak akort eder. Bu şekilde tam ve yarım seslerin Santur üzerinde görülebilir durumda olmalarının verdiği imkânla süratli olarak kromatik çalınmasını sağlar.

3) Santur'u pestte ve tizde genişleterek ses kapasitesini 2,5 oktava çıkarır.

4) Kaba Yegâh'tan Rast'a kadar olan tellerde bronz, tiz tarafa doğru ise değişen kalınlıklarda çelik gitar telleri kullanır.

3) Santur'da en büyük icra güclüğü; Hüzam, Uşşak, Saba gibi birçok makamın seslerini elde etmek iken bunu ortadan kaldırmak için kanunda olduğu gibi bızgı tahtasından sonra her iki eşik taraflarında birer mandal tahtası ve üzerlerine kanunun mandal düzenini tatbik ederek çıkan seslerin makamlara uygunluğunu sağlar.

Dr. Ümit Mutlu, yaptığı bu değişiklikler sonucu Santur'u; sürekli ve düzenli biçimde çalınan bir saz hâline getirmiştir. Dr. Ümit Mutlu bu uğurda, yıllardır çalıştığı saz olan kanunu bırakır ve yalnızca Santur çalar.

Tıp ihtisası amacıyla gidip 1975-1989 yılları arasında yaşadığı Almanya'da müzik çalışmalarına ara vermeyen Ümit Mutlu, santur üzerine araştırma ve geliştirme çalışmalarına devam eder.

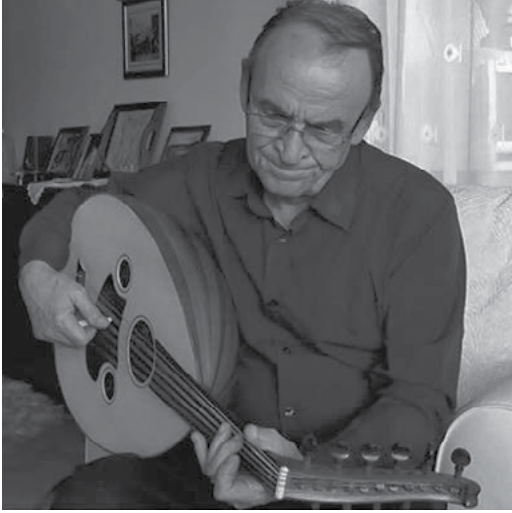
2003 yılında Santur isimli bir albüm de çıkaran Dr. Ümit Mutlu; albümde farklı makamlarda sekiz adet zeybek, farklı makamlarda 5 adet sirto, longa, saz eseri ve Yunan Oyun Havasını santurla icra etmiştir.

Sonuç:

Dr. Ümit Mutlu, halen İzmir'de yaşamaktadır ve doktorluk ve müzik alanındaki çalışmalarını faal olarak sürdürmektedir. Kendisine musiki dolu, başarı dolu nice uzun ömürler diliyorum.

Kaynaklar:

Ümit MUTLU, "Kanun Metodu", Ermat Yay. İzmir-1998
 Rahmi Kalaycıoğlu, Türk Musikisi Bestekârları Külliyyatı, Cilt 3, 53. fasikül
 Santur, www.kafmuzik.com
 Sevinç Atan, Dr. Ümit Mutlu Mülakatı, <http://www.birharf.net>
www.turksanturu.com
www.sanatmuziginotalari.com
www.trtnotaarsivi.com
<http://www.kemenceviler.com>

Ali Dursun YAĞLI (1941-)

1941'de Çorum-Osmancık'ta doğdu. İlk ve ortaokulu Osmancık'ta bitirdikten sonra 1960'da Çorum Öğretmen Okulu'ndan mezun oldu. Bir müddet öğretmenlik yaptı.

Osmancık'ta rahmetli **Abdi Oral**'dan ilk musiki derslerini aldı ve onun teşvikleriyle içinde filizlenen musiki sevdası, henüz ortaokul sıralarına cümbüş çalarak musiki yolculuğuna başlamasına daha sonra öğretmen okulunda onun keman ve ud çalmasına vesile oldu. Bunun yanında 1958 yılında öğretmen okulu olarak gittikleri Ankara Radyosu'nda 2 Çorum türküsünü

solo olarak seslendirdi ve bu durum müzik hayatının en önemli bir mihenk taşı oldu.

1965 yılında ilk bestesi Dursun Salkım tarafından plak yapıldı.

1966 yılında TRT'ye girdi ancak bu deneyim çok kısa sürdü. Bunun üzerine Ankara'daki musiki çevrelerinden uzak kalmamak için öğretmenlikten ayrılarak Yargıtay'da zabıt kâtipliği yaptı.

1967 yılında udi olarak Ankara'da önemli gazinolarda sahne aldı. Birçok tanınmış ses sanatçısına uduyla eşlik etti. Televizyon programlarına çıktı. Ankara'da ses sanatçısı Nazmi Yükselen'den ve büyük şair Halil Soyuer'den çok destek gördü. Plak çalışmaları için gittiği İstanbul'da da bestekâr-udi Zeki Duygulu'dan dersler aldı, kendisinin deneyiminden yararlandı.

Bestekâr Zeki Duygulu'nun kardeşi olan Nazmi Yükselen ile beraber çalışarak şarkılarını plaklara okumaya başladı. Türkiye'de ilk defa ud'la hem çalıp hem söyleyerek plak yapan sanatçı oldu ve bu şekilde beş plak yaptı.

Ankara'da tanıştığı devrin önemli bestekârları ve saz ustalarından Zeki Duygulu, Kadri Şençalar, İsmail Şençalar, Ahmet Yatman, Kemal Gürses ve Cavit Derinöl gibi üstadlarla meşk etti. Bu isimler sayesinde musiki hayatı daha da renklendi.

Eserlerini başta Nazmi Yükselen olmak üzere Şükran Ay, Eyüp Uyanıkoğlu, Gülderen Gül, Dursun Salkım ve Semra Atılay gibi sanatçılar plaklarında okudular.

25 kadar plak çıkaran bestekârımızın başta "Yaktın Yıktın Gittin" isimli Hüzam eseri Semra Atılay ve Nazmi Yükselen olmak üzere 20'den fazla bestesi çeşitli

sanatçılar tarafından plaklara okundu. "Sevda İkinci Ölümümüş" isimli eseri de Nazmi Yükselen tarafından "Ege Türküleri" albümünde okundu.

Ud, keman ve kanun çalan besteci, yurt içi ve yurt dışında da çeşitli sahne çalışmaları yaptı.

Ankara yıllarında Osmancıklı bestekâr Muammer Okutan ile de müzik çalışmaları yaparak ona destek olmuştur.

Sahne ve plak çalışmalarını 1983'te bırakan bestekârımız bu tarihten sonra Türk Sanat Müziği çalışmalarına ağırlık verdi. Türk Sanat Musikisinin gelişmesini sağlamak, ana tema ve karakterini yersiz değişikliklerden korumak, ülke çapında Türk Sanat Musikisinin karakter ve zevkini aşılama suretiyle hizmette bulunmak, ders ve kurslar düzenleyerek üye ve kursiyerlerinin musiki ve kültür niteliklerini artırarak yetiştirmek amacıyla 1990 yılında Datça'da ilk defa bir Türk Sanat Müziği korosu kurdu ve şefliğini yaptı. Sonraki yıllarda Fethiye, Ortaca ve Ankara'da bugüne değin yıllarca korolar yönetti ve konserler verdi. Ali Dursun Yağlı halen Ankara Eryaman Musiki Derneği'nin başkan ve koro şefliğini yürütmektedir.

Şu ana kadar 14 bestesi TRT Repertuarına girmiştir. Yine kırka yakın eseri de TRT repertuarına girmeyi beklemektedir.

Ali Dursun Yağlı'nın bazı eserleri:

S No	Eserin Adı	Makamı	Güftesi	Uslû
1	Ayrılmayız Diyordun (Kalbi Yaktın Gittin) TRT Rep. No:21293	Hüzzam	Ali Dursun Yağlı	Düyek
2	Aşk Faslımız Kapansa da	Kürdilihi- cazkâr	Ali Dursun Yağlı	Düyek
3	Çekil Efkar Git Başımdan	Uşşak	Halil Soyuer	Semai
4	Gitme Uzaklara	Muhayyer- kürdi	İlkan San	Nim Sofyan
5	Susamış Ömrüme Yıllar	Hüzzam	Halil Soyuer	Aksak
6	Yollarına Baka Baka	Hicazkâr	Ali Dursun Yağlı	Düyek
7	Yılların Mihnelerini	Hüzzam	Ali Dursun Yağlı	Düyek
8	Dönmezse Zaman Geri	Karcıgar	Ali Dursun Yağlı	Sofyan

Bu meyanda 1989'da Datça'da ilk TSM korosunu kurduktan sonra, sırasıyla, Fethiye Belediyesi Kültür Müdürlüğü Korosu, Ankara Etimesgut Halk Eğitim Merkezi Korosu, Ankara Türkiye İş Bankası Korosu, Ankara Jandarma Genel Komutanlığı Korosu Eryaman Musiki Derneği Korosunu kurdu ve yönetti. Kurduğu korolar ile TRT'de konserler verdi.

Ali Dursun Yağlı Yönetimindeki Eryaman Musiki Derneği Korosu, 2009 yılında Osmancık Belediyesinin düzenlediği Hıdırellez Şenliklerinde, Osmancık Belediye Kültür Sitesinde Türk Sanat Müziği Konseri vermiştir.

Evli ve 2 çocuk babası olan Ali Dursun Yağlı, 2001 yılında 7 kişilik bir Kurucular Kuruluyla kurduğu Eryaman Musiki Derneği'nin, kuruluşundan bu yana Yönetim Kurulu Başkanlığını ve Şefliğini yürütmektedir.

Dr. Sedat TERLEMEZ (1943- 2020)

Dr. Sedat Terlemez 1943 yılında Tosya'da doğdu. Babası Polis Memuru Hacı İbrahim Bey, annesi Şeyh Hasan Galip Kuşçu'nun kız kardeşi Rufe Hanımdır.

İlkokulu Merzifon'da, Ortaokulu Divriği'de ve liseyi Çorum'da okumuş ve İstanbul Tıp Fakültesi'nden mezun olmuştur. İstanbul Üniversitesi Klasik Türk Müziği korosundan sonra İstanbul Belediye Konservatuarı'nı bitirerek hayata atılmıştır.

Giresun'da bir süre doktorluk yaptıktan sonra 1970 yılında Akbank'ta şef olarak çalışan Canan Hanım'la evlenmiştir. 1973 yılında Kars'ta yedek subay olarak vatani görevini yapmıştır. Bir süre Osmancık'ta Devlet Hastanesi'nde ve sağlık ocağında doktorluk yapmış, 1976 yılında Çorum'a yerleşmiştir.

Dr. Sedat Bey 1981 yılında Çorum'da ilk Türk Sanat Müziği korosunu Kültür Müdürlüğü bünyesinde kuran çok değerli bir sanatçıdır.

Dr. Sedat Terlemez'in büyük oğlu Boğaç KTÜ Denizcilik Fakültesi Radyo ve Televizyon bölümünü bitirdi. Osmancık'ta doğan küçük oğlu Börteçine, 1994 Üniversite sınavında Matematik dalında Türkiye ikincisi olmuş, ODTÜ'yü bitirdikten sonra da ABD'de Elektrik Mühendisi olarak doktora yapmıştır. Kızları Belen ise İstanbul'da Aile Hekimi olarak çalışmaktadır.

Çorum'da Türk Sanat Müziğinin piri ve koroların öncü ismi olan Sedat Terlemez'in de beste çalışmaları olmuştur. Dr. Sedat Terlemez, Şair Mehmet Özata'ya birkaç bestesi olduğunu ancak en çok sözlerini Yunus Emre'nin yazdığı Muhayyer Kürdi makamında bestelediği "Ben ayımı yerde gördüm, / Ne isterim gökyüzünde" isimli şarkısını çok sevdiğini söylemiş.

Dr. Sedat Terlemez'in bir şiiri...

Cinaslı güzel belalım, ver elini gidelim burdan,
Sevda dokudum yoluna hepsi bahardan,
Bıktırdın, usandırdın sen beni candan,
Adamı oynatmaya hevesli güzel...

Dr. Sedat Terlemez 29 Şubat 2020 tarihinde İstanbul'da çoklu organ yetmezliği nedeniyle aramızdan ayrıldı. 1 Mart 2020 tarihinde İstanbul Ayazağa'da toprağa verildi.

Merhum hocamıza Allah'tan rahmet diliyorum.

*Ben Ay'ımı yerde gördüm, ne isterim gökyüzünde
Benim yüzüm yerde gerek, bana rahmet yerden yağar*

*Sözüm Ay gün için değil, sevenlere bir söz yeter
Sevdiğim söylemez isem, sevmek derdi beni boğar*

*Nola Yunus sevdi ise, çoktur seni seviciler
Sevenleri göyer dedi, onun için boyun eğer*

Yunus Emre

Halil ÖZÇELEBİ (1945-)

Çorum'da TSM denilince ilk akla gelen isimlerden birisi olan Halil Özçelebi 1945 yılında Çorum'da doğdu. Çorum Sanat Enstitüsü'nü bitirdi. 1965 yılında Çorum YSE müdürlüğünde Muamelat Memuru olarak memuriyete başladı ve 25 sene sonra 1990 yılında bu kurumdan emekli oldu. Kendi gayretleriyle Türk Musiki'sinin öğrendi. Birçok (19 farklı) enstrümanı çalmaktadır. Sayısız öğrenci yetiştiren Halil Özçelebi Çorum'da faaliyet gösteren birçok koro'nun kurucusu ve yöneticiliğini de yapmıştır. Çocuk yaşlardan bugüne kadar birçok beste çalışmaları olan Özçelebi, bunların bir kısmını konserlerinde icra etmiştir.

Bazı eserleri şunlardır:

Eserin Adı	Güftesi	Makam	Usul
Bakışların Benden Uzak Olsa da	G. Ferhunde ÇAYIR	M. Kürdi	Semai
Vefasız	Halil Özçelebi	Uşşak	Sofyan
Söyle Bana Sevdiğim	Dr. Fatih TUNCEL	Hicaz	Düyek
Sitem	Halil Özçelebi	Kürdi	Semai
Gelmişim Bu Dünyaya	Halil Özçelebi	Nihavend	Düyek

Halil Özçelebi ile kitabın hazırlanması aşamasında birkaç kez görüştüm ve bilgilerine başvurdum. Özellikle kendisi ile ilgili bilgileri bana verme lütfunda bulunduklarında çok memnun oldum. Zira verdiği metin Çorum'da musiki hayatına dair önemli bilgileri ihtiva ediyordu. Bu yüzden metnin özüne dokunmadan olduğu gibi okurlarımızın istifadesine sunmanın uygun olacağını düşündüm. Halil Özçelebi hocamızın söz konusu bilgileri şu şekildedir.

21.02.2016 Pazartesi Ziraat Mühendisi, Edebiyatçı HALİT YILDIRIM Bey'in hazırladığı Çorumlu Bestekârlar ve Güftekarlar isimli kitaba verdiğim bilgiler:

Önce Ziraat Mühendisi, Edebiyatçı Halit Bey'e teşekkürlerimle yazıma başlıyorum. Kendileri çok güzel şiirler yazan, Udi bestekâr, ayrıca Türk Sanat Musikisi koro arkadaşımıdır.

Ben HALİL ÖZÇELEBİ, Çorum Şeyh Eyyüp Mahallesi (şimdi adı Kale Mahallesi Oldu) İbik sokağı 3 numaralı evde doğmuşum, evimizin 2. çocuğu idim. Doğduğum ev Dülger Ahmet Dedem, yani babamın dedesi tarafından yapılmış ve bizlere kadar

intikal etmişti. Babamın dedesi Demirci Halil Efendi ve annemin babası 1915’de Çanakkale’de şehit olmuşlardı. O tarihlerde hiç kimse soyadı ile bilinmezdi, TARIKOĞULLARI derlerdi. Biz küçükken babam Eğridere’de 1943 yılından beri

bakkal idi. (Babamın bakkal komşusu ve ev komşumuz Mustafa ŞAHİN’in babası Reşit Hoca Rektör Beyin dedesinin babası) bir gün babama demiş ki “Mustafa Çorum’a ilk defa 5 Müslüman Türk ailesi gelmiş ve yerleşmiş. Bu beş kişiden birisi senin deden imiş, bize büyüklerimiz söylerdi.” demiş. Yani çok eski Çorumluyuz ve Çorum ve Çorumlu sevdalıyız. (Reşit Hoca ve Recep Hafız’ın babası Maytalak Hafız 1953’de hacca gittiler. Ben yolcu edenlerin arasındaydım, ilkokul 2. sınıfta idim. Haçta ikisi de vefat ettiler.)

Ben ilkokulu Çorum Zafer İlkokulu’nda eski 2 katlı ahşap binada okudum. 1902’de 2. Abdülhamid’in emri ile Kız Lisesi olarak yapılmış ve hizmete başlamış, daha evvel Vali Evi Ve Konağı imiş, Valilik yeni yerine gidince iki sene sonra da biz ilkokula başladık. İlkokuldan sonra sanat okuluna imtihanla alındık, tekrar imtihanla tesviye torna bölümünü kazandım. Orta kısmı (şimdiki müze binası) orada bitirdim. Enstitü kısmını da yine taş binada okuduk ve mezun olduk. Askere gidene kadar Köprüalan köyünde vekil öğretmenlik, İkinci noterde (Noter Asaf UZ) kâtiplik, Adliyede de Sulh Hukuk Kaleminde Kâtiplik, Ticaret Sanayi Odası’nda ticaret sicil memurluğu yaptım. Çanakkale’de 24 ay askerlikten sonra tekrar Çorum’a gelip YSE müdürlüğünde Muamelat Memuru olarak işe başladım ve 25 sene sonra 1990 yılı mart ayında emekli oldum.

Çorum’da Musiki:

Ben ilkokula gittiğimde (Eylül\1952) Kubbeli Camii’nin aşağı tarafında Yalçın sineması vardı. Oranın aşağısında Abbas Murat Pasta Salonu, hemen bitişiğinde bir tek kapı üzerinde MUSİKİ CEMİYETİ yazılı idi, dışarıdan içeriye doğru bakılınca içerisinde bir bahçe yeşil otlar gür bir vaziyette ondan sonra gerisinde tek katlı bir ev orada müzik icra ediyorlarmış, o levha orada birkaç sene orada kaldı. Anlatılanlara göre dört beş enstrüman çalan insanlar kendi aralarında bir araya geliyorlarmış, ondan daha öncede öğretmen Sadi Leblebicioğlu’nun bana bizzat anlattığı eski halk evinde (şimdiki belediye taş binası) Cumhuriyetin ilk yıllarında Halk Evleri olarak müzik ve folklor faaliyetleri olurmuş, keman dersleri verilirmiş.

Kendi Müzik Hayatım:

Henüz 6-7 yaşında iken, Mahalledeki bayanlar gündüz bize gelirler, ben ve küçük kardeşim Celal yorgan yüklüğünde (orası bizim sahnemizdi) onlara konser verirdik. Ben en az iki bin telli bir enstrüman çalıyordum (annemin süpürgesi),

Celal’de ilkokul çantası ile o zamanlar çantalar tahta idi. Kitapları çıkarınca darbukaya benzer güzel bir ses çıkarırdı. Ben hanende ve ayrıca ikimiz sazende olarak çok güzel konserler verirdik. TRT sanatçısı gibiydik. (Klasik Türk Müziğinden ve türkülerden müteşekkil eserler.) Ben her dinleyen sakın sigara içme bu sesini yok edersin derdi. Bu sözleri dinledim ve hiç sigara içmedim. Fakat esas merakım enstrüman çalmaktı.

İlkokul 4. sınıfta okulumuza Saim Çorbacıoğlu isminde yeni bir öğretmen geldi. Kendisi akordeon çaldı. Bizim sınıflarında müzik derslerine girerdi. Bir gün derste kim şarkı veya türkü okuyacak dedi, birkaç arkadaşımız okudu. Sonra bizim mahalleden bir kız arkadaşımız “öğretmenim Halil’in sesi çok güzel bir de o okusun” dedi ve beni öğretmen tahtaya kaldırdı. “Hangi şarkıyı biliyorsun?” dedi. Yine o arkadaşımız “Ham Meyveyi Kopardılar Dalından” isimli türküyü okusun öğretmenim dedi. Hocamız şaşkına dönmüştü. Bir daha oku dedi ve bir daha... Hoca aradığını bulmuş olmanın mutluluğu içinde dersten ayrıldı. Öğretmenler odasında;” yahu 4. sınıfta Halil Özçelebi diye bir öğrenci var hepinizin dinlemesini isterim” demiş. Sınıf hocamız Fatma Solmaz Veldet (Dr. Turgut Veldet’in kız kardeşi) ders bitimine 10 dakika kala, Halil tahtaya çık ‘Ham Meyveyi Kopardılar Dalından’ı bir oku dedi. Okudum. Fatma Hanım da hayran kalmıştı. O günden sonra iyice tanınmaya başlamıştım. Okulun etkinliklerinde bana yer vermeye başladılar.

İlkokulu bitirince babam beni Erkek Sanat Enstitüsü’ne kaydettirdi. Önce bir takım elbise ve yeşil şeritli bir okul şapkası ve o gün bizim evin kapısının önünde dururken bugüne kadar arkadaşlığımız devam edecek olan Metin Ayman ile tanıştım. “Sanat okuluna mı gideceksin?” dedi ve şapkamın kokardının üzerinde bir kartal arması vardı, onu eline aldı, ona bir yön verdi, böylece okula başlamadan arkadaşlığımız başladı. Metin Bey çok güzel keman ve mandolin çalıyordu. Ben şarkı okuyordum o sazı ile bana refakat ediyordu. Nota biliyordu bu arada pratiği de çok iyiydi. Duyduğu bir parçayı çok güzel notasız da çalabiliyordu. Bir yandan da Metin’in mandolini ile devamlı çalışıyordum. Bildiğim her şarkıyı hemen pratikten çalıyordum. Okulun yaptığı her etkinlikte görev alıyordum.

Bizden bir sınıf yukarıda Hasan Tuluk Bey bir gün okula bağlama getirdi. Çalışına hayran kalmıştım. Onu uzun zaman dinledim ve doyamadım. Yine onunla aynı sınıfta Bekir Nuhoglu Bey vardı, o da çok güzel bağlama çalışıyordu. Benim bu müzik çalışmalarım babam tarafından hiç hoş karşılanmıyordu. Babamın sıkıntısı buna fazla zaman ayırıyor olmamdı, tahsilimi aksatacağımdan korkuyordu. Ayrıca toplumda da müzikle meşguliyet pek çok kimse tarafından hiç hoş karşılanmıyordu.

Bir gün Burhanettin Bildirge isimli bir hocamız “çocuklar aybaşından sonra sizlerden ayrılıyorum. Çünkü Halk Eğitim Merkezi diye bir müdürlük ihdas olundu, Milli Eğitim’e bağlı, beni oraya Müdür olarak tayin ettiler. Bu arada içinizden Halil Özçelebi’yi de oraya ara ara çağıracağız” dedi. Sene 1960 ve çağırdılar. Amerika’da Devlet halkı eğitmek bilinçlendirmek için bu müesseseleri kurmuş halkın gelişmesi en çok bu müesseseler vasıtası ile olmuş, bize de bu tavsiye edilmiş, orada müzik, tiyatro, folklor çalışmaları, ayrıca bayanlar içinde el işleri, dikiş nakış kursları, resim kursları vs. yavaş yavaş başladı. Ben Türk Sanat Musikisi, Halk Müziği ve tiyatro kollarında görev aldım. 13 yaşında olmama rağmen Türk Musikisi’nin fahri kurs öğretmenliği görevini verdiler. Her sene birer hafta Çorum ve ilçelerinde birer hafta halka konserler veriyorduk.

Daha sonra tamamen Türk Sanat Müziği kolunda faaliyet gösterdim. Kısa bir zamanda TRT sanatçılarına ud çalacak kadar kendimi geliştirdim. Çorum’da ilk konserimizi 1960 yılında Çorum merkezde ve tüm ilçelerinde konser vererek devam ettirdik, bu senelerce devam etti. Meslek lisesi bünyesinde TRT sanatçısı Zekai Tunca’ya ud çalarak Çorum’da üç gece Halk Evinde halka açık TSM Konseri verdik. Sevincimden uçuyordum.

Bu arada ilk bestemi 1952 yılında yaptım. Yanımda benimle aynı yaşta olan Seyfettin Damar vardı ve yeni besteler yapmaya da başlamıştım. Daha sonra TRT Şefi Ahmet Hatipoğlu’na bunlardan üç tanesini Ankara Radyosu stüdyosunda teklif üzerine hem ud ile çaldım hem de okudum, çok beğenmişti. Bana ‘Halil Bey bunların ve diğer eserlerinizin de notasını gönder, TRT Repertuar Kurulu’ndan geçirelim, daha sonra TRT sanatçılarına radyo ve televizyonda okutalım’ demişti. TRT Korosuna ve saz sanatçılarına dönüp ‘Dışarıda ne cevherler var görüyorsunuz değil mi?’ demişti.

2015 yılında Aliye Helvacı Bursa Konservatuar hocası Bestekâr Erdinç Çelikkol’u Çorum’a davet ettiğinde Dr. Rıfat Patır’ın villasında bahçede beraber oturduk. Hoca’ya benim eserlerimden bahsedildi. O da dinlemek istedi, 3 eserimi okudum. Hanımına hitaben ‘Hanım, ben her zaman demez miyim, musikimizin menbaı Anadolu’dadır, işte bunu şimdi gözlerimizle görüp dinledik’ diye birçok iltifatlar da bulundu. 50 civarında beste yaptım birçoğunu kayda almadım.

Yine bir tarihte Bestekâr Avni Anıl’ı Çorum’a davet etmiş, bestelerinden müteşekkil bir konser vermiştik. Bu vesile ile ‘Bestekâr’ isimli bir şarkı bestelemiştim. Konserin sonunda sahnede kendilerine okudum. Prof. Dr. Alaeddin Yavaşca da dinlemişti çok beğendiler, ayakta alkışladılar. Bunların CD’lerini saklıyorum. Bazı bestelerimi de koro arkadaşlarım sahnede okudular.

Ebiller

‘Bu anlatacaklarım Çorum’da yaşanmış olaylardır’ saadet, Hidayet, Mürüvvet balalar ve Rumi ağabeyler (Ulumezar karşısında takriben 200 m ileride evleri vardı. 70’li yaşlarda 2 abla, küçük kız kardeşleri 60 yaşlarında Galip Kafesçi, Vali Polisi Hasan Kafesçi’nin oğlu, sanat okuluna beraber başlamıştık. Bağlamaya çok hevesi vardı. Sedat Terlemmez ile de 1958 yılında beni tanıştırdı. Komşuları imiş, o zaman güzel bağlama çalışıyordu.

Sene 1964 yılında Zekai Tunca’ya sahnede ben ud çalınca bu Saadet ablalarda konsere gelmişler ve çok beğenmişler. “O ud çalan çocuk kim?” demişler. Galip: ‘benim Sanat okulundan sınıf arkadaşım, çok samimiyiz, çalmadığı enstrüman yoktur’ demiş. Hidayet abla: “Galip, bir akşam o arkadaşınla bize gelir misiniz, bizim eski bir udumuz var, ona tel taktıralım ve akord ettirelim, kendisini de dinleyelim, ona da söyleyelim beni kırmaz” demiş.

Bir ilkbahar günü akşamı Galip ile oraya gittik. Bahçede içeride eski düzgün bir Osmanlı Konağı, Saadet abla bizi “akşam şerifleriniz hayır olsun efendim” diye güzel bir Osmanlı lisanı ile karşıladı ve misafir etti. Konserimizi ve bizleri çok beğendiklerini, bu kadar genç yaşta nasıl böyle profesyonelce çaldığımı sordular.

Saadet abla dedi ki: Cumhuriyet’ten önce Eskiden Çorum’da varlıklı aileler konaklarında kız çocuklarına ud dersi aldırırlardı, babamız bize de ud dersi aldırıldı dediler utlarını getirdiler,

Çorum’da ut yapan bir Ermeni usta vardı, 12 tane ud yaptı. Diğer udlar tamamen kırıldı yok oldu, sadece bizimki sağlam bir vaziyette kaldı. Ancak anne ve babamızın vefatından sonra erkek kardeşimizin de vefatıyla birlikte bir saygı olarak udunuzun tellerini sökerek, bir daha bugüne kadar elimize almadık.

“Sizin evvelki gece sahnede çalışınız yeniden ud hevesimizi alevlendirdi” dediler. Ben yeni tellerini takıp akort edince, müsaadeniz olursa biz eski almış olduğunuz eğitimle size birer parça çalalım dediler. Bir tomar nota getirdiler. Tabiki Cumhuriyetten evvelki yıllara ait notalar, üzeri eski harflerle yazılmış matbu yazılar ve bir Tamburi Cemil Şedaraban Saz Semaisi 70’er yaşlarında bayanlar ellerinde tavus kuşu kanadından mızraplarla nota ile bir fasıl heyetinde sandım, sevincimi tarif edemem. Ancak biz eski usullerle sizinki gibi işlek ve modern çalamıyoruz. Biz sizi dinlemek istiyoruz dediler. Ben askere 1966 yılında gidene kadar

ara ara rahmetli Galip beyle beraber onlara gidiyor, ud çalıyorduk. Askerlik dönüğü o udlarını bana hediye ettiler.

Sahnede 19 Ayrı Enstrüman Çalışım ve Cumhurbaşkanımız Abdullah Gül'ün Bunu Bana Anlatışı

Cumhurbaşkanımız Sayın Abdullah Gül cumhurbaşkanı olduktan sonra

Çorum'a ilk teşriflerinde belediye başkanımız bana haber göndermiş "Bu akşam Anitta Otel büyük salonunda yemek verilecek bu arada bir yemek müziği yapılacaktır". Akşama beş saz ayarladım, beş kişilik bir koro. Akşam salona Cumhurbaşkanlığı gelmeden 15-20 dakika önce Belediye başkanımız geldi. "Başkanım bizde Türk Musikisi'nde yemek müziği diye bir kültür yoktur, hem de yemekte yapacağımız müzik çatal kaşık bıçak sesleri arasında gürültüye gider. "Beş solistlik bir program hazırladım bir de Çorum için bir beste hazırlamıştım, onu yapalım unutulmayacak bir program olur dedim". Başkanımız bizim bir irademiz olamaz böyle programlanmış dedi. Bende bu arada yanımıza gelen bayan özel korumaya "Cumhurbaşkanımızla görüşme imkânımız olabiliyor mu? Olursa ben yemek müziği yerine 6 şarkılık bir program hazırladım, okunacak eserlerin listesini size veriyorum çok beğeneceklerini tahmin ediyorum" dedim. Koruma listeye aldı bizden ayrıldı.

Biraz sonra yemekler masalara verildi. Koruma hanım da bana geldi. Hocam Sayın Cumhurbaşkanımıza sözleriniz iletili liste Çankaya'ya iletili, eserler arasında siyasi bir içerik bulunmadığından kabul edildi, aynen tatbik edebilirsiniz dedi. Ve Cumhurbaşkanımız kendileri kısa bir konuşma yaptılar. Çorum'a daha evvel 5-6 defa gelmişim bu defa Çorum çok değişmiş, geniş güzel yollar yapılmış dediler ve yerlerine oturduktan sonra biz programa başlayınca Cumhurbaşkanımız çatal ve bıçağını önüne koydu, dinlemeye başladılar. Ve bütün hazırun da öyle yaptılar, solanda çıt yok...

Bütün programlar bittikten sonra Cumhurbaşkanı Baş Danışmanı Prof. Dr. Mustafa Bey, Çankaya baştabibi tebriklerini bildirdiler. Bizim öz musikimiz bu işte dediler. Daha sonra Cumhurbaşkanımız "Hocam programınızı ve repertuarınızı çok beğendim, bilhassa bestenizi çok beğendim tebrik ederim". Orada benim konuşmamla ilgili bir tevafuk var fark etiniz mi? Dediler. Evet, geniş güzel yolları dedim... Evet, çok güzel yakalamışsınız, bu koro belediyenin mi? Evet, aman bunu devam ettiriniz çok güzel dedi. İnşallah dedim. Hocam siz eserleri icra ederken bana sizin tüm enstrümanları çaldığınızı söylediler bu doğru mu? 1963 halk evi salonunda sahnede bana 19 ayrı enstrüman getirdiler ve hepsinden şarkılardan birer sıra çalmıştım. Galiba o programı gören birisi söylemiş olacak dedim. Bu çok müthiş bir şey tebrik ederim. Bu çalışmalarınız lütfen devam ettiriniz dediler. Teşekkür ettim emir telakki ederim dedim. Ve işte gücümüz yettiğince hala devam ediyoruz. Hocam sizinle ve ekibinizle birkaç hatıra fotoğrafı çektirelim dediler ve bu hatırayı saklıyoruz.

Vali Atıl Uzelgün:

Çorum dünyada musikinin çıktığı ilk yerdir. En son kazılarda Hitit Vazosu üzerinde LİR motifi ve üzerinde yazılar bulunan bir kılıç... Bunlar Boğazkale kazılarında yeni bulundu. Yunanistan'da Atina'da bir kazıda bir levhada Lir resmi görmüşler. Bundan dolayı o resim müzikte bir simge olarak tüm dünyaca kabul edilmişti. Boğazköy'de bulunan vazodaki Lir resmi Atina'dakinden 1500 sene evvele ait, bu durumda müziğin dünyadaki merkezi Çorum olarak anılacaktır. Demişti... Bu önemli bir tespittir.

Çorum'da İlk Kanun ve Hikâyesi:

Çorum'a ilk kanun enstrümanı Ankara'da Erkal Zenger mağazasından alarak (Erkal Bey'in eşi Ayten Zenger) hanım efendinin seçimi ile 1968 yılında 1150,00 TL ye ben alıp getirmiştim. Ayten hanım; Halil Bey ben Kanunu TRT Kanun Sanatçısı Vecihe Daryal abla beğendi o alacaktı ben onu ikna ederim, size verelim dedi. 1976 yılına kadar sahnede ben çaldım. Fakat daha önce 1965 yılında Ticaret odası Umumi Kâtibi Avni Aksu (Meşhur Çerkez Şeyhinin oğlu) "Halil sana bir Kanun buldum" dedi. Doktor Pertev Bey'in kanunu imiş. 1700'lü yıllarda yapılmış, birkaç gün sonra Aydın Kaleli den temin ederek bana verdi. Kanunun üzerine de yine o yıllarda takılmış koyun bağırsağından mamur kirış teller ve daha sonra takılmış

birkaç mandal, çeşitli yerleri sedef kakmalı muhteşem bir kanun muhteşem cilası ve bakımı ile orta boy antika bir şey. Ben de 1966 Mart ayında askere gideceğim, ben gelene kadar kırılmasın diye bizim eve güvenemedim ihtiyar ebeme (annean-neme) verdim. Ben 24 ay sonra terhis olabileceğim, o zaman kadar bunu çok dik-katli sakla dedim. İki sene sonra 1968 akşamı Çorum'da idim. Sabah doğruca ebe-min evine gittim. "Ebe şu kanunu ver dedim" ebem kanun ne dedi. Hani şöyle eğri bir tahta vardı üzerinde teller, ebem hatırlayamadı. Daha sonra anlaşıldı ki; tam bir sene boyu benimle olan sirke küpüne kapak yapmışlar. Küpün kapağından içeri başım rahat giriyordu, daha sonra kümese yapmışlar. Kanun tanınmayacak bir halde idi. İşçiliğindeki malzemelerindeki güzellik ve tarihi itibarıyla çok kıymetli bir kanun böylece mahvolmuştu.

Burada birazda Avni Aksu (1920 de vefat eden meşhur Çerkez Şeyh'in oğlu) Ağabey den bahsetmem iktiza eder. Ben ticaret ve sanayi odasına 1968 Şubat ayında tekrar işe başladığında Avni Aksu umumi kâtip olarak (yani başkâtip) me-muriyete devam ediyordu. Kendisi birkaç defa medrese öğrenciliğinde İstanbul'da Süleymaniye Camiinde meşhur Hafız Sami Efendiyi son zamanlarında birkaç defa dinlediğini söylemişti.

"Caminin içinde en az 15-20 halka olur, her birinin içinde bir hafız kuran okur ezan vaktine yarım saat kala caminin giriş kapısında bir nida işitilir. (Hafız Sami Efendi teşrif ettiler) bütün halkalar bozulur. Hafı Sami mihrabın yanına oturur ve Kur'an okur. O zaman ses cihazları mikrofon vs. yok bilinmiyor. Cami Hafız Sami'nin sesi ve o güzel sedası ile gümbür gümbür çınlar, herkes hayranlıkla bir hal olurlardı. Ta o zamanlardan beri Tanburi Cemil'in taş plaklarının 38 adedini biriktirmişti. Onları bana dinlettirdi. Şedaraban Saz Semaisini dinlemeye doya-mazdım.

Avni abi Çorum'da ilk bisiklet, motosiklet ve araba alıp kullanan, yine ilk fo-toğraf çeken. Elbise diktirirken takım elbise kravat yelek şapka ve ayakkabısı aynı kumaştan ve onu hiç lekesiz tertemiz senelerce giyerdi. Cumhuriyetten evvelki pa-ralar ve sonraki paraların ve pulların koleksiyonu vardı. Onları o kadar muhteşem albümlerde saklardı ki, kendisinin ud'u vardı kendi hâlinde çalardı. Her hafta bizi davet ederdi. Hanımı Hafize Hanım aynı zamanda kuvvetli bir hafız idi. Saraylı gibi kibar ve güzel konuşurlardı. Avni ağabey bazen Çerkezler gibi konuşur ve bizi çok güldürürdü. Ud'unu da bana vasiyet etmişti. Allah Rahmet eylesin.

Meslek lisesini bitirince Noter Asaf Uzun'un yanında da bir sene çalıştım. Orada kendi kendime bir şema bulup on parmak daktilo yazmayı geliştirdim. Uzun seneler Çorum'da en hızlı daktilo yazan birisi olmuştum. 1969 yılında YSE Müdürlüğünde çalışırken Halk Eğitim Merkezinde on parmak daktilo kursu açtım. 1982 yılına kadar gece kursları verdim. Her kurs sonu vali ve daire müdürleri gelir merasimle daktilo kurs belgelerini verirlerdi. Öğrencileri-min sayısını bilemiyorum. Çokları ile hala selamlaşırız.

2002 yılında Halk Eğitim Müdür-lüğü olarak Devlet Sanatçısı Bestekâr

Avni Anıl'ı Çorum'a davet ettik. Onun 24 eserini koro ile çalıştık. Avni Anıl Çorum'a ilk defa geldiklerini söylediler. Avni Anıl'ın 24 bestesinden müteşekkil bir konseri büyük bir başarı ile icra ettik. Öbür gün vali bey ve eşi açık havada bir yemek verdiler. Oradan yeni yapılan Vali konağına Avni Bey'i ve şefimiz Yurdağül hanımla beni de davet ettiler çay ve meyve ikram ettiler. Avni Bey "Çorum çok güzelmiş, seyirci Türk Musikisine aşına ve Çorum'da bu kadar güzel bir koro gördüğüme ne kadar mutlu oldum, buraya önümüzdeki sezon Mutlaka Devlet Sanatçısı Prof. Dr. Alaeddin YAVAŞCA'YI getirelim bu koroyu mutlaka görmeli dedi. Alaeddin Bey pek her yere gitmez, ben ona koroyu mutlaka görmesini söylerim dedi. Daha sonra Avni Anıl telefon ile İzmir'den beni aradı; Halil Bey Alaeddin Bey ile görüştüm ko-royu anlattım davetinizi söyledim, sen bir telefon aç Çorum'a davet et beraber ge-liriz dedi. Alaeddin beyi aradım Halil Bey Avni Bey sitayişle anlattı bende heyecan-landım inşallah 2003 Mayıs ayında eşim ve Avni Bey ve eşleri beraber geleceğiz dediler. Konudan bilgi verdiğimiz Vali Bey ve Belediye Başkanımızı telefon açarak ayrı ayrı davet ettiler. Mayıs/2003'de eşleri ve Avni Bey ayrıca iki kızı ile birlikte Çorum'a teşrif ettiler. Okunan eserlerin yarısı Alaeddin Bey'in besteleri yarısı da Avni Bey'in eserleri idi. Programın sonunda Avni Bey'i sahneye aldık üç eserini koroyu peş peşe yönettiler daha sonra Alaeddin Bey 7 bestesini okudu sazlarımız kendilerine eşlik etti, şansımız çok iyiydi hiç yanlışımız olmadı. Bu konser bir gece sonra yine yeniden tekrarlandı.

Alaeddin Bey ve Avni Anıl, Çorum'da TSM Konservatuvarı kuralım, ben İstanbul Teknik Üniversitesinin arşivini fotokopi olarak tamamen Çorum arşivine aktarırım dedi. Avni Anıl da TRT İzmir arşivine vs. Aynı şekilde Çorum Belediyesinin arşivine

Mustafa Mümtaz, Enver Leblebicioğlu, Halil Özçelebi, Efsun As, Halit Yıldırım

aktarırım dedi. O zamanki Belediye Başkanımız Turan Atlamaz Bey konunun üzerine fevkalade düştü ancak Belediye meclisinde tüm partiler bunu reddetti. Her şeyimiz bitti de konservatuarımız mı kaldı ne lüzum var dediler, bu istediğimizde böylece olumsuz olarak tarihe karıştı. Daha sonra bu büyük bestekârimıza Çorum Belediyesince fahri hemşehricilik beratı verilmesini teklif ettim. Turan Bey fevkalade yerinde buldu ve uzun mücadelelerden sonra kabul edildi ve merasimle Çorum

Devlet Tiyatro Salonunda kendilerine takdim edildi. Bu hususta da çok ilginç hatıralarımız vardır.

Not: Devlet Sanatçısı Bestekâr Avni ANIL ve Alaeddin YAVAŞÇA, Çorum 'a gelip 4'er gün kaldıklarında

Anitta Otel sahibi Uğur Barlık otelde en güzel yerlerini bu sanatçılarımıza ve ailelerine tahsis edip her türlü masraflarını karşılayıp Türk müzik kültür ve sanatımıza katkı niyeti ile hiçbir ücret almamışlardır. Uğur Barlık Bey'e çok teşekkür ediyorum.

Bu arada Alaeddin Bey'in geldiği konserde TRT Keman sanatçısı dünyaca ünlü virtüöz Turay Dinleyende beş telli kemani ile eşlik etmiş Çorum seyircisi kendilerine hayran kalmıştır. Güzel bir anı Alaeddin Bey anlattılar:

Çorum'da kaldıkları günlerde sabahları erken kalkıp spor niyeti ile gezeriz Çorum'da yine sabah erken bir saatte eşim ile kalktık yürüyüşe başladık, yolda bir bakkala uğradık, biraz bir şeyler aldık, dükkân sahibi sakallı yaşlıca bir adamdı, dedi ki:

"Efendi galiba yabancısınız. Ben siftah ettim, yandaki komşu daha hiç alışveriş yapmadı. Alacağınız şeylerin kalanı da oradan alsın o da siftah yapsın."

Biz çocukluğumuzdan beri İstanbul'da yaşarız bu tür şeylerin Fatih Sultan Mehmet zamanında yaşandığının kitaplardan okuduk, Çorum'da yaşadık. Sanki zaman tüneline girdiğimizi zannettik. Bu Çorum da hala en temiz şekliyle yaşanıyordu."

O kadar etkilenmişler ve hayran kalmışlar ki, bu olayı o gün bana da anlattılar akşam programda mikrofondan tüm Çorumlu seyircilere anlatıp 'Çorum'a hiç gelmemiştik, iyi ki gelmişiz' dediler. Saz heyetimizi ve koroyu dinleyip program repertuarımızı da iyice incelettikten ve musikimiz ile ilgili bazı sorular sorup cevap aldıktan sonra 'Halil Musiki eğitiminizi nerede ve kimlerden aldınız diye soru ettiklerin de' Hocam belki inanmayacaksınız ancak; bildiğim şarkılardan başlayarak karine ile nota okumayı çözdüm. Ders almak için ne çorumda hoca vardı nede basılı eser, bütün bunlar olsa bile ders alacak imkânım hiç yoktu. Halil İnanırım Saadettin Kaynak Hocamız da aynı durumları yaşadı ben bunun canlı şahidiyim.' dedi

Daha sonraki yıllarda Bestekâr Tanburi Erol Sayan'ı Çorum'a davet ettik, eserini hazırlayıp, güzel bir konser verdik. TRT'den ayrıca Kemani Murat Kadir Gök'ü de bu konsere davet ettik ve hepsinden de Profesyonel yapıda bir koro övgüleri aldık.

Daha sonra sanat güneşimiz isimli zekim ürenin bestelerinden müteşekkil bir konser hazırladık, bu konserimiz Ömer Faruk çayarı, TRT Müzik Daire Bşk. Yrd. Özgen Gürbüzü TRT Ankara radyosu TSM müdürünü davet ettik, konserimizi izlediler. Ben konser öncesi deşifre işlemlerini şarkı okuyan solistlerimizin şan çalışmalarını yaptırıyor ve konserlerimizde de önceleri ud ile daha sonra kanun ile iştirak ediyordum. Korolarımızda da sıra ile önce Celal Özçelebi Diş Hekimi Yurdagül Damar Aliye Helvacı, Ebru Erdem ve en son Selda Erdost Şeflik görevini başarı ile yaptılar. Aynı zamanda Bayan şeflerimiz soloda yaptılar.

Bestelerim:

İlk bestemi 7 yaşında yapmıştım. Daha sonra 12 yaşında üç beste yaptım, 1964 yılında yine birkaç beste yaptım, 1968 yılında yine birkaç beste 1974 yılında 5 adet Tasavvuf Müziği besteleri, 1996 da 7-8 tane beste 2000 yılında sonra da 10 civarında beste yaptım, bu eserlerimin bazılarını sahnede kendim çalıp kendim okudum.

Yine bir gün TRT Ankara Radyosu Stüdyosunda 2008 de Ahmet Hatipoğlu'na 3 eserimi okudum, bu arada TRT Korosunu da çalıştırıyordu bana çok güzel bunların notasını bana gönder kuruldun geçirelim, sanatçılarımıza da okutturayım dedi.

Dr. Rıfat Patır'a Dair

Bu arada 1953 yılından beri Çorum'da doktorluk yapan Sayın Rıfat Patır ağabeyimden bahsetmeden de geçemeyeceğim, tüm Çorumluların çok sevdiği kendisini Çorum'a ve sanat dünyamıza adanmış bir insandır.

Önemli bestekârlarımızı Çorum'a davet ettiğimizde villasının kapılarını onlarla birlikte bütün koromuza açar misafirlerimize yemek vs. ikram ederdi. Daha sonra çok güzel musiki dinletisi ve sohbetleri olurdu, Sayın Valilerimiz ve Belediye Başkanlarımızı her zaman yanımızda olurlar, konserlerimize ve çalışmalarımıza iştirak ederlerdi.

Şahin YALÇIN (1946-)

İlimizde musikimize uzun yıllar emek veren, öğretmen olduğu için sayısız öğrenci yetiştiren, korolarda keman, kanun çalan, koro şefliği yapan ve bestekâr olan bir diğer değerimiz Şahin Yalçın hocadır.

Şahin Yalçın 1946 yılında Çorum Merkez Seyfe Köyü'nde doğdu. Babası 1938 yılından itibaren köyün ilk öğretmeni idi. Kendisi Kastamonu Gölköy Köy Enstitüsünde okumuş, arıcılık, meyvecilik yanında kemana da merak salmış birisiydi. Eski usulde dizinde keman çalarmış. Şahin Yalçın o zamanlar 2-3 yaşında çocuktur ve bundan çok etkilenir. Evlerinde ayrıca gramofon ve radyo da vardır.

Şahin Yalçın bu gramofon ve radyo ile birçok şarkı ve türküyü öğrenir. İlkokula başladığında bu şarkı ve türkülerini söyler. Müzikle bu şekilde tanışan Yalçın ortaokul sınavlarına girer ve Hasanoğlu Atatürk Ortaokulunu kazanır. İlk yıl müzik derslerinde mandolin öğrenirler. İkinci yıl öğretmeni onu kemana seçer. İki yıl boyunca iki saat müzik dersi yanında ayrıca keman kursu alır. Bu arada okulun müzik kolu başkanlığına seçilir ve tüm sınıfın mandolin akortlarını yapar.

O günleri şöyle anlatır.

“Müzik odasının anahtarı bende idi. Müzik odasına girip piyano ile her gün kulak eğitimine çalışırdım. O sıralarda okula Yurttan Sesler korusu geldi. Muzaffer Sarısözen; Nezahat Bayram, Aliye Akkılıç, Yıldız Ayhan, Saniye Can, Adnan Şekir, Osman Özdenkçi, Muzaffer Akgün, Mustafa Geceyatmaz, Orhan Sabay, Nurettin Dadaloğlu ve Ahmet Sezgin'den oluşan radyo sanatçılarını okulumuza getirmişti. Konser verdiler. Hiç unutmam ilk söyledikleri türkü “Kars'a Giderim” isimli bir Kars türküsü idi. İkinci türkü ise “Fes başıma, püskülü ben olayım” isimli türkü idi. Bu konserde gördüğüm sanatçılara özenerek müzik öğretmeni olmaya karar verdim. Çok bilinçli ve iyi bir şekilde sınava hazırlandım. Üniversite sınavını ardından da Gazi Eğitim Fakültesinin sözlü müzik sınavını çok iyi bir derece ile kazandım. Okulu bitirince Karadeniz Ereğlisi Lisesine tayin oldum. Oradan

Çorum Lisesine, tekrar Ereğili Lisesine derken Çorum Eğitim Meslek Yüksek Okuluna atandım. Orada bir müddet çalıştıktan sonra tekrar Atatürk Lisesine döndüm. 1974 yılında Devlet Bakanlığı Kültür Müsteşarlığı tarafından Ankara Devlet Konservatuarında açılan Folklor Derleyicisi ve Yetiştirme kursuna katıldım ve sertifika aldım. 1988 yılında Milli Eğitim ve Gençlik Spor Bakanlığı tarafından Sinop ilinde açılan Türk Sanat Musikisi Eğitimi kursuna katılarak sertifika aldım. Yine 1994 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Silifke Akkum'da açılan Türk Halk Müziği Jüri Üyesi kursuna katıldım ve sertifika aldım. Burada da 17 yıl kadar çalıştım ve emekli oldum. 29 yıllık meslek hayatımda 27 adet takdir, teşekkür ve üstün başarı belgesi aldım.

Birçok koro kurdum. Seçmeli ders olarak öğrencilere bağlama, gitar, flüt öğrettim. Bu alanda birçok müzik öğretmeni ve öğrenci yetiştirdim.

Halk Eğitim Merkezi TSM Korosu'nu çalıştırdım. Halen de ilimizdeki korolarda sazende olarak çalışmaktayım. Müzik benim hayatımın en büyük parçası olmaya devam ediyor.

Notası ile gerçek anlamda keman, mandolin, piyano, gitar, flüt, bağlama, mey, kaval, kanun, akordeon ve org çalabiliyorum.

Ayrıca son yıllarda bir miktar da beste yaptım ve halen beste yapmaya devam ediyorum.”

Şahin Yalçın Hocanın şu ana kadar yapmış olduğu besteleri şunlardır.

Eserin İlk Dizesi	Makam	Güftekar	Usl
Hasretle Yanıyorum	Kürdi	Behiye ÖZEŞER	Sofyan
Unutmaya Çalıştım	Hicaz	Behiye ÖZEŞER	Sofyan
Yokluğunla Üşüdüm	Saba	Behiye ÖZEŞER	Düyek
Gönlüm Kanatlandı Uçacak	Hüseyini	Behiye ÖZEŞER	Sofyan
Çok Geç Artık Dönemem	Hüzzam	Behiye ÖZEŞER	Sofyan
Yanağında Pembe Güller Açsa da	Nihavend	Şahin YALÇIN	Düyek
Saz Eseri	Muhayyer Fantezi	-	Sofyan
Bakmaya Kıyamazsam	Hüseyini	Elif Özge MAZ	Sofyan
Yokluğunla Üşüdüm	Suzinak	Behiye ÖZEŞER	Sofyan

Muammer OKUTAN (1949-)

24.01.1949 yılında Osmancıkta doğdu. Babası 1959-1960 yılları arasında Osmancık Belediye Başkanlığı yapan Mustafa Asım Bey, annesi Melahat Hanım'dır.

İlk ve ortaokulu Osmancık'ta bitirdi. Daha sonra İstanbul Ticaret Lisesi'nden mezun oldu. İstanbul'da başladığı Üniversite tahsilini Ankara Ticari ve İktisadi İlimler Akademisi'nde tamamladı.

Ankara'da yüksek tahsilini tamamladıktan sonra bir süre Şekerbank'ta çalıştı. Babasının rahatsızlığı nedeniyle bankadaki görevinden istifa ederek Osmancık'a döndü ve bir süre babasının işlerini yürüttü. Halen ticaretle uğraşmaktadır.

Muammer evli ve bir kız, bir erkek iki çocuk babasıdır. Okutan'ın Endüstri Mühendisi olan oğlu Tarkan Okutan da iyi bir müzisyen olup ud, keman ve tanbur çalmaktadır.

Musiki ile çocuk yaşlarda tanışan Okutan, Üniversite yıllarında musiki cemiyetlerine katılarak bu musiki bilgisini geliştirdi. Özellikle İstanbul'daki tahsil hayatı esnasında “İleri Türk Musikisi Konservatuarı Derneği”ne devam etti ve burada nazariyat bilgisini artırdı. Ayrıca merhum bestekâr ve müzikolog Ekrem Karadeniz ile tanıştı ve ondan ud ve nazariyat dersleri aldı.

Ankara'da çalıştığı yıllarda Osmancıklı Udi Bestekâr Ali Dursun Yağlı ile musiki çalışmaları yaptı ve bilgisini daha da artırdı.

Osmancık'a döndükten sonra da musiki ile olan ilgisini kesmedi ve Osmancık Halk Eğitim Merkezi bünyesinde kurduğu koro ile hem birçok öğrenci yetiştirdi hem de birçok konserler vererek Osmancık'ın kültürel hayatına katkıda bulundu.

2000 yılında arkadaşlarıyla Osmancık Musiki Cemiyeti'ni kurarak burada musiki dersleri verdi. Yine Cemiyet bünyesinde oluşturulan koro ile Osmancık'ta ve Osmancık dışında birçok konserler verdi.

Ud ve kanun çalan Okutan; Osmancık yöresinde söylenen ilahileri ve türküleri de notaya alarak onların unutulmamasını sağladı. Halen işlettiği kırtasiye ile hem ticari faaliyetlerini hem de buraya gelen musiki sever öğrencilerine ders vermeye devam etmektedir.

Muammer Okutan'ın çeşitli makamlarda besteleri vardır. Elimizde notaları olan bazı eserleri şunlardır:

S No	Eserin Adı	Makamı	Güftesi	Uslu
1	Sultaniyegâh Saz Semaisi	Sultaniyegâh	-	Değişmeli
2	Dalga Dalga Saçları	Rast	Muammer Okutan	Semai
3	Osmancık	Nihavent	Sırrı Çağlar	Sofyan
4	Beni Bir Lahza Dinlemeden	Segâh	Muammer Okutan	Düyek
5	Gel Sevgilim	Nihavent	Muammer Okutan	Semai
6	Rüya Gibi Bir Yaz (O Yaz)	Nihavent	Yahya Kemal Beyatlı	Aksak
7	Hayat Çekilmiyor Diye Geçilmez	Muhayyerkürdi	Muammer Okutan	Nim Sofyan
Notaya Aldığı Bazı İlahiler				
1	Efendim senin yoluna	Eviç	Anonim	Sofyan
2	Gülünden Cüda mı Düştün	Hüseyni	Anonim	Sofyan
3	Âşık Oldum Yine Taze	Hüseyni	Anonim	Sofyan

Eczacı Enver LEBLEBİCİOĞLU (1950-)

Bir Müzik Adamı, Bir Gönül İnsanı

“İnsan yalnız kendisi için yaşamaz. Toplum ve toplum içindeki bireylerin huzur ve mutluluğu, morali ve geleceğine katkı yapmak için de yaşar. Toplum için herkesin ve her kesimin değişim ve gelişiminden yana bir görevi ve sorumluluğu vardır.” diyor sevgili İsmet Altıkardeş Hocamız...

Evet, Enver Leblebicioğlu tam bu evsafa bir insan... O kendisini yaşadığı toplumun, dahası Çorum'un kültür hayatına bir katkı sağlamak için adanmış bir insandır.

Enver Leblebicioğlu Çorum'da özellikle Türk Sanat Müziği denilince akla gelen ilk isimlerden birisidir. Şehrimizde yerel imkânlarla, kendi kültürümüzü, kendi musikimizi koruma ve yaşatma çabasına düşmüş bir müzik adamıdır O...

4 Ekim 1950 yılında Çorum'da doğan Enver Leblebicioğlu; Çorum'da kendisi gibi musiki denilince ilk akla gelen ailelerden Leblebicioğlu ailesinin bir ferdi olmasında öte Çorum Musiki tarihi denilince ilk akla gelen isim, büyük hoca Ali Sadi Leblebicioğlu'nun (1903–1975) oğludur. Annesi ev hanımı olan Ayşe Payende Hanımdır (1916). Enver Leblebicioğlu 5 kardeşin (4 erkek, 1 kız) en küçüğüdür.

İlkokulu Çorum Tanyeri İlkokulunda (1962), Ortaokulu ve liseyi de Çorum Lisesinde (1968–1969) bitirdi. 1969–1970 öğretim yılında Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesine girdi ve bu okulu 1975 de bitirdi. Bir buçuk yıl kadar İskilip Devlet Hastanesinde eczacılık yaptı. Daha sonra askerlik görevini ifa etmek için Polatlı Topçu ve Füze Okuluna girdi. 4 aylık eğitimden sonra Topçu Üsteğmen olarak önce Diyarbakır ve sonra Merzifon Topçu alayında askerlik görevini tamamladı.

1976 yılında muhterem eşleri Oya Hanımla evlendi. Didem, Ayşegül ve Zeynep isminde üç kızı vardır.

1978 yılında kendi soyadını taşıyan eczanesini açtı ve 32 yıla yakındır ilimizde Eczacı olarak hizmet etmektedir.

Enver Beyin ağabeyleri müzik öğretmenidir ve ailede herkes bir enstrüman çalar. Örneğin en büyük ağabey Nevzat Bey Çorum Halkevinde akordeon çalmış. Diğer Nejat Bey ise müzik öğretmenliği yanı sıra çok iyi bir keman sanatçısıdır. Çorum Öğretmen Okulu Marşı gibi okul şarkıları, marşları bestelemiş, müzik eğitimi hakkında kitap yazmış bir sanatçıdır. Coğrafya öğretmenliğinden emekli ağa-

bey Oğuz Leblebicioğlu (1935) ise 1947–1948 yıllarında Ankara Devlet Konservatuarında okumuş, zamanın keman virtüözlerinden Liko Amar’dan keman dersleri almıştır ve klasik tarzda keman çalmaktadır. Bunun yanında halaoğlu rahmetli Münir Akman 1945 yılında Çorum’dan Devlet Konservatuarına giren ilk Çorumlu sanatçıdır. Münir Bey uzun yıllar Ankara Devlet Opera ve Balesinde birinci keman olarak görev yapmıştır.

Böyle bir ailede yetişen Leblebicioğlu da haliyle musikiden uzak kalamamış ve onunda yaşamında musiki vazgeçilmez bir parça hâline gelmiştir. Enver Leblebicioğlu’nun hem ilkokul öğretmeni hem de ilk musiki hocası babası Ali Sadi Beydir.

Enver Leblebicioğlu babasının teşviki ile ilk olarak enstrüman çalmaya, 1960’lı yıllarda en çok tercih edilen ve müziğe yeni başlayan çocuklar için tavsiye edilen müzik aleti olan mandolinle başladı ve mandolin hocası o yıllarda Çorum Öğretmen Okulunda Müzik Öğretmeni olan ağabeyi Merhum Nejat Leblebicioğlu’dur. Kemanı ise babası Sadi Leblebicioğlu’ndan öğrenmiştir. Lise yıllarında okul korosunda keman çalmıştır.

Leblebicioğlu’nun Türk Sanat Musikisine ilgisi lise yıllarına dayanır. Türk Sanat Musikisine bu yöneliş sonucu Celal Özçelebi’den Ud dersleri almıştır. Üniversite yıllarında pek musiki ile uğraşmaya fırsat bulamamış ancak fakülte bittikten sonra bugüne kadar geçen zaman zarfında mesleği olan eczacılıktan arta kalan tüm zamanını musiki ile iştigal ederek geçirmektedir. Kendisi çok sevdiği musiki ile bu denli uğraşın kendini ruhen rahatlattığını ve dinlendirdiğini ifade etmektedir.

Leblebicioğlu, bir ara Sedat Terlemez’in korosunda Kanun da çalmıştır. Kendisiyle yapılan bir röportajda enstrümanları bir usta olarak değil, sadece notaları deşifre etmek amacıyla kullandığını beyan ederek mütevazı bir tavır sergilemiştir. Oysa onun özellikle usta bir udi olduğunu herkes bilmektedir. O aynı zamanda hiçbir saza değişmeyecek derecede uda âşık bir sanatçıdır.

Musikide halen bulunduğu konumundan daha ileriye ilerleme hatta ve hatta kendini aşma yolunda gayretleri devam etmektedir.

Leblebicioğlu ailesinin musiki geçmişi yeni kuşaklara da geçmiştir. Nejat Leblebicioğlu’nun oğlu Serdar Leblebicioğlu 1988 yılından beri Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası’nda keman sanatçısı olarak görev yapmaktadır. Nevzat Leblebicioğlu’nun kızı Beyin Cerrahisi Prof. Dr. Dilek Leblebicioğlu Köni iyi derecede piyano çalmaktadır. Enver Leblebicioğlu’nun kızı Ayşegül TSO korosunda ve Üniversite korosunda keman çalmış, diğer kızları ise solist ve korist olarak görev yapmışlardır.

Leblebicioğlu tam bir gönül insanıdır. O tam bir Anadolu Beyefendisidir. Çalışmalarındaki titizliği, hassasiyeti ve samimiyeti onun başarısındaki en büyük sırrıdır. 80–90 kişilik dev korosundaki her yaştan insan onun etrafında bir sevgi halkası oluşturmuş, birbirleri ile kenetlenmiş bir biçimde, her türlü benlik duygusunu bir yana bırakıp BİZ olmanın mutluluğunu yaşamaktadırlar. Etrafındaki herkes ona ister istemez saygı duymakta, ona karşı sevgi beslemektedirler.

Enver Leblebicioğlu yaptığı hizmeti geçmişin bir emaneti olarak, bir bayrak yarışçısı edasıyla geleceğe, ama daha ileri bir seviyede teslim etmek derdindedir. O, bunları yaparken maddi hiçbir beklenti içinde olmamıştır. Birçok öğrenci yetiştirmiştir. Ancak sadece bunları yetiştirirken musikin kendine has kuralları, teknik bilgileri, nazariyatını öğretmemiş, öğrencilerine disiplini, insan sevgisini, saygınlığı, dahası insanlığı da öğretmiştir. Çünkü onun inandığı bir düstur vardır. “Müziği seven, dinleyen, icra eden insanlar hassastır, ince ruhludur, saygılıdır.”

Koro çalışmalarında herkesin kendi işine bakması gerektiğini, başkalarının kusurlarını araştırmanın kimseye bir fayda vermeyeceğini söyler. Diğer koro çalışmalarını yakından takip eder ve onları her fırsatta takdir eder. Onun bir çalışma esnasında topluluğumuza yaptığı şu konuşma çok manidardır. “Her gün başarı çıtamızı biraz daha yükseltiyoruz. Bu yüzden koroma kimseye laf söyletmem. Ancak diğer korolar hakkında da kimseyi konuşturmam. Onlar benim dostlarım, arkadaşlarım. Ben musikiye hizmet eden insanların ellerinden öperim. Bu yüzden herkes kendi işine bakacak.”

Musiki Hakkındaki Görüşleri:

Musiki, “insanların kendilerini ifade ettiği en evrensel dildir ve insanlığın ortak paydasıdır. Her kültürün kendine has bir müziği vardır. Bizim musikimiz de kültürümüzün en geniş ve köklü alanlarından biridir. Musikimiz kendi sentezini yaparken yayıldığı üç kıtanın musikilerini hem etkilemiş hem de onlardan etkilenmiştir.

Bizim musikimiz söz musikisidir. Gerek Halk müziğimiz gerekse Klasik musikimize bakarsak mevcut eserlerin yüzde yüze yakınının sözlü eserler olduğunu görürüz. Bu nedenle bizim musikimiz ile edebiyatımız arasında iç içe girmiş bir ilişki vardır. Klasik musikimizde kullanılan usuller ile şiirlerde kullanılan usuller ile şiirlerdeki aruz vezni arasında bir ilişki vardır.

Bugün var olan klasik musikimiz; klasik edebiyatımızla iç içe geçmiş bir sentezin ürünüdür. Özgün bir sentezdir. Klasik musikimizde bestelerin sözlerine “güfte”, söz yazarlarına da “güftekar” denilmiştir. Eserlerin güftelerine baktığımızda edebiyatımızın seçkin şairlerinin şiirlerinden çok güftekarların yazdığı me-

tinlerin bestelendiğini görürüz. Bu anlayış günümüzde de “şarkı sözü yazarı” ifadesi ile yaşamaktadır. Musiki ile edebiyat ilişkisi her dönemde olduğu gibi günümüzde de yaşamaktadır.

Musikimizde ayrıca doğa ve insan ilişkisi yine “aşk” ana ekseninde işlenmiştir. Klasik musikimiz kent hayatının, kent insanının yukarıda saydığımız duygularını ifade eden ve bu nedenle de “değişende değişmeyi” yakalayan evrensel bir müziktir. Musikimiz eğer bu evrensel boyutu yakalayamasa bu besteler bugün hala çalınıp söylenemezdi. Şarkılarımızın eskimemesinin temel nedeni de budur.

Müziğin sihirli bir özelliği vardır. Günlük streslerden sinmiş, üzölmüş, sıkılmış bitkin hale gelmiş insanlarımızdaki ruhi yapıyı rahatlatmaktadır. Yani bir nevi terapi olmaktadır. Türk Sanat Musikisindeki her makamın vücudun belli organlarındaki rahatsızlıklara iyi geldiği bir gerçektir. Geçmişte Türk Sanat Musikisi melodileri ile tedaviler uygulandığı belgelerle mevcuttur.

Bizim musikimizde ister kır kökenli Halk Müziği ister kent musikisi olan Klasik Müziğimizde olsun var olan melodik zenginlik ve ritim zenginliği diğer kültürlerin müziklerinde yoktur. Bu zenginliği görmezden gelmek, çok sesli batı müziğini evrensel saymak toplumda kendi kültürüne karşı bir eziklik hatta

aşağılık kompleksi doğurur. Bu acı gerçeğin bazı aydınlarımız tarafından yaşandığına hemen her yerde tanık oluyoruz. Kendi kültür köklerini reddeden toplumlar, yabancı kültürler tarafından yok edilmeye mahkûmdurlar. Bu yelpazenin dilden musikiye, mimariden plastik sanatlara geniş bir açılımı vardır.

Sanat değeri olan müzik, hangi dalda olursa olsun insan ruhunun gıdasıdır. Bu tür müzikleri dinleyen bitkiler bile aynı ortam ve şartlarda olmasına rağmen daha iyi netice alınarak diğerlerinden daha verimli oldukları ve daha iyi ürün verdikleri gözlenmektedir. Yüksek desibelli gürültülü müziklerin ise aynı bitkileri cılızlaştırıp verimsiz hale getirip kuruttukları bilimsel olarak ispatlanmış gerçeklerdir.

Müziği seven, dinleyen, icra eden insanlar hassastır, ince ruhludur, saygılıdır. Onlarla çok rahat anlaşabilirsiniz, kimseye kötülük yapamazlar, kırıp incitemezler.

Ölkemizde müziğin gelişmesi için bir kültür politikası olmalıdır. Bu politika; “kökü mazide olan atiyim” diyen Yahya Kemâl’in anlayışının hayata geçirilmesi olmalıdır. İnsanımızın yabancı kültürlerin saldırısından koruyan bir kültür politikası inşa edilmemesi hayli üzücü ve düşündürücüdür.

Bu kadar olumsuzluklar arasında bize düşen görev; kendi kültürümüzü korumak, yaşatmak ve sevdirmek için var gücümüzle mücadele etmektir. Kulağına ezan okunan, ninnilerle büyüyen insanımız kendi kültür kökleriyle bağını artırdıkça Türkiye çağdaş sentezini yaparak 21. yüzyıl uygarlığının temel taşlarından biri olacaktır.

Bestekârlığı:

Ud, kanun, cümbüş ve keman çalan Leblebicioğlu’nun bestekârlık yönünü aslında mahremi denilecek kadar sayıda üç beş kişiden başka kimse bilmez. Mütavazı kişiliği nedeniyle bu yönünün bilinmesini pek arzu etmeyen hocamızın bir öğrencisi olarak benim bile vakıf olabildiğim ancak iki adet ilahi tarzında bestelediği eserin notası mevcuttur.

S No	Eserin Adı	Makamı	Güftesi	Uslû
1	Sana Geldik	Hicaz	Halit YILDIRIM	Sofyan
2	Damlalar	Hicaz	Cemil ABRAŞOĞLU	Sofyan

Leblebicioğlu halen Çorum’da Eczacılık yapmakta ve TSO Korosu şefliğini yürütmektedir.

Kaynaklar:

1. Oğuz Leblebicioğlu, Çorum’da Musiki Hayatı, yayınlanmamış.
2. Oğuz Leblebicioğlu, Oğuzname, Çorum 2006
3. Enver Leblebicioğlu İle Müzik Dünyamıza Bakış, Hale Dergisi Mayıs 2004, Sayı:2
4. Enver Leblebicioğlu, “Musiki Kültürümüz”, Aşkın e hali Dergisi
5. Enver Leblebicioğlu, Sanat Müziği Bizim Öz Müziğimiz, Hale Dergisi Mayıs 2009, Sayı 55
6. Gazanfer Eryüksel, Çorum’da Müzik Hayatı, yayınlanmamış
7. Serpil Duran, Dededen Toruna Nesillerle Müzik, Röportaj, Çorum Kent Haber Gazetesi, 2003

Ali Cengiz COŞKUNER

Çorumlu Bestekâr Kemani Hüseyin Coşkuner'in oğludur. İstanbul'da doğdu. Taksim İlkokulu, Şişli Terakki Lisesi ve Çemberlitaş Konservatuvarı'nı bitirdi.

Müziyen bir ailenin çocuğu olduğu için müzikle çok küçük yaşlarda tanıştı. Müziğe babasının da bir keman sanatçısı olması nedeniyle henüz 5 yaşında kemanla başladı. 10 yaşına kadar özel keman dersi alarak Hokman metodunu bitirmiştir.

10 yaşında filmlerden gördüğü gitara âşık olmuştur. Fakat o yıllarda git pek tanınmadığı için mağazalarda satılmıyordu.

Ünlü bir besteci ve keman üstadı olan babası Hüseyin Coşkuner, Maksim gazinosunda çalışırken Türkiye'ye gelen İspanyol'lardan bir gitar satın alarak oğluna büyük bir sürpriz yaptı.

Cengiz Coşkuner, gitara o kadar bağlanmıştı ki annesi biraz istirahat edip yemek yemesi için yalvarmasına rağmen, kendisi büyük bir azim ve hırsla sürekli klasik gitar çalışmış.

Rıza Başikoğlu'ndan bir süre ders almıştır. Böyle bir çalışmayla kısa sürede çok büyük ilerlemeler kat etmiştir. Birçok metodu bitirerek, dünyanın en zor parçalarını çalmayı başarmıştır.

Şişli Terakki lisesine devam ettiği sırada bir gün müzik hocası aramızda müzik aleti çalan var mı diye sorduğunda, Keman çaldığını söyleyen Cengiz, hocasının da Keman çaldığını öğrenince oldukça mutlu olmuştur. Hocası da şaşırarak kendi kemanını uzatmış ve çalmasını istemiştir. Cengiz, eline kemanı alarak Fasineyşin'i çalmış ve böylece müzik yaşamına giriş yapmıştır. Hocası kendisini uyararak konservatuara yönlendirmiştir. O dönemde konservatuarda gitar bölümleri olmadığından, kendisi trompet, kontrbas, piyano bölümlerini okumuştur.

Konservatuvar sonrası profesyonel olarak müzik dünyasına girmiştir. Cengiz Coşkuner 1966 yılında Türkiye'de ilk 45'lik enstrümantal plak yapan kişidir. Şu ana kadar 60'ın üzerinde albüm yapan sanatçı 1970 ile 1986 yıllarında birçok ünlü sanatçının aranjörlüğünü yapmıştır. Bu ünlüler arasında: Zeki Müren, Neşe Karaböcek, Coşkun Sabah, Selami Şahin, Gülden Karaböcek, Yıldırım Gürses, Bülent Ersoy gibi ünlü sanatçılarımızı sayabiliriz. 1986 yılından itibaren de kendi sahne ve albüm çalışmalarına yönelmiştir.

Gitar virtüözlüğü yanı sıra Gelin Olmuş Gidiyorsun ve Duvardaki Resim gibi besteleri ile dönemin en aranılan bestekârlarından birisi olmayı başarmıştır.

Coşkuner halen İstanbul'da yaşamakta ve müzik çalışmalarına devam etmektedir. Coşkuner, ayrıca 2017 yılında Ekonomi Doktorunuz isimli bir sitede köşe yazarlığı da yapmıştır.

Bazı besteleri:

S. No	Eserin Adı	Söz Yazarı	S. No	Eserin Adı	Söz Yazarı
1	Acıdım Sana	Ahmet Selçuk İlkan	39	Karar Ver	Hülya Şenkul
2	Affet	Cengiz Coşkuner	40	Kavuşuruz Anne	Cengiz Coşkuner
3	Ah Kaynana	Kamil Başaran	41	Keyfine Bak	Kamil Başaran
4	Anılar Bana Yeter	Ahmet Selçuk İlkan	42	Kime Küseyim	Derleme
5	Anılarım	Nermin Dize	43	Kimseye Sır Açmadım	Ahmet Selçuk İlkan
6	Anlatamadım	Hülya Şenkul	44	Kuru Kuru Yanasın	Nermin Dize
7	Ara Beni Bul Beni	Ahmet Selçuk İlkan	45	Küçüğüm	Aysel Gürel
8	Askere Mektup	Cengiz Coşkuner	46	Maskaram	Hakkı Yalçın
9	Aşkın Tarifi	Cengiz Coşkuner	47	Mavi Sevdam	Cengiz Coşkuner
10	Ateşim	Nermin Dize	48	Mekânım Meyhanedir	Ziya Bardakçı
11	Ayıp Değil	Kamil Başaran	49	Oh Baby	Kamil Başaran
12	Azap Çiçeği	Ziya Bardakçı	50	Oldu Oldu	Kamil Başaran
13	Bekle Beni	Cengiz Coşkuner	51	Ortalık Yıkılıyor	Hülya Şenkul
14	Bende Bir Sen Vardın	Kamil Başaran	52	Sana Nazar Değmesin	Kamil Başaran
15	Benimki de Kader mi?	Ahmet Selçuk İlkan	53	Sarı Kiraz	Aysel Gürel
16	Bırak Gitsin	Ahmet Selçuk İlkan	54	Sarışın	Cengiz Coşkuner
17	Bir Tek Sen Varsın	Nermin Dize	55	Seni Bir Kalemde Silerim	Cengiz Coşkuner
18	Biraz Başım Dönüyor	Aşkın Tuna	56	Seni Düşündüm Yine	Kamil Başaran
19	Böyle Hasret Olur mu?	Aysel Gürel	57	Sevemem	Nermin Dize
20	Canımın Parçası	Halit Çelikoğlu	58	Sevmek Zorundayım	Aşkın Tuna
21	Çık Git	Nermin Dize	59	Sokul Gecelerime	Nermin Dize
22	Çılgına Dönüyorum	Kamil Başaran	60	Son Kullanma Tarihi	Hülya Şenkul
23	Doğmuşum Bir Kere	Ahmet Özkan	61	Söz Ver	Harun Kolçak
24	Döneceğim	Sevgi Çelebi	62	Susadım Aşkına	Cengiz Coşkuner
25	Döneceksin	Gönül Şen	63	Şıkıdım	Kamil Başaran
26	Duvardaki Resim	Faysal Çiftçi	64	Takıl Bana	Kamil Başaran
27	Farlarını Yak	Aysel Gürel	65	Takma Kafanı	Kamil Başaran
28	Fotokopi	Aysel Gürel	66	Tanrıya Yalvarış	Cengiz Coşkuner
29	Gelin Olmuş Gidiyorsun	Salih Korkmaz	67	Tek Sevenim Sen Olsan	Ahmet Selçuk İlkan
30	Güzelim	Nermin Dize	68	Umutsuz Aşk	Cengiz Coşkuner
31	Hayallerimi Yıktın	Cengiz Coşkuner	69	Unuttum Gitti	Ahmet Selçuk İlkan
32	Hayatım Karışık	Ahmet Özkan	70	Uy Kız	Kamil Başaran

33	Haydi Bastır	Kamil Başaran	71	Vefasız	Halit Çelikoğlu
34	Hüzün Mahzeni	Ahmet Selçuk İlkan	72	Yanıldım	Kamil Başaran
35	İçimde Bir Yara	Mehmet Yüzüak	73	Yasak Aşk	Kamil Başaran
36	İnkisar	Salih Korkmaz	74	Yeminliyim	Hakkı Yalçın
37	Kalbimde Bir Kız Vardı	Hakkı Yalçın	75	Zorun mu Var	Kamil Başaran
38	Kar Taneleri	Sevgi Çelebi			

Cengiz Coşkun'er'in çıkardığı bazı 45'lik Plakları ve Singülları

1	Bir Teselli Ararım / İlk Aşkım	Şap Plak 4	1971
2	EL Cordobes & Johnny Guitar	Sel Plak 1007	1972
3	Cengiz Coşkun'er ve Gitarı	Evren Plak - 104	1973
4	Çiçek Dağı	Egefon - Ege-9508	1973
5	Solo Gitar	As Plak 5542	1973
6	Ben Küskünüm Feleğe	Coşkun Plak	1973
7	Enstrümantal Oyun Havaları	Elenor Plak 1013	1974
8	Çillim Çillim, Neşe Dolalım	Max Plak 014	1974
9	Kulakların Çınlasın	As Plak	1975
10	Emmioğlu	BLS 282	2017
11	Bir Bahar Akşamı	Sel Plak 1054	
12	Koca Dünya	As Plak 5536	
13	Gül Nihal	Şah Plak 209	
14	Ben Gamlı Hazan	Yağmur Plak 610	
15	Bir Garip Yolcu	Atlas Plak	1972

Cengiz Coşkun'er'in çıkardığı bazı albümler:

1	Oyun Havaları	Kervan Plak LP-6	1973
2	Cengiz Coşkun'er	Kervan Plak LP-9	1974
3	Orhan Gencebay Şarkıları	Kervan 502	1975
4	Sihirli Gitarıyla	Minareci 4253	1978
5	Zaman Tüneli	Afşin Plak	1979
6	Tanrıya Feryat	Bip Plak 8021	1980
7	Arabesk Albüm Long Play	Yonca Plak 5021	1981
8	Dert Bende	Yonca Plak 5024	1981
9	Enstrümantal 82	Oskar Plak 227	1982
10	Hem Dinle Hem Oyna	Oskar Plak 217	1982
11	Hüzün Mahzeni	Yonca -8033	1982
12	Oryantal 82	Oskar Plak	1982

13	Ben de Söylerim	Oskar Plak LP 245	1984
14	Ben de Söylüyorum	Oskar 245	1984
15	Gitarım Ve Ben Söylüyorum	Ayço Müzik 131	1984
16	Modern Folk & Oyun Havası	Türküola 1795	1984
17	Tanrım	Oskar Plak 242	1984
18	Anılarımız & Dansa Davet	Oskar 253	1985
19	86 Yılının Dillerdeki Şarkıları	Göksoy Plak 020	1986
20	Oyun Havaları	Türküola 2085	1986
21	Dünya Listeleri	Göksoy Plak 029	1986
22	Bir Kadın Vardı	Oskar 267	1987
23	Çalalım Oynayalım	Türküola 2175	1987
24	Doğmuşum Bir Kere	Oskar Plak 037	1987
25	Komşu Kızı	Oskar Plak 071	1987
26	Parasızlık	Oskar Plak 260	1987
27	Esinti	Oskar Plak LP - 262	1988
28	Hatıralar	Oskar Plak 0040	1988
29	Kavuşmamız İmkânsız	Oskar Plak 065	1988
30	Romantizm 1	Oskar Plak	1988
31	Sürpriz	Ayço Müzik 073	1988
32	Zorun Mu Var -	Oskar Plak 059	1988
33	Seni Gidi Seni & Kapris Yapma	Oskar Plak 086	1990
34	Hadi Gözün Aydın	Oskar Plak 101	1991
35	Nostalji	Oskar Plak 094	1991
36	Rakkase (Gel de Oynama 2)	Oskar Plak	1991
37	Gülüm Benim & Arabesk Oyun Havaları	Türküola - CD-8085	1992
38	Farlarını Yak	Fono Müzik 783	1992
39	Elimden Kurtulamazsın	Oskar Plak	1993
40	Düşler	Oskar Plak 019	1994
41	Oh Olsun	Özaklar Plak 552	1994
42	Huzurum Kalmadı	Ayço Müzik	1996
43	Biraz Başım Dönüyor	Ayço 067	1997
44	Orkide 1	Ayço Müzik 071	1998
45	The Best Of	Tutku Müzik	1998
46	Asla	Akbaş Müzik	1999
47	Orkide 2	Ayço Müzik	1999
48	Saksafon 4	Ayço Müzik	1999
49	Sende Vur	Akbaş Müzik	1999
50	Turkish Folk Guitar	Akbaş Müzik	1999
51	Duygu Seli -C. C. & Sevgi Celebi	Şabka Prd.	2004
52	Buda CC Bar	Ati Müzik	2011
53	Relax	Ati Müzik	2011

54	Umutsuz Ask	Ati Müzik	2011
55	Gülüm	Ati Müzik	2013
56	Dünya Listelerinden Seçmeler	Uluçınar Müzik	2014
57	Yeni Rakkase İle Sihirli Oyun Havaları	Uluçınar Müzik	2015
58	Tavernada Eğlenelim	Trend Müzik	2017
59	Nostalgie	Ada Müzik	2019
60	Duvardaki Resim	Serhed Müzik	2020

Fatih GÜNTÜRKÜN (1952-)

1 Ağustos 1952 tarihinde Çorum'da doğdu. Muhasebecilik yaptı. Katıldığı korolarda solist olarak görev yapan Fatih Güntürkün'ün bestelerine ait elimizdeki notaları şunlardır.

S No	Eserin Adı	Güftesi	Makamı	Uslû
1	Giderim	Fatih Güntürkün	Hüzzam	Düyek
2	Sanma ki Bu Gönül Sensiz Yaşamaz	Fatih Güntürkün	Hüzzam	Düyek
3	Sen Varsın	Tamer Ünal Çubukçu	M. Kürdi	Düyek

Güntürkün, Çorum'da ve Antalya'da yaşamakta ve değişik korolarda solist olarak görev yapmaktadır.

Aliye HELVACI (1957-)

Çorumlu Bestekârlar kervanında tespit ettiğimiz ilk bayan isim Aliye Helvacı'dır. 20 Mart 1957 Çorum doğumlu olan Aliye Helvacı, hâlen Çorum'da yaşamaktadır.

Sözleri Turhan Candan'a ait Gitme isimli Kürdi makamında ve sözleri kendisine ait olan Nihavent makamındaki "Söyle Bana Ey Deniz" isimli iki bestesi olan

Aliye Helvacı'nın beste çalışmaları devam etmektedir.

Aliye Helvacı şarkıları:

S No	Eserin Adı	Makamı	Güftesi	Uslû
1	Gitme	Kürdi	Turhan Candan	Düyek
2	Söyle Bana Ey Deniz	Nihavend	Aliye Helvacı	Sofyan
3	Birlik Marşı	Nihavend	Aliye Helvacı	Sofyan

Kendisini daha iyi tanıtmak adına Aliye Helvacı ile yaptığımız bir röportajı siz okurlarımıza sunuyorum.

Aliye Helvacı İle Röportaj**Hocam kısaca kendinizi tanıtır mısınız? Kimdir Aliye Helvacı?**

20 Mart 1957 yılında Çorum'da doğdum. Babam maliyeden emekli Şükrü Zöngür, annem Şükran Hanım'dır. İlk orta lise tahsilimi Çorum'da yaptım. Daha sonra yüksekokulu bitirdim.

1976 yılında girmiş olduğum PTT'den bir ara ara vererek 2004 yılında PTT Başmüdürlüğü Personel ve İdari İşler Şefi olarak emekli oldum.

Evliyim, üç çocuğum, iki gelinim, bir damadım ve dört tane torunum var.

Musiki merakınız nereden geliyor?

Musikiye tutkum çocuk yaşlarda başladı. TRT Ankara radyosunun bende özel bir yeri vardır. Gerek repertuar oluşturmamda gerek doğru şarkı okumamın sağlanmasında çok önemlidir.

Ailemde musiki ile meşgul olanlar varmış. Babamın dayıları askeri hâkim, doktor, öğretmen... O yıllarda udi ve keman çalarlarmış ama tabi ben görmedim. Rahmetli babam da iyi bir dinleyici ve kulağa sahipti. Ritim duygusu çok iyiydi. Çocukken birlikte şarkılar söyledik. Hepsinin ruhları şad olsun.

Musikiye merakınız çocukluktan... Peki, hocam korolarla irtibatınız nasıl oldu? Siz hem hanende hem sazende -udi- olarak korolarda görev yaptınız. Bize anlatır mısınız?

2000 yılında tesadüfen Çorum'da faaliyet gösteren Halk Eğitim Merkezi TSM Korosuna katılarak yıllardır özlemimi duyduğum bir musiki ortamına katılmanın mutluluğunu yaşıyordum. Mademki bu koroya katıldım. Bir şeyler öğrenmeliyim diye düşündüm. Mayıs 2002 tarihinden itibaren Hocam Halil Özçelebi'den nota solfej Nazariyat Şan ve Ud dersleri almaya başladım. Ayrıca Halk Eğitim Merkezi TSM Korosu ardından Çorum Belediyesi TSM korolarında solistlik yanı sıra ud icra etmeye başladım.

Koro faaliyetleriniz esnasında gerek konserlerde gerek çalışmalarda güzel anılar yaşıyor. Sizin de böyle hatıralarınız var mı? Bizimle paylaşır mısınız?

Elbette... Koro çalışmaları esnasında hayatım boyunca unutamayacağım anılarım oldu. Her zaman rahmetle andığım kıymetli bestekârlarımızdan Avni Anıl hocam 4 yıl boyunca Çorum'a geldi. Profesör Dr. Alaattin Yavaşca hocamız 2 yıl konserlerimizde bizlerle birlikteydi. Onların musiki sohbetlerinden engin tecrübelerinden dersler alıyor, musikimiz adına neler ya yapabiliriz gayretiyle çalışmalarına devam ediyordum. Sonraki yıllarda bestekâr Erol Sayan hocamızın eserlerinden oluşan konserimiz oldu kızım Nihan Helvacı konserlerimizin sunumunu başarıyla yapıyor, bestekârlarımızın takdirlerini kazanıyordu. Özgen Gürbüz ve Amir Ateş gibi hocalarla görüşme musiki sohbetleri imkânımız da oldu.

Musikinın sizin hayatınızdaki yeri nedir? Size neler kattı?

14 Temmuz 2007 tarihli Hâkimiyet Gazetesindeki röportajımda da söylediğim gibi musiki benim hayatıma ilaç gibi geldi. Gecem gündüzüm musiki ile dolu olmuştu. Bu arada evimi işimi ve çocuklarımı ihmal etmemem gerektiğinin bilincine vardım. Koro çalışmalarımı ve ud derslerimi aralıksız sürdürdüm.

Musiki yolculuğunda hedefiniz nedir?

Repertuarıma yeni eserler katmak iyiyi, doğruyu, güzeli öğrenmek gayret içerisinde halen büyük bir azim ve aşkla devam etmekteyim. Çeşitli musiki dokümanlarından yararlanmakta nota arşivimi geliştirmekteyim. Amacım; Türk Musikisine gönüllü hizmet etmek, gelecek nesillere musikimizi tanıtabilmek duyurabil-

mek ve kıymetli bestekârlarımıza olan vefa borcumuzu ödemeye çalışmak, gençlerimize musikimizin ne kadar değerli olduğunu, hiçbir zaman kaybolmaması gerektiğini anlatabilmek, bunun yanı sıra saygı ve sevgiyi de birlikte yaşamaktır.

Hocam sizin Konya'daki korolarla, müzisyenlerle bir bağlantınız var. Bu nereden geliyor. Açıklar mısınız?

Kızım Nihan Helvacı Konya'da Müzik Öğretmenliği Bölümünde öğrenci iken onu ziyarete gittiğimde Konya'da bulunan musiki Derneği Klasik Türk Musiki Korosu Başkanı Celalettin Kara ile tanıştım. Çeşitli nota ve dokümanlarla yardımcı oldular. Çalışmalarına Konya'da olduğum sürece devam ettim. Koro Şefi Sayın Prof. Dr. M. Yaşar Kaltakçı hocamın çalışmalarından feyz aldım. "Çorum'da bizler ne yapabiliriz?" fikri ile bilgi ve becerilerimi geliştirmeye çalıştım. Konya'daki korolardaki gözlemlerim; konserlerimizde misafirlerimize sunduğumuz Konser Kitapçıkları örneğinden tutunda dosya düzeni, repertuar hazırlama, çalışma üslubu, doğru nota seçimi, davranışlar, saygı, sevgi, musikiye olan bakış açımı geliştirmiştir. Kızım okulu bitirene kadar Konya ile bağlantım devam etti. Şu an hala irtibatımız devam ediyor. Sağ olsunlar onlar da çalışmalarımnda her zaman desteklerini esirgemediler.

Koro Şefliğiniz nasıl ve ne zaman başladı?

Çorum Belediyesi Türk Sanat Müziği Korosunda 2009 yılında koro şefi olarak görevlendirildim ve 18-19 Mayıs 2010 tarihinde 'Çorum'dan Esintiler' konseri ile ilk koro şefliği görevini yerine getirdim.

Hocam şu anda Dil ve Edebiyat Derneği Korosunu yönetiyorsunuz ama sanırım daha öncesin de Bir Kadın Kültür ve Sanat Merkezi çalışmanız oldu. Bunlardan da bahseder misiniz?

2011 yılında Çorum Belediyesi'nin Veli Paşa Konağı'nda açmış olduğu Kadın Kültür ve Sanat Merkezinde (26 Eylül 2011 tarihinden itibaren) hanımlara yönelik

ud derslerini gönüllü olarak vermeye başladım. Bu arada bir de Türk Musikisi Topluluğu kurulması fikrimi yetkililere açtığımda kabul ettiler. Ud derslerini ve koro çalışmalarını birlikte yürüttüm. Hanımların hep bekleyip de yapamadıkları ud ve musiki sevgisini aşlamak mutluluk vericiydi. Bir arkadaşım; "yıllardır udum dolabın üzerinde duruyordu bunu siz aşağıya indirdiniz" demişti. Öğrencilerim mutlu olduğunda bende mutlu oluyordum. Çorum Belediyesi Kültür ve Sanat Merkezi Türk Musikisi Topluluğu olarak 6 aylık çalışma sonrasında 24 Haziran 2012 tarihinde Uşşâk Faslı Konserimizi izleyicilerimiz sunduk.

Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği Çorum Şubesi bünyesinde kurduğunuz TSM Korosu nasıl oluştu, bugüne kadar yaptığınız konserler hakkında bilgi verir misiniz?

Mart 2013 yılı itibariyle çalışmalarımıza Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği Çorum Şubesinde devam ettik. TDED Çorum Şubesi Türk Musikisi Topluluğu olarak 15 Haziran 2013 tarihinde Çorum'da olmak üzere Hicaz Faslı Konserimizi musiki-sever misafirlerimize sunduk. Ardından yine yoğun bir çalışma sonrası 20 Mayıs 2014 Nihavend Faslı konserimizi dinleyenlerimize sunduk.

TDED Çorum Şubesi Türk Musikisi Topluluğu olarak Bursa'da yaşayan bestekâr hoca Sayın Erdiñ Çelikkol'u şehrimize ve konserimize davet ettik değerli hocamızın eserlerinin de yer aldığı "Mahur Faslı ve Bestekâr Hoca Erdiñ Çelikkol Bizlerle" konserimizi kıymetli hocamızın da davetimizi kabul ederek şehrimize teşrifleri ile 22 Mayıs 2015 tarihinde Çorum Devlet Tiyatro Salonunda dinleyenlerimize sunmanın mutluluğunu yaşadık.

TDED Çorum Şubesi Türk Musikisi Topluluğu olarak 2016 konser programımız 'Gönülden Nağmeler' ismiyle gerçekleşti.

2017 yılında da "Bir Demet Yasemen" isimli bir konser daha verdik. Konser çalışmalarımıza büyük bir azim ve gayretle derneğimizde devam etmekteyiz.

Topluluk olarak zaman zaman geziler de düzenlediniz. Hocam nerelere gittiniz?

TDED Çorum Şubesi Türk Musikisi Topluluğu olarak zaman zaman kültür gezileri düzenledik. Diğer illerde bulunan koroların konserlerini dinledik. Bunlar sırası ile Konya Musiki Derneği, Bursa, İzmit, Samsun Konserleri ve Amasya Tokat Gezileri ile arkadaşlarımızla birlikte yeni yerler görmenin mutluluğunu yaşadık. Son olarak Safranbolu ve Amasra gezisi düzenledik.

Hocam koronuzda çok mühim sesler var ve bu arkadaşlarımız Türkiye genelinde yapılan yarışmalarda ödüller aldı. Bize bu arkadaşlar hakkında da bilgi verir misiniz?

Koromuz üyesi Gamze Apraş arkadaşımız TRT'nin açmış olduğu genç ses yarışmasında dereceye girdi. Beraber gittiğimiz ve TRT Trabzon Radyosu'nda yapılan yarışmada Karadeniz Bölgesi üçüncüsü oldu. Çorumumuza derece getirmenin mutluluğunu hep birlikte vasadık.

Ayrıca Buğra Yurtsever arkadaşımızın da çok küçük yaşlarda Bursa Konservatuvarı'nda başlayan titiz çalışma halen Devlet Klasik Türk Musikisi gençlik korosunda devam etmektedir. Bütün arkadaşlarımla gurur duyuyorum. Yolları bahtları açık olsun.

Hocam sizin bestekâr yönünüz de var. Bir konserinizde sözleri Turhan Candan Beye ait olan bir besteniz icra edildi. Bize biraz da bestekâr yönünüz hakkında da konuşalım isterseniz.

Musiki hayatımda diyemeyeceğim çünkü musiki benim hayatım boyunca vardı. Annemin ninnilerinden tutunda babamın şarkılarına, çocukluğum gençliğim bütün hayatım içinde idi. Balık burcu olduğumdan mıdır nedir çeşitli zamanlarda kendimce mırıldandığım, duygulandığım anlar şiirlerim ve beste denemelerim oldu ama bunları hep içimde saklamıştım. Tâki bir şiir dinletisine davet edilene kadar orada okunan 6 şairin şiirlerinden mest olmuştum. Aldığım şiir kitabını evde okuduğumda beni içinden bir tanesi çok etkilemişti. TDİED Çorum Şubesi Başkanı Edebiyatçı Turhan Candan hocamıza ait olan GİTME isimli 5 kıta yazılmış olan şiirinin sayın başkanımızın da izni ile ilk ve son kıtalarını alarak ilk bestemi yapmaya kara verdim. Okuduğum andan itibaren zaten melodiler kendiliğinden dökülmüştü. Benim ilk bestem ilk göz ağrımdı Şair Turhan Candan Hocamızın da ilk defa bir şiiri bestelenmişti çok duygulu ve gurur verici idi şiirde şöyle diyordu;

Duydum ki hasrete gidiyormuşsun
Açtığın yaraları sarmadan gitme
Ümitsiz sevdamız ağlar içimde
Bir defa yanına varmadan gitme

Gittiğin hiçbir yol çıkmadı sana
Benim gibi hiç kimse bakmadı sana
Son anda bir umut bırak da bana
Vuslat saatini kurmadan gitme
Gitme, gitme, gitme ne olursun gitme (Nakarat)

Güftesi Turhan Candan beyefendiye ait olan Düyek usulünde Kürdi makamında GİTME isimli ilk bestemi 20 Kasım 2014 tarihinde vermiş olduğumuz Mahur faslı konserimiz repertuarında yer almış, arkadaşımız Gamze Apraş tarafından ilk olarak okunmuştur.

Beste çalışmalarına devam etmek istiyordum. Sofyan usulünde Nihavend makamında güftesi ve bestesi bana ait olan "Söyle Bana Ey Deniz" isimli ikinci bestemi 23 Aralık 2015 tarihinde bitirmenin mutluluğunu yaşadım. Allah kısmet ederse devamı gelsin istiyorum.

Hocam konserlerinizde belki de ilk defa Çorumlu Bestekârlara yer verdiniz. Bu konuda neler söylemek istersiniz?

Hicaz ve Nihavent Faslı konserlerimizde iki yıl üst üste Osmancık'ta yaşayan değerli bestekâr, udi Muammer Okutan Hocamızın eserlerini okuduk. Hocamız da sağ olsun konserlerimizde bizlere udu ile eşlik etti. 2016 konserimizde de yine sizin (Halit Yıldırım) bir eserimize yer vereceğiz. Daha önce de bahsettiğim gibi 2015 yılında kendi bestemi icra ettik. Olumlu dönüşler aldık. Ben özellikle kendi bestekârlarımızı ve eserlerini icra etmekten büyük keyif aldım. Kendi değerlerimize sahip çıkma adına bir vazifeyi ifa ettiğimi düşünüyorum. Önümüzdeki süreç de Allah nasip ederse Çorumlu bestekârların, güftekârların eserlerini konserlerimizde icra edeceğiz. Sizin hazırladığınız Çorumlu Bestekârlar ve Güftekârlar isimli kitap bu konuda bizim için önemli. Umarım bir an önce tamamlanır. Bu çalışmanızdan dolayı size de ayrıca teşekkür ediyorum.

Hocam, son olarak neler söylemek istersiniz?

Şehrimizde bulunan musikiye emeği geçmiş bütün duyarlı musikisever büyüklerime, küçüklerime, koro üyesi arkadaşlarıma, katkıları için Çorum Belediye Başkanımız Sayın Muzaffer Külcü ve eşi Hatice Külcüye teşekkür ederim. TDİED Çorum Şubesi Başkanı aynı zamanda Çorum Belediye Başkan Yardımcısı Edebiyatçı Turhan Candan'a şükranlarımı sunarım.

Musiki çalışmalarında desteklerini esirgemeyen aileme, dostlarıma arkadaşlarıma eşime çocuklarıma çok teşekkür ediyorum.

Şükürler olsun insanlığa faydalı olan bütün insanları seviyorum. Kısacası 'Türk Musikisine Aşığım'. Tüm musikiseverlere sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Mehmet EKMEKÇİ (1957-)

Mehmet Ekmekçi, 15 Temmuz 1957 tarihinde Çorum İli Kargı İlçesi Hacıhamza Köyü'nde doğdu. Çocukluğu Hacıhamza'da geçti. İlk ve orta öğretimini burada tamamladı. Liseyi Kargı'da okudu. 1976'da Çorum Eğitim Enstitüsü'ne girdi ve iki yıl burada okuduktan sonra mezun oldu. 1978 yılında Konya'ya bağlı Bozkır İlçesi'nin Kızılöz Köyü'nde göreve başladı ve burada beş yıl kaldı. Bu görevi esnasında Rabia Hanım ile evlendi. Konya'dan sonra iki yıl Yozgat'ın Çekerek İlçesine bağlı Kavakalan Köyü'nde öğretmenlik yaptı. Buradan Kargı Hacıhamza'ya atandı. 20 yıl kendi kö-

yünde öğretmenlik yaptı. Bu görevi esnasında Serhat Şaban ve Merve adındaki iki çocuğu dünyaya geldi.

2004 yılında Çorum merkez Yavuz Sultan Selim İlkokuluna tayin oldu. Daha sonra Gazipaşa İlkokulu ve Zafer İlkokuluna atandı. Halen Zafer İlkokulunda öğretmen olarak görev yapmaktadır.

Müziğe olan tutkusu küçük yaşlarına dayanır. Mehmet Ekmekçi hocamız bu konuyu kendisi ile yaptığımız mülakatta şöyle anlatır.

“Küçükken çobanlık yapardım. Güzel ezan okuyan hocaların sesleri çok hoşuma giderdi. Ben de dağlarda, kırlarda hayvanları otlatırken zaman zaman yüksek yerlere çıkar ezan okurdum. Tepe etrafında tarlalarda çalışanlar ezan okunuyor, namaz vakti oldu diye vaktinden önce namaz kılarlarmış. Daha sonra ezanı benim okuduğum ortaya çıkınca “Bize vakitsiz namaz kıldırдын” diye bana kızarlardı. Eğitim Enstitüsü'nde okurken bugünkü Devlet Tiyatro Salonunda okul geceleri düzenlenirdi. Ben de o gecelerde cümbüş eşliğinde şarkılar söylerdim. Hacıhamza'da öğretmenlik yaparken okul çıkışında Kızılırmak'ta balık avlamaya giderdim. Balık avlarken sürekli şarkılar mırıldanırdım. Bir müddet sonra anladım ki şimdi tam olarak hatırlamasam da bir makamdan şarkılar söylerken yayın balıkları yakalardım. Başka bir makamdan şarkılar söylerken sazan balıkları tutardım. Kendi kendime balıklar makamlardan anlıyor derdim. Balığa gittiğim günler hangi balıktan yakalamak istiyorsam onların sevdiği makamdan şarkılar söylerdim. Bilim adamlarının şarkıların canlılar üzerindeki etkilerini araştırmasını isterdim. TSM benim için gerçekten güzel bir uğraş. Stres gideriyor, rahatlatıyor ve dinlendiriyor.”

Mehmet Ekmekçi Çorum merkezine atanınca burada faaliyet gösteren Türk Sanat Musikisi korolarına katıldı. İlk olarak Halk Eğitim Merkezi TSM Korosuna katıldı. Halen Çorum Belediyesi TSM korosunda müzik çalışmalarına devam etmektedir.

Şiir yazmaya genç yaşlarda başlayan Ekmekçi öğretmenliğin ilk yıllarından itibaren güfteler de yazdı. Enstrüman çalamasa da irticalen besteler yapan Ekmekçi, bestelerini nota bilgisi olan kişilere okuyup notaya aldırılmaktadır.

Tahir KILIÇ (1958-)

1958 yılında Çorum İli Alaca İlçesi Örükaya Köyünde doğdu. İlkokulu köyünde ve İmam Hatip Lisesi'ni ise 1976 yılında Çorum'da bitirdikten sonra Erzurum Atatürk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi'ne kaydoldu. Fakültenin adı değiştiği için Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden 1982 yılında mezun oldu.

Mezkûr fakülteden mezun olduktan sonra kısa bir süre Burdur İmam-Hatip Lisesi'nde öğretmenlik yaptı. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın açmış olduğu Müftülük imtihanını kazanarak 21.04.1983 tarihinde Siirt İli Şirvan İlçe Müftüsü olarak göreve başladı. 1987-1994

yılları arasında Kastamonu İli Çatalzeytin İlçe Müftüsü, 1994-2001 yılları arasında Ankara İli Şereflikoçhisar İlçe Müftüsü, 2001-2008 yılları arasında Çorum İli Bayat İlçe Müftüsü, 2008-2015 yılları arasında ise Çorum İl Müftü Yardımcısı olarak görev yaptı.

Bu arada 1983-1994 yıllarında Lüleburgaz'da Yedek Subay olarak askerliğini yaptı.

Ayrıca 1986 yılında Başkanlık Merkezi'nde açılan 9 ay süreli Fransızca Yabancı Dil Kursuna katıldı. Değişik tarihlerde Din Görevlisi olarak Fransa, Almanya ve Belçika'ya, Kafiye Başkanı olarak da birçok defa Hac ve Umre hizmetleri için görevli olarak S. Arabistan'a gitti.

Bu arada Annesinin sesinin güzel olması ve o güzel sesiyle Kur'an, mevlit ve ilahiler okuması sebebiyle ilkokul çağlarında Tasavvuf Musikisine olan ilgisi arttı. Annesinden öğrendiği ilahileri okumaya başladı. İmam Hatip Lisesinde okurken de hocalarından ilahiler öğrendi. Halen Tasavvuf Musikisi'ne olan ilgi ve alakası artarak devam etmekte ve amatör olarak ilahiler bestelemektedir.

15.10.2015 tarihinde Samsun İl Müftü Yardımcılığı görevine atanıp bu görevi yürütmekte olan Tahir KILIÇ, evli ve iki çocuk babasıdır.

Hakan ÖNSÖZ (1967-)

Hakan Önsöz, 19 Ağustos 1967'de Çorum'da doğdu. Müzik eğitimi aldı. Halen Çorum Mehmetçik Anadolu Lisesinde müzik öğretmeni olarak çalışmaktadır.

Her ne kadar Batı Müziği tarzında müzik çalışmaları yapsa da uzun yıllar ilimizdeki TSM korolarında piyano çalarak Sanat Musikimize de katkıda bulunmuştur.

Sözleri Halil Manuş'a ait "Diyelim Gel Hu Allah" isimli şiiri Hicaz makamında ve İlahi formunda, yine Manuş'a ait "Yeşilay" isimli şiiri Nihavend makamında ve marş formunda besteleyen Önsöz'ün Batı tarzında besteleri mevcuttur.

Cemalettin KURTOĞLU (1968-)

Cemalettin Kurtoglu da son dönemde Çorum'un yetiştirdiği popüler sanatçılardan birisi. Udu, müthiş sesi, besteleri ile musiki dünyamızda mücadele eden bir arkadaşımız.

O tam bir Çorum sevdalısidir. TSO Korosunun her yıl Ankara'da düzenlediği konserlere mutlaka katılır ve o müthiş sesi ile dinleyenleri mest eder.

Onun hayat hikâyesini kendisinden aldık ve olduğu gibi aktarıyoruz.

Kendi Anlatımı İle Cemalettin Kurtoglu

6 Mayıs 1968'de Çorum'da doğdum. 1984 yılında Ankara'da girdiğim Anadolu Ses Yarışması'nda Türkiye ikinciliği kazandım. Ve bu ödül müzik yaşamımı meslek olarak seçebileceğim kararına temel oldu. Bundan sonra sırasıyla Çorum'da 1987 yılında yine bir yarışmada birincilik kazandım. Birçok yarışmalara katıldım ve çeşitli dereceler aldım.

Ankara, Amasya, Marmaris, İzmir, Bodrum ve İstanbul'da profesyonelce müzik yaptım. Radyo programları, TV programları, Konserler ve çeşitli sahne programlarıyla beraber birçok ülkeye, şehre, ilçeye gittim.

Küçük yaşlarda bağlama çalarak aşılandığım müziğe 1989 yılında uda merak sararak tarz değiştirme kararı aldım. 1987 yılındaki katıldığım bir yarışmada kazandığım birincilik bana Türk Sanat Müziği'ni çok sevmeme vesile oldu. İyi ki de sevmişim.

Ülkemizin değerli hocalarından ders alma şansına sahip oldum. Ud artık ayrılmaz bir parçam oldu benim. Bugün ciddi manada ud çaldığıma inanıyorum. En azından dinleyenler böyle söylüyor, Türkü, Şarkı vs. dâhil toplam 3000 civarında bir repertuara sahibim. Ve her gün de dinleyerek okuyarak bu repertuar zenginliğime yeni şarkılar ekleyerek zenginlik katıyorum. Bunun yanında internet ve bazı yerel gazetelerde köşe yazıları yazıyorum.

Yaklaşık 3 yıl radyo ve TV dünyasında tannanan sanatçı Bedirhan Gökçe'nin solistliğini yaptım. Kral TV de başlayıp, TRT 1, Kanal 1 TV olmak üzere ekranlardaki programlarında başarıyla Ud çalıp şarkılar söyledim. Bu sebeple özellikle ekranda yü-

züm ve sesim çok aşına oldu, daha geniş kitlelere ulaşma şansına eriştim. Bu şansımı iyi kullanmak adına zaten idealimde olan albüm projemi hayata geçirmeye karar verdim.

Yeni piyasaya çıkarmış olduğum HAYAT MERDİVENİ isimli albümümle de tamamen profesyonel ligde yoluma devam etmek ve yelpazemi daha da genişletip artık mesleğimi yurt içi ve yurt dışı olarak icra edeceğim inşallah. Albümde ülkenin en önemli müzisyenleriyle çalıştım. İddialı bir albüm olduğuna inanıyorum. Albümde ki 2 eserin sözü ve müziği bana ait. Bu meyanda 20 civarında söz ve müziği bana ait olan bestelerimin olduğunun da altını çizerek besteci yönümün de olduğunu belirtmek isterim.

İnsan yaptığı şeye inanmalı diye düşünürüm hep ve inanarak yapılan her işinde er ya da geç mutlaka başarıya ulaşacak muhakkak bana göre.

Yine Şairin dediği gibi;

Acılara göğüs geren anılarım,

Arsız duygularım var

Evet, hayat hep en son sözü söyler ama

Benimde cümlelerim var...

Cümle mukabili olarak ben bu albümü yaptım. Bundan sonrasını sadece Yüce Mevla bilir, inşallah bahtı kaderi şansıda iyi olur diye ümit ediyor ve diliyorum. Beni seven ve takip eden dinleyicilerime sevgi ve hürmetlerimi sunuyorum. Daha yapacak çok şey var. Lütfen ilgilerinizi esirgemeyin. En derin sevgi ve saygılarımla.

Halit YILDIRIM (1968-)

1968 yılında Çorum'un Uğurludağ ilçesinde doğdu. Erzurum Ziraat Fakültesi Zootehni Bölümünü ve Anadolu Üniversitesi AÖF Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi. Bir müddet öğretmenlik yaptıktan sonra Tarım Bakanlığına Mühendis olarak atandı. Halen Çorum Tarım İl Müdürlüğü'nde görev yapmaktadır. Şair evli ve iki çocuk babasıdır.

Şiire 1979 yılında ilkökul öğretmeni

Merhum Ahmet Özlü'nün tavsiye ve teşvikleri ile başladı. Lise dönemlerinde okulumu temsilen birçok yarışmaya katıldı ve dereceler aldı. Üniversite yıllarında yazdığı şiirlerini çeşitli dergi ve gazetelerde yayınladı. Çorumlu Avukat Şair Kenan Yaşar'ın çıkardığı Aşkın E Hâli Edebiyat Dergisi'nin yönetimine katılarak yazı hayatına yeni bir ivme kazandırmıştır.

Şiir dalında 2017 yılında Ercişli Emrah Şiir Yarışmasında birincilik, İran'da düzenlenen Naat Yarışmasında ikincilik ödülü almıştır.

Edebiyata şiirle başlamasına rağmen deneme ve öyküler de yazmaya başlamıştır. Çorum Gazeteciler Cemiyeti'nin yaptığı 2012 yılı Mahmut Tunaboğlu Öykü yarışmasında "Anahtar" isimli öyküsü ile ikincilik ödülü almıştır. 2020 yılında Edebiyat Ortamı Dergisi 1. Ankara Öykü Yarışmasında Gül Recep isimli öyküsüyle birincilik kazandı.

Müziğe karşı ilgisi nedeniyle Tanburi Bestekâr Tevfik Soyata yönetimindeki Atatürk Üniversitesi TSM korosuna girmiş ve ilk musiki bilgilerini burada almaya başlamıştır. Önceleri bağlama çalarken daha sonra Merhum Udi Emir Yadigâr'dan ud dersleri almış, daha sonra Çorum TSO korosuna katılarak Şef Eczacı Enver Leblebicioğlu'ndan Ud, solfej ve nazariyat dersleri almıştır.

Üniversite yıllarında Yönetmenliğini Bestekâr Şair Vural Şahin'in yaptığı Milliyet Müzik Magazin Dergisi Mısraların Dili sayfasında yayınlanan "Bir Mecnun Olmuşum Seni Ararım" isimli şiiri Samsunlu Bestekâr Erdal Şahin tarafından Segâh makamında bestelenmiş ve TRT Repertuvarına (13588) girmiştir.

40'ın üzerinde şiiri Prof. Dr. Suat Kıyak Suat Kıyak tarafından bestelenmiştir. Bunlardan TSO Korosu tarafından İlk Sevda isimli Nihavent şarkısı 2009 yılı TSO Korosu konserinde Nimet Alpoğlu Hayta tarafından, Aşkın Issız Bir Çölmüş isimli Muhayyerkürdi şarkı da 2014 yılında yapılan konserlerde Gülden Arzoğlu tarafından seslendirilmiştir. Söz ve Müziği kendisine ait Yalnızlık Şarkısı isimli Muhayyer Kürdi eseri de TDED Korosu 2016 konserinde Şef aliye Helvacı tarafından seslen-

dirilmiştir. Yine sözleri Bülent Albayrak ile ortaklaşa yazılan İşte Hayat isimli Mu-hayyerkürdî eseri de bestekâr tarafından seslendirilmek üzere 2017 konser prog-ramına alınmıştır.

Halit Yıldırım'ın bestelediği bazı şarkılar şunlardır.

S. No	ESER ADI	SÖZ YAZARI	MAKAMI
1	Hasret Şarkısı	Halit YILDIRIM	A. Kürdi
2	Gözlerin Götürür Gönül Ülkene	Bekir OĞUZBAŞARAN	A. Kürdi
3	Sen Şarkılar Söylerken	Halit YILDIRIM	A. Kürdi
4	Senin Adın	Halit YILDIRIM	A. Kürdi
5	Tanımamış mı?	Oktay ZERRİN	A. Kürdi
6	Yüreğimde Öten Kuş	Mehmet Yaşar GENÇ	A. Kürdi
7	Ağaran Saçlarımda	Halil GÜRKAN	Hicaz
8	Anla Beni Biraz Duy Biraz Beni	Yavuz Bülent BAKİLER	Hicaz
9	Artık Görünmüyor Mevsimde Hüzün	Prof. Dr. Nurullah GENÇ	Hicaz
10	Aşkımı Elleriyle Baharında Yıkılmışım	Halit YILDIRIM	Hicaz
11	Baktım da Sensiz Bu Kaçınıcı Hazan	Halit YILDIRIM	Hicaz
12	Ben Nasıl Yaşıyorum	Hasan Hüseyin ANMAK	Hicaz
13	Bırakmıyorlar	Abdurrahim KARAKOÇ	Hicaz
14	Bilsen Uzaklarda Kimler Ağlıyor	Ferdi TAYFUR	Hicaz
15	Bir Türlü Bitmiyor Acı İstirap	Gülbin ÖZER	Hicaz
16	Biz Bu Yolun Salıkları	Halit YILDIRIM	Hicaz
17	Boğazında Hıçkırır Akşamları	Nuray ALPER	Hicaz
18	Çorum Barosu Marşı	Kenan YAŞAR	Hicaz
19	Düğüm Düğüm Bilmecesin	Halit YILDIRIM	Hicaz
20	Eğer Sorarlarsa	Murat Kemal KOCABALLI	Hicaz
21	Ey Benim Mazide Kalan Sevgiğim	Halit YILDIRIM	Hicaz
22	Geceler	Vural ŞAHİN	Hicaz
23	Geç mi Kaldık Aşka Canım	Mehmet KAHVECİOĞLU	Hicaz
24	Gel Artık	Halit YILDIRIM	Hicaz
25	Gel Bana Bir Şarkı Söyle	Emrullah BEDİR	Hicaz
26	Gel Diyemedin	Ali ÖZKANLI	Hicaz
27	Gölgem	Oğuz LEBLEBİCİOĞLU	Hicaz
28	Gönlüme Hüzünler Çöktüğü Zaman	Raif ARAS	Hicaz
29	Gözlerin	Prof. Dr. Nurullah GENÇ	Hicaz
30	Gül Dudakların Kaldı	Paşa ÇETEN- Halit YILDIRIM	Hicaz
31	Gülüşünle Başlar Aldığım Nefes	Ayşe Melike KURTARAN	Hicaz
32	Gün Doğmadan	Şakir KURTULMUŞ	Hicaz
33	Güzel Benden Ne İstedin	Ömer KİDAY	Hicaz
34	Haberim Olmaz	Halit YILDIRIM	Hicaz
35	Hani O Ansızın Gittiğin Pazar	Sibel ORCAN	Hicaz

36	Hasret Bir Dağ Olsa	Halit YILDIRIM	Hicaz
37	Matem çiçeğim	Prof. Dr. Nurullah GENÇ	Hicaz
38	Miraç	Mehmet Ali DEMİRCAN	Hicaz
39	Ne Kadar da Ağlasak Boşunadır	Halit YILDIRIM	Hicaz
40	Ölürüm	Abdülkadir OZULU	Hicaz
41	Ömrüm Benim	Ramazan YANAR	Hicaz
42	Övmüş de Yaratmış	Teslim Abdal	Hicaz
43	Pencerde Bekleyen Sesim	Nuray ALPER	Hicaz
44	Senelerce Bekledim	Canan KARADENİZ	Hicaz
45	Seni Sensiz Yaşamak	Halit YILDIRIM	Hicaz
46	Sevda Köprüsü	Selma DEMİR	Hicaz
47	Sevda Yürek İşidir	Halit YILDIRIM	Hicaz
48	Susuzluğun Kumsalında	Turhan CANDAN	Hicaz
49	Şu Gönlümün Anahtarı	Halit YILDIRIM	Hicaz
50	Şu Urfa'nın Dağlarında	Halil MANUŞ	Hicaz
51	Şükür İlahisi	Halit YILDIRIM	Hicaz
52	Şükür Yarab	Bekir OĞUZBAŞARAN	Hicaz
53	Tutulmak İçindir Verilen Sözler	H. Mehmet BERÇİN	Hicaz
54	Türkiyem	Dr. Mehmet GÜNEŞ	Hicaz
55	Ufkumun Zemzemine	Mehtap ALTAN	Hicaz
56	Unutamadım seni	Halit YILDIRIM	Hicaz
57	Vazgeçtim Gülmekten	Emrullah BEDİR	Hicaz
58	Ya Ateş Dökülür Ya Kurşun Yağar	Abdurrahim KARAKOÇ	Hicaz
59	Yaşarım	Emrullah BEDİR	Hicaz
60	Zehi Kenzi	Niyazi Mısri	Hicaz
61	Ansızın Çekip Gittin	Fikret YAVUZHAN	Hicazkâr
62	Çiçek Kan Renginde	Paşa ÇETEN	Hüseyini
63	Eğilin Dağlar	Murat Kemal KOCABALLI	Hüseyini
64	Gül Goncası Olsam (Ne Olur)	Nur ERSEN	Hüseyini
65	Hayat Su Gibidir Süzülür Gider	Prof. Dr. Nurullah GENÇ	Hüseyini
66	Mübtediyim Zikrim Bu	Halit YILDIRIM	Hüseyini
67	Son Saatler	Mazlum Kenan KÖSTEKÇİ	Hüseyini
68	Şu Dağların Arkasında	Halit YILDIRIM	Hüseyini
69	Yollar	Hasan AKAR	Hüseyini
70	Ay Geceyi Sever	Oktay ZERRİN	Hüzzam
71	Canım Yavrum	Bekir Sami ÜNSAL	Hüzzam
72	Çağların Ötesinde	Nuray ALPER	Hüzzam
73	Geçti Hasretle Yıllar	Dr. Fatih TUNCEL	Hüzzam
74	Her Doğan Bir Gün Ölür	Leyla YILDIRIM	Hüzzam
75	Hız. Yunus	Süleyman ÇELİK	Hüzzam
76	Kırk Yıllık Dargın	H. Mehmet BERÇİN	Hüzzam

77	Mevsimler Tarumar	Özgül TEZBAŞARAN	Hüzzam
78	Neredeysen Gel	Oktay ZERRİN	Hüzzam
79	Vuslata Hicret	Nuray ALPER	Hüzzam
80	Bir Gün Olsun Bana	Mehmet KAHVECİOĞLU	K.Hicazkâr
81	Cesaretin Var mı?	Raif ARAS	K.Hicazkâr
82	Daha İlk Baharımda	Halit YILDIRIM	K.Hicazkâr
83	Gözümünden Yaş Olup Akıyorsun Yar	Sevda Doğan KARAKAŞ	K.Hicazkâr
84	Herkese Günaydın Sana Değil Yar	İbrahim KAHRAMAN	K.Hicazkâr
85	Rabbim Bize Rahmet Eyle	Halil MANUŞ	K.Hicazkâr
86	Aşk Makamında	Süleyman ÇELİK	Kürdi
87	Aşka Dair (Rüyalarım Seninle)	Dr. Fatih TUNCEL	Kürdi
88	Bir Gün Çık da Gel Artık	Halit YILDIRIM	Kürdi
89	Bir Sevdaya Düşmüşüz	Halit YILDIRIM	Kürdi
90	Ne Diyeyim	Raif ARAS	Kürdi
91	Sensiz Kaçıncı Hazan	Halit YILDIRIM	Kürdi
92	Sınav Marşı	Eyüp AZLAL	Kürdi
93	15 Temmuz Günü	Halit YILDIRIM	M. Kürdi
94	Adam Olmaz Benim Derdim	Mustafa DOĞAN	M. Kürdi
95	Akşam Aşkın Haşmetinden Bölünür	Nuray ALPER	M. Kürdi
96	Al Beni Mazide Ki Günlere Götür	Halit YILDIRIM	M. Kürdi
97	Aşk Hikâyemiz	Vural ŞAHİN	M. Kürdi
98	Bırak Eylül Desinler	Mustafa UÇURUM	M. Kürdi
99	Can Kırıkları	Murat Kemal KOCABALLI	M. Kürdi
100	Çoban Kız	Nilüfer Z. AKTAŞ	M. Kürdi
101	Dağda Rüzgârlarla Konuş	Mustafa ÖZÇELİK	M. Kürdi
102	Damla Damla	Benal ÖZÇELİK	M. Kürdi
103	Gönül Yorma Kendini	Ecir DEMİRKIRAN	M. Kürdi
104	Hasret Büyür Çile Büyür	Abdurrahim KARAKOÇ	M. Kürdi
105	Her Gün Ayrı Bir Derdi	Halit YILDIRIM	M. Kürdi
106	İçimdeki Hasretin	Nur ERSEN	M. Kürdi
107	İşte Hayat	B. Albayrak /H. Y	M. Kürdi
108	Kim Derdi ki	Halit YILDIRIM	M. Kürdi
109	Kördüğüm	Nuray ALPER	M. Kürdi
110	Mecnun Seni Görseydi	Halit YILDIRIM	M. Kürdi
111	Merhaba	Abdurrahim KARAKOÇ	M. Kürdi
112	Ne Güzelmiş Seni Sevmek	Ramazan ALEMDAR	M. Kürdi
113	Saklım Yok De Gizlim Yok De	Mehmet KAHVECİOĞLU	M. Kürdi
114	Sanma Seni Unuttum	Ramazan ALEMDAR	M. Kürdi
115	Siz	Abdurrahim KARAKOÇ	M. Kürdi
116	Söz Biter Hıçkırığa Boyanır Bir Gün Daha	Nuray ALPER	M. Kürdi
117	Uyu Gönüm	Halit YILDIRIM	M. Kürdi

118	Yaprağım Sarardı Gönül Dalımda	Gülbin ÖZER	Mahur
119	Gurbetin de Gurbeti Var	Leyla YILDIRIM	Muhayyer
120	Türkülerde Yaşatırız	Murat Kemal KOCABALLI	Muhayyer
121	Aşıyan	Necibe ÇETİNKAYA	Nihavend
122	Ateş Düşmüş Gönüllere	Fatma ÇÖPLÜ- H. Y.	Nihavend
123	Ateşten Elim Yanar	Kenan YAŞAR	Nihavend
124	Ay Gölüm	Prof. Dr. Nurullah GENÇ	Nihavend
125	Ben Giderim	Halit YILDIRIM	Nihavend
126	Bendedir	Necip Fazıl KISAKÜREK	Nihavend
127	Bin Ceylanın İzi Var Gözlerinden Renginde	Yunus KARA	Nihavend
128	Birkaç Deli Güvercin	Prof. Dr. Nurullah GENÇ	Nihavend
129	Boz Bulanık Akan Seller Misali	Halit YILDIRIM	Nihavend
130	Bu Akşam Gönlüme Bir Misafir Ol	Halit YILDIRIM	Nihavend
131	Canın Sağ olsun	Mehmet KAHVECİOĞLU	Nihavend
132	Çiçekler Üşümesin	Prof. Dr. Nurullah GENÇ	Nihavend
133	Çoğu Gitti Azı Kaldı	Necip Fazıl KISAKÜREK	Nihavend
134	Dilenci	Halit YILDIRIM	Nihavend
135	Dua	Halit YILDIRIM	Nihavend
136	Ey Yolcu Bana Künyemi Oku	Mustafa ÖZÇELİK	Nihavend
137	Gecenin Mehtabı Ördüğü Yerde	Filiz ÇELİK	Nihavend
138	Gelme	Halit YILDIRIM	Nihavend
139	Gözlerimde Bir Özlem	Halit YILDIRIM	Nihavend
140	Gözlerin Susarsa	Emrullah BEDİR	Nihavend
141	Her Sabah Seninle Güne Uyanmak	Mehmet KAHVECİOĞLU	Nihavend
142	İlk Sevda	Halit YILDIRIM	Nihavend
143	Kalbimin Mahuru	Prof. Dr. Nurullah GENÇ	Nihavend
144	Kovma Kapından	Mehmed Akif İNAN	Nihavend
145	Mezuniyet Acısı	Emrullah BEDİR	Nihavend
146	Ne İskambil Kaldı (Ümitsiz)	Halit YILDIRIM	Nihavend
147	Ne yapsın	H. Mehmet BERÇİN	Nihavend
148	Ne Yaz Gelir Sevdığım	Nur ERSEN	Nihavend
149	Nereden Bileceksin	Prof. Dr. Nurullah GENÇ	Nihavend
150	Nihanları Aşıkâr Kılmayasın Bu Demde	Mustafa GÖKGÖZ	Nihavend
151	O Gözler Benimdi	Halit YILDIRIM	Nihavend
152	Olmadı Bir Sevenim	Halit YILDIRIM	Nihavend
153	Oluruz	Fikret OĞUZTÜRK	Nihavend
154	Rüzgârlardan Sakladım	Sevinç SAYGILI	Nihavend
155	Sana Bir Şarkının Dizelerinde	Abdülkadir OZULU	Nihavend
156	Sanki Bir Hüzünlü Şarkı Söylüyor	Selma DEMİR	Nihavend
157	Seni Sevdim Seveli	Aydoğan EVLİ	Nihavend
158	Sevmedi Sevmeyecek	Sibel Umur ÖZDEMİR	Nihavend

159	Sitem Etme Ey Sevgili	Taner KARATAŞ	Nihavend
160	Susma Yârim Konuşsana	Murat Kemal KOCABALLI	Nihavend
161	Ağlar Sonbahar Bile	Kenan YAŞAR	Rast
162	Bilmem Hatırlar mısın?	Halit YILDIRIM	Rast
163	Gam Darı	Ahmet EFE	Rast
164	Geç mi Kaldık Aşka Canım	Mehmet KAHVECİOĞLU	Rast
165	Gözlerin	Ali ÖZKANLI	Rast
166	Kadir Kıymet Bilenler	Halit YILDIRIM	Rast
167	Kalbimin Sahibisin	Benal ÖZÇELİK	Rast
168	Vazgeç Artık	Vedat FİDANBOY	Rast
169	Aşk	Nur ERSEN	Segâh
170	Boş Bakan Göz Görmez	Leyla YILDIRIM	Segâh
171	Gerek	Halit YILDIRIM	Segâh
172	Görmüşüz	Kenan YAŞAR	Segâh
173	Kahrında Hoş Lütfunda Hoş	Halil MANUŞ	Segâh
174	Ne Büyüksün Sen Allah'ım	Bayram YELEN	Segâh
175	Özde Sözde Allah Bir	Emin Ali SİPAHİ	Segâh
176	Sakın Terki Edepten	Nabi	Segâh
177	Sana Geldik Sultanımız	Halit YILDIRIM	Segâh
178	Sükût	Serap KADIOĞLU	Segâh
179	Boşuna	Halit YILDIRIM	Suzinak
180	Cahilim Yol İzi Bilmem	İbrahim İPEK	Uşşak
181	O Geri Dönmeyecek	Nur ERSEN	Uşşak

Yayınlanan Kitapları:

Yarına Ağıt Düne Gazel (şiir) 2010, Anahtar (Hikâyeler)2013, Gökçekimi (Şiir) 2013, Münzevi Hüzün, Bir Nurullah Genç Denemesi (2014), 15 Temmuz'un Ruhumuzdaki İzleri (Editör) 2017, Ozulu Armağanı (Editör, Prof. Dr. Meral Demiryürek ve Turhan Candan ile) 2018, Muska (Roman) 2019, Asi'nin Çılgılığı (Mustafa Doğan ile/Roman) 2020, Yarış Atlarının Sırrı (Öykü) 2020, Zamanda Kaybolan Adam (Roman) 2020, Ahir / Zehir Hafiye (Roman) 2020

Tunca YÜKSEL (1970-)

Tunca Yüksel; Yılmaz ve Oya Hesna Hanım çiftinin 1970 yılında Ankara'da doğan ikinci çocuğudur. Babası Bestekâr Yılmaz Yüksel'in 1973 yılında TRT İzmir Radyosu'na tayin olduğu günden bu yana İzmir'de yaşamaktadır.

Tunca Yüksel; ilkokul yıllarında, babasının evde yaptığı müzik çalışmalarından etkilenecek kendi kendine ud çalmaya başladı. Ortaokulu bitirdikten sonra babası ile ciddi müzik çalışmalarına başladı. Lise tahsilinin ardından 1992 yılında Ege Üniversitesi Devlet Konservatuvarına girdi. Aynı yıl TRT'nin açmış olduğu sanatçı sınavını kazanarak İzmir Radyosu'nda istisna akitli ud sanatçısı olarak çalışmaya başladı.

Konservatuarda Onur Akdoğu, Teoman Önalı ve Akın Özkan'dan çok yararlandı. 1997 yılında konservatuardan mezun oldu ve iki yıl boyunca meslek çalgısı (ud) hocalığı yaptı.

1999 yılında TRT İzmir Radyosuna kadrolu sanatçı olarak atandı. Aynı yıl İsparta "Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü"nde İslam Tarihi ve Sanatları üzerine yüksek lisansa başladı 2001 yılında mezun oldu.

2001 yılında eşi Özden hanımla evlendi. 2005 yılında oğlu Deniz dünyaya geldi. 2012 yılında kızı Defne doğdu.

Tunca Yüksel sadece ud çalmakla yetinmedi. Genlerinden gelen bir damar onu bestekârlığa yönlendirdi. Zira o damar her ne kadar babasında gelse de babasına da annesinden miras kalmıştı. Yılmaz Hoca bu durumu Sevinç Atan Hanımefendi'ye verdiği bir mülakatta şöyle anlatır.

"1937 İskilip doğumluyum. İlkokulu İskilip'te okudum. Müziğe olan ilgim de ilkokul sıralarında başlamıştır. Annem çok güzel sesli bir hanımdı. Güzel ilahiler söyler bana da öğretirdi. Ben de büyük bir zevkle okurdum. Annem benim okuyuşumdan fazlasıyla etkilenir ve çoğu zaman ağlardı. İlk musiki eğitimimi rahmetli annemden aldım diyebilirim."

Tunca Yüksel; 2002 yılında sözleri Orhan Altınbaşak'a ait "Sonbaharın Hüzünü var ömrümün son deminde" mısraı ile başlayan şiirini Hicaz Makamında besteleyerek beste çalışmalarına başlamış oldu. 2008 yılında İzmirli ünlü bestekâr ve müzik adamı merhum Avni Anıl adına Konak Belediyesi ile İzmirli Sanatçılar Birliği tarafından ortaklaşa düzenlenen ve ikincisi gerçekleştirilen ve 83 eserin yarıştığı Avni Anıl Beste Yarışmasında sözü ve müziği kendisine ait olan "Tek Senin Hasretinle

Yanar Bu Gönül” isimli şarkısıyla 3.lük kazanarak ilk ödülünü aldı. Tunca Yüksel’in TRT repertuarında halen 5 adet şarkısı mevcuttur.

2010 yılında TRT’de ud sanatçılığının yanında Koro Şefi unvanı aldı. Bu tarihten itibaren “*Beraber ve Solo Şarkılar*”, “*Radıyo Sanatçıları Konseri*” ve bunun gibi birçok programı yönetti.

2010 yılında TRT sanatçıları Abdalbaki Gökçen, Gülten Yeğin, Mahmut Bilki, Mehmet Dönmez ile beraber Saz Musikimizden Seçmeler 4 'TRT Arşiv Serisi 102' isimli albümü çıkardı.

Bazı Eserleri:

S. No	Eser Adı	Söz Yazarı	Makam	Usul	Arşiv No
1	Istırabın sonu yok sanma bu âlem de geçer	Tevfik Kolaylı- Neyzen	Segâh	Düyek	21458
2	Sevda dolu ilhamını almış gibi yazdan (ÜSKÜDAR)	Yılmaz Karakoyunlu	Mahur	Aksak	21459
3	Sevmek de var olmak gibi bir bilmece midir	Güngör Fahri Tüzün	Kürdili Hicazkâr	Aksak	19924
4	Sonbaharın hüznü var ömrümüzün son deminde	Orhan Altınbaşak	Hicaz	Düyek	19408
5	Tek senin hasretinle yanar bu gönül	Tunca Yüksel	Kürdili Hicazkâr	Aksak	21457
6	Bir Ney Sesidir Soluğum	Şahin Çandır	Nihavent	Aksak	
7	Kabul Etmez	Yahya Kemal Beyatlı	Hicaz	Aksak	
8	El Ele Göz Gözeyiz	Vural Şahin	Nihavend	Sofyan	

Birçok amatör koroda hocalık da yapan Tunca Yüksel hâlen TRT İzmir Radyosu’nda ud sanatçısı ve koro şefi olarak görev yapmaktadır.

O sadece müzik yapmaz. Mûsiki üzerine düşünür, fikir üretir. Akademik olarak çalışmalar yapar. Yazdığı yüksek lisans tezinin daha önsözünde “*Günümüzde Geleneksel Türk Müziği’nin üretim ve icra açısından bir kısır döngü içinde olduğunu görmekteyiz*” der. Bu söz çok çarpıcı, eleştirel bakış içeren bir tespittir. Sanki karşınızda bir öğrenci değil bir müzik otoritesi vardır.

Sözlerinin devamında “Özellikle biçim bakımından çok zengin olan Geleneksel Sanat Musikimiz son dönemde sadece şarkı biçimi dediğimiz küçük soluklu eserlerle özdeşleşmiş durumdadır” diye bu günkü tabloyu çizer.

O sadece şikâyetle bulunmaz. Sorunu teşhis eder ve çözüm önerilerini daha tezin ilk sayfasında sıralar.

Tezimin konusu olması nedeniyle incelediğim ayin-i şeriflerde besteci olarak karşımıza çıkan isimler, müziğimize ayin-i şeriften köçekçeye, saz semaisinden longa ve sirtoya, kar-ı nâtıktan şarkı ve türküye kadar her biçimde eser kazandırmışlardır. Böyle zengin bir alt yapıya sahip olan Geleneksel Sanat Mûsikisi’ni dar kalıplara sokmak son derece yanlıştır. Yapılması gereken, bu muhteşem kültür mirasımızı tüm

zenginliği ile yaşatmanın yanında, bu eserlerden alınacak bilgi ve ilhamla yeni eserler üretmek, yani mirası arttırarak bizden sonraki kuşaklara aktarmaktır. Yakın zamana kadar usta-çırak ilişkisiyle bestekârlık ve icracılık geleneğini sürdüren müziğimiz, günümüzde sayısı gitgide artan konservatuarların kurulmasıyla bilimsel bir nitelik kazanmıştır. Bu kurumlarımızın müziğimizin gelişiminde ve diğer kuşaklara aktarımında önemli rol oynayacağı kanısındayım.

İşte sayfalarımızın el verdiği ölçüde tanıtmaya çalıştığımız Tunca Yüksel, musiki dünyamızda isminden çok söz ettirecek bir değer olarak medarı iftiharımız olacaktır. Onun bestelerini dinlediğiniz zaman kendine has bir üsluba sahip olduğunu hemen hissedeceksiniz. Babasından aldığı geleneğin sesini kendi bilgisi ve kabiliyeti ile geleceğe taşımaktaki marifeti onu sanat musikimizin en önemli bestekârları arasına taşıyacaktır.

Dr. Ercan BAŞ (1971-)

Ercan Baş, 15 Kasım 1971 tarihinde Çorum'da doğdu. 1995 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü Müzik Ana Bilim Dalı'nda lisansını dönem birinciliği ile tamamladı. Ardından yüksek lisansını yaptı.

Prof. Gül Çimen ile Piyano çalıştı. Prof. Ali SEVGİ ile Müzik Teorisi İşitme Okuma Yazma, Eşlik ve "Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü 1993-1994 Girişli Öğrencilerinin Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Eğitimi ile Piyano Eğitimindeki Başarıları Arasındaki İlişki" adlı Yüksek Lisans Tez çalışmasını yaptı.

Yrd. Doç. Dr. Erdal TUĞCULAR ve Prof. Ertuğrul BAYRAKTAR ile Bestecilik ve Çağdaş Türk Müziği Armonisi çalışmalarını yaptı.

Özel ve Devlet okullarında müzik öğretmeni olarak çalıştı. Öğrencilik ve öğretmenlik yıllarında TRT'nin müzik ile ilgili çeşitli canlı yayınlanan programlarında eşlik yaptı.

2000 yılında Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü'ne kurucu müzik eğitimcisi olarak görev aldı ve eğitimci olarak devam etti. Tokat Kültür Bakanlığı Çocuk Korosunun kurulması, sınavla öğrenci alınması, çalıştırılması, eserlerinin düzenlenmesi ve sahne de sergilenmesinde aktif rol aldı. İnönü Üniversitesinde Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Müzik Bilimleri ve Müzik Teknolojisi Doktora programına birincilikle kabul edildi.

Prof. Server Acim ile açık kod kaynaklı yazılımlardan Lata, Müzik Teknolojileri ve Bilgisayarla Müzik-Nota Yazımı ve Armoni üzerine çalışmalar yaptı. Prof. Dr. A. Metin KARKIN ile "Ezgi Kalıpları Kullanılarak Başlangıç Solfej ve Dikte Eğitimine Yönelik Bir Model Üzerine Araştırma" adlı Doktora tezi çalışmasını yaptı. Çeşitli müzik çalışmaları arasında piyano, çok sesli koro ve orkestra, şan ve çalgılar için eşlikli beste ve düzenlemeler, yayınlanmış tonal ve makamsal solfejler, okul eğitim müziği besteleri, Türkü, Şarkı ve tasavvuf müziği alanında besteleri, Türk Halk müziği derlemeleri, nota yazımı ve kitap editörlüğü bulunmaktadır.

Adıyaman Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müzikoloji Bölümü ve Hitit Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Müzik Bölümü Müzik Bölümü'nün kuruluşlarında görev almıştır.

Halen Hitit Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Müzik Bölümü'nde Dr. Öğretim Görevlisi olarak görev yapmaktadır.

Nazan Özgedey İÇİGEN (1971-)

Nazan Ö. İçigen 13 Eylül 1971 tarihinde Çorum'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra Çorum Atatürk Lisesinden mezun oldu. Anadolu Üniversitesi Sosyoloji Bölümünü bitirdi. Kişisel Gelişim konusunda kurslara katıldı ve sertifikalar aldı. Uzun yıllar Mentörlük yaptı. Hâlen yaşam koçluğu, bilinçaltı terapistliği ve spirüel koçluk hizmetleri vermektedir.

Nazan Ö. İçigen'in musikiye ilgisi çocukluk yıllarına dayanır. Türk Sanat Musikisi'ne olan hayranlığı onu bu mu-

sikin icrasına yöneltti. İlk olarak Sadi Döner'den Ud dersleri almaya başladı. Daha sonra Ud derslerine Enver Leblebicioğlu ile devam etti. Halil Özçelebi yönetiminde Klasik Türk Sanat Musikisi eserleri üzerinde meşklere katıldı. İlimizdeki korolarda udi olarak görev yaptı ve halen de korolarda ud sanatçısı olarak görev yapmaktadır.

Nazan Ö. İçigen, tasavvuf edebiyatına ilgisi nedeniyle uzun süre Mesnevi Okumalarına katıldı. Akabinde Hitit Üniversitesi Hacı Bektaş-ı Veli Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde tasavvufi eserler okutmanlığı yaptı. Yine bu merkezde Bektaşî Nefesleri derlemeleri ve icrasında görev aldı ve meşklere bendir vurdu.

Genelde Türk Sanat Musikine özelde ise Tasavvuf Musikisine olan ilgisi nedeniyle kendince amatör ilahi beste çalışmaları yapmakta olan İçigen'in Muhayyerkürdi makamındaki bir ilahi eserini kitabımızda neşrettik.

Nazan Ö. İçigen, evli ve iki çocuk annesidir.

Doç. Dr. Ubeydullah SEZİKLİ (1974-)

Ubeydullah Sezikli 1974 yılında Çorum'da doğdu. İlimizin tanınmış ilahiyatçılarından Yrd. Doç. Dr. Seyit Ahmet Sezikli'nin oğludur.

İlk, orta, lise öğrenimlerini Bursa'da tamamladı. 1992 yılında Bursa Büyükşehir Belediye Konservatuvarı'na girdi. Bu konservatuarda Türk Müziği'nin yaşayan önemli Hocalarından Erdinç Çelikkol yönetiminde 1996 yılında dört yıllık ses eğitimini tamamladı. Tekke Müsikisi tavrını ise Çorum Ulu-camii İmam Hatibi Hafız Recep Camcı'dan öğrendi. 1990 yılında başladığı ney eğitimini 2000 yılında Neyzen Ömer Erdoğan ile sürdürdü. 1996 yılında Bursa Merkezde Din Görevlisi olarak göreve başladı.

1998'de Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden "Son Dönem Tekke Müsikisi" isimli bitirme tezi ile Prof. Dr. Mustafa Kara danışmanlığında bitirdi. 1998 yılında Gazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ne Türk Din Müsikisi Araştırma Görevlisi olarak atandı.

1998 yılında Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ndeki yüksek lisansını "Kırşehirli Nizâmeddin İbn Yûsuf'un Risâle-i Müsikî Adlı Eseri" ile 2000 yılında Yrd. Doç. Dr. Nuri Özcan gözetiminde bitirdi.

2000 yılında Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde girdiği doktora öğrenimini Yrd. Doç. Dr. Nuri Özcan gözetiminde "Abdülkâdir Merâgî Ve Câmîu'l-Elhân'ı" tezi ile 2007 yılında tamamladı.

Balkanlar, Horasan, Musul, Kerkük, Azerbaycan ve Anadolu'da İlahi derleme çalışmaları yapan Sezikli kaybolmak üzere olan binlerce ilahiyi repertuarımıza kazandırmıştır. TRT'ye müzik ve belgesel programları yapan Sezikli çeşitli Belediyelere de kültür danışmanlığı yapmaktadır. Ubeydullah Sezikli'nin bir diğer önemli projesi de Kültür Bakanlığınca desteklenen Anadolu da İlahi Aşk Buluşmaları "Sema-Semah-Devran" çalışmasıdır.

Tekke müziği, yitik ilahiler ve Alevi- Bektaşî musiki formları üzerine çalışmalarına devam eden Sezikli, hâlen İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde Öğretim Üyesi, İslam Medeniyet Vakfı Genel Sekreteri ve Balkan Araştırmaları Merkezi Müdürü olarak görevine devam etmektedir.

Yayınlanan bazı eserleri şunlardır:

1. Nağmeler Topluluğu, Besteli Mevlid Üzerine İki Yazma Eser" Çukurova İlahiyat Fakültesi Dergisi, 2008.
2. "Türk Müsikisinde Hz. Peygamber Sevgisi" Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi "Kültür Coğrafyamızda Hz. Muhammed Sevgisi" Mart 2009,
3. Sakarya. "Türk Din Müsikisinde Hz. Ali Sevgisi" Uluslararası Hz. Ali Sempozyumu 18-20 Aralık 2009, İzmir.
4. "Bektaşî Tekkelerinde Kullanılan Musiki Formları" Uluslararası Hacı Bektaş Veli Sempozyumu, 07-09 Mayıs 2010, Çorum
5. Türk Musikisi Dergiler İndeksi, İstanbul, 2014
6. Hafız Recep Camcı,
7. U. Sezikli, Dinî Müsikî Derleme Kültürü Üzerine: Anadolu ve Balkanlar Örneği, Cumhuriyet İlahiyat Dergisi, (2018)

Çıkardığı Albümler:

- Çorum İlahileri 1, 2010
- Çorum İlahileri 2, 2011
- Amasya İlahileri 2011
- Balkan İlahileri 1, 2011
- Sultânî Naatlar, 2012
- Makamlarla Türk Din Musikisi Eğitim Seti, 2012
- Hafız Recep Camcı İlahi Anadolu, 2012
- İlahi Anadolu, Çorum İlahileri 3, 2013

Balkan İlahileri 2, 2013
 Meded Ya Geylani, 2013
 İlahi Aşk Buluşmaları, 2014
 Hikâyesi Olan İlahiler, 2014
 Kütahya İlahileri, 2014

Bestelerinden Bazıları:

S. No	Eser Adı	Güfte	Makam	Usl
1	Bismillahi	Abdulkadir Geylani	Uşşak	Sofyan
2	Bize Meçhul Kâinat	Ubeydullah Sezikli	Hicaz Hümayun	Sofyan

Nur Ahlatçı SEZİKLİ (1976-)

1976 yılında doğan Nur Ahlatçı Sezikli, ilköğrenimini Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu'nda, lise tahsilini Çorum Kız Meslek Lisesi'nde tamamladı. İki yıl özel ud dersleri aldı. Daha sonra İstanbul'da klasik kemençe ve ud eğitimini devam ettiren Sezikli'nin dört adet bestesi çeşitli albümlerde icra edilmiştir. Doç. Dr. Ubeydullah Sezikli'nin eşi olan Nur Sezikli bir çocuk annesidir.

Nur Sezikli'nin Besteleri:

İlk Dize	Söz Yazarı	Makam	Uslû
Şahı Geylani (Meded Ya Geylani)	Hüseyin Kotan	Hicaz	Semai
Esselamü Aleyke (Meded Ya Rufai)	Mehmet Ahlatçı	Hicaz Hümayun	Sofyan
Seyyah Olup Şu Âlemi Arasan	Yunus Emre	Suzinak	Düyek
Bize Meçhul Kâinat (Sessiz Çılgınlıklar)	Yasin Hatipoğlu	Hicaz Hümayun	Sofyan

Atakan TETİK (1979-)

İsmet ve Fatma Betül Tetik'in 3 çocuğunun ortancası olarak 1979 yılının Eylül ayında dünyaya geldi. İlkokulu Albayrak İlkokulu, ortaokulu Atatürk Ortaokulu ve liseyi Cumhuriyet Lisesi'nde tamamladı.

Müzik yeteneği ve ilgisini 4 yaşında fark eden ailesi ona bir keman aldı... İlgisi ve sevgisini fark edince ilkokulda bağlama ve piyano kursları ile müzik eğitimine başladı.

Ortaokulda ud enstrümanına hayran olup ailesi de destek verince önce Çorum'da yerel hocalardan, daha sonra Merzifon'da İsmail Hakkı Özbilgin Hocadan ud eğitimi almaya başladı. Bu yıllarda Çorum'da Dr. Sedat TERLEMEZ tarafından çalıştırılan TSM korosuna katılıp sanat müziği alanındaki yolculuğuna başladı.

Lise yıllarında yazları İTÜ, EGE ve Konya Selçuk konservatuvarlarında Türk müziği kurslarına katılarak kendini geliştirirken, TRT'deki önemli icracıların icra teknikleri ile ilgilenip takviye kurslar aldı.

Ortaokuldan beri hayalini kurduğu konservatuvar yolculuğuna İstanbul Teknik Üniversitesi'ndeki hocalarının da yönlendirmesi ile Azerbaycan'da başladı. Konservatuvar'da Lisans, Yüksek Lisans ve ardından doktora çalışmalarına başladı. Konservatuvar'da Türk müziği dersleri vererek Türk müziği korosu kurdu. Türkiye'ye döndüğünde Öğretmenlik mesleğine başlaması ve uzaklığın da etkileri ile doktora çalışmalarını yarım bırakmak zorunda kaldı.

Memleketi Çorum'da özellikle gençlerin yetişmesi amacı ile Çorum Dil Edebiyat Derneği'nde kimsesiz çocuklara, çeşitli vakıflarda dersler vererek mesleğinin sadakasını ödeme amaçlı gönüllü çalışmalar yaptı.

Çorum ve çevresindeki illerdeki korolarda ud sanatçısı olarak görev yaparken, Marmara Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Ahmet Hakkı Turabi'nin tasavvuf müziği konser ve turnelerinde ud sanatçısı olarak görev yaptı.

İl Milli Eğitim Müdürlüğü Halk Eğitim Merkezi TSM Koro şefliğini genç yaşta üstlendi ve devam ettirdi.

Öğretmenlikten 2014 yılında ayrılıp Çorum Belediyesi Gençlik Merkezleri Koordinatörlüğü'nü üstlenen ve bu görevi halen devam ettiren Atakan TETİK 2015 Eylül ayında Belediye TSM Korosu Şefliği'ne getirildi.

Beste ve güfte çalışmaları da yapan Atakan Tetik, müzisyen dostu Erman TOPTAŞ ile birlikte Necip Fazıl Kısakürek'in ailesi ile tanışıp icazet aldıktan sonra

NFK şiirleri beste çalışmalarına başladı. "Allah Derim, Anneciğim, Anneme Mektup, Bizim Şarkımız, Bekleyen, Saçların, Zindandan Mehmet'e Mektup, Veda, Utansın" adlı eserleri besteleyip Türkiye'nin çeşitli yerlerinde konserler vermişlerdir.

Atakan Tetik evli ve 1 çocuk babasıdır.

Atakan Tetik, Erman Toptaş ile beraber Necip Fazıl Kısakürek şiirlerini bestelemiştir. Bu bestelerin bir kısmı şunlardır.

S. No	Eser Adı	Güfte	Makam	Usl
1	Bekleyen	Necip Fazıl Kısakürek	Nihavent	Sofyan
2	Allah Derim	Necip Fazıl Kısakürek	Belirtilmemiş	Y. Semai
3	Anneciğim	Necip Fazıl Kısakürek	Nihavent	Y. Semai
4	Anneme Mektup	Necip Fazıl Kısakürek	Belirtilmemiş	T. Aksağı
5	Utansın	Necip Fazıl Kısakürek	Belirtilmemiş	Y. Semai
6	Veda	Necip Fazıl Kısakürek	Belirtilmemiş	Semai

VI. BÖLÜM

ÇORUMLU GÜFTEKARLAR

Akşemseddin Hazretleri (1390-1459)

Asıl adı Şemseddin Muhammed b. Hamza'dır. Ancak saçının ve sakalının ak olması ve beyaz elbiseler giymesinden dolayı Akşemseddin veya kısaca Akşeyh adıyla şöhret bulmuştur.

Her ne kadar birçok kaynakta elde belge olmaksızın doğum yeri Şam olarak gösterilse de Bursalı Mehmed Tahir'in Osmanlı Müellifleri, Hüseyin Hayreddin'in Amasya Tarihi, Meydan Larousse'un Akşemseddin maddesinde Osmancık'ta doğduğu ve anesinin Osmancıklı olduğu yazılıdır. Babası Avârifü'l-maârif sahibi Şeyh Şehâbeddin Sühreverdi'nin (ö. 632/1234) torunlarından Şerafeddin Hamza Eş- Şami'dir. Hamza-i Şami olarak da anılan

Akşemseddin'in babası, Şam'dan Osmancık'ın Sarpın Kavak Köyü'ne yerleşmiş ve burada evlenmiştir.

Akşemseddin, ilk tahsilini bizzat babasından almış ve yedi yaşında hıfzını tamamladı. Daha sonra Osmancıklı âlim Şeyh Bedereddin'den ders aldı. Aldığı güçlü medrese eğitimi sonrasında Osmancık medresesine müderris oldu. Tıbb ve eczacılığa merak sararak tıp ilmi ile ilgilenmesi ve bu konuda kitaplar yazmasından dolayı Lokman-ı Sani diye anılır oldu. Kaynaklarda aynı zamanda "tabîb-i ebdân" olduğu, devrinin iyi bir hekimi sıfatıyla da şöhret kazandığı belirtilir.

Akşemseddin mikrobun varlığını ilk kez söz eden bir tıp âlimidir. O, Antonie Van Leeuwenhoek'in yaklaşık iki asır sonra deneyle keşfettiği mikrobunu, Maddetü'l-Hayat adlı eserinde yıllar öncesinde dile getirdi: "Hastalıkların insanlarda teker teker ortaya çıktığını sanmak hatadır. Hastalık, insandan insana bulaşmak suretiyle geçer. Bu bulaşma, gözle görülmeyecek kadar küçük, fakat canlı tohumlar vasıtasıyla olur."²²⁶

Enîsî'nin Menâkıbnâme'sine göre "ilm-i bâtın lezzeti dimağından gitmediği için", müderrisliği ve medreseyi terk ederek irfan tahsili için tahminen yirmi beş yaşlarında iken kendisine bir mürşid aramak üzere Fars ve Mâverâünnehir'e doğru yola çıktı; ancak arzusunu gerçekleştiremeden geri döndü. Bazı tavsiyeler üzerine Hacı Bayrâm-ı Velî'ye intisap etmeyi düşündü. Ankara'ya giden Akşemseddin, Hacı

²²⁶ Osman Şevki Uludağ: Beş Buçuk Asırlık Türk Tabâbet Tarihi. İstanbul, 1969, s. 35-36

Bayram Veli'nin öğrencilerinin nefislerini kırmak, fakirlere yardım etmek ve yoksullara ikramda bulunmak için de olsa cer ve yardım kabul etmesi, çarşı pazarda devran yaptırması gibi hallerinden hoşlanmadığı için Ankara'dan ayrıldı ve o zamanlar Anadolu'da meşhur olan Şeyh Zeyneddin Hafî'ye bağlanmak için Halep'e gitti.²²⁷

Halep'te bir gece rüyasında boynuna bir zincirin takılmış olduğunu, zincirin diğer ucu Hacı Bayram Veli'nin elinde ve kendisini Ankara'ya doğru çektiğini gördü. Bunun üzerine yeniden Ankara'ya döndü.²²⁸

Hacı Bayram Veli'nin yanında özel ilgi ve sıkı bir riyâzet ve mücâhadeye alınan Akşemseddin, kendisine gösterilen bu ihtimamı en iyi şekilde değerlendirdi. Kısa süre tasavvufun bütün yollarını ve inceliklerini öğrenen Aksemseddin, bu başarı-sından dolayı Hacı Bayram Veli'den icâzet aldı ve hilafet tacı giydirildi.

Bunun sonrasında Hacı Bayram Veli'den aldığı izinle Ankara'dan ayrıldı ve Beypazarı'na yerleşti. Beypazarı'nda büyük bir şöhret bulan Akşemseddin, kısa bir süre sonra oradan da ayrılıp İskilip'e yerleşti. İskilip'te çocuklarından Nurulhuda'nın türbesi ile diğer yakınlarının mezarları vardır. Evlik köyünde yer alan tek bir çivi çakılmadan yapılan camiyi onun yaptırdığı yazılıdır.

İskilip'ten de yine aynı kesrete düşme sebebiyle ayrıldı ve Bolu'nun Göynük ilçesine yerleşti. Göynük'te de yine bir değirmen ve mescid inşa ettirip, kendi çocuklarının tahsil ve terbiyesi ile meşgul oldu, diğer taraftan mevcut eserlerini yazdı ve yedi kere hacca gidebilme imkânı buldu.

1429 yılında Hacı Bayram-ı Veli'nin dar-ı bekaya irtihali üzerine onun yeri-neirşad makamına geçti ve Bayramilik Tarikatı'nın Şemsiyye kolunu kurdu.

Hacı Bayram-ı Veli'ye intisaplı olan zamanın Padişahı II: Murad'ın isteği üzerine devletin başkenti Edirne'ye gitti ve Şehzade Mehmed'e (Fatih) lalalık ve hocalık yaptı. Fatih'in Manisa Valisi olması üzerine Göynük'e yerleşti.

İstanbul'un fethine de katılarak özellikle Eyyüb Sultan Hazretleri'nin kabrini manevi keşif yoluyla bulması askere büyük moral oldu. Fethin manevi mimarı olarak anıldı.

Fetihten sonra tekrar Göynük'e döndü ve 1459 yılında orada vefat etti.

Akşemseddin Hazretleri'nin kırk beş beyitten oluşan Türkçe manzum risâlesi olan Nasihatnâme-i Akşemseddin isimli eseri A. İhsan Yurd tarafından, Süleymaniye Kütüphanesi nüshasına²²⁹ dayanarak 1972 yılında neşretmiştir. Diğer şiirleri ise Prof. Dr. Kemal Eraslan yazma bir mecmuada bulduğu otuz sekiz şiirini imlâ

özellikleri ve açıklamalı sözlüğüyle birlikte 1987 yılında TDK'nin çıkardığı Belleten dergisinde yayınlamıştır.

Abdullah Ercan maruf eserinde şiirlerinden örnekler vermiştir.

Akşemseddin Hazretlerinin bestelenen iki şiiri şunlardır.

Eser Adı	Bestekâr	Makam	Usul	Arşiv No
Âşık oldum sana candan	Yusuf Ömürlü	Acem Kürdi	Düyek	20169
Zehi can kim münevverdir bugün nur-i tecelladan	İsmail Hakkı Bey	Rast	Evsat	

Eserleri:

Risaletü'n-Nûriye

Hall-i Müşkilât

Makamât-ı Evliyâ

Kitabü't Tıb

Maddetü'l-Hayat

Risale-i Zikrullah

Risale-i Şerh-i Ahval-i Hacı Bayram-ı Veli

Def'ü Metain

Nasihatname-i Akşemsettin (Akşemsettin Nasihatnamesi)

Hall-i Müşkûlat (Güçlüklerin Halli)

²²⁷ Emir Hüseyin Enîsi: Menâkıb-ı Akşemseddin, s. 7

²²⁸ Taşköprülüzâde: Şakayık-ı Nümâniye, c. 1, s. 241

²²⁹ Mihrişah Sultan, nr. 443/3

Teslim Abdal (17. Yüzyıl)

Hayatı hakkında pek fazla bir malumatın bulunmadığı Teslim Abdal Çorum'un kendi adıyla anılan Teslim Köyü'nde 1670 yıllarında yaşamış olduğu sanılmaktadır. Bu köyde mezarı ve türbesi mevcuttur. Teslim Abdal'ın piri Alioğlu olarak kabul edilir.

Asıl adı Mehmed olan Teslim Abdal, Sultan Dördüncü Murat Dönemi'nde yaşamış bir Bektaşî ulusu olduğu da iddia edilmektedir. Yeniçeri Ocağı'nın Halife Babası, yani Büyükbaba Efendisi olarak bilinir. Bağdat seferine katılmıştır.

2. Mahmut döneminde gerçekleştirilen Bektaşî tekkelerinin denetlenmesine ilişkin kayıtlarda, Mecitözü'nün Teslim Köyü'nde böylesi bir tekkenin varlığından söz edilir. Buradan da Teslim Köyü'nün II. Mahmud döneminde Mecitözü'ne bağlı olduğu anlaşılmaktadır. Bugün ise Teslim Köyü Merkez İlçeye bağlıdır.

Sungurlulu Âşık Dedemoğlu ile arkadaşlık ettiği kaynaklarda belirtilir. (Bkz. Dedemoğlu) Teslim Abdal Anadolu Alevi şiirinin önde gelen isimlerindendir.

Şiirlerde Şah Hatayi etkileri görülür.

Yine Çorumlu Kul Mustafa'nın bir şiirinde

"Dördümüzü bir araya sürdüler

Eriş Teslim Abdal gel imdad eyle"

diyerek onu yardıma çağırmasından Kul Mustafa'nın Teslim Abdal'ın müridi olduğu anlaşılmaktadır.

Abdullah Ercan eserinde şiirlerinden örnekler vermiştir. Bazı kaynaklarda "Canım Kurban Olsun Senin Yoluna /Adı güzel kendi güzel Muhammed" diye bilinen ve Yunus Emre'ye nispet edilen ilahinin de Teslim Abdal'a ait olduğu iddia edilir. İddia edilen şiirin bir kıtası da şöyledir:

Terâzinin bir ucunda Haydar oturur.

Yanı sıra cümle ümmet yetirir.

Elinde de yeşil sancak getirir.

Adı güzel, kendi güzel Muhammed.

Teslim Abdal'ın "Övmüş de Yaratmış" isimli şiiri ilimizin meşhur sahaflarından Mustafa Gökgez'ün isteği üzerine tarafımdan bestelenmiştir.

Ayrıca Teslim Abdal'ın: "Teslim dede teslim baba, ey kahraman Türk milleti" başlığıyla mehter marşına konu olduğu iddia edilir.

Dedemoğlu (1770-1850 yılları arası)

Kesin olarak doğum ve ölüm tarihi bilinmeyen Dedemoğlu, Sungurlu ilçemizin Araf (Oraf) köyündendir. Köyün şimdiki adı Çayyaka'dır. Bugün bu köyde Dedemoğlu lakaplı bir aile olduğu tesbit edilmiştir. Erhan İvgin, Dedemoğlu'nun asıl adının Abbas olduğu yönünde rivayetler olduğunu bildirir. 17. Yüzyılın sonu ile 18. Yüzyılın yarısı arasında yaşadığı sanılmaktadır. Teslim Abdal ile arkadaşlık yaptığı bilinir. Safevi şehzadelerinden Abbası Salis ile ilgili olaylara karıştığı Abdullah Ercan tarafından uzun uzun anlatılmaktadır.

Çorum yöresinde tanınan ve sevilen bir âşıktır. Derlenip yayınlanmış şiirleri arasında birbiri ardına sıralanmış mahlaslı manilerden oluşan "yüzname" adlı deyişi şiirimizde ender rastlanan bir türün en güzel örneklerindendir.

Vasfî Mahir Kocatürk, Tekke Şiiri Antolojisi eserinde Dedemoğlu'nun "Dürri Meknun" isimli bir nesir eseri olduğunu ve bu eserde birkaç şiirinin de bulunduğunu haber verir.

Ahmet Hatipoğlu tarafından Saba makamında bestelenen ilahinin güftesinin ona ait olduğunu tahmin ediyoruz.

Eser Adı	Bestekâr	Makam	Usul	Arşiv No
Hasretin ciğerim biryan eyledi	Ahmet Hatipoğlu	Saba	Sofyan	6033

Hasretin ciğerim büryan eyledi
Gözlerim yolları gel efendim gel
Kalktı gönül kuşu cevlan eyledi
Gözlerim yolların gel efendim gel

Horasan'dan kalktı Hint'i yararak
Kâfirleri top etti yararak
Cümlesine usul nizam vererek
Gözlerim yolların gel efendim gel

Evel sen ahır sen geçmezem senden
Bunca muhabbetin çıkar mı candan
Kalktı göç eyledi kevnü mekândan
Gözlerim yolların gel efendim gel

Dedemoğlu Allah diyelim
Gel nefsaniyeti elden kovalım
Emir buyruk Hak tan biz neyliyelim
Gözlerim yolların gel efendim gel

Urum sufilere bildiğin şaşı
Rakipler çok oldu pek hadden aştı
Şimdi gayret Şahı Merdan'a düştü
Gözlerim yolların gel efendim gel

Alaybeyi-zâde Abdülbâki Fevzi Bey (1885-1954)

Şuarâ tezkirelerinden Tuhfe-i Nâilî ve İbnü'l-Emin Mahmut Kemal İnal'ın Son Asır Türk Şairleri'nde hakkında bilgi verilen bu şairimiz, şuarâ tezkirelerine göre Osmanlı döneminde yetişmiş ve Çorumlu olan en son divân şairidir. Yukarıdaki kaynaklardan Tuhfe-i Nâilî' de 53 şairle ilgili isim, baba ismi, memleket, doğum yeri ve tarihi ve muallim olduğu bilgisi verildikten sonra bir gazelinden dört beyit örnek olarak kaydedilmiştir. Nâilî'nin de kaynağı olan İbnü'l Emin'in eserinde ise özetle şu bilgiler verilmiştir:

Alaybeyi-zâdeler ailesine mensup Fazlı Efendi'nin oğlu **1885** Çorum doğumlu Abdülbâki Fevzi Bey. Çorum ibtidaî, rüşdiye ve idâdî mekteplerini bitirdikten sonra özel olarak Arapça, Farsça, Fransızca, tarih ve hukuk tahsilini tamamlamıştır.

1909-1921 yılları arasında Çorum, İzmit, İnebolu, Kastamonu, İstanbul gibi şehirlerde tarih, coğrafya, Fennî terbiye-i etfâl, Farsça, Türkçe ve Edebiyat öğretmenlikleri yapmıştır. 1921-1924 yılları arasında basın hayatına atılarak ticaretle meşgul olmuştur. 1929 yılında tekrar öğretmenliğe dönmüştür.

Şiir ve yazıları daha çok mizahî tarzdadır. Muhtelif gazete ve dergilerde yayınlanan şiirleri büyükçe bir divân teşekkül ettirecek kadar çoktur. Bu şairimizin vefat tarihini **1954** olarak kaydeden Abdullah Ercan, şairin Aydede, Akbaba, Züm-rütanka gibi siyasî mizah dergilerinde şiirlerinin yayınlandığını da belirtmekte; ayrıca şairimizin muhtelif şiirlerinden örnekler de vermektedir. Ona ait olduğu tahmin edilen güfteler şunlardır.

Eser Adı	Bestekâr	Söz Ya-zarı	Makam	Arşiv No
Zahida biz ruh-i Hayderden inabet eyleriz	İsmail Hakkı Bey (Muallim)	Fevzi	Beste Isfahan	
Ruhuma tesirler etti ah o güzel gözlerin	Belirsiz	Fevzi	Nihavend	
Barekallah dü cihanın serveri	Zekai Dede	Fevzi	Suzidilara	14665
Dökülmüş zanbak gibi perişan leylak gibi (*)	Suphi Ziya Özbek-kan	Fevzi	Uşşak	3541
Varını bahşeyleyen canana Uşşakileriz	İsmail Hakkı Bey (Muallim)	Fevzi	Uşşak	

Bu şairimizle ilgili, adı geçen dergiler ve daha başka gazetelerin taranması ile yapılacak kapsamlı bir çalışma şairimizin edebî kıymetinin daha iyi takdir edilmesine ve Çorum ilimizin kültür hayatına katkı sağlayacaktır.

Kaynaklar:

Zülfikar Güngör, Osmanlı Döneminde Çorumlu Divân Şairleri, Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi, 2005/1-2, cilt: IV, sayı: 7-8, sh. 59-76.

Abdullah Ercan, 14. Yüzyıldan Günümüze Çorum Şairleri, Çorum Eğitim ve Kültür Vakfı Yay., İstanbul 1988, sh. 336-351.

<http://www.sanatmuziginotalari.com>

Ord. Prof. Dr. Hıfzı Veldet VELİDEDEOĞLU (1904-1992)

Hıfzı Veldet Velidedeoğlu 24 Ağustos 1904 yılında İstanbul'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Çorum ve Yozgat'ta tamamladı. Lise tahsilini ise Ankara, Konya ve Trabzon gibi farklı şehirlerde okudu ve 1922 yılında Trabzon Lisesi'nden mezun oldu.

1925 yılında Ankara Hukuk Fakültesi'ne giren Velidedeoğlu üç sene sonra fakülteyi bitirip bir sonraki sene Adalet Bakanlığı'nca açılan sınavı kazanarak hukuk doktorası yapmak üzere devlet bursu ile İsviçre'ye gönderildi.

İsviçre'de Nuechatel Hukuk Fakültesi'nde "Hukuk Doktoru" unvanını kazanmış ve oradan İtalya'ya geçip Roma Hukuk Fakültesi'nde Ceza Hukuku konusunda yüksek ihtisas yaparak sertifika almıştır.

1934 tarihinde İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne asistan olan Velidedeoğlu, sonrasında Medeni Hukuk Doçentliğine atanmış, 1942 yılında profesörlüğe yükselmiş ve 1948'de de Ordinaryüs Profesör unvanını almaya hak kazanmıştır.

Velidedeoğlu İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde 1946-48 ve 1952-53'te olmak üzere iki defa dekanlık görevinde bulunmuştur.

27 Mayıs 1960 ihtilalinin akabinde ise Milli Birlik Komitesi'nce İstanbul Üniversitesi'nde kurulan Anayasa Bilim Komisyonu'nda görevlendirilmiş, bu görevdeyken yeni anayasa tasarısının hazırlanmasına katılmış ve kendi fikirleri doğrultusunda bir anayasa taslağı hazırlamış ve 83 sayfadan oluşan bu taslak komite tarafından basılmıştır.

İhtilalden sonra kurulan kurucu meclise üye de seçilen Velidedeoğlu, bu görevdeyken meclisin anayasa komisyonuna seçilmiş ve redaksiyon komitesinin başkanı olarak yeni anayasanın yazıya geçirilmesi işinin doğrudan içinde bulunmuştur.

9 Temmuz 1961 anayasa referandumu ile yeni anayasanın halk tarafından kabul edilmesinden ve yeni meclisin bu anayasaya bağlı olarak seçilmesinden sonra kurucu meclisteki görevinden ayrılmış ve üniversitedeki akademik hayatına geri dönmüştür.

Ömer Nasuhi Bilmen'in Hükûk-ı İslâmiyye ve Istılâhât-ı Fıkhiyye Kâmusu eserinin hazırlanması akademik çevrelerde geniş yankı uyandırmış ve yayımlanması için özellikle Ebül'ulâ Mardin'in olumlu mütalaası Sıddık Sami Onar, Hüseyin Nail Kubalı ve Hıfzı Veldet Velidedeoğlu'nun bu yöndeki teşvik ve kararları sonucu eser İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi tarafından neşredilmiştir (İstanbul 1949-1952). Adı geçen hukukçular esere bir de takriz yazmışlardır.

1975 yılı itibarı ile İstanbul Üniversitesi'ndeki okutmanlık görevinden emekli olan Velidedeoğlu 24 Şubat 1992 tarihinde 88 yaşında vefat etmiş ve 27 Şubat 1992 tarihinde Karacaahmet Mezarlığında toprağa verilmiştir.

Hukuk, anı, tarih ve siyaset gibi konularda birçok kitap kaleme alan Velidedeoğlu'nun bazı eserleri şunlardır:

Türk Medeni Hukuku, Hayat Hukuk ve Cemiyet, Bir Lise Öğrencisinin Millî Mücadele Anıları, Türkiye'de Üç Devir, Sağsız Solsuz Demokrasi, Devirden Devire, Türk Yurttaşlar Yasası ve Borçlar Yasası Terim ve Sözlükler Kılavuzu, Ailenin Çilesi Boşanma, İnsancı Yolcular, Anıların İzinde, Mustafa Kemal Atatürk: Söylev, Millî Mücadele Anıları, Yol Kesen Irmak, Çağdaş Düşünce, 12 Mart Faşizminin Felsefesi, Söylev

Şairlik yönü pek bilinmeyen Velidedeoğlu'nun "Lale mi Sümbül müsün?" isimli güftesi Ahmet Özkök tarafından Nihavend makamında bestelenmiştir.

Eser Adı	Bestekâr	Makam	Usul
Lale mi sümbül müsün gonca mı ne gül müsün?	Ahmet Özkök	Nihavend	Düyek

Kaynak:

Hüsamettin ŞİMŞİR, Bir Hukuk Üstadı: Hıfzı Veldet Velidedeoğlu, <https://www.hukukhaber.com.tr/ord-prof-dr-hifzi-veldet-velidedeoglunun-yasami-21833.html>

Ferhat Koca, Hukuk-u İslâmiyye ve Istılâhât-ı Fıkhiyye Kâmusu -Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, cilt: 18; sayfa: 319

<http://www.sanatismuziginotalari.com>

Mazlum Kenan KÖSTEKÇİOĞLU (1910-1936)

“Şu bir avuç şiir, tekâsüf etmiş gözyaşları hâlinde bir avuç incidir. Ve rikkati ruha sinen bu yazıların kıymeti, zamanı aşacaktır. Hele “Şamdan” manzumesi genç şairin son gününde kadit olmuş ellerle ve son bir hızla kucaklayarak tepesinde on mum alevi hâlinde yaktığı ruhunu ebediyete ulaştıracaktır sanıyorum.”

Türk Edebiyatı’nın önemli isimlerinden İbrahim Alâeddin Gövsa bu satırları henüz 26 yaşında iken bu âleme veda eden 26 yıllık ömrüne 28 şiir sıkıştıran Çorumlu şair Mazlum Kenan Köstekçioğlu için yazmış.

26 Eylül 1910 tarihinde Çorum’da doğan Mazlum Kenan’ın asıl adı Ömer Mazlum iken şiirlerinde Mazlum Kenan adını kullanmıştır. Çorum eski milletvekillerinden Süleyman Köstekçioğlu’nun oğludur.

Mazlum Kenan, 1923 yılında ilköğrenimini Çorum’da tamamladıktan sonra yine Çorum’daki Mıntıka Ziraat Ameliyat Mektebi’ne girdi. 1927 yılında Ankara’da Köy Muallimliği kursunu bitirerek 1928- 29 yılları arasında Çorum’un Doğla ve Karapınar Muhaciri köylerinde öğretmenlik yaptı.

1930’da başladığı Sivas Muallim Mektebi’nde yakalandığı verem hastalığının tedavisi için bir süre İstanbul’a götürülerek prevanturyumda kaldı. 1931’de Ankara Gazi Muallim Mektebine naklolundu. Fakat hastalık devam ettiğinden tekrar prevantoryuma gönderildi. Bu tedaviler esnasında İstanbul’da sınava girerek Gazi Muallim Mektebinden mezun oldu.

1932-1933 ders yılında İstanbul’da ilk mektep öğretmenliğine atandı. 1933 yılında hastalığı çoğaldı ve yeniden hastaneye yattı. En sonunda hastalık yüzünden öğretmenlikten çekilmek zorunda kaldı 1936 yılı nisanına kadar (Prevantoryom, Sanatoryom, Haydarpaşa, Cerrahpaşa) hastanelerinde sürekli tedaviler gördü ve hattâ 1935’te Cerrahpaşa hastahanesinde Dr. Nissen tarafından ameliyat edildi. İyileşir gibi olunca Çorum’a döndü. Ancak birdenbire nükseden hastalığından kurtulamayarak, yirmi altı yaşında iken Çorum Memleket Hastanesi’nde öldü.

Duyarlı bir kişiliğe sahip olan Mazlum Kenan, şiirlerini tedavi gördüğü Heybeliada, Burgazadası sanatoryumları ve Cerrahpaşa Hastanesi’nde yazdı.

Şiirlerinden bazılarını sağlığında Varlık dergisinde ve diğer bazı edebiyat dergilerinde yayımlamış; ölümünden altı yıl sonra Yedi Gün dergisinde yayımlandığında genç şairlerin büyük ilgisini çekmişti. Dergilerde yer alan ve almayan şiirlerinin tümü 1942 yılında, babası tarafından yazılan “Başlangıç” başlıklı sunuşla

Zakkum Çiçekleri adlı bir kitapta toplandı. Abdullah Rıza Ergüven’e göre, “En lirik şairlerimizden belki de ilki Mazlum Kenan’dır.”

Kitap kıymetli büyüğümüz Ümit Uzel tarafından 2014 yılında tekrar bastırıldı. Kendisine bu büyük vefakârlık nedeniyle teşekkür ediyoruz.

Sözkonusu kitap 2020 yılında Çorum Belediyesi tarafından tekrar bastırılmıştır.

Kıymetli Hocam Enver Leblebicioğlu’nun isteği üzerine bu kitaptan Son Saatler isimli Hüseyini makamında besteleyerek onun duygularına tercüman olmaya çalıştım.

Sırrı ÇAĞLAR (1921-1979)

Sırrı Çağlar 1921 yılında Osmancık, Kızılırmak Mahallesi'nde doğdu. Babası Şeyh Hafız Abdullah Efendi, annesi Sıdika Hanım'dır. Babası Abdullah Efendi Beyler Çelebi Camii'nde (Ulu Camii) yıllarca imamlık yapmış bir kişiydi. Halk ona evliya gözüyle bakıyordu. Annesi Sıdika Hanım da kadınlara dini irşat ile ömür geçirmiş bir kadındı.

Sırrı Çağlar, ilkokuldan sonra tahsil hayatını noktalasa da ölene dek okuma alışkanlığını sürdürmüş bilge bir insandı. Şiire merakı kadar musikiye de ilgisi vardı ve keman çalardı. Ayrıca gençlik yıllarında güreş sporu ile de iştigal etti.

Memuriyet hayatına Osmancık Belediyesi'nde başladı. Daha sonra Osmancık Orman Bölge Şefliği'nde memuriyetine devam etti. Orman Bakanlığı Arşiv Şefliğini yürütürken 1979 yılında, hayatının en verimli çağında vefat etti.

Sırrı Çağlar şiirlerini hece vezni ile yazdı. Şiirleri Çorum'da yayımlanan Yeni Adım ve Yeni Gün Gazetelerinde, Ziraat Dergisi, Yeşil Ufuk, Yeşil Türkiye, Orman ve Av, Gerçek, Akşam Yıldızı, Güzel Yurt Mecmuası ve Türk Dili dergilerinde yayınlandı. Ayrıca Yeni Şiir Antolojisi, Genç Şairler Antolojisi, Her İlden Bir Şair ve Tanzimat'tan Günümüze Kadar Şiir antolojilerinde yayınlandı.

Osmancık ve Koyunbaba üzerinde yaptığı araştırma ve derlemelerini gazetelerde neşretmiştir. Koyunbaba hakkında yaptığı derlemeleri Çorum Yeni Adım Gazetesinde "Menkıbeler ve Rivayetlere Dayanan Yazım" başlığı altında 16 Ocak 1964 tarihinde yayımlamış, bu gazete kupürlerini ciltleterek Osmancık Kütüphanesine hediye etmiştir.

Şiir Kitapları:

Kır Çiçekleri, MARMARA MATBAASI, 1954, 80 sayfa. 12x17 cm

Yayla Gülleri, AKIN MATBAASI, 1970, 176 sayfa, 12x17 cm.

Tutuşan Kalp, AKIN MATBAASI, 1970, 157 sayfa. 12x17 cm,

Gurbetten Mısralar,

Onun Osmancık isimli şiirini Muammer Okutan Nihavent makamında, Ne Güzelsin Sen Allah'ım isimli şiirini de Tahir Kılıç ilahi formunda ve Hicaz makamında bestelemiştir.

Sermet Sami UYSAL (1925-2016)

29 Ekim 1925'te Çorum'da doğan Sermet Sami Uysal, İstanbul Üniversitesi Fransız Filolojisi'nde (1948-1950), iki yıl okuduktan sonra Türkoloji Bölümü'nü birincilikle bitirmiş (1954); ayrıca Paris Üniversitesi Fonetik Enstitüsü'nden "pekiyi" derece ile mezun olmuş, Sorbonne'da da "en üstün başarı" derecesiyle doktora hazırlamıştır (1969).

Galatasaray Lisesi'nde müdür muavinliği ve edebiyat öğretmenliği (1956-1963); Brüksel Üniversitesi'nde (1963-1965) ve Paris Üniversitesi'nde (1965-1970), Türk Dili ve Edebiyatı okutmanlığı yapmıştır... Avrupa'dan,

yedi yıl sonra, 1970 başında yurda dönen Sermet Sami Uysal, İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Okulu Türkçe Bölümü Başkanlığı'nı, emekli oluncaya kadar, yirmi yıl sürdürmüştür (1970-1990).

Bu sırada ayrıca, İstanbul Teknik Üniversitesi'nde on yıl boyunca Fransızca okutmanlığı yapmış (1970-1980); Çapa Tıp Fakültesi'nde de beş yıl süreyle "Türkçe Anlatım Yöntemleri" dersleri vermiştir (1978-1983).

Sermet Sami Uysal, edebiyat dünyasına küçük yaşlarda şiir yazarak girmiş: On beş yaşında yazdığı ilk hikâyesi ise Türk Yolu gazetesinde yayımlanmıştır... Daha sonraları çeşitli gazete (Cumhuriyet, Vatan, Yeni İstanbul, Akşam, Ulus vb.) ve dergilerde (Varlık, Türk Düşüncesi, Cep Dergisi, Ayda Bir, Hayat, İstanbul vb.); inceleme, deneme, anı, sohbet, şiir, hikâye türünde yazıları ve binin üzerinde röportajı, ayrıca da çevirileri yayımlanmıştır... Bunlardan başka Cumhuriyet gazetesinde, Aşk Her Şeyin Üstünde adlı romanı tefrika edilmiştir (1954).

Radyofonik oyunları, Ankara ve İstanbul Radyoları'nda oynanan Sermet Sami Uysal'ın Ionesco ve Camoletti'den çevirdiği çeşitli oyunlar da başta Devlet ve Şehir Tiyatroları olmak üzere özel tiyatrolarca da sahnelenmiştir... Ayrıca Necati Cumalı'nın Nalınlar'ını, Les Sabots adıyla Fransızcaya çevirmiş bu çeviri Palais de Chaillot (Şayo Sarayı) Tiyatrosu'ndaki "okuma seansı"nda, oynanmak üzere kabul edilmiştir (1966). Yine Necati Cumalı'nın Derya Gülü'nü, La Rose de la Mer adıyla Fransızcaya çevirmiştir (1967).

Sermet Sami Uysal daha çok Abdülhak Şinasi ve özellikle de Yahya Kemal üzerine yaptığı çeşitli çalışmalarla, ayrıca da yabancılara Türkçe öğretmek için hazırladığı, İstanbul Üniversitesi'nde uzun yıllar ders kitabı olarak okutulan eserleri ile tanınır...

Yirmi yılı aşkın bir süredir de artık basım aşamasına gelmiş olan, 101.000 madde içeren “Büyük Arkadaş TÜRKÇE SÖZLÜK”ün Genel Yayın Yönetmeliği’ni yapmıştır.

Türk edebiyat tarihine önemli eserler kazandıran Uysal, zatürre, böbrek ve kalp yetmezliği şikâyetiyle kaldırıldığı hastanede 31 Mart 2016 tarihinde vefat etmiştir.

Sermet Sami Uysal'ın cenaze namazı yarın, Beyoğlu Selime Hatun Camisi'nde, Cuma namazını müteakiben kılınan namazın ardından Feriköy Mezarlığı'ndaki aile kabristanına defnedildi.

Bazı Eserleri:

Bir Abdülhak Şinasi Hisar Vardı, Değişik Yanlarıyla Yahya Kemal, Yahya Kemal Beyatlı Şiire Adanmış Bir Yaşam, Baki Kalan Bu Kubbede, Türkçe’de Yaratılan Fransızca Sözcükler ve Türkçe’de Anlamları Değiştirilen Fransızca Sözcükler, Hasret Şarkıları Şarkılara Şiirler

Bestelenmiş şiirleri:

Eser Adı	Bestekâr	Makam	Usul
Dilerim ki bu sevgi bitmesin tükenmesin	İrfan Özbakır	A. Aşiran	Sofyan
Tek dileğim o benim gece gündüz ararım	İrfan Özbakır	Mahur	Aksak
Bir bakışla yak mı dedim beni böyle baş-tanbaşa	İrfan Özbakır	Rast	Düyek
Can buldu gönül	Yusuf Nalkesen	K. Hicazkâr	Düyek

Uysal’a rahmet diliyoruz.

Fikret PİROĞLU (1926-1985)

1926 yılında Çorum Mecitözü Kalecik Köyü’nde doğdu. İlkokul mezunudur. Mahlası Sefil Pirim olan Piroğlu deyişlerini saz eşliğinde çalıp söylerdi. Şiirleri çeşitli dergi ve gazetelerde basılı, TRT Radyosu’nda sesli olarak yayınlanmıştır. Ozanlar Kültür Derneği Başkanlığı yürütürken 1985 yılında vefat etmiştir.

Abdullah Ercan, Çorumlu Şairler Antolojisi’nde şiirlerinden örnekler vermiştir.

Piroğlu hakkında Âşık Hüseyin Çırakman şu bilgileri vermektedir.

“Babası Halil Ağa hali vakti iyi, gözü gönlü bol, sofrası her zaman misafire açık olan birisiymiş. Bir gün Halil Ağa’nın misafirine o köye yeni gelen birisi der ki beni misafir alır mısınız, adam da der ki ben de Piroğluna misafirim. Bu söz dillere düşer; hala söylenmektedir. Piroğlu aynı zamanda Ehlibeyt soyundan olduğunu söylerdi. Ben de Piroğluna misafir oldum. Halk içinde saygın bir yeri vardı. Piroğlu bir de kitap yayınlamış "Şiirlerim" adı altında. 1985’de Çorum’da vefat etti. Mahlasını Sefil Pir diye kullanırdı.”

Bestelenmiş eseri ile ilgili bilgi aşağıda verilmiştir.

Eser Adı	Bestekâr	Makam	Form	Usul
Seyreyledim Şu Dünyanın Halini	Hayati Günyeli	Karcıgar	Şarkı	Sofyan

Kaynaklar:

Çorumlu Halk Ozanları- Hüseyin Çırakman, Alev Yayınevi, Birinci Basım: Mart 1992, s.225

Abdullah Ercan, 14. Yüzyıldan Günümüze Çorum Şairleri, Çorum Eğitim ve Kültür Vakfı Yay., İstanbul 1988,

<http://www.sanatismuziginotalari.com>

Hasan Latif SARIYÜCE (1929- 2018)

1929 yılında Çorum ilinin Sungurlu ilçesine bağlı Evci Köyü'nde doğdu. Hasanoğlu köy enstitüsü ve Gazi eğitim enstitüsü edebiyat bölümünde okudu. Ortaokul-lise öğretmenliği ve yöneticiliği yaptı. Türkiye Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü'nde kamu yönetmeni uzmanlığı eğitimi gördü.

Sorgun'da, Kırklareli'nde öğretmenlik yaparken öğrencilerinin katkılarıyla köylerden masallar, fablalar derledi. 600 masallık bir koleksiyon oluşturdu. Derlediği bu masalları annelerimizin, ninelerimizin anlattıkları masal üslûbunda şiirli bir dille yazdı. Anadolu Masalları adını taşıyan bu masallar, Tür-

kiye'nin en büyük ödülü olan İş Bankası 1991 yılı edebiyat ödülünü kazandı. Ödül, hükümet başkanının katıldığı devlet töreniyle kendisine verildi. Aynı yıl İstanbul'da etkinlik gösteren Çocuk Vakfı'nın çocuk edebiyatına hizmet etmiş beş yazara verilmesini kararlaştırdığı onur ödülü, Cumhurbaşkanı'nın katıldığı bir törenle yazara verildi.

Hasan Lâtif Sarıyüce, daha önce de 1972 Arkin Çocuk Edebiyatı Yarışması'nda "Tarla Kuşlarının Öyküsü" ile birincilik kazanmıştı. 1977 yılında Almanya'nın Sesi Radyosu tarafından Türkçe konuşan ülkeler arasından açılan ve 841 yazarın katıldığı öykü ve oyun yarışmasında "Güzel Öldür Beni" adlı oyunu, yarışmada kazanan iki oyundan birisi olmuştur. Yazara bir aylık burs verilerek Almanya'ya davet edilmiştir. Oyun Almanca'ya çevrilmiş, bir kitap içinde basılmış ve Almanya'nın Sesi Radyosu'nda oynanmıştır.

Yazar şiir, öykü, roman, masal, fabl gibi çocuk edebiyatının bütün dallarında 100' den fazla eser yazdı...

En bilinen romanı ise Karbeyaz'dır...

Eserleri:

Öykü

Beyaz Kanatlı Kuş (Nehir Yayınları, İstanbul -1999)

Dört İsimli Prens (Nehir Yayınları, İstanbul -2000)

El Evinde (Nehir Yayınları, İstanbul -2000)

Güle Güle Küçük Arkadaş (Bilgi Yayınevi, Ankara -1999)

Kuş Seslerinden Korkan Çocuk (Nehir Yayınları, İstanbul -2000)

Tarla Kuşlarının Öyküsü (Arkin Yayınları, İstanbul -1973)

Uğur Böceğinin Düğünü (Nehir Yayınları, İstanbul -2000)

Üç Ayaklı Oğlan (Nehir Yayınları, İstanbul -2000)

Şiir

Çocuklara Şiirler (Bilgi Yayınları, Ankara -1999)

Düş Yağmuru (Kültür Kitap Sarayı Yayınları, İzmir -2001)

Derleme

Altın Öğütler (Nehir Yayınları, İstanbul -1999)

Anadolu Efsaneleri 1. (Nehir Yayınları, İstanbul -1999)

Anadolu Efsaneleri 2. (Nehir Yayınları, İstanbul -1999)

Anadolu Masalları. (2 Cilt) (Serhat Yayınları, İstanbul -1983)

Ders Veren Türk Masalları (Nehir Yayınları, İstanbul -1999)

Keloğlu Masalları (12 Kitap, Bilgi Yayınevi, Ankara -1982)

Manzum Ezop Hikâyeleri (Hüsnütabiat Matbaası, İstanbul- 1959)

Manzum Nasrettin Hoca Hikâyeleri (Güneş Yayınları, Ankara- 1978)

Roman

Beyaz Kanatlı Kuş (Nehir Yayınları, İstanbul -1999)

Güle Güle Küçük Arkadaş (Bilgi Yayınevi, Ankara -1999)

Masal

Altın Oğlan İle Altın Kız (Bilgi Yayınevi, Ankara -1998)

Ayşecik ile Fatmacık (Bilgi Yayınevi, Ankara -1998)

Balkız ve Daloğlu (Bilgi Yayınevi, Ankara -1998)

Büyülü Sofra (Bilgi Yayınevi, Ankara -1998)

Çıtıptı Hanım (Bilgi Yayınevi, Ankara -1998)

Deliler Ülkesinde (Bilgi Yayınevi, Ankara -1998)

Görünmez Adam (Bilgi Yayınevi, Ankara -1998)

İncili Salkım (Bilgi Yayınevi, Ankara -1998)

Mavi Kahkaha Çiçeği (Bilgi Yayınevi, Ankara -1998)

Mercan Kız (Bilgi Yayınevi, Ankara -1998)

TRT Repertuvarında olan bestelenmiş şiiri:

Eser Adı	Bestekâr	Makam	Usul	Arşiv No
Annelerin en güzeli	Fethi Karamahmutoğlu	Uşşak	Sofyan	487

Sarıyüce 12 Kasım 2018 tarihinde İzmir'de vefat etti ve Balçova da toprağa verildi. Merhum hocamıza rahmet diliyorum.

Mehmet ERBULAN (1934-2006)**Aşkın Kanunu Yazan Çorumlu:**

Bir yazımda memleketimiz Çorum için “şairlerin, ozanların, âşıkların harman yeri” demiştim. Bu iddialı sözümü destekleyen o kadar çok şair ve ozan var ki memleketimde... Bu topraklarda doğan yetişen nice ozanlar, nice şairler ülke çapında insanlarımızın dertlerine ortak, duygularına tercüman oldular. De-yimi yerindeyse titrettiler gönül tellerini...

Kimi kendi köyünden, ilçesinden dışarıya ismini duyuramadı belki ama kimi tüm Türkiye’yi salladı sazıyla, sözüyle... Albümleriyle, kitaplarıyla hem musikimizi hem de edebiyatımızı taçlandıran eserler verdiler.

Çorum denilince her ne kadar akla Halk Musikisi gelse de Türk Sanat Musikisi’nde de önemli bestekârlar ve güftekârlar yetiştirmişiz. Bir Erdoğan Berker, bir Yılmaz Yüksel son dönem Türk Sanat Musikimizin en önemli bestekârları arasında...

Aşkın Kanunu, Bak Yeşil Yeşil, Arım Balım Peteğim, Adını Anmayacağım, Her Halinle Her Şeyinle Güzelsin, Al Aşkını Çal Başına, Mavi Dünyam Benim, Ömrümce Hep Adım Adım, Hatırla Sevgilim, Vaktinde Gel Sevgilim, Ben O zaman Ölürüm, Gitme Güzeller Güzeli, İstanbul’u Artık Sevmiyorum, Bahar Çiçek Çiçek, Şarkılardan Fal Tuttum gibi sevilen şarkılar size bir şeyler çağırıyor mu?

Bu şarkılar; Türk Sanat Musikisi’nin son otuz yılın en önemli şarkıları... Kaç kez yılın şarkısı seçilmiş nadide eserler... İşte bu şarkıların sözlerini yazan, onları otuz yıldır ülkemizin en ücra köşelerinde dinleten söz yazarı da hemşerimiz merhum Mehmet Erbulan’dır.

Ona “Aşkın Kanunun Yazan Adam” desek yanlışmış olmayız. Onun şiir bahçesi renk renk şiir demetleriyle süslü... Bir yanda sevgiliye bak yeşil yeşil derken yeşilli, mavi dünyam benim ömre bedeldir derken mavili, alım yeşilim sarım derken allı, yeşilli, sarılı bir bahçede gezersiniz. Onun şiirlerinde duygunun da her rengini bulursunuz. Kimisinde neşeyi, kimisinde hasreti, kimisinde gurbeti...

İşte bu koca şair, Mehmet Erbulan 1934 yılında Çorum Merkez Evcikuzkışla Köyünde doğdu. İlkokul üçe kadar köyünde okudu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara’da tamamladı. Ankara’da Ulus Endüstri Meslek Lisesi’nin Elektrik Bölümünden mezun oldu.

1959 yılında TRT’ye girdi ve 1999 yılında emekli olana kadar bu nadide kurumda ses kayıt ve montaj teknisyeni olarak tam kırk yıl çalıştı.

Evli ve 4 çocuk babası olan Erbulan 12 Mayıs 2006 tarihinde 72 yaşında Ankara’da vefat etti. Mezarı, Ankara / Mamak / Kızılcağöl’deki Ahmet Kayhan’a ait anıt mezarın bahçesinde.

Şairliği:

Erbulan, Ankara’da Âşık Veysel ile tanıştıktan sonra şiir yazmaya başladı.

Erbulan, 1957 yılında Usul Usul, 1977 yılında ise Bak Yeşil Yeşil adlı şiir kitaplarını yayınladı.

Şiir kitabının önsözünde şunları söylemiş merhum şairimiz:

“Şiirde iddialı değilim. Şiir üzerine yüzyıllardan beri o kadar çok söz söylenmiş, o kadar görüş ileri sürülmüş ki bugüne dek şiirin ne olduğu insan gönüllerinin çözülmez bir sorunu olmuştur kanısındayım.”

Pek çoğu Milliyet Gazetesi’nin çeşitli yıllarda düzenlediği Yılın En Çok Sevilen 10 Şarkısı yarışmalarında olmak üzere söz yazarı ve güfteci olarak yirmi beş kadar ödül aldı.

Mehmet Erbulan güfte yazarlığı konusunda ne kadar zirve bir isim ise tevazuda da o kadar zirve bir isimdir. Yine kitabının önsözünde yazdığı şu cümleler ne kadar manidardır.

“1960’dan 1975’e değin bazı şarkı sözleri yazdım (Kitap 1975 yılında basılmış). Elimden geldiğince halkımızın seviyesine çıkmaya çalıştım. Bu küçük kitabımdaki şarkı sözleri ile on beş yılda on beş adım yaklaşabildimse ne mutlu bana...”

İşte Erbulan’ın sanat anlayışı bu... Kimi kendini beğenmiş sanatçı geçinenlere inat, halkın seviyesine inmeyi değil, halkın seviyesine çıkmayı hedeflemiş kendisine... Zaten o yüzdendir ki üç yüze yakın eseri farklı besteciler tarafından bestelenmiş, farklı icracılar tarafından okunmuş ve bugün bizler bu şarkıları hala mırıldanıyoruz. Zira Eski TRT Genel Müdürü Kerim Aydın Erdem de onun şiirlerini “içtenlikli, yapmacıktan uzak, sade, sade olduğu ölçüde duygulu” diye nitelendirmekte... Onun eserlerinin yıllardır dillerden düşmemesinin sırrı da bu özelliklerde gizli...

Merhum Taner Şener de “hüzün ve kederi, sevinci ve neş’eyi, tüm güzel duyguları ve özellikle aşkı mısralarında en güzel dile getiren” şair olarak tarif etmiş.

Erbulan, sadece kendi iç dünyasını değil, başkalarının duygularına da tercüman olan bir şairdi. Birçok bestekâr onun sözlerindeki melodiye, duyguyu anında yakalıyor ve zorlanmadan halkın içinden gelen bu duyguları yine halka musiki formunda kolayca aktarıyordu.

Alâeddin Yavaşca da: “Şiir vadisinde güfte yazarı olmak ayrı bir yetenek ister. Mehmet Erbulan’ın bu yönde çalışmaları ve bestekârlardan rağbet görmesi tebrikeye şayandır” sözleri ile onun ustalığını bizlere anlatıyor... Eski Ankara Radyosu Müdürü Cahit Obruk da onun için “Beste Şairi” diyor.

Evet, söz yazarlığı gerçekten de kolay bir iş değildir. Zira bir şarkıda söz ve beste; et ve tırnak gibidir. İkisi arasında bir tenasüp, bir uyum şarttır. Dinlediğimiz şarkılarda bizi sadece şarkının nameleri değil sözleri de etkiler. Çünkü o sözler eserin nüvesini teşkil eder, besteciye o nameleri çağırıştırır, onu teşvik eder. Bu teşvik sonunda o eser doğar. İşte burada şunu belirtmek gerekir ki her şiir beste olmaz. Beste olacak şiirin kendi içerisinde gizli bir musikisi vardır. Bestekâr işte o sanatkâr duyusuyla bizim duymadığımız o nameleri hisseder ve notalara döker. Mehmet Erbulan da yazdığı güftelerle ustalığını ispat etmiş önemli bir şairdi...

Mehmet Erbulan anlattığımız bu ustalığı ile sadece bir söz yazarı olarak kalmadı. Aynı zamanda birçok besteciye ilham vermiş, onları teşvik etmiş âdeta onları bestekâr yapmış bir şairdi. İsmet Nedim de bu yüzden “yazdığın şarkı sözleri ile ben dâhil birçok bestekâr yarattın, unutulmayacaksın” derken bu gerçeği itiraf ediyordu.

İşte onun şiirlerini besteleyen bestekârlardan bazıları: İsmet Nedim Saatçi, Muzaffer İlkar, Erdoğan Berker, Necdet Tokatlıoğlu, Ziya Taşkent, Orhan Gencebay, Semahat Özdenes, İrfan Özbakır, Metin Everes, Ali Şenozan, Zekai Tunca, Hasan Özçivi, Çinuçen Tanrıkorur, Rıdvan Tandoğan, Erol Sayan, Ümit Silleli...

Bestelenmiş bazı şiirleri:

S. No	Eser Adı	Bestekâr	Makam	Arşiv No
1	Açık tuttum kapımı çalmadan girsin diye	Metin Everes	Bayati Araban	16647
2	Adım adım ümit verdiğim yollar	Kutlu Payaslı	Muhayyer Kürdi	78
3	Al artık ele aşkımı dile	İrfan Özbakır	Hicaz	
4	Al yanağın alına yanam kimse duymaya	Akın Özkan	Gerdaniye	404
5	Al yanağın alına yanam kimse duymaya	Mahmut Oğul	Hicaz	405
6	Ankara seninle cennet gibiydi (*)	Metin Everes	Uşşak	464
7	Anneciğim gönlümün gözlerimin nurusun	Akın Özkan	Hicaz	486

8	Artık bana bu kalbin hiç lüzumu kalmadı	İsmet Nedim Saatçi	Muhayyer Kürdi	
9	Artık senin adını zehir saçan aşkını unutmak istiyorum	İsmet Nedim Saatçi	Nihavend	535
10	Aşkımız bir ömür bitmesin diye	Metin Everes	Hicaz	678
11	Aşkımınla oynama kumar değildir	İsmet Nedim Saatçi	Muhayyer Kürdi	
12	Aşkın denizinde boş sandal gibi	Metin Everes	Hicaz	704
13	Aşkın gönüllerde adın dillerde	Metin Everes	Hüseyni	713
14	Aşkın ile sevgilim yine doldum bu akşam	Necdet Tokatlıoğlu	Hicazkâr	725
15	Aşkın kanununu yazsam yeniden	Sadettin Öktenay	Acem Kürdi	726
16	Aşkın mevsimi olmaz bunu herkes bilmeli	Erdoğan Berker	Nihavend	756
17	Aşkın yaşı olmazmış yazı kışı olmazmış	Ali Şenozan	Nihavend	768
18	Aşkınla yana yana kül olsa da ocağım	İsmet Nedim Saatçi	Muhayyer Kürdi	
19	Avcumdan bahtımı okuyan falcı üzölme sevdiğin gelecek dedi	Celal Abacı	Rast	16785
20	Ay batarsa batsın bakışın yeter	Ziya Taşkent	Muhayyer	857
21	Ay geçer yıl geçer uzarsa ara	Kutlu Payaslı	Acem Kürdi	868
22	Aylar değil yıllarca bekletmişim ben seni	İrfan Özbakır	Hüzzam	
23	Ayrılık vakti geldi sevgilim güle güle (*)	Hasan Dede Dinç	Rast	914
24	Bağrıma bassam da elimle taşlar	Rıdvan Tandoğan	Hüzzam	
25	Bahar çiçek çiçek gelince güzel	Zekai Tunca	Kürdili Hicazkâr	994
26	Bahar mevsimi bir akşam vakti	Süleyman Mertkanlı	Nihavend	
27	Bahar olur benim kışım mutluluktan döner başım	Rıdvan Tandoğan	Acem Kürdi	16609
28	BAK YEŞİL YEŞİL (Kapat gözlerini kimse görmesin)	Mustafa Seyran	Segâh	6986
29	Balam sen ne güzelsin	Ünsal Silleli	Hicaz	12488
30	Bayram geldi bak yine (*)	Metin Everes	Mahur	1244
31	Belki bensiz bu yollardan geçeceksin bir akşam	Ziya Taşkent	Saba	1288
32	Belki şimdi gidiyorsun	Metin Everes	Hicaz	12275
33	Ben artık o eski beni yitirdim	Selahattin Altınbaş	Rast	
34	Ben aşkına muhtacım eller cennet dilesin	Ünsal Silleli	Nihavend	1301
35	Ben bir çılgın âşık gibi	Erol Sayan	Hüzzam	

36	Ben böyle çok dertlere katlandım uzun yıllar	Ünsal Silleli	Hicaz	1318
37	Ben gönül kapında kula dönmezdim	Fatoş Koçarslan	Hicaz	
38	Ben sana desem ki seni çok sevdim	Ali Şenozan	Rast	
39	Ben seni sevdim aşk nedir bildim	İrfan Özbakır	Nihavend	
40	Ben senin kapında kula dönmezdim	Necdet Tokatlıoğlu	Hüzzam	13298
41	Ben yıllardır hasretim beni seven birine	İsmet Nedim Saatçi	Kürdi	
42	Ben yolun sonuna gelmişim artık	Erol Sayan	Hüzzam	1553
43	Beni bırakıp burada gitme güzeller güzeli	Ali Şenozan	Hüzzam	1393
44	Beni böyle sevdalara düşüren	İrfan Özbakır	Kürdili Hicazkâr	
45	Benim şu yollardan üzgün geçtiğim	Sadettin Öktenay	Hüzzam	1465
46	Bırak her şey öyle kalsın	Ali Şenozan	Muhayyer Kürdi	
47	Bilmeden üzdümse kırdımsa seni	Erol Sayan	Nihavend	18366
48	Bilsen öyle güzel ki senin gülen gözlerin	Cahit Ünyaylar	Hicaz	1730
49	Bin dereden sular getirme gayrı	Zekai Tunca	Nihavend	13044
50	Binbir cefa etsen binbir naz etsen	Ali Şenozan	Hüseyini	13963
51	Bir bakışla doldurdun kalbimdeki boşluğu	Metin Everes	Eviç	15672
52	Bir ben sevdim gönülden bir de Mecnun ben kadar	Turhan Özek	Nihavend	1813
53	Bir daha âşık olmayacağım	İsmet Nedim Saatçi	Nihavend	
54	Bir değil bin şarkı yapardım sana	Kadri Şarman	Hicaz	15889
55	Bir eski şarkıda hayale daldım	Bilge Özgen	Uşşak	1897
56	Bir garip âşık oldum gözlerine bakınca (*)	Şekip Ayhan Özışık	Segâh	
57	Bir günün aşkı geçti senin yanında sensiz	Ali Şenozan	Kürdili Hicazkâr	2031
58	Bir kere baktın kalbimi yaktın yalnız bıraktın kalpsiz	İsmet Nedim Saatçi	Hicaz	15985
59	Bir kez yüzün görmeyi değişmem bin sevgiye	Turhan Özek	Hüzzam	12187
60	Bir nedeni yoktu ki bana küsüp gitmenin	Erol Sayan	Hüzzam	
61	Bir yavru istedim (Şu Mübarek Günler Adına)	Yıldıray Çınar		
62	Bölemedim Felek İle Kozumu	Yıldıray Çınar		
63	Böyle çatık kaşlı taşlı söz ile geleceksen bana gelme (**)	Necdet Tokatlıoğlu	Karcıgar	2456
64	Böyle kaç yıl geçecek göz yaşlı gönül kırık	Necdet Tokatlıoğlu	Hicaz	2459
65	Bu dünyanın sonu boş kalırsa viran kalır	Erol Sayan	Rast	2491
66	Bu Leyla başka Leyladır	Rıdvan Tandoğan	Hüseyini	15001

67	Bu vatanı bu bayrağı sevmezsen	Kadri Şarman	Muhayyer Kürdi	20883
68	Bu kara sevdaya düştüm düşeli	Yıldıray Çınar		
69	Bunca insandan ne benim farkım	İsmet Nedim Saatçi	Mahur	
70	Bütün insanları sevdim gönülden	Ali Şenozan	Muhayyer Kürdi	2699
71	Canım demiştım gönül vermiştim	İrfan Özbakır	Nihavend	
72	Cevap vermiş olsaydın sen de bir gün aşkıma	Akın Özkan	Nihavend	2811
73	Çalma sakın kapımı dönme günün birinde	İrfan Özbakır	Rast	
74	ÇİLELİ BAŞIM (Ne bir sevgilim var ne de bir sevenim)	İsmet Nedim Saatçi	Uşşak	3048
75	Daha kaç yıl gözlerim yollarına bakacak	Hasan Dede Dinç	Hicaz	3139
76	Demek gideceksin gurbet ellere	Metin Everes	Mahur	3221
77	Derdimi bile bile daha dert ekliyorsun	Yıldırım Gürses	Karcıgar	
78	Dindir artık ne olur kalbimdeki acıyı	Muzaffer İlkar	K.Hicazkâr	3466
79	Dinmiyor hiç bu akşam ne gözyaşım ne acım	Ziya Taşkent	Hüzzam	3485
80	Dön artık bana geç olmadan	İrfan Özbakır	Rast	
81	Dur böyle el gibi çekilip gitme	Bilge Özgen	Hüzzam	3572
82	Düğünümüz oluyor	Yıldıray Çınar		
83	Dünya fani ömür çok kısa dostlar	Rıdvan Tandoğan	Rast	
84	Dünya fani ömür kısa doldur güzelim içelim	İrfan Özbakır	Nihavend	
85	Eski bir şarkıyla hayale daldım	Ferit Sıdal	Nihavend	15449
86	Ey sevgilim sana hep bu içli yalvarışlar	İsmet Nedim Saatçi	Uşşak	
87	Geçip bitti yıllarım her arzum kaldı yarım	İsmet Nedim Saatçi	Muhayyer Kürdi	
88	Geçip gitme yanımdan ne olur eller gibi	Erdoğan Berker	Hüzzam	4598
89	Geçmiyor günler sensiz sana nasıl anlatsam	Süleyman Mertkanlı	Hicazkâr	
90	Gel gönül sabreyle katlan cefaya	Yıldıray Çınar		
91	Gel yine ceylan gözlüm (ESKİSİ GİBİ)	Erdoğan Berker	Hüzzam	4858
92	Gelirim demiştın giderken hani	İrfan Özbakır	Hicaz	4780
93	Gidiyorum Araza ela gözler yaşlıdır	Hasan Özçivi	Uşşak	
94	Gönül âşık oldu sana	Akın Özkan	Muhayyer Kürdi	5156
95	Gönül denen bu handan kaç yolcu geldi geçti	Uzman Sağlık	Rast	13649
96	Gönül sevdiyse seni söyle bundan ne çıkar	Hasan Esen	Hicaz	
97	Gönül sevdiyse seni söyle bundan ne çıkar	Musa Kumral	Nihavend	13014
98	Gözlerim yollarda geçti kaç bahar	İlgün Soysev	Hicaz	12434

99	Gözlerim yollarda kulağım seste	Süleyman Mertkanlı	Nihavend	
100	Gözlerimden senelerce yaş geldi	İsmet Nedim Saatçi	Hicaz	
101	Gözlerime bakma hiç kendini göremezsın	Ünsal Silleli	Hicaz	5430
102	Gözlerine meftun oldum	Necdet Varol	Segâh	5461
103	Gözyaşım kurumuyor kimse halim sormuyor	İsmet Nedim Saatçi	Rast	
104	Gülünce güzel yüzün terk eder beni hüznün	İrfan Özbakır	Mahur	
105	Gülünce güzel yüzün terk eder beni hüznün	İrfan Özbakır	Rast	
106	GÜNAH BENDE	Erol Sayan	Muhayyer	6292
107	Gündüzlerim olur gece	Metin Everes	Uşşak	5781
108	Günler aylar derken geçti seneler	Faruk Tınaz	Muhayyer Kürdi	
109	Günüm kara gecem zindan	Necdet Tokatlıoğlu	Muhayyer Kürdi	5836
110	Hangi kalbe düşmüş de aşk ateşi yakmamış	Metin Everes	Rast	5968
111	Hani yollar kapansa kalpten kalbe yol vardı	Ferit Sıdal	Nihavend	5996
112	Hasretin kalbimde sanki bir hançer	İrfan Özbakır	Rast	
113	Her günüm kapkara zindan gibidir	Rıdvan Tandoğan	Hicaz	15185
114	Her halinle her şeyinle güzelsin	Erol Sayan	Muhayyer	6292
115	Her mevsim bahçesinden goncalar dermek için	Erol Güldiken	Hicaz	6298
116	Her mevsim bahçesinden goncalar dermek için	Yücel Aşan	Segâh	6299
117	Her ne yöne baksam da hep seni görüyorum	Metin Everes	Hicazkâr	6307
118	Her sabah karşıma yolda çıkardın	Ferit Sıdal	Uşşak	4363
119	Her yerde bin hatıra her şeyde sevgi izi	Muzaffer İlkar	Nihavend	6356
120	Hisli bir romandır benim hayatım	İsmet Nedim Saatçi	Mahur	
121	İçimde bir ateş durmadan yansa	Metin Everes	Rast	6570
122	İçimde yıllar yılı yaşadın git demedim	Cahit Ünyaylar	Rast	17507
123	İçiyorsam her akşam elbet bir sebebi var	Metin Everes	Hicaz (Hümayun)	15689
124	İnan sevgilim inan aşkıma sevgime inan	Güneri Tecer	Muhayyer Kürdi	6680
125	İnsafın yok mu senin (EY SEVGİLİ SANA)	İsmet Nedim Saatçi	Uşşak	6707
126	İstanbul'u artık hiç sevmiyorum	Erol Sayan	Rast	6732
127	Kafesin kapısını elimle açtım	Ali Şenozan	Uşşak	
128	Kalbin ateş kesilir bir mecnuna dönerdin	Yücel Aşan	Buselik	6933

129	Kalmadı sabrım ...(SENSİZ YİNE BU AKŞAM)	İsmet Nedim Saatçi	Uşşak	6959
130	Kalmadı ümidim yazda baharda	Metin Everes	Hüzzam	6962
131	Kapat gözlerini kimse görmesin (BAK YEŞİL YEŞİL)	Mustafa Seyran	Segâh	6986
132	Kışa dönsün baharım	Ferit Sıdal	Muhayyer Kürdi	7173
133	Kime derdim söyleyim halden bilmezse	İsmet Nedim Saatçi	Muhayyer Kürdi	7226
134	Kirpiklerim ıslak başım dumanlı	Erol Sayan	Uşşak	
135	Madem ki gidiyorsun bırakıp burda beni	Muzaffer İlkar	Hicaz	7425
136	Madem sende hiç vefa yok şu kalbimden çık ta git	İrfan Doğrusöz	Nikriz	
137	Madem sende vefa yok çık kalbimden çık da git	Ali Şenozan	Kürdili Hicazkâr	7427
138	Mahzun kalbim günden güne aşkınla eriyor	Semahat Öz-denses	Hüzzam	7460
139	MAVİ DÜNYAM	Hüseyin Gökmen	Hicaz	8096
140	Melek yüzlüm ne güzelsin yeni açmış çiçek gibi	Necip Altın	Nihavend	7584
141	Mevlâna döne döne sana geldim yine sana	Mahmut Oğul	Hüseyini	
142	Mevsimleri bile geri döndürsem	Erol Sayan	Hüseyini	12024
143	Milyonların içinde yapayalnız kalırsan	İsmet Nedim Saatçi	Muhayyer Kürdi	
144	Mutluluk ne güzel şeymiş doğrusu	Ali Şenozan	Kürdili Hicazkâr	16920
145	Nasıl geçti o günler	Metin Everes	Kürdili Hicazkâr	7894
146	Nasıl kırdım seni ben nasıl üzdüm boş yere	Necdet Tokatlıoğlu	Mahur Buselik	20452
147	Nasıl unutsam seni bilmem nasıl	Güneri Tecer	Rast	7898
148	Ne ara ne sor beni ne çağır ne de sen gel	Erkan Yüksel	Nihavend	7935
149	Ne aşkıma bir cevap ne başka şey beklerim	Metin Everes	Hüzzam	13979
150	Ne aşkıma inanır ne çağırma uyarsın	Orhan Gencebay	Ferahnak	
151	Ne bir sevgilim var ne de bir sevenim (ÇİLELİ BAŞIM)	İsmet Nedim Saatçi	Uşşak	3048
152	Ne çabuk geçiyor günler yanında	Ali Şenozan	Kürdili Hicazkâr	7957
153	Ne kadar gizlesen kendini benden...	Kenan Günel	Rast	8023
154	Ne yaptımsa olmadı seni unutmak için	Metin Everes	Karcığâr	8091
155	Ne yasemen ne ıtır gözlerimde nergis var	Ali Şenozan	Şehnaz	8093
156	Ne yeşil ne siyah ne tozpembedir (MAVİ DÜNYAM)	Hüseyin Gökmen	Hicaz	8096

157	Neden böyle bakıyor dargın gibi aynalar	Hasan Esen	Nihavend	
158	Nedir senden çektiğim senelerdir sevgilim	Rıdvan Tandoğan	Nihavend	15000
159	Nedir yıllar yılı senin yaptığın	Yücel Aşan	Muhayyer Kürdi	8175
160	Neler ettin sen neler senelerce sen bana	Metin Everes	Nihavend	8183
161	Nerde benim yazım nerde baharım	Celal Abacı	Nihavend	15746
162	Nerden gönül verdim sana	Metin Everes	Rast	8196
163	Nerden gördü gözlerim	Metin Everes	Segâh	8197
164	Olsa Senin Elinden (Ben O Zaman Ölürüm)	Orhan Gencebay	Nihavent	
165	Ömrümce hep adım adım	İrfan Özbakır	Rast	12475
166	Ömrümce hep adım adım	Süleyman Mertkanlı	Uşşak	
167	Öyle bakma güzel gözlüm	Semahat Öz-denses	Hüzzam	8653
168	Öyle güzelsin ki nasıl anlatsam	Ünsal Silleli	Hicaz	20785
169	Öyle sev öyle sev ki görenler deli sansın	Ziya Taşkent	Hüzzam	8680
170	Özlemin çekmekle bitmiyor artık	Yener Topa-loğlu	Kürdili Hicazkâr	18145
171	Saçının her teline ben aşıkım	İbrahim Özoral	Buselik	9025
172	Saçların aşkımın örgüsü gibi	Ferit Sıdal	Hüseyini	9032
173	Sana bir çift sözüm var sakın kimse duymasın (*)	Metin Everes	Rast	9138
174	Sana gelmek için yol yok mu sanki	Rıdvan Tandoğan	Muhayyer Kürdi	15188
175	Sanki rüyada bir gündü	İrfan Özbakır	Nihavend	
176	Seher vakti esen yeller bana seni hatırlatır	Rıdvan Tandoğan	Buselik	16610
177	Sen benim aşkımı bilinceyedek davetsiz habersiz gelinceyedek	Rıdvan Tandoğan	Hüzzam	16990
178	Sen böyle istedin dediğin olsun	Selahattin Altınbaş	Rast	
179	Sen bugün yarın derken aşkın mevsimi	Yener Topa-loğlu	Nihavend	17499
180	Sen gittin bir kere bakmadın geri	İsmet Nedim Saatçi	Hüzzam	
181	Sen gittin peşinden daldı gözlerim	Ali Şenozan	Muhayyer	12667
182	Sen şimdi gözümde bir pulsun	Erol Sayan	Nihavend	
183	Sen vefasız bir peri sen zalimin birisin	Erol Sayan	Rast	
184	Sen vefasız bir peri sen zalimin birisin	Kadri Şarman	Bayati	9444
185	Sen vefasız bir peri sen zalimin birisin	Ünsal Silleli	Rast	9445
186	Sen yıllardır kalbimi bilmeden kanatırsın	Necip Altın	Hüzzam	9448

187	Senden gelen her derdi ben çileyi ülfet bilirim	Metin Everes	Hicaz	9462
188	Senden uzaklarda seni düşünsem	Erol Sayan	Uşşak	12142
189	Senelerce gönül çek senelerce yol bekle	İsmet Nedim Saatçi	Rast	
190	Senelerce gözlerim karardı yolunda gel	Ali Şenozan	Kürdili Hicazkâr	9473
191	Senelerce yalvardım avuç açıp göklere	İsmet Nedim Saatçi	Nihavend	
192	Seni düşünüyorum sevgilim derin derin (MUKADDES AŞK)	İsmet Nedim Saatçi	Muhayyer Kürdi	9512
193	Seni gönül tahtımdan kimseler indiremez	Metin Everes	Kürdili Hicazkâr	9518
194	Seni gördükçe kanar içimde eski yaram	Ziya Taşkent	Kürdili Hicazkâr	9523
195	Seni Mecnun gibi bir Kerem gibi	Selahattin Altınbaş	Muhayyer Kürdi	
196	Senin de geçer bu çağın (MAĞRUR)	İsmet Nedim Saatçi	Kürdi	
197	Senle gelen kış bana bahar gelir yaz gelir	Akın Özkan	Uşşak	9638
198	Sensiz geçen günlerde bir hoşluk var içimde	Erol Sayan-Tanburi	Rast	12103
199	Sensiz geçen seneler neler çektim ben neler	Celal Abacı	Hicaz	15282
200	Sensiz günler geçmiyor sana nasıl anlatsam	Ünsal Silleli	Kürdili Hicazkâr	9669
201	Sensiz hayat ölümden ayrılıktan zor bana	Yener Topa-loğlu	Rast	18381
202	Sensiz yine bu akşam bana ıstırap oldu	İsmet Nedim Saatçi	Uşşak	
203	Sevenin kaderi yanmakmış meğer	İsmet Nedim Saatçi	Nihavend	
204	Sevgilim benim yanımda olsan	İsmet Nedim Saatçi	Muhayyer Kürdi	
205	Sevmedim hiç kimseyi seni sevdiğim kadar	Süleyman Mertkanlı	Nihavend	
206	Sevmek yanmakmış sevince bildim	Yıldıray Çınar		
207	Sürmeyi kaştan alır ufacık yaştan alır	İsmet Nedim Saatçi	Muhayyer Kürdi	
208	Şarkılardan fal tuttum ikimize kaç kere	Erdoğan Berker	Hicaz	10375
209	Şarkım türküm gazelim (ALIM YEŞİLİM)	Hüseyin Gökmen	Hicaz	10378
210	Şu dünyada gülmeyenler hepsi gülen bir yüz bekler	İrfan Özbakır	Hicazkâr	
211	Şu dünyada neler gelir yaratılan kul başına	Necdet Tokatlıoğlu	Muhayyer Kürdi	
212	Şu dünyada neler gelir yaratılan kul başına	Saim Gümüş	Rast	
213	Şu simsiyah gecenin yok mu Tanrım sabahı	Ali Şenozan	Muhayyer Kürdi	
214	Tanrım bu nasıl aşk ne biçim sevda bu	İlgün Soysev	Hicaz	

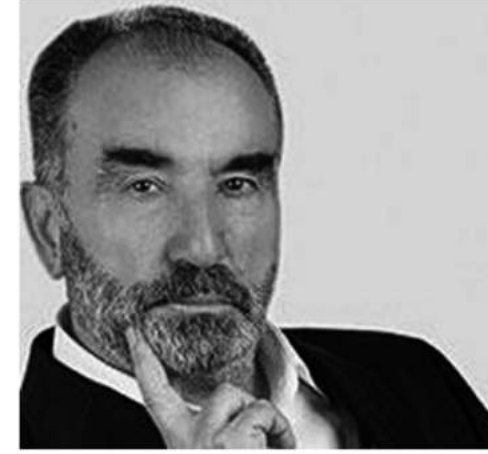
215	Tutmaz olsun dizlerim	Müfit Kuraner	Hüzzam	10724
216	Tutunacak bir tek dal aranırken ellerim	Erdoğan Berker	Kürdili Hicazkâr	10730
217	Tutunacak bir tek dal aranırken ellerim	Süleyman Mertkanlı	Nihavend	
218	Unutmam seni geçse de yıllar	İrfan Özbakır	Rast	
219	Ümitlerim hep kırık bir an dinmez hıçkırık	İrfan Özbakır	Rast	
220	Ümitlerim hep kırık bir an dinmez hıçkırık	İrfan Özbakır	Hicaz	
221	Var mı daha güzel şey dünyada sevmek gibi	Erol Sayan	Muhayyer Kürdi	
222	Yağsın yağmur çisil çisil	Necdet Tokatlıoğlu	Hicaz	11054
223	Yaşlı gözlerime bak aşkıma göreceksin	İsmet Nedim Saatçi	Muhayyer	
224	Yaşlı gözlerime bak aşkıma göreceksin	İsmet Nedim Saatçi	Acem Kürdi (M. Kürdi)	
225	Yeryüzünde meleksin nadide bir çiçeksin	Rıdvan Tandoğan	Mahur	15657
226	Yetmez mi bunca çektiğim çile	İrfan Özbakır	Hicaz	
227	Yetmiyor mu girdiğin senelerdir rüyama	Ünsal Silleli	Hicaz	
228	Yıllar geçti dönmedin	İrfan Özbakır	Hicaz	
229	Yıllar var kalbimin dinmez acısı	Selahattin Altınbaş	Rast	
230	Yıllarca Sinende Gezirdin Beni	Yıldray Çınar		
231	Yine gece yarı her taraf ıssız	Necdet Tokatlıoğlu	Acem Kürdi	19140
232	Yüzüme bakarak gözleri nemli	Alâeddin Pak-yüz	Rast	11605
233	Yüzüme bakarak gözleri nemli (ELVEDA)	Necmi Pişkin	Hüzzam	11606
234	Yüzüme bakma öyle bana bir şeyler söyle	Rıdvan Tandoğan	Nihavend	15189
235	Zaman durmuş gibi geçmezken yılar	Metin Everes	Nihavend	11639

Mehmet Erbulan yüzlerce şarkı bıraktı gitti ardında... Eşi Neriman Hanım bu şarkılar için “onlar benim çocuklarım” demiş. Kızı Kamuran Hanım da babasının eserleri ile kıvanç duyduğunu belirterek “onlar benim için en kıymetli ve en mu-kaddes birer hazinedir. Onları ölünceye dek kalbimde taşıyacağım” diyor haklı ola-rak.

Yine oğlu Ender Can ise “senin gibi bir babanın evladı olmakla ne kadar övün-sem azdır” diyor. Biz de senin gibi gönül insanı bir hemşerimiz olduğu için ne ka-dar övünsek azdır diyor, bir kez daha rahmetle anıyoruz.

Ruhun şad olsun büyük usta...

Prof. Dr. Hayreddin KARAMAN (1934-)

Prof. Dr. Hayreddin Karaman'ı Çorum'da değil Türkiye'de tanımayan yoktur. O ünü uluslararası ilim çevrelerinde özellikle Fıkıh sahasında bilinen otorite bir isimdir. Böylesine büyük bir âlim olan Hayreddin Karaman Hocamızın beste ile güfte ile ne alakası var diye düşünülebilir.

Hayreddin Hoca, ilmi çalışmalarının yanı sıra edebi eserler de veren velut bir ilim adamıdır. Karaman Hoca, İmam Hatip Okulu öğrencilik yıllarından beri aruz ve hece ölçüsü ile şiirler yazmıştır. Eserleri arasında Dert Söyle-tir isimli bir şiir kitabı bulunan hocamızın bazı şiirleri Amir Ateş ve Mehmet Emin Ay gibi bestekârlar tarafından bestelenmiştir.

Prof. Dr. Hayrettin Karaman'ın akademik hayatının 50. yılı onuruna İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından düzenlenen etkinlikte bir konuşma yapan Mar-mara İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mustafa Uzun “Hayrettin Hoca'nın şiir, edebiyat ve tasavvufu arası çok iyiydi. Birçok şiiri şarkı olarak bestelendi. Yani Karaman'ın şiirleri bestecilere ilham oldu” demektedir.

Karaman Hoca 1934 yılında Çorum'da doğdu. Çocukluğundan itibaren öğ-renme ve öğretme iştiağı ile dopdolu olan Karaman, oldukça küçük yaşlarda yeni öğrendiği bilgileri etrafına topladığı akranlarına onların hayret dolu bakışları al-tında anlatmaktan büyük bir zevk alır.

“Benim tabiatımda bilmeye merak vardı; meçhulden, bilmemekten rahatsız ol-mak vardı. Bir de bir şey öğrenip anlatmak ve öğretmekten zevk aldım. Bunu erken zamanda almış oldum. Bu iki şey beni ilim yoluna sevk etti.” der hoca bir röporta-jında...

İşte böyle başlar Hayreddin Hoca'nın öğrenme ve öğretme serüveni. Ortaokul sonrasında Ankara'ya gider ve işportacılık yapar. Ama içindeki okuma sevgisi ağır basar. Önce Mısır ve Suriye gibi ülkelerde İslami eğitim almak istese de bu isteği mümkün olmaz ve Türkiye'nin ilk İmam Hatip okullarından biri olan Konya İmam Hatip Okulu'na kaydolur. 1959 yılında buradan mezun olur ve o yıl yeni açılan İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'ne girer ve 1963'te bu okulun ilk mezunlarından birisi olarak mezun olur.

İki yıl İstanbul İmam Hatip Okulu'nda meslek dersleri öğretmeni olarak çalış-tıktan sonra İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'ne fıkıh asistanı olur. 1971 yılında

"Başlangıçtan Dördüncü Asra Kadar İslam Hukukunda İctihad" konulu tezi ile fıkıh öğretim üyesi oldu. Aynı yıl İzmir Yüksek İslam Enstitüsü'ne tayin edilir. 1975'te tekrar İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'ne döner.

Yüksek İslam Enstitülerinin İlahiyat Fakülteleri'ne dönüşmesinin ardından akademik çalışmalarını tamamlayarak sırasıyla doktor, doçent ve profesör unvanlarını alır.

Eylül 1976-Eylül 1980 yılları arasında yayımlanan Nesil dergisini çıkaranlar arasında bulunur.

Hayreddin Karaman Hoca; yarım asra yaklaşan fikir ve meslek hayatı boyunca, yurtiçi ve yurtdışında binlerce konferans, seminer, panel, vaaz, hutbe, kurs, yazılı ve görsel medya programı, eğitim programında yer alarak eğitim, öğretim, tebliğ ve irşad faaliyetini sürdürdü. Aralarında bugünün tanınmış bilim ve fikir adamları olan binlerce öğrenci yetiştirmiştir.

2001 yılında, özgürlüğün şart olduğu üniversite ortamında hüküm süren baskılara karşı çıkarak Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesindeki görevinden –yaş haddi dolmadan emekliliğini isteyerek- ayrılmıştır.

2001-2004 yılları arasında Avrupa Uluslararası İslam Üniversitesinde (Hollanda) misafir öğretim üyeliği yaptı.

Arapça, Farsça ve okuduğunu anlayacak kadar Fransızca bilmektedir.

İslam'ın İlk Emri Oku, Nesil, İzlenim, Gerçek Hayat, Eğitim Bilim gibi dergilerde devamlı yazdı. Çıktığı günden beri Yeni Şafak Gazetesi'nde köşe yazısı yazmaktadır. Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde İslam Hukuku Anabilim dalı başkanlığı, Fakülte Kurulu üyeliği yapmıştır.

Aydınlar Ocağı üyesi olmuştur. MÜSİAD Yüksek İstişare Kurulu üyesidir. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi'nde (İSAM) meclis üyesi ve danışman olarak çalışmış, İslam Ansiklopedisine maddeler yazmıştır.

Türkiye Yazarlar Vakfı kültür adamı ödülü almıştır.

Bir eserinden (İslam'ın Işığında Günün Meseleleri) dolayı Türkiye Milli Kültür Vakfı ödülüne layık görülmüştür.

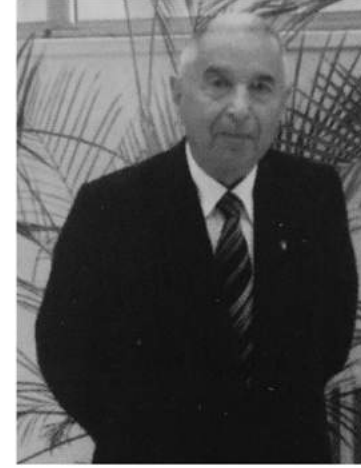
Katılım Bankaları Birliği Büyük ödülünü almıştır.

Bestelenen Bazı şiirleri:

Adı	Bestekârı
Ümmetin üstüne titreyen sensin	Mehmet Emin Ay
Seni sevmek dü âlemde saadet ya Resulallah	Amil Ateş
Simana Tebessüm Güle Gülmek Yaraşır mış	Amir Ateş

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU (1935-)

Oğuz Leblebicioğlu 23.09.1935 de Çorum'da doğdu. Babası Ali Sadi Bey, annesi Ayşe Payende Hanım'dır. Babası Sadi Bey'den daha ilkokula başlamadan keman ve bateri dersleri aldı. Henüz ilkokulda iken zamanın Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'ye okuduğu "Lozan'dan Bugüne" isimli şiir nedeniyle ondan iki takım Sümerbank elbiselik kumaş ödülü kazandı.

1946 yılında Tanyeri İlkokulu'ndan mezun olduktan sonra Ankara Devlet Konservatuvarı imtihanlarını kazanarak bir yıl boyunca dünyaca ünlü kemancı Liko Amar'dan keman, Bedii Yönetken'den ritim ve usul, Ragıp Kösemihal'den de musiki nazariyatı dersleri aldı.

1948- 49 öğretim yılında Çorum'a dönerek Çorum Ortaokulu'na girdi ve 1952 öğretim yılında liseye geçti. Lisede iken 1953 yılında lisedeki koroda çalan arkadaşları ile bir orkestra kurarak törenlerde, düğünlerde ve Merzifon Hava Üssü Komutanlığının daveti üzerine orada yılbaşı programı yaptılar.

1961 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinin Coğrafya bölümünü birincilikle bitirdi. Bitirme tezi olarak Çorum Ovası ve Çevresinin Jeomorfolojisi isimli bir tez yazdı.

Okulu bitirdiği yıl askerliğe müracaat etti ve Balıkesir Ordu Donatım okuluna, oradan da Kayseri 3. Ordu Donatım Malzeme Dağıtım Depo Komutanlığına gitti. 1963 yılında teğmen rütbesi ile terhis oldu.

1963 yılında Karayolları Genel Müdürlüğü bünyesinde Jeomorfolojist olarak görev yaptı. Daha sonra Alaca İlçesi Nedim Tugaltay Ortaokuluna Coğrafya öğretmeni olarak atandı. 1965 yılında evlendi.

1966 yılında Çorum İmam Hatip Okuluna müdür yardımcısı olarak atandı ve 1974 yılına kadar burada coğrafya ve müzik dersleri okuttu. 1974 yılında Eğitim Enstitüsüne atandı. Burada dört yıl görev yaptıktan sonra 1978 yılında Eti Ortaokuluna atandı. Bu okulda kurduğu masa tenisi takımı, 1979 yılında Çorum'da yapılan Türkiye Ortaokullar Masa Tenisi Şampiyonasında yarı finale kadar yükseldi. Buradan sonra Akşam Ortaokuluna atandı. Buradan da 1983 yılında ayrılıp Atatürk Lisesine tayin oldu. 1987 yılında 52 yaşında iken eşinin Ankara'da süren tedavisi için emekli oldu. 1999 yılında çok sevdiği eşini maalesef kaybetti.

2006 yılında Çorum'da mahalli gazetelerde yazmış olduğu yazılarını Oğuzname isimli bir kitapta topladı. 2017 yılında da Hoş Seda isimli kitabını yayımladı. Göl-gem isimli şiiri Halit Yıldırım tarafından Hicaz makamında besteledi.

Oğuz Leblebicioğlu'nun musiki ile alakası üzerine yukarıda bir nebze değinmiş isek de onun bu yönünü Hoş Seda isimli kitabından, kendi anlatımıyla vermeyi uygun gördüm.

Müzik Hayatım

3-4 yaşlarında müzikle tanıştım. Baham ilkokul öğretmeniydi. Haftanın belli günlerinde şimdiki Belediye binasında bulunan "Halkevi"nin "Ar Kolu" Başkanıydı. Halk Evinin 2-3 odası ona aitti. Buraya isteyen öğrenciler gelirlerdi. En çok mandolin ve keman öğrencisi vardı. 30 kadar öğrencisi vardı. Hepsini ile babam tek tek ilgilenir, onların düzenine göre çalışmalar yapardı. Ben de oraya gele gide büyük bir ilgi duymaya başladım. Notaları daha okula başlamadan önce öğrendim. Artık küçük bir kemanın

vardı. Buradaki müzik çalışmaları sadece kulaktan dolma veya ezbere değildi. Önce nota öğretilir. Daha sonra mızrap vurma, yay çekme gibi temel bilgiler verildikten sonra metotlardan faydalandırıldı. Kullandığımız metotların en önemlileri "Shubert" ve "Seybold" idi. Bilindiği gibi, metotlarda kolaydan başlayıp zora doğru giden bir yöntem vardır. Bu metotlar Halkevince Almanya'dan temin edilmişti. İçinde sadece notalar değil çalman alet ile ilgili bilgiler ve çeşitli nota işaretlerinin ne anlama geldikleri de açıklanıyordu. Kısacası metot, müzik öğretmeninden sonra gelen en büyük öğretim aracıydı. Bu nedenle, derslerimiz hep metotlu idi. Her öğrenciye mutlaka bir metot verilirdi. Çalışmalarını adım adım bu metotta ki parçaları öğrenerek geliştirmek zorundaydı.

Babam her öğrencisini tek tek dinlerdi. Sehpa üzerine metot konur ve öğrenci çalıştığı parçayı burada tekrar tekrar çalardı. Eksiklerini ve yanlışlarını öğrenirdi.

Eğer evde çalışacağı dersini iyi çalışmamış ise bir sonraki derse geçemez idi. Çünkü metottaki dersler, bir merdivenin basamağı gibi sıralanmıştır. Bir alttakine basmadıkça yukarı çıkılamadığı gibi... Bu nedenle bu öğrenciler başarısız olunca kendiliğinden bu işten vazgeçiyor-

Oğuz Leblebicioğlu sağdan birinci. akordiyon Mete Sabuncuoğlu, ikinci keman Erol Atalay, diğer keman Ülkü Ezer (1954-55)

lardı. Buraya gelenlerin çoğu çeşitli yaşlardaki erkek ve kız öğrencilerdi. Öğrenci olmayan hevesli ve yetenekli olanlarda derslere katılabiliyordu. O yıllarda, benden oldukça büyük olan halamın oğlu Münir ağabeyim, babamdan ders alıyordu. Benden önce Ankara Devlet Konservatuarının üçüncü sınıfa girdi. Mezun olduktan sonra emekli olana kadar Devlet Opera ve Balesinin kemancılığını yaptı.

Çocukluk ve ilkokul hayatımın büyük bir kısmı İkinci Dünya Savaşı'na rastladığı için büyük sıkıntılar içindeydik. Nota yazacak kâğıt bulamıyorduk. Yiyecek ekmek bile karne ile alınıyordu. Savaş nedeni ile bazı Almanlar ülkesini terk etmek zorunda kaldılar. Türkiye'ye gelenlerin bir kısmı da Çorum'a geldiler. Biz de ekonomik sıkıntı çektiğimiz için iki katlı evimizin üst kısmını bir Alman ailesine kiraya verdik.

Halkevi Ar Şubesi zaman zaman halka konserlerde veriyordu. Bilhassa milli bayramlarımızda daha kapsamlı konserler hazırlıyorduk. Milli oyunlarımız mutlaka konser sırasında oynanırdı. Her konserimizin sonunda kapanış mutlaka Çorum halayı ile yapıldı. Bizim evde duran Almanlar bizim müzikle ilgilendiğinizi anlayınca aramıza katıldılar. Bunlardan birisi küçük flüt, diğeri ise viyolonsel çalıyordu. 20 bin nüfuslu bu küçük şehirdeki müzik faaliyetlerine şaşıp kalmışlardı.

Ben ise keman çalıştığım halde bateri çalışıyordum. Çünkü keman çalan çok kişi vardı. Bateri çalan yoktu. Boyum ve yaşıma küçük olduğum için baterinin arkasında kalıyordum ve görünmüyordum.

"Oğuzname" kitabımda İnönü'nün Çorum'a gelişi nedeni ile Halkevi salonunda verdiğimiz konseri "İnönü ile bir anı" başlığı altındaki yazımda etraflıca anlattığım için burada sadece hatırlatmakla yetindim. İlkokul boyunca da "Halkevinde" keman derslerime devam ettim. Konservatuvar, orta ve lisedeki müzik uğraşlarımı önceki sayfalarda yazdığım için tekrar bahsetmeyeceğim.

Emeklilikte de bağ bahçe işleri sırasında birçok günlerim bağda çalışmakla geçerken, gazetelere de yazı yazıyordum. Ancak ara sırada keman çalıyordum. Yeğenim Ayşegül o zaman küçük bir çocuktuk. Ara sıra bana "Amca bu notanın sapı neden yukarıda, diğeri aşağıda, birinin gözü açık, diğeri notanın göz kapalı" gibi sorular sorardı. Ben de ona anlayacağı şekilde anlatırdım.

Ayşegül hem okulunda hem de bağ işlerinde çok başarılıydı. Her gün planlı bir şekilde çalışıyordu. Keman çalmayı da başardı. Bir yıllığına bir burs ile Avusturya'ya gitti, Gitmeden önce ona şöyle söyledim. "Orada güzel sanatlar çok önemlidir. Biz Türkleri onlar iyi tanımıyorlar. Sen orada bir keman bulursan bizim parçalarımızı çal" dedim. Gerçekten bir fırsatını bulmuş, bir toplantıda eline bir keman geçmiş ve 1- 2 parça çalınca hava değişmiş, işte! Viyana'yı iki defa kuşatan Türk'ün kızı melodilerimizi çalarak yeteneğimizi de göstermiş olmuyor mu? Mozart da meşhur Türk Marşını bestelememiş miydi? İşte müziğin gücü!

Kardeşim Eczacı Enver de mandolin ve kemanla müziğe başladı. Sonraları ud çalıştı. 14 yıldır çeşitli müzik topluluklarında yer aldı. Son olarak TSO'nun sponsorluğundaki topluluğun şefliğini yapıyor. Ara sıra topluluğun çalışmalarına katılıyorum ve onları dinliyorum. Konser parçalarının seçimine yardımcı oluyorum. Kısacası elimden gelenleri seve seve yapıyorum.

Ailemde müzikle uğraşanlar şunlardı:

Baba Sadi Leblebicioğlu keman,

Ben Oğuz Leblebicioğlu, keman

Ağabeyim Nevzat Leblebicioğlu, akordeon

Ağabeyim Nejat Leblebicioğlu, keman

Kardeşim Enver Leblebicioğlu, ud

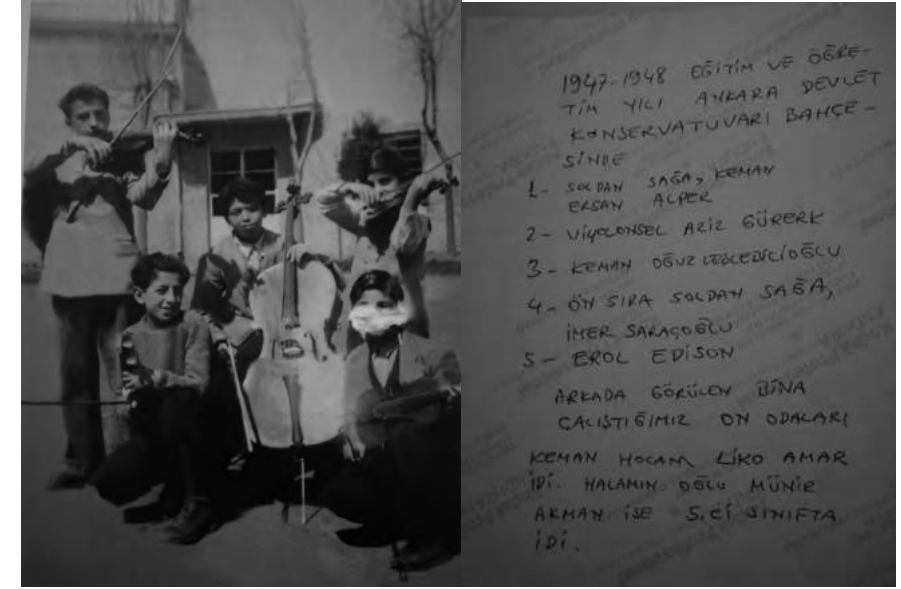
Halamın oğlu Münir Akman, keman

Yeğenim Serdar Leblebicioğlu, keman

Torunum Yağmur Leblebicioğlu, piyano

Torunum Duru Velidedeoğlu, keman

Ayrıca çok geniş olan Leblebicioğlu sülalesinin de pek çok müzikle uğraşanlar vardır.

Galip Hamza BERKAY (1936–1994)

Yaşamı hakkında yazılı pek bir malumat olmayan, onu tanıyanların hatıralarında yaşayan ve Çorum'da Elektrikçi Hamza olarak bilinen Galip Hamza Berkay önemli bir şairimizdir. Şiirleri Abdulkadir Ozulu tarafından toplanmıştır. Bir zamanlar Belediye Meclis üyeliği de yapan Galip Hamza Bey hayatının son demlerinde akli melekelerini yitirmiş talih siz bir şairdir. Belki hayatının gizemleri ortaya konulsa hakkında filmlere konu olacak bir trajedi izlenecektir.

Onun askerliğini Çorum'da yapan Amir Ateş ile olan tanışıklığı, yazdığı şiirlerin bestelenmesine ve TRT repertuarına girmesine sebep olmuştur.

Bestelenen şiirleri:

Eser Adı	Bestekâr	Makam	Usul	Arşiv No
Aksın gözyaşlarım silmesin eller	Amir Ateş	Hüzzam	Düyek	
Geceler böyle kalmaz ya şafak söker sabah olur	Amir Ateş	Nihavend	Düyek	4558
Gönül tanımıyor engel gezer dallarda dallarda	Amir Ateş	Kürdili Hicazkâr	Düyek	17673
Yine menekşelerde gözlerini aradım	Amir Ateş	Kürdi	Düyek	15355
Sevdim seveli o kızı aşkı yüreğimde sızı	Amir Ateş	Acem Aşiran	Curcuna	9862
Gözlerimden boşalan damla damla yaşımla	Amir Ateş	Hicaz	Düyek	5422
Bu nağmeler unutulur sazdaki teller de susar	Amir Ateş	Hüzzam	Düyek	2580
Hazan sinmiş ruhuma yaz beni mahzun eder	Amir Ateş	Şevkefza	Düyek	15563
Bu nağmeler unutulur sazdaki teller de susar	Özgen Gürbüz	Hicazkâr	Nimsofyan	

Her ne kadar Galip Hamza hakkında fazla bir bilginimiz olmasa da Abdulkadir Ozulu Hocamızın aşağıdaki yazısını buraya alarak okurlarımızın meramını bir nebze olsun gidermeye çalıştık.

Bir Musiki Ziyafeti

Geçtiğimiz cuma günü akşamı kıymetli hemşerimiz Dr. Rifat Patır'ın "Kartal Yuvası" diye ünlenen konağında misafir idik.

Bu konağı ilk defa içinde bulunarak gördüm. Çorum'u baştan sona seyreden bir tepe üzerinde bulunuşundan kazandığı ufuk genişliği içinde görülen Çorum'un gece manzarası, benim gibi ilk defa burada misafir olanları çok etkiledi. Bütün ömrünü Çorum'a ve Çorumlulara vakfeden bir hemşerimizin, hem kendisine layık bir konut yaptırmış olmasını, hem de böyle bir mekânı her fırsatta yerli yabancı

misafirlerle cömertçe paylaşmasını gönülden alkışlayarak her sahada ilerleyip yükselmesini istediğimiz güzel memleketimizi seyrettik.

Bu güzel mekânda bulunmamıza sebep ise dört satırlık bir şiir. Bu dört mısraın sahibi Elektrikçi Hamza Berkay rahmetli.

"Bu nağmeler unutulur, sazlarda teller de susar
Hazan erer güller solar öten bülbüller de susar
Yar olmaz kimseye felek öyle bir zaman olur ki
Alev alev yanar gönül ve yorgun diller de susar."

Bu dört mısra, Başbakanlık Başmüfettişlerinden Çorumlu Ömer Faruk Çayan Bey tarafından TRT Türk Sanat Müziği Dairesi eski müdürlerinden memleketimizin kıymetli bestekâr ve icra sanatkârlarından Özgen Gürbüz beye okunmuş ve yeni bir beste çalışması arzusu ortaya konmuş. Özgen Gürbüz beyefendi de "besteyi şiirin içinde hazır" gördüklerini dile getirerek Kürdili Hicazkâr makamında bestelemişler. Beste Çorum'a ulaşmış "Çorum Belediyesi Türk Sanat Musikisi Korusu" tarafından meşk edilmiş ve Özgen beyin Çorum'a teşrifleri Ömer Faruk Çayan Bey tarafından sağlanmış. İşte biz de Rahmetli Hamza Berkay' la geçmişteki tanışıklığımız ve arkadaşlığımız sebebiyle bu musiki ziyafetine davet edildik.

Acı tatlı pek çok hatıranın harmanı içinde savrulan bir ruhla davete icabet ettim.

Gerek sanat musikimiz gerek halk müziğimiz hangisi olursa olsun, ustalarının saz ve sesleri ile usulüne uygun çalınıp söylendiğinde zevk almamak mümkün değildir. Nevşehir'de görev yaptığım yıllarda bir emekli İngiliz resim öğretmeni misafirimiz olmuş ve ona, okul kâtibimiz Sabri Bey divan sazıyla yarım saate yakın bir zaman saz eserleri icra etmişti. İngiliz bayanın dinlediği müzikten nasıl etkilendiğini anlamak için, neler hissettiniz diye sormuştum. Cevabı şu olmuştu:

"Kızılırmak akıyor ve ben de adım adım onunla yürüyorum."

İngiliz'in cevabını sonraları çok yönlü düşünüp değerlendirdim. Bu müzik bizim suyumuz, bizim toprağımız, bizim insanımız. Bizim müziğimiz bizim dilimizin deruni sözlüğü. Bizim gönül dünyamız velhasıl bizim hayatımız.

Bir milletin medeniyeti varsa, o milletin yüksek bir müzik geçmişi de var demektir. Biz bu yüksek ve zengin kültür ve sanat mirasımızın, yaşayan sahipleri olarak hâlihazırda "yeteri kadar farkındayız" diyebileceğimiz bir bahtıyarlık içinde değiliz. Bunun sevdalısı ve sanatçısı olanların bu bahtıyarlığı yaratmak için gösterdikleri çabaları az çok akli erenlerin yürekten alkışlamaları ve desteklemeleri onurlu bir borç olsa gerektir.

Çorum'da Türk müziğine gönül vermiş faal olarak amatör ve profesyonel müzikle uğraşanların sayısı bini bulmaz. Böyle bir ortamda sanat ve kültür sevdalısı hemşerilerimiz müzik paylaşımı için sağlanan her fırsatı yaşamaktan ve sevenlere yaşatmaktan büyük mutluluk duyuyorlar ve bizler gibi dinlemeyi sevenleri de sunumlarıyla sevindiriyorlar. Kendilerine her zaman teşekkür borçluyuz.

3 buçuk saate yakın süren bu müzik ziyafetine Neyzen Yusuf Paşa'nın Segâh Faslı ile başlandı. Segâh, Hicazkâr, Hüz zam makamlarından pek çok eser icra edildi.

Selda Erdost hanımefendi gecenin yaşanmasına sebep olan rahmetli Hamza Berkay'ın "Bu nağmeler unutulur" şiirinin yeni bestesini bestekârının da sazı eşliğinde çok güzel okudular.

Selda Erdost, Koro Şefi Doktor Yurdağül Damar, Doktor Fatih Tuncel, Hafız İlyas Karaman, Halil Özçelebi ve misafirimiz Özgen Gürbüz tarafından solo eserler okundu. Hazır bulunanlarında katılımıyla da pek çok şarkı seslendirildi.

Çok kısa bir zaman içinde çalışmaya başlamış olmakla beraber hemşehrimiz Tanzer Elbir'in ritim sazda kaydettiği gelişmeye de şahit olduk.

Gecenin hitamında Özgen Gürbüz Bey yaptığı teşekkür konuşmasında; "Burada bu gece icra edilen eserler, başka yerlerde sanmam ki icra edilsin. Çok kıymetli bir repertuar oluşturmuşsunuz, çalışmışsınız bundan çok memnun oldum. Çorum'a gelmiş olmak bir yorgunluk değil, bir sevinç ve mutluluk vesilesi oldu. Burada çok olgun müzik zevki olan bir toplulukla karşılaşmış, tanışmış ve musikimizin güzel eserlerini seslendirmiş olmaktan bahtıyarlık duyguları içindeyim..." dediler.

Böyle bir değerlendirmeden de bizler memnuniyet duyduk.

Misafir sanatkâr Özgen beye Çorum'da Alâeddin Tetik tarafından yapılmış "Lavta" gösterildi. Aynı zamanda bir lavta icra üstadı olan Özgen Gürbüz lavta ile hüzzam bir taksim yaptılar. Biz hüzzam taksimi alkışladık. Özgen Bey de lavtayı yapan usta sanatkâr Alaattin Tetik'e takdirlerini ve çok güzel bir lavta yapmış olduğunu övgülerle dile getirdiler.

Kültür Bakanlığı Türk Sanat Müziği Korosu üyelerinden sanatçı hemşehrimiz Bülent Tetik de ud'la yaptığı taksimlerin ardından Özgen Bey'in samimi ve sıcak takdirlerini aldılar.

Özgen Bey Çorum Belediyesi Türk Sanat Müziği Korosu'nun Mayıs ayı başında yapacağı konsere davet edildi. Kendisine Belediye başkanımız adına Halil Özçelebi tarafından bir demet çiçek takdim edildi.

Ne demiş Baki;

" Baki kalan bu kubbede bir hoş sedâ imiş"

Özgen Gürbüz beyefendiye, Ömer Faruk Çayan ve muhterem eşlerine, ev sahibi Dr. Rıfat Patır ağabeyimize ve bu musiki zevkini paylaştığımız sanatçı dostlara teşekkürler.

Rahmetli Hamza Berkay'ın bestelenecek bir başka şiirini de buraya almayı uygun buldum. Zira cuma akşamı Ömer Faruk Çayan Bey benden bu şiiri okumamı istediler. Ezberime güvenemediğim için orada okuyamamıştım. Oradaki isteği burada gerçekleştirirken yüce Allah'tan Hamza Berkay'a rahmetler dilerim.

Gecenin ortasını isminle mühürledim
Yılların şarkısını gel yeniden söyledim.
Dudağımı yaksa da o alevlen mısralar
Yılların şarkısını gel yeniden söyledim

Ben gül isem, dalımda şakiyacaksın diye
Avucumdan bahtımı okuyacaksın diye
Ummadığın bir günde sen duyacaksın diye
Yılların şarkısını gel yeniden söyledim.

Galip Hazma Berkay

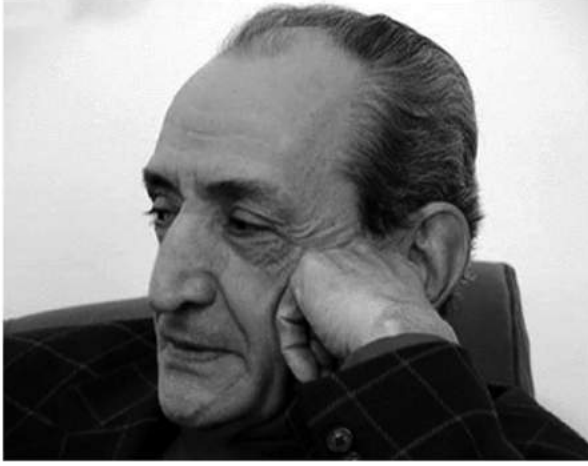
Yılmaz YÜKSEL (1937-)

Hayatı hakkında bestekârlar bölümünde geniş yer verdiğimiz Yılmaz Yüksel Hoca'nın güfteleri başka bestekârlar tarafından bestelendiği için ayrıca bu bölümde de zikrettik. Ancak tekrar olmaması için bu bölümde hocamızın sadece bestelenen güftelerini veriyoruz.

Güftesi Yılmaz Yüksel'e ait eserler:

S. NO	Eser Adı	Bestekâr	Makam	Usul	Arşiv No
1	Geçti artık eski demler gelmez artık neyleyim	Turan Yalçın	Uşşak	Ağır Aksak	12802
2	Yapmacık yok tavrımızda sevgimiz candan	Turan Yalçın	Neva	Ağır Aksak	12781
3	Durmadan artsa da saçım da aklar	Ferit Sıdal	Muhayyer Kürdi	Semai	3584
4	Yeşil gözlerinde nemler sanki çiğ düşmüş çemenler	Avni Anıl	Karcıgar	Aksak	11294
5	Canım buraların sensiz tadı yok	İbrahim Köker	Acem Kürdi	Düyek	20638
6	Dalgalar üstünde bir yeşil yaprak	İlgün Soysev	Acem Kürdi	Düyek	16820
7	Geçti artık eski demler gelmez artık neyleyim	Turan Yalçın	Gülizar	Ağır Aksak	13097
8	Başımızda kavak yeli eser durur deli deli	Vefik Ataç - Tanburi	Hicaz	Evfer	1221
9	Başımızda kavak yeli eser durur deli deli	Erdoğan Berker	Hüseyini	Düyek	1222
10	Şarkılar söyle o sahillerde rüzgârlar bana	Avni Anıl	Hicaz	Semai	10367
11	Yapmacık yok tavrımızda sevgimiz candan	Saim Gümüüş	Hicaz	Düyek	
12	Yaşiyor aşkını gönlüm o yeşil gözlerinin	Belirsiz	Hicazkâr	Aksak	
13	Yaşıyorken sevgim saracak seni	Ramazan ERCİ	Hicazkâr	Aksak	19175
14	Gelsin artık mutlu günler gönlümüz gam dolmasın	Uğur Şumnulu	Hicaz (Uz-zal)	Düyek	19497
15	Kâkülünden gamzesinden bin âşık ilham alır	Turan Yalçın	Hüseyini	Ağır Aksak	14943
16	Bukle saçlar mavi gözler	Turan Yalçın	Hüzzam	Müsemmen	12991
17	Her sevginin arkasından tutuşup da yanma artık	Salih Suphi Soner	Nihavend	Düyek	
18	Sonbahara erdik artık gönlümüz yaz olsa da	Yılmaz Karakoyunlu	Nikriz	Müsemmen	19784
19	Yeşil gözlerinde nemler	İsmet Değer	Nikriz	Curcuna	11295
20	Yapmacık yok tavrımızda sevgimiz candan	Ziya Taşkent	Segâh	Devr-i Hindi	15711
21	Bukle saçlar mavi gözler kor dudaklar kırımızı	Yılmaz Karakoyunlu	Sultani Yegâh	Müsemmen	19177
22	Yapmacık yok tavrımızda sevgimiz candan	Turan Yalçın	Sultani Yegâh	Devr-i Hindi	15808

Cemal SAFİ (1938- 2018)

Yolu Çorum'la kesişen bir diğer ünlü isim de Türkçe'yi en etkin ve en güzel kullanan şair olarak ödüllendirilen ve yaşadığı dönemde hece şiirinin en büyük ustası kabul edilen merhum Cemal Safi'dir.

Onu ve şiirlerini insanımız çok sevdi. Birçok şarkıya güfte olan şiirlerinin girmedığı bir hane kalmadı sanırım ülkemizde...

Böylesine önemli bir ustayı dahası manevi ustamı kısaca anlatmak

vefasızlık olurdu. Bu yüzden onun vefatı sonrasında yazdığım bir yazıyı buraya alarak onun hakkındaki bilgileri bu şekilde vermek istiyorum.

Safi'ye Bir Fatiha Cemal'ine Bin Özlem?**Giriş:**

Dünya ve insan... Han ve yolcu...

Kimine göre bir sürgün yeridir bu dünya insan için, kimine göre bir gurbettir. Şairler de dünyaya verdikleri bu anlamları şiirlerinde işlemişlerdir. Ama nedense hep kızdığımız dünyadan bir gün ayrılacağımızı bile bile sanki hiç ayrılmayacakmış gibi bağlanırsınız onun fani güzelliklerine. Ve bir gün çağrılıveririz ötelere uğruna nice kavgalar verdiğimiz bu dünyayı geride bırakarak... Bu çağrıya uyarak çeker gideriz. Her şeyi ama dünyaya dair her şeyi geride bırakarak... Peşimizden matem tutulur birkaç gün. Sonra unutulur acımız. "Ölenle ölünmez" denilir peşimizden... Arada bir hatırlara düşünce "geldi ve gitti, hatta hiç gelmemiş gibi oldu" deyiverir dünyada bıraktığımız sevenlerimiz.

Kimi insan, gider gitmesine de geride bıraktığı eserleri onun adını yaşatır yüz yıllarca, hatta kıyamete değin. "Bir iyilik unutulmaz" der atalar "bir de kötülük"... Biz iyilikleri hatırlayalım, kötülükleri silelim hafızamızdan...

Geldi ve gitti.

İşte dünya hayatını ifade edebilecek en kısa iki kelime... Geldi ve gitti... Cemal Safi de geldi ve gitti.

Geldi, 1938 yılının 15 Ekim'inde... Mekân Samsun idi. Kökenleri Karabağ'a kadar uzanan, Ermeni mezaliminden mustarip bir ailenin torunu olarak. Babası henüz üç yaşındayken ailece Azerbaycan Karabağ'dan Türkiye'ye göç etmişlerdi.

Önce Erzurum İspir'e gelmişlerdi. Daha sonra bir âlim olan merhum dedesine Çorum'un Alaca kazasında müderrislik görevi verilince Alaca'ya gelip Yağlıçal köyüne yerleşmişlerdi.

Cemal Safi'nin babası Mehmet Efendi askerlik çağı gelene kadar Alaca'da yaşadı. Ancak Mehmet Safi'nin askerliği Samsun'a çıkınca ve bu şehri çok beğendiğinden oraya yerleşmişti. Aslında Samsun'dan ziyade Samsunlu Ayşe Hanım'a gönlünü kaptırmıştı Mehmet Efendi ve Ayşe Hanım evlendi. Cemal Safi bu evliliğin meyvesi olarak dünyaya geldi. Öğrenimine Samsun, Sakarya İlkokulu'nda başladı küçük Cemal. Samsun Sanat Okulu'nun Torna Tesviye Bölümü'nden mezun oldu.

Mehmet Efendi 1959 yılında ailesiyle Ankara'ya taşındı. Cemal Safi de 1971 yılına kadar o dönemde sahibi oldukları Büyük Otel'de babasının yanında çalıştı.

Cemal Safi 1962 yılında Çorum Alacalı olan Şükran Hanım'la evlendi. Bu evlilikten Mehmet Akif, Peyami Safa ve Ebru adlarında üç evladı oldu. İlk çocuğu Mehmet Akif iş adamı ve Romanya'da yaşıyor. İkinci çocuğu Peyami Safa da iş adamıdır o da Londra'da yaşamını sürdürmekte...

Cemal Safi kızının tek kızı Ebru Hanım da Ankara'da yaşıyor ve TRT'nin avukatıdır. Buraya bir anekdot girelim. Cemal Safi kızının adını ünlü edebiyatçımız Halide Edip'e olan hayranlığı nedeniyle onun adını koymak ister ancak yengesi izin vermediği için kızın adı Ebru konulur.

Şiiri:

Şiire ilgisi küçük yaşlarda başlar Cemal Safi'nin. Bir röportajında "Okumayı öğrendiğim günden beri şiir yazıyorum." Der. 10 yaşındayken yazdığı ilk şiir şudur:

Yazmakta epeyce olmuşum mahir,
Yalan yanlış düzme beyit ve sair,
Muhitimde ehli yoktu ki zahir,
Ben gibi cahili ettiler şair.

Rıza Tevfik'in "Fikret'in Necip Ruhuna" adlı şiiri onu çok etkilemiştir. Rıza Tevfik dışında en sevdiği şairler: Necip Fazıl Kısakürek, Yahya Kemal Beyatlı, Faruk Nafiz Çamlıbel, Rıza Polat Akkoyunlu'dur.

Kendi ifadesiyle ailesine olan sorumlulukları ve çocuklarının yarınını düşünmek gibi sebeplerden dolayı gençlik yıllarında duygularını dile getirme fırsatı bulamaz. Duygularının şiir çeşmesini ancak otuz sekiz yaşından sonra açabilir.

Daha çok hece ölçüsü ile şiirler yazan Cemal Safi, aruzu da denemiş ve aruzla bayağı bir şiir yazmıştır. Ama bugünkü Türkçeyle aruz ölçüsünde yazmak içine sinmediği için aruzu terk etmiştir. Hem hece ölçüsüne hem de aruza uyan şiirleri de vardır.

Bir röportajında “Kafiyesiz şiir olmaz, vezinsiz şiir olmaz o zaman düz yazı olur. Şiiri düz yazıdan ayıran fark nelerdir? Kafiye ve vezindir. Bunlar olmazsa şiir olmaz.” Diyerek şiirde kafiye ve ölçüye önem verdiğini vurgular. Yaşadığı dönemde hece şiirinin en önemli temsilcilerinden birisiydi.

Abdürrahim Karakoç’u çok beğenirdi ve onun ölümünün ardından yazdığı

"Nasıl ağıt yakalım dinlerken 'Mihriban'ı

Derdimizi dökecek kafiye mi bıraktın?

Hece veznine âşık ettiğin gariban

Teselli etsin diye Safi'ye mi bıraktın"

Dörtlüğünde de kendisini Karakoç’tan sonra hece vezninin temsilcisi ilan etmiştir aslında. Onun farklı söylemi, entelektüel birikimi, modern tarzı ve üslubu hemen fark edilmekte ve onu Halk Edebiyatımızın âşıklarından ayırmaktadır. O da tıpkı Abdürrahim Karakoç gibi bir hece şairi olarak değerlendirilmelidir. Her ikisi de içinden çıktıkları bu milletin derdini, sevdasını, hasletlerini seslendirdiği ve halk tarafından da çok sevildikleri için halkın şairidirler. Cemal Safi başta sevda şiirleri olmak üzere hemen her konuda şiirler yazmıştır. Örneğin herkesin pek bilmediği taşlamaları onu yakinen tanıyan çevrelerce bilinip okunmaktadır. Onu herkes “Tek Hece Aşk” şiiriyle daha çok sevdi. Bir diğer kült olmuş şiiri “Git”tir.

Cemal Safi ismi duyulduğunda etrafında şairlerden de bir halka oluşmuştu. O dönemde hece ile şiir yazan birçok şair onun etkisine kapılmıştır.

1990 yılında "Bu Gece Kalıyorum" adında şiir kaseti çıkarmıştı. 1993 yılına kadar yazdığı şiirleri, Vurgun adlı ilk kitabında yayınladı. 2000 yılında "Sende Kalmış", 2002 yılında "Kıyamete Kırk Kala" ve 2008 yılında da "Ya Evde Yoksan" şiir kitapları yayımlanmıştı.

Türk Dil Kurumu tarafından, 2003 yılında yapılan Dil bayramında Türkçeyi En Etkin Ve Güzel Kullanan Şair olarak ödüllendirilmişti.

2004 yılında Mihail Eminescu adına düzenlenen Eminescu madalyası almış, şiirleri İtalyanca, Rumence ve Arnavutçaya çevrilmişti.

Şair, yaz aylarını geçirmekte olduğu Akçay’da 1992 yılından beri her yıl, ağustos ayının son üç günü gerçekleşen Akçay Şairler ve Bestekârlar Festivali’ni organize etmekteydi.

Şiirlerinin Bestelenmesi:

80-90’lı yıllar ülkemizde müzik sektörünün altın yılları idi. Bu dönemde yapılan şarkılar gerçekten unutulmaz eserlerdi. Müziği oluşturan beste ve güftelerde kalite son derece önemliydi.

Aslında bir şarkının veya bir bestenin oluşmasında sözlerin apayrı bir yeri vardır. Sözler içinde kendi namelerini barındırır. İyi bir bestekâr bu nameleri yüreğinde hissederek ve notalara döker. Sözler hem duygu yönünden hem de kendi iç musikisi yönünden bestelenmeye uygun olunca müthiş eserler ortaya çıkar. İşte bu yıllarda bilindik tekrarların, “öldüm, kaldım, bittim”li sözlerin yerine bestekârlar daha deruni, yapmacık olmayan, safi ve samimi duygularla yazılmış sözler ararlarken imdatlarına bir anda Cemal Safi yetiştirdi.

Aslında o şarkı sözü veya kadim anlayışla bir güfte yazarı değildi. O yaşadığı sevdalarını, hasretlerini, duygularını ustalıkla kâğıda döken bir şairdi. Türk şiirini çok iyi biliyordu. Divan şiirini bildiği kadar halk şiirini ve tasavvuf şiirini de çok iyi biliyordu. Çok okuyan bir insan olduğu için ciddi anlamda bir birikime sahipti. Gelenekten besleniyordu ama onu “çoğaltan, tüketen” bir anlayış yerine geleneği geleceğe taşıyan bir damarı işliyordu. Dolayısıyla daha çok hece ölçüsü ile yazdığı şiirlerinde ritim, iç âhenk ve melodi yanında bu kültürel birikimin deruni bir atmosferi de insanı içine çekiyordu. O yerine göre bir Fuzuli gibi Leyla’sına seslenen Mecnun, yerine göre bir Yunus gibi

Mevla’sına iltica eden bir derviş havasında şiirler yazıyordu.

Şiirlerini ilk defa Orhan Gencebay bestelemiş ve plaklarında okumuştur. Bu bestelenme işi de ayrı bir hikâyedir. Şöyle ki; Cemal Safi’nin bazı şiirleri gazetelerde yayınlanır. Bunları Orhan Gencebay görür. Gencebay, Samsun’dan Cemal Safi’nin kardeşinin sınıf arkadaşıdır. Arkadaşını arar ve ona "Cemal Ağabeyin şiirlerini gördüm. Beni çok etkiledi. Şiirlerini bana yollasın onun şiirlerini bestelemek istiyorum." Der. Ama sadece bunları söylemekle kalmaz ısrar da eder. Cemal Safi Orhan Gencebay’ı tanıyor, hatta çok seviyordur ama şiirlerinin şarkı olmasını ve bu şekilde dile düşmesini istemediğinden iki yıl şiirlerini göndermez. Sonunda hem Gencebay’ın hem de kardeşinin ısrarlarına dayanamayıp kırk kadar şiirini gönderir. Gencebay’ın bu şiirleri besteleyip albümlerinde okuması üzerine Cemal Safi bir andan ülke genelinde tanınır ve tüm bestekârlar âdeta onun peşine düşerler.

1989 yılında Zekai Tunca’nın bestelediği "Rüyalarım Olmasa", 1990 yılında Selçuk Tekay’ın bestelemiş olduğu Vurgun’un güftekarı olarak Hürriyet Gazetesi’nin Altın Kelebek, Milliyet Gazetesi’nin “Yılın En Sevilen On Şarkısı” yarışmasında birincilik ödülleri alır.

1991 yılında yine Zekai Tunca'nın bestelediği "Gözüm Kesmiyor" şarkısıyla Milliyet Gazetesi'nin, yine aynı yıl TRT'nin açmış olduğu bir diğer yarışmada "İmkânsız" şarkısıyla En İyi Türk Sanat Müziği ödülünü de alır.

Cemal Safi'nin şiirlerini besteleyen bir diğer önemli bestekâr da Vedat Yıldırım Bora'ydı. O da on üç şiirini besteledi ustamızın. "Aheste", "Mecbur muyum Ben", "Yeter Artık Daha Fazla Üzemezsin" ve "Eskici" adlı bilinen eserleri de çok ünlü sanatçılar tarafından albümlerinde seslendirilmişti.

Orhan Gencebay'ın Segâh makamında bestelediği ölümsüz eseri GİT daha sonra Candan Erçetin tarafından da bestelenmiş ve okumuştur.

Şairin bugüne kadar 40 tanesi Orhan Gencebay tarafından olmak üzere, 150'nin üzerinde şiiri bestelenmişti.

Cemal Safi İle Tanışıklığım

Onu ilk defa Erzurum'da öğrenci iken yanlış hatırlamıyorsam 1990 yılında tanımıştım. Usta, üniversitemizin düzenlediği bir programa katılmıştı. Tıklım tıklım doldurmuştu salonu. Heyecan doruktaydı. Ne demek Erzurum'a Cemal Safi geliyordu...

Unutulmaz bir gün yaşıyorduk. Gür sesi ile mikrofonsuz salonu inleyen adam gönüllerimizi de titretiyordu. Program sonunda hayranları bir imza için, bir kare resim için sıraya girmişti. Mütevazıydı herkese erinmeden, gocunmadan, büyülenmeden cevap veriyordu. Küçük not defterlerine, yırtık pırtık kâğıtlara bile imza atıyordu. İsteyenle konuşuyor, şiiri anlatıyordu. Ben de şiir yazıyorum dediğim de bana "sen nerelisin?" demişti. "Çorum" cevabını verince "neresindensin?" diye tekrar

sormuştu. Ben Uğurludağ'lıyım deyince "ben de Çorumluyum, Alacalıyım, eşim de Alacalı" deyince ne kadar sevinmişim. Sanki bir akrabamdı o artık. Peşinden "kendine güveniyorsan senin elinden tutacağım" dediğinde utanmış "üstadım sizin gibi bir ustanın karşısında böyle bir kelimeyi kullanmaktan hayâ ederim" demiştim. İlk tanışmam bu şekilde olmuştu.

Yıllar geçmişti. Biz edebiyatı bırakamadık. Hala yirmili yaşlardaki o gençlik yıllarımızın sevgisi ve sevdası ile ustayı iki kez Çorum'da ağırladık. Rifat Kurdoğlu ile beraber bir gün akşama kadar ustaya Çorum'u gezdirdik. O kadar alçak gönüllü mütevazı bir insandı ki nereye dersek oraya geldi bizimle. Âşık Kurdoğlu'nun Köyü

olan Eskiye'ye gittik. Rifat Kurdoğlu'nun annesi bizi misafir etti. Bu toprakların bir insanı olarak memnun oldu bu geziden.

Ona; "Üstad seni yazacağım kitapta Çorumlu güfte şairleri arasında belirteceğim" dediğimde "Ben Alacalıyım ama Samsun'da doğdum, böyle yazabilirsin. Samsunlulara da ayıp olmasın" demişti. O her ne kadar bizim için bir Çorumlu olsa da aslında o Anadoluluydu. Erzurumlu, Karanlı, Edirneli, Hataylı, Konyalı idi. Gönül zengin bir adamdı. Herkesi kucaklayacak kadar zengin...

Sonuç:

Ve gitti. 2018'in 17 Nisan'ında bir salı günü saat 20.00 de... Ankara'da bir hastanede bizleri yetim bırakarak gitti. O kadar enteresan bir tarihti ki bu... Bize özel bir sohbetinde nasıl âşık olduğunu ya da aşkla tanıştığını şöyle anlatmıştı. "Ben 1978 yılının 17 Nisan'ında bir bakışın etkisiyle aşkı tanıdım. Bu aşkımla platonik olarak tam dört yıl sürdü. Çok çile çektim. Çok ağladım. Günlerce yemedim, içmedim, uyumadım." İşte aşkı tanıdığının tam kırkıncı yılında hayata gözlerini yummuştu. Yine özel sohbetlerinde Allah'a ve Peygamberine olan sevgisini anlatırdı. Bazı şiirlerinden dolayı yanlış anlaşıldığını söylerdi. Ama o hem Rabbini hem de Resulünü yürekten seviyordu. Kim bilir Leyla'sına olan aşkı onu Mevla'sına ulaştırmıştır.

İşte böyle geldi ve gitti büyük usta. Yüreğimize bir çivi çakarak gitti. Onun şiirlerini ezberlemek, başkalarına okumak ne güzeldi. Hele hele onun yazdığı şiirlerden bestelenen şarkıları dinlemek ayrı bir zevkti. Orhan Gencebay başta olmak üzere kimler söylemedi, kimler besteledi onun şiirlerini, kimler söylemedi ki? Üzerimizde emeği çoktur. O bizim manevi hocamızdı. Çok şey öğrendik ondan. Kenan Yavuzaslan gibi onun yetiştirdiği birçok şair ile dost olduk. Aynı sahneleri paylaştık.

Onun için bir şiir yazmak istedim, yazamadım. Şiirim de, ilhamım da yasta. Oysa o kendi şiirini yazıp gitmişti. Sanki bir Nisan gününde gideceğini bilircesine yazdığı şu şiir varken ona nasıl şiir yazardım.

"Solsun çiçekleri, gülleri sensiz,

Sussun bülbülleri istemem ihsan.

Kapımı çalıyor elleri sensiz,

Ne yüzle çıkacak karşıma Nisan..."

"İnna lillahi ve inna ileyhi raciun" diyor takdirata boyun büküyoruz. Safi'ye bir Fatiha okurken Cemal'in bin özlem duyuyoruz.

Cemal Baba, hakkını helal eyle...

Mekânın cennet olsun.

Cemal Safi'nin Bestelenmiş Eserlerinin Bir Kısmı:

S. No	Eser Adı	Bestekâr	Makam	Arşiv No
1	İdam mahkûmunun söz hakkı vardır	Tahir Sıral	A. Kürdi	
2	İlk görüşte başlar kalplerde telaş	Hüseyin Soysal	A. Kürdi	19856
3	Bu gece rüyama efkârlı girdin	Edvan Kengil	Aşkefza	18206
4	Sen beni üzüyor incitiyordun	Edvan Kengil	Aşkefza	
5	Aşkın hududunu aştı muradım	Alaeddin Yavaşça	Buselik	11989
6	Her gece rüyamda işin ne senin	İsmail Ötenkaya	Eviç	14888
7	Arayıp sormadın gittin gideli	Bahattin Turan	Hicaz	
8	Ateş-i aşkınla öyle dağla ki,	F. Hayrettin Çamsoy	Hicaz	
9	Ateşi aşkınla öyle dağla ki	Salih Suphi Soner	Hicaz	20958
10	Bugün her günkünden daha siyah bak	Erdinç Çelikkol	Hicaz	
11	Derdimi döküp te paylaşacaktım	Bülent Özbayram	Hicaz	
12	Her gün biraz daha yoruyor beni	Selçuk Tekay	Hicaz	
13	Gölge Etme	Vedat Yıldırım Bora	Hicaz	
14	Gözüm Kesmiyor	Orhan Gencebay	Hicaz	
15	Kaybolan neşemi şarkıda sazda	Bilge Özgen	Hicaz	
16	Kırdığın kadehte kalan ömrümden	Nazire Yağız	Hicaz	
17	Neden bakışların tedirgin şaşkın	Alaeddin Yavaşça	Hicaz	14923
18	Seni gördüm son baharlı bir gecenin	Salih Suphi Soner	Hicaz	20972
19	Sevgim var Karun'un serveti var	Mine Özden	Hicaz	
20	Yakılacak yara bu yandırır diye içtim	Çiğdem Gürdal	Hicaz	
21	Yanık bıraktın beni türbede	Dursun Karaca	Hicaz	15288
22	Ahu gözlüm böyle oyun...	Selahattin Altınbaş	Hüseyini	
23	Aştım hasret dağlarını	Alaeddin Yavaşça	Hüseyini	14937
24	Kâfir olsa dine döner gelir çağrıma	Alaeddin Yavaşça	Hüseyini	12023
25	Kırdığın kadehte kalan ömrümden...	İsmail Demirkıran	Hüseyini	7154
26	Kızgın sahralarda sam eser gibi	Ünsal Silleli	Hüseyini	15314
27	Sabredenler muradına ermişler	Alaeddin Yavaşça	Hüseyini	14947
28	Sana olan aşkımı bir bilene danıştım	Alaeddin Yavaşça	Hüseyini	12026
29	Bundan daha güzel müjde mi olur	Zekai Tunca	Hüzzam	16996
30	Kara gözlerinden dinmesin bir an	Salih Suphi Soner	Hüzzam	20946
31	Masallar anlatıp uyutamazsın	Nazire Yağız	Hüzzam	
32	Sen Tanrının özenip yarattığı	Fethi Karamahmudoğlu	Hüzzam	12331
33	Yapmacık çiçekler açan yüzünü	Engin Çır	Hüzzam	
34	Yapmacık çiçekler açan yüzünü	Raif Somer	Hüzzam	13867
35	Ben çobandım sen yıldızım	Cemil Derelioğlu	Karcıgar	

36	Duydum ki vefasız incinip küsmüş	İsmet Topçu	Kürdi	
37	Sen yoksa biriyle bahse mi girdin	Tuncay Sağlam	Kürdi	
38	Tayfunu tutuldum aşk deryasında	Korkut samancı	Kürdi	
39	Adını anmayın gamın kederin	İsmail Demirkıran	K. Hicazkâr	84
40	Gecemi zehrediyor içime düşen kuşku	Salih Suphi Soner	K. Hicazkâr	20947
41	Gecemi zehrediyor içime düşen kuşku (*)	Alaeddin Yavaşça	K. Hicazkâr	14984
42	Haramdır sevdiğim israf haramdır	Selahattin İçli	K. Hicazkâr	14983
43	Kapını Çalarsa Mazinin Eli	Orhan Gencebay	K. Hicazkâr	
44	Ne kadar kolaymış esirin olmak	İsmail Demirkıran	K. Hicazkâr	14710
45	O ne ince oya ne zarif nakış	Avni Anıl	K. Hicazkâr	12998
46	Seninle buluşmamız ne kadar güç olsa da	Bilge Özgen	K. Hicazkâr	9626
47	Seninle buluşmamız ne kadar güç olsa da	Osman Babuşcu	K. Hicazkâr	
48	Unutmak sevmekten kolay demiştin	Niyazi Şengül	K. Hicazkâr	13804
49	Vurduğun her yerden gül biter sanma	Özcan Sönmez	K. Hicazkâr	19239
50	Yaralı kalbime hedef atılan taşlar	Bahattin Turan	K. Hicazkâr	
51	Yıldızlara baktırdım fallarda çıkmıyorsun	Zekai Tunca	K. Hicazkâr	14713
52	Yar gittin gideli bana atılan taşlar	İsmail Birateş	Mahur	18621
53	Hangi kalp ayrılıktan...	Reşat Önal	Mahur	22295
54	Emsalsizi tarif etmek marifet	Bilge Özgen	Muhayyer	20424
55	Kırdığın Kadehte Kalan Ömrümde	F. Hayrettin Çamsoy	Muhayyer	
56	Aşkınla Ne Garip Hallere Düştüm	Orhan Gencebay	M.kürdi	
57	Ateşin düşmese gönül yurduma	Ercan Akbay	M.kürdi	17050
58	Bir daha gecikmem yeter ki gitme	M.Tevfik Bedük	M.kürdi	
59	Sana olan aşkımı bir bilene danıştım	İlgün Soysev	M.kürdi	
60	Senden aşkı öğrenmeye talibim	Orhan Doğanay	M.kürdi	19458
61	Varlığın bir yana dünya bir yana	Ziya Taşkent	M.kürdi	
62	Yaralı kalbime hedef atılan taşlar	Bahattin Turan	M.kürdi	
63	Yüzüne bakınca içim tutuşur	F. Hayrettin Çamsoy	M.kürdi	
64	Ahu gözlüm böyle oyun...	İsmail Demirkıran	Nihavend	222
65	Bilmiyorum Nerdeyim	Ahmet Dalkılıç	Nihavend	
66	Çeker gibi bakma hançeri kından	Onur Akay	Nihavend	
67	Deli gönlüm benden yana olmadı	M. Reşad Önal	Nihavend	21962
68	Deli gönlüm benden yana olmadı	Salih Suphi Soner	Nihavend	20930
69	Duydum ki vefasız incinip küsmüş	Edvan Kengil	Nihavend	
70	Gecemi zehrediyor içime düşen kuşku	F. Hayrettin Çamsoy	Nihavend	
71	Gecemi zehrediyor içime düşen kuşku	Onur Akay	Nihavend	
72	Kaybolan neşemi şarkıda sazda	Aslı Pakalınlar	Nihavend	12690
73	Unutmak sevmekten kolay demiştin	F. Hayrettin Çamsoy	Nihavend	
74	Sen beni üzüyor incitiyordun	Talat Er	Nihavend	

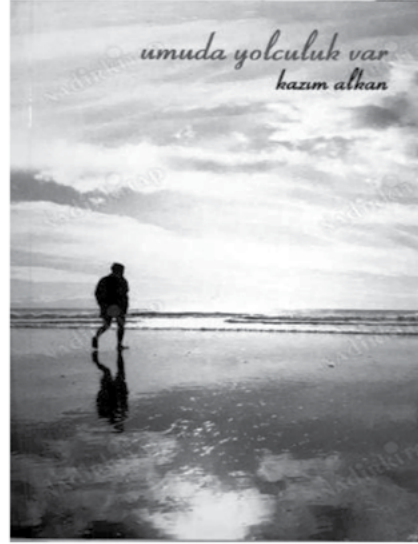
75	Sen ektin yüreğime en acı duyguları	Cemil Derelioğlu	Nihavend	
76	Sensiz baharı yaşamak	Bülent Özbayram	Nihavend	
77	Sevmek şöyle dursun sensiz baharı	Bülent Özbayram	Nihavend	
78	Seyrettim nazarında aşkın hiç olduğunu	Talat Er	Nikriz	19444
79	Artık eskisinden daha siyah bak	Salih Suphi Soner	Rast	21026
80	Bu gece rüyama efkârlı gir	Bülent Nuran	Rast	
81	Bu gece rüyama efkârlı gir	Tuncay Yalın	Rast	13175
82	Bu gün yalan dünya yarın ahiret	Reşat Önal	Rast	22364
83	Feleğe kahrettim bahtıma küstüm	İsmail Demirkıran	Rast	
84	Hangi rüzgâr attı kapıma seni	Suphi İdrisoğlu	Rast	14803
85	Yapmacık çiçekler açan yüzünü	Amir Ateş	Rast	15067
86	Sabredenler muradına ermişler	Zekai Tunca	Saba	5990
87	Serviler kentine ebedi sürgün	Salih Suphi Soner	Saba	21020
88	Yakılacak yara bu yandırır diye içtim	Edvan Kengil	Saba	
89	Bilmem ki ne diye rüyama girdin	Salih Suphi Soner	Segâh	21025
90	Hadi Git	Orhan Gencebay	Segâh	
91	Halime bakıp ta mücrimim sanma	Bülent Özbayram	Segâh	
92	Barışsan bir daha küstürür müyüm?	Tuncay Yalın	Uşşak	
93	Bir başka iklimde yaşayamazsın	Bahattin Turan	Uşşak	
94	Gözlerim uykuyla barıştı sanma (VURGUN)	Selçuk Tekay	Uşşak	
95	Haklısın ne kadar üzsen de beni	Zekai Tunca	Uşşak	5920
96	Her duyduğun söze kulak asma	Edvan Kengil	Uşşak	
97	Kaybolan neşemi şarkıda sazda	Selçuk Tekay	Uşşak	
98	Ne beni üz ne sen üzül	Selahattin Altınbaş	Uşşak	
99	Ne kadar kolaymış esirin olmak	Bahattin Turan	Uşşak	
100	Sen küsüp giderken bir çift sözüme	Bülent Özbayram	Uşşak	14851
101	Seni bilmem amma ben kararlıyım	Alaeddin Yavaşca	Uşşak	12143
102	Sevmek şöyle dursun sensiz baharı	Metin Altay	Uşşak	
103	Unutmak sevmekten kolay demiştin	Edvan Kengil	Uşşak	
104	Yanık bıraktın beni türbende bir mum gibi	Mahmut Yivli	Uşşak	15115
105	Yapmacık çiçekler açan yüzünü	Tuncay Sağlam	Uşşak	
106	Yüzüne bakınca canım tutuşur	Zekai Tunca	Uşşak	12732

Cemal Safi'nin şiirlerini ilk önce Orhan Gencebay bestelemiş ve albümlerinde okumuş ve onun ülke genelinde tanınmasına vesile olmuştu. Bununla ilgili yaptığım derlemeyi de meraklıları için aşağıda veriyorum.

S. No	Şarkı Adı	Albüm Adı	Yılı
1	Kal Sağlıcakla	Cennet Gözlüm	1986
2	Niye	Cennet Gözlüm	1986
3	Dön	Cennet Gözlüm	1986
4	Giderim	Akma Gözlerimden	1987
5	Zalimden Öte	Akma Gözlerimden	1987
6	Yıldız Falı	Akma Gözlerimden	1987
7	Vur Da Öyle Git	Emrin Olur	1988
8	Ya Evde Yoksan	Ya Evde Yoksan / Seni Arıyorum	1989
9	İç Benim İçin	Ya Evde Yoksan / Seni Arıyorum	1989
10	Bilseydim	Utan • Dokunma	1990
11	Hadi Git	Utan • Dokunma	1990
12	Suç Değil	Utan • Dokunma	1990
13	Ne Kaybederdin	Hasret Rüzgârı	1991
14	Güzelsin	Hasret Rüzgârı	1991
15	Gözüm Kesmiyor	Hasret Rüzgârı	1991
16	Gönül Nikâhı	Hasret Rüzgârı	1991
17	Tek Hece (...Aşk)	Sen De Haklısın	1992
18	Ayşen	Sen De Haklısın	1992
19	İlah Gözlerin	Sen De Haklısın	1992
20	Ayrılık Nikâhı	Yalnız Değilsin	1994
21	Çoban Kızı	Yalnız Değilsin	1994
22	Bulunur	Gönül Dostu	1995
23	Gidecek Yerim Olsaydı	Gönül Dostu	1995
24	Gelin Birlik Olalım	Gönül Dostu	1995
25	Almina	Gönül Dostu	1995
26	Sadakan Olsun	Gönül Dostu	1995
27	Müsaaden Olursa Ben Gidiyorum	Kiralık Dünya	1996
28	Bakırköy'den Mektup Var	Kiralık Dünya	1996
29	Yakılacak Yara (İçtim)	Cevap Ver	1999
30	İpek Böceği	Yürekten Olsun	2004
31	Yalnızlık	Berhudar Ol	2010

Kazım ALKAN (1938-)

1938 yılında Çorum'da doğdu. İlköğretimini Çorum'da bitirdi. Çorum Endüstri Meslek Lisesi'nde başladığı lise öğretimini Kayseri Lisesi Edebiyat Kolu'ndan mezun olarak tamamladı. Gazi Üniversitesi Harita Kadastro Meslek Yüksek Okulu'nu bitirdi ve memuriyet atıldı. Suluova Kadastro Müdürü iken emekli oldu. 60 yıldır şiirle uğraşan şairin Umuda Yolculuk

Var isimli bir şiir kitabı vardır.

Bestekâr Amir Ateş'in Çorum'da askerlik yaptığı zamanlarda onunla tanışmış ve dostluk kurmuş isimlerden birisidir. Amir Ateş tarafından bir şiiri bestelenmiş olup TRT repertuarındadır.

Eser Adı	Bestekâr	Makam	Form	Usul	Arsiv No
Ötme bülbül bahar geçti yaz geçti	Amir Ateş	Hicaz	Şarkı	Düyek	15278

Kazım Alkan'ın bundan başka bestelenen şiirleri de mevcuttur.

Abdulkadir OZULU (1941-)

Abdulkadir Ozulu, 1 Kasım 1941 tarihinde Çorum'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Çorum'da yaptı.

Konya Selçuk Eğitim Enstitüsü Edebiyat Bölümü'nden 1967 yılında mezun oldu.

Nevşehir Öğretmen Okulu, Çorum İmam Hatip Lisesi, Çorum Eğitim Enstitüsü'nde ve Çorum Anadolu Lisesi'nde öğretmen ve yönetici olarak çalıştı.

Çorum Anadolu Lisesi ile Çorum Anadolu Öğretmen Lisesi'nin Kurucu Müdürlüğü'nü yaptı. 1993 yılında kendi isteğiyle emekli oldu. Emekliliğinin ilk altı yılı özel öğretim kurumlarında görev yaptı. On beş yıl gazete yazarlığı ve TEMA Vakfı Çorum gönüllü il temsilciliği yaptı.

İlimiz kültür hayatına ışık tutacak çok önemli eserler veren Ozulu, evli ve iki çocuk babasıdır.

Bestelenen şiirleri:

Eserin İlk Dizesi	Makam	Bestekâr	Usul
Bir Yudum Su	Hicaz	Prof. Dr. Suat Kıyak	Düyek
Birsin Bir Tanesin	Nihâvend	Prof. Dr. Suat Kıyak	Düyek
Sana Bir Şarkının Dizelerinde	Nihavend	Gazanfer Eryüksel	Sofyan
Sana Bir Şarkının Dizelerinde	Nihavend	Halit Yıldırım	Semai
Derdimi Yabana Ele Anlattım	Kürdilihi-cazkâr	Prof. Dr. Suat Kıyak	Düyek
Ölürüm	Hicaz	Halit Yıldırım	Düyek

Mehmet ÖZATA (1944-)

1944 yılında Osmancık'ta doğdu. İlk ve ortaokulu Osmancık'ta, liseyi Çorum'da okudu.

1963-1967 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nden mezun oldu.

1968 yılında Tarih öğretmeni Aktan Alağöl ile evlendi. İki doktor birisi eczacı olan üç çocuğu vardır.

1969 yılında öğretmenliğe başladı. 1979 yılında öğretmenlikten ayrılarak Mobil Oil

Türk A.Ş.'ne girdi. 1996-2005 yılları arasında Türkp petrol Genel Müdürlüğü'nde Akaryakıt İkmal Koordinatörü olarak çalıştı ve 24 Nisan 2005'te emekli oldu.

1958-1963 yılları arasında Osmancık Gençlikspor takımında lisanslı futbolcu olarak 5 sene Çorum Amatör kümede futbol oynadı.

1977 yılında Antalya'da kurs bitirerek amatör futbol antrenörü oldu. Sırasıyla Serikspor, Serik Lisesi, Çağlayan Lisesi, Batman Gençlerbirliği futbol takımlarını çalıştırdı.

2000-2004 yılları arasında Önce Vatan gazetesinde köşe yazarlığı yaptı. Yaklaşık 14 yıldır Osmancık Haber gazetesinde, 12 yıl Çorum Haber gazetesinde tarih, felsefe, spor, müzik, şiir, edebiyat ve çevre konularında köşe yazarlığı yapıyor.

1994 yılında "Bir Çılgılık Osmancık'tan" adlı şiir kitabını yayınladı. Şimdiye kadar amatörce yazdığı yaklaşık 650 rubaiyi gazetelerdeki köşesinde yayınlamaktadır.

1963-1967 yılları arasında İstanbul Üniversitesi klasik Türk müziği korosunda yer aldı. Yaklaşık 50 senedir amatör korolarda korist ve solist olarak çalışan Özata ud çalmaktadır. Şiirleri Ömer Sami Güpgüp ve Ahmet Kılıçatan tarafından bestelenmiştir.

Bestelenen bazı şiirleri:

Eserin İlk Dizesi	Makam	Bestekâr	Usul
Sevgilim Aşkına	Nihavent	Ömer Sami Güpgüp	Curcuna
Doğamın Kır Çiçeği	Segâh	Ahmet Dalkılıç	Düyek
Ağlasam Gözyaşımı	Rast	Ahmet Dalkılıç	Düyek

Karip Tahir SAPAZ (1945-)

Karip Tahir Sapaz 2 Ocak 1945 tarihinde Sungurlu'nun Gökçam Köyü'nde doğdu. 1957 de Gökçam İlkokulu, 1967 yılında Çorum Öğretmen Okulu ve 1978 yılında Selçuk Eğitim Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu.

1965 – 80 yılları arasında yurdun değişik yerlerinde öğretmenlik yaptı. 12 Eylül Darbesi sonrası 1982 yılında meşhur 1402 Sayılı Kanun kapsamında görevden uzaklaştırıldı. Darbe sonrası siyasi hayata geçiş ve normalleşme üzerine göreve döndü

ve Ankara Kavaklıdere İlkokulu'nda öğretmen iken 1994 yılında kendi isteği ile emekliye ayrıldı.

Sapaz daha çok toplumcu içerikli şiirleriyle tanınan bir şairdir. Yazı ve şiirleri Cumhuriyet Gazetesi ve Size Dergileri'nde yayınlandı.

Şiir kitapları; "Aydınlığın Dibine Dökülenler" (1994), "Biz Ne Zaman Güleceğiz, (1994), "Mozaik", Bir Sen Açtın Yüreğimde" (1999)

İnceleme: Türk Edebiyatının Çağdaşları (1997)

Roman: Kulvar Değiştiren Adam (2006)

Eser Adı	Bestekâr	Makam	Form	Usul
Dikensiz bir gül gibi yollarında açılısam	İlgün Soysev	Rast	Şarkı	Düyek

Kaynaklar:

İhsanı Işık, Resimli ve Metinli Örnekli Türk Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi, (2009)

<http://www.sanatmuziginotalari.com>

Paşa ÇETEN (1946-2007)

Paşa Çeten, 1 Ocak 1946 tarihinde Çorum Merkez'e bağlı Ahilyas Köyü'nde yedi kardeşin en küçüğü olarak dünyaya geldi. Çocukluğunun bir kısmı köyde bir kısmı şehirde geçti.

İlkokulu Albayrak İlkokulu'nda bitirdi. Rahatsızlığından dolayı Ortaokulu 1.sınıftan terk etti. Bir süre köyündeki arazisinde çiftçilikle uğraştı.

Askerlik görevini ifa ettikten sonra, 1 Mayıs 1969 tarihinde Çorum 1. Noterliğinde çalışmaya başladı ve 1982 yılına kadar burada çalıştı. Bir Temmuz 1991 tarihinde emekli olduktan sonra Mersin Silifke'ye yerleşti. Silifke'de seracılıkla uğraştı. 15 yıl kadar burada

kaldıktan sonra Çorum'a döndü. Edebiyat çalışmalarına devam etti. Aşkın E Hali dergisinin kurucularındandı.

Merhum Paşa Çeten, evli ve iki çocuk babasıydı.

Paşa Çeten 1 Nisan 2007 akşamı geçirdiği bir kalp krizi neticesi vefat etmiş, öğlen namazı Ulu Cami'de kılınan cenaze namazından sonra Çorum Ulumezar'a defnedilmiştir.

Allah Rahmet eylesin.

Kendi İfadeleriyle Paşa Çeten

"Şiir yazmaya beni kötü şiir teşvik etti. Kırk yaşımda okuduğum bir şiir beni ateşledi. O günden bu yana şiirle toplanır şiirle dağılırım. Yazmak benim için bir tutku idi.

İlk şiirim bize komşu vilayet olan Kastamonu Tosya ilçesinde Şair, Eczacı Mehmet Karadağ yönetiminde çıkan "Üçüncü Yeni" ismi ile o tarihte yayın yapan dergide yayımlandı.

Bir ara şiiri bırakacak oldum. Metin Demirci ile tanıştım. Orhan Kuyu ve Metin Demirci ile iki yıla yakın bir süre şiir çalışmaları yaptık. Saatlerce süren şiir sohbetleri olurdu o zamanlar.

Ben şiirlerimi ödül alsın diyerek yazmıyorum. Ödül verenleri de kınıyorum. Şiirin ödülü: ruh ve vicdana yaptığı eylemdir. Tıpkı "göğe açılan pencere" gibi. Toplumun önünde "ışık, geleceğine güven" eylemlerini toplumun sofrasına bir nimet gibi koyan güzelliklerin aynasıdır.

Bir işe başlarken önce Allah C.C. tam bir teslimiyet ile güvenip, seçtiği işe başlamasını sizlere öneririm. Sonra kul hakkına riayet edilmesi... İnsanoğlu hangi mesleği kendisine seçerse seçsin, fen ilimleri ile müspet ilimlerin gerektirdiklerini

bir arada yürütmesi gerektiğini bilsin ve unutmasın bunlardan birisini terk ederse idealindeki mesleği ileriye götürmesi imkânsızlaşması ile karşılaşabilir. Bir misal vermem gerekirse: "İhtiyar olanla, gençler arasında farklılık" gibi ortaya çıkar. Yeryüzünde yaşayan insanlar arasında doğru, iyi, güzel huy ister gâvurdan gelsin ister Müslüman'dan gelsin, insan doğrunun yanında tavır almalıdır. İşte bu duygu adaletin kendisidir. Eğer doğruyu ihlâl ederse, o zaman adaletten kan damlar.

Yeryüzünde her insanın bir ideali vardır. Ferdin, ailenin, toplumun, devletin de idealleri vardır. Bütün devletler bu idealler üzerine kururlar. Temeli de adalettir. Benim idealim ise; bu gerçekleri inanarak şiir diliyle dünya insanlığına sunmak ve onların ruhları ile beyinlerine adaleti, özgürlüğü, sevgiyi ve barış duygularıyla perçinlemektir. Nasıl ki; her yağmur damlası kendini denizde bulursa şiir okuyan insanlar da kendisini şiirin içinde görmelidir.

Şiiri ben şöyle tasnif edebilirim:

Canla yazılan şiirler, akılla yazılan şiirler, nefisle yazılan şiirler, duyguyla yazılan şiirler.

Canla yazılan şiirler ay ve güneşe benzer.

Akılla yazılan şiirler ateşte duman gibi hüzdündür.

Nefisle yazılan şiirler denizde boğulan cana benzer

Duyguyla yazılan şiirler cennette yeşil güle konan bülbül gibidir.

Ben şiirimi zamanın gözüyle bakar, yağmur kalemiyle yazarım. Bana göre şiir ilahi kubbenin üstünde bir güzelliştir. Şiir ve şair bir bütün, şair bu bütünün bir parçasıdır. Şairler en güzel sözü söyleyebilmek için ilahi kubbenin üstündeki güzelliği soruştururlar.

Şairler beyaz güvercin sürüsü hâlinde ilahi kubbeye uçarlar. O güzelliğe hep birden tavaf ederler.

Can ve duyguyla şiir yapan şairler ilahi kubbenin burçlarına konarlar. Akıl ve nefisle şiir yapan şairler ise bu kubbenin etrafında uçarlar ama bir yere konamazlar. Onlara ben kalemi elinden alınan şairler diyorum.

Böyle şairlere, git temizlen gel denir. Şair şiirin terinde balıklar gibi yüzer; temizlenir, yüreğindeki tuzu besler. Akıl nefsi kendinden ayırır; nefsi şiirden kovar, nefsi yakar, şair şiir vadisine döner.

Geceyi kaldırıp gündüz gelirse, gündüzü kaldırıp gece gelirse ve bir insan diğerinin yerini alırsa; herkes kendinden sonrakine bir şey bırakırsa, bu durum şairde söz olur, şiir olur, vatan olur, inanış olur, nesil olur, can olur. Sonra şair "Ölüm canımdan tebessüm eden gülümdür", "Mehtap delinmiş altında ıslanıyordum", "Direniyorum zulme akşam renginde", "Öldükçe dirilen canlar bilirim", "Göğün balkonundan bırakıyorum geceyi", "Yemin olsun ki aşka, ben asilerin öncüsüyüm", "İnkâr bıçağı sokuluyor inançlarıma" der çıkar, işin içinden.

On ikilik deprem gibi bazen denizin ortasında kalbimize çörten olup vicdanımıza akar şiir. Bazen de fırtınalı bir havada duygu gemisinde pusulasız ve çaresiz bir anımızda can simidi olur şiir.

Amentü yağmurlarıyla yıkanarak bir büyük umut damlar beyaz yağmurlardan...

Velhasıl halimiz Aşkın E Hali'dir. Gidebildiğimiz yere kadar gideceğiz bu halimizle...

1991 tarihinde "Bu Bahar Nerede Bırakır Beni" isimli bir şiir kitabım yayımlandı. İleride bir şiir kitabı yayımlamayı düşünüyorum. Edebiyat alanında şiirden başka yol arkadaşım Metin Demirci'nin teşvikleriyle hikâye dalında da çalışmalarım var.

Şiirlerim Üçüncü Yeni, Çağrı, Duruşma, Güneysu, Kırığı, Nisan Yağmurları, Yeni Düşünce, Bayrak, Sızıntı, Hüner, Çorumlu 2000 ve Aşkın e-Hali dergilerinde yayımlandı.

Ayrıca Silifke FM, Silifke Göksu, Marmara FM, Radyolarında canlı yayınlarda kendi şiirlerimi okudum.

Yaşar Kaplan, M. Akif Çankırılı, Melahat Koyuncu gibi yazarlardan şiir kitabım ve şiirlerim hakkında olumlu eleştiriler aldım. Dergi ve gazetelerde değerlendirmeler yapıldı.

Türkiye'de "Sanat ve Edebiyat Dergileri" her yerde çıkmaktadır. Hele İstanbul'da çıkan sanat ve edebiyat dergileri ve o dergileri yönetenler kendilerini Kafka'nın doruğunda gözleri kör bulutlar gibi yalnızca kendi çevresini tanıyor ve kolluyorlar. Taşradaki; şair ve yazarlara hiçbir şans vermiyorlar. Bu şiir adına ihanetin ta kendisidir. Ben İstanbul'da çıkan sanat ve edebiyat dergilerinde şiir görmedim. Görseydim onlara da şiir gönderirdim. Gönderdiğim olduysa da şiiri bilmedikleri için yayımlamadılar. İsmimi Paşa koymuşlar ama ben ismimi beğenmiyorum. Şiirlerime ne isim koyacaklar onu da bilmem."

Paşa Çeten'in bestelenen şiirleri:

Eserin İlk Dizesi	Makam	Bestekâr	Usul
Gül Dudakların Kaldı	Hicaz	Halit Yıldırım	Düyek
Çiçek	Hüseyni	Halit Yıldırım	Düyek

Paşa Çeten'in şiirleri Halit Yıldırım tarafından derlenmiştir ve Aşkın E Hali Dergisi tarafından kitaplaştırılacaktır.

Hakan Hüseyin ÖZKABAKÇI (1948-2017)

Bahattin ve Şükriye Özkabakçı'nın oğlu Hakan Hüseyin Özkabakçı 1948 yılında Çorum'da doğdu. İlköğrenimini Gazipaşa İlkokulu'nda, Ortaokulu Çorum Lisesi'nde tamamladı. Spor ve müziğe olan ilgisi ve tutkusunu bütün hayatına yayan Özkabakçı meslek hayatına Çorum'un tanınmış fotoğrafçısı Foto Basri'nin yanında atıldı. Mesleğinde ilerleme kaydederek Foto Hakan fotoğraf stüdyosunu kurdu. 1970 yılında Necla Dinç Hanım ile evlendi ve bu evlilikten kızı Tuğba ve oğlu Tolga iki çocuğu dünyaya geldi.

Çocukluğundan beri güzel sesi ile çevresinin hayranlığını uyandıran Özkabakçı, Unkapanı'nda seslendirdiği şarkılar plak olarak basılmıştır. Hayatı boyunca aktif ve sanat hayatıyla iç içe olan Özkabakçı uzun yıllar amatör korolar ile Çorum ili ve ilçelerinde, diğer illerde gerçekleşen birçok başarılı ve unutulmaz konsere imza atmışlardır.

90'lı yıllarda düzenlenen bir amatör ses yarışmasında TRT İstanbul Radyosu Ses Sanatçısı Serap Mutlu Akbulut'un da jüri üyesi olarak bulunduğu yarışmada 1. olmuş ve sesinin ender güzelliğini yarışma sonucu da kanıtlamıştır.

Diğer yandan spora olan merakı Çorumspor'a da uzun yıllar hizmet vermesine vesile olmuştur. Çorum sporun 2. Ligde olduğu yıllar Çorum'un ileri gelen diğer arkadaşları ile Çorumspor'un yönetiminde ve Basın Sözcülüğü'nde görev almış, Çorumspor'un en üstün performansı sergilemesi için emeklerini özel hayatlarından da ödün vererek sağlamaya çalışmışlardır.

Özkabakçı yine mesleği ve hobilerinin bir parçası olarak Hürriyet, zamanın gazeteleri olan Güneş, Bulvar gibi Gazetelerde ve Anadolu Haber Ajansında basın muhabirliği görevlerini de icra etmiş ve Çorum ile ilgili haberlerin basında yayınlanmasında ve Çorum'un tanınmasında vesile olmuştur.

Foto Hakan stüdyosunu kapatan Özkabakçı bir süre serbest ticaret yapmış ve emekli olmuştu. Hakan Özkabakçı da Çorum musiki tarihinde önemli bir

isimdir. Foto Hakan olarak bilinen uzun yıllar fotoğraf sanatıyla uğraşan Hakan Özkabakçı aynı zamanda musiki meclislerinin de aranılan müdavim isimlerinden birisiydi.

Söz ve Müzikleri Halil Özçeşlebi'ye ait Küçük Bir Gül Gördüm ve Aşk Yarısı Çekilmez isimli eserlerin olduğu bir de 45'lik plak çıkarmayı başaran Hakan Özkabakçı güzel sesi, naif kişiliği, efendiliği ile kalbimizdeki yerini almıştır.

Hayatı boyunca demokratik, iyi niyetli, paylaşımcı, yapıcı ve ilişki geliştirici olmasının yanı sıra, birçok gence de yardım etmeyi görev edinmişti. Özü, sözü, dürüstlüğü ve doğa sevgisi ile örnek bir yaşam sergileyen Özkabakçı 26 Temmuz 2017 tarihinde hayata gözlerini yummuştur.

Mekânı cennet olsun.

Merhumun “Taş Bastım” isimli bir şiiri Prof. Dr. Suat Kiyak tarafından Niha-vend makamında bestelenmiştir.

Nihat NİKEREL (1950-2009)

Nihat Nikerel 5 Şubat 1950 tarihinde Çorum'da doğdu. Babasının ölümünden sonra gençliğinde İstanbul'a geldi. Meslek lisesinde torna tesviye bölümünde okudu, ayrıldı. Ardından Vefa Lisesi'nde okudu. Birçok işte çalıştıktan sonra 1972-1976 yılları arasında dünya seyahatine çıktı. Türkiye'ye döndükten sonra 1985 yılında senaryolaştırılabilecek öykü yazmaya başlayarak sinemaya adım attı.

Çeşitli sinema ve dizi filmlerde rol almanın yanı sıra kitaplar yazdı.

1978 yılında Ferdi Tayfur ve Necla Nazır'ın başrollerini paylaştığı Yadeller isimli filmle sinemaya adım atmış, Reis Bey gibi önemli filmlerde

oynamıştı.

1995-1996 yılları arasında “Süper Baba” adlı dizide (Arap Kadri) karakterini canlandırırken Şevket Altuğ, Sümer Tilmaç, Sevinç Erbulak, Jülide Kural, Şevval Sam, Bennu Yıldırımlar, İsmet Ay ile birlikte oynadı.

1998 yılında Sıcak Saatler dizisinde canlandırdığı babacan komiser Cehennem Cevdet karakteri ile gönüllere taht kurmuştur.

2003- 2004 yılları arasında “Kurtlar Vadisi” adlı dizide Necati Şaşmaz, Özgü Namal, Oktay Kaynarca, Seray Sever, Selçuk Yöntem, Gürkan Uygun, Kenan Çoban, Güven Hokna, Begüm Kütük, Hande Kazanova, İpek Tenolcay, Turgay Tanülkü, Ali İpin, Vildan Atasever ile beraber rol aldı. Bu dizide canlandırdığı eski kabadayı Seyfo Dayı karakteri, Nikerel'e büyük ün kazandırmıştır.

2008 yılında İstanbul Aydın Üniversitesi'nde İletişim Fakültesi Gazetecilik bölümünde okudu. Aynı zamanda öğretim görevlisi olarak İletişim bölümünde ders verdi.

2009 yılında “Çingiraklı Top” adlı sinema filminde İlyas Salman, Tanju Tuncel, Timur Acar, Turgay Tanülkü, Zihni Göktaş ile birlikte oynadı.

Nihat Nikerel son olarak ölmeden önce Kerem Alışık'ın tiyatrosunda 72. Koğuş adlı tiyatro oyununda rol almıştı.

Nihat Nikerel, 27 Eylül 2009 tarihinde İstanbul'da Beşiktaş'taki evinde kalp krizi sonucu 59 yaşında ölmüş, 28 Eylül 2009 tarihinde Levent Camisinde tören düzenlendi. Öğle namazının ardından Zincirlikuyu Mezarlığına defnedilmiştir. 2008 yılında eşi Şerife Hanımı kaybeden Nihat Nikerel'in Kerem, Emrah ve Zeynep adlarında 3 çocuğu vardır.

Nihat Nikerel'in “Eller Mendiller” ve “Bırakın” isimli şiirlerini ünlü Bestekâr Mustafa Sayan bestelemiştir. Eller Mendiller'i Ferdi Tayfur ve Müslüm Gürses albümlerinde okumuşlardır.

ELLER MENDİLLER

Sallanır eller mendiller	Duygularım dile geldi
Gidenlere kalanlara	Bana isyan ediyor
Sallanır eller mendiller	Sabır ver Allah'ım sabır
	Sabra mecal yetmiyor
Sabır ver Allah'ım sabır	
Benim gibi kalanlara	Ne teselli edenim oldu
Benim gibi yananlara	Ne halimden anlayan
	Ne şu derdimi var soran
Yarınımdan ümitsiz	Sevmiş gönülden yaralı
Yaşıyorum özlemle	Var mı benim gibi perişan
Bazen umutlanırım	
İçimdeki gizlerle	

Kitapları:

Ve dostluklara, Dost yayınları, İstanbul, 1980
 Islak izler, Osmanbey Matbaası, İstanbul, 1983
 İkinci Yarı, Irmak Filim Yayınları, İstanbul, 1995
 Cehennemde de Çiçek Açar, Kardeş Yayınları, 2002, Çorum
 Aralık'tı, Fon Kitapları Yayınevi, 2004,
 Yalansız Yalnızlığım, 2005, Kora Yayın, İstanbul, 2005
 Ay Zamanı Zalımca, 2006, Kora Yayın,
 Eksik Pazartesi, 2009, Kyrhos Yayınları,

Filmografisi:

İpsiz Recep "Emice" Anneler Günü – 2007, Sana Mecburum – 2007, Susuzluk Halil 2006, Yaşanmış Şehir Hikâyeleri – 2006, Hacı – 2006, Köprü – 2006, Adressiz Sorgular – 2006, Ölümüne Sevdalar – 2005, Yolun Sonu – 2005, Sevda Tepesi – 2005, Hoşgeldin Hayat – 2004, Kayıp Aşklar – 2004, Kimsesiz Zaman Tasvirleri – 2004, Brindar – 2004, Esir Şehrin İnsanları – 2003, Kurtlar Vadisi – 2003, Yaralı – 2002, Karaoğlan – 2002, Zerda – 2002, Deli Yürek: Bumerang Cehennemi – 2001, Bıçak Sırtı – 2001, Eski Bir Yangın – 2000, En Güzel Güzel – 2000, Merdoğlu – 2000, Bizim Yunus – 2000, Parçalanma – 1998, Sıcak Saatler – 1998, Aynalı Tahir

– 1998, Yasemince – 1997, Avrenos'un Müşterileri – 1995, Ayrı Dünyalar (2) – 1995, Bizim Ev – 1995, Manisa Tarzanı – 1994, Garip Bir Koleksiyoncu – 1994, Gerilla – 1994, Can Perdesi – 1993, Şaban Askerde – 1993, Sonsuzluğun İki Yakası – 1993, Beşinci Boyut – 1993, Süper Baba – 1993, Kopuk Dünyalar – 1992, Başka Olur Ağaların Düğünü – 1990, Bir Irmağa Yolculuk – 1988, Reis Bey – 1988, Görüş Günü – 1987, Belene – 1987, Yalnızlık Bir Şarkıdır – 1987, 1983 Kalbimdeki Acı, 1982 Talih Kuşu, 1978 Çaresiz, 1978 Yadeller

Hacı Mehmet BERÇİN (1951-)

Hacı Mehmet Berçin 1 Aralık 1951 yılında Çorum'da doğdu. Çorum Endüstri Meslek Lisesi ve Anadolu Üniversitesinde okudu. Maliye Bakanlığında emekli oldu. Hacı Mehmet Berçin'in üç şiiri değişik makamlarda tarafımdan bestelenmiştir.

ESER ADI	BESTEKÂR	MAKAMI	Uslû
Tutulmak İçindir Verilen Sözler	Halit YILDIRIM	Hicaz	
Kırk Yıllık Dargın	Halit YILDIRIM	Hüzzam	Semai
Ne Yapsın	Halit YILDIRIM	Nihavend	Semai

Mehmet AHLATÇI (1951-)

1951 yılında Çorum'da doğdu. İlk orta ve lise tahsilini Çorum'da tamamladı. Öğretmenlik yaparken iki yıllık ön lisansı tamamladı. Dini eğitimini Ulu Cami İmam Hatibi Hafız Recep Camcı'dan aldı.

'Buhara'dan Bağdat'a Gönül Dünyamızı Aydınlatanlar' isimli dört ciltlik bir kitap telif etti.

1997 yılında Çorum Merkez Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu'ndan emekli oldu.

Evli ve üç çocuk babası olan Ahlatçı halen tasavvufi çalışmalarını sürdürmektedir.

Şiirleri kızı Nur Ahlatçı Sezikli tarafından bestelenmiştir.

Dr. Fatih TUNCEL (1952-)

Dr. Fatih Tuncel, 1952 yılında Çorum'da Gülabibey Mahallesi'nde doğdu. İlköğrenimini Zafer İlkokulunda, orta ve lise öğrenimini 1970 yılında Çorum Lisesinde tamamladı. Üniversite tahsiline önce Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisinde bir yıl öğrenim gördükten sonra buradan ayrılıp Ankara Devlet Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi Makine Mühendisliği Bölümüne başladı. Bu okulda da iki yıl öğrenim gördükten sonra 1973 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni kazandı ve bu okuldan 1979 yılında iyi derece ile mezun oldu. Yedek subaylık ve birkaç yıl süren pratisyen hekimlik hizmetlerinden sonra Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde açılan Araştırma Görevlisi imtihanını kazanarak 4,5 yıl süren dâhiliye ihtisasını yaptı.

1,5 yıllık mecburi hizmetini Eskişehir'de tamamladı. Daha sonra 29 Kasım 1989 tarihinde Çorum'a tayin oldu. Çorum'da 9 yıl Devlet Hastanesinde, 8 yıl da SSK hastanesinde olmak üzere toplam 17 yıl görev yaptı. Bu sürenin son 1 yılında SSK Hastanesi Merkez Dispanserinde Başhekimlik görevini ifa etti. Bu sürenin akabinde ilk emekliliğini isteyerek Ankara'ya taşındı. 4 yıl kadar Ankara'da bir özel sağlık kuruluşunda çalıştı ve bir yıl kadar da orada yöneticilik yaptı.

Daha sonra tekrar Devlet Hastanelerine dönerek bir buçuk yıl kadar Eskişehir Sivrihisar Devlet Hastanesi Başhekim ve Dâhiliye Müttehassısı olarak görev yaptı. 5 yıl da Merkez Bankası Banknot Genel Müdürlüğünde kurum hekimliği yaptı. 2017 yılında yaş haddinden emekli oldu.

Dr. Tuncel, halen Ankara'daki evinde müzik ve edebiyat alanındaki çalışmalarıyla meşgul olmaktadır. Geçmişte işlerinin yoğunluğu nedeniyle okuyamadığı eserleri okuyarak hem kendini geliştirmeye devam ediyor hem de zihnini dinç tutmayı sağlıyor. Dr. Fatih Tuncel evli ve bir çocuk babasıdır.

Dr. Tuncel'in musikiye olan merakı orta - lise tahsili esnasında başladı. Lise de müzik hocaları olan Hasan Keçebey'in bazı eserleri solfej yaptırarak onun musiki alanındaki ilk bilgilerini verdi.

Dr. Tuncel, halen Ankara'daki evinde müzik ve edebiyat alanındaki çalışmalarıyla meşgul olmaktadır. Geçmişte işlerinin yoğunluğu nedeniyle okuyamadığı eserleri okuyarak hem kendini geliştirmeye devam ediyor hem de zihnini dinç tutmayı sağlıyor. Dr. Fatih Tuncel evli ve bir çocuk babasıdır.

Dr. Tuncel'in musikiye olan merakı orta - lise tahsili esnasında başladı. Lise de müzik hocaları olan Hasan Keçebey'in bazı eserleri solfej yaptırarak onun musiki alanındaki ilk bilgilerini verdi.

Dr. Fatih Tuncel musiki ile ilgili hatıralarını tarafıma göndermiş olduğu bir ses kaydında şöyle anlatır:

"Bir gün Hasan Keçebey derse geldi ve "Öğretmen Okulu'na bir piyano gelmiş (ki bu piyano Çorum'a gelen ilk piyanoydu). Oraya da bir müzik öğretmeni atandı. O benden yetiştirmek amacıyla musiki kabiliyeti iyi olan iki öğrenci istedi. Ben de bu sınıftan Fatih Tuncel ve Feyyaz Uysal'ı seçtim." dedi. Bizden Öğretmen

Okulu'na gidip o bayan müzik hocamızla derslere başlamamızı istedi. Feyyaz Uysal, sonradan Ziraat Mühendisi olmuştu. Biz Öğretmen Okulu'na giderek musiki çalışmalarına başladık. Böyle bir fırsat elime geçtiği için son derece mutluydum, âdeta uçuyordum. Fakat bu hevesimiz kadük kaldı. Zira konuyu evde açtığımda rahmetli anne ve babam kesinlikle böyle bir şey istemediklerini söylediler. Onlar benim derslerimi aksatacağımdan endişe ediyorlar ve bu uğraşmayı biraz da mala-yani, boş şeyler olarak görüyorlardı. Bu yüzden benim musiki hevesim kursağımda kaldı denilebilir.

1963-70'li yıllarda radyoda değişik saatlerde Klasik Türk Musikisi programları olurdu. Özellikle çarşamba ve perşembe akşamları Türk Musikisi Dinleyici İstekleri diye bir program vardı. Onların müdavimi idim ve neredeyse nefes almaksızın bu yayınları dinlerdim. Gün içinde de ayrıca 15-20 dakika süren Bir Solistten Şarkılar diye bir program olurdu ve gün içinde birkaç kez tekrar edilirdi. Bu programlarda bir solist çıkar bir makamdan veya birbirine yakın iki makamdan 4-5 şarkı okurdu. Bu programlar sayesinde onlarca şarkıyı ezberleyip mırıldanırdım. Tıbbiye tahsilim sırasında Ankara'da bir koronun Kızılay Kumrular Sokakta, eski Milli Kütüphane binasında faaliyet yaptığını duydum. O koro haftada üç gün olmak üzere altı ay kadar devam ettim. Bu koro Ankara'nın ilk amatör Türk Sanat Musikisi Korosu'ydu. O zaman koroyu bir Makine Mühendisi ağabeyimiz çalıştırıyordu. Sonra bu koronun şefliği Erol Sayan hocaya devredildi. Bir süre bestekâr hocamız Erol Sayan bu koroyu yönetti. Erol Sayan hocamız daha sonra koroyu TRT eski solistlerinden Kadir Şarman hocamıza devrederek İstanbul'a gitti. Ben bu koroya ailemin haberi olmadan altı ay kadar gittim. O sıralarda anatomi derslerim başlamıştı. Bu derslerimi aksatır endişesiyle bu koroya ara verdim. Bu koroda ilk çalıştığımız eser de aradan 46 yıl geçmiş olmasına rağmen şimdi çok iyi hatırımda olan İsmail Baha Süreksan'ın "Yaz Günleri En Tatlı Hayaller Gibi Geçti" isimli eseri-ydi. Bu da benim için tatlı bir hatıradır. Ben uzun süre müzik olayında masanın bu tarafında bir seyirci, bir izleyici olarak kaldım.

Nihayet 2003 yılında Çorum'da görev yaparken Milli Eğitim Müdürlüğü Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü Türk Sanat Musikisi korusu faaliyeti vardı. Koro şefi de Sayın Diş Hekimi Dr. Yurdağül Damar Hanımefendi idi. O yıl ikinci konserlerini vereceklerdi. Ben de o yıl koroya katıldım. Benim koroya katılmadığım önceki sene rahmetli Avni Anıl hocamız gelmiş ve onun eserlerinden mürekkep bir konser icra edilmişti. Eşimin ve keza Yurdağül Hanım'ın teşviki ile ben amatör olarak o koroda

yerimi aldım ve koro çalışmalarına başladım. Amatör de olsa müzik hayatıma yeniden başladığım için Dr. Yurdağül Hanım’a minnettarım. Tabi ki ilk öğretmen çok önemli. Hatıralarımda ve gönlümde ayrı bir yeri vardır. Bu vesile ile kendilerine sevgilerimi iletiyorum. Keza o günlerden bu günlere gelmemizde emeği ve katkısı olan kora başkanımız bestekâr ağabeyimiz, büyüğümüz Halil Özçelebi Bey’e de şükranlarımı arz ediyorum. Kendisiyle özel bir dostluğumuz olmuştur. Zaten soy ismiyle müsemma bir insandır. Çelebi, alicenap, kalender ama dolu bir insandır. Hani derler ya dolu başağın başı eğik olur diye, Halil Özçelebi de öyle bir insandır. Allah kendisine sağlık, sıhhat ve uzun ömürler versin.

Bu koro müzik hayatıma atılmama vesile oldu. Bu koroda çok güzel hatıralarımız oldu. Musikimizin ulu çınarları merhum Avni Anıl ve Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca hocalarımızın katkıları ile iki konser daha icra edildi. O son iki konseri Çorum Belediyesi korosu olarak yürüttük. Koro başkanımız Halil Özçelebi ve Şefimiz Dr. Yurdağül Damar Hanım ikisi birlikte Çorum Belediyesi bünyesinde faaliyet göstermeye karar vermişlerdi. Bizler de öğrencileri ve arkadaşları olarak o koroda görev aldık. O günler gerçekten çok güzel günlerimiz ve saatlerimiz geçti. Alla selametlik versin o dönemin Belediye Başkanı Sayın Turan Atlamaz Beyefendi’nin musikişinas birisi olması hasebiyle çok büyük desteklerini gördük. Değerli hocalarımız Avni Anıl ve Alâeddin Yavaşca hocalarımıza özel alaka gösterdi, iltifat etti ve onları en güzel bir şekilde Çorum’da misafir ettik. İlk sene geldiklerinde belediye meclisinden bir karar çıkararak o iki değerli hocamızı fahrihemşehri olarak ilan edilmesini sağladık çok şükür. İkinci sene de bu hemşehrilik beratlarını kendilerine takdim ettik. Bu iki duayen bestekârlarla geçirdiğimiz bu anlar benim için inanılmaz anlamlı, tarifsiz bir zaman dilimi oldu. Sadece müzikle değil, sohbetlerle, hatıralarla dolu geçen bu anların akabinde devam eden dostluklarımız oldu. Hâlen Alâeddin Yavaşca hocamızla irtibat hâlindeyiz. Sağlık durumu pekiyi olmadığı için eşi Ayten Hanım’la dolaylı bir irtibat sağlıyoruz. Hocamız 1926 doğumlu ve şu an 93 yaşında. Ona Rabbim sağlık, afiyet ve güzel akıbetler nasip etsin. Onlar hayatta olsalar da olmasalar da hep gönlümüzde yaşayacaklardır. Çünkü dostlukta vefa esastır.

Daha sonra ben ilk emekliliğimi takiben Ankara’ya yerleştim. Çorum’da bu dostlarla yaşadığım hobimin devamı için Ankara uygun bir ortamdı. Burada TRT’nin birçok tanınmış, maruf şefleri olan kıymetli hocalarla ve TRT sanatçılarıyla çalışma fırsatı buldum. İlk Ankara’ya gittiğimde TRT amatör korosunda bir yıl Ali Şenozan hocamızla, bir yılını Cemile Uncu hocamızla olmak üzere iki yıl çalışma fırsatı buldum. O yıl TRT Arı Stüdyosunda solo yapma fırsatı buldum. Sadettin Kaynak’ın “Yadeller Aldı Beni” isimli eserini icra ettim. Daha sonra TRT’nin önemli şeflerinden Müzik Dairesi Başkanlığı yapmış Özgen Gürbüz ile kısa süre de olsa çalışma fırsatı buldum. Kültür Bakanlığı Klasik Türk Musikisi Korosu başkanı

bestekâr tamburi Tevfik Soyata hocamızla çalıştım. Eş zamanlı olarak büyük bestekâr ve solist, iki tane özel isim olan Vedat Kaptan Yurdakul ve Ayşe Taş hocamızla iki ayrı koroda çalışma fırsatı buldum. Keza Vedat Kaptan Yurdakul hocamızla iki defa tasavvuf musikisi korosunda yer alarak konserlerine katıldım. Musikimizin farklı bir boyutu olan bu alandaki namelerle buluşma şansı yakaladım. Bunlar benim için çok önemli şeylerdi. Zira küllenmiş bir hevesimin yeniden canlanmasına vesile oldu. Küllerimizi silkeledik ve bu güzel hatıraları dağarcığımızda saklamak nasip oldu. Malumunuz bizim mesleğimiz yorucu ve stresli, sorumluluğu yüksek bir meslektir. Musiki gerçekten beni her yönüyle dinlendirdi ve tazeledi. Zaten TSM tarihine bakılırsa bu sahada pek çok tıp doktorunun bestekâr ve güftekâr olarak yer aldığını görürüz. Tabi bunları anlatırken içimde ukde kalan bir notu da paylaşmak istiyorum. Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca ve Avni Anıl hocalarımız Çorum’a geldiklerinde Çorum Belediyesi Klasik Türk Musikisi Konservatuvarı kurulması düşüncesi vardı. O ulu çınarlar Turan Atlamaz Bey’e “Eğer bunu gerçekleştirdiyseniz elimizdeki tüm kaynakların birer kopyalarını size yani Çorum Belediyesine verebiliriz. Sizin bu niyetiniz ve gayretiniz karşılığında elinizde önemli bir arşiviniz olur.” demişler ve teşvik etmişlerdi. Gerçekten merhum Avni Anıl hocamızın arşivinin ne kadar büyük olduğunu, odalar sığmadığını değerli eşi bize söylemişti. Hakeza Türk sanat Musikisinin en büyük bestekârlarından merhum Sadeddin Kaynak’ın tüm eserlerinin orijinal kayıtları Alâeddin Yavaşca hocamızdaydı. Fakat maalesef o dönemde Turhan Atlamaz beyin tüm istek ve gayretlerine rağmen belediye meclisinden o karar çıkarılamadı.

Şimdi Avni Anıl hocamızı kaybettik. Ama o belgelere ve arşivlere eşi vasıtasıyla ulaşma imkânımız olabilir. Keza Alâeddin hocamızın eşi Ayten Yavaşca Hanım bize yardımcı olabilir. Eğer belediyemiz bu kadük kalmış düşüncenin yeniden canlandırılması, hukuki prosedürlerin tamamlanması hususunda gayret gösterirse çok mutlu ve bahtiyar olurum. Çünkü çok kıymetli insan ve değerli dostum Belediye Başkanımız sayın Dr. Halil İbrahim Aşgın Beyefendinin kendi ifadesiyle şu teknoloji çağında insanlarımız pek çok şeyin sahibi oldular. Yani imarımız, teknolojimiz her şey var ama aslolan sanatta da bu delişimin yakalanması ile gerçek anlamda toplumların kalkınmış olacağımız mümkündür. Bunu inşallah temin ederler. Bu da bizden, bir büyük olarak tavsiyedir.

Bu arada başka korolarda da görev aldım. Yine Selda Erdost şefimizin yönettiği ve dört yıldır faaliyet gösteren Alaca Belediyesi TSM Korosunda da iki sene solo yaptım. Bu yıl yine Selda Erdost Hanımefendinin yönettiği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü korosunda da solo yaptım. Ankara’da Ayşe Taş Hocamızın korosunda, Çorum Belediyesi korosu olarak İstanbul Yeditepe Üniversitesi Konferans Salonunda verdiğimiz konserde, Çorum’daki konserlerde, Alaca’daki konserlerde su-

nuculuk yaptım. Bu da benim için ayrı bir renk oldu. Haz aldığım ve mutlu olduğum bir görevdi. Sözü çok bilinen ama tekrarının çok önemli olduğu büyük şair Yahya Kemal Beyatlı'nın bir beytiyle kapatmak istiyorum. Yahya Kemal diyor ki:

“Herkes anlayamaz bizim öz mûsikimizden
Ve ondan anlamayan, bir şey anlamaz bizden”

Bu güzel, bu nadide sanatımızı insanları en çok ve en kolay birleştiren blzîm bu öz musikimizi gelecek nesillere geliştirerek, büyüterek, yeni bestekârlar, güftekarlar kazandırarak devam ettirelim. Bu yaşarken bizleri mutlu edecektir. Bu dünyadan gerçek âleme göçtüğümüzde tabiri caiz ise ruhumuz şad olacaktır inşallah.

Sözleri bana ait olan bir güftemi Halil Özçelebi hocamızı Hicaz makamında bestelemişlerdi. Bu besteyi Vedat Kaptan Yurdakul Hocamızı üç dört sene evvel radyoda icra ettiler. Bu da beni çok heyecanlandırdı ve duygulandırdı. Bunun dışında bir bestekâr arkadaşım da birkaç şiirimi bestelemek üzere aldı. Sunucu şimdilik bilemiyorum. Ben daha çok hanende ve solist olarak bu sanat dalında faaliyet gösteriyorum.

Ben musikimize yaptığınız hizmetler için size çok teşekkür ediyorum.”

Dr. Fatih Tuncel'in bestelenen şiirleri:

ESER ADI	BESTEKÂR	MAKAMI	Uslû
Söyle Sevgilim Daha	Halil Özçelebi	Hicaz	Düyek
Geçti Hasretle Yıllar (Lacivert)	Halit Yıldırım	Hüzzam	Düyek
Aşka Dair	Halit Yıldırım	Kürdi	Sofyan

Ecz. Bekir Sami ÜNSAL (1955-)

Şair ve eczacı Bekir Sami Ünsal, 1955 Çorum ili Sungurlu ilçesinde dünyaya geldi. İlk orta ve lise öğrenimini Sungurlu'da tamamladı. 1979 yılında Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden mezun oldu.

1979–1983 yılları arasında resmi eczacı olarak Sağlık Bakanlığı emrinde; Bitlis Devlet Hastanesi, Bitlis Sağlık Müdürlüğü ve Kütahya Sağlık Müdürlüklerinde çalıştı. Bitlis ili Tatvan ilçesinde Sağlık Bakanlığı onayıyla bir buçuk yıl süreyle Yeni Eczane Mesul Müdürlüğü yaptı. 1984 yılında memleketi Sungurlu'ya gelerek soyadını taşıyan Ünsal Eczanesi'ni açtı ve halen eczacılık yapmaya devam etmektedir.

İlçesinde; Okul derneklerinde ve çeşitli Sivil Toplum Kuruluşlarında başkan, başkan yardımcılığı, yönetim kurulu üyeliği gibi görevlerde bulundu. Halen, Sungurlu Yeşilay Cemiyeti temsilcisi ve 45. Bölge Çorum Eczacı Odası Onur Kurulu üyesi olarak görev yapmaktadır.

İlçesinde; Okul derneklerinde ve çeşitli Sivil Toplum Kuruluşlarında başkan, başkan yardımcılığı, yönetim kurulu üyeliği gibi görevlerde bulundu. Halen, Sungurlu Yeşilay Cemiyeti temsilcisi ve 45. Bölge Çorum Eczacı Odası Onur Kurulu üyesi olarak görev yapmaktadır.

Şiir yazmak, kitap, dergi okumak, ilmi araştırmalar yapmak, belgesel izlemek hobileri arasında bulunmaktadır. Gazete ve dergilerde zaman zaman şiirleri ve makaleleri yayınlanmaktadır. Zümrüt-ü Anka Bir Sevdanın Yüz Hecesi, Yeniden Doğmak ve Öksüz Şafaklar, Bizim Sevdamız isimli 5 adet şiir kitabı yayınlanmış bulunmaktadır.

Şiirleri;

- 1- Tarihi Kültürü ve İnançlarıyla Sungurlu, Araştırmacı yazar İsmail Uçakçı
- 2- Geçmişten günümüze Sungurlulu Halk Şairleri, Araştırmacı yazar Hayrettin İvgin-Ankara Kültür Ajans, Sungurlu Belediye Başkanlığı Yayınları
- 3- Çorum Halk Şiiri Antolojisi; (Âşıklar, Ozanlar, Şairler), Çorum il Kültür Müdürlüğü Yayınları
- 4- Türkiye Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi, İhsan Işık, Elvan Yayınları
- 5-Kültür Çağlayanı Şiir antolojisi (80 Şairden oluşuyor.)

Gibi eserlerde yayınladı. Sanal ortamda ise; başta Türkiye Şiir Antolojisi olmak üzere Alibabasitesi.Com, Corumbulteni.com, Blogcu.com, NazlimCafe.Gen.TR gibi sitelerde yayımlanmaktadır.

Bekir Sami Ünsal'ın, çeşitli gazete ve dergilerde zaman zaman şiirleri ve makaleleri yayımlanmaktadır. Şiirlerinde “Haksöyler” mahlasını kullanmaktadır. Bekir Sami Ünsal evli ve dört çocuk babasıdır.

Bestelenen şiirleri:

ESER ADI	BESTEKÂR	MAKAMI	Uslû
Sağlıkçı Marşı	Elif Özge Kurt MAZ	Hicaz	Nim Sofyan
Yavrum	Halit YILDIRIM	Segâh	Sofyan

Bayram YELEN (1957-)

1957 yılında Çorum'un Sungurlu İlçesi'nde doğdu. İlk, orta ve lise tahsilini Sungurlu'da yaptı. 1977 yılında Çorum Eğitim Enstitüsü'nü bitirdi. Yurdun çeşitli yerlerinde sınıf öğretmenliği ve yöneticilik yaptı. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yurt dışına görevli gönderildi. 2008 yılında emekli oldu. Hâlen Ankara'da ikamet etmektedir.

Şiir yazmaya gençlik yıllarında başladı. Şiir yarışmalarında aldığı dereceleri vardır. Fotoğrafçılık sanatı ile de ilgilenen Yelen, evli olup iki kız, iki erkek çocuğu vardır.

Şiirleri Ramazan Özyurt ve Selahattin Dünder tarafından bestelenmiştir.

ESER ADI	BESTEKÂR	MAKAMI	Uslû
Benden Beni Aldı Gitti	Ramazan Özyurt	Hicaz	Düyek
Dedem Korkut	Selahattin Dünder	Uşak	Sofyan
Ne Büyüksün Allah'ım	Halit Yıldırım	Hüzzam	Sofyan

Şairin, Kültür Ajans yayınları arasından çıkan “Yeri Gelmişken” isimli bir de şiir kitabı vardır.

Behiye ÖZEŞER

Behiye Özeşer Çorum'da doğdu. Çocukluğundan beri Türk Sanat Musikisine ilgisi vardı. O yıllarda şarkılara sözler yazarak kendince melodiler oluştururdu. İçindeki musiki ve edebiyat sevgisi ona yirmili yaşlarında şiirler yazdırdı. Şiirlerinin bestelenmesini çok istemesine rağmen o dönemlerin imkânları nedeniyle bestekârlara ulaşamadı. Bu durum onda küskünlüğe neden olduğundan şiirlerini yaktı. Ancak musiki ve edebiyat onu bırakmadı. 2012 yılında bir yıl boyunca Aliye Helvacı'dan Ud dersi aldı ve Kadın Kültür Merkezinde faaliyet gösteren Türk Sanat Musikisi korosuna solist olarak katıldı.

2013 yılından itibaren Ud derslerine Halil Özçelebi ile devam etti ve aynı yıl Şahin Yalçın yönetimindeki Mimar Sinan Halk Eğitim Merkezi korosuna katıldı. 2014 yılında merhum Ömer Erdal Cerit yönetimindeki ONKOSAV TSM Korosuna katıldı. Aynı yıl Ömer Erdal Cerit'in Çorum Belediyesi TSM Korosuna şef olarak atanması üzerine Belediye TSM korosuna katıldı.

2015 yılında Halil Özçelebi ile devam eden Ud dersleri neticesinde Alaca'da kurulan TSM Korosuna Ud sanatçısı olarak katıldı. O günden bugüne değin gerek Alaca TSM korosunda ve iki yıldır da Çorum İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü TSM korosunda Udi ve solist olarak musikimize hizmet vermektedir.

Behiye Özeşer'in şiirleri Şahin Yalçın ve Çelik Yargıcı tarafından bestelenmiştir. Hatta sözleri Behiye Özeşer'e, bestesi Şahin Yalçın'a ait Hüseyini Makamındaki Gönüm Kanatlandı Uçacak isimli eser, Şef Selda Erdost yönetimindeki İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü TSM korosunun 2019 Bahar Konserinde okunmuş ve seyirci tarafından büyük bir beğeni bulmuştu. Özeşer müzik ve edebiyat çalışmalarına devam etmektedir.

Bestelenen şiirleri:

Eserin İlk Dizesi	Makam	Bestekâr	Usul
Hasretle Yanıyorum	Kürdi	Şahin YALÇIN	Sofyan
Unutmaya Çalıştım	Hicaz	Şahin YALÇIN	Sofyan
Yokluğunla Üşüdüm	Saba	Şahin YALÇIN	Düyek
Gönüm Kanatlandı Uçacak	Hüseyini	Şahin YALÇIN	Sofyan
Çok Geç Artık Dönemem	Hüzzam	Şahin YALÇIN	Sofyan
Bırak Gönümünü Seninle Kalsın	Muhayyer	H. Çelik YARGICI	Türk Aksağı
Yokluğunla Üşüdüm	Suzinak	Şahin YALÇIN	Sofyan

Behiye Özeşer evli ve iki kız çocuğu annesidir.

Leyla YILDIRIM (1963-)

Leyla Yıldırım, 1963 yılında Uğurludağ ilçesinde doğdu. Ankara'ya yerleşerek tam 21 yıl tıbbi malzeme ithalatı yapan bir şirkette çalıştıktan sonra 2009 yılında emekli oldu. Halen oğlum ve eşi ile birlikte Ankara'da kurmuş oldukları YILDIRIM Medikal şirketine çalışarak hayat mücadelesine devam ediyor.

Çocukluğundan beri şiire ilgisi olan Leyla Yıldırım, 2010 yılından beri aktif olarak şiir yazıyor ve oğlunun teşvikiyle şiirlerinde Leylican mahlasını kullanmaktadır.

Şiirleri; Dil ve Edebiyat Derneği Çorum Şubesinin çıkardığı Edebiyat Bültenin dergisinde, SÜSİYAT Haber Gündemi başta olmak üzere birçok dergi ve gazetede yayınlandı. Ayrıca; Sivas SİYSAD, Kayseri 2014 yılı Çanakkale Geçilmez, Edebiyat Defteri 2013 ve 2015, Başkent Edebiyat 2015 şiir antolojilerinde yayınlanan Leyla Yıldırım Ankara Başkent Edebiyat Grubu üyesidir ve grubun Aylık Dem Vakti şiir dinletilerine katılmaktadır.

2019 yılında Anadolu Kadını isminde bir şiir kitabı çıkararak Leyla Yıldırım'ın şiirleri; Hakan Sağır, Süleyman Bozkurt, Gürsel Uğurlu, Abdullah Torun ve Niyazi Güday tarafından THM formatında, Erdoğan Tozoğlu, Halit Yıldırım ve Nevzat Göl tarafından TSM formatında bestelendi.

Bestelenen Şarkıları:

Eserin İlk Dizesi	Bestekâr	Makam	Usul
Aklıma Düştün Bugün	Erdoğan Tozoğlu	Hicaz	Sofyan
Âşıklar Sokağı	Erdoğan Tozoğlu	Nihavend	Semai
Nerde O Vefa	Erdoğan Tozoğlu	Aşkefza	Sofyan
Sizin Elden Poyraz Eser	Erdoğan Tozoğlu	Hüzzam Türkü	Sofyan
Gök Kubbe Altında Bir Sofra Kurup	Erdoğan Tozoğlu	Kürdi Türkü	N. Sofyan
Yokluğunda Öksüz Kalır Bir Yanım	Nevzat Göl	Kürdilihicazkâr	Düyek
Boş Bakan Göz Göremez	Halit Yıldırım	Segâh	Sofyan
Her Doğan Bir Gün Ölür	Halit Yıldırım	Hüzzam	Sofyan
Gurbetin de Gurbeti Var	Halit Yıldırım	Muhayyer	Sofyan

Leyla Yıldırım, üçü kız, bir erkek olmak üzere dört çocuk annesidir ve yedi tane torunu vardır.

İbrahim İPEK (1963-)

İbrahim İpek, 1963 yılında Uğurludağ İlçesinde doğdu. İlkokul mezunudur. Küçük yaşlarda şiire ve Türk Halk Müziğine ilgi duydu. Bunda babasının yurt dışında çalışmasının verdiği hasret ve gurbet duygularının etkisi vardır. Kendisi de daha sonra yurt dışında işçi olarak çalışmıştır.

Halen Uğurludağ İlçesinde ikamet eden şair inşaat dekorasyon ustası olarak çalışmaktadır.

Şiirlerinde Âşık Figani ve Âşık Gülabi ile Abdurrahim Karakoç ve Abdülvahhab Koca-

man'ın etkisi görülür.

Şiirleri Şair Bestekâr Vural Şahin'in yönetiminde çıkan Müzik Magazin dergisinde yayınlanmıştır.

Birkaç şiiri Halit Yıldırım tarafından bestelenmiştir. Bunlardan birisi de Cahilim Yol İzi Bilmem isimli Hicaz ilahi olarak bestelenen şiiridir.

Fatma ÇÖPLÜ (1964-)

6 Aralık 1964 tarihinde Çorum'da doğdu. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Bölümünü bitirdi.

Halit Yıldırım ile beraber yazdıkları Ateş Düşmüş Gönüllere isimli şiiri Halit Yıldırım Nihavent Makamında bestelemiştir.

Ateş Düşmüş Gönüllere

Ateş düşmüş gönüllere
Sebep nedir bilinmiyor
Gözyaşları yağmur olmuş
Bir mendille silinmiyor

Candan tene vedaymış bu
Derde deva sevdaymış bu
Bir bitmeyen duaymış b u
Murat kolay alınmıyor

Her dert ele açılmaz ki
Canandan hiç geçilmez ki
Akıbetten kaçılmaz ki
Burada baki kalınmıyor

Halit YILDIRIM (1968-)

Halit Yıldırım da bestekârlığı yanında aslında güftekârlık yönü ağır basan bir isimdir.

Birharf Dergisinin açtığı güfte yarışmasında "Ne Olur Anlayın Şarkılarımı" isimli şiiriyle dereceye girmiş ve bu şiir Bestekâr Mustafa Ünal Yılmaz tarafından Muhayyer makamında bestelenmiştir.

Yine Gökkuşuğu Beste Yarışmasında Gözlerim isimli güftesi ile finale kalmış ve şiiri Engin Çır tarafından bestelenmiştir.

Ayrıca TRT sanatçılarından Suat Yıldırım tarafından 20 kadar şiiri bestelenmiştir.

Amatör olarak beste denemeleri yapan şairin yüz kadar bestesi vardır.

Şiirleri birçok bestekâr tarafından bestelenmiştir. Erdal Şahin tarafından bestelenen şiiri TRT repertuarındadır. Özellikle Prof. Dr. Suat Kıyak ve Suat Yıldırım tarafından 40'ın üzerinde güftesi bestelenmiştir.

Bestelenen güfteleri şunlardır.

S. No	ESER ADI	BESTEKÂRI	MAKAMI	USULÜ
1	Bir Kadeh İçinde Derdini Yâre	Engin Çır	M. Kürdi	Düyek
2	Sana Geldik Sultanımız	Enver Leblebicioğlu	Hicaz	Sofyan
3	Bir Mecnun Olmuşum Seni Ararım	Erdal Şahin	Segâh	Düyek
4	Ne Olur	Hasip Celil Kolas	Nihavend	Semai
5	Sen Şarkılar Söylerken	Hasip Celil Kolas	Acem Kürdi	Değişmeli
6	Sen Gidince	Hasip Celil Kolas	Hicaz	Düyek
7	Ne Olur Anlayın Şarkılarımı	Hasip Celil Kolas	Segâh	Düyek
8	Boz Bulanık Akan Seller Misali	Hasip Celil Kolas	Nihavend	Sofyan
9	Ne Olur Anlayın Şarkılarımı	Mustafa Ünal Yılmaz	Muhayyer	Nim Sofyan
10	Acı Kahve	Prof. Dr. Suat Kıyak	Muhayyer	Sofyan
11	Aradığım Güzel Sensin	Prof. Dr. Suat Kıyak	Kürdi	Düyek
12	Aradığım Güzel Sensin	Prof. Dr. Suat Kıyak	Uşşak	Nim Sofyan
13	Aşkın Issız Bir Çölmüş	Prof. Dr. Suat Kıyak	M. Kürdi	Semai
14	Bakma Bana Alev Alev Gözlerinle	Prof. Dr. Suat Kıyak	Hüzzam	Semai
15	Beddua	Prof. Dr. Suat Kıyak	Rast	Düyek
16	Benim Gibi	Prof. Dr. Suat Kıyak	Hicaz	Düyek

17	Bir Mecnun Olmuşum	Prof. Dr. Suat Kıyak	Uşşak	Semai
18	Bir Sevdaya Düşmüşüz	Prof. Dr. Suat Kıyak	Kürdi	Düyek
19	Bu Gönül Sana Özel	Prof. Dr. Suat Kıyak	Nihavend	N.sofyan
20	Bu Simsiyah Yüzünle	Prof. Dr. Suat Kıyak	Nihavend	Semai
21	Çal Be Udi	Prof. Dr. Suat Kıyak	Hüzzam	Düyek
22	Dile Gelir	Prof. Dr. Suat Kıyak	Rast	Semai
23	Dilenci	Prof. Dr. Suat Kıyak	Acem Kürdi	Semai
24	Doldu Gözlerim	Prof. Dr. Suat Kıyak	Hicaz	Semai
25	Eylülde Hep Gözyaşı	Prof. Dr. Suat Kıyak	Hüzzam	Düyek
26	Gidecek misin?	Prof. Dr. Suat Kıyak	Acem Kürdi	Semai
27	Gönlümdeki Dağı Bir Gör	Prof. Dr. Suat Kıyak	Zavil	Sofyan
28	Gözlerde Başlarken Gönül Oyunu	Prof. Dr. Suat Kıyak	Nihavend	Sofyan
29	Gözlerin Dolar	Prof. Dr. Suat Kıyak	Nihavend	Semai
30	Güller Elimde Soldu	Prof. Dr. Suat Kıyak	Nihavend	Semai
31	Gülün Dikeni Vardır	Prof. Dr. Suat Kıyak	K.Hicazkâr	Sofyan
32	Güvenme	Prof. Dr. Suat Kıyak	Nihavend	Semai
33	Güzel Sensin	Prof. Dr. Suat Kıyak	Uşşak	Y.Semai
34	Haktan Gelen Aşıklar	Prof. Dr. Suat Kıyak	Uşşak	Sofyan
35	Hayal mi Olacaksın	Prof. Dr. Suat Kıyak	Nihavend	Semai
36	Hazin Şarkı	Prof. Dr. Suat Kıyak	Hüzzam	Curcuna
37	Kirpiği Mızrap Olmuş	Prof. Dr. Suat Kıyak	Hicaz	Semai
38	Melekler Ağlarken Benim Halime	Prof. Dr. Suat Kıyak	Uşşak	Semai
39	Ne hayatın Zevki Var	Prof. Dr. Suat Kıyak	M.kürdi	Semai
40	Seni Sensiz Yaşamak	Prof. Dr. Suat Kıyak	Kürdi	Semai
41	Seninle Bu Aşkın Her Hali Başka	Prof. Dr. Suat Kıyak	K.Hicazkâr	Semai
42	Sensiz Kalan Yüreğim Kabaran Deniz Gibi	Prof. Dr. Suat Kıyak	Nihavend	Sofyan
43	Sustum Bir Ömür Kadar	Prof. Dr. Suat Kıyak	K.Hicazkâr	Semai
44	Susuzum Aşk Çölünde	Prof. Dr. Suat Kıyak	Hüseyini	Sofyan
45	Vuslatın Rüyası Var mıdır?	Prof. Dr. Suat Kıyak	Uşşak	Semai
46	Yakar Be Gülüm	Prof. Dr. Suat Kıyak	M. Kürdi	Düyek
47	İbaret	Ramazan Özyurt	Uşşak	Düyek
48	Haberim Olmaz	Ali Dursun Yağlı		
49	Gönlümde Kaç Sevda Öldü de Gitti	Ayhan Koşdurma	Acem Kürdi	Sofyan
50	Ol Denilen Yerde Doğdun	Kaya Ulaş	Hicaz	Sofyan
51	Bir Hicran Şarkısını	Bülent Nuran	Hicaz	Düyek
52	Kelam Denen Sırlı Kapı	Ahmet Şahin Ak	Nişabûr	Sofyan
53	Kırk Yıldır Bekledim	Nevzat Göl	Nihavent	Sofyan
54	Arama Boş Yere Zahmet Olmasın	Cahit Gökarp	M. kürdi	Düyek

Aydoğan EVLİ (1968-)

1968 yılında Çorum'da doğdu. Çorum Endüstri Meslek Lisesi Elektrik Bölümü'nü bitirdi. İlkokul yıllarından beri şiir yazan Aydoğan Evli halen Çorum'da ticaret ile uğraşmaktadır.

Seni Sevdim Seveli isimli şiiri Halit Yıldırım tarafından Nihavend makamında bestelenmiştir.

Ömer KİDAY (1970-)

Şair Ömer Kiday, 15 Aralık 1970'de Uğurludağ ilçesinde doğdu. İlkokulu, ortaokulu ve liseyi doğduğu topraklarda bitirdi. Babası Almanya'da işçi olduğu için daha çocuk yaşlarda gurbetçilik, hasret duyguları onu içli birisi yaptı.

Okulda edebiyat derslerinde öğrendiği teknik bilgilerle bir şeyler karalamaya başladı... Hocası, şimdinin Edebiyat Doçenti olan Turgut Tok, bu karalamalardan ondaki istidadı sezdi. Özel ilgilendi yazdıklarıyla... Onu Halk Edebiyatı formunda hece vezinli, kafiyeli şiirler yazmaya teşvik etti.

1995'de askerlik görevini ifa etti. 1997'de Uğurludağ Belediyesi'nde zabıta olarak me-

muriyete başladı.

Bu süreç içerisinde şiirden hiç kopmadı. Hem büyük şairleri okudu hem de yazmaya devam etti. Ancak içindeki bağlama çalma hevesi hiç sönmedi. Metin Şahin'den uzun bir süre ders aldı.

Dört yüzden fazla şiire ve onlarca türküye imza atan Ömer Kiday 2005 yılında "Gelincik" isimli bir de şiir kitabı çıkardı.

Ömer Kiday'ın şiirleri; Çorum, Çankırı ve Denizli'de çıkan mahalli gazetelerin yanı sıra İstanbul'da yayınlanan Size, Çorum'da yayınlanan Aşkın E Hali, Edebiyat Bülteni gibi Edebiyat Dergisi'nde de yayınlandı.

Bir şair olarak onu Uğurludağ Belediyesi'nin 2008 yılında hazırladığı Çorum Uğurludağ ilçesinin tarihi isimli kitapta, yine 2008 yılında Çorum Valiliği İl Kültür Müdürlüğü ve Hitit Üniversitesi'nin iş birliği ile Yrd. Doç. Dr. Mete Taşlıova'nın hazırladığı Çorum Halk Şiiri Antolojisi'nde de görürüz.

Uğurludağ Destanı isimli 121 kıtalık bir şiiri son dönemde yazılan şehrengiz örneklerinden biridir.

'Güzel Benden Ne İstedin' isimli şiiri Halit Yıldırım tarafından Hicaz makamında bestelenmiştir.

ESER ADI	BESTEKÂR	MAKAMI	Usulü
Gülüm	Ramazan ÖZYURT	Hicaz	Düyek
Güzel Benden Ne İstedin?	Halit YILDIRIM	Hicaz	Sofyan

Ömer Kiday'ın kendi bestelediği türkü ve bozlakları da vardır.

Kenan YAŞAR (1971-)

Kenan Yaşar, 1971 yılında Mecitözü'nde doğdu. 1981-1987 yılları arasında ortaokul ve liseyi İskilip'te bitirdi.

1989 yılında İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Tapu Kadastro Bölümü'nden mezun oldu. 1994 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. 1996 yılından beri Çorum Barosu'na kayıtlı serbest Avukat olarak çalışmaktadır. Halen Çorum Barosu başkanıdır.

Kenan Yaşar AK Parti Çorum teşkilatı kurucuları arasındadır. Uzun yıllar AK Parti'de İl Başkan Yardımcılığı, SKM Başkanlığı görevlerinde bulunmuş, üç dönem Milletvekilliği aday adayı olarak aktif siyasetle ilgilenmiştir.

Halen Çorum Barosu başkanlığını yürüten Kenan Yaşar, lise yıllarından itibaren şiir ve edebiyatla ilgilendi. Çok sayıda şiiri bulunmaktadır. Çorum eski senatörlerinden merhum Abdullah Ercan ile şiir üzerine çalıştı. 2005 yılından beri Aşkın e Hali dergisini çıkarmaktadır. Mor Hırkalı Aşk (şiir), Marasanta (şiir), Öyküncü Öykü (öykü), Söz Ağrısı (şiir) isimli kitapları ve Söz Ağrısı adıyla bir şiir CD'si bulunmaktadır. Kenan Yaşar evli ve ikisi kız, bir erkek olmak üzere üç çocuk babasıdır.

Şiirleri Prof. Dr. Suat Kıyak ve Halit Yıldırım tarafından bestelenmiştir.

Eserin İlk Dizesi	Makam	Bestekâr
Segâh Gibi	Prof. Dr. Suat Kıyak	Segâh
Ateşten Elim Yanar	Halit Yıldırım	Nihavend
Güldürürüm Gülemem	Halit Yıldırım	Hicaz
Ağlar Sonbahar Bile	Halit Yıldırım	Rast
Görmüşüz	Halit Yıldırım	Segâh

Mustafa GÖKGÖZ (1971-)

Çorum'da musikimize hizmet eden en renkli şahsiyetlerden birisi de Mustafa Gökgöz'dür. Gökgöz, 30 Temmuz 1971 tarihinde Çorum'da doğdu. Onun mesleklerini ve bitirdiği yüksekokulları saymaya kalktığımızda ne kadar renkli bir kişilik olduğuna şahit olursunuz. Bilgisayar Yüksek Mühendisi (MSc. CE), Endüstri Mühendisi (MSc. OHS), İktisatçı, İşletmeci, Çalışma Ekonomisti, A Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı, Baş Denetçi,

Çevre Görevlisi, Uzlaştırmacı ve Hitit Üniversitesi'nde öğretim görevlisi...

Gökgöz ilk ve orta öğrenimini Çorum'da tamamladı. 1988 yılında Çorum Lisesi'nden mezun oldu. Akabinde Erciyes Üniversitesi KMYO, Bilgisayar Programcılığı, Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi, Ahmet Yesevi Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği okudu. Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsünde İş Sağlığı ve Güvenliği Yüksek Lisans okudu. Halen Sakarya Üniversitesi 'de Kalite Yönetimi okumaktadır.

Bir süre Kayseri, Niğde ve Çorum'da bazı öğretim kurumlarında bilgisayar öğretmenliği yaptı. İngilizce, Arapça, Kazakça ve Esperanto dillerini bilmektedir.

Musiki ile de iştigal eden Gökgöz bağlama, mızraplı ve yaylı tambur çalmaktadır.

İyi bir şair olan Gökgöz'ün Nihanları Aşıkâr Kılmayasın Bu Demde isimli şiiri Halit Yıldırım tarafından Nihavend makamında bestelenmiştir.

Tamer Ünal ÇUBUKÇU (1971-)

21.06.1971 tarihinde Çorum'da doğdu. 19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Tarih Öğretmenliği Bölümünü bitirdi.

Halen öğretmenlik yapmaktadır.

Şiirleri Gazanfer Eryüksel ve Fatih Güntürkün tarafından bestelendi.

S. No	Eserin Adı	Bestekârı	Makamı	Uslû
1	Sensizlik	Gazanfer Eryüksel	Hicaz	Sofyan
2	Sen Varsın	Fatih Güntürkün	M. Kürdi	Düyek

Sensizlik

Sensizlik ne zor imiş hiç bilemedim

Gururumdan sana hiç diyemedim

Yüreğime attım derdi kederi

Akan gözyaşımı hiç silemedim ki

Beste: Gazanfer Eryüksel / Makam: Hicaz

Salih KOZAN (1971-)

23.02.1971 tarihinde Çorum'un Bayat ilçesi Demirciler köyünde doğdu. Evli, üç çocuk babasıdır.

İLESAM üyesi ve denetleme kurulu başkanlığı görevini yürütmekte. Şair aynı zamanda Türkiye Yazarlar Birliği üyesi.

Hobi olarak başladığı edebiyat serüvenine, çeşitli platform ve dergilerde yayınlanan makale ve şiirleri ile devam ediyor.

Şiirleri, birçok antolojide, edebiyat ve kültür dergilerinde yer aldı. 'Yüreğimin Dili'

isminde bir şiir kitabı var.

İhvanî Paylaşım Platformu, Şairler Tanışma Toplantıları, Altındağ Belediyesi Hamamönü Söyleşileri, Çorum Âşıklar Derneği bünyesinde, 'Yürek Titreten Nağmeler' programı sunumu, Âşık Reyhani'yi anma etkinliği gibi birçok kültürel faaliyette aktif rol alan şair Ankara'da edebiyat ve kültür dünyasıyla iç içe yaşamakta.

Kıskandım isimli şiiri Ramazan Özyurt tarafından Nihavend makamında, Haydi isimli şiiri Âşık Kadani tarafından Uşşak makamında ve ilahi formunda bestelenmiştir.

Gülesin Ağbal DEMİRER

Çorumlu gazeteci yazar Gülesin Ağbal Demirer ilimizde duayen gazetecilerden birisidir. Uzun yıllar Çorum Hâkimiyet Gazetesi'nde haber yönetmeni olarak çalışmış ve emekli olmuştur.

2011 yılında Başbakanlık Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü (BYEGM) tarafından Anadolu basınının çalışmalarını teşvik etmek ve değerlendirmek amacıyla düzenlenen "Anadolu Basını Özendirme Yarışması 2011" yarışmasında Röportaj Dalında "Bu Kapıdan İçeri Giren Kadının Hayatı Değişiyor" röportajı ile ikincilik ödülü kazanmıştır.

Zaman Durdu isimli şiiri Prof. Dr. Suat Kiyak

tarafından bestelenmiştir.

Zaman Durdu

Bakışların bakışlarımla buluştuğu an
Sanki yağmurlar dindi, sanki sular duruldu
Sanki zaman durdu, zaman durdu

Bir büyü ki Tanrım bir daha yaşamak mümkün olmadı
Tanrım büyü bozulmasın, Tanrım bir ömür sürsün
Tanrım saat dursun, saat dursun

Beste: Prof. Dr. Suat Kiyak
Makam: Muhayyerkürdî

Ayşe Melike KURTARAN (1988-)

1988 yılında Çorum'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Çorum'da tamamladı. 19 Mayıs Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi. Halen Edebiyat Öğretmeni olarak eğitime ve edebiyatımıza hizmet etmektedir.

Şiir ve öyküleri Aşkın E Hali, Edebiyat Bülteni gibi birçok dergide yayınlanmıştır.

Gülüşünle Başlar Aldığım Nefes isimli güftesi Halit Yıldırım tarafından Hicaz makamında bestelenmiştir.

Gülüşünle başlar aldığım nefes
Sen gelince mevsimler hep bahar olur
Ne olur biraz da buralarda es
Hasretin dinmeyen bir yağmur olur
Sen gelince mevsimler hep bahar olur

VII. BÖLÜM

KONU HAKKINDA GAZETELERDE ÇIKAN YAZILAR

Dört Dörtlük Bir Sanat Topluluğu /Oğuz Leblebicioğlu

Çorum Sağlık Müdürlüğü, Türk Sanat Müziği Korosu'nun 16-18 Mayıs tarihlerinde Çorum Devlet Tiyatrosu Salonu'nda, izleyicilerine sunduğu programın ilk ve son gecelerinde bundum. Bu nedenle, beni de unutmayıp davet edenlere teşekkürlerimi sunarım.

Değerli okuyucularım, kentimizde ve ülkemizde yaşanan birçok olumsuzluklara karşın, ara sıra güzel şeyler de oluyor.

İşte kentimizde izleyicileri ile üç güzel bahar akşamını birlikte paylaşan ve onları hiç olmazsa, birkaç saatliğine de olsa, her türlü sorunlarından uzaklaştırabilmeyi başaran sanatçılarımızı candan ve gönülden kutlarım.

Bu amatörce çalışan topluluğu hazırlama sırasında, birkaç kez izleme olanağı buldum. 16-70 yaşları arasında ve çok çeşitli mesleklerden oluşan 52 sanatçı, belli bir program çerçevesinde, büyük bir özveri ile tatlı bir disiplinle, birlik ve beraberlik içinde çalışmalarını sürdürerek başarıyı yakaladılar.

Programlarının içeriği, güzel giysileri, sahne düzeni birbirinden üstün sanatçıları ve koro elemanları, solistleri ile hazırladıkları üç nefis programla şeflerinin de yüzlerini ağarttılar.

Hele son gecenin finalinde, seyircilerinden ayakta aldıkları dakikalarca uzun, coşkulu ve tempolu alkışlar onlara tüm yorgunluklarını bir an için unutturdu ve sonraki çalışmalarına en büyük destek ve moral oldu.

Bu güzel organize emeği geçen herkesi tekrar ve tekrar candan kutlamayı bir görev sayıyorum. Ayrıca yerel gazetelerimizin konser öncesi ve konser sırasında görev yapan tüm basın mensuplarına ve diğer görevlilere de teşekkürlerimi sunuyorum.

Kişisel bir isteğim, bu güzide sanat topluluğumuzu yaklaşan Çorum Uluslararası Hitit Fuar ve Festivali programı içinde mutlaka yer almasıdır.

Çünkü bu sanat topluluğu bizlere gelecek için büyük ümitler vermektedir. Onları her zaman desteklemek ve eriştikleri düzeyi görmemezlikten gelmek sadece ve sadece sanatçıya ihanet olur.

Çorumlu, artık sanat ve sanatçının kıymetini bilmektedir. Ve böyle güzel konserleri ve sanat etkinliklerini sabırsızlıkla beklemektedir.

Saygılarımla.

[21 Mayıs 2001, Kent Haber]

Kentimizde Konservatuar Kurulmalıdır / Oğuz Leblebicioğlu

Cumhuriyetin ilk yıllarında Atatürk'ün direktifleri doğrultusunda Ankara'da Devlet Konservatuvarı kurulmuştur. Bu kuruluşun ilk öğretmenleri de yine Ata'nın emri ile Avrupa'dan getirilmiş olup, buradan pek çok sanatçı ve kültür adamı yetişmiştir. Daha sonraki yıllarda halkevlerinin kurulması aşamasında konservatuarın büyük desteği olmuştur. Şimdi bu tarihi bina Ankara Altındağ Belediyesi'ne aktarılmıştır. Kültür faaliyetlerine de son verilmiştir. Benim şahsi kanaatim; hiç olmazsa bu güzel estetik ve tarihi binanın bir kültür müzesi hâline getirilmesidir.

Bilindiği gibi bugün konservatuarlar, bazı üniversitelerin bünyesine alınmıştır. Ayrıca öteden beri yerel yönetimler, en başta belediyeler, birçok konservatuarlar kurmuşlardır. Bunların bir kısmı uzman öğretmen, idareci ve maddi destek olmadığı için kapanmış, bazıları da görevlerine devam etmeyi sürdürmektedirler.

İlimizde 1930-1950'li yıllarda, bugünlere göre kültür faaliyetleri daha yoğun idi. bu faaliyetlerin temelinde birçok branşta yetenekleri eğiten halkevleri vardı. O zamanki kent nüfusumuz da yirmi bini bulmuyordu. Ancak 2. Dünya Savaşı nedeniyle Türkiye'ye ve kentimize gelen birçok yabancı ülke insanları, bilhassa müzik ile uğraşanlar kentimizdeki kültür faaliyetlerini görünce hayret ettiler ve çalışmalarına katıldılar.

1950 yılından sonra kentimizin kültür ve sanat faaliyetleri durakladı. Kurulan birkaç dernek de uzun süreli ve başarılı olamadı. Şimdi aradan 55 yıl daha geçti, birçok yetenekli gençlerimiz sadece ve sadece kendi çabaları ile ve birkaç özverili eğiticinin elinde, uygun olmayan koşullarda yeteneklerini geliştirmeye çalışıyorlar. Resim, heykel çalışmaları, tiyatro çalışmaları, Türk Halk, Türk Sanat, Tasavvuf müziği çalışmaları veya pop Batı müziği vs. Ayrıca folklor yönünden çok zengin olan ilimizde ve kentimizde bırakın ileri gitmeyi yerel oyunlarımızı, hatta en başta gelen Çorum halayını bile unuttuk.

Kentimizi ve ülkemizi diğer ülkelere göre daha iyi tanııtma olanakları, kültür ve sanat yolu ile yapılamadığı için ve gençlerimizin yeteneklerini geliştiremediğimiz için bizleri Avrupa hala tanıyamıyor. Yüce Ata'nın "Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kültürdür" sözünü böyle mi tutacaktık. Konservatuarları ve halkevlerini kapatarak akıl almak bir vurdumduymazlık gösterdik. Ancak, bütün bu yapılan yanlışlıklara karşın, bu ülke bizim, bu ülkenin çok yetenekli gençleri bugün daha çok ve istekli, geçmişten ders alarak geleceğimizi kuracak isek en azından ilimizde bir konservatuar kurulması ilk kültür adımı olmalıdır. Ancak, yerel kuruluşlar, kamu kuruluşlarının ve sponsorların maddi ve manevi destekleri olmadan bilgili öğretmenler ve idarecileri temin etmeden bu iş başarılamaz. Çok geniş bir kampanya ile bu işe dört elle sarılıp, bilhassa Çorum ili dışındaki Çorum kökenli sanatçıları tatmin ederek, Çorum'a getirip konservatuarı kurabiliriz.

Bunun için "Çorum Konservatuvarı Kurma Kurulu" ismi altında yerel ve diğer uzmanlardan oluşan bir teşkilat kurup, yönetmelik ve tüzüğünü ciddi bir şekilde hazırlayıp, ilk adımımızı atalım. Bu konuda Kültür Bakanlığı ve başarılı korolardan yararlanılması faydalı olacaktır. İlk etapta kentimizde kurulacak konservatuarın bölümlerini sunuyorum. Zamanla buraya çeşitli branşlar da eklenebilir:

Çorum Konservatuvarı

A)

1.Yaylı sazlar Bölümü

2.Nefesli sazlar Bölümü

3.Vurmalı sazlar Bölümü

B)

1.Türk Halk Müziği Bölümü

2.Türk Sanat Müziği Bölümü

3.Türk Tasavvuf Müziği Bölümü

4.Türk Pop Müziği Bölümü

5.Klasik Batı Müziği Bölümü

6.Milli Oyunlar ve Folklor Bölümü

C). Tiyatro Bölümü

D). Resim, Heykel ve Karikatür Bölümü

E). Bale Bölümü

F). Müzik Aletleri Tamiri Bölümü

Kentimizin ve ilimizin tanıtılmasında en büyük eksikliklerden birisi de TRT'dir. Lütfen ilgililer bir incelesin, şimdiye kadar kaç tane Çorum türküsü, oyunu vs. TRT'de yayınlandı. Benim aklımda sadece bir tane var o da rahmetli Terzi Niyazi Biçerel'den alman "Şu uzun gecenin gecesi olsam" siz ikincisini bulursanız lütfen bana söyleyin. Bu konuda tüm ilgililerimizin bilhassa TRT ile yakın ilgisi olan Sayın Valimizin öncülük etmesini rica ediyorum.

Ayrıca nüfusu 200 bine yaklaşan kentimizdeki mevcut belediye bandosu yürekler acısıdır. Milli bayramlarda ve bayrak törenlerinde kaliteli ve Çorum'a yakışan bir bandonun acilen kurulması gereklidir.

Saygılarımla...

10 Aralık 2005, Kent Haber

Çorum TSO Türk Müziği Topluluğu /H. Yıldırım

“Güzel sanatlardan birine veya birkaçına birden gönül vermek, bunlarla meşgul olmak, belirli bir grup çalışmasına devam etmek ve sanatın icrasından doğan müşterek havayı paylaşmak ne kadar güzel ve insani bir zenginliktir. Bu güzellik sadece arzulamakla, düşünmekle meydana gelmez. Fedakârlık ister. Soğuk demeden, sıcak demeden, nazlanmadan, sızlanmadan, kıskanmadan, üşenmeden, gücenmeden... Sevgi ve saygı dolu bir beraberliği kabullenerek, yorgunlukların bu birliktelikte unutulacağına inanarak çalışmalara devam ister. Her yeni çalışma saatleri içinde Türkçemizin en güzel sözlerini söylemek ve dinlemek, saz ve âhenk dünyamızın en güzel icra edilen seslerini duymak ve duyurmak ruh terbiyesinin en verimli bir yoludur” diyor Abdulkadir Ozulu Hocamız... (1)

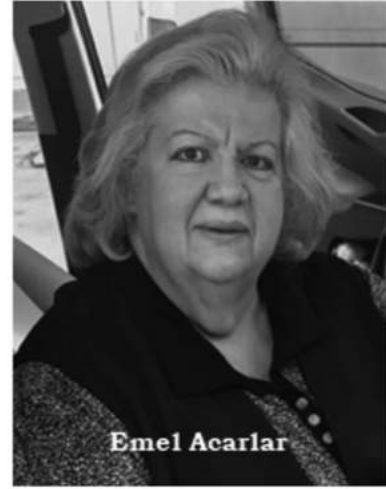
Yine onun tespitiyle Çorum'da en uzun ömürlü sanat topluluğudur TSO Türk Sanat Müziği Topluluğu... Bunun en büyük sırrı yine Ozulu Hocamızın teşhisiyle “disiplinli ve gayretli çalışmalarıdır” diyebiliriz.

Sanat ve sanat ortamı her zaman güzel ve değerlidir. Şehrimizin kültürünün canlılığını sürdüren, verdiği konserlerde musiki sanatının en güzel örneklerini sunan sanat sevdalılarının topluluğudur TSO Sanat Musikisi topluluğu... Sanatı sevmiş, güzeli, güzel olanı sevmiş, girdiği bu musiki ummanında her yıl bir kulaç ileriye doğru hamle yapmayı kendine vazife addeden, taşıdığı misyonun farkındalığıyla, yaşadığı bu şehrin insanlarına layık olmayı şiar edinmiş, bir avuç kültür dervişidir TSO Sanat Musikisi topluluğu...

1997 yılında Dr. Sedat Terlemez'in çalışmaları bırakması nedeniyle Sağlık Müdürlüğü korosu sırasıyla Müzik Öğretmeni Emel Acarlar, 1999 yılında Halil Özçelebi yönetiminde çalışmalarına devam etti. Topluluğun 2000 yılında verdiği “Niha-vent Gece” adlı iki gecelik konserin koro şefliğini Celal Özçelebi üstlenir. Bu konserin 17 Kasım 2000 de tekrarı söz konusu olduğunda, Fethiye’de yaşayan Celal Özçelebi’nin konsere gelememesi üzerine konserin şefliğini Eczacı Enver Leblebicioğlu üstlenir. (2)

Bu konser sonrasında Halil Özçelebi ve Diş Hekimi Yurdağül Damar ayrı çalışmak istediklerini belirterek Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü bünyesinde yeni bir koro kururlar. Bu tarihten sonra Çorum’da iki ayrı Türk Sanat Müziği korosu çalışmalarını yürütmüştür.

Enver Leblebicioğlu yönetimindeki koro 2000–2001 döneminde İl Sağlık Müdürlüğü bünyesinde çalışmalarını Müdürlüğün salonunda yürütür ve 2001 yılında

Emel Acarlar

bir konser verir. Koro çalışmalarını 2001–2002 yılından itibaren Ticaret Sanayi Odası sponsorluğunda ve TSO Meclis Salonu’nda yürütmeye başlar. Koronun ismi de Çorum TSO Türk Sanat Müziği Topluluğu oldu.

Topluluk 2002 yılından beri yaz ayları hariç yıl boyu, Çorum Ticaret ve Sanayi Odası salonunda hazırlık çalışmaları yapıyor ki bu çalışmalar haftada bir akşam, konser programı yaklaşıncı çalışmalar haftada iki gece şeklinde devam etmekte... Topluluğun çalışmalarındaki bu süreklilik onun her geçen gün daha da gelişmesinin, olgunlaşmasının yanında gerek korist ve solistlerin seslerinde gerek sazenderin kendilerini geliştirmelerini beraberinde getirmektedir.

Hocamızla yapılan bir mülakatta kendileri koroyu şu şekilde anlatmaktadır.

“Korodaki arkadaşlarımın hepsini çok seviyorum. Topluluğumuzda sevgi, saygı ve disiplin her şeyden önce gelir. Uyumlu bir aile gibi olan topluluğumuz bu sevgi birlikteliği ile pozitif elektrik taşıyor ve bunu çevresine yansıtıyor. Bundan sonra eğitim ve öğretim çok kolay hale geliyor. Koro elemanı arkadaşlarıma çalışmalara geldikleri ruh halinizle çalışma sonrası ruh halinizi kıyaslarsanız kendinizde nasıl bir değişiklik fark ediyorsunuz dediğimde hemen hemen hepsinde çalışma sonunda zindeleştiklerini, ruhen daha rahatladıklarını, dinlediklerini hatta bir sonraki çalışmayı iple çektikleri cevabını alıyorum. Bu da beni inanılmaz derecede memnun ediyor.” (3)

Bugün ülkemizde hangi topluluğu araştırırsanız karşınıza özellikle sazlarda eksiklik, yetersizlik durumu söz konusudur. Samsun’da Belediye Konservatuvarı TSM eski Müdürü Bestekâr Erdal Şahin Beyle yaptığım bir görüşmede koromuzun saz durumunu sordu ve kendilerinin çalıştırdığı tüm korolarda en büyük sıkıntıların sazlar olduğunu ifade ettiler. Cevaben “korumuzda tıpkı kendin pişir kendin ye tabiriyle sazenderin çoğunluğu koro içerisinde başta Ud, keman, kanunlarda Şefimiz Enver Leblebicioğlu, kemanlarda Aycan Bilginer ve diğer ustalarımızın yetiştirdiği genç sanatçılar görev yapmaktadır. Usta çırak ilişkisiyle bu silsilenin devam etmesi koroda devamlılığın en büyük göstergesidir.

Hocamız genç yeteneklerle mümkün olduğu kadar ilgilenmekte, onlara birikimlerini aktarmaya çalışmaktadır. Birçok konserimizde daha önce hiç solo almadı genç arkadaşlara da fırsat verilerek onların yetişmesine imkân sağlamaktadır. Koristlerin birçoğu Şefimiz Enver Leblebicioğlu’ndan nazariyat, solfej ve enstrüman dersi almışlardır. Bu durum korodaki seslerin gelişmesini sağlayan en önemli amildir.

Topluluğumuz 2004 yılında Ankara’da TRT’nin Amatör Korolar programında da yer alarak başarılı bir program yapmıştır. Program çekimleri esnasında çalınan her parça denetime tabi tutuluyor, sanat yönetmeninin onayından sonra diğer

esere geçiliyordu. Topluluğumuz bu denetimde hiçbir eseri ikinci kez tekrarlama-
dan denetimden geçerek kalitesini ispatlamış, TRT yetkililerinin takdirlerini ka-
zanmıştır.

Topluluğumuz TRT Konseri haricinde 2005 yılında Amasya’da, Amasya Ta-
mimi etkinliklerinde bir konser vermiş ve Amasyalı musikişinas hemşerilerimizin
takdirlerini celp etmiştir. Topluluğumuz Hitit Festivali kapsamında da değişik za-
manlarda konserler vermiştir. Yine 2009 yılında Fuar Organizasyonunu yayın ya-
pan Expo Channel TV’sinde canlı bir konser programı yapmıştır. Ayrıca her yıl
Kadınlar Günü dolayısıyla sadece topluluğumuzun kadın üyelerinin iştirakiyle
konserler vermektedir. Yine Kütüphanecilik Haftası nedeniyle mini konserler vere-
rek ilimizin kültür hayatına katkıda bulunmaktadır.

Koromuzun çalışmaları İletişim Meslek Lisesi tarafından “Âhenkten Düşe Düş-
ten Gerçeğe” isminde belgesel bir film hâline getirilmiştir. Yine Ankara’da Çorum-
lular Birliğinin düzenlediği Çorumlular Gecesi etkinliklerine 2006 yılında katılarak
unutulmaz bir konser verdi.

2009 yılındaki konserde seslendirme işini üstlenen firmanın sahibi hemşeri-
miz rahmetli Mustafa Yıldırım’dı. Mustafa Bey zaman zaman Çorum Gazetesi ve
Çorum Hâkimiyet Gazetesinde köşe yazarlığı yapardı. Onun bu konser hakkında
yazdığı yazı topluluğumuzun Ankara’da gördüğü ilginin samimi olarak yansıması-
dır. Mustafa Bey şu satırları yazıyordu köşesinde:

“İşimiz gereği bu tür organizasyonlarda çok bulundum. Birçok koroları, sanat-
çıları seyrettim. Birçok Fuar organizasyonlarını yaptım. Ancak bu koro ile kelime-
nin tam manasıyla gurur duydum, iftihar ettim. Zira konser öncesi hazırlıkları ya-
parken organizasyoncu arkadaşlarım “Yahu Mustafa Bey neden bu kadar titizle-
niyorsun? Sonuçta amatör bir koro... Biraz fazla hemşericilik yapıyorsun” diye ko-
nuşuyorlardı. Oysa koronun methini zaten Çorum’dan duymuştum. Tabi bu arka-
daşlara gereken cevabı verdim vermesine de asıl cevabı salonda koro çok güzel
vermişti. Keşke onlar da gelip görseydiler koroyu, bana hak verirlerdi. Eğer konse-
rin bir CD si elime geçerse götürüp onlara vereceğim. Bakın bakalım amatör koro
nasıl oluyormuş diye... Bu koro sıradan olsaydı TRT de konser veremezlerdi, ikinci
kez Ankara’ya çağrılmazlardı. Solistler âdeta izleyenleri büyülemişlerdi. Keşke on-
ların isimlerini tek tek alsaydım da burada yazsaydım. O şarkılar ne kadar da ye-
rinde seçilmişti ve ne kadar da duygu yüklü okunmuştu.

Hepsi evet solistlerin ve koristlerin hepsi sahnede devleştiler âdeta... Allah bu
koroyu nazarlardan korusun. Enver Beyin seyirciye şarkı söyletmesi de gerçekten
çok büyük bir jestti. İddia ediyorum bu koroyu istediğiniz TV kanalına hem de
canlı yayında gözünüzü kırpmadan çıkarabilirsiniz.

Sevgili Enver Bey gerçekten mükemmel bir koro oluşturmuş. Konser öncesi
verilen kokteylde ve kuliste bizzat içlerinde bulunduğum tüm arkadaşlar hem ho-
calarına karşı hem de kendilerine karşı o kadar saygılı ve muhabbetli idiler ki doğ-
rusu etkilendim. En az atmış kişilik olan, belki de gerçek sayıları bunun da üze-
rinde olan bu kadar gönül insanının birbirine kenetlenmiş olması bence bu başa-
rının en büyük sırrıdır.” (4)

Koro 15 Mayıs 2010 tarihinde Çorumlular Birliği adına üçüncü kez Ankara’da
bir konser verdi. Topluluk bu tarihten itibaren hemen her yıl düzenli olarak An-
kara’da konserler vermektedir.

Topluluğumuzun başarısındaki bir diğer amil de çalışmaların bir disiplin içe-
risinde yürütülmesidir. Topluluğumuzun kendine has kuralları olan bir tüzüğü
vardır. Bu kurallar gereği koroya yeni katılmak isteyen kişiler müzik kulağı açısın-
dan küçük ve basit bir sınava tabi tutulmaktadır. Topluluğumuza yakışmayacak
disiplinsiz davranışlarda bulunanlar korodan uzaklaştırılmaktadır. Çalışmalarda
devam konusuna dikkat edilmektedir. Devamsız olan kişiler etkinliklere katılama-
maktadır.

Repertuardaki eserleri bizzat hocamız belirlemektedir. Bu eserler toplu halde
kitap hâline getirilerek her dönem başında koro üyelerine dağıtılmaktadır. Zaman
içerisinde yapılacak değişiklikler, eklemeler hocamız tarafından takdir edilmekte-
dir.

Solist seçimlerinde koronun da fikri alınmakta, mini bir anket yapılarak koro
üyelerinin yeterli gördüğü kişiler oylama sonucu hocamıza sunulmakta ve daha
sonra bu kişilerin ses aralıklarına, ses renklerine göre uygun eserler hocamız ta-
rafından tespit edilerek solistlerimize okutulmaktadır. Hocamız daha sonra bu so-
listleri özel olarak tek tek çalıştırmakta, onları konsere tam olarak hazırlamakta-
dır.

Yazımızı koromuzu izleyerek samimi duygularını gazetelerindeki köşelerinde
paylaşan Sayın Abdulkadir Ozulu Hocamızın tespitiyle sonuçlandırmak istiyorum.

“Ruhların gıdası olan müziğin her türüne toplumumuzun ihtiyacı vardır. Top-
lumumuz bu gıdaya açtır. Müzik toplumsal bir ihtiyaçtır. Müziksiz medeniyet ol-
maz. Müziksiz ilerleme de gelişme de düşünülemez. Zengin bir müzik repertuarı-
mız vardır. Bu zengin varlığımızın bütün kolları işlenmeli ve paylaşılmalıdır. Her
sene dile getirilen Konservatuar isteğimizi bu senede tekrarlamak ta fayda var.
Güzel sanatlar lisemiz giderek olgunlaşmıştır. Bu lisemiz mezunları için hem is-
tihtdam hem gelişme ocağı kurulacak bir konservatuarla sağlanacağını düşünüyö-
rum” (5)

Kaynak: Hale Dergisi

Dipnotlar:

1. Abdulkadir Ozulu, “Çorum TSO Türk Sanat Musikisi Topluluğu”, Çorum Hâkimiyet Gazetesi
2. Gazanfer Eryüksel, Çorum’un Musiki Hayatı
3. Serpil Duran, Dededen Toruna Nesillerle Müzik, Röportaj, Çorum Kent Haber Gazetesi, 2003
4. Mustafa Yıldırım, TSO Korosunda Gurur Duydum, Çorum Gazetesi, Çorum Hâkimiyet Gazetesi, 2009
5. Abdulkadir Ozulu, “Çorum TSO Türk Sanat Musikisi Topluluğu”, Çorum Hâkimiyet Gazetesi

Çorum’da Musiki Hayatına Dair Bir Enstantane / Abdulkadir Ozulu

Çorum'un Çöplük ismiyle meşhur çarşısının Hamid Cami karşısındaki küçük meydanın yüksek kısmına evvelce, iki basamaklı bir taş badalla (merdivenle) çıkılırdı. Bu taş basamakların doğu tarafında ki baş taşı biraz daha yüksekçe ve üstünde durulacak kadar düzgündü. Bu meydanlık Çorum Sebze-Meyve Hali kurulmadan önce kente hal görevi görürdü. Köylümüz ürettiği sebzesini meyvesini bu meydana getirir, kimi çevredeki bir komisyoncu marifetiyle, kimi doğrudan kendisi şehir esnafına, tüketiciye malını pazarlar, satardı.

Çevredeki sebze, bakkal ve tuzcu dükkânları hem kentlinin hem köylümüzün tüm tüketicilerin her gün mutlaka uğradıkları yoğun bir insan trafiğine sahipti.

İşte böyle alıcı, satıcı, vakit geçiren avare, iş bekleyen işçi- hamal bir yığın insanın bir araya geldiği vakitlerde, taş badalın baştaşı üzerine çıkan iki tip insan vardı. Biri şehrin resmi görevli tellalı Tellal Hüseyin Efendi ki; Belediyenin, Vilayetin ilanlarını çok açık bir seslenişle halka okur ilan ederdi.

İkincisi ise çarşıya bir başka renk katan ve çarşı atmosferi içine sözün; şiir, türkü, destan hâline girmiş şekliyle seslenen gariban ozanlar, destancılar. Bunlar alış-veriş havasında ki kalabalığa ilk seslenişleriyle birlikte bütün çarşı nefesini tutar ve söylenen destanın havasına kendisini teslim ederdi. Artık söz garip âşıkın olurdu. Bu canlı yayın yapan sanatçının çevresinde oluşan kalabalık gittikçe artardı. Destan biter, âşık, destanın metni yazılı bir sayfalık kâğıtları 10 kuruş, 25 kuruş gibi fiyatlarla havada uzanan ellerdeki ufaklıkları alarak dağıtırdı.

Destan alanların çoğu köyüne götüreceği bu yeni sesi içeren kâğıdı, şöyle bir güzel ikiye katlar, ya gayret kuşağının arasına veya şapkasının içine yerleştirirdi.

Etrafındaki kalabalık dağılmış, satışını tamamlamış olan Âşık’a, çoğu zaman çevredeki esnaftan biri seslenir, yer gösterir; " gel âşık boğazını ıslat" diyerek çay ikramında bulunurdu. Bu arada hasılatla toplanan bozuk paralar, bütünlenirdi. Zaman zaman bu âşıkların birkaç ekmek parası fazla kazanmaları için o zaman benim yaşımda olan esnaf çocukları da ayakçılık yaparak, destanın okunuşunun bitiminde " ver bir tane" diyerek ilk müşteri olur, almak isteyenlere cesaret veren örnek müşteri olurdu.

Elimizdeki kâğıdı dükkânımıza bırakır bir daha koşturur " bi tane daha verrr!" diye bağıırdık. Garip âşık yalnızsa, yanında ayakçılık edecek kimsesi yoksa böyle bir yardımı esnaftan önceden usulünce talep ederdi. Büyüklerimiz tarafından biz de ayakçılık işine görevlendirilirdik. Âşık çayını içerken bizim aldığımız destan kâğıtlarını geri alır, o kadar parayı iade eder, bahşiş olarak ta ayakçılık yapanlara da birer destan hediye ederdi.

İşte böyle bir destan satışı gününde ilk defa Çöplük meydanında tanıdım Çırakman'ı. O zaman destan satmak zordu. Bugün de kitap satmak, o kadar zor.

Hayat kolay mı? Onurlu yaşamak, dik durmak, kahrolsan bile yılmamak, vurulsan bile yıkılmamak, horlansan bile sevmek. Halk ozanı olarak ev bark, oğul kız sahibi olup onları büyütüp beslemek. Anlaşılmasan, aranıp sorulmasan bile, anlatmak ve arayıp sormak, halk adına isyanları oynamak. Halkın sözcüsü olmak... Düzenin eğri çarkını düzeltmeye, hak ve hakikati yeğlemeye, hoşgörü ve sevgiye dayalı bir dünya oluşturmaya sazla sözle uğraşmak. Zor iş, zor iş...

Bu zor işin adı, bence ozanlıktan ötedir. Bu zor işin karşılığı " Kahramanlık" olmalıdır. Böyle kahramanların -yaşarken- geç de olsa farkına varılmış olması güzel. Anılmak aranmak, onurlandırılmak... Marifetin, yiğitliğin kıymet; sevginin muhabbetin karşılık bulması, insana insanlığa mis gibi yakışan hoş bir olay...

Kaynak: Abdulkadir Ozulu, "Ozan Hüseyin Çırakman'a Saygı Gecesi", Çorum Hâkimiyet Gazetesi

Uğurludağ'ın Gamlı Sesi: ÂŞIK FİGANİ / Halit Yıldırım

Âşıklık Geleneği:

Kökleri İslamiyet'in kabulünden önceki Sözlü Edebiyatımıza kadar uzanan Âşık edebiyatı, 15. yüzyıldan sonra gelişerek günümüze kadar ulaşmıştır. Geçen bu süreç içerisinde birçok ozan saziyla, sözülle Anadolu'nun acısının, kederinin sözcüsü olarak gönüllerde yer tutmuştur.

Âşık edebiyatı sadece şiirle kalmayıp âşık denilen şairlerin ko-

puzu, bağlaması, curası ve tamburası eşliğinde söyledikleri sözlü-besteli bir **edebiyat** türü olarak bu güne kadar hayatini devam ettirmiştir.

Bu tarzın günümüze kadar yaşayabilmesinde kuşkusuz usta-çırak ilişkisiyle nesilden nesle aktarılmasının en büyük etkenlerden birisi olduğunu söyleyebiliriz. Âşıklarımızın bir kısmı okuryazar olmasalar da bu gelenekten yetişen âşıkların ortak özellikleri; onların birer saz ve söz ustası olmalarıdır.

Geçmişte ustalarının yanında saz şairliğini öğrenen âşıklar onlardan mahlâs, icazet ve hatta destur alarak ellerinde sazları, dillerinde sözleri diyar diyar gezerek hanlarda, köy odalarında, oba çadırlarında, kervansaraylarda, bozahanelerde, tekelerde çalıp söylediler. Zaman, insanları ve yerleşik düzeni değiştirdiğinde bu defa mekânlar kahvehaneler, asker ocakları, konaklar, dernekler, düğün salonları, stadyumlar olmuştur.

Âşık Figâni Kimdir?

İlimiz Çorum da âşıklık geleneğinin en yoğun yaşadığı illerden biridir. Geçmişten bu güne İlimizde birçok saz ve söz şairi yetişmiştir. Bu âşıklardan birisi de Uğurludağlı Âşık Figâni'dir.

Âşık Figâni'nin Asıl adı Hasan Hüseyin Güday'dır. 1943 yılında Uğurludağ İlçesinde doğan Figâni, İlkokulu Uğurludağ'da (o zamanki adıyla Kızılviran'da) okudu. İlkokulu bitirince o yaşlarda çobanlık yaparak hayat mücadelesine atıldı.

1963 yılında askere gitti ve 1965 yılında vatani görevini tamamladı. Askerlik dönüşü Çarşı ve Mahalle Bekçisi kadrosu ile Emniyet mensubu olarak memurluğa başladı.

Evli ve üç kız bir erkek çocuğu olan Âşık Figâni 1992 yılında Emniyet Müdürlüğündeki Çarşı ve Mahalle Bekçisi görevinde iken emekli olmuştur. İki dönem Uğurludağ Belediye Meclis Üyeliği de yapmıştır. Figâni halen Uğurludağ ilçesinde yaşamaktadır.

Âşıklığı

Daha çocuk denecek yaşlarda köy odalarında türküler söyleyen Figâni, çobanlık yaptığı yıllarda ilk olarak kaval çalmayı öğrendi. Mor dağlarda çobanlık yaparken dertli dertli çaldı kavalını.

Gençlik yıllarında herkesi başına gelebileceği gibi o da gönlünü bir güzele kapırdı ve 1960'lı yıllarda şiir yazmaya başladı.

1963 yılında vatani görevi için İstanbul'a gidince orada bağlama ile tanıştı. 1965 yılında terhis oldu. Bu esnada İstanbul'da Şemsi Yastıman'dan bağlama dersleri aldı.

İçindeki sevdâ ateşi onun yirmili yaşlarında türküyakmasına sebep oldu. 1969 yılında ilk türkülerini söylemeye başladı ve amatör olarak isteyenlere kasetler doldurdu.

İlk zamanlar mahlas olarak Âşık Hüseyin diye kendi adını kullanıyordu. Bu yıllarda "Gayri Dayanamam Ben Bu Hasrete" isimli türküsünü yazdı ve Âşık Hüseyin mahlası ile söyledi.

Kendisinin anlattığına göre bu türküsünü Almanya'da işçi olarak çalışan bir hemşerisine kasete okumuş, bunu

dinleyen Ali İhsan Erdoğan Uğurludağ'a gelip bizzat Âşık Figâni'den bu türküyü dinlemiş ve kasete almıştır. Ali İhsan Erdoğan türkünün TRT repertuarına kaynak kişi olarak geçişini sağlamıştır. Ancak o yıllarda Figâni mahlasını kullanmadığı için bu türküyü resmi kayıtlara Âşık Hasan Hüseyin'den alınan bir türküyü olarak geç-

miştir. Zaman içinde Âşık Figâni bu türkünün hikâyesini anlatsa da maalesef eserine sahip çıkmayı başaramamıştır. Âşık Hasan Hüseyin Gûday daha sonra Figâni mahlasını kullanmaya başlamıştır.

Çevresindeki insanların teşviki ile o da bir gün sazını omuzuna alıp İstanbul yollarına düştü. Unkapanı'ndaki meşhur Plakçılar Çarşısının merdivenlerindeki basamakları bir bir çıkarken kulağına gelen şarkı, türkü sesleri, dükkânların canlarını süsleyen sanatçı posterleri ve plak afişleri onun da hayallerini süsledi. Benim de adım bir kasetin üzerinde olacak mı diye Rabbine ettiği dua kabul olmuş gibiydi.

Unkapanı Plakçılar Çarşısının da ilginç bir hikâyesi vardır. 1950'li yıllarda Türk tekstil endüstrisinin en önemli yerlerinden birisi olan Sultan Hamam'ındaki manifaturacılar için yeni bir mekân ihtiyacı hâsıl olmuştu. Bu amaçla İstanbul Manifaturacılar Çarşısı'nın (İMÇ) kurulmasına karar verildi. Sonunda 1967 yılında Başbakan Demirel tarafından açılışı yapılan çarşıya manifaturacılar taşınmak istemeyince, o güne kadar da Sirkeci'deki Doğubank İşhanı'nın alt çarşısında bulunan plak şirketleri bu durumu fırsat bilerek yeni çarşının 5'inci ve 6'ıncı bloklarına yerleşmeye başlamışlardı. Böylece Türk müzik tarihine damgasını vuracak olan Unkapanı Plakçılar Çarşısı kurulmuş oluyordu. O güne kadar şöhret hayali ile İstanbul'a gelen herkesin uğrak yeri bu çarşı olmuştu.

Âşık Figâni de bu hayal ile geldiği çarşıda bir firmaya sesini ve sazını beğendirmeyi başarır. Böylece ilk profesyonel kasetini doldurma şansını elde eder. Hemen stüdyoya alınır ve başlar dertli dertli çalmaya ve söylemeye. Artık bu kayıtların kasete bastırılması beklenir. Ama nedense bu iş bir türlü gerçekleşmez. Âşık Figâni sonuçta dayanamaz ve işin akıbetini öğrenmek için tekrar yollara düşer. Bir de ne görsün anlaşma yaptığı plak şirketi kapanmış ve elindeki Âşık Figâni'ye ait kayıtları da Harika Kasetçiliğe devretmiştir. Sonuçta 1974 yılında ilk kaseti olan Kızılırmak gecikmeli de olsa piyasaya çıkar.

1984 yılında ikinci kaseti olan Dağlar / Mor Ala Koyun ve 1986 yılında ise Fakirin Hali isimli iki kaset daha çıkaran Âşık Figâni Emniyet teşkilatında Mahalle Bekçisi olarak çalıştığı için ve Devlet Memurlarının bu tür faaliyetleri devam ettirmesi çok zor olduğundan başka albüm çıkarmamıştır.

Albümleri ve içindeki türküler şunlardır:

Âşık Figâni 1- Kızılırmak (Harika 1347)

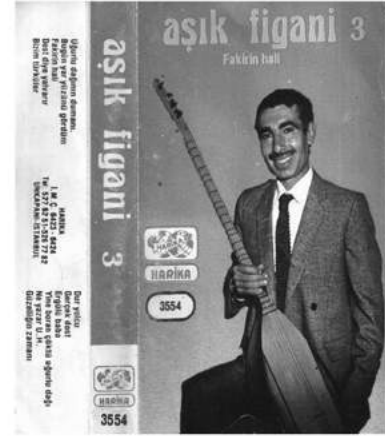
Ateşin Yaktı Sinemi, Ben Gidiyom Gardaş Kal Güle Güle, Gardaş Fakirlik, Kader, Kızılırmak, Muradımız, O Yar Benden Ben O Yardan Ayrıldım, Sabah Yıldızı, Yardan Bir Haber, Yollarını Gözleyenim Var Benim, Zafer Bizimdir

Âşık Figani 2- Dağlar (Harika Kasetçilik 3537)

Mor Ala Koyun, Gül Bülbülün Sitemkârı, Nasıl Metheylesem Seni, Muhannet Yar, Seven Muradına Ermez Figâni, Güzel Hâlınden Belli Olur, Yiğit Yiğittir, Yaralı Bağrıma Basıyon, Bir Güzel Geliyor Karşının Çaydan, Dağlar, Orman Kalmadı, Dertli Pınar, Yüce Dağ Başında, Ellere Karşı

Âşık Figani 3- Fakirin Hali (Harika Kasetçilik 3554)

Birisi Fakirlik Birisi Gurbet, Bizim Türküler, Bugün Yar Yüzünü Gördüm, Dost Diye Yalvarır, Dur Yolcum, Ergülü Baba, Fakirin Hali, Gerçek Dost, Güzelliğin Zamanı, Kızılırmak, Ne Yazar, Uğurludağ'ının Dumanı, Yine Boran Çöktü Uğurludağ'ı

Âşık Figâni, Uğurludağ ilçesinde zaman zaman açılan bağlama kurslarında hocalık da yapmış, öğrenciler yetiştirmiştir.

Sanat Anlayışı

TRT de konuk sanatçı olarak da program yapan Âşık Figani'nin yüzün üzerinde eseri ve sayısız şiirleri vardır.

Âşık Figâni, Şemsi Yastıman'ın öğrencisi olması nedeniyle daha çok Kırşehir ve özellikle Neşet Ertaş tarzı türküler, uzun havalar söyler. Bu arada yörede yüzlerce yıllardır söylene gelen türkü ve ağıt geleneği de onun diğer bir hocasıdır. Ancak onun örnek aldığı bir diğer âşık da Âşık Veysel merhumdur. Hatta 1970'lerde bir yakının evinde Âşık Veysel ile de tanışmıştır. Bu tanışmasında Âşık Veysel kendisine;

“Oğlum sen de âşıklık varmış. Hadi bir türkü söyle de dinleyelim.” deyince Âşık Figâni cevaben:

“Ustam sizin gibi deryanın yanında benim gibi derenin sesi olur mu?” deyince koca usta Âşık Veysel büyük bir tevazu ile ona:

“Hay oğul o deryaları senin gibi dereler aka aka doldurdu, sen çal bakalım.” Demiş ve onu dinlemiş ve beğenmiştir. Kendince bazı nasihatlerde de bulunmuştur.

Âşık Figâni türkülerinde yöreye ait ağız tüm unsurlarıyla kullanmıştır. Onun Türkçesi arı duru, su gibi berraktır.

Türkülerindeki Temalar:

Âşık Figâni, doğduğu toprakların aşığıdır. O, hayatı boyunca bu toprakları terk etmeyi hiç düşünmemiştir. Tabiat onun sığındığı bir ana kucağı gibidir. Uğurludağ'ın yaylaları, çam ve meşe ile örtülü ormanları, kuru dereleri, pınarları, baharın çağıldayan dereleri hep ilhamı olmuştur. Özellikle yok edilen ormanlara ağıt yakar ve üzüntüsünü dile getirir “Neden bakılmıyor bizim ellere / Beyim bizim elde orman kalmadı” derken. Yine bir başka türküsünde âdeta yalvarır insanlara “Kesme gardaş kesme bundan ne çıkar? / Kurt girmiş sürüye benzemiş dağlar” diye...

Bağ ve bahçe işleri ile uğraşmayı sever. Arılara karşı özel bir ilgisi vardır. Onların çalışma prensipleri, çalışkanlıkları da onun türkülerine konu olacak düzeyde değerlidir onun için. Sevdiğine seslenirken onlar üzerinden örnek verir; “Arılar sır etmiş seni / Sızılmış bala benziyon” ve “Karasinek boş vızılar / Arı balından bellolur” sözleriyle.

Ayrıca yöreyi de gezer Figâni... Zira sanatı ve kişiliği ile de yörede kendini sevdirmiş birisidir. O yörede acıklı bir olay olsa, bir genç ölümü olsa hemen gelip ondan bir türkü yakmasını isterler. İşte Tutpınarlı Ömer'in türküsü böyle doğmuştur. “Ardımdan ağlaşır Tutpınar köyü / Ömer köyümüzde bir tane deyi”

İlçeye 15 km uzaktan geçen Kızılırmak ile kırgın da olsa konuşur, dertleşir. O nimetlerinden yöre insanının yeterince faydalanamadığı ama gözyaşı gibi bağrından süzülüp akan bir nehirdir. Çocukluk yıllarında köprü olmadığı için üzerinden ancak sal ile karşıdan karşıya geçilen, bu esnada nice gelinleri, nice yiğitleri alıp götüren yürekleri yakan bir nehirdir. O yüzden ilk albümünde:

“Kızılırmak boz bulanık akarsın / Nice gariplerin canın yakarsın /Yalvarırım sana n’olur ne varsın /Beni bir kenara çal Kızılırmak” Der.

Âşık Figâni toplumsal bozulmalardan, ahlaki çöküntüden, insanların vefasızlığından da şikâyet eder türkülerinde. “Yüze dost görünür aldatır seni / Zamanın insanı kurnaz Figâni”

Toplumu bir yangın gibi saran moda tutkusunu da hicveder türkülerinde. Mesela 70’li yıllarda ortaya çıkan İspanyol paça pantolon tutkusunu, kadınların erkeklere, erkeklerin kadınlara özenmesini türkülerine konu etmiştir. “İspanyollar çıkalı /Çöpçüler de sevindi”

Tabi onu en çok sarsan fakirlik, işsizlik ve geçim derdi için insanların gurbet ellere gitmesidir. Mor Ala Koyun türküsünde: “Duydum arkadaşlar Hatay’a gitmiş / Oranın haberi telinen olur” İki

Derdim Var türküsünde de “İki derdim var ki dağlardan büyük /Birisi fakirlik biri de gurbet” der. Yine aynı türküde “Tarla yok ki kardaş kaldıram harman / Köyümde iş yok ki çalışam her an / Beni öldürecek komşular sorman /Birisi fakirlik biri de gurbet” Fakirin Hali türküsünde ise tablo daha da trajiktir. “Dedesinden kalma toprak yapısı /Zahmeriden soğuk olur kapısı /Çoluk çocuk bir yatakta hepsi /Hiç kimse halını bilmez fakirin”

Sevda ve hasretlik belki de en çok vurguladığı duygulardır Figâni’nin. “Gül bülbülün sitemkârı / Bülbül çeker ahu zarı / Salın gel yayla yolundan /Desinler bu kimin yâri” diğer bir türküsünde de: “Kınalanmış parmakları elleri /Hoyrat bülbül gelip dermiş gülleri / Kırdı felek hep tuttuğum dalları / Esen yeller nazlı yârden bir haber”

Sonuç

Prof. Dr. Oğuz Öcal yönetiminde hazırlanan Çorum Halk Şairleri ve Ozanları kitabında Âşık Figâni’ye de yer verilmiştir. 2008 yılında Hitit Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Halk Edebiyatı Bölümü öğretim üyesi Yardımcı Doçent Doktor Mete Taşlıova’nın hazırladığı ve Çorum İl Kültür Müdürlüğü tarafından yayınlanan Çorum Halk Şiiri Antolojisinde de yer almıştır. Âşık Figâni hakkında yapılan röportajlar da birçok kez yerel basında yayınlanmıştır.

hipleri bilinmeyen eski türküler olduğunu” söylemişti. Bu yönüyle kaynak bir kişi olduğunu da belirtelim.

Âşık Figâni bugün 77 yaşına gelmiştir ve halen Uğurludağ ilçesinde yaşamaktadır. Kendisini tanıtmak amacıyla yazılan bu yazı itiraf edeyim ki yetersizdir. Özellikle Üniversitemizin Halk Edebiyatı ve Musiki Bölümlerinin kendisi hakkında daha derin ve bilimsel araştırmalar yapması, kasetler dışında sonradan yaktığı türküler dâhil tüm eserlerinin yeni teknolojik imkânlar ile kayda alınması, şiirlerinin derlenmesi gerekir diye düşünüyorum.

Âşık Figâni’ye sağlıklı nice uzun yıllar diliyorum.

Gayrı Dayanamam Ben Bu Hasrete

Gayrı dayanmam ben bu hasrete
Ya beni de götür ya sen de gitme
Ateşi aşkına yakma çıramı
Ya beni de götür ya sen de gitme

Sen gidersen sensiz burada niderim
Bülbül gül dalına konmaz giderim
Kader katlin büker kement ederim
Ya beni de götür ya sen de gitme

Garip bülbül gibi düşürdün zara
Hangi âşık yanmadı ki bu nara
Yalnız gidiyon garip mezara
Ya beni de götür ya sen de gitme

Alamanya değil gidem getirem
Can beden de değil alam, götürüm
Duy feryadımı fidan boylu Fadimem
Ya beni de götür ya sen de gitme

Kefen yakışmıyor bu genç çağında
Gül kurudu bahçesinde bağında
Sensiz nasıl duram Uurludağ’ında
Ya beni de götür ya sen de gitme

Yar bağrıma vurdun kızgın dağları
Viran koydun mor sümbüllü bağları
Hüseyin’im geçiyor gençlik çağları
Ya beni de götür ya sen de gitme

TSO Korosundan Gurur Duydum / Mustafa Yıldırım

İlimizde yapılan kültürel faaliyetlere Ankara’da olduğumuz için çok zaman katılamıyordum. Ancak cuma günü akşamı Ankara Çorumlular Birliği ilimiz TSO Sanat Musikisi Korosunu davet ederek unutulmaz bir konser verdi Ankara’da...

Konserin seslendirmesini firmamız üstlendiğinden konsere bizzat katılma şansına sahip olmuştum. Zira Çorum’dan tanıdığım Sayın Enver Leblebicioğlu’na karşı bir sevgimiz, kalbi yakınlığımız mevcuttu.

Salonda birçok iş adamımız yanında eski Valilerimizden Mustafa Yıldırım Bey, Sayın Valimiz Mustafa Toprak Bey de teşrif etmişlerdi. Yine çok sevgili dostumuz ağabeyimiz Mahmut Köksal Beyi de orada görmekten ayrıca mutluluk duydum. Yine Hak İş Genel Başkanı Salim Uslu da oradaydı. Siyasi cenahtan ise Milletvekilimiz Ahmet Aydoğmuş Bey ile Sungurlu ve Uğurludağ Belediye Başkanları da salondaydılar.

İşimiz gereği bu tür organizasyonlarda çok bulundum. Birçok koroları, sanatçıları seyrettim. Birçok Fuar organizasyonlarını yaptım. Ancak bu koro ile kelimenin tam manasıyla gurur duydum, iftihar ettim. Zira konser öncesi hazırlıkları yaparken organizasyoncu arkadaşlarım “Yahu Mustafa Bey neden bu kadar titizleniyorsun? Sonuçta amatör bir koro... Biraz fazla hemşericilik yapıyorsun” diye konuşuyorlardı. Oysa koronun methini zaten Çorum’dan duymuştum. Kuzenim Halit Bey de bana övgüyle bahsetmişti koronun başarılarından. Tabi bu arkadaşlara gereken cevabı verdim vermesine de asıl cevabı salonda koro çok güzel vermişti. Keşke onlar da gelip görseydiler koroyu, bana hak verirlerdi. Eğer konserin bir CD si elime geçerse götürüp onlara vereceğim. Bakın bakalım amatör koro nasıl oluyormuş diye... Bu koro sıradan olsaydı TRT de konser veremezlerdi, ikinci kez Ankara’ya çağrılmazlardı.

Solistler âdeta izleyenleri büyülemişlerdi. Keşke onların isimlerini tek tek alıyordum da burada yazsaydım. O şarkılar ne kadar da yerinde seçilmişti ve ne kadar da duygu yüklü okunmuştu. Aklımda kaldığı kadarıyla mükemmel bir şekilde bir hanımefendinin icra ettiği Hicran Olacaksa Bu Aşkın Sonu, yine başka bir hanımefendinin söylediği “Kapın Her Çalındıkça O mudur Diyeceksin” şarkıları tek kelimeyle mükemmel örneklerdi. Hele düet yapan TSE Müdürü Uğur Bey ve yanındaki hanımefendi ne kadar da uyumlu bir şekilde söylemişlerdi şarkılarını. Yine erkek solistlerden Zeki Müren’i andıran Beyefendi yılların TRT sanatçısı gibiydi âdeta. Son şarkı “Yine Mevsimler Gececek” âdeta yüreğimizi yakan bir şarkı oldu. O ne büyük bir sestiydi öyle... Tabi sunucu kızımızı da yâd etmeden geçmek haksızlık olur. Hepsi evet solistlerin ve koristlerin hepsi sahnede devleştiler âdeta... Allah

bu koroyu nazarlardan korusun. Enver Beyin seyirciye şarkı söyletmesi de gerçekten çok büyük bir jestti. İddia ediyorum bu koroyu istediğiniz TV kanalına hem de canlı yayında gözünüzü kırpmadan çıkarabilirsiniz.

Sevgili Enver Bey gerçekten mükemmel bir koro oluşturmuş. Konser öncesi verilen kokteylde ve kuliste bizzat içlerinde bulunduğum tüm arkadaşlar hem hocalarına karşı hem de kendilerine karşı o kadar saygılı ve muhabbetli idiler ki doğrusu etkilendim. En az atmış kişilik olan, belki de gerçek sayıları bunun da üzerinde olan bu kadar gönül insanının birbirine kenetlenmiş olması bence bu başarının en büyük sırrıdır. Böyle bir organizasyonu gerçekleştiren Ankara Çorumlular Birliği Başkanı Dr. Dursun Dağışan ve ekibine yürekten teşekkür ediyorum. Yine böyle bir koroyu bünyesinde tutan, onları destekleyen Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Sayın Çetin Başaranhıncal Beye ve ekibine de teşekkür etmek gerekir.

Bu geceye teşrif eden eski valimiz Sayın Mustafa Yıldırım Beyi de bu nezaketinden dolayı kutluyorum. Vefakârlığını bizlere bir daha göstermiş oldu. Yine Sayın Valimiz Mustafa Toprak Bey de böyle bir etkinliğe Çorum’dan kalkıp gelerek hem ilimize hem de bu güzel koroya sahip çıktığını bir kez daha göstermiş oldu. Gönül isterdi ki diğer Sayın Vekiller de bu geceye gelmiş olsalardı. Hiç olmazsa Ağâh Bey gibi bir telgraf çekme nezaketinde bulunsalardı. Ama maalesef böyle olmadı. Salonun kulisinde sayın vekillerin daha önceki yıllarda yapılan geceye de katılmadıkları da konuşuluyordu.

Her şeye rağmen gece mükemmeldi. Konsere gelemeyenler bence çok şey kaçırdılar...

Kaynak:

Çorum Hâkimiyet Gazetesi, 27 Mayıs 2009 tarihli nüshası

Bir Nihavent Faslı / Halit Yıldırım

"Nihâvend, Nevâ perdesinden âgâze ve Çargâh ve Nihâvend [Kürdi perdesi] ve Dügâh ve Rast perdesine hubût edüp, anda karar eder." (Abdül-baki Nasır Dede)

Dünyanın kuruluşundan itibaren başlayan rüzgârın sesi, kuşların cıvıltısı, suların şırıltısı, kâinatta olan bütün mahlûkâtın çı-

kardığı o lahuti âhenkten ibaret olan bir güzellik manzumesidir musiki. "En güzel, en ulvi duyguları bir âhenk haleti içinde duyuşumuza aksettiren, bizi zaman zaman neşelendiren, zaman zaman hüznendiren, hele yüce Rabbimizin "kalı bela" dediğimiz o âlem-i ervahta, ruhlara "elestü bi-rabbiküm" hitabıyla o tarifi imkânsız bir sadâ ile soruşundan, ruhların da âdeta mecnun bir hâl içinde, o güzel ahengi, o güzel sadâyı aramalarından ibaret olan bambaşka bir duygudur" diyor musiki için kıymetli bestekârlarımızdan Üstad Amir Ateş...

Tabiatın yapısında vardır müzik... Rüzgârı dinleyin, yağmuru dinleyin, denizdeki dalga seslerini dinleyin, kuşları dinleyin. Hepsi farklı bir şarkıyı terennüm eder. Bu terennüm herkesin kendi lisanındadır. Rüzgâr rüzgârca, kuşlar kuşça... İnsan ise bu sesleri gönlüyle duyar ve gönül telindeki titreyişinin nağmelerini şarkılarla, türkülerle ifade eder. Her duygunun ayrı bir ezgisi vardır onun gönül hanesinde... Gönülden gönüllere bir bahar meltemleri gibi esen musikinin bu esrarlı sesi birçok insanı etkiler. Kimi çalar, kimi söyler, kimi de dinler...

Bendeniz de bir dinleyici olarak 20 Mayıs akşamı Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği (TDED) Çorum Şubesi bünyesinde faaliyet gösteren Türk Musikisi Topluluğunun konserini izlemek için Tiyatro Salonuna koştum. Henüz iki yaşında olan korumuz Şef Aliye Helvacı Hanımefendi yönetiminde hemşehrilerimize 'Nihavent Faslı' adıyla unutulmaz bir konser verdi.

Tiyatro salonumuz tıklım tıklım dolmuştu. Program sunucu Ahmet Bıçakçı'nın Soma'da yaşanan maden faciasında hayatını kaybeden işçilerimiz için bir dakikalık saygı duruşu yapılması için yaptığı anons ile başladı. Ardından Dernek Başkanımız Turhan Candan da bir açılış konuşması yaptı. Turhan Hoca konuşmasında

derneğin faaliyetleri yanı sıra koronun çalışmaları hakkında kısa bilgiler verdi. Korumuz 7 ay süren bir hazırlık döneminin ardından sahne alıyordu. Şüphesiz onlar bunun heyecanı içindeydiler. Bizler de aynı heyecanla onları izlemeye başladık. İlk bölümde Nihavent makamından eserler vardı. Birbirinden güzel şarkılar itina ile seçilmişti. Faslı bölümünden sonra Osman Nihat Akın'ın "Bir İhtimal Daha Var" isimli şarkını okumak için sevgili dostum Âdem Arslan sahne alıyordu. İlk kez sahne alan dostum bu şarkıyı büyük bir ustalıkla icra etmişti. Ama ben ondan daha çok heyecanlanmıştım doğrusu.

Aliye Hocamız da yılarca dillerden düşmeyen bir Şekip Ayhan Özışık bestesi olan "Yine Hazan Mevsimi Geldi" isimli şarkıya ustalıkla ses olmuştu. Koronun medarı iftiharlarından ve benim de kendisiyle her zaman gurur duyduğum Gamze Apraş; Sadettin Kaynak'ın "Ne Dert Kalır Ne Hüzün" isimli eserini sanki yılların bir TRT sanatçısı edasıyla okudu. Zira Gamze kardeşimiz TRT tarafından Trabzon'da düzenlenen "Genç Sesler" yarışmasında ilk 10'a girmiş yetenekli bir sest. İlerleyen dakikalarda birkaç kere daha sahne alarak koronun yükünü sırtlanan sevgili Gamze'ye teşekkür ediyorum...

Koronun yükünü omuzlayan bir ses daha vardı ki onu da tebrik etmemek elde değil. Yine bu korodan çıkıp TRT Ankara Radyosu'nun Gençlik Korosu'na giren Buğra Yurtsever söylediği birbirinden güzel ve bir o kadar da zor şarkıları büyük bir ustalıkla icra ederek bizlere unutulmaz dakikalar yaşattı.

Diğer solistler Hikmet Şahinbaş Hocamız ve Dilek Bildik Hanım da gönül telimizi titreten seslerdendi. Ama bunların dışında bir küçük dev adam vardı ki Allah'ım nazarlardan saklasın... Suat Sayın gibi müziğimize adını kazımış koca bir devin unutulmaz eseri "Yollar Uzak Gelemedim" şarkısını ustalıkla seslendiren Mert Kabakulak'ı tebrik ediyor gözlerinden öpüyorum. Ona bu imkânı veren Aliye Hanımı da ayrıca tebrik ediyorum.

Aliye Hanımı ayrıca Çorumluların aslında çok az tanıdığı emektar bir müzisyen olan şair, bestekâr Muammer Okutan Hocamızla bizleri buluşturduğu için de teşekkür ediyorum. Muammer Okutan Hoca 24.01.1949 yılında Osmancıkta doğdu. Babası 1959-1960 yılları arasında Osmancık Belediye Başkanlığı yapan Mustafa Asım Bey, annesi Melahat Hanımdır.

Muammer Hoca, ilk ve ortaokulu Osmancık'ta bitirdi. Daha sonra İstanbul Ticaret Lisesinden mezun oldu. İstanbul'da başladığı Üniversite tahsilini Ankara Ticari ve İktisadi İlimler Akademisi'nde tamamladı. Ankara'da yüksek tahsilini tamamladıktan sonra bir süre Şekerbank'ta çalıştı. Babasının rahatsızlığı nedeniyle bankadaki görevinden istifa ederek Osmancık'a döndü ve bir süre babasının işlerini yürüttü. Halen ticaretle uğraşmaktadır. Hocamız evli ve bir kız, bir erkek iki çocuk babasıdır. Okutan'ın Endüstri Mühendisi olan oğlu Tarkan Okutan da iyi bir müzisyen olup ud, keman ve tambur çalmaktadır.

Musiki ile çocuk yaşlarda tanışan Okutan, Üniversite yıllarında musiki cemiyetlerine katılarak bu musiki bilgisini geliştirdi. Özellikle İstanbul'daki tahsil hayatı esnasında "İleri Türk Musikisi Konservatuarı Derneği"ne devam etti ve burada nazariyat bilgisini artırdı. Ayrıca merhum bestekâr ve müzikolog Ekrem Karadeniz ile tanıştı ve ondan ud ve nazariyat dersleri aldı. Ankara'da çalıştığı yıllarda Osmancıklı Udi Bestekâr Ali Dursun Yağlı ile musiki çalışmaları yaptı ve bilgisini daha da artırdı. Osmancık'a döndükten sonra da musiki ile olan ilgisini kesmedi ve Osmancık Halk Eğitim Merkezi bünyesinde kurduğu koro ile hem birçok öğrenci yetiştirdi hem de birçok konserler vererek Osmancık'ın kültürel hayatına katkıda bulundu. Bu konserin gerçek kahramanlarından olan Gamze Apraş da Muammer Hocanın yetiştirdiği öğrencilerden birisidir.

Ud ve kanun çalan Okutan Hoca; Osmancık yöresinde söylenen ilahileri ve türküleri de notaya alarak onların unutulmamasını sağladı. Muammer Okutan'ın çeşitli makamlarda besteleri vardır. Geçen yıl yine bu koronun verdiği Hicaz Faslı Konserinde "Hayat Çekilmiyor Diye Geçilmez" isimli Muhayyerkürdî eseri icra edilmişti. Bu konserde ise Hocamızın "Gel Sevgilim" isimli Nihavent eseri seslendirildi. Hocamıza uzun ömürler diliyorum. Nice bestelerini inşallah dinleriz. Evet, güzel bir konser izledik. Emegi geçen herkese teşekkür ediyorum.

26.05.2014 / Çorum Hâkimiyet

Hayal Doğan'ın Ardından... / Halit YILDIRIM

Belirli bir amaç için bir araya gelen insanlara topluluk diyoruz. Biz de kendi musikimizi öğrenmek, onu icra etmek amacıyla bir araya geldik. Sağ olsun TSO yönetimi yıllarca hamilik etti bizlere... Bu hamiliğe izafeten TSO Türk Sanat Musikisi Topluluğu oldu adımız.

Nice güzel konserler icra ettik. Nice güzel nağmelerle titrettik kadirşinas halkımı-

zın gönül telini... Hoş bir seda bıraktık Çorum semalarında... Tıpkı bizlere eserler bırakıp giden üstatlarımız, hocalarımız gibi... Yarın bizler de bu âlemden göçüp gidince, belki bir gazete sütununda 2000'li yıllarda Çorum'da böyle bir koro vardı diye yazacak bizi gelecek nesiller...

Hiçbir menfaat gözetmeksizin, sanat icra etmek, bir şeyler öğrenmek adına bir araya geldiğimiz için dostluklarımız da her türlü menfaatten âri olduğundan güçlü oldu. Bağlandık, kenetlendik ve hep güzelliğe, dostluğa, başarıya kilitlendik...

Bu güzel birliktelik de hiç mi acı günler olmadı? Hiç mi hazan rüzgârları esmedi? Evet, yaşanan her yerde olduğu gibi biz de hayat dair her duyguyu yaşadık. Sevinç, neşe, mutluluk yanında hüznün, keder, ayrılık, gözyaşı... Hepsini yaşadık...

Önce, belki de hayatının en verimli çağında Çorum'un yetiştirdiği önemli değerlerden, beyefendi insan, sevgili ağabeyimiz Eczacı Kenan Bezgin'i kaybettik. O güler yüzlü, sevecen ağabeyimiz ansızın rahatsızlandı, uzun süren bir hayat mücadelesi verdi. Ama sonunda aramızdan ayrıldı gitti.

Peşinden Udi Emir Yedigâr ağabeyimizi kaybettik. Bir koro çalışması sonrasında ani bir kalp krizi ile ayrıldı aramızdan.

Sonra Ali Babamızı kaybettik. Çorum'un yetiştirdiği en önemli halk sanatçılarından kemancı Ali Çağlar'ı... hepsine Allah rahmet eylesin. Nur içinde yatsınlar...

Ölüm bir kez daha sessiz bir çığ gibi düştü üzerimize... Ayrılık en acımasız şekliyle hançer olup saplandı yüreğimize... Henüz hayatının baharında bir kardeşimizi amansız bir illetin pençesinden kurtaramadık. Dünya hayatının ne kadar yalan olduğu, aslında ne kadar da çaresiz olduğumuz gerçeği tokat gibi çarptı yüzümüze... O günden güne erirken bizler hiçbir şey yapamadık. Belki dua etmesini bile beceremedik. Kefenini, giyemediği duvağı ettik, yolladık Rabbine... "Her nefis

ölümü tadacaktır” buyruğuna boyun büktük Yaratanımızın. O’ndan geldik ve O’na gönderdik Hayal Doğan’ı...

Bir arkadaşımın yazdığı gibi, yakalandığı amansız hastalığına inat; bitmeyen, tükenmeyen neşesi ve hayata umutla bakan gözleriyle, her daim gülen yüzüyle yüreklerimize kazıdık onu... Bizler topluluk olarak perişan olduk. Dayanamadık bu acıya... Allah ailesine sabır versin, metanet versin. Onların acısını tarife sanırım kelimeler yetmez.

İki yıl önce onun hastalığı ilerlemiş bir şekilde gördüğümde yüreğim burkulmuş şu mısraları karalamıştım.

Hayal mi olacaksın kalbin aşkla vururken
Baharına doymadan çekip gidecek misin?
Sana matem yakışmaz tüller, simler dururken
Gözü yaşlı dostlara veda edecek misin?
Baharına doymadan çekip gidecek misin?
Baharına doymadan çekip gitti. Yaşlı gözlerle uğurladık onu son yolculuğuna...

Sevgili kardeşim Hayal, artık bedeninde o tarifi imkânsız ıstırapları yaşamayacaksın. Sen merhametlilerin en merhametlisi, müşfiklerin en müşfiki Rabbine kavuştun. Bizler arkandan ah vah etsek de, sen sahipler sahibinin yanındasın artık. Seni unutmak ne mümkün? Kabrin nur olsun. Rahat uyu...

06.10.2011 / Çorum Hâkimiyet

Gidişin Zamansız Oldu / Hakan Taş

Adı: Hayal Doğan, yaşı 30. Çorum’da yaşıyor, bir reklam şirketinde çalışıyordu. Kan kanseri olan ve kardeşim gibi sevdiğim Hayal yaşamını yitirdi.

“Sensizlikten ve sonbahardan hep korkardım ya, şimdi hem mevsim sonbahar hem de sensizim. Gel gör ki, sararan kuru yaprakları rüzgâr, beni ise sen savuruyorsun” diye başlayan dizelerimden etkilenmiş, “bende sonbaharda ölmekten korkuyorum” demiştin bana.

Hayallerin vardı, umutların sana yoldaştı. Canını yakan o büyük acı bile yüzündeki gülümsemeyi etkilemiyordu. Hiç kimse bana se-

nin gibi tatlı “Abimmmmm” diyemiyordu. Sana göre sevgi her insanın ihtiyaç duyduğu gıdaydı. Sen bu gıda ile besledin tüm sevdiklerini. Ama seni sevenlere ihanet ettin, zamansız gidişin ile sonbahar ile iş birliği yaptın, sarı yapraklarda gizlendin ve onlarla birlikte düştün hayatın dalından.

Kısa bir süre önce konuştuk senle telefonla. Ölümün soğuk derinliğinde rezerve yapmış gibi titrek sesinle bana veda eder gibiydin. Yanağından süzülen yaşları avucumda his ettim. Kelimeler boğazıma düğümlenmişti. Bu bir vedaydı biliyordum.

Mademki sonbahardan korkardın neden bu mevsimde gözlerini yumdun. Neden baharı beklemedin. Neden yüreğimize karları erken yağdırdın. Adın Hayal idi. Hayallerin çok renkli ve fazlaydı. Hayallerimizi de yıktın hayalin gibi, gidişin zamansız oldu bebeğim...

Beyazı çok severim, hep beyaz giyinmek isterim diyordun ya. Bende sana inşallah bir gün beyaz gelinlik giyersin derdim. Yine sevdiğin beyazlarınla gittin. Gelinliği tabutuna, kefeni bedenine sararak... Karaları ve matemini de bize bırakarak...

Şimdi sensizlikten ve sonbahardan bir kez daha nefret ediyorum. Baharın gelişini bekleme hayalim yok oldu. Dur hava şimdi çok soğuk, üstüne biraz daha toprak örtüneyim de üşümeyesin bebeğim. Çünkü ben sensizlikten hep üşüyeceğim ve seni çok özleyeceğim...

Kaynak:<http://www.hakkarihabertv.com/gidisin-zamansiz-oldu-8335h.htm>

Bahar Konserimiz ve Hissettiklerimiz / Halit Yıldırım

Her ne kadar iklimler değişse de yine de "Bahar Mevsimi" bir başka güzel. Zekai Tunca'nın: "Bahar, çiçek çiçek gelince güzel..." şarkısı gibi...

Benim de âcizane bir şiirimde:

"Bahar
Sen ne güzelsin
Adın bile güzel senin
Kıskanır ismini duyan
Resmini gören
Sele serpe açma yüzünü
Sakın nadanlardan" dediğim gibi...

Baharla umutlar yeşeriyor, tabiat uyanıyor, çiçekler hem renkleriyle hem de rayihalarıyla efsunluyor gönülleri... Şarkılara, şiirlere ilham olan bir bahar mevsiminde, bizler de topluluk olarak en güzel şarkılardan bir buket yapıp sunduk sevenlerimize... Tam üç gün boyunca unutulmaz anlar yaşadık ve yaşattık. Yaklaşık yedi aylık bir emeğin mahsulü olan bu anlar; emeğimizin karşılığı olarak seyircilerimizin ilgisi, sevgisi ve alkışlarıyla daha da bir anlam kazandı.

Hayat kendi mecrasında bir ırmak misali akıp gidiyor. Kimi zaman sessiz sakin, kimi zaman köpük köpük, kimi zaman çağlayarak... Her konserde bu akış canlanır gözümde... Kaybettiklerimiz gelir sıra sıra karşıma. Güler yüzüyle İlhan Bezgin Ağabey, kemanıyla Ali Baba, yaşadığı her şeye rağmen neşesinden taviz vermeyen ve gencecik yaşında bir hayal gibi uçup giden Hayal Doğan... Ve ilk ud hocam Emir Yedigâr... Allah hepsine rahmet eylesin...

Geçen yıl konser arifesinde Nimet Alpoğlu kardeşimiz annesini kaybetmiş, bu yüzden o konserdeki şarkısını söylememişti. Bu konserde aynı şarkıyı söyledi. Ama her notasında merhum annesini hissetti karşısında... Hüznün tablosunu çizdi sahnede... Ah bir de gidenler geri gelseler "gitmemiş gibi"...

Bu sene çok farklı bir konser yaşadık. Her gün bize bile farklı sürprizler yaşattı. Öncelikle Çorum'da Musiki Hayatının en önemli kilometre taşlarından Dr. Sedat Terlemez Hocamızı yıllar sonra ilk kez sahnede gördük. Bu bizim için çok büyük bir sürprizdi. Duygulandı, heyecanlandı yılların ustası... Yıllarca şef olarak çıktığı bu sahnede, bayrağı devrettiği Sayın Enver Leblebicioğlu ve ekibinden gururlandığını ifade etti. Evet, duygulandık ve gözyaşlarımıza hâkim olamadık. Konser sonrası bizimle resim çekirme nezaketi göstermesi ayrı bir güzellikti. Hele hele bir iki kuplelik de olsa koroyu tekrar yönetmesi, bize "Oldu mu Ya" ve "Sefalar Getirdiniz"

şarkılarını söyletirken yaşadığı mutluluk gözlerinden okunuyordu. Sedat Hocamıza acil şifalar diliyoruz şifa sahibi yüce Allah'tan...

Bir diğer sürpriz ise İlyas Karamanlı Hocamızdı. Allah sağlık, sıhhat ve uzun ömürler versin. Hala ilerleyen yaşına rağmen, değme gençlere taş çıkartan bu dev adam, yine gönülleri fethetti "Bülbül Kasidesi" ile... O sahneye çıktığında "ah dedim şimdi bir de Ali baba olsaydı da kemaniyla eşlik etseydi İlyas Hafıza..." Takdiri ilahi işte, boynumuz kıldan ince...

Son gün ise sevgili Uğur Özdeniz ağabeyimiz vardı. Her ne kadar Adana'ya tayin olsa da bir Çorum aşığı olarak bizimle bağını koparmayan bu gönül insanı da övgü dolu sözleriyle bizleri bir kez daha yüreklendirdi. Kendisine bizde teşekkür ediyoruz...

Ve son olarak koronun gerçek kahramanlarından bir diğer isim de şüphesiz Prof. Dr. Suat Kıyak Hocamızdı. O da Uğur Özdeniz gibi irtibatı koparmadı ne şehrimizle ne de koromuzla. Her konserimize; bütün unvanlarından soyunup, sadece sırtındaki tevazu libasıyla, eline udunu alıp gelen bu müstesna insana sadece teşekkür edebilmek ne kadar acziyet...

Efsun As'ın sunumuyla ve "Sonbahar goncası mı göğsünün üstündeki gül?" diye başladık konsere... "Cevrin yeter artık, Ellere uzaktan bak bana yakın gel" dedik gözleri bir içim su olan sevdiğimize... Nurhan Çakmak'ın dilinden sitem ettik "Ne müşkülmüş seni sevmek" diye... Yalvardık bir Zeki Müren şarkısıyla ve acemkürdinin o melankolik havasıyla "Zehretme hayatı bana cananım" diyerek Ayşe Coşkuner aracılığıyla... Dünyaya her gelen, gitmek için gelir dercesine çaresizliğimizi haykırdı Kâmil İdikut ve Yasemin Çirpi "Bak yine geçti bahar, gül neylesin neylesin" dizeleriyle...

Mualla Çağlar ve Hüseyin Emniyet de "Eylül Akşamlarında" ağlayan sevenlerin hikâyesini anlattılar bir Amir Ateş şarkısında... Bir Neveser Kökdeş şarkısında "Yıllardır bekliyorum bir gün dönersin diye" giden sevgililerin ardından bekleyen nihavent gönülleri dile geldi Gülden Arzoğlu ve Yusuf Çilingir aracılığıyla... Birbirine zincirleme gibiydi duygular ve şarkılar. Bekleyenlerin bir sözü daha vardı gidenlere Nimet Alpoğlu'nun dilinden... "Seninle bu aşkı kaldığı yerden devam ettirelim bitmemiş gibi"

Bu hüznün ortamını dağıtmak için olacak, karşılıklı bir potpuri sunuldu koro-dan.

İkinci yarıda yine daldık hüznün o gizemli dünyasına... Unutmanın kolay olmadığını haykırdı Vedat Özal bir hicaz şarkıda; "Yalan değil pek kolay olmayacak seni unutmak" dizeleriyle...

Ardından Nuriye Kaleycik kadere; "Kader kime şikâyet edeyim seni" diye seslendi. "Doğarken yakışmış tenimsin, benimsin, alnıma yazılmış yazısın silemem" seni dedi Avni Anıl'ın unutulmaz şarkısında... Merve Kuşçu ise "Çaresizim" dedi.

Elimizden uçup giden sevdiklerimizin ardından yaşadığımız çaresizliği anlattı bize Yaşar Güvenirgil'in hicaz eseriyle... Ne kadar da anlamlıydı "Allah'ım benden çok mu sevdin?" haykırıışları...

Ve her yıl olduğu gibi en büyük koro olan seyircilerimiz, bize; "şarkı böyle okunur" dercesine "Fikrimin İnce Gülü"nü okudular. Bu kez biz alkışladık yüreklerimizle bu güzel insanları...

Bu kısacık aradan sonra Sevil Karakoç sahnede ydi "Tanrım, yok mu bunun orta yolu" diye sordu bir Zekai Tunca şarkısıyla imkânsız aşklar yaşayan sevdalılar adına... Hüzün dalgasına bu kez rüzgârlar da eşlik etti Nuran Özkaya'nın sesiyle bir Şekip Ayhan Özışık şarkısında... "Rüzgâr söylüyor şimdi o yerlerde bizim eski şarkımızı / Vazgeç söyleme artık hatırlatma mazideki aşkımızı" diye buruk gönüllere tercüman olan bu sözlerle...

Bir Suat Sayın şarkısıyla Murat Yıldırım sahnede ydi... "Bu akşam yine dertle rimle baş başa kaldım" diyordu âşıklarının gençliğini katleden vefasızlara... Seçil İme de yine bir Avni Anıl şarkısıyla "Ne olur akşamları gelsen otursan yanı başıma, dinlesen hiç bitmeyen maceramı, ağladığımı yalnız sen görsen" diyordu bu vefasızlara...

Ve son solistimiz Murat Özkaya da "Unuturum diye yorma kendini, her sevenle beni bir tutamazsın, bu kadar yürekten sevmişken seni, öyle kolay değil, unutamazsın" diyor ve noktayı koyuyordu.

Ve bu unutulmaz geceye nazire olarak, koro da "bir geceye bin ömür verilir Kanlıca'da" diyordu. Ardından da "Karabulutları kaldır aradan" diye bu hüzün atmosferini dağıtıyordu.

Sahne ve dekor harikaydı. Emeği geçen herkesi tebrik etmek lazım... Ses sistemi kusursuzdu diyebilirim. Yine bu arkadaşlara ve bizleri bu imkânı sağlayan TSO yönetimine, Sayın Çetin Başaranhıncal ve ekibine sonsuz teşekkürler...

Bizleri yalnız bırakmayan; Sayın Valimiz Sabri Başköy ve eşi Fatma Başköy'e, Garnizon Komutanımız Hakan Saraç ve eşi Figen Saraç'a, İl Emniyet Müdürü H. İbrahim Doğan'a, İl Kültür Müdürü Ali Özüdoğru'ya, İl Tarım Müdürü Sayın Elfaz Ermiş ve eşi Betül Ermiş'e, TSO Başkanı Çetin Başaranhıncal'a, isimlerini sayamadığım diğer tüm protokol üyelerine ve tüm seyircilerimize sonsuz teşekkürler...

Son olarak, üstün gayreti, emeği, hoşgörüsü ile bizleri bir arada tutan, musikiyi sevdiren, öğreten, bu güzel gecenin oluşumunda en büyük paya sahip olan şefimiz Eczacı Enver Leblebcioğlu'na sadece ve sadece yürekten, gönülden, kalpten sevgi ve saygılarımı sunuyorum, ellerinden öpüyorum.

Teşekkürler Hocam... İyi ki varsınız.

04 Mayıs 2013 / Çorum Hâkimiyet

Çorum TSO Türk Sanat Müziği Topluluğu'nun Konseri / Abdulkadir Ozulu

Cuma akşamı TSO'nun Türk Sanat Müziği topluluğunu Şef Enver Leblebicioğlu yönetiminde bir daha dinledik.

Çorum'da en uzun ömürlü sanat topluluğu bu konserinde de disiplinli ve gayretli çalışmalarının sürdürdüğünü bir daha gösterdiler.

Topluluk her konserinde sahne düzenlemesine ayrı bir güzellik kazandırmasını da ihmal etmiyor. Sahneye yerleştirilen ışıklar ve Atatürk'ün güzel sanatlarda yükselmeyi hedef gösteren özdeyişlerinin yer aldığı notalı pano özellikle dikkat çekici ve güzeldi.

Topluluğun sahnedeki yerleşimi geçmiş konserlerden daha değişikti. Baylar ve bayanlar karşılıklı iki grup olarak yer almıştı.

(Topluluğun TSO salonunda yaptığı haftalık çalışmalarda zaman zaman, bayanlar için "çiçekler" erkekler için "böcekler" hitabı ile seslenilmesi ve bunun bir grup neşesi olarak herkes tarafından kabullenildiğini biliyorum.)

Neden grupların aralıkları o kadar dar tutulmuştu ki ne çiçekler ne de böcekler solo yapmak için yerlerinden rahatça çıkamıyorlardı. Tabi ki bu tespitimiz bir kusur bulmak için değil, çiçeklerin ve böceklerin sahnede daha rahat olmaları ve sıkıntı görmelerine yüreğimizin el vermeyişindendir.

Güzel sanatlardan birine veya birkaçına birden gönül vermek, bunlarla meşgul olmak, belirli bir grup çalışmasına devam etmek ve sanatın icrasından doğan müşterek havayı paylaşmak ne kadar güzel ve insani bir zenginliktir. Bu güzellik sadece arzulamakla, düşünmekle meydana gelmez. Fedakârlık ister. Soğuk demeden, sıcak demeden, nazlanmadan, sızlanmadan, kıskanmadan, üşenmeden, gücenmeden... Sevgi ve saygı dolu bir beraberliği kabullenerek, yorgunlukların bu birliktelikte unutulacağına inanarak çalışmalara devam ister. Her yeni çalışma saatleri içinde Türkçemizin en güzel sözlerini söylemek ve dinlemek, saz ve âhenk dünyamızın en güzel icra edilen seslerini duymak ve duyurmak ruh terbiyesinin en verimli bir yoludur.

Böyle haftalar aylar süren çalışmaların içinden derlenen bir demet çiçek misali iki saatlik bir konseri izleyip dinleyenler de bu nefis ziyafetten nasipleniyorlar.

Üst üste üç akşam (3-4-5 Nisan 2008'de) tekrarlanan bu konserleri bizlere sunan Şef Enver Leblebicioğlu ve TSO Türk sanat müziği korosu mensuplarına ve bu topluluğun bütün sazandelerine teşekkürler.

Bu konserde bu sanat topluluğunun içinde hayata gelen bir yeni eser de musiki dünyamıza hediye edildi. Bu yeni nihavent eserin güftesi Halit Yıldırım'a, besitesi sevgili ilim adamı, sanatkâr insan Prof. Dr. Suat Kıyak beyefendiye ait.

Gözlerde başlarken gönül oyunu
Önceden sonrası bilinmiyormuş
Aradan mevsimler yıllar geçse de
İlk sevda kalplerden silinmiyormuş

Hatıralar vardır kalplerde kalan
İnsanı aniden maziye salan
Unuttum desem de vallahi yalan
İlk sevda kalplerden silinmiyormuş

Suat Kiyak hocamızı ve genç şairimiz Halit Yıldırım'ı müzik, ses ve gönül dünyamıza kazandırdıkları bu güzel eserlerinden dolayı bir daha kutluyorum.

Sanat ve sanat ortamı her zaman güzel ve değerlidir. Kent kültürünün canlılığını sürdüren, Çorum gün ve gecelerinin sanat adına en güzel örneklerini sunan sanat sevdalılarını gönülden seviyor ve alkışlıyoruz. Güzel sanatları sevmek ve bu alanda yükselmeyi görev bilip ve bize yakışan bir güzellik olduğu bilinciyle çalışanlara en samimi selam ve saygılarımı tekrarlıyorum.

<http://www.corumhakimiyet.net/>

Paşa Çeten /Halit Yıldırım

2007 yılının 31 Mart akşamı Aşkın E Hali dergisinin bürosundayız. Derginin 6. sayısı matbaadan yeni çıkmış ve ertesi günü yeni sayının tanımı için basın açıklaması yapılacak. İçimizde büyük bir sevinç var. Üç sayı zor çıkar denilen derginin altıncı sayısını çıkarmayı başarmışız. Tatlı bir sohbet sonrasında demlenen çayı bizzat Paşa ağabey servis ediyor. Mehmet Okumuş ve ben kalkıp Paşa ağabeyin elinden bardakları almak istiyoruz. Ama o vermiyor. Servisi ben yapacağım diyor. Israrlarımız sonuçsuz.

Söz arasında bana: "Halit Bey benim şiir ne oldu?" diye soruyor. Ben de "ağabey senin şiiri besteledim. Bilgisayara kaydedip sana dinleteceğim" diye cevap veriyorum.

İlk defa bir şiirinin bestelendiğinden çok sevinçli olduğunu söylüyor ve acaba nasıl oldu diye de merak ediyor Paşa ağabey. Şiir iki kıta olduğu için bir kıta eklediğimi, şarkının Hicaz makamında olduğunu anlatıyorum. Çaylar içilince dağılıyoruz.

Ertesi günü basın açıklaması yapılıyor. 1 Nisan da gazetelerde derginin haberi yayınlanıyor. İş yerinde gazeteyi okurken bir telefon çalıyor. Arayan Kenan Bey... Paşa ağabey vefat etmiş diyor. Nutkum duruyor...

Şaka gibi bir şey... Nisan 1 şakası gibi. Ama hayat tüm acımasız gerçekliğiyle onu aramızdan alıp götürüyor ötelere...

Birçok hatıra canlanıyor gözlerimin önünde. Yeni yazdığı şiirleri keyifle okuduğu anlar, edebiyata olan aşkı, dostluğu, kısaca yaşanan her şey... Aklıma onun çok merak ettiği beste geliyor. Ona söyleyememiş olmanın ezikliği içimde duruyor. Keşke basın açıklaması olduğu gün dergiye gitseydim de şarkısını dinletseydim diye iç geçiriyorum.

Aradan tam dört yıl geçti. Onsuz geçen koca bir dört yıl. Hale'nin bu sayısında ölüm yıldönümünde onu yâd etmek istedim. Onu bir daha anlatmak istedim edebiyatseverlere...

Paşa Çeten; 1 Ocak 1946 tarihinde Merkez Ahilyas Köyü'nde yedi kardeşin en küçüğü olarak dünyaya gelir. İlkokulu Albayrak İlkokulunda bitirdikten sonra gittiği Ortaokulu rahatsızlanarak yanda bırakmak zorunda kalır.

Askerlik görevini ifa ettikten sonra, 1 Mayıs 1969 tarihinde Çorum 1. Noterliğinde çalışmaya başlar ve 1982 yılına kadar burada çalışır. 1991 yılında emekli olduktan sonra Mersin Silifke'ye yerleşir.

15 yıl kadar burada kaldıktan sonra Çorum'a döner. Orhan Kuyu ve Metin Demirci ile iki yıla yakın bir süre şiir çalışmaları yaparlar. Kenan Yaşar ve Metin Demirci ile Aşkın E Hali dergisini kurarlar. Paşa Çeten 1 Nisan akşamı geçirdiği bir kalp krizi neticesi vefat eder. Evli ve iki çocuk babasıdır öldüğünde. Onun kısaca hayatı böyle.

Kırk yaşında okuduğu kötü bir şiir onu etkiler. Bu şiir onu şiir yazmaya teşvik eder âdetâ. O günden sonra ölene kadar âdetâ şiirle toplanır şiirle dağılır. Zira onun için şiir bir tutku olmuştur artık.

İlk şiiri Tosya'da Şair, Eczacı Mehmet Karadağ yönetiminde çıkan "Üçüncü Yeni" dergisinde yayınlanır. Şiirleri yerel gazetelerden başka Çağrı, Duruşma, Güneysu, Kırığı, Nisan Yağmurları, Yeni Düşünce, Bayrak, Sızıntı, Hüner, Çorumlu 2000 ve Aşkın e-Hali dergilerinde yayınlanır.

Paşa Çeten 1991 tarihinde "Bu Bahar Nerede Bırakır Beni" isimli bir şiir kitabı yayınlar. Yaşar Kaplan, M. Akif Çankırılı, Melahat Koyuncu, Durdu Şahin gibi ünlü yazarlar Paşa Çeten'in şiir kitabı ve şiirleri hakkında olumlu eleştiriler yaparlar. Dergi ve gazetelerde değerlendirmeler yapılır şiirleri hakkında...

Ayrıca birçok radyo programına katılır ve şiirlerini canlı olarak okur Silifke FM, Silifke Göksu FM, Marmara FM radyolarında.

Paşa Çeten, şiiri; canla yazılan şiirler, akılla yazılan şiirler, nefisle yazılan şiirler, duyguyla yazılan şiirler şeklinde gruplandırır. Ona göre:

"Canla yazılan şiirler ay ve güneşe benzer. Akılla yazılan şiirler ateşte duman gibi hüzdündür. Nefisle yazılan şiirler denizde boğulan cana benzer. Duyguyla yazılan şiirler cennette yeşil güle konan bülbül gibidir. Can ve duyguyla şiir yapan şairler ilahi kubbenin burçlarına konarlar. Akıl ve nefisle şiir yapan şairler ise bu kubbenin etrafında uçarlar ama bir yere konamazlar. Onlara ben kalemi elinden alınan şairler diyorum. Böyle şairlere, git temizlen gel denir. Şair, şiirin terinde balıklar gibi yüzer; temizlenir, yüreğindeki tuzu besler. Akıl nefsi kendinden ayırır; nefsi şiirden kovar, nefsi yakar. Şair, şiir vadisine döner."

"Ben şiirimi zamanın gözüyle bakar, yağmur kalemiyle yazarım. Bana göre şiir ilahi kubbenin üstünde bir güzelliştir. Şiir ve şair bir bütün, şair bu bütünün bir parçasıdır. Şairler en güzel sözü söyleyebilmek için ilahi kubbenin üstündeki güzelliği soruştururlar."

Edebiyat alanında şiirden başka arkadaşı Metin Demirci'nin teşvikleriyle hikâye de yazar Paşa Çeten. Hikâyeleri Aşkın E Hali dergisinde yayınlanır.

Paşa Çeten büyük şehirlerde çıkarılan edebiyat dergilerine ve bu dergilerin etrafında toplanan çevrelere de sitemkârdır. Kendisi ile yapılan bir röportajda şöyle der bunlar için:

"Türkiye'de Sanat ve Edebiyat Dergileri her yerde çıkmaktadır. Hele İstanbul'da çıkan sanat ve edebiyat dergileri ve o dergileri yönetenler kendilerini Kafdağı'nın doruğunda görürler ve gözleri kör bulutlar gibi yalnızca kendi çevresini tanıyor ve kolluyorlar. Taşradaki şair ve yazarlara hiçbir şans vermiyorlar. Bu şiir adına ihanetin ta kendisidir. Ben İstanbul'da çıkan sanat ve edebiyat dergilerinde şiir görmedim. Görseydim onlara da şiir gönderirdim. Gönderdiğim olduysa da şiiri bilmedikleri için yayımlamadılar."

Paşa ağabey kendisiyle barışık bir insandı. Kendisini de eleştirirdi. Öyle ki ismini bile eleştirirdi. "İsmimi Paşa koymuşlar ama ben ismimi beğenmiyorum. Şiirlerime ne isim koyacaklar onu da bilmem?" derdi. Bu sorunun cevabı zordu. İlk çıkardığı o küçücük kitabın adını kendisi "Bu Bahar Nerede Bırakır Beni" koymuştu. Bizi bırakıp gittiği o Nisan gününe kinaye olarak "Bu Bahar Bizi Bıraktın Sensiz" diye cevap vermek zorunda kaldık.

Onun ardından sadece Çorum da değil ulusal basında acı haber değişik başlıklarla verilmişti. Benim en çok dikkatimi çeken ise "Gündüz Dergisinin Yeni Sayısını Tanıttı, Akşam Kalp Krizi Geçirerek Öldü" başlığı oldu. Haberin devamında şunlar yazıyordu:

"Çorum'un tanınmış şairlerinden Paşa Çeten, dün düzenlenen basın toplantısında sahibi olduğu Aşkın e-Hali isimli edebiyat dergisini tanıttıktan sonra akşam saatlerinde evinde geçirdiği kalp krizi sonucu hayatını kaybetti. (03.04.2007)"

Arkadaşları, dostları arkasından güzel yazılar yazdılar. Kenan Yaşar, Nihat Örs, Bahri Güven, Durdu Şahin, Metin Demirci, Selahattin Gençkan, Selahattin Aydemir ve diğerleri... Aşkın E Hali dergisi onun için özel bir sayı çıkardı ve bu yazıların bir kısmını bu sayıda yayınladı. Adına bir anma gecesi düzenlendi.

Ölümünden sonra dergi yönetimi tüm şiirlerini toplamak istedi. Ailesinden aldığı notlarını bizzat ben yaklaşık bir yıl çalışarak bir kitap olacak hale getirdim. Bu kitap henüz yayınlanmadı.

Kurucularından olduğu dergi hala yoluna devam ediyor. Sanırım her sayısında onun bir şiirine yer veriyorlar. Dergiden ayrılanlar oldu, yeni gelenler oldu. Ama dostluklar unutulmadı, Paşa Çeten adı gönüllerde yaşıyor.

Sanki bulutlara mısralardan son mektubunu yazmış ve ölümü bekler gibi "nerede benim ölümüm" diye soruyordu.

Sabaha çıkmayı bile ona çok gören bir bahar gecesinde yüküne yenilmiş bir hamal misali çekip gitti ötelere.

Allah rahmet eylesin. Paşa Çeten Çorum'un kültür ve edebiyat hayatına katkıda bulunmuş önemli bir değerdi. Temennim özellikle Hitit Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Edebiyatı Bölümü hocalarının ilimiz yazın hayatına katkıda bulunmuş Paşa Çeten gibi değerler üzerine araştırma tezleri yaptırarak onların isimlerinin gelecek nesillere aktarılmasında katkıda bulunmasıdır.

Kaynak: Hale Dergisi, Nisan 2011, Sayı:78

2014 Bahar Konseri /Halit YILDIRIM

"Gönül teli titremek" diye bir deyimimiz vardır. Bu deyimın kaynağını düşündüğümüzde akla ilk gelen şey musikidir. Zira titreyen tellerin ritmik armonisi musikiyi oluşturur.

Her varlığın da kendine has bir musikisi vardır. Kuşların sesi, dalgaların sesi, rüzgârın sesi aslında birer musikidir ve dinleyen insanı etkiler.

Musiki hayatımızın her devresinde bizimledir. Doğduğumuzda kulağımıza okunan ezanın bile kendine has ilahi bir musikisi vardır. Bunu annelerimizin ninni ezgilerinden tutun da ölümümüze kadar tüm hayatımız aslında musikiyle iç içedir. Her ne kadar musikiye fikren muarız olandan alın, ona karşı ilgisiz, kayıtsız ve bigâne kalandan tutun da ona müptela olanına kadar aslında insanoğlu tüm hayatı boyunca onunla iç içedir.

"Su", dünyada iletken özelliği taşıyan maddelerin başında gelir. Titreşimler dolayısıyla sesler de iletilebilme özelliğe sahiptir. Musiki de titreşimlerden oluşan bir ses özelliği taşıdığından vücudumuzda iletilir. Kulağa gelen bu iletiler kulak sıvısında oluşturduğu titreşimlerle duyma organını harekete geçirir ve sonuçta duyarız.

Musiki hem duyulma hem de hissedilebilme özelliğine sahiptir. Zira onu duymakla kalmayıp bazen seviniriz, bazen hüzünleniriz, bazen ağlarız, bazen güleriz. Peki, bu hissedilme işi nasıl oluyor? Elbette bu soruya; "musiki ruha hitap eder ve orada bulduğu karşılık neticesi bu duygu iniş çıkışları olur" diyebiliriz. Oysa hissetmenin bir diğer tarafı yine iletimle ilgilidir. İnsanoğlu sesleri sadece kulaklarıyla değil, her bir hücresiyle duyar. Zira insan vücudunun yaklaşık % 70'i sudur.

Su da vücudumuzdaki ses ve titreşimler için hârika bir iletkenidir. Anne karnında dahi dinlenen şeylerin, cenine tesir ettiğini biliyor muydunuz?

Titreşimlerden oluşan sesler, ahengi ölçüsünde insanı etkiler. Her türlü karmaşa ve gürültü, bizi strese sokar, moralimizi bozar ve ümitsizliğe sevk eder. Araştırmacılar; çok yüksek titreşimli müziğin, alkol ve uyuşturucu gibi, şuura tesir edip bize uyuşukluk verdiğini, sonrasında bizde bağımlılık yaptığını belirtmekteler.

Seslerin frekans dereleri ölçülmüş ve bu dereceler de yorumlanmıştır. Örneğin 90 desibelden daha yüksek frekanstaki sesler, strese ve işitme kaybına yol açmaktadır. Bunun yanında insanın gönlünü rahatlatan, ferahlatan müzik türleri; ruh hastaları, alkol ve uyuşturucu müptelaları, tansiyon hastaları ve migren hastaları için yıllarca bizim kültürümüzde de başka kültürlerde de tedavi amaçlı kullanılgelmıştır.

Türk Sanat Musikimizin bu özelliğini belirten uzun bir girişten sonra bu yıl gerçekleştirdiğimiz Bahar Konserimiz için de birkaç cümle arz etmek isterim.

Kurulduğu 2001 yılından beri Çorumlu müzikseverlere unutulmaz konserler veren TSO Türk Sanat Musikisi topluluğumuz bu yılda konser halkasına bir yenisini ekledi. Artık topluluk üyeleri ailemizden birisi oldu diyebilirim. Başta Şefimiz Enver Leblebicioğlu hepimizin ağabeyi, diğer üyelerimizden birisi "Bizim Şevket", ötekisi

"Bizim Vedat", bir diğeri "Nurhan Abla", "Bizim Nimet" vs. oluverdi artık... Hanen-delerimizin, sazandelerimizin başarısı hepimizin ortak başarısı, birimizin sevinci hepimizin sevinci, üzüntüsü ise hepimizin üzüntüsü oldu. Bu birliktelik ise başarıyı getirdi.

Aramızdan ayrılanlar oldu. Kemancı Ali Babamızı, çok genç yaşında kaybettiğimiz solistimiz Hayal Doğan'ı ve udimiz Emir Yedigâr ağabeyimizi, Eczacı Kenan Bezin ağabeyimizi bir kez daha rahmetle andık. Ruhları şad olsun.

Konsere, başta Sayın Valimiz Sabri Başköy ve eşi Fatma Başköy, Garnizon Komutanı J. Kd. Albay Ahmet Çelik ve eşi Leyla Çelik, İl Emniyet Müdürü H. İbrahim Doğan ve eşi Gülcan Doğan, Çorum TSO Meclis Başkanı Erol Karadaş ve Yönetim Kurulu Başkanı Çetin Başaranhıncal, eşleri, diğer protokol üyeleri ve davetliler katıldılar. Hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyoruz.

Bunların yanında Çorum'da yıllarca musikiye emek vermiş gönül dostlarımızı, hocalarımızı, diğer korolarımızın güzide üyelerini görmek bizleri ayrıca memnun etti. Bu meyanda bizi varlıkları ile destekleyen sevgili Halil Özçelebi, Şahin Yılmaz ve Abdulkadir Ozulu Hocamızı yâd etmeden geçemeyeceğim. Sağ olsunlar, var olsunlar...

Konserde bestelerini güftelerini okuduğumuz üstatlarımıza, bizlere bu güzel eserleri bıraktıkları için ne kadar teşekkür etsek azdır. Ölenlere rahmet, yaşayanlara sağlık ve uzun ömürler diliyoruz.

Aylardır hazırlandığımız konserimizi, çok şükür yüzümüzün akıyla gerçekleştirdik. Yorgunluklar, stresler, sıkıntılar seyircilerimizin alkışları arasında eridi gitti. Darısı diğer konserlerimize, diğer korolarımıza...

Önümüzde Ankara Konserimiz var. Artık geleneksel hale gelen, Ankara'da yaşayan hemşehrilerimiz için vereceğimiz konser de 26 Nisan Cumartesi akşamı...

Nice konserlerde buluşmak üzere...

18 Nisan 2014 /Çorum Hâkimiyet

"Bizi Mecnun Ettin Enver Hoca" /Halit YILDIRIM

Gurbeti bilir misiniz?

Hani; memleketinizden, doğduğunuz topraklardan, köyünüzden, mahallenizden, çocukluk arkadaşlarınızdan, sevdiklerinizden ayrı yaşadığınız yer var ya... İşte orasıdır gurbet...

Ne çok şarkısı, türküsü vardır gurbetin... "Yüksek yüksek tepelere

ev kurmasınlar"dan tutun, "Allı Turnam bizim ele varırsan", "Gönül gurbet ele varma", "Hasta düştüm Gurbet elde", "Gurbet eller bana bir mesken oldu", "Yine mi gurbetten kara haber var?"a kadar yüzlercesi...

Hasreti bilir misiniz?

Hani; memleketinize, doğduğunuz topraklara, köyünüze, mahallenize, sokağınıza, sevdiklerinize, çocukluk arkadaşlarınıza ve hatıralarınıza duyduğunuz özlem var ya... İşte o da hasret...

Hasret üzerine de ne acı şarkılar, türküler söylenmiş... "Hasreti yıllara sor", "Hasretinle yandı gönlüm", "Gel artık bitsin bu hasret bu ayrılık", "Sana öyle hasretim ki" ve daha nicesi...

Bu duyguları yaşayanlar bilir hasretin, gurbetin ne kadar yürek yaktığını... Boşuna mı söylendi sanıyorsunuz "Şu uzun gecenin gecesi olsam / Çorum'da bir evin bacası olsam" türküsünün...

Zaman zaman gözleriniz dalar gider eski günlere... Elim ateş, saklambaç, sin sin, dalye, deşenek, seksek oynadığınız, bağ ve bahçelere masum hırsızlıklar düzenlediğiniz, okuldan kaçtığınız, mahalle kavgaları yaptığınız günler... Gözleriniz doldu değil mi? Sıladaysanız en azından o mahalleye gider, o okulun önünden geçer, o arkadaşları bir şekilde bulur hasret giderirsiniz. Eski günleri yâd edersiniz...

Bir de bunları gurbet ellerde hatırladığınızı düşünün... Önünüzde kocaman bir duvar vardır, taşlar yerine koca koca mesafelerle örülmüş bir duvar... İstedığınız zaman o duvarı aşamazsınız, gidemezsiniz, gelemersiniz...

Nerede bir 19 plaka görseniz yüreğiniz hızla çarpar. Yoldan geçen birisi konuşurken "heri" deyiverse "bu da Çorumlu" diye tebessüm edersiniz.

Televizyonda önce memleketin hava durumuna bakarsınız; sıcak mı, soğuk mu, yağmurlu mu diye... Zira orası en soğuk günlerde bile dostların sıcaklığı ile daha sıcak, en kavurucu yaz günlerinde bile Sıklıktan ârı esen rüzgârıyla daha serindir... Gazetelerde Çorum'la ilgili haberler hemen gözünüze takılır.

İşte 26 Nisan gecesi Çorum Vakfı Ankara Şubesi ve Ticaret ve Sanayi Odası iş birliği ile gerçekleştirilen "Geleneksel Bahar Konserimiz" vesilesiyle Ankara'daki hemşehrilerimize memlekettten, leblebi sıcaklığında selam götürdük. Onlara bir an kendilerini Çorum'da olduklarını hissettirdik. Belki biz koro üyelerinin yakınları bizimle hasret giderdi ama bu koca şehirde, onun gündelik hayhuyu arasında bir araya gelemeyen gurbetçilerimizi bir araya getirerek onların hasretlerini bir nebze dindirdik sanki...

Kimler yoktu ki Resim Heykel Müzesinin muhteşem salonunda... Milletvekili-miz ve TBMM İdare Amiri Salim Uslu daha önceki konserlerimizde olduğu gibi yine oradaydı.

Eskimeyen Çorumlular olarak gördüğümüz eski Çorum Valilerimiz gerçek gönül dostlarımız, büyüklerimiz Sayın Hüseyin Poroy ve Sayın Atıl Üzelgün de her Ankara konserimizde olduğu gibi bu konserimizde de yine bizi yalnız bırakmadılar.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Hukuk Müşaviri İlknur Çetin, Sıla 19 Gazetesi imtiyaz sahibi Ergülü Garipçin ve isimlerini sayamayacağım onlarca değerli insan bize destek oldular...

Konser salonunun hemen bitişiğindeki Numune Hastanesinin yoğun bakımda yatan arkadaşımız, kardeşimiz Murat Demirezen'i de unutmadık. Birkaç arkadaşımızla gidip yakınlarından durumu hakkında bilgi aldık. Dualarımız onunla... Keşke ayağa kalkıp bu konserimizi izleyebilseydi... Dualarımız onunla...

Konserimizin düzenlenmesinde çok büyük emekleri olan Çorum Vakfı Ankara Şubesi Başkanı Alper Bilan, Çorum TSO Yönetim Kurulu Başkanı Çetin Başaran-hıncal da bizi yalnız bırakmayan gönül dostları kervanındaydılar...

Koromuz her zamanki muhteşemliğiyle duygulara tercüman oldu. Solistlerimiz okudukları eserlere duygularını katarak en güzel şekilde sundular şarkıları. Saz ekibimiz kelimenin tam manasıyla notları tek tek döktürdüler... Hocamız Enver Leblebicioğlu hem performansıya, hem koromuza olan hâkimiyetiyle, hem karizmatik duruşuyla, hem de güler yüzüyle salondaki herkesi büyülemeyi bir kez daha başardı.

Konserimize destek için İstanbul'dan kalkıp gelen Çorumlu sanatçı dostumuz Cemalettin Kurtoğlu, Ankara'dan katılan Çorumlu sanatçılarımız Gökhan Ertek ve

Semih Baykara da ayrı bir renk kattılar konserimize... Seslerine, gönüllerine sağlık diyoruz.

Konserimize sponsor olarak destek veren iş adamlarımız; Tuğrul Velidedeoğlu, İsmet Çenesiz, Latif Kavukçu, Selahattin Kaleli, Haydar Ali Öztaş, Mustafa Saatçi, Necdet Portakal, Salih Şerbetçi, Uğur Barlık ve Halis Durkaya'ya teşekkür ediyoruz. Onların katkıları da bizim için çok önemlidir.

Çorum Vakfı Ankara Şubesi Başkanı Alper Bilan'ın; "Bu koro içimizden birilerinden oluşan amatör ruhlu, profesyonel bir koro. Şef Enver Leblebicioğlu bir duayen. Koro elemanları benim için tanıdık yüzler, ağabeylerimiz, okul arkadaşlarımız, mahallemizin sakinleri, arkadaşlarımızın çocukları, komşularımızın kızları, torunları... Hepsinin farklı işleri farklı görüşleri var ama sahneye çıktıklarında, birlik ve beraberlik içerisinde tek ses, tek nefes olarak, sanatın ayak seslerini seyircilere hissettirerek Çorum'u ve kültürünü en güzel şekilde temsil ediyorlar. Çorum'un gerçek yüzünü herkese gösteriyorlar. Siz Çorum'u Ankara'ya bir adım olarak görebilirsiniz. Ama işlerinin yoğunluğu nedeniyle belki on yıldır memleketine gidemeyen birçok insan var. Siz bu insanların memleket özlemlerini bir nebze olsun giderdiniz" sözleri aslında bir nevi duygularımıza tercüman oldu.

Ve salonu dolduran birbirinden kıymetli hemşehrilerimiz... Onlar salona sığmayan yürekleriyle, verdikleri pozitif elektrikle, muhteşem bir şekilde okudukları "Hatırla Sevgili" isimli şarkıyla ve o güzel alkışlarıyla bize de unutulmaz anlar yaşattılar. Hele o şarkıyı söylerken açılan "Bizi Mecnun Ettin Enver Hoca" pankartı bizim için hem çok büyük bir sürpriz hem de çok büyük bir jest oldu. Teşekkür ediyoruz bu nezaketi gösteren hemşehrilerimize...

Sanırım 26 Nisan akşamında Ankara'da icra ettiğimiz konserimizin özeti bu pankarttaki sözler olsa gerek.

29 Nisan 2014 / Çorum Hâkimiyet

Bahar Konserinde "Gönlüm Kanatlandı" / Halit YILDIRIM

Geçtiğimiz 1 Mayıs akşamı İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Türk Sanat Müziği Korusu'nun düzenlediği Bahar Konserine katıldım. Salon tamamen dolu olduğu için birçok hemşerimiz konseri ayakta veya fuaye salonunda sinevizyondan izlemek durumunda kaldı. Konserde; Vali yar-

dımcımız Recep Yüksel, Belediye Başkanımız Halil İbrahim Aşgın, İl Kültür ve Turizm Müdürü Ömer Arslan, Müdür Yardımcıları İbrahim Yıldız ve Mehmet Bayrak ile tanınmış birçok sima izleyiciler arasındaydı.

Konser öncesi, koronun kurucularından olan ve Çorum'da Türk Sanat Musiki denilince akla gelen ilk isimlerden olan Halil Özçelebi hocamızla kısa bir sohbet etme şansı bulduk. Elli yılı aşkın bir zamandır bu sanata emek veren hocamız, artık koltuğuna oturup öğrencilerini izlemek istediğini söylüyordu. Yerine bıraktığı Selda Erdost Hanımefendiden sitayişle bahsediyordu. Onunla uzun yıllar çalıştığını, şu anda Hitit Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde ikinci yükseköğrenimini yaptığını anlatırken onunla gurur duyduğu her hâlden belli oluyordu.

Konser; sunuculuğu üstlenen Fatma Nur Çetin Hanımın anonsuyla başladı. Sahneye ilk önce sazandeler çıkmıştı. Sazlarda ilimizden; Behiye Özeşer, Şahin Yalçın, Nuri Sezikli, Fatih Özçelebi, Nurullah Sağlamkaya, Hülya Gökeşme, Elif Özge Maz'ın yanı sıra TRT'den Hüseyin Başcanbaz, Hüseyin Yıldır, Gökhan Yıldır ve Sinan Altınbaş görev almışlardı. Ardından yirmi yedi kişiden müteşekkil koro sahne aldı.

Konserin ilk bölümünde, Acemkürdi ve Muhayyerkürdî eserlerinden güzel bir seçki yapılmıştı. İsmail Hakkı Bey'in Acemkürdi peşrevinin ardından korodan üç eser (Bir Vefasız Yâre Düştüm, Artık Gelecek Sanma Geçti O Günler, Kır Atıma Bineyim) dinledik. Ardından ilk solist olarak Udi Behiye Özeşer Hanımefendi, Şekip Ayhan Özışık'ın "Rüzgâr Söylüyor" isimli ölümsüz eserini seslendirdi. Ardından Habibe Sena Çınar; sözleri hemşerimiz Mehmet Erbulan'a, bestesi İsmet Nedim Saatçi'ye ait "Adını Anmayacağım", Mahmut Baydur; sözleri Müzehher Güyer'e, bestesi Ali Erköse'ye ait "Viran Olan Kalbimde", Hüseyin Erdost; "Bülbülüm Altın

Kafeste” isimli türküyü, Dr. Fatih Tuncel; sözleri Ali Tekintüre’ye ve bestesi Necdet Tokatlıoğlu’na ait “Ne Sen Beni Gördün Ne de Ben Seni” isimli eserleri okudular. Yine söz ve müziği Necdet Tokatlıoğlu’na ait “Seviyorum Özlüyorum” isimli eseri de korodan dinledikten sonra sahneye gelen Zehra Öztürk’ten; Zeki Müren’in muhteşem eseri “Zehretme Hayatımı”, Esin Tufan Eser’den; bestesi Necdet Tokatlıoğlu’na ve sözleri Mehmet Erbulan’a ait “Al Aşkını Çal Başına”, Tülay Şirin’den sözleri Mustafa Sevilen ve bestesi Yıldırım Gürses’e ait olan “Mevsimler Yas Tutup Güller Ağlasın” isimli ölümsüz eseri son olarak da Gülay Çam’dan sözleri Mehmet Erbulan’a ve bestesi Taner Şener’e ait Bir Çift Sevdalı Bakışın isimli eserleri dinledik. Bu şekilde ilk bölüm tamamlanmıştı.

İkinci bölüm Lavtacı Andon Efendi’nin Hüseyini Peşrevi ile başladı. Ardından korodan üç eser (Ben Yürürüm Yane Yane, Yine Bağlandı Dil, Irafa Fincan koydum) dinledik. Ardından konserin asıl sürprizi geldi. Gamze Bayraktar’ın okuduğu eserin sözleri hemşerimiz Udi Behiye Özeşer Hanımefendi’ye ve bestesi kıymetli hocamız Kemani Şahin Yalçın’a ait olan “Gönlüm Kanatlandı Sanki Uçacak” isimli Hüseyini şarkı idi. Ben güftekârımız sevgili Behiye Özeşer Hanımefendiyi ve Şahin Yalçın hocamızı tebrik ediyor, hatta böylesine güzel bir eseri musikimize kazandırdıkları için teşekkür ediyorum. Tabi ki bu şarkıyı repertuara alma kadirşinaslığını gösteren Şef Selda Erdost Hanımefendi’yi de tebrik ediyorum. Özellikle üzerinde çalıştığım “Çorumlu Bestekârlar ve Güftekarlar” isimli araştırmam için güzel bir kaynak olan bu eser, bana bu araştırmamı tamamlamam için daha da bir gayret ve cesaret verdi diyebilirim.

Konser Uşşak şarkılarla devam etti. Uşşak makamına olan tutkunluğu yüzünden kendisine Uşşaki diyebileceğim kıymetli hocam Hikmet Şahinbaş’ı; sözleri Turhan Oğuzbaş’a, bestesi Avni Anıl’a ait “Yalan Yıllar” isimli yine bir uşşak şarkıda tekrar dinleme fırsatı bulmuştum. Ardından Şirin Çizmeci’den sözleri Seyhan Gır-giner’e, bestesi İlğün Soysev’e ait olan “Öyle Özledim ki Sevgilim Seni”, Neslihan Yılmaz’dan; sözleri hemşerimiz merhum Cemal Safi’ye, bestesi Selçuk Tekay’a ait “Vurgun”, Ebru Erdem’den; Haydar Telhüner’in “Bir Güneş ki Doğmayacak” isimli eserleri dinledik. Korodan dinlediğimiz Zeki Duygulu’nun Dereleler Çağlar Oldu isimli Uşşak türküsünün ardından Burhan Erdem’den Nesimi’ye ait “Haydar Haydar”, Muzaffer Kaya’dan sözleri Kemalettin Kamu’ya, bestesi Yıldırım Gürses’e ait “Gurbet O Kadar Acı ki” isimli eserleri dinledik. Son olarak koro şefi Selda Erdost Hanımefendi de Udi Hrant’a ait olan “Söyle Ruhum Sevdan Beni Kaç Yıl Yakacak?” isimli eseri okuyarak konsere bir kez daha damgasını vurmuş oldu. Konser koro-nun seslendirdiği potpuri ile sona erdi.

Bu güzel konser için başta Şef Selda Erdost Hanımefendi olmak üzere saz-en-delerinden hanendelerine, kurum müdüründen sunucusuna, sesçisinden ışıkçı-

sına ve salonu hıncahınç doldurarak konseri coşkulu alkışlarıyla daha da bir anlamlandıran kadirşinas Çorumlu sanatseverlere kadar emeği geçen herkese tebrik ve teşekkür ediyorum. Böyle bir koroya sahip olduğu için İl Kültür ve Turizm Mü-dürlüğümüz ne kadar övünse azdır ve hatta hakkıdır diyorum.

Yazımızın başlığına dönecek olursak; bu konserde söz ve müziği Çorumlu sa-natçılara ait beş eser dinledik. Kuşkusuz koroda bizzat sazları, sesleri ve sözleriyle emek veren iki kıymetli sanatçımızın gönüllerini de ortaya koyarak yaptıkları şarkı daha da bir anlamlıydı benim için. Onlar şarkılarında “Gönlüm Kanatlandı Sanki Uçacak” derken benim de gönlüm hemşerilerimin bu başarıları ile âdeta kanatla-nıp uçuyordu. Zira “Marifet iltifata tabidir ve iltifatsız marifet zayidir” düsturu şi-arımızdır.

Güzelliklerin çoğalmasa ve takdir edilmesi dileklerimle...

3 Mayıs 2019 / Çorum Hâkimiyet

VIII. BÖLÜM

ÇORUM BASININDA ÇIKAN MUSİKİ HABERLERİ

Türk Sanat Musikisi Derneği 'Çorum'da Türk Sanat Musikisi'nin Dünyası ve Bugünü' konulu bir panel düzenledi.

Musiki'nin dünyası ve bugünü tartışıldı

Türk Sanat Musikisi Derneği 'Çorum'da Türk Sanat Musikisi'nin Dünyası ve Bugünü' konulu bir panel düzenledi. Dün saat 14.00'te başlayan panele konuşmacı olarak Çorum Belediyesi Türk Sanat Müziği Korusu Şefi Halil Özçelebi, TSO TSM Korusu Üyesi Halit Yıldırım, Müzik Öğretmeni Gürcan Emektar, Emekli Müzik Öğretmeni Yeter Döner ve Salim Koçak katıldı.

Belediye Turgut Özal İş Merkezi konferans salonunda gerçekleştirilen paneli Kültür ve Turizm İl Müdürü Ali Özüdoğru, Türk Sanat Musikisi Derneği Başkanı Vedat Kutsal ve çok sayıda musikisever izledi.

Panel, Kültür ve Turizm İl Müdürü Ali

Panel Belediye Turgut Özal İş Merkezi konferans salonunda gerçekleştirildi.

Özüdoğru'nun yaptığı açış konuşması ile başladı. Ali Özüdoğru konuşmasında panelin Çorum için bir ilk olduğunu, panelde konuşulanların derlenerek bir yayın haline getirileceğini söyledi.

Panelin

moderatörü Gürcan Emektar da Musiki'nin 4 bin yıllık tarihe sahip olduğunu bildirdi. Gürcan Emektar, ses ve müzik hakkında da genel bilgiler verdi.

Gürcan Emektar'ın yaptığı kısa bilgilendirme konuşmasının

ardından Belediye Türk Sanat Müziği Korusu Şefi Halil Özçelebi TSM'nin Çorum'daki serüveni hakkında bilgiler verdi. Konuşmacılar, panelde kendi alanları ile ilgili bilgiler sundular. Panelin ardından konuşmacılara çiçek takdim edildi.

Panel kitaplaştırılacak

Kültür ve Turizm İl Müdürü Ali Özüdoğru, Türk Sanat Musikisi Derneği tarafından düzenlenen 'Çorum'da Türk Sanat Musikisi'nin Dünyası ve Bugünü' konulu panelin kayıt edildiğini belirterek panelde konuşulanların bir yayın haline getirileceğini bildirdi.

Dün gerçekleştirilen panelin açış konuşmasını yapan Kültür ve Turizm İl Müdürü Ali Özüdoğru, Çorum'da müzik alanında güzel çalışmaların yapıldığını ancak bunlarla ilgili kaynakların yetersiz olduğunu bildirdi.

Kültür ve Turizm İl Müdürü Ali Özüdoğru bu açıdan panelin hayli önemli olduğunu vurguladı. Ali Özüdoğru şunları söyledi: "Toplumların gelişmişliği, sanata verdiği değer ile ölçülmektedir. Son

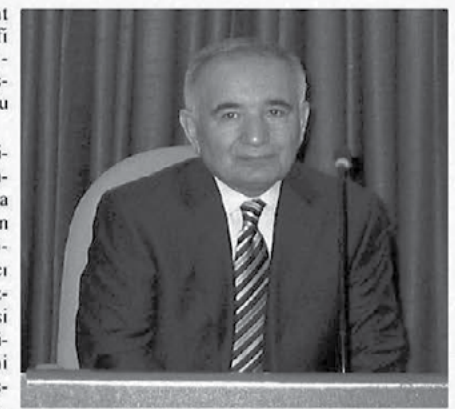
yıllarda bizim ülkemizde de sanat açısından önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Bu da ülkemizin gelişmekte olduğunu göstermektedir.

Çorum olarak sosyal ve kültürel etkinlikler açısından aynı ölçekteki illere göre çok daha iyi durumdayız. Bu paneli düzenleyen derneğimiz, ilerleyen zamanlarda başka etkinlikler düzenleyecekler ve biz de kendilerine elimizden gelen desteği sağlayacağız. Bu panelin düzenlenmesinde emeği geçen herkese teşekkür ediyorum"

'Çorum musikinin başlangıç yeri'

Belediye Türk Sanat Müziği Korusu Şefi Halil Özçelebi, Çorum'un Musiki'nin başlangıç yeri olduğunu söyledi.

Türk Sanat Musikisi Derneği tarafından düzenlenen 'Çorum'da Türk Sanat Musikisi'nin Dünyası ve Bugünü' konulu panele konuşmacı olarak katılan Halil Özçelebi, Çorum eski Valisi Atıl Üzelgün'ün kendisine Atina'da bir tarihi eser üzerinde 'Lir' resminin bulunduğunu ancak daha sonra Çorum'da

Belediye Türk Sanat Müziği Korusu Şefi Halil Özçelebi.

yapılan kazılarda Atina'daki resimden bin 500 yıl öncesine ait bir tarihi eserde 'Lir' resminin bulunduğunu söylediğini bildirdi.

Çorum'un müzik açısından diğer illerden önde olduğunu dile getiren Özçelebi, "Bunun da nedeni, Çorumlu'nun genlerine musikinin işlenmiş olmasıdır" dedi.

Özçelebi, paneldeki konuşmasında musikinin Çorum'daki tarihi gelişimi hakkında bilgiler verdi.

Kemani Ali Çağlar'ın Vefatı Üzerine

Ağır ağır çık şu merdivenleri
Arada soluklan dur Ali Baba
Merdiven deyip de geçme bunları
Hayat gibi çetin zor Ali baba

Var mı kemanının akordu bir bak
Telleri kontrol et yayını bir çek
İnlesin nameler ağlasın tek tek
Telleri gönlüne ger Ali Baba

Bir hicaz fasıl çal derse beş kala
Söyle güzelim de işte Mualla
Dinleyenler desin aliyyül âlâ
Tellere hüznünü ver Ali Baba

Enver Hocam gelsin dersi başlatsın
Kemanının sesi bizi ağlatsın
İlyas Hafız da bir gazel patlatsın
Onun sesi ne de gür Ali Baba

Sahneye yürüyün tutup el ele
Patlasın alkışlar kopsun velvele
Kıskansın sizleri bülbüller bile
İnanmazsan güle sor Ali Baba

Geldin geçtin bitti sonunda fasıl
Şimdi merdivenlerden in usul usul
Oğlum, kızın, eşim, deme ki nasıl
Arada bir gelip de gör Ali Baba

Bilirim gittiğin yoldan dönen yok
Gönül bu özledik seni hem de çok
Bilirsin ayrılık ateşten bir ok
Hicran gönüllerde kor Ali Baba

Ali Baba dünya bu kadar fani
Bizimle olduğun o günler hani
İnan ki yürekten özledik seni
Haydi şu kemana vur Ali Baba

Şiir: HALİT YILDIRIM

09.04.2014

**Koronun emekçilerine
plaket verildi**

Büyük beğeni toplayan konser sonunda izleyiciler, Şef Enver Leblebicioğlu'nun yönetimindeki koronun performansına tam not verirken, konserin sonunda koroyu ayakta alkışladılar. Konserin bitiminin ardından plaket töreni yapıldı. Törende, Türk Sanat Müziği Topluluğu'nda, toplumun sosyal bir parçası olan Türk Müziğinin yaşatılmasına sağladıkları katkılardan dolayı Ali Çağlar, İlyas Karamanlı, Bahri Tokyay, Nuran ve Murat Özkaya, Hayal Doğan, Nurhan Çakmak ve Hakan Özkabakçı'ya TSO Meclis Başkanı Erol Karadaş ile Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Yakup Karaca tarafından plaket takdim edildi. Önceki yıllarda hayatını kaybeden topluluk üyeleri Ali Çağlar'ın plaketini kızı Mualla Çağlar, Hayal Doğan'ın plaketini de ablası Hayriye Yalçinkaya aldı.

Plaket töreninin ardından Koro Şefi Eczacı Enver Leblebicioğlu'na da, Garnizon Komutanı Albay Hakan Saraç tarafından çiçek ve plaket takdim edildi. Konser boyunca başarılı bir sunum gerçekleştiren Efsun As, izleyicilerden büyük alkış aldı.

**Gazel üstadı
İlyas Karamanlı
büyüledi**

Konserin sonunda plaket alan Hafız İlyas Karamanlı, protokol mensupları ve izleyicilerden büyük alkış aldı. Plaketini almak üzere bastonuyla sahneye çıkan İlyas Karamanlı, 19. Dönem Çorum Milletvekili Adnan Türkoglu'nun "Hocam sahneye çıkmışken bir gazel okusun" isteği üzerine Bülbül Kasidesi'ni okudu. İlerleyen yaşına rağmen büyük bir ustalıkla kasideyi seslendiren İlyas Karamanlı, salondakiler tarafından ayakta alkışlandı.

Çorum TSO ve Sanayi Odası Türk Sanat Müziği Topuluğu her yıl yaptığı gibi bu yıl da Bahar Konseri ile Çorum'daki arkadaşları ile 3 gece yaptı. Konserlerde 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Çarşısı ve Spor Salonu'nda yaklaşık 400 kişiyle yapıldı.

TSO TSM Korusu büyüledi

Çorum Ticaret ve Sanayi Odası (TSO) Türk Sanat Müziği Topuluğu her yıl düzenlediği bahar aylarında Çorum'da yapıldı. Bu yıl 19-20-21 Mayıs 2015 tarihlerinde Devlet Tiyatrosu'nda gerçekleştirilen 15. Yıl Bahar Konserinde 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Çarşısı ve Spor Salonu'nda yaklaşık 400 kişiyle yapıldı.

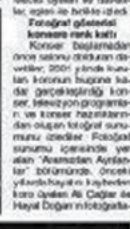
Çorum'un en büyük korosu olan TSO TSM Korusu'nun 15. Yıl Bahar Konseri, Çorum'da yapıldı. Çorum'un en büyük korosu olan TSO TSM Korusu'nun 15. Yıl Bahar Konseri, Çorum'da yapıldı. Çorum'un en büyük korosu olan TSO TSM Korusu'nun 15. Yıl Bahar Konseri, Çorum'da yapıldı.

Nahit, Çalınan, Karlı... Çorum'un en büyük korosu olan TSO TSM Korusu'nun 15. Yıl Bahar Konseri, Çorum'da yapıldı. Çorum'un en büyük korosu olan TSO TSM Korusu'nun 15. Yıl Bahar Konseri, Çorum'da yapıldı.

Korolar, Çalınan, Karlı... Çorum'un en büyük korosu olan TSO TSM Korusu'nun 15. Yıl Bahar Konseri, Çorum'da yapıldı. Çorum'un en büyük korosu olan TSO TSM Korusu'nun 15. Yıl Bahar Konseri, Çorum'da yapıldı.

Korolar, Çalınan, Karlı... Çorum'un en büyük korosu olan TSO TSM Korusu'nun 15. Yıl Bahar Konseri, Çorum'da yapıldı. Çorum'un en büyük korosu olan TSO TSM Korusu'nun 15. Yıl Bahar Konseri, Çorum'da yapıldı.

Korolar, Çalınan, Karlı... Çorum'un en büyük korosu olan TSO TSM Korusu'nun 15. Yıl Bahar Konseri, Çorum'da yapıldı. Çorum'un en büyük korosu olan TSO TSM Korusu'nun 15. Yıl Bahar Konseri, Çorum'da yapıldı.

Hakimiyet

27 NİSAN 2014 SALI Gündüz Sayı 5000 Fiyatı 10 TL

Orbeti bilir misiniz?

Hani; memleketinizden, doğduğunuz topraklardan, köyünüzden, mahallesinden, çocukluk arkadaşlarınızdan, arkadaşlarınızdan aynı yapıldığınız yer var ya... İşte orasıdır garbet...

Ne çok garbet, tikişli vander garbetin... "Yüksek yüksek tepeler ev kumbarları"ndan tutan, "Alın Tuman bizim de varın", "Gözet garbeti de varın", "Hani diyorlar Garbeti de", "Garbet eller bula bir mekân oldu", "Yine mi garbetin kara haber var?" a kadar yitirecezi...

Hazreti bilir misiniz?

Hani; memleketinizden, doğduğunuz topraklardan, köyünüzden, mahallesinden, çocukluk arkadaşlarınızdan, arkadaşlarınızdan aynı yapıldığınız yer var ya... İşte o da hazret...

Hazret üzerine de ne acı parklar, tikişli söylemiş... "Hazreti yıllara sar", "Hazretinle yandı gönlüm", "Gel artık bütün bu hazret bu aynık", "Sana öyle hazretim ki" ve daha nice...

Bu duyguların yapıldığı bir hazretin, garbetin ne kadar yitirecezi... Boşuna mı söylendi sanıyorsunuz "Su uzan geçimin geçim olsun / Çorum'da bir evin bacası olsun" üslubunda...

Zaman zaman gülerizdir dalar gider eski güleriz... Elim ates, saklanıncı, ümitsiz, dalye, deşmek, uçuk oynaşlar, bağ ve bağçeler masum kışkırtılar düzensizliğiniz, okudun kaçtığınız, mahalle kavgaları yapıldığınız günler... Gönderin dala deği mi? Sadece sizden o anından o mahalleyle gider, o okuldan ötürden geçir, o arkadaşları bir şekilde bulur hazreti gülerizdir. Eski gülerizi yitirirsiniz...

Bir de bunları garbet ellerde tutulduğunuz düşünün... Ötmişlerde kocaman bir davar vardı, tular yerine koca koca meşadiler ötürden bir davar... İyidizdir zaman o davar apanızın, güderirsiniz, güderirsiniz...

Nerede bir 19 plaka gülerizdir yitirizdir hula çarpır. Yoldan geçen birisi konuşurken "ben" deyince "bu da Çorum" diye kışkırtılır olursunuz.

Televizyonda önce memleketin kara durumunu bakarsınız, sokak mı, sokak mı, yağmurlu mu diye... Zira orası en soğuk günlerde bile dostları sıcaklığı ile dala sıcak, en kavuncu yıl günlerinde bile Sıkıktan inen en rişyayla dala sonu... Günderizdir Çorum'a ilgili haberler hemer gülerizdir.

İşte 26 Nisan gecesi Çorum Vakfı Ankara Şubesi ve TSO TSM Korusu'nun birlikteliği ile gerçekleştirilen "Gözetmek Bazar Konseri" vesilesiyle Ankara'daki hemşehrilerimize memnunsun, tebrikte sıcaklığında selam gönderdik. Olaya bir an kendilerini Çorum'da olduklarını hissettiler. Belki bir koro üyelerinin yakarları bizimle hazreti güleriz ya bu koca şehirden, onun gülerizdir hayyay arasında bir araya gelmelerini...

Hali Yıkım

"Bizi Mecnun Ettin Enver Hoca"

Yurd dışı Türkler ve Akademi Topluğular Başkanlığı Halk Müziği Enver Çetin, Sıla 19 Gaseti imtiyaz sahibi İngiliz Garipin ve isimlerini uyanıyacakları onlara değerli insan bizi destek oldular...

Konser salonunun hemen bitişindeki Nispetiye Hastanesinin yalın bakında yatan arkadaşımız, kardeşimiz Murat Demirezen de umutlandı. Birkaç arkadaşımızla güler yakınlarımızdan... Keşke...

Çorum Vakfı Ankara Şubesi Başkanı Alper Bilgin, "Bu koro içimden birerinden oluşan anıtar ruha, profesyonel bir koro. Şef Enver Leblebicioğlu bir davarın, koro elemanları benim için tıvık yıldızlar, albaykırınız, okul arkadaşlarımız, mahallelerimizin sakınları, arkadaşlarımızın çocukları, hemşehrilerimiz, kumbaralar... Hayatın her bir gününde kışkırtıcı ama salıyıcı gülerizdir, birlik ve beraberlik içerisinde tek ses, tek nefes olarak, sanatta ayak seslerini duyurmakla beraber Çorum'u ve kışkırtıcı on güler peşinde kemal ediyorlar. Çorum'un gerçek yüreğini herkeze gösteriyorlar. Siz Çorum'u Ankara'ya bir adam olarak gösterdiğiniz. Ama işitemiz yapıldığı medeniyet beki on yıldır memnunsun güderizdir büyük insan var. Siz bu sesleriyle memnunsun güderizdir bir nebze olsun güderizdir" sözleri altında bir nevi duyularımıza tercüman oldu.

Ve salona dokunan birerinden kıymetli hemşehrilerimiz... Onlar salona salımayan güderizdir, verdikleri pozitif elektrikli, mahallesin bir şekilde okudunuz "Hatafı Sevgi" isimli parkıyla ve o güler alkışlarıyla bizi de umutlandı anlar yapıldı. Hala o parkı yapıldığı aydın "Bizi Mecnun Ettin Enver Hoca" parkı bizim için hem çok büyük bir alkışla hem de çok büyük bir jest oldu. Teşekkür ediyoruz bu nezaketi gösteren hemşehrilerimize...

Sorum 26 Nisan akşamında Ankara'da ırcı emişimiz konserimizin özetini bu parkıtaraki sözler olsa gerek.

TSO TSM Korusu'nun 15. yılı

RECEP MEBET

Çorum Ticaret ve Sanayi Odası (TSO) Türk Sanat Müziği (TSM) Topuluğu, 2015-2016 sezonu çalışmalarına başladı.

Şef Ez. Enver Leblebicioğlu yönetimindeki koro, yeni sezonunun ilk çalışmasını önceki akşam TSO Meclis Salonu'nda gerçekleştirdi.

Düzenlenen programın açış konuşmasını TSO TSM Topuluğu Genel Sekreteri Sevil Karakoç yaptı. Koroda görev alanlara yönelik hatırlatmalarda bulunan

Sevil Karakoç'un ardından kürsüye gelen Yönetim Kurulu Başkanı Levent Coşkun, yeni sezonda hayatta geçen yeniliklerle ilgili bilgiler verdi.

Coşkun, "Koromuzun 15. yılı nedeniyle Şubat ayında 15 senenin 'en'lerini konu alan bir konser vermeyi planlıyoruz" dedi.

Yapılan açıklamaların ardından çalışmalar başlatan Şef Enver Leblebicioğlu, yeni sezonun hayırlı- uğurlu olması dileğinde bulundu.

Vefatının 77. yılı nedeniyle Atatürk'ün sevdiği şarkıların da seslendirildiği çalışmada, beirlenen eserlerin ırcı cullisiyle devam etti.

Çorum Ticaret ve Sanayi Odası Türk Sanat Müziği Topuluğu 15. yılında.

Şef Ez. Enver Leblebicioğlu

ÇORUM Hakimiyyet

18 NİSAN 2014 CUMA Günlük Siyasi Gazete Fiyatı : 40 Kuruş www.corumhakimiyet.net

"Gönül teli titremek" diye bir deyimimiz vardır. Bu deyimın kaynağını düşündüğümüzde akla ilk gelen şey musiki'dir. Zira titreyen tellerin ritmik armonisi musikiyi oluşturur.

Her varlığın da kendine has bir musikisi vardır. Kuşların sesi, dalgaların sesi, rüzgârın sesi aslında birer musiki'dir ve dinleyen insanı etkiler.

Musiki hayatımızın her devresinde bizimledir. Doğduğumuzda kulağımıza okunan ezanın bile kendine has ilahi bir musikisi vardır. Bunu annelerimizin ninni ezgilerinden tutun da ölümümüze kadar tüm hayatımız aslında musikiyle iç içedir. Her ne kadar musikiye fikren muazzam olandan alın, ona karşı ilgisiz, kayıtsız ve bigâne kalandan tutun da ona müptela olanına kadar aslında insanoğlu tüm hayatı boyunca onunla iç içedir.

"Su", dünyada iletken özelliği taşıyan maddelerin başında gelir. Titreşimler dolayısıyla sesler de iletilebilir. Özelliğe sahiptir. Musiki de titreşimlerden oluşan bir ses özelliği taşıdığından vücudumuzda iletir. Kulağa gelen bu iletirler kulak sıvısında oluşturduğu titreşimlerle duyma organını harekete geçirir ve sonuçta duyarız.

Musiki hem duyulma hem de hissedilebilir özelliğine sahiptir. Zira onu duymakla kalmayıp bazen seviniriz, bazen hüznleniriz, bazen ağlarız, bazen güleriz. Peki, bu hissedilme işi nasıl oluyor? Elbette bu soruya; "musiki ruha hitap eder ve orada bulunduğu karşılık neticesi bu duygu iniş çıkışları olur" diyebiliriz.

Oysa hissetmenin bir diğer tarafı yine iletimle ilgilidir. İnsanoğlu sesleri sadece kulaklarıyla değil, her bir hücreleriyle duyar. Zira insan vücudunun yaklaşık % 70'i sudur. Su da vücudumuzdaki ses ve titreşimler için hârika bir iletkenidir. Anne karnında dahi dinlenen şeylerin, cennete tesir ettiğini biliyor muydunuz?

Titreşimlerden oluşan sesler, ahengi ölçüsünde insanı etkiler. Her türlü karmaşa ve gürültü, bizi strese sokar, moralimizi bozar ve ümitsizliğe sevk eder. Araştırmacılar; çok yüksek titreşimli müziğin, alkol ve uyuşturucu gibi, şura tesir edip bize uyuşukluk verdiğini, sonrasında bizde bağımlılık yaptığını belirtmektedirler.

Seslerin frekans dereleri ölçülmüş ve bu dereceler de yorumlanmıştır. Örneğin 90 desibelden daha yüksek frekanstaki sesler, strese ve işitme kaybına yol açmaktadır. Bunun yanında insanın gönlünü rahatlatan, ferahlatan müzik türleri; ruh hastaları, alkol ve uyuşturucu müptelaları, tansiyon hastaları ve migren hastaları için yıllarca bizim kültürümüzde de başka kültürlerde de tedavi amaçlı kulla-

Halit Yıldırım

2014 Bahar Konseri

nilagelmıştır.

Türk Sanat Musikimizin bu özelliğini belirten uzun bir girişten sonra bu yıl gerçekleştirdiğimiz Bahar Konserimiz için de birkaç cümle arz etmek isterim.

Kurulduğu 2001 yılından beri Çorumlu müzikseverlere unutulmaz konserler veren TSO Türk Sanat Musikisi topluluğumuz bu yılda konser halkasına bir yenisini ekledi. Artık topluluk üyeleri ailemizden birisi oldu diyebiliriz. Başta Şefimiz Enver Leblebicioğlu hepimizin ağabeyi, diğer üyelerimizden birisi "Bizim Şevket", ötekisi "Bizim Vedat", bir diğeri "Nurhan Abla", "Bizim Nimet" vs oluverdi artık... Hanenelerimizin, sazandelerimizin başarısı hepimizin ortak başarısı, birimizin sevinci hepimizin sevinci, üzüntüsü ise hepimizin üzüntüsü oldu. Bu birliktelik ise başarıyı getirdi.

Aramızdan ayrılanlar oldu. Kemancı Ali Babamızı, çok genç yaşında kaybettiğimiz solistimiz Hayal Doğan'ı ve udimiz Emir Yedigâr ağabeyimizi, Eczacı Kenan Bezin ağabeyimizi bir kez daha rahmetle andık. Ruhları şad olsun.

Konsere, başta Sayın Valimiz Sabri Başköy ve eşi Fatma Başköy, Garnizon Komutanı J.Kd. Albay Ahmet Çelik ve eşi Leyla Çelik, İl Emniyet Müdürü H.İbrahim Doğan ve eşi Gülcan Doğan, Çorum TSO Meclis Başkanı Erol Karadaş ve Yönetim Kurulu Başkanı Çetin Başaranhıncal, eşleri, diğer protokol üyeleri ve davetliler katıldılar. Hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyoruz.

Bunların yanında Çorumda yıllarca musikiye emek vermiş gönül dostlarımızı, hocalarımızı, diğer korolarımızın güzide üyelerini görmek bizleri ayrıca memnun etti. Bu meyanda bizi varlıları ile destekleyen sevgili Halil Özçelebi, Şahin Yılmaz ve Abdulkadir Özulu Hocamızı yad etmeden geçemeyeceğim. Sağolsunlar, varolsunlar...

Konserde bestelerini güftelerini okuduğumuz üstatlarımıza, bizlere bu güzel eserleri bıraktıkları için ne kadar teşekkür etsek azdır. Ölenlere rahmet, yaşayanlara sağlık ve uzun ömürler diliyoruz.

Aylardır hazırladığımız konserimizi, çok şükür yü-zümüzün aklıyla gerçekleştirdik. Yorgunluklar, stresler, sıkıntılar seyircilerimizin alkışları arasında eridi gitti. Dansı diğer konserlerimize, diğer korolarımıza...

Önümüzde Ankara Konserimiz var. Artık geleneksel hale gelen, Ankara'da yaşayan hemşehrilerimiz için vereceğimiz konser de 26 Nisan Cumartesi akşamı...

Nice konserlerde buluşmak üzere...

SÖZDEN NOTAYA Şiirin MÜZİKLE YOLCULUĞU

Panel & Müzik Dinletisi

Panelistler
ENVER LEBLEBİCİOĞLU
 TSO Koro Şefi

HALİT YILDIRIM
 Şair, Bestekâr

Solistler
MURAT ÖZKAYA
NURAN ÖZKAYA
NİMET ALPOĞLU HAYTA
KEZİBAN KODAZ

Yer: Rektörlük Konferans Salonu
Tarih: 13 Mayıs 2015 Çarşamba | Saat: 14.00

ÇORUM Hakimiyet

27 MAYIS 2009 ÇARŞAMBA Günlük Siyasi Gazete Fiyatı : 40 Kuruş

İlimizde yapılan kültürel faaliyetlere Ankara'da olduğumuz için çok zaman katılamıyordum. Ancak Cuma günü akşamı Ankara Çorumlular Birliği ilimiz TSO Sanat Musikisi Korosunu davet ederek unutulmaz bir konser verdi Ankara'da...

Konserin seslendirmesini firmamız üstlendiğinden konsere bizzat katılma şansına sahip olmuştum. Zira Çorum'dan tanıdığım Sayın Enver Leblebicioğlu'na karşı bir sevgimiz, kalbi yakınlığımız mevcuttu.

Salonda birçok işadammız yanında eski Valilerimizden Mustafa Yıldırım Bey, Sayın Valimiz Mustafa Toprak Bey de teşrif etmişlerdi. Yine çok sevgili dostumuz ağabeyimiz Mahmut Köksal Beyi de orada görmekten ayrıca mutluluk duydum. Yine Hak İş Genel Başkanı Salim Uslu da oradaydı. Siyasi cemahtan ise Milletvekilimiz Ahmet Aydoğmuş Bey ile Sungurlu ve Uğurludağ Belediye Başkanları da salondaydılar.

İşimiz gereği bu tür organizasyonlarda çok bulundum. Birçok koroları, sanatçıları seyrettim. Birçok Fuar organizasyonlarını yaptım. Ancak bu koro ile kelimenin tam manasıyla gurur duydum, iftihar ettim. Zira konser öncesi hazırlıkları yaparken organizasyoncu arkadaşlarım "Yahu Mustafa Bey neden bu kadar titizleniyorsun? Sonuçta amatör bir koro... Biraz fazla hemşericilik yapıyorsun" diye konuşuyorlardı. Oysa koronun methini zaten Çorum'dan duymuştum. Kuzenim Halit Bey de bana övgüyle bahsetmişti koronun başarılarından. Tabi bu arkadaşlara gereken cevabı verdim vermesine de asil cevabı salonda koro çok güzel vermişti. Keşke onlar da gelip görseydiler koroyu, bana hak verirdiler. Eğer konserin bir CD si elime geçerse götürüp onlara verceğim. Bakın bakalım amatör koro nasıl oluyormuş diye... Bu koro sıradan olsaydı TRT de konser veremezlerdi, ikinci kez Ankara'ya çağılmazlardı.

Solistler adeta izleyenleri büyülemişlerdi. Keşke onların isimlerini tek tek alsaydım da burada yazsaydım. O şarkılar ne kadar da yerinde seçilmişti ve ne kadar da duygulu yüklü okunmuştu.

Aklımda kaldığı kadarıyla mükemmel bir şekilde bir hanımefendinin icra ettiği Hicran Olacaksa Bu Aşkın Sonu, yine başka bir hanımefendinin söylediği "Kapın Her Çalındıkça O mudur Diyeceksin" şarkıları tek kelimeyle mükemmel örneklerdi. Hele düet ya-

Serbest Kürsü

TSO Korosundan

Mustafa Yıldırım

pan TSE Müdürü Uğur Bey ve yanındaki hanımefendi ne kadar da uyumlu bir şekilde söylemişlerdi şarkılarını. Yine erkek solistlerden Zeki Müren'i andıran Beyefendi yılların TRT sanatçısı gibiydi adeta. Son şarkı "Yine Mevsimler Geçecek" adeta yüreğimizi yakan bir şarkı oldu. O ne büyük bir sesi öyle... Tabi sunucu kazımızı da yad etmeden geçmek haksızlık olur. Hepsı evet solistlerin ve koristlerin hepsi sahnede devleşti- ler adeta... Allah bu koroyu nazarlardan korusun. Enver Beyin se- yirciye şarkı söyletmesi de gerçekten çok büyük bir jestti.

İddia ediyorum bu koroyu istediğiniz TV kanalına hem de can- lı yayında gözünüzü kırpmadan çıkarabilirsiniz.

Sevgili Enver Bey gerçekten mükemmel bir koro oluşturmış. Konser öncesi verilen kokteylde ve kuliste bizzat içlerinde bulundu- ğum tüm arkadaşlar hem hocalarına karşı hem de kendilerine karşı o kadar saygılı ve muhabbetli idiler ki doğrusu etkilendim. En az at- mış kişilik olan, belki de gerçek sayıları bunun da üzerinde olan bu kadar gönül insanının birbirine kenetlenmiş olması bence bu başarı- nın en büyük sırrıdır.

Böyle bir organizasyonu gerçekleştiren Ankara Çorumlular Birliği Başkanı Dr. Dursun Dağışan ve ekibine yürekten teşekkür ediyorum. Yine böyle bir koroyu bünyesinde tutan, onları destekle- yen Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Sayın Çetin Başaranhıncal Be- ye ve ekibine de teşekkür etmek gerekir.

Bu geceye teşrif eden eski valimiz Sayın Mustafa Yıldırım Be- yi de bu nezaketinden dolayı kutluyorum. Vefakârlığımı bizlere bir daha göstermiş oldu. Yine Sayın Valimiz Mustafa Toprak Bey de böyle bir etkinliğe Çorum'dan kalkıp gelerek hem ilimize hem de bu güzel koroya sahip çıktığını bir kez daha göstermiş oldu. Gönül is- terdi ki diğer Sayın Vekiller de bu geceye gelmiş olsalardı. Hiç ol- mazsa Ağah Bey gibi bir telgraf çekme nezaketinde bulunsalardı. Ama maalesef böyle olmadı. Salonun kulisinde sayın vekillerin da- ha önceki yıllarda yapılan geceye de katılmadıkları da konuşuluyo- du.

Her şeye rağmen gece mükemmeldi. Konsere gelemeyenler bence çok şey kaçırdılar...

hâle

Sanat Dünyası Seyfo Dayı'yı kaybetti

Tiyatro ve sinema dünyası hemşerimiz Nihat Nikerel'i kaybet- ti. Geçtiğimiz hafta sonu uykusunda kalp krızı geçirip hayata veda eden Nikerel, ailesi, yakınları, sanatçı dostları ve sevenlerinin katıldığı tö- renle toprağa verildi. Nikerel için 28 Eylül Pazartesi günü Levent Cami- si'nde bir tören düzenlendi.

Törene, başta ailesi olmak üze- re; İlyas Salman, Senol İskaya, Feri- di Tayfur, Berhan Şimşek ve Arzum Onan'ın da aralarında bulunduğu çok sayıda sanatçı ile DISK Genel Ba- ş-

kam Süleyman Çelebi ve İstanbul Kültür A.Ş. Müdürü Nevzat Bayhan katıldı.

Oğulları Kerem, Emrah ve kızı Zeynep Nikerel camii avlusunda, ta- ziyeleri kabul etti.

Öğlen kılınan cenaze namazının ardından alkışlarla camiden uğurla- nan Nikerel'in cenazesi, Zincirlikuyu Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Çorum'da, 1950 yılında doğan Nihat Nikerel, 1985'te senaryolaştı- labilecek öykü yazarak sinemaya

adım attı.

"Kurtlar Vadisi", "Sıcak Saatler" ve "Süper Baba" gibi çok sayıda dizide rol alan Nikerel'in, "Anahür", "Ya- lanızız Yalnızlığım" ve "Ay Zamanı Zalmıca" adlı kitapları bulunuyor.

Nihat Nikerel'in rol aldığı bazı sinema filmleri de şöyle:

"Deli Yürek: Bumerang Cehen- nem?", "Adressiz Sorgular", "Hosgel- din Hayat", "Avrenocun Müsterileri", "Manisa Tazmanı", "Garip Bir Kolek- siyoncu", "Gerilla", "Reis Bey".

Heri Haber

ÇORUM'UN SİYASİ BAĞIMSIZ İNTERNET GAZETESİ

Halit Yıldırım Çorum'u Gururlandırdı

Gazi Üniversitesi Fen Fakültesi Dekanı Orhan Acar, hemşerimiz Halit Yıldırım'a teşekkür beraatı verildi

04 Mayıs 2018 - 11:37 'de eklendi.

f paylaş

tweetle

g+ paylaş

Gazi Üniversitesi Fen Fakültesi Dekanı Orhan Acar, hemşerimiz Halit Yıldırım'a teşekkür

beraatı verildi.

Şair, yazar ve bestekâr hemşerimiz Halit Yıldırım, Gazi Üniversitesi Fen Fakültesi Korosu'nun düzenlediği 'Yeşilçam Şarkıları' konulu bahar konserine davetli olarak katıldı.

Müzik ortak paydası adı altında; farklı kesimlerden, farklı insanları bir araya toplayıp, Türk müziğini, meşk kültürünü ve müzik kültürünü yaşatmak amacıyla 2011 yılında "Gazi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Sanat Musikisi Topluluğu" adı altında kurulan ancak Fen ve Edebiyat Fakültelerinin ayrılması sonucu Gazi Üniversitesi Fen Fakültesi Türk Sanat Musikisi Topluluğu ismini alan koronun Akademik Danışmanlığını ve Koro Şefliğini Prof. Dr. Suat Kıyak, Koro Başkanlığını ise Türk Müziği Devlet Konservatuvarı'ndan Rüveyda Yıldız üstleniyor. Topluluk 2015 yılından bu yana her yıl birçok farklı konu ve içerikte konserler veriyor.

Topluluk tarafından bu yıl 26 Nisan 2018 tarihinde icra edilen "Yeşilçam Şarkıları" konulu 4. Bahar Konserinde, sözleri Halit Yıldırım'a, bestesi Prof. Dr. Suat Kıyak'a ait olan Aşkın İssız Bir Çölmüş isimli Muhayyerkürdi makamındaki şarkıya repertuarda yer verildi. Fatma Rüveyda Yıldız ve Metehan Türkyılmaz tarafından birlikte okunan şarkı seyirciden tam not aldı.

Şarkının icrası öncesi sahneye davet edilen Halit Yıldırım, kısa bir selamlama konuşması yaparak, kendisine ait olan eserin icra edilmesinden dolayı memnuniyeti dile getirdi. Kendisine bu güzel anları yaşatan başta Gazi Üniversitesi Fen Fakültesi Dekanı Orhan Acar ve topluluk şefi Prof. Dr. Suat Kıyak olmak üzere tüm koro üyelerine ve seyirciye teşekkür etti.

Halit Yıldırım'a Dekan Prof. Dr. Orhan Acar tarafından teşekkür beraatı verildi.

a 10

Hakimiyet

Seyfullah Efendi (1915-1978)

20. ASIRDA ÇORUM
Olaylar ve İnsanlarSeyfullah Efendi - 2
(1915-1978)Davut KOLAĞASIOĞLU
EğitimciHALK EVİNDEKİ
YILLAR:

Milli kütüphane açılması için 1925 yılında inşaatı biten bina. 24 Şubat 1933 yılından itibaren Halk Evine dönüştürülmüştür. Binada bulunan

bir bölümde de Musiki Mektebi bulunmaktadır. Bir oda Türk müziği, bir oda da batı müziği dersanesi olarak kullanılmıştır. Binada ayrıca bir salon, kütüphane ve müze mevcuttur.

Böyle bir kuruluşun Türk milletine armağan edilmesinde büyük payı olduğunu bildiğim en büyük Türk Mustafa Kemal Atatürk'ü de saygıyla anıyor Allah'tan rahmetler diliyorum.

Udi Asaf bey Türk müziği, Muallim Sadi bey de (Leblebici) batı müziği çalışmalarında hocalık yapmaktadır. Halk evinde aynı zamanda gösteri (temsil) kolu da piyes faaliyetlerini sürdürmektedir. 1938 yılından itibaren yayımlanmaya başlayan Halk evi dil, tarih ve edebiyat komitesinin aylık mecmuası Çorumlu dergisinin ilk iki yıllık sayılarının incelenmesinde; Batı müziği ağırlıklı müzik programı icra edildiği, tırtullar piyesinin sahnelendiği, tırtullar ve bir adam yaratmak isimli piyeslerin 17,09,1938 yılında Merzifon'da gösterildiği anlaşılmaktadır. Piyes çalışmalarına Atıf hoca (Eralp) önderlik etmektedir. Musiki kursları çerçevesinde, keman ve piyano dersleri verilmektedir. Aynı yıllarda elele oyunu oynanmıştır. Seyfullah efendinin (Atak) daha önce başladığı Hususi muhasebe evrak memurluğundan, Çorum Valiliği tahrirat katipliğine, 1935 yılında da, idare heyeti katipliğine geldiğini görüyoruz. (Aylığı 10

liradır)

Bu arada Halk evi müzik çalışmalarına devam man olarak işirak etmelidir. Kemani İsviçre'de gelmiştir. Ayrıca üstün köklü armonikası da çok iyi derecede çalmaktadır. Nota bilgisi son derece gelişmiştir. Türk müziği deki bütün makamları i ra ettiği gibi kendisi Çiğene Baron Operası'na ikinci kemana kadar yü seldiğini ifade ederdi.

Çalgıları kızı Nazır ye hanımda, notaları tor nu Meltem hanımda bulunmaktadır. Ağabeyi O man bey (benli Osma çümbüş çalmaktadır) çok güzel bir sese sahipti. Günümüzde oğullarından Muzaffer bey ve yukarı ismi geçen kızı, enstriman olarak bağlama seçmişlerdir.

Gelecek yazımız 1920 ve 1930'lu yıllar Çorum'a futbol konusu ele alacağız. Bana bir ç nemin Türk musiki me tebi ile ilgili fotoğrafı mensuplarının isimler getiren İhsan Emiroğlu' kayınpederi, 1935 yılın Halkevi başkanı olan (I zamanların Çorum beleye başkanı) Ölçekkoğ Hasan ağasının fotoğraf veren sayın Muammer Ölçek Hanımefendiye şekkürlerimi sunuyorum

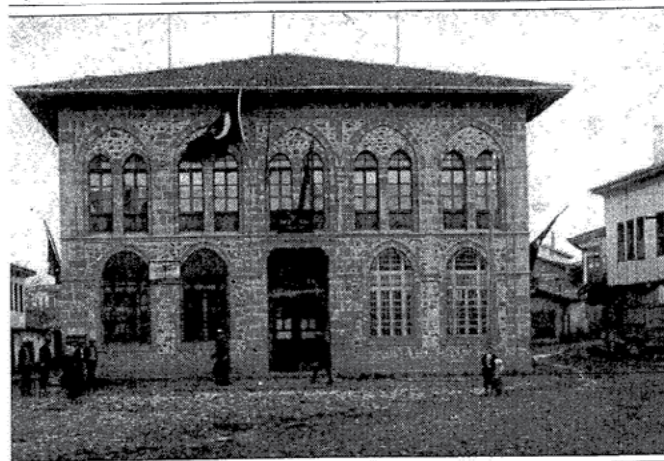
Şu anda kullandıkları da sesini duyuyor giyim, her zaman severi söylediği bir şarkı:

"Bu sevdâ... ne tatlı, ne tatlı yalvar
Sev işte, a gönül biraz oyalan.
nağmeleri inanın zihnini
geziniyor..."

(Süreç)

Seyfullah efendi (ortada) arkadaşlarıyla Alaybey sokaktaki evinin bahçesinde. 08/04/1932

Halkevi (bugünkü belediye binası)

Hakimiyet

4 Nisan Cuma akşamı düzenlenen, TSO Türk Sanat Müziği Topluluğunun Devlet Tiyatro Salonundaki 2008 Bahar Konserine eşimle birlikte gittim. (Bu yıl ki davetiyeler çok lüks ve şık basılmıştı. Bu topluluğu da bu yakıştırdı. Biraz cep-leri de yarımadır ama!)

(Sayın Sanat sever Valimiz Mustafa Toprak Beyefendi ve TSO Başkanı Sayın Kenan Malayaoğlu'nun DİKKATLERİNİ ÇERMESİ VE BİR AN ÖNCE YAPILMASINI DİLEYERKEN, sene de en az 50-60 defa hınca hınca dolan bu salonun ses düzeni (Anfi sisteminin) yapılmasını sanat sever Çorum halkı adına rica ve istihdam ediyoruz. Benim bildiğim kadıyla ses düzeni her yıl kiralanıyor. Tabii paralarını da konserleriyle halkı müzik ziyafetine garik eden arkadaşlar ediyor. Böyle bir şey olamaz! Lütfen Sayın Valim, Sayın Başkan buna tez günde bir çözüm bulunuz. Bu duruma senelerdir çözüm bulamadı. Sayın Valim bu güzel hizmet sizin zamanınızda yapılırsa, her salon dolusunda Çorum halkı siz sevgi ve saygıyla yâd eder elendim.)

Ben baharın geldiğini her yıl ağaçların çiçek açmasından ve can dostum Enver Leblebicioğlu'nun Bahar Konserlerinden anlıyorum. Çorum'a hizmet eden herkesi severim de Enveri bir başka severim.

Konsere gelsek başta Şef olmak üzere TSO Türk Sanat Müziği Topluluğunun bütün elemanlarına teşekkürler etmek istiyorum. Sizler çok seviyor ve sizlerle iftihar ediyoruz. Sağ olun, var olun, daim olun değerli arkadaşlarım.

Hani biz de çok kullandığımız bir tabir vardır, "Ela-ba Sanatı" diye. Bu iş de Sayın Şefin baba sarabıdır. Bu yetenek, bu başan ve üst seviyede ki müzik bilgisi Rahmetlik Sadi Bey Hocamdan geliyor diyorum ben.

Konser esnasında bin an şöyle hayal ettim Rahmetlik Hocam yaşıyor, bir elinde bastonu ve kolunda Şef oğlu ile sahnedeki eline alıyor kemani bir taksim geçiyor ki derne gitsin. İsmiri kemani sanatçısı ve genç kemancı Murat Şanlı gözlerini dört açarak dinliyorlar ve "Vay be ihtiyara bak" diyorlar. Tabii ben böyle hayal ediyordum ama em-nim ki Rahmetlik Sadi Bey Hocamızın ruhu dinle-

**TSO
Türk Sanat
Müziği
Topluluğu Bahar
Konseri
(GEL DE YAZMA)**

ÇORUM'DA BİR MÛSİKÎŞİNAS: HÂFİZ RECEP CAMCI

Yrd.Doç.Dr. Ubeydullah SEZİKLİ

Çorum'un saygın din adamlarından Hâfız Recep Camcı, mübarek Ramazan ayı münasebetiyle, her Perşembe ÇORUM HABER okurları ile buluşuyor, yazıları ile Çorum'u aydınlatıyor. Gazeteniz ÇORUM HABER, İ.Ü. İlahiyat Fakültesi Türk Din Musikisi Anabilim Dalı Başkanı Yrd. Doç.Dr. Ubeydullah Sezikli'nin, Recep Camcı'nın hayatını, musikî çalışmalarını ve eserlerini konu alan yazısını bugünden itibaren okurlarına sunuyor.

Sezikli'nin bu çalışması, daha önce İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi'nde de Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanmıştı.

Hâfız Recep Camcı ve Yrd.Doç.Dr. Ubeydullah Sezikli...

KAYNAKÇA

Abdulkadir OZULU, “Bir Bahar Konseri Ve Hatıra Gelenler”, Çorum Hâkimiyet Gazetesi

Abdulkadir OZULU, “Çorum TSO Türk Sanat Musikisi Topluluğu”, Çorum Hâkimiyet Gazetesi

Abdulkadir OZULU, “Kentin Kültür Tarihçesine Notlar-1”, Hale Dergisi Şubat 2006, Sayı:16

Abdulkadir OZULU, “Kentin Kültür Tarihçesine Notlar-2”, Hale Dergisi Mart 2006, Sayı:17

Abdulkadir OZULU, “Ozan Hüseyin Çırakman’a Saygı Gecesi”, Çorum Hâkimiyet Gazetesi

Abdulkadir OZULU, Çorum Gazetesi Çevirileri, Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, 2009 Çorum

Abdullah ERCAN, 14. Yüzyıldan Günümüze Çorum Şairleri, Çorum Eğitim ve Kültür Vakfı Yay., İstanbul 1988,

Âdem CEYHAN, Bedr-i Dilşâd'ın Murad-nâmesi, İstanbul 1997, s. 149-150

Agâh Sırrı LEVEND, Divan Edebiyatı (Kelimeler ve remizler, mazmunlar ve mefhumlar), İstanbul 1980,

Ahmet SAY, “prozodi”, Müzik Ansiklopedisi, Başkent Yayınevi, Ankara, 4.cilt, s.1069

Ahmet Şahin AK, Avrupa ve Türk İslam Medeniyetinde Müzikle Tedavi, Öz Eğitim Basım, Konya, 1997, s. 95

Alâeddin YAVAŞÇA, Türk Müsiki'sinde Kompozisyon ve Beste Biçimleri, Türk Kültürüne Hizmet Vakfı, İstanbul, 2002

Ali CANÇELİK, Divan Şiiri-Osmanlı Klasik Musikisi İlişkisi Ve 18. Yüz-yıl Divan Şiirinden Örnekler, Türkiyat Mecmuası, C.23/Güz, 2013

Ali Haydar TİMİSİ, Şarkı Sözlerindeki Prozodi Hatalarının Türkçeye Et-kileri Ve Örnekler Üzerine Bir İnceleme, <http://www.mavi-nota.com/index.php?link=yazi&no=2636>

Ali Kemal BELVİRANLI, Aruz ve Âhenk, Selçuk Yayınları, Konya, 1965, s.26

Ali SABUNCU, Türk Musikisi Dergisi Cilt:1-2 Sayı:18-30. 1949-1950 yılları arasında yayınlanan makaleler

Ali UÇAN, “Geçmişten günümüze, Günümüzden Geleceğe Türk Müzik Kültürü, (2. Bölüm),

Ali UÇAN, “Müzik Eğitimi Güzel Sanatlar Eğitimi”, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Önlisans Programı, 1. Basım, Eskişehir, 1987, s.16

Amir ATEŞ, Besteler, “Her Dönem Farklı Bir Âhenk ve Güzellik İhtiva Eder”, Diyanet Dergisi Musiki Eki

Aslı GARGUN, Sibel KARAMAN, Dede Efendi, Zekâi Dede ve Dellâlzâde'nin Beste Formunda, Zencir Usûlündeki Eserlerinin Usûl-Aruz Vezni İlişkisi Yönünden İncelenmesi, Türkiyat Araştırmaları Dergisi

Avni ERDEMİR, Anadolu Sahası Musikişinas Divan Şairleri, Ankara 1999, s. XXXI.

Baki Süha EDİPOĞLU, , Ünlü Türk Bestekârları, Ak Kitabevi, İstanbul, 1962

Bülent AKSOY “Avrupalı Gezginlerin Gözüyle Osmanlılarda Musiki”, Pan Yayıncılık, 1994, İstanbul, s.41

Cem DİLÇİN, 1983, Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, Türk Dil Kurumu Yayınları: 517, Ankara. s: 214

Cemalettin KURTOĞLU, “Ev Danasının Öküz Olma Yolundaki Çılgınları”, Çorum Tek Yıldız Gazetesi, 30.07.2009

Cevdet SARAÇER, Tarihsel Doku İçinde Unutulan Bir Kent Osmancık

Cinuçen TANRIKORUR, "Osmanlı Musikisi", Osmanlı Medeniyeti Tarihi, İstanbul 1999, C. II

Cinuçen TANRIKORUR, “Müzik Kimliğimiz Üzerine Düşünceler”, Ötüken Neşriyat, 1998, İstanbul,

Cinuçen TANRIKORUR, “Müzik, Kültür, Dil”, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2003

Doç. Dr. Ahmet Hakkı TURABİ, Hz. Peygamber Döneminde Musiki ve Türk Din Musikisi'nde Hz. Peygamber, Marmara Üniv. İlahiyat Fak. Türk Din Musikisi ABD Başkanı / Diyanet Dergisi Musiki Eki

Doç. Dr. Erol BAŞARA, Aruz Vezninin Belli Bir Kalıbında Yazılmış Güftelerin Sengin Semâi Usûlü İle Beste-lenmesinde Görülen Bazı Prozodik Özellikler, CÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Aralık 2013, Cilt: 37, Sayı: 2

Doç. Dr. Hatice Selen TEKİN, Şâir Ve Besteci Arasındaki Âhenk, Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 6/3 Summer 2011, p. 329-354 TURKEY

Doç. Sabri YENER, Türk Halk Müziğinde Diziler ve İsimlendirilmesi, Müzikte 2000 Sempozyumu Bildirileri, <http://www.turkuler.com/yazi/THMdediziler.asp>

Dr. Barış KARAELMA, Türk Müziğinde Kanun Eğitimi Ve Kanun Metotları Üzerine Bir İnceleme, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fak. Müzik Bilimleri Böl.

Dr. Meral ÖZBEK, Mısır Filmlerinin Türkiye'ye Girişi, http://www.etnikmuzik.com/readarticle.php?article_id=88

Dr. Recep USLU, “Türk Müziği Eğitim Tarihinde Güfte Mecmuaları ve İncelenme Esasları Üzerine Tespitler”, Müzikte 2000 Sempozyumu, <http://www.kultur.gov.tr>

Ece AYHAN, Şiirin Bir Altın Çağı, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı. 1993

Ekrem BOLSU, Güfte Ve Beste, <http://ekrembolsu.blogcu.com/sarki-sozu-nasil-yazilir/5442120>

Enver LEBLEBİCİOĞLU İle Müzik Dünyamıza Bakış, Hale Dergisi Mayıs 2004, Sayı:2

Enver LEBLEBİCİOĞLU, “Musiki Kültürümüz”, Aşkın e Hali Dergisi

Enver LEBLEBİCİOĞLU, Musiki ve Hayat, Aşkın E Hali Dergisi

Enver LEBLEBİCİOĞLU, Musikinin İnan Üzerine Etkileri, Aşkın E Hali Dergisi

Enver LEBLEBİCİOĞLU, Sanat Müziği Bizim Öz Müziğimiz, Hale Dergisi Mayıs 2009, Sayı 55

Erol SAYAN, Müziğimize Dair Görüşler, Analizler, Öneriler, ODTÜ Yayınları, Ankara, 2003, s.187

Ertuğrul ŞAHİNCİ, Hüseyin KOÇBEY, Çorum 19, Ankara, 1984

Fatih BİNGÖL, “Müzik ve Dil Arasında Benzerlikler Ekseninde Müzik Eğitimi”, Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli, 26-28 Nisan 2006

Ferhat KOCA, Hukuk-u İslâmiyye ve Istılâhât-ı Fıkhiyye Kâmusu – Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, cilt: 18; sayfa: 319

Funda Sevilay ÜNAL, “Bestelenmiş Şiirin Müzikle Uyumu”, Kocaeli Üniversitesi Şiir Etkinlikleri Birimi, I. Ulusal Şiir Kongresi, Yayınlanmamış Sempozyum Bildirisi, Mayıs 2007, İzmit

Gazanfer ERYÜKSEL, Çorum'da Müzik Hayatı, yayınlanmamış notlar

Hakan TAŞ, Gidişin Zamansız Oldu, www.hakkarihabertv.com/gidisin-zamansiz-oldu-8335h.htm

Halil CAN, “Musikî Mecmuası”, sayı: 265

Halit YILDIRIM, "Bizi Mecnun Ettin Enver Hoca", Çorum Hâkimiyet 29 Nisan 2014 tarihli nüsha

Halit YILDIRIM, 2014 Bahar Konseri, Çorum Hâkimiyet 18 Nisan 2014 tarihli nüsha

Halit YILDIRIM, 80'lerin Unutulmaz Bestekârı: ERDOĞAN BERKER, Hale Dergisi, Şubat 2012, Sayı:88

Halit YILDIRIM, Aşkın Kanunu Yazan Çorumlu: Mehmet Erbulan, Hale Dergisi, Kasım 2011, Sayı:85

Halit YILDIRIM, Bahar Konserimiz ve Hissettiklerim, Çorum Hâkimiyet 04 Mayıs 2013 tarihli nüsha

Halit YILDIRIM, Bir müzik adamı Bir gönül insanı Eczacı Enver Leblebicioğlu, Hale Dergisi, Mart 2011, Sayı:77

Halit YILDIRIM, Bir Nihavent Faslı, Çorum Hâkimiyet 26.05.2014 tarihli nüsha

Halit YILDIRIM, Çorum TSO Türk Müziği Topluluğu, Hale Dergisi, Ekim 2010, Sayı:72

Halit YILDIRIM, Çorum'da Musiki Hayatına Genel Bir Bakış, Hale Dergi-si, Temmuz 2010, Sayı:69

Halit YILDIRIM, Çorum'da Musikinin Dünü Bugünü Paneli Notları-1 Musiki ve İnsan Üzerine Etkileri, Hale Dergisi, Haziran 2010, Sayı:68

Halit YILDIRIM, Gelincik Şairi Ömer Kiday Üzerine, Hale Dergisi, Haziran 2011, Sayı:80

Halit YILDIRIM, Hayal Doğan'ın Ardından, Çorum Hâkimiyet, 06.10.2011 tarihli nüsha

Halit YILDIRIM, Paşa Çeten, Hale Dergisi, Nisan 2011, Sayı:78

Halit YILDIRIM, Tunca Yüksel, Bidergi, Sayı:8, 2016

Halit YILDIRIM, Uğurludağ'ın Gamlı Sesi: ÂŞIK FİGANİ, Şehir Defteri Dergisi, Sayı:1, Çorum, 2020,

Hatice Selen ERGÖZ, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji Uygulama Kitabı I Basit Makamlar, Şed Makamlar, Değişim Yayınları, 2007, s.24

Hayreddin İVGİN, Geçmişten Günümüze Sungurlulu Halk Şairleri, Sungurlu Belediye Başkanlığı yayınları, Ankara, 2009

Hulusi GEÇGEL, Şiir ve Musiki, <http://www.izedebiyat.com/yazi.asp?id=78295>

Hüsamettin ŞİMŞİR, Bir Hukuk Üstadı: Hıfzı Veldet Velidedeoğlu, <https://www.hukukhaber.com.tr/ord-prof-dr-hifzi-veldet-velidedeoglunun-yasami-21833.html>

Hüseyin ÇIRAKMAN, Çorumlu Halk Ozanları, Alev Yayınevi, Birinci Basım: Mart 1992, s.225

Hüseyin Saadettin AREL, “Prozodi Dersleri”, Pan Yayıncılık, 2. Basım, İstanbul, Haziran 1997, s.7

Hüseyin Sadettin AREL, Aruz Vezinleri ve Musiki Usûlleri, Musiki Mecmuası No.40,41,43'te yayınlanan makaleler

İhsanı ı ışık, Resimli ve Metinli Örnekli Türk Edebiyatçılar ve Kültür Adamları Ansiklopedisi, (2009)

İskender PALA, (2003), Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü, L&M Yayınları: I, İstanbul. s: 434

İsmail BOZKAYA, “Dil - Müzik Bağlamında Prozodi”, F. Özsan Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti., 2001, Bursa, s.96

İsmail Hakkı ÖZKAN, Güfte, TDV İslâm Ansiklopedisi, Güfte Maddesi cilt: 14; sayfa: 217

İsmail Hakkı ÖZKAN, Türk Mûsikisi Nazariyatı ve Usûlleri”, Kudüm Veleleleri, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 1987

İsmail Serdar YAKAR, Çorum İli Âşıklık Geleneği ve Âşık Rıfat Kurdoğlu, Çorum Belediyesi yayınları, 2008

Kevork PAMUKCİYAN, Biyografileriyle Ermeniler. İstanbul: Aras Yayıncılık, 2002

Levent SEZGİN, Çorum halk Türküleri ve Oyun Havaları, Aktüel Yayınları, İstanbul, 2004

M. Ekrem KARADENİZ, Türk Musikisinin Nazariye ve Esasları, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, s:64

M. Mete TAŞLIOVA, Çorum Halk Şiiri Antolojisi, İl Kültür Turizm Müdürlüğü Yayınları, Çorum 2008

M. Mete TAŞLIOVA, Kadın Temsilcileriyle Birlikte Çorum'da Halk Şiiri Ve Âşık Tarzı Üzerinde Tespit Ve Öneriler, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 4/8 Fall 2009

M. Nazım ÖZALP — TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Yay. No. 34 Türk Musikisi. Tarihi (Derleme) 1986, C. I, s. 251

Mahmut KAPLAN, “Divân Şiirinde Musiki “, <http://www.neyforum.net>

Mahmut KAPLAN, Divan şiirinde Musiki, Köprü Dergisi, Sayı: 79, 2002

Mahmut KAPLAN, Hayriyye-i Nâbi (İnceleme-metin), Ankara 1995, s. 257

Mahmut Ragıp GAZİMÎHÂL, “Prozodi”, Mûsıkî Sözlüğü, MEB Yayınları, 1961, s.210

Mehmet KAPLAN, Türk Edebiyatı Üzerinde Araştırmalar II, İstanbul: Dergâh Yayınları. s: 201

Mehmet Nuri YARDIM, “Saadet Gûldaş’la Sohbet, <http://www.mehmetnuriyardim.com>

Mehmet ÖZATA, Dr. Sedat Terlemez, Çorum Haber Gazetesi, 30 Temmuz 2015, <http://www.corumhaber.net/dr-sedat-terlemez-makale,5061.html>

Mustafa RONA, 20. Yüzyıl Türk Musikisi, Türkiye Yayınevi, İstanbul, 1970

Mustafa UZUN, M. (1997), “Şarkı”, İslam Ansiklopedisi, Cilt 8, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, s. 358, İstanbul

Mustafa YILDIRIM, TSO Korosunda Gurur Duydum, Çorum Gazetesi, Çorum Hâkimiyet Gazetesi, 2009

Neslihan SÖZERİ, Müzik ve Edebiyat, Kandil Dergisi, Sayı: 2, Kasım 2010

Nesrin FEYZİOĞLU, Geleneksel Türk Sanat Mûsikîsi Bestekârlığı’nda Söz-Beste İlişkisi, Atatürk Üniversitesi, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU, Çorum’da Musiki Hayatı, yayınlanmamış notlar

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU, Dört Dörtlük Bir Sanat Topluluğu, Kent Haber Gazetesi, 10 Aralık 2005

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU, Hoş Seda, Çorum, 2017

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU, Kentimizde Konservatuar Kurulmalıdır, Kent Haber Gazetesi, 21 Mayıs 2001

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU, Oğuzname, Çorum 2006

Önder KAYA, Yakın Devir İstanbul’unun Gayrimüslim Bestekârları, Şalom Gazetesi, 03 Temmuz 2013, <http://www.salom.com.tr/>

Prof. Dr. Hayreddin İVGİN, Sungurlulu Halk Şairleri, Sungurlu Belediyesi Yayınları,

Prof. Dr. Hüsrev HATEMÎ, “Musiki Medeniyetin Göstergesidir”, Diyanet Dergisi Musiki Eki

Prof. Dr. Suat KIYAK, “Musiki Üzerine”, Buselik Dergisi

Prof. Dr. Suat KIYAK, Buselik Dergisi, Çorum, Mart 2006, Sayı 1

Prof. Dr. Süleyman ULUDAĞ, Musiki, Âlemdeki Süsün Bir parçasıdır. / Diyanet Dergisi Musiki Eki

Rahmi KALAYCIOĞLU, Türk Musiki Bestekârları Külliyyatı, 4. Cilt, Sa-yı:61

Rahmi KALAYCIOĞLU, Türk Musikisi Bestekârları Külliyyatı, Cilt 3, 53. fasikül

Rauf YEKTA, Türk Mûsikîsi, Pan Yayınları, çev. Orhan Nasuhioğlu, İstanbul, 1986, s.67

Rıdvan CANIM, Türk Edebiyatında Sakinâmeler ve İşretnâme, Ankara 1998, s.221

Saadet GÜLDAŞ, Vurgu ve Vurgulamaları İle Türk Mûsikisinde Prozodi, Kurtiş Matbaacılık, 2003, İstanbul, s.209

Selahattin İÇLİ, “Sesin Oluşumu”, <http://www.sandersi.com>, Erişim Tarihi: 05.07.2008

Selahattin İÇLİ, 50. Sanat Yılında Selâhattin İçli ve Besteleri, Türk Kül-türüne Hizmet Vakfı, İstanbul, 1997

Selda FINDIK, Çorum’da Yarım Yüzyıla Varan Müzik Yolculuğu, Yazılı-kaya, 15 Nisan 2019, Sayı: 138, Sah: 20-27

Sermet Sami UYSAL, Baki Kalan Bu Gökkubbe, Timaş Yayınları, İstanbul, 2011

Serpil DURAN, Dededen Toruna Nesillerle Müzik, Röportaj, Çorum Kent Haber Gazetesi, 2003

Sevinç ATAN, Dr. Ümit Mutlu Mülakatı, <http://www.birharf.net>

Seyfullah ÇİÇEK, AHMET KAÇAR’A SAYGI, 04 Temmuz 2011, <http://www.gorele.gen.tr/yazar.php?id=1652>

Solon MÍCHAEΛIDES, “The Music Of Ancient Greece”, Faber and Faber, Londra 1978, s. 273-274

Sonat COŞKUNER, Bertan RONA, Türk Hafif Müziğinde Bir Fenomen: Grup Buluşum, 2015

Suna ÇEVİK, “Müzikte Söz Ögesinin Önemi, Müziğin Dile Dilin Müziğe Etkileri”, 1. Müzik Kongresi Bildirileri, Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Müdürlüğü, 14-18 Haziran 1988, Ankara, s.274

Ümit MUTLU, “Kanun Metodu”, Ermat Yay. İzmir-1998

Yılmaz ÖZTUNA, Büyük Türk Musikisi Ansiklopedisi, MEB Yayınları, Ankara, 1990

Yılmaz YILMAZ, TSO Korosunun Muhteşem Konseri, <http://www.corumhakimiyet.net>

Yrd. Doç. Dr. Selçuk BİLGİN, Eğitim Müziğinde Prozodi, 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi, SDÜ, 7-10 Nisan 2004, Isparta

Z. A. Daver KOLAĞASIOĞLU, 20. Asırda Çorum Tarihinden Notlar, Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, Çorum, 2009

Zülfî GAYDAN, Çorum Türküleri, Uluslararası Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Çorum Sempozyumu, Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, 2007

Zülfikar GÜNGÖR, Osmanlı Döneminde Çorumlu Divân Şâirleri, Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi, 2005/1-2, cilt: IV, sayı: 7-8, sh. 59-76.

Faydalanılan İnternet Siteleri:

http://www.eksd.org.tr/bestecilerimiz/yilmaz_yuksel.php

<http://www.gercekdorman.com/turk-musikisi-usulleri>

<http://www.kemenceviler.com>

<http://www.muzikegitimcisi8.blogcu.com/klasik-turk-musikisinde-gufte-beste-dokusu-ve-etkilesimi>

<http://www.odtuktmt.com/index.php/tuerk-muezig/usuelleri>

<http://www.sanatmuziginotalari.com>

<http://www.turkishmusicportal.org/> Turkish Music Portal, Gayri Müslim Besteci Ve İcracılar,

<http://www.uskudarmusikicemiyeti.com>

<https://www.dmdbursa.com>

https://www.eksd.org.tr/bestecilerimiz/yilmaz_yuksel.php

<https://www.eryamanmusikidernegi.com.tr>

<https://www.eryamanmusikidernegi.com.tr>

<https://www.ferahnak.wordpress.com>, Geleneksel Musikimizde Güfte Formu Ve Güfte Formlarındaki Değişim Süreçlerine Tarihsel Açıdan Bir Bakış,

<https://www.ferahnak.wordpress.com/tag/musiki>, Prozodi Dedğin Nedir Ki; Maksat Şarkı Söylemek Olun,

<https://www.kafmuzik.com>, Santur

<https://www.musikidostlari.com>

<https://www.musikidergisi.net>

<https://www.musikiklavuzu.net>, Suat YENER, Bestekârlar,

<https://www.notaarsivleri.com>

<https://www.sanatmuziginotalari.com>

<https://www.seyhalisemerkandi.com>, Bir Musiki Üstadı Hafız Ve Bestekâr Âmir Ateş

<https://www.trtnotaarsivi.com>

<https://www.trtnotaarsivleri.com>

<https://www.turkmusikisvakfi.com>

<https://www.turksanturu.com>

<https://www.hakkarihabertv.com/gidisin-zamansiz-oldu-8335h.htm>

<https://www.heybedar.com/halim-ozbakar-ile-ud-uzerine/>

<http://www.turkishmusicportal.org/> Turkish Music Portal, Gayri Müslim Besteci Ve İcracılar,

Gazete ve Dergiler:

Aşkın E Hali Dergisi

Çorum Haber Gazetesi

Çorum Hâkimiyet Gazetesi

Çorum Kent Haber Gazetesi

Çorumlu Dergisi, Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, 2009 Çorum

Fikret Gazetesi 25 Mart 1926 nüshası

Hale Dergisi

Yazılıkaya Dergisi

Yeni Adım Gazetesi, 10 Eylül 1965 ve 5 Nisan 1957 nüshası

Yeni Çorum Gazetesi, 19 Ocak 1955 nüshası